

เครือข่ายศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
Thailand University
Art and Culture Network

สำนักศิลปและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The 1st National and
the 11th International Conference on
Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

งานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
เครือข่ายศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๑
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ICAC
2021

Arts & Culture

“Contemporary Arts and Cultural Practices”

เครือข่ายศิลปวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
Thailand University
Art and Culture Network

Proceedings
The 1st National and
the 11th International Conference on

Arts & Culture
“Contemporary
Arts and Cultural Practices”

ICAC 2021
Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

Proceedings
The 1st National and
the 11th International Conference on

Arts & Culture

“Contemporary
Arts and Cultural Practices”

ICAC 2021
Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

BOOK OF FULL PAPER

Full Papers of The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices

ICAC2021 Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

BOOK OF FULL PAPER

COPIES PRINTED : 200

NUMBER OF PAGES : 774

FIRST EDITION : 2021

EDITOR : Asst. Prof. Dr. Kannaphat Nithitwaraphakun
Naritthi Chanthong
Salila Srisaluay
Warunyupha Sriraksa

PUBLISHED BY : Office of Arts & Culture
Phranakhon Rajabhat University
No. 9 Changwattana Road
Bangkhen Bangkok 10220
Thailand
Tel: (+66) 970780375
Website: <https://sites.google.com/pnru.ac.th/icac2021>
E-mail: arts@pnru.ac.th

PRINTED BY : Naphat Copy
No. 9 Changwattana Road
Bangkhen Bangkok 10220
Thailand

FULL PAPER

The 1st National and the 11th International Conference on
Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices
(Thailand University Network)
ICAC2021, Bangkok, Thailand

BOOK OF FULL PAPER AND ABSTRACTS

Organized by

Office of Arts and Culture Phranakhon Rajabhat University
and Thailand University Arts and cultural Network

Table of Contents

Title	Page
Message from the President	5
Phranakhon Rajabhat University	7
Office of Contemporary Art and Culture	8
Kanchanaburi Rajabhat University	9
Rambhai Barni Rajabhat University	10
Nakhon Pathom Rajabhat University	11
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University	12
Suratthani Rajabhat University	13
Phuket Rajabhat University	14
Kamphaeng Phet Rajabhat University	15
Thepsatri Rajabhat University	16
Phetchaburi Rajabhat University	17
Dhoburi Rajabhat University	18
Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi	19
Sukhothai Thammathirat Open University	20
Article of National	21
Cultural Tourism Route Design of Bang Nam Phueng Homestay Community Enterprise Towards Tourism for All	23
พุกกัน สายด้วง และนราธิป ทับทัน	
การตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยใน ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	26
ธนากร พักสังข์ และรัชฎาพร บุญเรือง	
The acceptance of electrical vehicles of consumers in Bangkok	35
พิชชานิน ชัยมานิต และรัชฎาพร บุญเรือง	
A Study of Buddhist Administration Methods Affecting Academic Management Effectiveness of School Administrators in Bangkok, North Bangkok Group	46
Pramaha Pairat Kaewgo, Sawien Jenkwao and Ampon Buddasarn	
Promoting the development of fine motor muscles of children aged 2-3 years by using creative touch media from Thai Puan fabric	57
ธนพร วิจิตร, นภััสสร โสภากรณ, อีราพร ยิ้มละม้าย, ภััสสรสา ขำคง, อัญชัชชฎา ปิยะจิตติ และขวัญใจ จรรย์ทัศน์กร	
Cognitive Development Promotion for Young Children (3-4 years old) using G-SLAM (learning materials from Thai Phuan fabric)	67
บุษกร รอดเป้า, ปภาพิมพ์ บำรุง, กมลธิดา เกตุจินดา, รัตนากร รุ่งลัก และรวี ศิริปรีชยากร	
The effect of creative activities and felt learning materials from Thai Puan fabric to enhance appropriate emotional and psychological behavior in early childhood classes	77
สุดารัตน์ จันทะโชติ, ปฐมาพร พูลกลาง, บุษกร โฟโส และขวัญใจ จรรย์ทัศน์กร	

Title	Page
The Relationship between the Innovation Leadership of School Administrators and the Innovation Organization at Schools in the Northern Bangkok area Under the Bangkok Metropolitan Administration	89
Thanyaporn Chotirat, Meanmas Pranpa and Sawien Jenkwao	
Promoting Social Skills in Classes of Kindergarten 2 Children Through educational games activities	101
ภูธเนศ วิสาติ, จันทร์จิรา มาบางครุ, เสาวนีย์ กองสำลี และจิราภรณ์ ยกอินทร์	
The Development of Knowledge in English Vocabulary Using TPR Teaching Method for Grade 2 Students	112
ยุคตะนันท์ ดีนาน และชิตชไม วิสุตกุล	
Teaching and tuning northeastern indigenous bands in Central High School	124
Tanapong prommatad	
The Relationship of Behavioral Leadership and Effectiveness of Air Technical Training School, Directorate of Education and Training, RTAF.	138
Sakorn Malasing and Sawien Jenkwao	
Problem and Obstacles in Thesis Writing for the Curriculum and Instruction Graduate Students in Master of Education, Phranakhon Rajabhat University	150
Supawan Lekvilai and Thawachinee Rodnawee	
Supalak Song Kreung	162
Narumol Na nakorn	
The Development of Proactive Learning Management Model for Enhancing Reading Literacy of Lower Secondary School Students	173
Punyawit Jamkrajang, Rekha Aranwong and Nitikorn Onyon	
The Development of Tourism Routes Based on Community Culture in Loei Province	186
Narongsak Jukrkorn, Preeya Sompuet, Nisararat Wilailuk, Sirimon Puengsangwal, Pratchaya Tongchum, Apisak Koograsang, Hassaporn Thongdaeng and Nitta Roonkaseam	
The Palee-Sorn-Nong version exchanged into Thai scroll: A Comparative Study of Didactics	188
Sunisa Lasom, Tanyalak Nakmake and Phathompong Suklek	
An Analysis of Content of Historical Novel Titled ‘Suk Song Maharat’	190
Kawinna Mungmoonmee, Ratchata Siriwat and Phathompong Suklek	
Fon Sat Tha Tai Wai Saa Pu Ya Chao	192
Prachak Maichareon	
A study of tourists' opinions towards community handicraft products of Old Market Area, Phanat Nikhom District, Chonburi Province	203
Wuttichai Withatanang	
Application Program on Network of Mobile Computers for Managing the Boarding into the School Bus	216
Aphisit Tieowattanakul, Saroch Chanyong, Chantip Sinsamut, Rungruang Musiri, Paweena Preechayakul, Phatarapon Vorapracha Somjai Klinngam, Panya Boonyapiwat and Yutthachai Nilphat	

Title	Page
Cultural Tourism Marketing Communication Management Model Chanthaburi province	227
Apiwan sirinantana, Jumroen Kangkasi, Bavonsan Chiadamrongand and Puripat Kaewtathanawattana	
The Effect of Active Learning on Civics Learning Achievement Grade 4 Students	235
Pichaya Thongkampanish, Suwanna Juithong and Thitiporn Pichayakul	
Factors Relating to the Intention to Carry on the Royal Wishes of the King's Philosophy for the Students' Lives at Dhonburi Rajabhat University, Bangkok	245
Wongsakorn Poempol	
Chanang	260
Kanittha Sangkharat and Jadsada Tathongand	
The Effects of The Simulation Learning Management Toward Mathematics Achievement of Grade 6 Students	272
Wanwisa Pitiwai, Suwanna Juithong and Thitiporn Pichayakul	
Learning Management Emphasized Critical Thinking Process Achievement of Grade 11 Students by Using Critical Thinking Instruction with KWDL	281
Vina Boonyoung, Suwanna Juithong and Wassaporn Jirophan	
Fon Sinmook (Local dance)	293
Boonvong Vongverat, Supanun Maplai, Jarinya Jongfangklang, Thanapon Churesaymak, Thanaporn Tibkaew, Pronrawee Tuayjareon, Phloiphailin Thaemchamrat, Piyarat Tangpom and Kanchanok Meksuwan	
Participation of Local People in the Management of Cultural Tourism Activities: Community of Ban Khun Samut Chin, Samut Prakan	303
Jitthanan Metis, Phatthira Pudwong and Supreeya Muangrod	
The Local Traewong Bands in Lopburi Province	305
Prirut Sangthong	
The Study and Design of Relaxation Chair Set for Housing from Cattail	314
Rachan Pangprasert, Chakkraphop Poonsin, Supinyo Wongphame, Ruengwit Puengrasamee and Rawekron Nuchthet	
A Study on the Cultural Landscape of the Traditional Community in Khlong Suan Phlu District	316
Saiyud Uraisakul, Naowarat Intaraprasit and Kanok Uraisakul	
Beliefs and Rituals Concerning Luang Pho Tor Song Phi Nong Buddha Statue: a case study of Yang Chum Noi District, SiSaKet Province	328
Thanyapong Sararat, Adisak Aongart, Thawatchai Khrongyut and Siwakorn Aramrueng	
Management of Families for Husband with more than one Wife According to Islamic Provisions Case Study of Palukasamok Sadistic Bacho District	343
Sufian Bosu and Weamre Weapa	
Behavior Influencing Decision Making in Purchasing Healthcare Products of Elderly in Thonburi, Bangkok	354
Nichapa Phimphasut	
Ra Bam Sib Song Nak Sat Ta Na Ree Sri Na Korn	356
Bubpachart Aupatumnarakorn and Prachak Maichareon	

Title	Page
The Study of Contemporary Dance, Identity, Female Manners Noppasak Naksena	369
Mixed media production of New Normal knowledge for primary school children Suwan Masmek, Wilailuck Suvachittanont, Pichamon Jamrassri and Chalernrat Meethong	378
The Using Tracker Program through STEM Activities for Developing Science Process Skills for Pre-Service Teachers Apichart Payakkhin and Supphawut Benjakul	387
The study of city images in “Nakhon Khon Nok” By Palang Piangpiroon Kanpabhat Suwanwihok, Pratchaya Jaipnkdee, Jananya Ngamnet, Pawinee Phanomwan Na Ayutthaya, Waranon Warong, Narumon Sangyam and Narinthip Kaewprasong	400
A study of the relationship between participatory management and school effectiveness under Vocational Education in Samut Sakhon Province and Samut Songkhram Province Aekapong Luemnud and Sawien Jenkwao	407
A study of the relationship between organizational climate and school effectiveness under Vocational Education in Samutsongkhram Province and Samutsakhon Province Kanokkhwan Luemnud and Sawien JenKwao	420
Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in Southern Andaman Region Thawatchai Nima, Pattarapon Chummee and Charcrit Sritong	433
Confirm the non-quality reduction management model of the thermoplastic plastic factory in Thailand Banterng Sriard, Charcrit Sritong, Theathanick Siriwoharn and Kanreutai Klangphahol	442
The Dual System of Vocational Training Management under the Assessment Criteria of Vocational Education Institute 2018: Case Study of Thonburi Commercial College Tanyaluck Jeeraon and Sawien Jenkwao	449
Actual and Desirable Needs Assessment for The Characteristics of Director as Perceived by Teachers and Educational Personnel of The Institute of Vocational Education Bangkok Chan Ngamsiriporn and Sawien Jenkwao	462
Quality of Work Life Factors of Employees of Hi-Tech Interplas Company Limited Pathom Meedeche and Charcrit Sritong	474
The relationship between organizational culture and working motivation of the officers at Air Technical Training School in the Directorate of Education and Training Teerapan Tongban and Sawien Jenkwao	483
Cultural Tourism in Promoting Pilgrim Route of The Shrine of Goddess Tubtim, Nontaburi Province Sombut Sae-be	494

Title	Page
Evaluation of Non-Commissioned Officer Personnel Program in Implementing B.E. 2560 Curriculum of Directorate of Personnel Royal Thai Air Force	501
Somruthai Piree, Benjawan Srimarut and Meanmas Pranpa	
Product Development from an Agricultural Product of Tambon Tha Din Dam, Aomphoe Chai Badan, Lopburi; Crispy Krong Krang from Banana Flour	513
Wisutthana Samutsri, Suchada Maisont, Sujittra Thimtuad and Rattadawan Panbhum	
The relationship between transformational leadership and learning personnel in Air Technical Training School Directorate of Education and Training Royal Thai Air Force	515
Tritep Tongjun and Sawien Jenkwao	
A Confirmatory Factor Analysis of Supplier Management Small and Medium Electrical Equipment and Electronics Manufacturing Companies	529
Pornthep Kaewchur, Theathanick Siriwoharn and Kanreutai Klangphahol	
Visit the temple, Visit the palace and marvel at the magical of Phetchaburi	543
Nantawat Thanindechanan and Nitinan Muanglak	
สถัญญะและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	550
ชลิตา รัชตะพงศ์ธร	
Design and Development of Thin Film Solar Cells Bicycle	563
Supinyo Wongphame, Chakkraphop Poonsin and Ruengwit Puengrasamee	
The Study of the Needs for Landscape Improvement of Phranakhon Rajabhat University	570
Peerasak Khunin	
The creation of Thai Dance based on the stupas at Arun Ratchawararam Temple: Santa Naruemit Arun Ratchawararam	580
Apinya Jaidee, Pichitpon Sumklang and Chanida Janngam	
การออกแบบภาพประกอบเชื่อมโยงซีให้กับศาลเจ้าพ่อหลักเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี	592
ณัฐสุดา อยู่สุข และปิ่นณัฏช รัตนพรพรช	
ออกแบบตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ลูกปิดโบราณ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี	593
นภสร จันทอม และเสาวรส พวงแก้ว	
การออกแบบบอร์ดเกมสื่อการเรียนรู้เรื่องดนตรีไทย	594
อติญา คชสีห์ และณัฐ จันทโรทัย	
ออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย จังหวัดสุพรรณบุรี	595
พรชกร แจ่มแจ่ม และวรพรรณ สุรัสวดี	
การออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่อง (อาโลก ฐิติ)	596
ภาณุพงศ์ ปิ่นแก้ว และชลิตา รัชตะพงศ์ธร	

Title	Page
การออกแบบกราฟิกเคลื่อนไหว 2 มิติ เบญจรงค์ สืบสานหัตถ์ศิลป์ไทย มูจิตาภรณ์ แต่งตั้ง และเสาวรส พวงแก้ว	597
การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์ วิศนี เชี่ยวอาษา และชลิตา รัชตะพงศ์ธร	599
การออกแบบหนังสือการ์ตูนช่องเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 สายสิริ ศีลบุตร และปณณณ์ช รัตนพรพรรัตน์	600
การออกแบบเว็บไซต์ท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้าง จังหวัดลำปาง สาลินี บุตรหนองหว่า และพีรติ จึงประกอบ	601
การออกแบบอัตลักษณ์งานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร “กาชะลอง รัน” สุทัต เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา และวรวรรณ สุรัสวดี	602
Guidelines for creating Community Arts in Takuapa ไพฑูรย์ ทองดี	603
Article of International	617
Knowledge of people who create works of art and culture in the eastern region Panya wongtay, Thanakorn Pibanrak and Apiwan sirinanthana	619
Classroom: Managing Tertiary English Classes with IPADS Timothy Boundy and Nipaporn Chalermnirundorn	625
A Study of Knowledge Transferring and Characteristic Performance of KrueSuthanBautung Nawat Laothong, Pinthip Kaowpleum, Saisunee Hawang, Sahachai Wiwatanapataphee and Phantakan Sangon	626
From Culture Learning to Teaching: Understanding Cultures to Achieve Intercultural Communication Competence Phongphan Sakarung	637
Mud-dyed silk fabric: Extension and improvement of knowledge based on Isan folk wisdom Songkoon Chantachon, Chaninya Chaisuwan and Suratsawadee Sinwat	638
Integration of Technology into Preparatory English Web-Based Materials for Co-op Education Students through Project-Based Learning Anusorn Saechan, Wandee Srisawat and Monnapat Bunyaburana	639
Effects of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills of English Teacher Students Budsarakorn Sonpanya and Kannaphat Nithitwaraphakun	649
Opportunity and Obstacle of Administration in the Area Surrounding the World Heritage Sites: A Comparative Study of the Cases of Ayutthaya, Thailand and Borobudur of Yogyakarta and Cultural Landscape of Bali Province, Indonesia Chanikan Polcharoen	655

Title	Page
Cultivating Thai EFL Pre-service Teachers' Intercultural Communicative Competence Required for English Language Teachers with Ethnographic projects Wilaichitra Nilsawaddi	661
The Application of Radical-based Approach in Writing Chinese Characters of Thai grade-7 students' Xinghong Yang and Nipaporn Chalermnirundorn	662
Effect of Flipped Classroom on English Speaking ability of University Students Kretsai Woottipong	663
The Application of Game-based Learning for Chinese Vocabulary Skill of Thai Grade 8 Students Fengjuan Li and Nipaporn Chalermnirundorn	672
The Use of Situational Teaching Method in Learning Chinese Speaking Skill of Grade 8 Thai Students YIFAN JIANG and Nipaporn Chalermnirundorn	684
The Study of Baba Local Wisdom: A Case Study of "Kojan Boat" Phuket Province ยุทธพงษ์ ต้นประดู่ และสาวิตร พงศ์วัชร	692
Local Storytelling through Social Media to Promote Cultural Tourism in Chachoengsao Province Jaruwan Nitipaiboon	697
"The Golden Song" Music Programs and the Conservation of Thai language in New Normal Ariporn Jarrunakorn, Thanasin Janthadech and Worophon Sangpud	708
Using Local Cultural Resources as Teaching and Learning Resources for University Students in Digital Era Bampen Maitreesophon	713
Geographical Indication Product as a Creative Economy Development: Rainbow Phet Rose Apple Bampen Maitreesophon, Thanasin Janthadech and Worophon Sangpud	714
Inherit Maintain and Build upon Indigenous Culture Through Thai TV Series with Nang Fah Lam Kan Drama in New Normal Naisara Kullavanijaya, Thanasin Janthadech and Worophon Sangpud	719
New Normal Model: Possible and Fun of Thailand Tourism Thanasin Janthadech, Bampen Maitreesophon and Worophon Sangpud	724
Tourist behavior with environmental impacts from community tourism Worophon Sangpud, Bampen Maitreesophon, Thanasin Janthadech and Orawan Iamsriwan	725
Lao Vieng Handwoven Fabrics:Fascinating Tribal Textiles That Reflect Lao Vieng Identity on the Dvaravati Territory at Don Kha in U Thong District of Suphan Buri Province Boonsomying Polamuangdee and Raweewon Duamkhanmanee	730

Title	Page
Keychain from grass broom remnants to be cultural souvenirs of Kamphaeng Phet Province	739
Thanatron Jangmo, Suphachokchai Nanthasri, Phathootramphai Praphatsorn, Pimnara Banjong and Lecturerwanasanan Nuchanart	
The result of an integrated learning and teaching approach to work (Work Integrated Learning: WIL) In the show courses, and exhibitions	745
Wanasanan Nuchanart	
Floating honeycomb lanterns develop with a changing lifestyle	750
Thanatron Jangmo, Suphachokchai Nanthasri, Phathootramphai Praphatsorn, Pimnara Banjong and Wanasanan Nuchanart	
Brain-Based Learning Materials and Mathematics Learning Skills of Primary 1-3 Students	757
Phromma Vihokpaibul	
The study on conservation, restoration and development of natural color hand-woven fabric for adding more value to Lao Khrang ethnic group tourism in NakhonPathom province	758
Kangkrad Tonthongkam, Nucharee Boonsingam, Nipa Phonsongkroh and Sirinya Arayajaru	
Effects of Using Public Mind Enhancement Model on Bachelor of Education Students at Phranakhon Rajabhat University	765
Supawan Lekwilai, Kannaphat Nithiwaraphakul and Piyalak Akkararat	

The 1st National and
the 11th International Conference on

Arts & Culture

“Contemporary
Arts and Cultural Practices”

ICAC 2021

Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

MESSAGE FROM THE PRESIDENT

Message from President of Phranakhon Rajabhat University

The Office of Arts and Culture at Phranakhon Rajabhat University (PNRU) is the key important department that has the primary responsibility to preserve, promote, and transfer cultural arts information and knowledge to national and international communities. Such activities correspond to the missions of PNRU, which are to develop local communities, according to Section 8 of Rajabhat University Act B.E. 2547, and to build knowledge and understanding in values, awareness, and pride in one's local culture and national culture. There have been co-operations and assistance between the university, local community, local administrative organizations and other organizations in Thailand and other countries for local development. In addition, His Majesty *King* Maha Vajiralongkorn has stressed that it is important for all Rajabhat universities to give useful knowledge to local communities and act as a major mechanism in local community development. This is the reason that PNRU joined Thailand University Arts and Culture Network since the year 2012. It is one of the universities that have given importance and strong cooperation to the network in arranging activities based on arts, culture and research together with the other members.

In this year, 2021, it is our great honor that the Office of Arts and Cultures at PNRU with cooperation from the Ministry of Culture and affiliated universities called as Thailand University Arts and Culture Network to host **the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices**. This is to show research capacity of the university in order to gain acceptance in the academic circle, as well as to show progressions of its academic work. Another purpose of the presentations is the exchange of knowledge in arts and culture of many local communities, especially in way of life, customs and traditions, beliefs, history, local development, education, language, arts & culture, and local intelligence, so there will be creative ways to use these things to add economic values in the time that the society has gone through so much changes from social and political effects, as well as the situation of COVID-19 pandemic. All of these are to show the participants that there is a phenomenon happening in arts and culture that can develop society and economics of the country toward security and sustainability.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'P. Kitratporn'.

(Associate Professor Preang Kitratporn, Ph.D.)
President of Phranakhon Rajabhat University

Message from Director – General, the Office of the Contemporary Art and Culture

The Office of Contemporary Art and Culture, Ministry of Culture, being as the main agency to cultivate knowledge, contribute, support and disseminate creative activities in contemporary art, commits to encourage Thai society to realize the value of the work of contemporary art as well as to promote its benefits from research and innovations and to disseminate the work of contemporary art in national and international levels.

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture 2020: “Contemporary Arts and Cultural Practices” provide opportunities for knowledge exchange in contemporary art in various dimensions through academic conferences, contests, exhibitions, art and cultural display. The Conferences establish networks of academic cooperation, academic services and mutually nurture art and culture in national and international levels, through the signing of Agreement on Art and Cultural Network Cooperation of Thailand, with objective to further mutually promote and cultivate the work of contemporary art.

It is a great pleasure for the Office of Contemporary Art and Culture to be part of the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture 2020 to further cultivate and promote contemporary art of Thailand.

(Ms. Vimolluck Chuchat)
Director – General,
Office of the Contemporary Art and Culture

Message from the President of Kanchanaburi Rajabhat University

On behalf of Kanchanaburi Rajabhat University, it is a great honor for us to co-host the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices during January 17-18, 2021 at Phranakhon Rajabhat University, Thailand.

I would like to extend a very warm welcome to all participants who are joining this conference. This Conference allowed us to share and to learn the differences of arts and culture from one another around the world via oral and poster presentation as well as the conversation. Which we believe, this a great benefit for all who are attending this conference.

I would like to thank Thailand University Art and Culture Network who are working hard behind this conference as well as all participants joining this conference. I wish a great success for this conference and looking forward to seeing all of you again in the coming year.

(Dr Narongdech Rattananonsathein)
President of Kanchanaburi Rajabhat University

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakorn Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Message from Acting President of Rambhai Barni Rajabhat University

Rambhai Barni Rajabhat University is the Leading Higher Education Institution to develop the local community of the East and Nation which commits to manage education, research, and creative innovation including, maintains the local arts and culture to respond to the Royal policy of H.M.King Maha Vajiralongkorn Phra Vajiraklaochaoyuhua under the vision “Wisdom of East Leads to Internationalization” and Rambhai Barni Rajabhat University's mission is to provide academic services and pass on technology to the community, local, and society based on the integration of teaching and learning management to strength and sustainability in accordance with the Royal Initiatives in Philosophy of Sufficiency Economy, maintains the local arts and culture, creates a network and collaborates with communities area to elevate a uniqueness of the local arts and culture way has valuables continuously.

Rambhai Barni Rajabhat University is a member of Thailand University Arts and Culture Network willing to support the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices to promote academic performance and arts and culture performance to be accepted pervasively that will leads to national development.

Finally, May the Triple Gem power please bless this conference success all purposes.

(Associate Professor Porphan Suttiwattana)
Acting President
Rambhai Barni Rajabhat University

Message from the President of Nakhon Pathom Rajabhat University

This national conference is a great opportunity to present the potential of Thailand University Arts and Cultural Network. This network also leads to promote, support and provide the academic and research exchange to contribute to new knowledge and innovations including providing academic services for the societies and communities. In addition, this can lead to further development of the center for organizing activities as well as exchanging knowledge and culture both nationally and internationally.

On behalf of Nakhon Pathom Rajabhat University, I am very honored and pleased to be participated in **the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices** to take place in Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand from 17- 19 January, 2021. I would like to take this opportunity to thank the executives and staff of Thailand University of Arts and Culture Network, luminaries, academics as well as researchers for your cooperation. I wish this conference will lead us to further manage cultural capital and ultimately lead to enhance the quality of life and economy substantially.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'W. Pinkaew' with a stylized flourish at the end.

(Dr. Wirat Pinkaew)
President of Nakhon Pathom Rajabhat University

Message from the President of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Phranakhon Si Ayutthaya is one of the world's key historic cities constructed on the fertile land of Suvarnabhumi, the golden land. This area is known as the “land of plenty” not only for its natural resources but also for the resources of culture, art and wisdom maintained by the ancestors over the years. Since King Ramathibodi I established Phranakhon Si Ayutthaya as a kingdom in 1893 B.E. (1350 C.E.) up to 2564 B.E. (2021 C.E.), a total of 671 years, the city became a valuable heritage for mankind of learning resources in history, arts and culture, accepted among academics. Moreover, the city includes rich historic sites and a way of life encompassing a variety of beliefs, nationalities, and religions following the society of multiculturalism under his majesty's bounty, which is the significant mechanism to maintain the heritage of cultural wisdom to this day. As a result, Phranakhon Si Ayutthaya has become the “land of friendliness and smiles”, ready to welcome tourists from all over the world to experience its beauty.

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, a university located in the middle of a World Heritage Site, recognizes the significance of maintaining art and culture and aims to produce graduates with knowledge and virtue to be able to maintain the uniqueness of the Thai national identity. I would like to express my gratitude to Phranakhon Rajabhat University for being the host of the 11th Conference in 2021. I greatly hope that Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University will join as a member of the university art and culture conference network at this moment. It will reinforce the academics', researchers', lecturers' and citizens' recognition of the value of Thai art and culture and develop creative academic work from the knowledge and wisdom based on the notion of “Contemporary Arts and Cultural Practices”. This will result in the benefit for the local community and continue to be the vital power to maintain the art and culture of the country.

(Associate Professor Dr. Chusit Pradabpet)
President of Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Message form the President of Suratthani Rajabhat University

Culture is a social legacy created by human beings and transferred from the past to the present. It is also a product shown the prosperity of mankind.

Suratthani Rajabhat University highly realizes this importance therefore we encourage the Office of Arts and Culture to join the fifth Thailand University Art and Culture Network this year. The Network aims to drive the mission of preserving arts and culture under the collaboration of university members. This Network will also become a vital mechanism to apply cultural heritage for the local community benefits and development.

Contemporary culture is a blend of mainstream culture with changing eras. The university also realizes that to develop culture into innovation to serve local community is the key mission which needs to be done urgently. Therefore, the university mobilizes all available sources to apply contemporary culture into " Cultural Enterprise" by using university "Social Engineers" as a driving force.

(Assistant Professor Dr.Wattana Rattanaprom)
Acting President Suratthani Rajabhat University

Message from the President of Phuket Rajabhat University

On behalf of Phuket Rajabhat University, it's my indeed pleasure and honoured to attend the 1st National and 11th international Conference on Arts and Culture “Contemporary Arts and Cultural Practices” hosting by Phranakhon Rajabhat University.

It is known that the mission on supporting and promoting arts and culture is one of an important mission for all educational institutions. Bringing local cultural resources derived from generations is to drive our community and society for not only to conserve but also further maintain our cultural resources for the next future. Phuket Rajabhat University as a higher education having its strong commitment to develop local community, and responsibility for society, is aware of the important of promoting local identity to national as well as international level. Therefore, we have integrated arts and culture into all fields of learning including building network of arts and culture collaboration in local, national and also international level.

Apart from this, for academic service area which comprising of Phuket, Phangnga and Krabi, are major economic area, particularly in hospitality and tourism industry, is also known as “ Andaman local culture” . This Andaman culture is transmitted from generation to generation, constantly developed from the past to the present, reflecting with the ways of living, cuisine, dressing, tradition, language and literature and so forth. All these are valuable intangible cultural heritage deserving to preserve for the next generation.

The 1st National and 11th international Conference on Arts and Culture “Contemporary Arts and Cultural Practices” 2020 is a part of promoting local arts and culture so as to generate economic value and also is a platform to link Thailand University Network of Arts and Culture in collaboration for the next future.

(Assistant Professor Dr.Hiran Prasarnkarn)
President of Phuket Rajabhat University

Message from the President of Kamphaeng Phet Rajabhat University

Kamphaeng Phet has a long history of more than 660 years. The prosperity of this great city can be dated back to the Dvaravati Kingdom. Within the vicinity of the old town of KPP, it was evident that ancient cities, including Chakangrao, Nakonchum, Tritrueng, Khontee, and Tepnakorn, had thrived along with the main city. The significance of Kamphaeng Phet was so obvious to the rulers of the Siam Kingdom that in 1916 Kamphaeng Phet was given the status of province.

The solid proof of how prosperous Kamphaeng Phet was in the past is Kamphaeng Phet's historical park, which stands right in the heart of the modern city. The park sits on the east bank of the River Ping, an ideal location for both economic and self-defense aspects. It is divided into two separate sites. The palace site is believed to include the palace and temples where the royal family and high-rank officers performed their activities. Therefore, within the area of 503 Rais (around 198.81 acres), we can see ruins of important temples and the spot believed to be the place where the palace was built. The Aranyik site covering the area of 1611 Rais (around 636.75 acres) houses temples and places of worship for town people to perform their religious activities. Considered as one of the most important historical and archaeological sites, Kamphaeng Phet historical park was registered a world heritage site by UNESCO as on 12th December 1995 along with its neighboring ancient cities of Sukhothai and Srisatchanalai.

Kamphaeng Phet, Kamphaeng Phet Rajabhat University, as the leading higher education institute has set, as one of the core missions, its commitment on conserving and maintaining the greatness of this world heritage as well as the artworks, cultures, and wisdom that are unique to the people of Kamphaeng Phet. To run the mission, the Office of Arts and Culture was founded a number of projects which aim at conserving, publicizing, artworks, cultural heritages, and local wisdom have been launched so far. After a long period of creating and developing with help from experts, the dance finally gains popularity and acceptance nationally and internationally.

In the year 2021, Kamphaeng Phet Rajabhat University, by the Office of Arts and Culture, has participated in the 11th International Conference on Art and Culture Network (ICAC11) at Phranakhon Rajabhat University. The platform aims to exchange knowledge on art and culture, traditions, beliefs, and wisdom leading to economic value increases in the present day. Furthermore, this particular event includes organizing exchanges for cultural performances and exhibitions of traditions and local wisdom of each institution.

Suwit

(Assistant Professor Suwit Wongboonmak)
President of Kamphaeng Phet Rajabhat University

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Message from the President of Thepsatri Rajabhat University

Thepsatri Rajabhat University is the university for the local development with a mission to care, support, disseminate and preserve art and culture in the provincial service areas of Lop Buri, Sing Buri and Saraburi by strengthening arts and culture, tradition, local wisdom, enhancing value of local community awareness and developing cultural capital, including building network cooperation with all the sectors involved with local development to effort the social and nation benefit. Our university aims to set our art and culture goals based on the purposes of promotion, conservation, development and dissemination of art and culture in local and international level.

This 11th International Academic Conference on Art and Culture Network of Thailand will be held from 17th -19th January 2021 at Phranakhon Rajabhat University. The title of the conference is “ Contemporary Arts and Culture Practice in the New Normal Age”. I, on behalf of Thepsatri Rajabhat University feel honored to be invited to join this conference. It is the second time of the TRU to have a chance of exchanging art and culture, local wisdom, performance including exhibition to publicize the knowledge of each local community, according to the mission of our university. The TRU feels honored to participate in this conference.

I hope this joint project results in the good benefits of society and country – i.e. secure, sustainable. Finally, thank you to the university network of art and culture of Thailand, all the parties concerned who help hold such a good project. I wish that this conference has successfully achieved the objectives set in all respects.

(Assistant Professor Chintana Vechmee)
President of Thepsatri Rajabhat University

Message from the President of Phetchaburi Rajabhat University

Phetchaburi Rajabhat University congratulates Phranakhon Rajabhat University to host the 11th International Conference on Art and Culture Network of Thailand between 18-19 January 2020.

Phetchaburi Rajabhat University is delighted to be the Art and Culture Network of Thailand which aims to develop and promote knowledge about various arts and culture as well as to raise the level of arts and culture works and to connect to the multicultural power gathered by the universities in the network. It is invaluable and useful information for the further development of arts and culture research. Phetchaburi Rajabhat University realizes the importance of knowledge and wisdom of arts and culture in various fields, as well as a good opportunity to meet and connect between the Thai Art and Culture Network. This is an opportunity for the faculty Students visited the exhibition Cultural performances from various universities and activities that cause exchange of experiences and ideas in this event which can lead to cooperation between higher education institutions.

At the 1st National Academic Conference and the 11th International Academic Conference, Art and Culture Network of Thailand 2021 "Contemporary Art and Culture Way", which is a challenging the topic that also has exchanged Knowledge related to arts and culture. It also presents a heritage of wisdom from different places, products derived from creative works or products with cultural costs, which can be developed into creative economic works, increase potential and develop works in arts and culture to advance in the future.

Lastly, I would like to thank all of the working group for their dedication, time, dedication and driving towards success and wish the organizing committee and all involved people to be happy and prosperous. I wish the organization of the 1st National Academic Conference and the 11th International Art and Culture Network of Thailand Year 2021 "Contemporary Art and Culture Way" to be successful in every way.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'S. Klinngam'.

(Assistant Professor Dr. Sanor Klinngam)
President of Phetchaburi Rajabhat University

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Message from the President of Dhoburi Rajabhat University

On behalf of Dhoburi Rajabhat University, it is a great honor and pleasure to have this opportunity to contribute and participate in the 11th International Conference on Arts and Culture Network: Contemporary Arts and Cultural Practices, 2021. This important event is a national platform for networking and promoting a knowledge-based society by presenting academic works in lifestyles, customs, beliefs, history, education, language, culture, and wisdom.

Dhonburi Rajabhat University, a government university with over 72-year history, has played a vital role in providing education to serve society by focusing on art, culture, and local wisdom promotion. The university is located in the center of Thailand's historic district. Many spectacular attractions such as Santa Cruz Church, National Museum of Royal Barges, Baan Kudichin Museum, Taling Chan Floating Market, and Klong Lad Mayom Floating Market are surrounded. These places are considered valuable for historical, architectural, religious, cultural, and tourism reasons.

Also, for the greatest benefit to participants, Dhonburi Rajabhat University has prepared an exhibition 'Community Ways of Life and Cultural Diversity in Thonburi-Samut Prakan,' and arranged an exceptional performance called 'Satta Naruemit Arun Rat Wara Ram,' designed from the inspiration of the Buddhist Prang of Wat Arun Ratchawararam Ratchawaramahawihan with the attempt to preserve, promote, and disseminate the arts and culture to the next generations.

At last, Dhonburi Rajabhat University would like to express appreciation and admiration to the Office of Art and Culture of Phranakhon Rajabhat University for organizing and making this conference worthwhile.

Assistant Professor Dr. Yuwalak Vejwitayaklung
Acting President
Dhonburi Rajabhat University

Message from the President of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi is honored to participate and organize the 11th International Conference on Art and Culture Network of the University of Thailand: Contemporary Arts and Cultural Practices”. The university personnel are highly pleased to have the opportunity to exchange knowledge on local arts and culture in the dimensions of lifestyle, customs, traditions, beliefs and wisdom, including creation to increase economic value in modern times and to organize a cultural exchange stage and exhibition of the ways of culture and local knowledge of each institution between 17-19th January 2021 at Kamphaeng Phet Rajabhat University. This performance is considered as a promotion of religious, arts, culture maintenance and environmental preservation which is one of the missions of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.

This international conference is expected to create academic cooperation of the instructors, academics, researchers, personnel, alumni, students and interested parties both in Thailand and other countries. Participants can exchange knowledge and experience and apply the knowledge gained in sustainable development of social agencies and the nation.

Thanks to the University of Thailand Art and Culture Network Group, universities and all relevant parties who are aware of the importance of art and culture, as well as cooperate in organizing this conference, resulting in the meeting being concrete and objective And I sincerely hope that the University of Thailand Network of Arts and Culture will continue to liaise with the love of art and culture eternally.

(Assistant Professor Paisal Burinwatthana)
President of Rajamangala University of
Technology Suvarnabhumi

Message from the President of Sukhothai Thammathirat Open University

It is my great pleasure that Sukhothai Thammathirat Open University (STOU) will co-host the 1st National Conference and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices, with the Arts and Cultural Network University of Thailand during 17-19 January 2021 at Phranakhon Rajabhat University. This conference is an opportunity to promote and support each university to share academic knowledge on culture and local wisdom.

STOU is located in Pakkret, Nonthaburi Province, where in the past, the distinct ethnic communities lived harmoniously. These ethnic groups are Thai, Mon, Chinese, Muslim and Laotian, all of whom still strongly maintain their own ethnic cultures.

The university has conducted studies and also initiated the projects to preserve and publicize the essential local ethnic wisdoms of Mon people, such as Pottery making, traditional musical instruments called “*Piphat Mon*”, and traditional dances.

Moreover, STOU also has the projects to demonstrate how to make pottery with the refined sculpting pattern, especially the pumpkin shape pottery which is the symbol of Nonthaburi province, to students and general public. In addition, the university is still dedicated to continuously preserve and advance arts, cultures and ethnic wisdoms.

I would like to convey my gratefulness and appreciation, on behalf of Sukhothai Thammathirat Open University, to our good friend, the Arts and Cultural Network University of Thailand, for hosting this valuable event with best intention, and wish the conference a great success.

(Assistant Professor Dr. Pranee Sungkatavat)
Acting President
Sukhothai Thammathirat Open University

The 1st National and
the 11th International Conference on

Arts & Culture

“Contemporary
Arts and Cultural Practices”

ICAC 2021

Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Article of National

ICAC2021-010100001

การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
เพื่อยกระดับสู่การท่องเที่ยวสำหรับคนทั้งมวล

Cultural Tourism Route Design of Bang Nam Phueng Homestay
Community Enterprise Towards Tourism for All

พูกัน สายด้วง^{1*} และนราธิป ทับตัน²

Phukan Saiduang^{1*} and Narathip Thabtan²

สาขาวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Architectural Technology Department, Faculty of Engineering and Architecture,
Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Bangkok, Thailand
Tel. 02-2527029, Email: pugun.sai@gmail.com^{1*} arch.11007@gmail.com²

บทคัดย่อภาษาไทย

กลุ่มบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์เป็นวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการในด้านท่องเที่ยวแบบนวัตกรรม มีที่พัก ศูนย์เรียนรู้ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีลักษณะโดดเด่นจนได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย หากแต่ศักยภาพดังกล่าวถูกกลดทอนด้วยการเข้าถึงที่ไม่รองรับการใช้ประโยชน์สำหรับทุกคน มีระบบที่ซับซ้อนของกิจกรรม การเดิน จักรยาน และจักรยานยนต์ เกิดความไม่ปลอดภัยในการสัญจร ลดการเชื่อมต่อพื้นที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นอุปสรรคในการยกระดับสู่รูปแบบ “การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล” (Tourism for All) บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องการออกแบบปรับปรุงที่พักอาศัยและสภาพแวดล้อมทางกายภาพชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพชุมชนภายใต้แนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) โดยวิธีศึกษาสภาพทั่วไปของเส้นทางสัญจรและการกระจายตัวของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยการสำรวจและจัดทำแผนที่ชั้นข้อมูล (Mapping Layers) ศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่สัญจรตามแบบแนวคิดการสัญจรอิสระ (Natural Movement) ด้วยวิธีการสังเกตการณ์อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดเป็น 2 รูปแบบคือ 1) นับจำนวนผู้ที่สัญจรในเส้นทางศึกษา (Gate Count Observation) 2) ติดตามพฤติกรรมการใช้พื้นที่สัญจรในเส้นทางศึกษา (Movement Trace Observation) เพื่อทำความเข้าใจคุณสมบัติหน้าที่ของแต่ละเส้นทางสัญจรและความสัมพันธ์ของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การออกแบบด้วยหลักแนวคิดการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล จากการศึกษาได้กำหนดการออกแบบเส้นทางเป็น 3 ลักษณะคือ 1) เส้นทางที่ให้ความสำคัญกับจักรยาน การเดิน จักรยานยนต์ตามลำดับ 2) เส้นทางที่ให้ความสำคัญกับการเดิน จักรยาน จักรยานยนต์ ตามลำดับ 3) เส้นทางที่ให้ความสำคัญกับจักรยานยนต์ จักรยาน การเดินตามลำดับ โดยมี

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

จุดจอดพัก 6 จุดกระจายอยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ทั้งนี้ด้วยรายละเอียดที่ได้จากการออกแบบ
องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบาง
น้ำผึ้งโฮมสเตย์ให้รองรับการเข้าถึงได้ทุกคนอย่างเท่าเทียม และยกระดับสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน
ระดับสากล

คำสำคัญ: เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล, การออกแบบเพื่อคนทั้งมวล,
บางน้ำผึ้ง

Abstract

Bang Nam phueng Homestay is a community enterprise that operates in Nawatwithi-style tourism. With the accommodation and natural and cultural learning center which remarkably stand out, this place has been granted Thai Homestay standard achievement. However, all mentioned prominence has now been minimizing since the approach has not been responding to the needs of people. For instance, there is a system of walking, cycling and motorcycling activities are overlapped. As a result, an insecure traffic and a disconnection of cultural space have been created. And this has found to be an obstacle of upgrading to towards "Tourism for all". This article is part of a research project on the design of residential improvement and the community physical environment for homestay accommodation. It aims to design and develop an overall physical community environment with a concept of 'Universal Design' that focuses on the study of general traffic condition and cultural tourism attraction distribution by surveying and mapping layers. Additionally, observing of user behavior on the concern of traffic's 'Natural Movement' is systematically applied. There are 2 types of observation; 1) Gate Count and 2) Movement Trace Observation. This selected method of observation is aimed to create a better understanding of an appearance and a role of each traffic route as well as a relationship between route and tourist attraction which will be able to lead to Universal Design application. In this study, there are 3 attributes of path design. The first one is to give priority to riding bicycle, walking and riding motorcycle. The second is to give priority to walking, riding bicycle, walking and riding motorcycle. Lastly, is to give priority to riding motorcycle, riding bicycle and walking. Among all the paths, there are six rest areas, located around some famous tourist attractions. In summary, the researchers expect that all knowledge gained from this project, would be able to support a local authority to be able to plan that would support Bang Nam phueng Homestay community enterprise to achieve an equal access and reach the upgrading state of international cultural tourism.

Keywords: Cultural Tourism Route, Tourism for All, Universal Design, Bang Nam Phueng

ICAC2021-010100002

การตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ธนากร ฟักสังข์^{1*} รัชฎาพร บุญเรือง² และเกรียงไกร โพธิ์มณี

Thanakon Faksang^{1*} Ratchadaporn Bunrueang² and Kriengkrai Phomanee

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการตัดสินใจการเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังจะตัดสินใจเลือกเช่าหอพักใน ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน เก็บแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่าจาก 7 ปัจจัย มี 5 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัย ได้แก่ ปัจจัยบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาปัจจัยบริการแต่ละด้าน พบว่าส่วนใหญ่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สูงกว่าด้านอื่น รองลงมา ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ตามลำดับและปัจจัยด้านบุคคลมีค่าต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

คำสำคัญ: ปัจจัยบริการ, การตัดสินใจเช่าหอพักของนักศึกษา

Abstract

This research aimed to study the decision to rent dormitories of university students in Bang Talat Subdistrict, Pakkret District, Nonthaburi Province affect the dormitory decision of university students in Bang Talat Subdistrict, Pakkret District Nonthaburi Province The samples were 400 students who were deciding to rent dormitories in Bang Talat Subdistrict, Pakkret District. Nonthaburi Province. The test collected using questionnaires were by using software packages instead of paperless paper. The statistics used in the analysis were descriptive statistics consisting of frequency distribution, percentage and mean. The results research showed that from 7 factors there were 5 factors related to the decision to rent dormitories of university students. It is found that the service factors that affect the decision to choose the dormitory of university students in overall, it was at the highest level. And when considering each service factor Found that most Physical environmental factors Higher than other areas, followed by price factors Distribution Channel Factors Marketing promotion factors Service process Product factors Respectively, and personal factors are lower than others.

Keywords: Service factor, Student's dormitory decision

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจหอพักโดยรวมมหาวิทยาลัยมีการแข่งขันทางด้านราคาสูงเนื่องจากจำนวนลูกค้าลดลงอย่างต่อเนื่องและจำนวนหอพักก็ลดลง จากสถานการณ์นักศึกษาของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาสถิตินักศึกษาเฉลี่ย 5 ปีย้อนหลังลดลงปีละ 100-200 คน ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย อาทิ ค่าเทอม ภาระเบี้ยบของมหาวิทยาลัย การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวุฒิการศึกษาปริญญา การแต่งงานช้า มีบุตรน้อยลง ทำให้จำนวนประชากรลดลงด้วย ทั้งนี้จำนวนนักศึกษาลดลงส่งผลให้ธุรกิจหอพักโดยรวมมหาวิทยาลัยลดลง (คงศักดิ์ ศรีแก้ว, 2562, ออนไลน์) จำนวนนักศึกษาเริ่มลดลงเรื่อย ๆ จึงมีปริมาณห้องพักลดลงจำนวนมาก แต่หอพักที่ใกล้สถานศึกษาอาจได้รับผลกระทบน้อยเพราะเป็นที่นิยม แต่หอพักที่อยู่ไกลสถานศึกษาจะได้รับผลกระทบมากกว่า หากสถานศึกษาไม่ปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงจำนวนนักศึกษา ก็จะลดลงเรื่อย ๆ (กฤษณพงษ์ เจริญวานิช, 2562, ออนไลน์)

นอกจากหอพักนักศึกษาต้องแข่งขันกันด้านราคากันกับหอพักนักศึกษาด้วยตัวเอง ก็ยังมีคู่แข่งรายใหม่คือ ที่พักอาศัยรูปแบบอื่น ๆ มีมากกว่าที่พักอาศัยแบบหอพัก เนื่องจากหอพักค่อนข้างมีภาระเบี้ยบที่เข้มงวด แตกต่างจากที่พักอาศัยให้เช่าแบบอพาร์ทเมนต์ หรือคอนโดมิเนียมซึ่งมีระเบียบการเข้าพักไม่เข้มงวด มีความสวยงามทันสมัยน่าอยู่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น มีสระว่ายน้ำ สถานที่ออกกำลังกาย ที่ดึงดูดใจผู้เช่า ส่งผลให้มีความนิยมเช่าอพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม มีมากกว่าหอพัก นอกจากนี้การขยายตัวของอพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียมมีมากขึ้นในระยะที่ผ่านมา โดยเฉพาะย่านชุมชนที่อยู่อาศัยย่านธุรกิจ และย่านสถานศึกษาทำให้ผู้เช่ามีทางเลือกมากขึ้น (สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร กองนโยบายและแผนงาน, 2561, ออนไลน์)

จากปัญหาผู้เช่าหอพักน้อยลง คู่แข่งของธุรกิจหอพักมีมากขึ้นประกอบกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ส่งผลให้ธุรกิจหอพักนักศึกษาอาจจะต้องปิดตัวลงในอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวคิดทฤษฎีกลยุทธ์การตลาดต่าง ๆ ที่จะปรับปรุงให้ธุรกิจนี้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้โดยเลือกศึกษาเรื่อง ปัจจัยบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เนื่องจากมีสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งทั้งของรัฐบาลและเอกชน เช่น สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อยู่ใกล้ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลแจ้งวัฒนะ และเมืองทองธานี เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการวางแผนบริหารหอพัก ปรับปรุงแก้ไขหอพักให้เป็นไปตามความต้องการของผู้เช่าพัก ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเจ้าของธุรกิจหอพักและเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจหอพักนักศึกษา และจะช่วยให้นักศึกษาที่กำลังจะตัดสินใจเลือกเช่าหอพักพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการตัดสินใจการเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาที่กำลังจะตัดสินใจเลือกเช่าหอพักในพื้นที่ตำบลบางตลาด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ไม่ทราบจำนวนที่แท้จริง ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane อ้างถึงใน ขวัญมิ่ง คำประเสริฐ, 2563, น.57) โดยมีค่าเป็นอินฟินิตี้ ∞ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา ภูมิลำเนาของนักศึกษา ซึ่งลักษณะคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบหลายตัวเลือก ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเช่าหอพักของนักศึกษา

ตอนที่ 3 การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability Test) แจกแบบสอบถามทดลอง (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยวิธีการหาค่าครอนบาค (Crombach' alpha coefficient) โดยมีเกณฑ์ ตัดสินว่าค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า 0.80 ขึ้นไปเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น ซึ่งการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.96 จึงถือว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ได้

ผู้วิจัยเลือกวิธีเก็บแบบสอบถามออนไลน์ โดยผู้วิจัยจะสร้างแบบสอบถามผ่านคอมพิวเตอร์เสร็จแล้วจึงดาวน์โหลดแบบสอบถามลงโทรศัพท์สมาร์ทโฟนของผู้วิจัย และนำโทรศัพท์สมาร์ทโฟนของผู้วิจัยที่มีแบบสอบถาม ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามข้อมูลทางประชากรศาสตร์นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยจำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ต่อเดือนของนักศึกษา ภูมิลำเนาของนักศึกษา
2. การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับแบบสอบถามที่เป็นปลายปิด (Close-Ended) และลิเคิร์ต (Likert Scale)
3. การประมวลผลข้อมูล ข้อมูลที่ลงรหัสแล้วได้นำมาบันทึกโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการประมวลผลข้อมูล ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 17 - 19 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท มีภูมิลำเนาภาคกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษา มหาวิทยาลัยใน ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

2. การตัดสินใจการเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยใน ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับความสำคัญเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาดอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาปัจจัยบริการแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด การประเมินทางเลือก ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมา คือ การตระหนักถึงปัญหา ($\bar{X} = 4.68$) และด้านการค้นหาข้อมูล ($\bar{X} = 4.65$) ตามลำดับ

2.1 การตระหนักถึงปัญหา ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาปัจจัยบริการแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การเดินทางจากบ้านไปมหาวิทยาลัยมีระยะทางไกล ต้องใช้เวลาในการเดินทางทำให้นักศึกษาตัดสินใจเช่าหอพัก ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา คือ ปัญหาการจราจรที่ติดขัดจึงทำให้นักศึกษาตัดสินใจเช่า ($\bar{X} = 4.90$) และนักศึกษาไม่ได้รับความสะดวกสบายจากหอพักเดิมจึงทำให้นักศึกษาตัดสินใจเช่าหอพักใหม่ ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ

2.2 การค้นหาข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$) เมื่อพิจารณาปัจจัยบริการแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา คือ นักศึกษาสอบถามข้อมูลจากผู้ดูแลหอพักก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก ($\bar{X} = 4.61$) และนักศึกษาสอบถามข้อมูลหอพักจากผู้ที่อาศัยอยู่ก่อนหน้านักศึกษาก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ

2.3 การประเมินทางเลือก ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เมื่อพิจารณาปัจจัยบริการแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ นักศึกษาเปรียบเทียบราคาหอพักมากกว่า 2 แห่ง ก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา คือ นักศึกษาเปรียบเทียบขนาดห้องพักมากกว่า 2 แห่ง ก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก ($\bar{X} = 4.90$) และนักศึกษาประเมินหอพักจากความใหม่ของหอพัก (หอพักใหม่ที่เพิ่งสร้างเสร็จ) ($\bar{X} = 4.87$) ตามลำดับ

2.4 การตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาปัจจัยบริการแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด นักศึกษาตัดสินใจเช่าหอพักเมื่อต้องเข้าเรียนใน

มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.93$) รองลงมา คือนักศึกษาตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของเอกชน ($\bar{X} = 4.80$) และ นักศึกษาตัดสินใจเช่าหอพักช่วงก่อนเปิดเทอม ($\bar{X} = 4.61$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาการตัดสินใจเช่าหอพักของนักศึกษา มหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำมาอภิปรายผลมีรายละเอียด ดังนี้

การตัดสินใจการเลือกเช่าหอพัก ของนักศึกษามหาวิทยาลัยใน ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการตัดสินใจการเลือกเช่าหอพักใน ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ธนโชติ หิรัญญะสิริ (2562, น. 6) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของคน ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ผลการศึกษาการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของคนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ในส่วนของผลการศึกษาการตัดสินใจรายด้านมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การตระหนักถึงปัญหา ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การเดินทางจากบ้านไปมหาวิทยาลัยมีระยะทางไกล ต้องใช้เวลาในการเดินทางทำให้นักศึกษาตัดสินใจเช่าหอพัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัชณี เขียวอ่อน (2553, น. 43) ที่ได้ ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกหอพักเอกชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต พระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งพบว่า บ้านอยู่ไกลที่ตั้งของมหาวิทยาลัยหรือนักศึกษาบางคนมีบ้านอยู่ไม่ไกล มหาวิทยาลัย แต่เมื่อเดินทางไปกลับเกิดความไม่สะดวก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ รัชฎาพร บุญเรือง (2559, น. 106) เมื่อผู้บริโภคเกิดความจำเป็นในสินค้าและบริการหรือจากความต้องการสินค้า ใหม่มาเพื่อทดแทนการใช้สินค้าเดิมที่เริ่มเกิดปัญหาในการใช้สินค้าหรือต้องการเทคโนโลยีใหม่

2.2 การค้นหาข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ข้อที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ นักศึกษาค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิรัชณี เขียวอ่อน (2553, น. 43) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกหอพักเอกชน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งพบว่า นักศึกษามีการค้นหาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องหรือรายละเอียดเกี่ยวกับหอพักด้วยการค้นหาข้อมูลหอพักจากอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุดาพร กุณชุลบุตร (2558, น. 82) การค้นหาข้อมูลโดยละเอียดก่อนตัดสินใจ ซื้อ เช่น เว็บไซต์และโทรศัพท์มือถือสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้มีประสิทธิภาพสูงมาก

2.3 การประเมินทางเลือก ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ข้อที่มีความสำคัญสูงที่สุด คือ การเปรียบเทียบราคาหอพักมากกว่า 2 แห่ง ก่อนการตัดสินใจเช่าหอพัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัชณี เขียวอ่อน (2553, น. 44) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือก หอพักเอกชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งพบว่า การประเมิน ทางเลือกนักศึกษามีการพิจารณาจากการเปรียบเทียบในเรื่องของราคาหอพัก สอดคล้องกับงานวิจัย

ของช ณิชิต หิรัญญะสิริ (2562, น. 7) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของคนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ด้านการประเมินทางเลือกผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการประเมินทางเลือกอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการเปรียบเทียบราคาและข้อดีข้อเสีย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวรรณ วิทย์วรสกุล (2555, น. 34-35) การประเมินทางเลือก เป็นขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจซื้อซึ่งผู้บริโภคประเมินผลประโยชน์ที่จะได้รับจากแต่ละทางเลือกของผลิตภัณฑ์ที่พิจารณาจากผู้ซื้อที่นิยมราคาต่ำสุด ซื้อราคาต่ำสุดโดยไม่สนใจตราสินค้า

2.4 การตัดสินใจ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ข้อที่มีความสำคัญสูงสุด คือ การตัดสินใจเช่าหอพักเมื่อต้องเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัชณี เขียวอ่อน (2553, น. 44) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกหอพักเอกชนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งพบว่า สิ่งกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเลือกหอพัก คือ ระยะเวลาใกล้เปิดภาคการศึกษา ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ณิชิต หิรัญญะสิริ (2562, น. 8) ที่ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของคนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การตัดสินใจผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากคุณภาพของหอพัก เหตุผลที่ไม่สอดคล้องเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับช่วงเวลาก่อนเช่าหอพักมากกว่าหอพักในการตัดสินใจเช่าหอพัก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษามหาวิทยาลัยในตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัยนี้จะเป็นเครื่องมือช่วยให้นักศึกษาในพื้นที่ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีหรือนักศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ที่กำลังจะตัดสินใจเลือกเช่าหอพักได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ในการเลือกเช่าหอพักว่าควรใช้ปัจจัยใดเลือกหอพักของตนเองได้อย่างรอบครอบและคุ้มค่ามากที่สุด

1.2 ผู้ประกอบการหอพักและผู้ที่กำลังจะลงทุนในธุรกิจหอพัก สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการประกอบการธุรกิจหอพักนักศึกษาเพื่อที่จะได้ปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันธุรกิจหอพักของท่าน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตรงตามความต้องการของนักศึกษาที่จะมาเป็นลูกค้าในอนาคตของท่านมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษารายครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันด้วย เพื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูล ซึ่งจะทำให้สามารถปรับเปลี่ยนและวางกลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ เจริญวานิช. (2562). หอพัก-ร้านค้ารอบมหาวิทยาลัยทั่วไทยบูบ นักศึกษาลดกระทบกำลังซื้อ-บ้านเช่าร้างปิดกิจการ. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/local-economy/news-363493> [วันที่สืบค้น 23 มกราคม 2563]
- ขวัญมิ่ง คำประเสริฐ. (2563). สถิติและการวิจัยทางธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เกษมศรี ซี.พี.
- คงศักดิ์ ศรีแก้ว. (2562). หอพัก-ร้านค้ารอบมหาวิทยาลัยทั่วไทยบูบ นักศึกษาลดกระทบกำลังซื้อ-บ้านเช่าร้างปิดกิจการ. ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/local-economy/news-363493> [วันที่สืบค้น 23 มกราคม 2563]
- จิตาภา จิตรรักษา. (2552). การศึกษาความต้องการที่พักอาศัยประเภทให้เช่า กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นายอุส เขียวเชิงการุณ. (2554). ปัจจัยการตัดสินใจเลือกหอพักในเขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษา: หอพักซอยคุ้มเกล้า 32. วารสารการเงินการลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจมหาวิทยลัยรังสิต. 3(1), 39-60.
- ชลธิชา เตชวีชมงคล. (2559). การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรม ระดับ 5 ดาวในเขตพื้นที่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธนโชติ หิรัญญูเสิริ. (2562). กระบวนการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของคนในเขตกรุงเทพมหานคร. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนพล คำล้ำเลิศ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าห้องพักที่ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะหุ่มแบนจังหวัดสมุทรสาคร. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม.
- ปิติ โชติสุกานต์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของชาวต่างชาติในการเลือกเช่าอะพาร์ตเมนต์ในประเทศไทยเพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษา อะพาร์ตเมนต์ย่านสีลม. ค้นคว้าอิสระ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ฝนทิพย์ วงศ์ศุภชาติกุล. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าห้องพักสำหรับการอยู่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ภาคจิรา โภมล. (2554). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าห้องพักของพนักงานในเขต
นิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต.
สาขาการประกอบการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัชฎาพร บุญเรือง. (2559). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ลัดดาวัลย์ ประกอบมูล. (2556). ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ในจังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี : การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลัก สูตร
ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชม
งคลธัญบุรี.
- ศุภามาส ก้อนพิลา. (2560). ส่วนประสมทางการตลาดในการเลือกใช้บริการเช่าห้องพักในเขตตำบล
ช่างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักการวางผังและพัฒนาเมือง กรุงเทพมหานคร กองนโยบายและแผนงาน. (2562). **ห้องพักในเขต
กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2561**. สืบค้นจาก [http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/
AnnualReport63/1.pdf](http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/AnnualReport63/1.pdf) [วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2563]
- สิทธิพงษ์ วันเพ็ญ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อผู้เช่าในการเลือกห้องพัก ในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.
ค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุดาพร กุณฑลบุตร. (2558). หลักการตลาด สมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณณี วิทย์วรสกุล. (2555). พฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์พลาสติกในครัวเรือนของผู้ค้า
ปลีก ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ICAC2021-010100003

การยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร
The acceptance of electrical vehicles of consumers in Bangkok

พิชชานิน ชัยมานิต¹, รัชฎาพร บุญเรือง², สุภาภรณ์ พรหมภาณี และรุจิภา สิ้นสมบุญรณทอง
Pitchanin Chaimanit¹, Rachadaporn Bunrueang², Supaporn Promlersri
and Rujipa Sinsomboonthong

^{1,2}สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

^{1,2} Faculty of Administration, Phranakhon Rajabhat University

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร กลุ่มประชากรที่ใช้มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,480,855 คน ในการศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้คุณค่าตราสินค้า ด้านการเชื่อมโยงตราสินค้า ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า และด้านความภักดีต่อตราสินค้า มีผลต่อการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: การรับรู้คุณค่าตราสินค้า, การยอมรับ, รถยนต์ไฟฟ้า

Abstract

This research study aimed to study the acceptance of electrical vehicles of consumer in Bangkok. The population is 18 years of age and has a personal car license. The residents in Bangkok amount 1,480,855 people. In the study, a total of 400 persons were used for multistage sampling. The tool used to collect data was a questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. The results of the study revealed that Perception of brand equity Brand association, Brand perceived quality, and Brand loyalty affecting the acceptance of electrical vehicles of consumer in Bangkok with statistically significant at the level of 0.05

Keywords: Perception of brand equity, acceptance, electrical vehicles

บทนำ

รถยนต์มีความจำเป็นกับคนไทยอย่างมากสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันในปัจจุบันนี้ เนื่องจากช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และยังเป็นตัวแสดงถึงฐานะทางสังคม แต่ด้วยจังหวัดกรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่แออัดและมีรถยนต์เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาฝุ่น PM2.5 ที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหามลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเกิดจากไอเสียรถยนต์เป็นส่วน ผู้ประกอบการผลิตรถยนต์ส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญในการคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีรถยนต์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยคาดการณ์ว่า ปัจจัยสำคัญในการพัฒนารถยนต์นั้น คือการสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภคทั้งในด้านประสิทธิภาพของรถยนต์ ด้านการประหยัดพลังงาน น้ำมันและใช้พลังงานทางเลือก ด้านความปลอดภัยให้กับผู้ขับขี่และผู้โดยสาร รวมทั้งด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม ปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้น้อยลง จึงทำให้เกิดรถยนต์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า 100%

ขณะเดียวกันในปัจจุบันตลาดรถยนต์โลกกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคแห่งรถยนต์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยนับตั้งแต่ปี 2553 ที่มีการเปิดตัวรถยนต์อีโคคาร์จนถึงปี 2561 ก็ยังคงได้รับความนิยมและมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประเทศไทยยังได้ก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการพัฒนาตลาดรถยนต์ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้ามากขึ้นและมีทิศทางที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีบริษัทผู้ผลิตที่ได้เปิดสายการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าและขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากบีโอไอ โครงการรถยนต์ใช้พลังงานไฟฟ้า ได้แก่ บีเอ็มดับเบิลยูและเมอร์เซเดส-เบนซ์ ที่ลงทุนสายการผลิตในกลุ่ม PHEV รวมไปถึงเอพโอเอ็มเอ็ม ซึ่งเป็นบริษัทรายใหม่ที่ทำการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าขนาดเล็ก โดยผู้ผลิตกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เน้นการผลิตเพื่อรองรับตลาดต่างประเทศ ขณะที่อีกหลายบริษัทที่กำลังให้ความสนใจลงทุนผลิตรถยนต์ไฟฟ้าแต่ละประเภท ได้แก่ อีซูซุ โตโยต้า และฮอนด้า สนใจลงทุนในกลุ่ม HEV มิตซูบิชิ ลงทุนในกลุ่ม PHEV และ BEV และนิสสัน กำลังอยู่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าเทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งในกลุ่มเหล่านี้ให้ความสำคัญกับตลาดในประเทศ (ฝ่ายวิจัยนโยบาย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) (2560, น. 34-35)

จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาดราสสินคาร์รถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยที่นำเข้ามาและเป็นที่ยอมรับ จะต้องมีการเตรียมเทคโนโลยีที่ตอบสนองความอยากได้ของผู้บริโภค จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้บริโภคมีความกังวลใจและยังไม่เชื่อมั่นในตัวรถยนต์ไฟฟ้า แบตเตอรี่ หรือสถานีชาร์จไฟฟ้า คาดว่าเมื่อผู้บริโภคเกิดการยอมรับและมีทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้าจะส่งผลต่อความภักดีความยึดมั่นที่ผู้บริโภคมีต่อตราสินค้าและการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าในที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการพัฒนาตราสินคาร์รถยนต์ไฟฟ้า ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด และพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าตราสินค้า และการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการยอมรับ และแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ กลุ่มประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 30 เมษายน 2563 จำนวน 1,480,855 คน (กรมการขนส่งทางบก, 2563, Online) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ การรับรู้คุณค่าตราสินค้า ได้แก่ การรู้จักตราสินค้า (Brand Awareness) การรับรู้คุณภาพตราสินค้า (Brand Perceived Quality) การเชื่อมโยงตราสินค้า (Brand Association) และความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Loyalty) การยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร

4. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลาของการวิจัย พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร มีระยะเวลาดำเนินการเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนสิงหาคม 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการศึกษาค้นคว้านี้ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มประชากรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 30 เมษายน 2563 จำนวน 1,480,855 คน (กรมการขนส่งทางบก, 2563, Online)

กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช่วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยขั้นที่ 1 ทำการสุ่มเขตมา 1 เขต โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากทราบจำนวน

ประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณประชากรกลุ่มตัวอย่างของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) และกำหนดความเชื่อมั่น 95% ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, น. 42)

$$n = \frac{1,480,855}{1 + 1,480,855(0.05)^2} \quad n = 399.89 \text{ หรือ } 400$$

โดยผู้วิจัยกำหนดการเก็บข้อมูลตามสถานที่ต่างๆ ที่คาดว่าจะพบกลุ่มตัวอย่างและมีความเป็นไปได้ในการเก็บข้อมูล เช่น ห้างสรรพสินค้า มหาวิทยาลัย สำนักงานเขต ย่านธุรกิจ โดยทั้งหมดนี้อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยในการสร้างแบบสอบถามจึงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนรถยนต์ที่เป็นเจ้าของ ตราสินค้ารถยนต์ที่เลือกใช้ ช่วงราคารถยนต์ไฟฟ้าในที่เหมาะสม และสิ่งที่คำนึงถึงมากที่สุดในการเลือกใช้รถยนต์ไฟฟ้า

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้า จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ 1) การรู้จักตราสินค้า (Brand Awareness) จำนวน 5 ข้อ 2) การรับรู้คุณภาพตราสินค้า (Brand Perceived Quality) จำนวน 5 ข้อ 3) การเชื่อมโยงตราสินค้า (Brand Association) จำนวน 5 ข้อ 4) ความภักดีต่อตราสินค้า (Brand Loyalty) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity Test) ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือจากตำราเอกสาร บทความ ทฤษฎี แนวคิดเกี่ยวกับรถยนต์ไฟฟ้า และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรง และแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability Test) ผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาร์ค แอลฟา (Cronbach's Alpha Analysis Test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล ซึ่งผลทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจาก Google Form ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่เขตบางเขน จังหวัด กรุงเทพมหานคร แล้วรับคืนด้วยตนเอง ด้วยการนำแท็บเล็ต (Tablet) หรือสมาร์ทโฟน (Smartphone) ของผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายในเวลา 30 วัน และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้ในแบบสอบถาม โดยทำการคัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ออก จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำข้อมูลไปวิเคราะห์วิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผล และวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปทางสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่ 1 ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา จำนวนรถยนต์ที่เป็นเจ้าของ ราคาสินค้า รถยนต์ที่เลือกใช้เป็นอันดับแรก ช่วงราคารถยนต์ไฟฟ้าที่เหมาะสม และสิ่งที่คำนึงมากที่สุดในการเลือกใช้ รถยนต์ไฟฟ้า ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้การใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อให้ทราบถึงจำนวนตัวอย่างจำแนกตามคุณสมบัติ การรับรู้คุณค่าราคาสินค้า และการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวนทั้งหมด 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.30 และเพศชาย มีจำนวนทั้งหมด 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.80

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุมากที่สุดอยู่ในช่วง 26 – 33 ปี มีจำนวนทั้งหมด 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 18 – 25 ปี มีจำนวนทั้งหมด 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 และน้อยที่สุดคือช่วงอายุ 51 – 59 ปี มีจำนวนทั้งหมด 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพมากที่สุด คือ อาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีจำนวนทั้งหมด 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ อาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนทั้งหมด 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่น ๆ เช่น นายหน้าขายประกัน ลูกจ้างชั่วคราวของกรุงเทพมหานคร แม่บ้าน มีจำนวนทั้งหมด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดอยู่ในช่วง 15,000 – 30,000 บาท มีจำนวนทั้งหมด 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมาคือ ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 45,000 บาท มีจำนวนทั้งหมด 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.80 และน้อยที่สุดคือช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 75,001 – 90,000 บาท มีจำนวนทั้งหมด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามากที่สุดอยู่ในช่วงปริญญาตรี มีจำนวนทั้งหมด 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.80 รองลงมาคือ ช่วงระดับการศึกษาปริญญาโท มีจำนวนทั้งหมด 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.00 และน้อยที่สุดคือ ช่วงระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวนทั้งหมด 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนรถยนต์ที่เป็นเจ้าของมากที่สุดอยู่ในช่วง 1 คัน มีจำนวนทั้งหมด 333 คน คิดเป็นร้อยละ 83.30 รองลงมาคือ มีจำนวนรถยนต์ที่เป็นเจ้าของช่วง 2 คัน มีจำนวนทั้งหมด 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 และน้อยที่สุดคือ มีจำนวนรถยนต์ที่เป็นเจ้าของมากกว่า 3 คันขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้รถยนต์ตราสินค้าฮอนด้ามากที่สุด มีจำนวนทั้งหมด 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมาคือ เลือกใช้รถยนต์ตราสินค้าโตโยต้า มีจำนวนทั้งหมด 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และน้อยที่สุดคือ เลือกใช้รถยนต์ตราสินค้าเซฟโรเลตซึ่งเท่ากับตราสินค้าอื่น ๆ เช่น ซูบารุ มีจำนวนทั้งหมด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เลือกราคารถยนต์ไฟฟ้าที่เหมาะสมมากที่สุดช่วง 600,001 – 800,000 บาท มีจำนวนทั้งหมด 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 รองลงมาคือ เลือกราคารถยนต์ไฟฟ้าที่เหมาะสมช่วง 400,001 – 600,000 บาท มีจำนวนทั้งหมด 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 และน้อยที่สุดคือ เลือกราคารถยนต์ไฟฟ้าที่เหมาะสมช่วง 1,000,001 บาทขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกมาตรฐานความปลอดภัยมากที่สุด มีจำนวนทั้งหมด 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 รองลงมาคือ สถานีชาร์จไฟฟ้าที่ครอบคลุม เข้าถึงง่าย มีจำนวนทั้งหมด 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 และน้อยที่สุดคือ การบริการหลังการขาย มีจำนวนทั้งหมด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่

1. เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้คุณค่าตราสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้คุณค่าตราสินค้ามากที่สุดในด้านการเชื่อมโยงตราสินค้า ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า ($\bar{X} = 3.82$) และน้อยที่สุดคือ ด้านการรู้จักตราสินค้า ($\bar{X} = 3.77$) ตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยในแต่ละด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักตราสินค้า พบว่า ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าด้านการรู้จักตราสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรู้จักตราสินค้ามากที่สุดในเรื่อง ท่านระลึกถึงตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าได้

โดยที่ไม่ต้องมีผู้อื่นแนะนำ ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือ ท่านสามารถแยกตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้ากับตราสินค้าอื่น ๆ ได้ ($\bar{X} = 3.81$) และน้อยที่สุดคือ ท่านได้ยินหรือพบเห็นตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าจากสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ โทรททัศน์ ป้ายโฆษณา เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

1.2 ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า พบว่า ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการรับรู้คุณภาพตราสินค้ามากที่สุดในเรื่อง ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านเห็นอยู่ในปัจจุบัน มีรูปลักษณ์สวยงาม ทันสมัย เหมาะกับความนิยมในสังคม ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมาคือ ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านเห็นอยู่ในปัจจุบัน มีราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพที่ได้รับ ($\bar{X} = 3.89$) และน้อยที่สุดคือ ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านเห็นอยู่ในปัจจุบัน มีความทนทาน มีประสิทธิภาพในการใช้งาน ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

1.3 ด้านการเชื่อมโยงตราสินค้า พบว่า ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าด้านการเชื่อมโยงตราสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเชื่อมโยงตราสินค้ามากที่สุดในเรื่อง ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านชื่นชอบ เป็นตราสินค้าที่บ่งบอกถึงความโดดเด่นในด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ ท่านภูมิใจทุกครั้งที่ได้ใช้ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่เป็นตราสินค้าของรถยนต์คันเดิม ($\bar{X} = 3.80$) และน้อยที่สุดคือ ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านชื่นชอบทำให้ท่านเป็นที่ยอมรับในสังคม ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

1.4 ด้านความภักดีต่อตราสินค้า พบว่า ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าด้านความภักดีต่อตราสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความภักดีต่อตราสินค้ามากที่สุดในเรื่อง ท่านรู้สึกผูกพันกับตราสินค้ารถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านชื่นชอบ ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมาคือ หากท่านจะซื้อรถยนต์ไฟฟ้า ท่านมีตราสินค้าที่ดูไว้ในใจเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.84$) และน้อยที่สุดคือ ท่านจะไม่เปลี่ยนไปใช้รถยนต์ไฟฟ้าตราสินค้าอื่น หากรถยนต์ไฟฟ้าในตราสินค้าอื่นมีคุณสมบัติที่ดีกว่า และท่านจะใช้รถยนต์ไฟฟ้าในตราสินค้ารถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านชื่นชอบตลอดไป ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองด้าน ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า การยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้ามากที่สุดในเรื่อง ท่านเต็มใจที่จะใช้นวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้าเพื่อทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือ ท่านเต็มใจที่จะใช้นวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้า เพราะสามารถลดภาวะโลกร้อน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.08$) และน้อยที่สุดคือ ท่านสนใจค้นหาข้อมูลของนวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร สามารถตอบ
วัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำมาอภิปรายผลมีรายละเอียด ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า กลุ่ม
ตัวอย่างให้ความสำคัญกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Wenjun Jiang
(2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลคุณภาพการให้บริการและคุณค่า ตราสินค้าที่มีผล
ต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การ
รับรู้คุณค่าตราสินค้าภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการรับรู้คุณค่าตราสินค้าเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านที่มีระดับความสำคัญสูงสุดคือ ด้านการเชื่อมโยงตราสินค้าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

1.1 ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการรับรู้อยู่ในระดับมาก ข้อ
ที่มีการรับรู้มากที่สุด คือ ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านเห็นอยู่ในปัจจุบัน มีรูปลักษณ์สวยงาม ทันสมัย
เหมาะสมกับความนิยมในสังคม สอดคล้องกับ Wenjun Jiang (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยข้อมูล
ส่วนบุคคลคุณภาพการให้บริการและคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภค
ชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับ
รู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งตราสินค้าที่ท่านซื้อออกแบบรูปลักษณ์สินค้าได้อย่าง สวยงามและทันสมัย

1.2 ด้านการเชื่อมโยงตราสินค้า ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการรับรู้อยู่ในระดับมาก ข้อที่มี
การรับรู้มากที่สุด คือ ตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านชื่นชอบ เป็นตราสินค้าที่บ่งบอกถึงความโดดเด่น
ในด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับ พิทยาภรณ์ วงษ์กิตติวัฒน์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าผู้ตอบ
แบบสอบถามมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยรถยนต์ไฟฟ้าในตราสินค้าที่ท่านชื่นชอบมีความโดดเด่น ด้าน
การทำงาน สอดคล้องกับจิราภรณ์ พรรณวิชัย (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผล
ความพึงพอใจในบริการและการบอกต่อของอินเทอร์เน็ตบ้าน (ADSL) ของกลุ่มคนวัยทำงาน ซึ่งพบว่า
ด้านการเชื่อมโยงตราสินค้าของผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ซึ่งตราสินค้าของผู้ให้บริการ
อินเทอร์เน็ต (ADSL) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นตราสินค้าที่บ่งบอกถึงความโดดเด่นในด้านเทคโนโลยีที่
ทันสมัย

1.3 ด้านความภักดีต่อตราสินค้า ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการรับรู้อยู่ในระดับมาก ข้อที่มี
การรับรู้มากที่สุด คือ ท่านรู้สึกผูกพันกับตราสินค้ารถยนต์ไฟฟ้าที่ท่านชื่นชอบ ไม่สอดคล้องกับจิราภรณ์
พรรณวิชัย (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลความพึงพอใจในบริการและการบอกต่อ
ของอินเทอร์เน็ตบ้าน (ADSL) ของกลุ่มคนวัยทำงาน ซึ่งพบว่า ด้านความภักดีต่อตราสินค้าของผู้ตอบ
แบบสอบถามมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเมื่อนึกถึงผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ADSL) จะนึกตรา
สินค้าที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นอันดับแรก ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีความรู้สึกผูกพันกับการบริการอินเทอร์เน็ต

(ADSL) ของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต แต่ให้ความสำคัญกับการรับรู้ถึงตราสินค้าที่ตนใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นอันดับแรกมากกว่าตราสินค้าอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของรพีพร บุญเรือง (2559, น. 148) การที่ผู้บริโภคนิยมในตราสินค้าใดสินค้าหนึ่ง และเลือกซื้อสินค้าชนิดนั้นแม้มีหลายตราสินค้าให้เลือก การที่องค์กรสามารถสร้างความภักดีให้กับตราสินค้าได้นั้น มีรากฐานมาจากคุณสมบัติของสินค้าที่สร้างความประทับใจให้กับลูกค้า และทำให้ลูกค้าไม่เปลี่ยนใจไปซื้อสินค้าตราอื่น ๆ

2. เพื่อศึกษาการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้ามากที่สุดคือ ท่านเต็มใจที่จะใช้นวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้าเพื่อทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือ ท่านเต็มใจที่จะใช้นวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้า เพราะสามารถลดภาวะโลกร้อน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.08$) และน้อยที่สุดคือ ท่านสนใจค้นหาข้อมูลของนวัตกรรมรถยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น ($\bar{X} = 3.83$) ตามลำดับ ไม่สอดคล้องกับกานต์ ภักดีสุข (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด และการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งพบว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้ตอบแบบสอบถามมีการยอมรับอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทราบว่า การใช้รถยนต์ไฟฟ้ามีส่วนทำให้ลดภาวะโลกร้อนได้ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีการยอมรับเทคโนโลยีเพื่อทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น แต่ให้ความสำคัญการลดภาวะโลกร้อน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และรู้สึกว่ารถยนต์ไฟฟ้าทำให้ประหยัดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง รวมทั้งคิดว่าสถานีชาร์จไฟรถยนต์ไฟฟ้ามีเพียงพอต่อความต้องการ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคมีการรับรู้คุณค่าตราสินค้าในด้านการรู้จักตราสินค้าไม่มากนัก ดังนั้น ผู้ประกอบการหรือบริษัทผู้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้าควรให้ความสำคัญกับตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าในการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา เป็นประจำ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้และจดจำตราสินค้ารถยนต์ไฟฟ้าได้ เป็นโอกาสที่จะทำให้ตราสินค้าของตนเป็นที่รู้จักก่อน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีใบขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษากรุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น กลุ่มบุคคลที่ขับรถจักรยานยนต์ กลุ่มผู้ขับขี่รถขนส่งสาธารณะ เป็นต้น เนื่องจากอนาคตอันใกล้จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานรถยนต์ทุกประเภทเป็นรถยนต์ไฟฟ้าทั้งหมด จะสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาระบบการคมนาคมในประเทศไทยได้

เอกสารอ้างอิง

- กชกร ดาราพาณิชย์. (2556). การรับรู้ การมีส่วนร่วมและการยอมรับของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กานต์ ภัคดีสุข. (2560). ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด และการยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จิราภรณ์ พรรณวิชัย. (2558). การรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลความพึงพอใจในบริการและการบอกต่อของอินเทอร์เน็ตบ้าน (ADSL) ของกลุ่มคนวัยทำงาน. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เจนจิรา ภาคบุบผา. (2561). การวิเคราะห์คุณภาพการบริการ การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลต่อการยอมรับในตัวสินค้าและการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 13). นนทบุรี: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ฝ่ายวิจัยนโยบาย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2560). อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า. ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (สวทช.)
- พัทตร์สุดา พัฒน์คุ้ม. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีในตราสินค้าสกี้อต. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พิทยาภรณ์ วงษ์กิตติวัฒน์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- รัชฎาพร บุญเรือง. (2559). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- วิภาดา ไชยเชาวน์ และศศิภาณูจน์ สุขเร่ท์. (2559). คุณภาพผลิตภัณฑ์กับการยอมรับในตราสินค้า Lacoste ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Wenjun Jiang. (2561). การศึกษาปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล คุณภาพการให้บริการ และคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคชาวจีนในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ICAC2021-010100004

การศึกษาพุทธวิธีการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
A Study of Buddhist Administration Methods Affecting Academic
Management Effectiveness of School Administrators in Bangkok,
North Bangkok Group

พระมหาไพรัช แก้วโก^{1*} เสวียน เจนเขว่า² และอำพล บุคตาสาร³

Pramaha Pairat Kaewgo^{1*} Sawien JenKwao² Ampon Buddasarn³

คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Teacher Training College Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

E-mail: mahapairat5218@gmail.com.

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการใช้พุทธวิธีการในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธวิธีการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ 4) แนวทางการพัฒนาพุทธวิธีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 46 โรงเรียน จำนวน 329 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.986 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพุทธวิธีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธวิธีการบริหารที่กับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ ($r = 0.745$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) แนวทางพุทธวิธีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรพัฒนาได้แก่ การครองตน ควรมีหลักสังคหวัตถุธรรม 4 หลักเบญจศีล 5 หลักฆราวาสธรรม 4 หลักพรหมวิหารธรรม 4 หลักศรัทธา ความไม่ประมาท หลักความเพียร สถิติปัญญา และ

หลักกัลยาณมิตร การครองคน ควรมีหลักสังคหวัตถุ 4 หลักเหตุภูมิทิศ หลักพรหมวิหารธรรม 4 การ
ประสานสัมพันธ์ การจูงใจให้เกิดการยอมรับความเสมอภาค มีความชอบธรรม เสริมสร้างความสามัคคี
การครองงาน ควรมีหลักอิทธิบาท 4 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความรู้ เข้าใจในกฎระเบียบ ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ ความพากเพียรในการทำงาน การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม

คำสำคัญ: พุทธวิธีการบริหาร, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

This research aimed to study 1) Buddhist methods of administration of the school administrators in Bangkok: North Bangkok Group 2) the effectiveness of academic administration of Educational institutions executives in Bangkok North Bangkok Group 3) Relationship between Buddhism affecting the effectiveness of academic administration of school administrators in the Bangkok Metropolitan Region. 4) Buddhist guidelines, administrative methods of school administrators that affect the effectiveness of Administration of academic work of educational institutions in Bangkok North Bangkok Group. Samples used in this research were 329 school administrators and teachers from 46 schools in Bangkok: North Bangkok Group. The research questionnaire was estimated at 5 levels With a confidence factor of **.986**. The data were statistically were analyzed by **percentage**, mean, standard deviation, Pearson' s Correlation Coefficient and the interview form of Content Analysis.

The research results were found that 1) Buddhist level, methods of administration of school administrators in Bangkok North Bangkok Group is at a strongly agree level 2) the level of effectiveness in the management of Academic of school administrators in Bangkok North Bangkok Group in the overall is at a strongly level 3) Relationship between Buddhist methods of administration that affect management effectiveness. Academic aspects of educational institution administrators in Bangkok North Bangkok group found that overall the positive correlation at the level ($r = 0.745$) with statistically significant at 0.05 level. The administration of the school administrators that should be developed, namely self-control, should have five principles of secularism. Dharma 4 principles of Brahma Vihara Dharma 4 principles of faith and precaution Principles of perseverance, wisdom and principles Kalyanism, the possession of people. Should be based on the 4 Principles of Sangkhawattidharma Coordination, motivation to create recognition of equality, righteousness, and to strengthen unity. Responsible for duties, knowledge and understanding of the rules Creativity Persistence in work Public benefit.

Keywords: Buddhists' administration methods, Academic management

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากงานวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษาเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ การตัดสินใจ แก้ปัญหา อำนาจการควบคุม บำรุงขวัญให้กับครูผู้ร่วมงานการจัดการศึกษาในโรงเรียน จึงต้องการการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูง ผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาให้มุ่งไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (อรัญ มุลบุญ, 2558, น. 2) หน้าที่หลักของการบริหารงานด้านวิชาการ คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม การพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของกรุงเทพมหานครได้ต้องพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักถึงการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้จึงเป็นงานหลักที่ผู้บริหารและครูจะต้องให้ความสำคัญต่องานวิชาการ ผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงใด บุคลากรในสถานศึกษาจะมีความรู้ ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารว่าจะให้ความสำคัญกับงานวิชาการหรือไม่ (กาญจนา ทองอินทร์, 2557, น. 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนการสนับสนุน ปลุกเร้าทางปัญญา การเป็นแบบอย่างด้านจิตใจที่ส่งผลต่อสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งผลถึงวิถีชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน บุคลากรในสถานศึกษา การบริหารจัดการดังกล่าวในปัจจุบันมีความจำเป็นที่ต้องอาศัยวิทยาการบริหารจัดการเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน และสิ่งที่สำคัญมากคือผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า “ผู้ที่จะเป็นนักบริหารที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี” (พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 เล่ม 20 ข้อ 20 หน้า 163-164) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งวิถีพุทธ คือ การยึดถือเอาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาใช้บริหารในการดำเนินชีวิต เรียกว่า พุทธวิถีการบริหาร คือการบริหารที่ไม่เป็นทั้งอัตตาธิปไตยและโลกาธิปไตย เป็นการบริหารตนเอง บริหารองค์การในพระพุทธศาสนา โดยเน้นการพัฒนาและบริหารทางจิตเพื่อให้เข้าไปสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเห็นอกเห็นใจและมองทุกสิ่งอย่างเป็นองค์รวมที่แต่ละสิ่งต่างก็มีความเกี่ยวเนื่องกันหมด เพราะผลจากการกระทำของบุคคลหนึ่งอาจจะส่งผลต่ออีกคนอื่นได้ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านวิชาการโดยมุ่งเน้นจิตใจหรือการบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรม เน้นการบริหารที่ครองตน ครองคน ครองงาน อาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นประโยชน์ทางจริยธรรมต่อครู นักเรียน และบุคคลอื่นในสังคม เพื่อช่วยให้เกิดความสมดุลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งด้านวัตถุและจิตใจควบคู่กันไป อันจะมีส่วนช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า และมีความสุขความมั่นคง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นพุทธวิถีการบริหารมีหลักธรรมในการพัฒนาตนเองพัฒนาบุคคล และพัฒนางาน ให้มีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ ด้านงานวิชาการให้

จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนตระหนักถึงการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานบรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ตามแหล่งที่มาโดยสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทิกนิบาต ปฐมปณณาสก์ ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นนักบริหารจัดการที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ดี (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 เล่ม 20 ข้อ 20 หน้า 163-164) ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์หลักกรรมในพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารที่สามารถสรุปได้ คือ หลักกรรมด้านการครองตน ได้แก่ หลักสังคหวัตถุธรรม 4 หลักกรรมด้านการครองคน ได้แก่ หลักพรหมวิหารธรรม 4 หลักกรรมด้านการครองงาน ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4
 - 1.2 การบริหารงานด้านวิชาการ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ด้านการพัฒนาสื่อ 4) ด้านการนิเทศการสอน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการวัดผลประเมินผล นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 46 โรงเรียน จำนวน 329 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสุ่มจากประชากรโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan. 1970: 607-610 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 329 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประกอบไปด้วย 7 เขต คือ เขตจตุจักร เขตบางซื่อ เขตลาดพร้าว เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง เขตสายไหม และเขตบางเขน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย ตลอดปีการศึกษา 2563

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี และงานการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพุทธวิธีการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

2. นำเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหาได้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนวัดดอนเมือง (ทหารอากาศอุทิศ) ในสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดอนเมือง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.986

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้คือ แบบสอบถาม เพื่อศึกษาพุทธวิธีการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านวิชาการตามหลักพุทธวิธีการบริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามผู้บริหารและข้าราชการครู จำนวน 329 คน ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 9 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์พุทธวิธีการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธวิถีการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับพุทธวิถีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ
อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. ระดับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธวิถีการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์
ทางบวกในระดับ ($r = 0.745$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. แนวทางพุทธวิถีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ควรพัฒนาได้แก่ การครองตน ควรมี
หลักสังคหวัตถุธรรม 4 หลักเบญจศีล 5 หลักฆราวาสธรรม 4 หลักพรหมวิหารธรรม 4 หลักศรัทธา ความ
ไม่ประมาท หลักความเพียร สติปัญญา และหลักกัลยาณมิตร การครองคน ควรเป็นหลักสังคหวัตถุ 4 หลัก
เหตุภูมิทิศ หลักพรหมวิหารธรรม 4 การประสานสัมพันธ์ การจูงใจให้เกิดการยอมรับความเสมอภาค มี
ความชอบธรรม เสริมสร้างความสามัคคี การครองงาน ควรเป็นหลักอิทธิบาท 4 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่
ความรู้ เข้าใจในกฎระเบียบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความพากเพียรในการทำงาน การคำนึงถึงประโยชน์
ของส่วนรวม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า พุทธวิถีการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ
เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ ผู้บริหารได้ผ่านการสอบคัดเลือก
และกลั่นกรองเข้ามาอย่างมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ และมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองด้วย
วิถีการที่หลากหลาย เช่น การอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน เป็นต้น เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า
พุทธวิถีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับพุทธวิถีการบริหารจาก
มากไปหาน้อยคือ ด้านการครองงาน รองลงมาคือ ด้านการครองตน และ ด้านการครองคน ตามลำดับ มี
ประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1.1 พุทธวิธีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการครองงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ อยู่ในสังคมเมืองมีการทำงานที่เป็นระบบมุ่งความสำเร็จของงาน เอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ มุ่งมั่นและความพยายามในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยความอดทนและทุ่มเท ใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล โดยประสานงานขอความร่วมมือ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ขยันรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง มีความพึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่ มีความตรึกตรองหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีความเอาใจใส่ความรับผิดชอบในหน้าที่จึงส่งผลให้พุทธวิธีในการครองงานของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ทบธรรม (2561, น. 100) ที่ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า คุณธรรมจริยธรรมในการครองงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการบริหารงานโดยมีความรับผิดชอบในการทำงาน ใช้หลักวิชาที่ได้ศึกษามาใช้ประกอบการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จของงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกริต รัชวัตร์ (2560, น. 198) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาพยาบาล พบว่า หลักอิทธิบาทธรรม เป็นธรรมที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่และเพียรพยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ สามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ และต้องมีวิสัยทัศน์ในการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสาเหตุได้ เป็นต้น

1.2 ส่วนพุทธวิธีการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการครองคน พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ อยู่ในสังคมเมือง ซึ่งเป็นสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในลักษณะทุติยภูมิ ความผูกพันกันในองค์กรมีน้อย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีการแข่งขันแย่งชิงกันสูง ค่านิยมความโอ้อ่า คำวัตถุนิยม ความมั่นคงทางอารมณ์ในการควบคุมจิตใจตนเอง ทักษะทางสังคม ความยุติธรรมในองค์กร ความจริงใจความผูกพันที่มีต่อกันจึงมีน้อย ความสามารถในการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีกับบุคลากร มอบหมายหน้าที่การงานให้ตามกำลังความรู้ สติปัญญา ความสามารถของบุคลากร และรู้จักยกย่องชมเชยบุคลากรในหน่วยงาน ต้องอาศัยหลักการความคิดทฤษฎีศาสตร์สมัยใหม่มาหลอมรวม ถักทอเข้ากับหลักธรรมต่าง ๆ ในทางพระพุทธศาสนาบูรณาการทำงานด้วยจิตใจที่สงบบนหลักความมีสติและสัมปชัญญะมีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วเยงอกเกรงใจในเพื่อนร่วมงาน องค์กร มีหลักคุณธรรมจริยธรรม ที่เป็นหลักในการปฏิบัติตนให้เกิดความสุขสงบในจิตใจอันเป็นฐานสำหรับการดำเนินชีวิตที่ดีก่อให้เกิดความก้าวหน้าที่ยั่งยืนต่อตนเอง ต่อบุคลากร และต่องาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวภาพัฒน์ อนัญสุถิตพัฒน์ (2560, น. 76) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า พรหมวิหาร 4 เพราะการที่เราสามารถครองใจคนได้ย่อมทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพทางคนของผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษที่

21 ซึ่งเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายเนื่องจากการของคนเป็นการเริ่มต้นที่ดีในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างพุทธวิธีการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ ($r_{xy} = 0.745$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพุทธวิธีการบริหารสูงสามารถส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการสูงขึ้นด้วย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากงานวิชาการเนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดโปรแกรมการศึกษา เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ การตัดสินใจแก้ปัญหา อำนาจการ ควบคุม บำรุงขวัญให้กับครูผู้ร่วมงานการจัดการศึกษาในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ปฐมปณณาสก์ ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ผู้ที่จะเป็นนักบริหารจัดการที่ดีนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการที่ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ดี (พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2539 เล่ม 20 ข้อ 20 หน้า 163-164) ซึ่งผลการดำเนินดังกล่าว มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ด้านการครองคน

1.1 ผู้บริหารควรมีการวางใจเป็นกลาง ปฏิบัติหน้าที่อย่างยุติธรรมให้ความช่วยเหลือเท่าเทียมกัน ไม่ปฏิบัติเอียงด้วยความรักหรือความชัง

1.2 ผู้บริหารควรมีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมจิตใจและมีทักษะทางสังคม

2. ด้านการครองตน

2.1 ผู้บริหารควรมีอารมณ์ขันเพื่อแผ่ปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย ยา รักษาโรค ตามโอกาสสมควรแก่บุคลากร

2.2 ผู้บริหารควรใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล สุภาพอ่อนโยน ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด

2.3 ผู้บริหารควรมีการวางตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

3. ด้านการครองงาน

3.1 ผู้บริหารควรมีความเอาใจใส่ในสิ่งที่ทำ มุ่งมั่นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยความอดทนและทุ่มเท

3.2 ผู้บริหารควรมีความมั่นคง ใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบตราหาเหตุผล โดยประสานงานขอความร่วมมือมากกว่าสั่งการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยสภาพปัญหาภาวะผู้นำวิฤตของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการศึกษาหลักธรรมด้านอื่น ๆ เช่น หลักทศพิธราชธรรม หลักเบญจศีล 5 หลักอริยสัจ 4 หลักสัปบุริสธรรม 7 หลักกัลยาณมิตร เพื่อนำมาส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำวิฤตของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครทุก ๆ เขต
3. ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำวิฤตของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครทุก ๆ เขต และในจังหวัดอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสวียน เจนเขว้า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุตตาสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้กรุณาเอาใจใส่ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจเป็นอย่างดี ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คณะข้าราชการครู ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพเหนือทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ในหลักการและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และขอบูชา พระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนมา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ทองอินทร์. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอทองผาภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ชวภาพัฒน์ อนุรักษ์ิตพัฒน์. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประกริต รัชวัตร. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาพยาบาล. พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธวิธีบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- พรทิพย์ ทบธรรม. (2561). การศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). เล่ม 20. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- อรัญ มุลบุญ. (2558). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities.** Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-609.

ICAC2021-010100005

การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี

โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

Promoting the development of fine motor muscles of children aged 2-3
years by using creative touch media from Thai Puan fabric

ชนพร วิจิตร^{1*}, นภัสสร โสภากาณ², ธีราพร ยิ้มละม้าย³, ภัสสรสา ขำคง⁴,

อัญชิษฐา ปิยะจิตติ⁵ และขวัญใจ จริยาทัศน์กร⁶

Thanaporn Vijit^{1*}, Naphatsorn Sopaporn², Thiraporn Yimlamay³, Patsarasa kamkong⁴,

Aunchittha Piyajitti⁵ and Kwanjai jariyatatkone⁶

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก นครนายก ประเทศไทย

Faculty of Education, Suan Dusit University Nakhon Nayok Education Center, Nakhon Nayok, Thailand

E-mail: lookwa013@gmail.com^{1*}

E-mail: Naphatsorn Sopaporn@gmail.com²

E-mail: beenthiraporn27@gmail.com³

E-mail: patsarasakamkong@gmail.com⁴

E-mail: kate_tungtong@hotmail.com⁵

E-mail: bonus5481@gmail.com⁶

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน และเพื่อเปรียบเทียบผลการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนและหลังของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนระดับชั้นบ้านสาธิต 1 และระดับชั้นบ้านสาธิต 2 จำนวน 28 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมสื่อสัมผัสสร้างสรรค์และแบบประเมินพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ Paired t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติได้ส่วนก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับควรส่งเสริม โดยอันดับแรก คือ ด้านความแข็งแรง รองลงมาด้านความคล่องแคล่ว

2. การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนและหลังของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมและรายด้านทุกด้าน (ด้านความคล่องแคล่ว และด้านความแข็งแรง) หลังการทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย, พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็ก, สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

Abstract

This research aimed to study and to compare the development of fine motor muscles in young children (2-3 years old) by using creative tactile learning materials from Thai Puan fabric. The samples were 28 preschoolers at La-Or Utis demonstration school. The research used the simple random sampling method and the instruments were activity plans, creative tactile learning materials, and a developmental assessment of the fine motor muscles for young children (2-3 years old). The statistics were mean, standard deviation and Paired t-test. The results showed that

1. After using the creative tactile learning materials from Thai Puan fabric, the overall was practical. Before using the creative tactile learning materials from Thai Puan fabric, it was found that young children (2-3 years old) should be promoted. The first area was the strength and the second area was agility.

2. When comparing the development of fine motor muscles before and after using creative tactile learning materials from Thai Puan, it was found that the overall and each area (agility and strength) were the most important areas of the body. After the experiment, the score was statistically significantly higher than before the experiment at .01.

Keywords: Young children, fine motor development, creative tactile learning materials from Thai Puan Fabric

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐาน การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย, 2560) เด็กในวัยเริ่มแรกของชีวิต หรือที่เรียกว่า “เด็กปฐมวัย” จัดได้ว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิต เด็กปฐมวัยในช่วงนี้ถือเป็นโอกาสทองของการเรียนรู้ พัฒนาการในวัยนี้จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาและได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้อง จะช่วยสร้างเสริมให้มีความพร้อมสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม บุคลิกภาพ และด้านสติปัญญา ช่วงวัยนี้ สิ่งสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ที่กล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง เช่น การแปรงฟัน การใส่ – ถอดกระดุม การสัมผัส ทดลอง รวมไปถึงการหยิบ การจับ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านการเขียน หากเด็กปฐมวัยไม่ได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กอย่างถูกวิธี อาจส่งผลให้เด็กไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551 อ้างถึง ผกากานต์ น้อยเนียม 2556) กล่าวว่า กล้ามเนื้อเล็กเป็นพัฒนาการทางกายอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญมาก เพราะหมายถึง การสร้างเสริมความสามารถในการหยิบ จับ คัด เขียน และทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือ ฝ่ามือ และข้อต่อ การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อนิ้วมือ เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือ หยิบ จับ ปั่น ร้อย เสียบ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

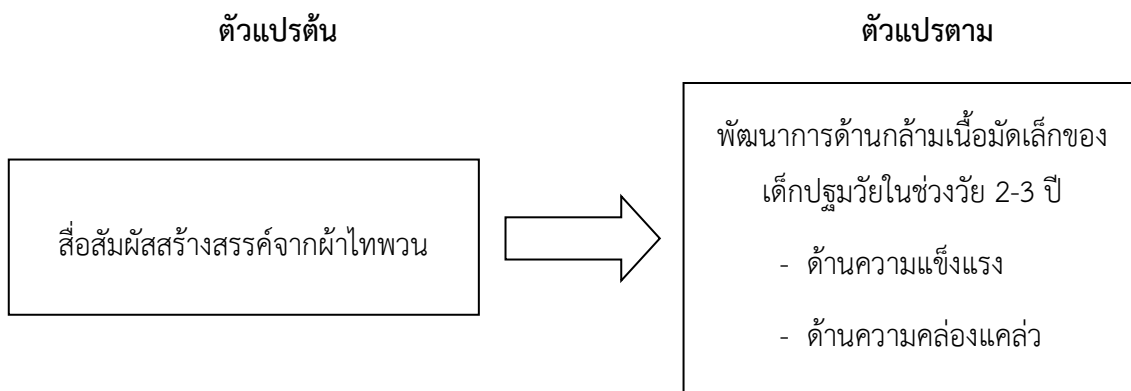
ปัญหาในเรื่องของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี นั่นก็คือ ปัญหาในเรื่องของการที่ผู้ปกครองไม่ได้ส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอย่างสมควร เช่น ผู้ปกครองทำทุกอย่างให้กับเด็ก จนทำให้เด็กทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้หรือเลี้ยงดูเด็กด้วยการให้เด็กดูแต่โทรศัพท์ ส่งผลทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาในเรื่องพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนซึ่งเป็นสื่อที่ช่วยส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ที่ทางคณะผู้จัดทำได้สร้างขึ้นมานั้น คือ สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน เพราะผ้าไทพวนมีลักษณะผิวสัมผัสที่นุ่ม นิม ไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก และเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัด นครนายก โดยสื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนที่คณะผู้จัดทำขึ้นมานั้น เป็นสื่อที่ให้เด็กได้ลองสัมผัส หยิบ จับในการทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2 – 3 ปี ให้มีพัฒนาการที่แข็งแรง สมวัย อีกทั้งเป็นการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านความคล่องแคล่ว และความแข็งแรง ให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กก่อนและหลังของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

สมมติฐานงานวิจัย

พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี หลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนสูงกว่าก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียนระดับชั้นอนุบาลโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นอนุบาลโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก จำนวน 216 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ระดับชั้นบ้านสาธิต 1 และระดับชั้นบ้านสาธิต 2 จำนวน 28 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละห้อง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนอนุบาลโรงเรียนสาธิตล่ออุทิศ ระดับชั้นบ้านสาธิต

ระดับชั้น	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
บ้านสาธิต 1	15	14
บ้านสาธิต 2	16	14
รวม	31	28

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยในช่วงวัย 2-3 ปี ประกอบด้วย ด้านความแข็งแรงและความคล่องแคล่ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

1) แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยผ่านกิจกรรมสื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

2) แบบประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยในช่วงวัย 2-3 ปี โดยผ่านกิจกรรมสื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

3) กำหนดโครงสร้างแบบประเมินโดยมีรายละเอียด ได้แก่ การกำหนดรูปแบบของคำถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินจากตำราและศึกษาจากหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน คู่มือวัดและประเมินผล และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยในช่วงวัย 2-3 ปี และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการเสนอแนะแก้ไข

4) สร้างแบบประเมินฉบับร่างตามขอบเขตและโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้

5) นำแบบประเมินฉบับร่างที่สร้างเสร็จเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หลังจากนั้นจึงนำแบบประเมินกลับมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ โดยใช้ค่า IOC 0.67-1.00

6) นำแบบประเมินที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีแบบ (Paired t-test) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้ทดสอบก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งเป็น 3 ช่วงชั้น เท่าๆ กัน ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับความพร้อม
2.34 – 3.00	สามารถปฏิบัติได้
1.67 - 2.33	สามารถปฏิบัติได้บางครั้ง
1.00 - 1.66	ควรส่งเสริม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) นำแบบประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนลงไปใช้และสังเกตพฤติกรรมจากการใช้สื่อผ้าไทพวนตามที่กำหนดไว้ จำนวน 28 ชุด คิดเป็น 100% ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์
- 2) นำผลคะแนนของแบบประเมินที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน โดยใช้การวิเคราะห์ Paired t-test

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ระดับชั้นบ้านสาธิต 1 และระดับชั้นบ้านสาธิต 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นบ้านสาธิต 1 และระดับชั้นบ้านสาธิต 2 ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 18 คน ร้อยละ 64.3 รองลงมา คือ เพศหญิง จำนวน 10 คน ร้อยละ 35.7 ส่วนใหญ่อายุ 3 ปี จำนวน 17 คน ร้อยละ 60.7 รองลงมา คือ อายุ 2 ปี จำนวน 11 คน ร้อยละ 39.3

ตอนที่ 2 ผลการประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 1.49$, $SD. = 0.25$) ส่วนก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับควรส่งเสริม ($\bar{X} = 2.49$, $SD. = 0.36$) โดยอันดับแรก คือ ด้านความแข็งแรง รองลงมาด้านความคล่องแคล่ว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

ด้านความคล่องแคล่ว พบว่า ภาพรวมหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 2.50$, $SD. = 0.34$) ส่วนก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับควรส่งเสริม ($\bar{X} = 1.47$, $SD. = 0.24$) โดยอันดับแรก คือ เด็กสามารถใช้ที่จับคิปลิ้นใส่จานจากผ้าไทพวนได้ในเวลาที่กำหนด รองลงมา คือ เด็กสามารถจับ สัมผัส และบอกลักษณะผิวสัมผัสจากภาพไทพวนที่แตกต่างกันจำนวน 2 ด้านได้ภายในเวลาที่กำหนด และสุดท้าย คือ เด็กสามารถติดหางนกยูงจากผ้าไทพวนกับกระดุมเม็ดใหญ่ได้จำนวน 4 เม็ด ตามลำดับ

ด้านความแข็งแรง พบว่า ภาพรวมหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 2.47$, $SD. = 0.38$) ส่วนก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับควรส่งเสริม ($\bar{X} = 1.51$, $SD. = 0.25$) โดยอันดับแรก คือ เด็กสามารถใช้ไม้เสียบลูกชิ้นให้ตรงรูลูกชิ้นจากผ้า

ไทพวน รองลงมา คือ เด็กสามารถหยิบหางนกยูงมาติดได้โดยที่ไม่หลุดมือ และสุดท้าย คือ เด็กสามารถหยิบรูปทรงเรขาคณิตมาสร้างสรรค์กล่องไทพวนได้อย่างมั่นคงจำนวน 2 ด้านได้ภายในเวลาที่กำหนดตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก ในช่วงวัย 2-3 ปี	ก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์ จากผ้าไทพวน			หลังการใช้สื่อสัมผัส สร้างสรรค์		
	\bar{X}	SD.	ระดับ การปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านความคล่องแคล่ว	1.47	.24	ควรส่งเสริม	2.50	.34	ปฏิบัติได้
1. เด็กสามารถติดหางนกยูงจากผ้าไทพวนกับกระดุมเม็ดใหญ่ได้จำนวน 4 เม็ด	1.50	.51	ควรส่งเสริม	2.29	.51	ปฏิบัติได้ บางครั้ง
2. เด็กสามารถนำเศษผ้าไทพวนมาติดแปะลงในผลงานได้ไม่หลุดมือ	1.39	.51	ควรส่งเสริม	2.29	.53	ปฏิบัติได้ บางครั้ง
3. เด็กสามารถนำภาพจิ๊กซอว์จำนวน 2 ชิ้นมาต่อกันเป็นภาพได้ในเวลาที่กำหนด	1.46	.51	ควรส่งเสริม	2.46	.53	ปฏิบัติได้
4. เด็กสามารถร้อยลูกปัดเม็ดใหญ่ได้ในเวลาที่กำหนด	1.54	.51	ควรส่งเสริม	2.39	.53	ปฏิบัติได้
5. เด็กสามารถใช้ที่จับคิปลิ้นใส่จานจากผ้าไทพวนได้ในเวลาที่กำหนด	1.61	.50	ควรส่งเสริม	2.79	.51	ปฏิบัติได้
6. เด็กสามารถบอกลักษณะผิวสัมผัสจากผ้าไทพวนที่จับและสัมผัสได้ทันที	1.39	.50	ควรส่งเสริม	2.61	.57	ปฏิบัติได้
7. เด็กสามารถจับ สัมผัส และบอกลักษณะผิวสัมผัสจากภาพไทพวนที่แตกต่างกันจำนวน 2 ด้านได้ภายในเวลาที่กำหนด	1.43	.50	ควรส่งเสริม	2.68	.47	ปฏิบัติได้
ด้านความแข็งแรง	1.51	.25	ควรส่งเสริม	2.47	.38	ปฏิบัติได้
1. เด็กสามารถใช้ไม้เสียบลูกชิ้นให้ตรงรูลูกชิ้นจากผ้าไทพวน	1.61	.50	ควรส่งเสริม	2.61	.50	ปฏิบัติได้
2. เด็กสามารถหยิบหางนกยูงมาติดได้โดยที่ไม่หลุดมือ	1.57	.50	ควรส่งเสริม	2.57	.57	ปฏิบัติได้
3. เด็กสามารถหยิบที่คิปลิ้นใส่จานจากผ้าไทพวนได้อย่างมั่นคง	1.46	.51	ควรส่งเสริม	2.50	.57	ปฏิบัติได้
4. เด็กสามารถหยิบลูกชิ้นมาเสียบไม้ได้ตรงรูของไม้	1.39	.50	ควรส่งเสริม	2.57	.50	ปฏิบัติได้
5. เด็กสามารถหยิบรูปทรงเรขาคณิตได้อย่างมั่นคงไปใส่กล่องตามแบบของรูปทรงเรขาคณิตจากผ้าไทพวนได้	1.46	.50	ควรส่งเสริม	2.46	.50	ปฏิบัติได้

พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก ในช่วงวัย 2-3 ปี	ก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์ จากผ้าไทพวน			หลังการใช้สื่อสัมผัส สร้างสรรค์		
	\bar{X}	SD.	ระดับ การปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	ระดับ การปฏิบัติ
6. เด็กสามารถหยิบลูกปัดลูกใหญ่ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร จำนวน 5 ลูกมาร้อย กับลวดไหมพรมผูกกับรูปทรงผลไม้	1.54	.50	ควรส่งเสริม	2.36	.48	ปฏิบัติได้
7. เด็กสามารถหยิบรูปทรงเรขาคณิตมาสร้างสรรค์ กล่องไทพวนได้อย่างมั่นคงจำนวน 2 ด้านได้ภายใน เวลาที่กำหนด	1.50	.50	ควรส่งเสริม	2.25	.58	ปฏิบัติได้ บางครั้ง
ภาพรวม	1.49	0.25	ควรส่งเสริม	2.49	0.36	ปฏิบัติได้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนและหลังของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมหลังการทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -17.552, p = .000$) ส่วนด้านความคล่องแคล่วมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -20.566, p = .000$) และด้านความแข็งแรงมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -14.538, p = .000$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน

ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก ในช่วงวัย ปี 3-2นครนายกก่อนและหลัง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	ก่อนการใช้สื่อสัมผัส สร้างสรรค์จากผ้าไทพวน		หลังการใช้สื่อสัมผัส สร้างสรรค์จากผ้าไทพวน		t-test	p
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. ด้านความคล่องแคล่ว	1.47	.24	2.50	.34	-20.566	.000
2. ด้านความแข็งแรง	1.51	.25	2.47	.38	-14.538	.000
ภาพรวม	1.49	0.25	2.49	0.36	-17.552	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติได้ ส่วนก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับควรส่งเสริม โดยอันดับแรก คือ ด้านความแข็งแรง รองลงมาด้านความคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับ (รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี, 2555 อ้างถึง กุลเดช วิทยาลัยภา

และคณะ, 2559) กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เช่น กิจกรรมการร้อยลูกปัด ร้อยหลอดกาแฟ กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ต้องมีไม้เสียบ ต่อ ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือและสายตาควบคู่กันไปด้วย และ (พรณี ข.เจนจิต 2558 อ้างถึง กุลเดช วิทยาภาและคณะ, 2559) กล่าวว่า ความสามารถในการบังคับใช้กล้ามเนื้อ มือ นิ้วมือ และประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่วมั่นคง การบังคับการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ แขน มือ และนิ้วมือ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้สายตา เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนและหลังของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมและรายด้านทุกด้าน (ด้านความคล่องแคล่ว และด้านความแข็งแรง) หลังการทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลวิจัยนี้สอดคล้องกับ (สมศรี มขไพบุลย์วัฒนา, 2551) ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้ ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลวิจัย

การวิจัยเรื่องพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน สามารถสรุปผลได้ดังนี้

พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี ก่อนและหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมหลังการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติได้ (\bar{X} = 1.49, SD. = 0.25) ส่วนก่อนการใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับควรส่งเสริม (\bar{X} = 2.49, SD. = 0.36) โดยอันดับแรก คือ ด้านความแข็งแรง รองลงมาด้านความคล่องแคล่ว

การเปรียบเทียบพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนและหลังของเด็กในช่วงวัย 2-3 ปี โดยใช้สื่อสัมผัสสร้างสรรค์จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวม (t = -17.552, p = .000) ด้านความคล่องแคล่ว (t = -20.566, p = .000) และด้านความแข็งแรง (t = -14.538, p = .000) หลังการทดลองมีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กในระหว่างที่เด็กทำกิจกรรมและเปรียบเทียบผลการประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กก่อน ระหว่าง และหลังทำกิจกรรม

2. ควรขยายระยะเวลาในการสังเกตพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กเพื่อประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กเพื่อให้มีข้อมูลที่แม่นยำและชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การหยิบ จับ ร้อย ตอก และเพื่อจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาของอาจารย์หลายท่านที่ให้คำปรึกษา ความรู้ และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด เพื่อให้รายงานการวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กุลเดช วิทย์ลาภา และคณะ. (2560). การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยใช้กิจกรรมทำขนมไทย สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ผกาภานต์ น้อยเนียม. (2556). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 4-5 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยดิน. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้. เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 2.
- สมศรี เมฆไพบลูย์วัฒนา. (2551). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้. ปรินญาวิทยานิพนธ์ กศ.ม. การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2560). [ออนไลน์]. ความหมายของเด็กปฐมวัย. [13 พฤศจิกายน พ.ศ.2563]. http://elearning.psu.ac.th/courses/77/file_unit1.pdf.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574. กระทรวงศึกษาธิการ.
- หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. (2560). ปรินญาการศึกษาปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

ICAC2021-010100006

การส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี

โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน

Cognitive Development Promotion for Young Children (3-4 years old)
using G-SLAM (learning materials from Thai Phuan fabric).

บุษกร รอดเป้า^{1*}, ปภาพิมพ์ บำรุง², กมลธิดา เกตุจินดา³, รัตนากร รูลัก⁴, รวี ศิริปริชยากร⁵
Bussagorn Rodpoa^{1*}, Papapim Bumrung², kamontida Katchinda³, Rattanakorn Rulak⁴
and Ravee Siriprichayakorn⁵

คณะครุศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก
Faculty of Education Early Childhood Education, Suan Dusit University Nakhon Nayok

Email: bsg.jane23@gmail.com^{1*}

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก^{2,3,4,5}

Faculty of Education Early Childhood Education, Suan Dusit University Nakhon Nayok^{2,3,4,5}

E-mail: Papapimbumrung@gmail.com² E-mail: kamontida2011@gmail.com³

E-mail: Palmsdu60@gmail.com⁴ E-mail: ravee_sii@dusit.ac.th⁵

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน และ เพื่อเปรียบเทียบผลการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ก่อน และ หลังของเด็กในช่วงวัย 3-4 ปีโดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก จำนวน 59 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้การเทียบตาราง Krejcie and Morgan (1970) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรม G-SLAM จากผ้าไทพวน และ แบบประเมินวัดความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กในช่วงวัย 3-4 ปี

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ก่อนใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติน้อย ($\bar{X} = 2.03$, $SD = 0.44$) และหลังจากใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวนอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94$, $SD = 0.23$) เมื่อเปรียบเทียบผลการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ก่อน และ หลังของเด็กในช่วงวัย 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวนพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย, สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน, ความสามารถทางด้านสติปัญญา

Abstract

The research objectives were to promote cognitive abilities and to compare the results of cognitive development of young children (3-4 years old) by using G-SLAM leaning materials from Thai Puan fabric. The samples were 59 kindergartens at La-Or Utis Demonstration School, Nakhon Nayok. They were selected from simple random sampling technique. The research tools were G-SLAM activity plans from Thai Puan fabric and the cognitive ability evaluation for young children (3-4 years old).

The research results found that the cognitive abilities of young children (3-4 years old) before using G-SLAM leaning materials from Thai Puan fabric was at low level ($\bar{X} = 2.03$, $SD = 0.44$). However, after using G-SLAM leaning from Thai Puan fabric, the cognitive abilities of young children were at high level ($\bar{X} = 4.94$, $SD = 0.23$). When comparing the promotion of cognitive abilities of young children (3-4 years old) before and after using G-SLAM leaning materials from Thai Puan fabric, there was statistically significant at .01.

Keywords: Young children, G-SLAM learning materials from Thai Puan fabric, Cognitive abilities

บทนำ

การจัดการศึกษาควรเริ่มต้นในช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญมากในการวางรากฐานบุคลิกภาพมนุษย์และในปัจจุบันนี้มีผลการศึกษาค้นคว้ามากมายที่สนับสนุนและบ่งชี้ว่าการพัฒนาคุณภาพของประชากรจำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัยซึ่งเด็กวัยนี้ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เพราะช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงวิกฤติของมนุษย์ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (เยาวพา เดชะคุปต์, 2551) การที่เด็กไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในช่วงนี้แล้วก็นับว่าเป็นการพลาดโอกาสที่สำคัญที่สุดของชีวิต การพัฒนาทางสติปัญญาเป็นการวางรากฐานการเรียนรู้ให้กับเด็ก ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมให้กับเด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงส่งเสริมให้กับเด็กได้ลงมือกระทำโดยมีสื่อต่าง ๆ หลากรูปแบบที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้

จากเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาและประเมินความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน ซึ่งผ้าไทพวน เป็นผ้าจากท้องถิ่นของจังหวัดนครนายก คณะผู้จัดทำเห็นถึงความสำคัญของผ้าไทพวนที่สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นสื่อการเรียนรู้ของเด็กได้ จึงเกิดเป็นสื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวนขึ้นมา โดยสื่อ G-SLAM จะประกอบไปด้วย G-Game กิจกรรมเกมการศึกษา เกมการศึกษาเป็นประสบการณ์หนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ การช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ เป็นการฝึกทักษะและช่วยให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดกับสิ่งที่เรียน นอกจากนี้ยังช่วยฝึกการแก้ปัญหา การคิดหาเหตุผล การสังเกตเปรียบเทียบ การจำแนก การจัดหมวดหมู่ อันเป็นทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) S- Science กิจกรรมวิทยาศาสตร์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทางสติปัญญา เป็นความสามารถ ทางสมอง การรวบรวมประสบการณ์และความรู้มาเป็นพื้นฐานของการคิดเชิงเหตุผล ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถแก้ปัญหาและสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีก็คือการให้ เด็กได้รับประสบการณ์และได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เด็กเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ การให้ เด็กได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ ทำให้เด็กได้ใช้สมอง ทั้งซีกซ้ายและซีกขวา L-Language กิจกรรมภาษา เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เด็กต้อง ได้รับการส่งเสริม เพราะภาษาเป็นรากฐาน ที่สำคัญของการพัฒนาสติปัญญา (นภเนตร ธรรมบวร, 2544) M-Mathematics กิจกรรมคณิตศาสตร์ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความคิดทำให้ มนุษย์มีความคิด มีเหตุผล มีแบบแผน ตลอดจนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์วางแผนแก้ปัญหาก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2551)

จึงกล่าวได้ว่าสื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานการใช้ภาษา การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบและรากฐานสำคัญของ

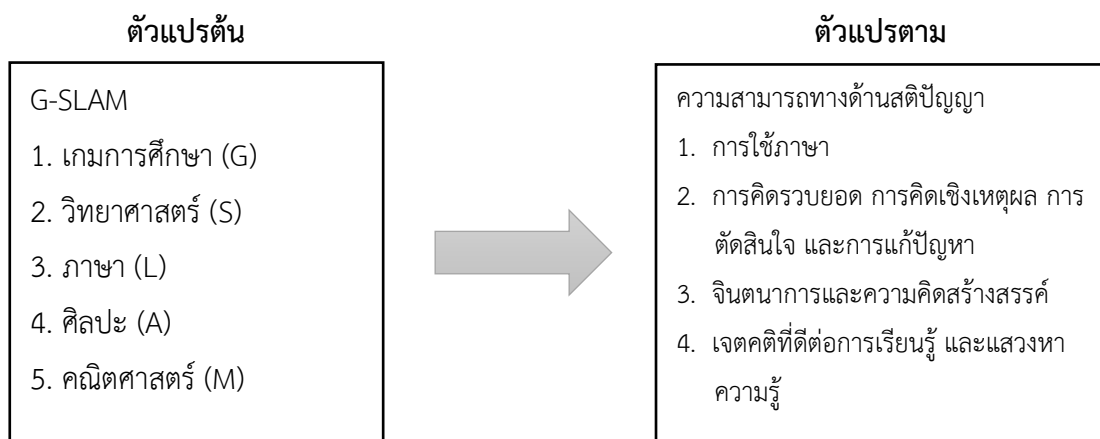
กระบวนการพัฒนาทางด้านสติปัญญา และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจำแนกออกจากพัฒนาการทางสติปัญญาได้จากความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนและสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำสื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเพื่อที่จะได้เป็นแนวทางหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนของเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ก่อนและหลังใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน

ขอบเขตของการศึกษา/วิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี สูงขึ้นเมื่อใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน

ขอบเขตด้านประชากร

เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 69 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 69 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้การเทียบตาราง Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นแบ่งตามห้องเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 59 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	กลุ่มตัวอย่าง
อนุบาล 1/1	17	15
อนุบาล 1/2	16	13
อนุบาล 1/3	17	15
อนุบาล 1 ละออพลัส	19	16
รวม	69	59

2. ระบุตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น G-SLAM ได้แก่ เกมการศึกษา (G) วิทยาศาสตร์ (S) ภาษา (L) ศิลปะ (A) และคณิตศาสตร์ (M)

ตัวแปรตาม ความสามารถทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การใช้ภาษา การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้

3. เครื่องมือวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมพัฒนาการสติปัญญาผ่านกิจกรรม G-SLAM จากผ้าไทพวน และแบบประเมินการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี มีวิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญา อายุ 3-4 ปี เพื่อนำมาจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ และงานวิจัย/เอกสาร G-SLAM เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบประเมิน

2) กำหนดโครงการสร้างแบบประเมินการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน โดยมีรายละเอียด ได้แก่ การกำหนดรูปแบบของ

คำถามโดยได้ศึกษาวิธีสร้างแบบประเมินจากตำราและศึกษาจากแบบประเมินในงานวิจัยของบุคคลอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการเสนอแนะแก้ไข

- 3) สร้างแบบประเมินฉบับร่างตามขอบเขตและโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้
- 4) นำแบบประเมินฉบับร่างที่สร้างเสร็จเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คะแนนระหว่าง .67 – 1 หลังจากนั้นจึงนำแบบประเมินกลับมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
- 5) นำแบบประเมินที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องอีกครั้งหนึ่งแล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบประเมิน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ การส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน เป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประเมินความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การใช้ภาษา 2) การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา 3) จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ 4) เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1) นำแบบประเมินเด็กปฐมวัยอายุ 3-4 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ตามที่ได้กำหนดไว้จำนวน 59 ชุด ได้กลับมา 59 ชุด คิดเป็น 100% ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์

- 2) นำผลคะแนนของแบบประเมินที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) วิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ค่า t-test และค่านัยสำคัญทางสถิติ (p)

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องประเมินความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ผลจากการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน ก่อนและหลังลงมือปฏิบัติ

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ผลความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM ก่อนและหลังลงมือปฏิบัติ

ประเมินความสามารถทางด้าน สติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM	คะแนนก่อนการทำ กิจกรรม		คะแนนหลังการ ทำกิจกรรม		t-test	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. การใช้ภาษา	2.01	.45	4.94		
2. การคิดรวบยอด การคิดเชิง เหตุผล การตัดสินใจ และการ แก้ปัญหา	1.92	.39	4.95	.09	-54.876	.000
3. จินตนาการและความคิด สร้างสรรค์	2.02	.47	4.94	.09	-45.437	.000
4. เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และ แสวงหาความรู้	2.02	.44	4.94	.10	-48.487	.000
ภาพรวม	2.03	0.44	4.94	0.10	-49.238	.000

ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 ทักษะด้านสติปัญญาของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก ก่อนและหลังจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญา โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน พบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 หลังจัดกิจกรรมมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม โดยหลังจัดกิจกรรม นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 มีทักษะด้านสติปัญญา ภาพรวมอยู่ในระดับ (\bar{X} =4.94, SD. =0.10) ส่วนก่อนการจัดกิจกรรม นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1 มีทักษะด้านการใช้ภาษา ภาพรวมอยู่ที่ ระดับการปฏิบัติต่ำ (\bar{X} =2.03, SD. =0.44) เมื่อแยกเป็นรายด้านหลังการจัดกิจกรรม พบว่าอันดับแรก คือ ด้านการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา (\bar{X} =4.95, SD. =0.9) รองลงมาคือ ด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ (\bar{X} =4.94, SD. =0.09) การใช้ภาษา (\bar{X} =4.94, SD. =0.10 และลำดับสุดท้ายคือ ด้านด้านเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ (\bar{X} = 4.94, SD. =0.10)

นอกจากนี้ ผลการประเมินทักษะทางสติปัญญาในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 1 โดยผ่านกิจกรรม G-SLAM จากผ้าไทพวน ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.99 และ 4.94 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรม พบว่าทักษะทางสติปัญญา ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 1 โดยผ่านกิจกรรม G-SLAM จากผ้าไทพวน หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ก่อนและหลังใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน พบว่าภาพรวมหลังใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน อยู่ในระดับการปฏิบัติสูงกว่าก่อนการใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน โดยอันดับแรก คือ ด้านการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ จำนวน วิบูลย์ศรี (2536) กล่าวว่า การคิดเชิงเหตุผลเป็นการคิดที่ต้องอาศัยหลักการหรือข้อเท็จจริงที่ถูกต้องมาสนับสนุนอย่างเพียงพอซึ่งจะทำให้มีโอกาสผิดพลาดน้อยและถือว่าเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้และผู้ที่มิมีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลสูงย่อมมีความคิดที่มีคุณภาพสูงสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ได้มากมาย รองลงมาคือ ด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ต้นติผลาชีวะ (2545) กล่าวว่า การสอนเด็กควรได้ฝึกหัดการคิดจินตนาการ และการสร้างสรรค์ผลงานตามศักยภาพแห่งวัยเนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กทั้งสิ้นดังนั้นการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและเอื้อต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญยิ่ง ด้านการใช้ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ บุซบง ต้นติวงษ์ (2535) กล่าวว่า ภาษาเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากภาษาแบบต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาศิลปะ ดนตรีการเคลื่อนไหวร่างกายละคร และคณิตศาสตร์ซึ่งสามารถใช้สื่อความคิดแต่ละเรื่องโดยการใช้สัญลักษณ์หลายแบบผสมผสานสลับกัน และลำดับสุดท้ายคือ ด้านด้านเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ สงวนศรี วิรัชชัย (2527) กล่าวว่า เจตคติคือสภาพความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกเชิงประเมินที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่

2. การเปรียบเทียบความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี ก่อนและหลังใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน พบว่า ภาพรวมและรายด้านทุกด้าน (การใช้ภาษา การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้) หลังการจัดกิจกรรมมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับคะเนิง สายแก้ว ที่ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเล่น เกมการศึกษาที่มีต่อความพร้อมทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาแบบเดี่ยวทั้งก่อนและหลังการทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ หลังการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาแบบเดี่ยวมีความสามารถทางด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียน ครู และผู้ปกครองสามารถนำงานวิจัยเรื่องการส่งเสริมความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-4 ปี โดยใช้สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน ไปใช้ได้กับเด็กช่วงวัยอื่นได้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถเด็กให้เหมาะสมกับช่วงวัย

2. โรงเรียน ครู และผู้ปกครองสามารถนำสื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน ไปส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ และสังคมได้

3. สื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน สามารถปรับใช้ให้เหมาะสมตามบริบทสังคมที่อยู่ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายระยะเวลาในการสังเกตความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กให้มากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำและชัดเจนมากขึ้น

2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาและจัดทำสื่อที่ส่งเสริมด้านด้านเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ เนื่องจากผลวิจัยพบว่าสื่อ G-SLAM จากผ้าไทพวน สามารถส่งเสริมได้ดี แต่สามารถพัฒนาสื่อด้านนี้ได้อีกต่อไปในครั้งหน้า

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์รวี ศิริปริชยากร อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

การดำเนินการวิจัยนี้มีอาจสำเร็จลุล่วงไปได้หากปราศจากความร่วมมือของคณะครูปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะครูชั้นอนุบาล 1 ทุกท่านที่ได้ร่วมเสมอมา รวมถึงนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2563 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย จนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุดนี้ คณะผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอขอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอขอบความกตัญญูทเวทิตาคคุณ แต่บิดา มารดาและผู้มีพระคุณทุกท่านสำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น คณะผู้วิจัยขอน้อมรับผิดและยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การเลี้ยงดูลูกเด็กวัยก่อนเรียน: 3-5 ขวบ. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์
- จันทน์ วิบูลย์ศรี. (2536). อิทธิพลของภาษาต่อภาษาการคิดเชิงเหตุผลในเด็กไทย: การวิจัยเชิงทดลอง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบง ตันติวงค์. (2535). “มิติใหม่การสอนระดับปฐมวัย” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง นวัตกรรมการสอนภาษาธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏ จันทร์เกษม.

- นงเนตร ธรรมบวร. (2544). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเด็นบทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2551). **ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แม็คจำกัด
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). **คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เสาวนีย์ รื่นสุข. (2552). **พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ICAC2021-010100007

ผลการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนที่ส่งเสริมพฤติกรรม
การแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย
The effect of creative activities and felt learning materials from
Thai Puan fabric to enhance appropriate emotional and psychological
behavior in early childhood classes

สุदारัตน์ จันทะโชติ^{1*}, ปฐมาพร พูลกลาง², บุษกร โฟโส³ และขวัญใจ จริยาทศน์กร⁴

Sudarat Jantachote^{1*}, Pathamaporn Poonklang², Butsakon Phoso³ and Kwanjai Jariyatatkone⁴

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก นครนายก ประเทศไทย

Faculty of Education, Suan Dusit University Nakhon Nayok Education Center, Nakhon Nayok, Thailand

E-mail: jane0980440@gmail.com^{1*}

E-mail: Pat_27787@hotmail.com²

E-mail: onphoso5514@gmail.com³

E-mail: bonus5481@gmail.com⁴

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ เด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จากตารางสุ่มของเครซีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ ทางอารมณ์และจิตใจ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเล่น 2) ด้านการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และ 3) ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถมีค่าความเชื่อมั่น .967 .976 และ .980 ตามลำดับ สถิติที่ใช้คือ Pairedt-test ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่า หลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยอันดับแรก คือ ด้านการเล่น รองลงมาคือด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ส่วนก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสเด็กปฐมวัยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยอันดับแรก คือ ด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ รองลงมาคือ ด้านการเล่น และด้านแสดงออกทางอารมณ์-จิตใจ

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่า ภาพรวมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t = -23.570$ $p = 0.000$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ ด้านการเล่น ($t = -25.063$ $p = .000$) ด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ ($t = -28.933$ $p = 0.000$) และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ($t = -16.714$ $p = .000$)

คำสำคัญ: พฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย, เด็กปฐมวัยกิจกรรมสร้างสรรค์และ ,เครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

Abstract

The research objectives were to study and to compare the promotion of appropriate emotional and psychological behavior in early childhood classes before and after using creative activities and felt learning materials from Thai Puan fabric. The samples were 43 kindergarteners who studied in K3 at La-or-Uthit Demonstration School. They were selected by a simple random from Crazy and Morgan's random table. The research instruments were behavioral, emotional and psychological assessments. There were three aspects of emotional and psychological areas: (1) playing, (2) emotional and psychological expression, and (3) self-identity and self-confidence. The confidence values were .967, .976 and .980 respectively. The statistics were Paired t-test.

1. The result of the promotion of appropriate emotional and psychological behavior in early childhood classes found that after using creative activities and felt learning materials from Thai Puan fabric was at a high level with the highest area in playing, followed by the emotional and psychological expression, and self-identity and self-confidence. Before using creative activities and felt learning materials from Thai Puan fabric, the result was at a moderate level, with the highest area in self-identity and self-confidence followed by playing and the emotional-mental expression.

2. The comparison of the promotion of appropriate emotional and psychological behavior in early childhood classes using creative activities and felt learning materials from Thai Puan fabric showed significant differences at level $.01$ $t = -570.23$ $p = (000.0$. When comparing in each area, it showed significant differences at the $.01$ level. The playing area had $(t = -063.25$ $p = .(000$, the emotional and psychological expression area had $(t = -933.28$ $p = (000.0$ and the self-identity and self-confidence area had $(t = -714.16$ $p = ..(000$

Keywords: promotion of appropriate emotional and psychological behavior in early childhood classes, early childhood, creative activities and felt learning materials from Thai Puan fabric.

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นคือผู้สอนต้องรู้จักการจัดประสบการณ์ โดยมีกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองรู้จักคิดรู้จักสร้างและลงมือปฏิบัติจริงเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเองสรุปความคิดความรู้ด้วยตนเองมีความสุขและร่วมทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ กระบวนการเรียนการสอนหรือเทคนิคการสอนที่ผู้สอนจัดให้ก็นับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจของผู้เรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เข้าใจในสิ่งที่เราต้องการให้รู้ซึ่งนับว่าเป็นอีกก้าวหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จิตใจของเด็กเปรียบเสมือนฟองน้ำที่พร้อมจะซึมซับทุกสิ่งผ่านเข้ามา และเก็บสะสมข้อมูลที่ได้รับอยู่ตลอดเวลา หากเด็กได้รับการเลี้ยงดูแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ที่ดี เด็กจะยอมรับนับถือตนเองได้ รับการยอมรับจากผู้อื่น และเด็กก็จะมีสุขมีกำลังใจ มีแรงจูงใจในการทำงานตามที่มุ่งหวัง และสามารถมีกระบวนการคิดแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ดี ทำให้ประสบความสำเร็จ ถ้าเด็กไม่สามารถทำได้ตามขั้นตอนพัฒนาการ เด็กจะรู้สึกเป็นปมด้อย และจะทำงานในขั้นตอนพัฒนาการที่สูงขึ้นได้ยาก

คัตนางค์ มณีศรี (อ้างถึงใน มานพ ชูนิล, 2558:107 .น .) ได้อธิบายความสำคัญของอารมณ์ว่า มีบทบาทในการเตรียมความพร้อมให้เรามีการตอบสนองเมื่อเกิดความกลัวเราจะตื่นตัวพร้อมจะหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่คุกคามช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในอนาคตของเราอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับประสบการณ์หนึ่ง ๆ จะทำให้เราเรียนรู้ว่าในอนาคตเราควรจะทำปฏิบัติต่อเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันอย่างไรจึงจะเหมาะสมและช่วยให้เรามีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพอารมณ์ที่ปรากฏทางสีหน้าท่าทางคำพูดและการกระทำช่วยให้คนมีปฏิริยาตอบสนองกันได้อย่างเหมาะสม ซึ่งพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กปฐมวัย เป็นพฤติกรรมกล้าแสดงออกของแต่ละคนด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมด้านจิตใจที่แต่ละคนอาจมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในจิตใจโดยที่จะแสดงอารมณ์ออกมาตามประสบการณ์และสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี (อ้างถึงใน พัชรินทร์ โลหา และสิรินาถ จงกลกลาง, 2562, น. (21-1

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน โดยผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมเรื่องของการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

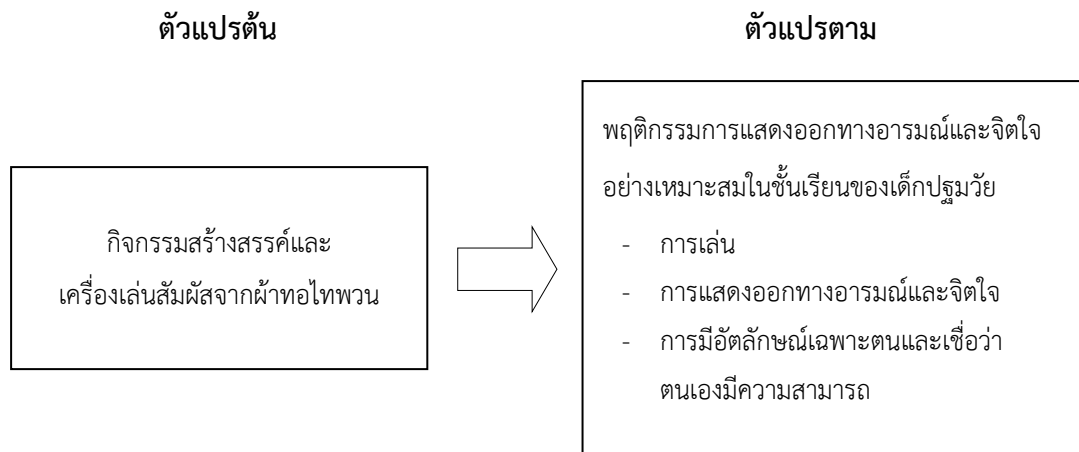
ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ด้านการเล่น ด้านการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ

ขอบเขตด้านประชากร

โรงเรียนสาธิต 3 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัย กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล ละอออุทิศ นครนายกในภาคเรียนที่ 1 คน 56 จำนวน 2563 ปีการศึกษา 1

กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐาน

พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 5-6 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้น อนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 56 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน วนิดา วาติเจริญ รั้งสรรค์ เลิศในสัจย์ และ สมบัติ ทัฬหทรัพย์, น. 196) จากนั้นแบ่งตามห้องเรียนเป็นจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 48 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก

ห้องเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/1	18	18
นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/2	21	15
นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3/3	17	15
รวม	56	48

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน
2. แบบประเมินพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน คู่มือวัดและประเมินผล และบทความ งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

1.2 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ให้สอดคล้องและครอบคลุมกับกิจกรรมโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กปฐมวัย

1.3 นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของกิจกรรมกับเนื้อหาสาระ การใช้ภาษา และความเหมาะสมของกิจกรรมจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) 0.67-1.00

1.4 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแผนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมิน เพื่อประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย

2.2 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย

2.3 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย เป็นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้ประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเล่น 2) ด้านการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และ 3) ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถมีรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ระดับคะแนน	เกณฑ์การแปลผล	ระดับคะแนน
3	สามารถปฏิบัติได้	2.34 – 3.00
2	สามารถปฏิบัติได้บางครั้ง	1.67 – 2.33
1	ควรส่งเสริม	1.00 – 1.66

2.4 นำเสนอแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรง และความสอดคล้องตามนิยามศัพท์ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.670 – 1.00

2.5 จากนั้นปรับปรุงแบบประเมินตามที่คุณเชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจด้านการศึกษา และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นดังนี้ 1) ด้านการเล่น ค่าความเชื่อมั่น .967 2) ด้านการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ ค่าความเชื่อมั่น .976 และ 3) ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถมีค่าความเชื่อมั่น.980

2.6 ปรับปรุงแบบประเมินตามความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนโดยใช้สถิติ Paired t-test

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 48 คน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 25 คน รองลงมาเป็นเพศหญิงจำนวน 23 คน ส่วนใหญ่อายุ 6 ปี และรองลงมาอายุ 5 ปี

2. การวิเคราะห์พฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่า หลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.87$ S.D. = 0.20) โดยอันดับแรก คือ ด้านการเล่นรองลงมา คือด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถตามลำดับส่วนก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัส เด็กปฐมวัยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.94$ S.D. = 0.21) โดยอันดับแรก คือ ด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ รองลงมา คือด้านการเล่น และ ด้านแสดงออกทางอารมณ์ - จิตใจตามลำดับรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

พฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย	ก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน			หลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน		
	\bar{X}	SD.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	SD.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการเล่น	1.95	0.22	ปานกลาง	2.92	0.20	มาก
2. ด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ	1.90	0.19	ปานกลาง	2.90	0.17	มาก
3. ด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	1.97	0.21	ปานกลาง	2.78	0.22	มาก
ภาพรวม	1.94	0.21	ปานกลาง	2.87	0.20	มาก

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่า ภาพรวมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t = -23.570$ $p=0.000$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ ด้านการเล่น ($t = -25.063$ $p=.000$) ด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ ($t = -28.933$ $p=0.000$) และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ($t = -16.714$ $p=.000$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน

พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย	ก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัส		หลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัส		t-test	p
	\bar{X}	SD.	\bar{X}	SD.		
1. ด้านการเล่น	1.95	0.22	2.92	0.20	-25.063	.000
2. ด้านแสดงออกทางอารมณ์-จิตใจ	1.90	0.19	2.90	0.17	-28.933	.000
3. ด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	1.97	0.21	2.78	0.22	-16.714	.000
ภาพรวม	1.94	0.21	2.87	0.20	-23.570	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่าหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.87$ $S.D. = 0.20$) โดยอันดับแรก คือ ด้านการเล่น รองลงมา คือด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ตามลำดับส่วนก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัส เด็กปฐมวัย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.94$ $S.D. = 0.21$) โดยอันดับแรกคือ ด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ รองลงมาคือ ด้านการเล่น และด้านแสดงออกทางอารมณ์ - จิตใจตามลำดับโดยมีความสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน ชีรพงศ์ เจริญนาคและคณะ, 2563) กล่าวว่าการเล่น เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เพื่อนำไปดูแลรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน รักษาความปลอดภัย และตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเองว่าสามารถที่จะทำหรือเล่นกิจกรรมต่าง ๆ ได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งถ้าเด็กมีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมีกระแสนสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทที่ดี เด็กจะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่าง

สนุกสนาน โดยไม่รู้สึกถูกแปลกแยกไปจกกลุ่ม ดังนั้นวิธีการจัดประสบการณ์ที่สำคัญ คือ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่องโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่วนสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (อ้างถึงใน อรัญญา กุญจอมศรี, 2556) กล่าวถึง ด้านการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ ไว้ว่า แม่เด็กกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ MLE แต่เด็กก็มีประสบการณ์เดิมรวมถึงสภาพแวดล้อมที่เด็กเรียนรู้เป็นสภาพแวดล้อมโรงเรียนเดียวกัน เด็กเรียนรู้ภายใต้สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศเช่นเดียวกัน และครูปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดีในการส่งเสริมฉลาดทางอารมณ์มีบุคลิกยิ้มแย้ม แจ่มใสไม่เครียด ทำให้เด็กสนุกสนาน และครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบไม่บังคับเด็กได้รับการเสริมแรงทางบวกทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม และสมจินดา คุปตสุนทร กล่าวถึง ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถว่าเด็กที่ความมั่นใจในตนเองจะเป็นเด็กที่กล้าพูดกล้าแสดงออก กล้าคิดและปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นวดีแล้วถูกต้องแล้ว มีบุคลิกภาพที่เปิดเผยแสดงความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ง่าย ในขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และพร้อมขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นที่ตนเองมั่นใจว่าจะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดีกว่าตน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายประสิทธิภาพสูงสุด

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่า ภาพรวมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($t = -23.570$ $p = 0.000$) เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01คือ ด้านการเล่น ($t = -25.063$ $p = .000$) ด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ ($t = -28.933$ $p = 0.000$) และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ($t = -16.714$ $p = .000$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญญา กุญจอมศรี (2557) พบว่า หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SMILE ทำให้เด็กมีพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทั้งรายด้านทุกด้านเช่นเดียวกับ กัญญาพัชร พงษ์ช้างอยู่ (2560) พบว่า ภายหลังจากได้รับโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการเล่านิทานเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งคะแนนโดยรวม ($t = 7.40$ $p < .001$) และคะแนนรายด้านทั้งสามด้านคือดีเก่งและสุข ($t = 8.74$ $t = 8.96$ และ $t = 2.60$ $p < .001$ ตามลำดับ) แต่พัฒนาการทางภาษาของเด็กทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัส ระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก ประชากรทั้งสิ้น 56 คน โดยเลือกวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน

1. พฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนพบว่า หลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน ภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยอันดับแรก คือ ด้านการเล่น รองลงมา คือ ด้านแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจ และด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ ส่วนก่อนการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัส เด็กปฐมวัยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยอันดับแรก คือ ด้านอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ รองลงมา คือ ด้านการเล่น และด้านแสดงออกทางอารมณ์ – จิตใจ

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์และจิตใจอย่างเหมาะสมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวน พบว่า ภาพรวมและรายด้านทุกด้านก่อนและหลังการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์และเครื่องเล่นสัมผัสจากผ้าทอไทพวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการสร้างสื่อการสอนที่เหมาะสมตามระดับช่วงวัยของเด็กปฐมวัยให้แก่ศึกษานิเทศก์ปฐมวัยเพื่อสามารถนำไปปรับใช้ในระดับชั้นเรียนเพิ่มขึ้น
2. นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์พัฒนาสื่อให้มีความน่าสนใจเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ความกรุณาของอาจารย์หลายท่านที่ให้คำปรึกษา ความรู้ และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด เพื่อให้รายงานการวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาพัชร พงษ์ข้างอยู่. (2560). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการเล่านิทานต่อความฉลาดทางอารมณ์และพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรพยาบาลมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มานพ ชูนิล. (2558). การแสดงออกของอารมณ์ในการทำงานของพนักงาน. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. หน้า 107.

- ธีรพงศ์ เจริญนาค พิมพา ม่วงศิริธรรม และภาณุ กุศลวงศ์. (2563). ผลของการฝึกการเคลื่อนไหวร่างกายและการเล่นอย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อความแม่นยำในการขว้างบอลของเด็กปฐมวัย. คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 26-28.
- พัทธรินทร์ โลหา และสิรินาถ จงกลกลาง. (2562). การพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. หน้า 122.
- วนิดา วาติเจริญ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทัฬหทรัพย์. (2561). ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: หน้า 196.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2556). การวัดและการประเมินผล: เด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: หน้า 15.
- สมจิตนา คุปตสุนทร. (2547). ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเต็มนักวิจัย. ปรินญาณิพนธ์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 15.
- อรัญญา กุฎจอมศรี. (2557). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SMILE. ปรินญาณิพนธ์ หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย.

ICAC2021-010100008

ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่ง
นวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร
The Relationship between the Innovation Leadership of School
Administrators and the Innovation Organization at Schools in the Northern
Bangkok area Under the Bangkok Metropolitan Administration

ธัญภรณ์ โชติรัตน์¹, มินมาส พรานป่า² และ เสวียน เจนเขว้า³

Thanyaporn Chotirat¹, Meanmas Pranpa² and Sawien Jenkwao³

วิทยาลัยฝึกหัดครู สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Teacher Training College Educational Administration Phranakhon Rajabhat University

Bangkok, Thailand

Email: thunyaporn.gfon@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และ 3) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ จำนวน 443 คน โดยใช้การสุ่มแบบระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้นำไปทดลองใช้ พบว่า มีอำนาจจำแนก 0.319 – 0.760 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 ซึ่งมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.82) และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ และด้านบทบาทหน้าที่ อยู่ในระดับมาก

2. ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81) โดยที่พิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านพัฒนาบุคลากร

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ($r = 0.897$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study innovative leadership of school administrators, 2) study innovative organization, and 3) study the relationship of innovative leadership of school administrators and the innovative organization of North Bangkok schools under the Bangkok metropolitan. The respondents were 443 school administrators and teachers defined by the stratified random sampling from entire target population. Rating scaled questionnaire is a research instrument which constructed by researcher and found out a discriminant power of 0.319 - 0.760 and reliability of 0.976 with a high level. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and correlation coefficient.

The research results were as follow:

1. The overall innovative leadership of school administrators of North Bangkok schools under the Bangkok metropolitan was at the high level ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.82) and its four aspects were ranked at the high level respectively: social, skills, personality, and roles.

2. The overall innovative organization of North Bangkok schools under the Bangkok metropolitan was also at the high level ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81), its eight aspects were ranked at the high level. The highest mean were vision and strategy, and human resources development, respectively.

3. The study showed that a statistically significant relationship between the innovative leadership of school administrators and the innovative organization of North Bangkok schools under the Bangkok metropolitan was a positive correlation ($r = 0.897$) at a high level significantly of 0.05 (Sig. = 0.00) and also consistent with this hypothesis.

Keywords: Innovative leadership, Innovative organization, School administrators, North Bangkok schools under the Bangkok metropolitan

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

กระแสการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งเข้าสู่ยุคนวัตกรรม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 “มาตรา 32/1 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ การวิจัยและการสร้างสรรค์ นวัตกรรม เพื่อให้การพัฒนาประเทศเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือส่วน ราชการที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น. 50)

การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน จาก โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า อุปสรรคในการจัดการนวัตกรรมการศึกษาคือผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา (อัจฉรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูล และจอย ทองกล่อมศรี, 2560, น. 82 - 87) สถานศึกษาจึงควรเปลี่ยนแปลงและปรับตัวสู่ความเป็นองค์กรแห่ง นวัตกรรมที่มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนการทางความคิด เพื่อก่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่แตกต่าง และเป็นประโยชน์ขึ้นมาสู่การพัฒนาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่มีการกระทำใหม่ การสร้างใหม่ หรือการพัฒนาที่แตกต่างจากสิ่งใด ๆ แล้วทำให้การศึกษาหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพดีขึ้น (อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี, 2560, น. 18) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็น “ผู้นำเชิง นวัตกรรม” เป็นผู้นำที่จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีจุดเน้นหรือ เป้าหมายร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีภายในกลุ่ม สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรให้สามารถ ปฏิบัติงานไปสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร มีการบริหารจัดการด้วยวิธีการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายและ องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรมได้ (อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี, 2560, น. 247)

ด้วยเหตุนี้โรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญและ มุ่งพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ให้สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนการจัดการศึกษาและการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม อันจะนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัด กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 สำนักงานเขต ได้แก่ จตุจักร บางซื่อ ลาดพร้าว หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม และบางเขน รวมทั้งหมด 46 โรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารและครูทั้งหมดจำนวน 2,327 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 443 คน คำนวณจากสูตรการหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1973, p. 580 - 581 อ้างถึงใน ศิริพงษ์ พฤทธิพันธ์, 2553, น. 203) โดยสุ่มแบบระดับชั้น

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านทักษะ ด้านบุคลิกภาพ และด้านบทบาทหน้าที่

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม มีองค์ประกอบ 8 ด้าน ได้แก่ วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ พัฒนาบุคลากร บรรยากาศที่สนับสนุน โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

3. ขอบเขตด้านพื้นที่หรือสถานที่ในการวิจัย

พื้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือน มีนาคม 2563 ถึงเดือน มีนาคม 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเฉพาะ ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of item - Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.319 - 0.760

3. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.976

4. ปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิเคราะห์การทดลองใช้ แล้วพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

6. วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม โดยรวม รายด้านและรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม เพื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson และค่า t-test และวิเคราะห์ความคิดเห็น ด้านปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาเป็นความเรียง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 443 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 383 คน คิดเป็นร้อยละ 86.46 สถานะของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครู มีจำนวน 338 คน คิดเป็นร้อยละ 76.30 และด้านประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75

2. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.82) โดยที่ด้านที่มากที่สุด คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.82) รองลงมาคือด้านบทบาทหน้าที่ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.86) ด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.77) และด้านสังคม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.85) และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.85) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชนและสังคม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82) และผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.81) และด้านที่น้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง แสดงอารมณ์ที่เหมาะสม สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.94)

2.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดี ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.82) และ

ด้านที่น้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถถ่ายทอดความคิดเชิงนวัตกรรมแก่บุคลากรเพื่อการปฏิบัติ ตามได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.79)

2.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาก้าวแสดงออก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้น ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.72) และผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม และมีจิตสำนึกรับผิดชอบที่ดีทั้งต่อตนเอง ต่อสถานศึกษาและต่อสังคม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.82) และ ด้านที่น้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดีและมีจิตใจเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 1.00)

2.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบทบาทหน้าที่ ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางความคิด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนและการ ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.85) และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ให้สำเร็จร่วมกัน ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.87) และด้านที่น้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรม การปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.84)

3. การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81) โดยที่พิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ ด้านพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82) และด้านที่น้อยที่สุดคือ โครงสร้างองค์กร ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.81) แต่ละด้านมี รายละเอียดดังนี้

3.1 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.77) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ การสร้างนวัตกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) รองลงมาคือ สถานศึกษามีแผนกลยุทธ์หรือ โครงการที่ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.73) สถานศึกษามีการสื่อสารวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมให้บุคลากรทุกคนเข้าใจอย่าง ชัดเจนเพื่อปฏิบัติที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.78) และสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุก คนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.87) และข้อที่น้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมไปสู่ระดับการปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75)

3.2 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านพัฒนาบุคลากร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.82) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษาพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจด้านนวัตกรรม เกิดความสามารถ ทักษะ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.72) และ สถานศึกษาส่งเสริมการทำงานของครูและบุคลากรด้านนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ

สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากร มีความรู้และความชำนาญในการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) และสถานศึกษากำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานด้านนวัตกรรม แก่ครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.77) และข้อที่น้อยที่สุด คือ สถานศึกษาให้รางวัลเพื่อเป็น แรงจูงใจและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.90)

3.3 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศที่สนับสนุน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.86) ข้อที่มีค่ามากที่สุดคือ สถานศึกษาสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เกิดแรงจูงใจที่จะคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ สถานศึกษานำแนวความคิดใหม่ ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.78) และสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.83) และข้อที่น้อยที่สุดคือ สถานศึกษาเสริมสร้างกำลังใจแก่ครูและบุคลากร โดยให้รางวัลตอบแทนความสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.94)

3.4 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านโครงสร้างองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.81) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษามีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.82) และสถานศึกษามีการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.84) รองลงมาคือ สถานศึกษามีโครงสร้างที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กรที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.76) และสถานศึกษามีการปรับปรุงกฎระเบียบที่ส่งเสริมการทำงานของบุคลากร ด้านการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.81) และข้อที่น้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการปรับปรุงโครงสร้างแบบข้ามสายงาน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.83)

3.5 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านวัฒนธรรมองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.80) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษาให้บุคลากรมีอิสระในการสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ สถานศึกษาเปิดเผย ร่วมมือ และประสานสัมพันธ์กันในองค์กร ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.83) และสถานศึกษาเรียนรู้ร่วมกันและการแบ่งปันความรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.75) และข้อที่น้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีความกล้าเสี่ยงบนพื้นฐานของความสมเหตุสมผล ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.81)

3.6 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการสื่อสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.78) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษามีรูปแบบและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมที่นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.78) และสถานศึกษามีการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสารภายในและภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงและการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการการถ่ายทอดความต้องการความคิด ความรู้สึกระหว่างกัน เพื่อทำความเข้าใจระหว่างผู้ร่วมปฏิบัติงานในทุกระดับ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.80)

3.7 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.81) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.25$,

S.D. = 0.82) รองลงมาคือ สถานศึกษาทำงานร่วมกันด้วยความเข้าใจ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.83) และสถานศึกษามีการกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ร่วมกันเพื่อพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.79) และข้อที่น้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีลักษณะการทำงานแบบทีมข้ามสายงานก่อให้เกิดความหลากหลายของมุมมองและความคิดสร้างสรรค์ทางบวก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.84)

3.8 ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.82) ข้อที่มีค่ามากที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.80) และสถานศึกษาสนับสนุนการคิดค้นนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ และข้อที่น้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการให้รางวัลผู้ที่แสวงหาความคิดใหม่ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.90)

4. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ($r = 0.897$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 t-test แสดงความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร

คะแนน	n	\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.
ผลรวม (X_{tot})	443	91.1196	233.7888	-107.9193*	442	0.000*
ผลรวม (Y_{tot})	443	190.1467	1011.6503			

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ

1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบทบาทหน้าที่ (X_4) กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านพัฒนาบุคลากร (Y_2) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r=0.851$)

2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบทบาทหน้าที่ (X_4) กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศที่สนับสนุน (Y_3) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r=0.851$)

และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 3 คู่ ได้แก่

1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะ (X_2) กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านบรรยากาศที่สนับสนุน (Y_3)

2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทักษะ (X_2) กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม (Y_7)

3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ(X_3) กับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ (Y_1)

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2) ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรมให้มากขึ้น 3) ผู้บริหารควรกล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ 4) ผู้บริหารควรเป็นที่ปรึกษาแก้ไขปัญหาได้เป็นต้น

5.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาให้มากขึ้นทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานภายนอก 3) ควรจัดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา 4) ควรจัดทำโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและใช้หลักการมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและมีความยืดหยุ่น 5) ควรส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความรักความสามัคคีกันในการทำงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน 6) ควรใช้ภาษาสื่อสารที่ถูกต้องและชัดเจน เข้าใจง่ายและนำไปใช้ถูกต้อง 7) ควรส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมมากขึ้น เน้นหลักการมีส่วนร่วมในองค์กร และบรรยากาศการช่วยเหลือกันภายในทีม และ 8) ควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ควรส่งเสริมการพัฒนาความคิดอย่างสร้างสรรค์เชิงบวกในองค์กรให้มากที่สุด และพัฒนาทักษะการคิดให้มากขึ้น เป็นต้น

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560, น. 113) พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.68) สอดคล้องกับ จุฑาทิพย์ ชนะเคน (2558, น. 49 - 56) พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.34) และสอดคล้องกับฐิตินันท์ นันทะศรี (2563, น. 242) พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$ S.D. = 0.70)

2. การศึกษาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.81) ซึ่งตรงตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานการศึกษา “นักเรียนกรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่ดี มีองค์ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต ในสังคมโลกแห่งศตวรรษที่ 21” และสอดคล้องกับ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี (2560, น. 247-250)

ได้พบว่าสภาพปัจจุบันขององค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57)

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับสูง ($r = 0.897$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้อง วัฒนชัย ศิริญาณวิทยา เจริญศิริ และสัญญา เคนาภูมิ (2560, น. 72 - 79) ซึ่งพบว่า ปัจจัยในการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมอยู่ 4 ปัจจัย คือ ภาวะผู้นำ บรรยากาศ วัฒนธรรมองค์กร และพฤติกรรม สอดคล้องกับ รัตนวดี โมรากุล (2560, น. 2,349) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยที่ด้านที่มากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มพัฒนางานของโรงเรียนได้อย่างสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งนวัตกรรม ($r = 0.713$)

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กรในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ๆ เพื่อความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารควรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง แสดงอารมณ์ที่เหมาะสม เป็นผู้ฟังที่ดีและมีจิตใจเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยการศึกษาและสร้างโมเดลเชิงสาเหตุของความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรเพียง 2 ตัวแปร เท่านั้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาชี้แนะและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์มีนมาส พรานป่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ อาจารย์พงษ์ลิขิต เพชรผล ผู้อำนวยการธัญรัตน์ โชติวิฑูฒิพงศ์ รองผู้อำนวยการสุรัสวดี ปุยะติ และรองผู้อำนวยการวาสนา จิตรมิตร ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

- จีราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชา การบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รัตนวดี โมรากุล. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการVeridian E –Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2560.
- วัฒน์ชัย ศิริญาณ, วิทยา เจริญศิริ และสัญญา เคนาภูมิ. (2560). องค์การแห่งนวัตกรรม: ทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น Vol. 24 No. 2 (2017): INFORMATION อินฟอร์เมชั่น ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (2560).
- ศิริพงศ์ พฤทธิพันธุ์. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฮาซันพรีนติ้ง.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัจศรา ประเสริฐสิน, เทพสุดา จิวตระกูล และจอย ทองกลมศรี. (2560). การศึกษาแนวทางการจัดการนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครู. วารสารบรรณศาสตร์ มศว ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560.

ICAC2021-010100009

การส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2

โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา

Promoting Social Skills in Classes of Kindergarten 2

Children Through educational games activities

ภูธนศ วิสาตี^{1*}, จันท์จิรา มาบางครุ², เสาวนีย์ กองสำลี³ และจิราภรณ์ ยกอินทร์⁴

Phuthanet Visati^{1*}, Janjira Mabangkhu², Saowanee Kongsomree³ and jiraporn yokin⁴

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งนครนายก นครนายก ประเทศไทย

Faculty of Education, Suan Dusit University Nakhon Nayok Campus, Nakhon Nayok, Thailand

E-mail: phuthanet_oil123@hotmail.com^{1*}, E-mail: ttoeyjanjira@gmail.com²

E-mail: sek89031@gmail.com³, E-mail: qooneung.jiraporn@gmail.com⁴

บทคัดย่อภาษาไทย

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 52 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยโดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา 2) แบบประเมินทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้สถิติ Paired t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือด้านการรู้จักช่วยเหลือ

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 หลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย, ทักษะทางสังคม, กิจกรรมเกมการศึกษา

Abstract

The research aimed to promote social skills in early childhood classes by organizing educational game activities and to compare social skills before and after using educational game activities. the samples were 52 kindergarteners who studied in K2 at La-or utit demonstration school in Nakhon nayok in the first semester of 2020 academic year. the research instruments were 1) social skills promotion lesson plans through educational game activities and 2) social skills assessment in preschool 2 early childhood through educational game activities the statistics used in data analysis were percentage, average, standard deviation, and hypothetical tests using t-test statistics. the research results were

1. the effect of promoting social skills in early childhood classes by organizing educational game activities. overall, it's a high average level. when considering, it was found that, the responsibility side has the highest average, the secondary is collaborating with others, and the least average aspects, namely the knowing how to help others.

2. the Results of comparing social skills in the class before and after educational game activities It found that the average social skills in early childhood classes after a game-study event was statistically significantly higher than pre-game events, a statistically significant study of 0.01

Keywords: Eaelly childhood, Social skills, Educational game activities

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ในด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ปัญหาที่มักพบ และส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย คือการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (egocentrism) ในด้านการคิด การสื่อความหมายและทำให้เด็กยากที่จะเข้าใจ ธรรมชาติของผู้อื่นจึงทำให้เกิดปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่ว่าจะเป็นบ้าน โรงเรียน ชุมชน ต้องอาศัย ปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง การเคารพสิทธิของผู้อื่น การช่วยเหลือและแบ่ง เบาภาระภายในครอบครัว และสังคม เป็นต้น เพื่อให้ทุกคนสามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข ทักษะทางสังคม มีความสำคัญอย่างมาก เพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ตามลำพังได้ จึงมีความ จำเป็นต้องมีบุคคลรอบข้างคอยช่วยเหลือในสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ด้วยตัวคนเดียว ทุกสังคมจะต้องมีการ พึ่งพาอาศัยกัน

ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยเป็น การอยู่ร่วมกันในสังคม การเคารพกฎกติกา และมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกผ่านคำพูด สีหน้า ท่าทาง ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรี ผลโยธิน (2551) สรุปว่าเด็กปฐมวัยในช่วง 6 ปีแรกของชีวิตมีความสำคัญ และเป็นช่วงที่มีอิทธิพลต่อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นช่วงแห่งการเรียนรู้ในมิติสภาพ เรียนรู้ในวัฒนธรรมในสังคม สภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เรียนรู้ที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีความหมาย เรียนรู้การปฏิบัติ ภารกิจร่วมกับผู้อื่น ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางสังคม จึงควรได้รับการส่งเสริมในช่วงวัยโดย Orlick (1979) มีความเห็นว่า การปลูกฝังพฤติกรรมทางสังคม โดยให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคม ด้านการร่วมมือ ด้านการ แบ่งปัน การเสียสละ ควรปลูกฝังได้โดยผ่านการเล่น การเล่นมีศักยภาพอย่างมากที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ เกี่ยวกับตัวเอง และผู้อื่นตลอดจนการเรียนรู้ เพื่อจะอยู่ในสภาพแวดล้อมได้ และศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2551) ยังกล่าวว่ นอกจากนี้ซึ่งส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก็มีหลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดกิจกรรม เสรี การเล่นกลางแจ้ง และการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ซึ่งสามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็ก ปฐมวัย

เกมการศึกษาเป็นกิจกรรมการสอนชนิดหนึ่งที่สนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ของเด็ก คือจัดให้เด็กได้ เรียนรู้จากการเล่น การเล่นที่เป็นรูปธรรม เกมการศึกษา จึงเป็นกิจกรรมการเล่น ที่ช่วยฝึกทักษะด้าน ต่าง ๆ ซึ่งมุ่งให้เด็กได้ใช้ทักษะการคิดในการสังเกตคิดหาเหตุผล และแก้ไขปัญหา ดังนั้นเกมการศึกษา จึง เป็นวิธีการอย่างหนึ่ง ที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ทั้งช่วยส่งเสริมกระบวนการในการทำงานและ การอยู่ร่วมกันในสังคม โดย วรรณพร ศิลาขาว (2538) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ยังช่วยให้ เด็กเพลิดเพลินผ่อนคลายความตึงเครียด ได้รับความสนใจของเด็กและเกิดการเรียนรู้ พฤติกรรมทางสังคม รู้จักความรับผิดชอบส่งเสริมให้เด็กมีความสามัคคีรู้จักการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือแบ่งปันยอมรับกันและรู้จักกัน ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

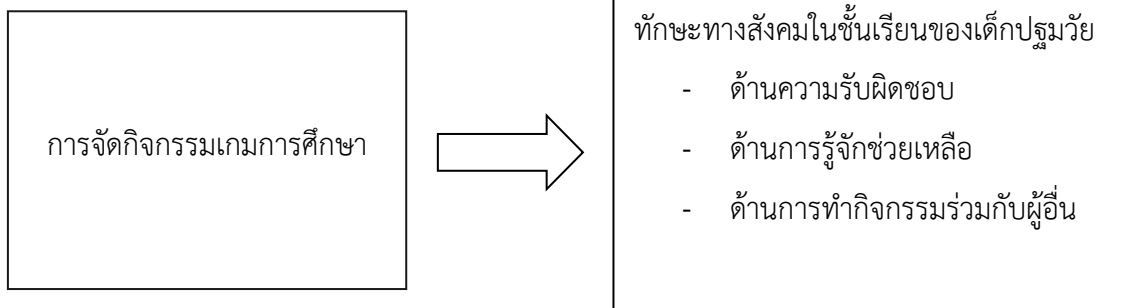
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาในเรื่องพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมโดยใช้สื่อ
กิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปส่งเสริมในเรื่องของการพัฒนาทักษะทางด้าน สังคม ให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรม
เกมการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ก่อนและหลัง
โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมุติฐาน

ทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 หลังการใช้กิจกรรมเกมการศึกษา
เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 มีทักษะทางสังคมในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมเกมการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2
ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตลอออุทิศ นครนายก ตำบลวังกระโจม อำเภอเมือง
จังหวัดนครนายก กำกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 60 คน โดยใช้สูตร Krejcie and Morgan (1970) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 52 คน และใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ แบ่งตามห้องเรียน ดังนี้ ห้องอนุบาล 2 la-or Plus จำนวน 13, ห้องอนุบาล 2/1 จำนวน 20 คน และห้องอนุบาล 2/2 จำนวน 19 คน

2. ระบุตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบ ด้านการรู้จักช่วยเหลือ และด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

3. เครื่องมือวิจัย

3.1 แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา

3.2 แบบประเมินทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ให้สอดคล้องและครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำเสนอแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของกิจกรรมกับเนื้อหาสาระ การใช้ภาษา และความเหมาะสมของกิจกรรมจำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้รับคำแนะนำให้ตรวจสอบคำผิด และตรวจสอบความสอดคล้องในขั้นนำ ขึ้นสอนให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินการส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายของแบบประเมินทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็ก

ปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านการรู้จักช่วยเหลือ 3) ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีจำนวนด้านละ 5 ข้อ รวมเป็น 15 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แปลว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. คณะผู้วิจัยร่วมกันประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนการจัดประสบการณ์ การดำเนินงานจัดกิจกรรม และแบบประเมินการส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา
2. ผู้วิจัยสังเกตทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ก่อนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา จำนวน 52 ชุด
3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ นครนายก จำนวน 6 กิจกรรม
4. ผู้วิจัยสังเกตทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 หลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา จำนวน 52 ชุด
5. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมที่มีผลต่อทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2 โดยใช้กิจกรรมเกมการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเกมการศึกษา โดยใช้สถิติ Paired t-test

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย
ระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกม
การศึกษา

ทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล 2	ก่อนจัดกิจกรรมเกมการศึกษา			หลังจัดกิจกรรมเกม การศึกษา		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ด้านความรับผิดชอบ	1.35	.73	ต่ำ	2.94	.29	สูง
1.1 เด็กสามารถตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ เป็นอย่างดี	1.42	.80	ต่ำ	2.92	.27	สูง
1.2 เด็กสามารถเก็บของเล่นเข้าที่เรียบร้อยเมื่อได้ ยินสัญญาณ	1.29	.70	ต่ำ	2.96	.28	สูง
1.3 เด็กสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้	1.33	.70	ต่ำ	2.94	.79	สูง
1.4 เด็กสามารถรักษาของส่วนรวมได้	1.67	.90	กลาง	2.94	.31	สูง
1.5 เด็กสามารถรู้จักหน้าที่ของตัวเอง ทำตาม หน้าที่ ตรงต่อเวลา	1.38	.80	ต่ำ	2.88	.43	สูง
2. ด้านการรู้จักช่วยเหลือ	1.40	.75	ต่ำ	2.90	.34	สูง
2.1 เด็กสามารถแนะนำหรือช่วยทำในสิ่งที่เพื่อนไม่ รู้หรือทำไม่ได้	1.52	.85	ต่ำ	2.90	.36	สูง
2.2 เด็กสามารถรับอาสาช่วยครูหรือผู้อื่นโดยไม่รอ ให้ร้องขอ	1.38	.74	ต่ำ	2.92	.27	สูง
2.3 เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	1.31	.67	ต่ำ	2.88	.38	สูง
2.4 เด็กสามารถช่วยครูผู้สอนเก็บอุปกรณ์หลังจาก การทำกิจกรรม	1.40	.80	ต่ำ	2.87	.44	สูง
2.5 เด็กมีความกระตือรือร้นในการขอเป็น อาสาสมัครร่วมสาธิตการทำกิจกรรมกับครูผู้สอน	1.37	.71	ต่ำ	2.94	.23	สูง
3. ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	1.54	.84	ต่ำ	2.91	.29	สูง
3.1 เด็กมีน้ำใจในการแนะนำวิธีการเล่นหรือทำ กิจกรรมเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ	1.35	.71	ต่ำ	2.87	.84	สูง
3.2 เด็กแบ่งปันของเล่น หรือร่วมใช้อุปกรณ์โดย ผลัดเปลี่ยนกัน	1.54	.87	ต่ำ	3.00	.00	สูง
3.3 เด็กสามารถชักชวนเพื่อนมาเล่นหรือทำ กิจกรรมร่วมกัน	1.73	.95	กลาง	2.87	.44	สูง
3.4 ไม่ส่งเสียงรบกวนขณะทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	1.52	.85	ต่ำ	2.90	.36	สูง
3.5 รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตาม	1.31	.67	ต่ำ	2.94	.23	สูง
รวม	1.44	.44	ต่ำ	2.92	.18	สูง

จากตารางที่ 1 พบว่าทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .18 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.93$ S.D. = .16) รองลงมาคือด้านด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 2.92$ S.D. = .16) และน้อยที่สุดคือ ด้านการรู้จักช่วยเหลือ ($\bar{X} = 2.90$ S.D. = .22) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความรับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ทุกข้ออยู่ในระดับสูง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อเด็กสามารถเก็บของเล่นเข้าที่เรียบร้อยเมื่อได้ยินสัญญาณ ($\bar{X} = 2.96$ S.D. = .31) รองลงมาคือ ข้อเด็กสามารถรักษาของส่วนรวมได้ ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = .79) และน้อยที่สุดคือ ข้อเด็กสามารถรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำตามหน้าที่ตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 2.88$ S.D. = .43)

ด้านการรู้จักช่วยเหลือ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สูงสุดคือ ข้อเด็กมีความกระตือรือร้นในการขอเป็นอาสาสมัครร่วมสาธิตการทำกิจกรรมกับครูผู้สอน ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = .23) รองลงมาคือ ข้อเด็กสามารถรับอาสาช่วยครูหรือผู้อื่นโดยไม่รอให้ร้องขอ ($\bar{X} = 2.92$ S.D. = .27) และน้อยที่สุดคือ ข้อเด็กสามารถช่วยครูผู้สอนเก็บอุปกรณ์หลังจากการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 2.87$ S.D. = .44)

ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ทุกข้ออยู่ในระดับสูง สูงสุดคือ ข้อเด็กแบ่งปันของเล่น หรือร่วมใช้อุปกรณ์โดยผลัดเปลี่ยนกัน ($\bar{X} = 3.00$ S.D. = .00) รองลงมาคือ ข้อรู้จักการเป็นผู้นำผู้ตาม ($\bar{X} = 2.94$ S.D. = .23) และน้อยที่สุดคือ ข้อเด็กมีน้ำใจในการแนะนำวิธีการเล่นหรือทำกิจกรรมเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ ($\bar{X} = 2.87$ S.D. = .84)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ก่อนและหลังการการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

ทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2	คะแนนก่อนการทำ กิจกรรม		คะแนนหลังการทำ กิจกรรม		t-test	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
	1. ด้านความรับผิดชอบ	1.42	.33	2.93		
2. ด้านการรู้จักช่วยเหลือ	1.40	.48	2.90	.22	-20.606	.000
3. ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น	1.49	.50	2.92	.16	-19.048	.000
ภาพรวม	1.44	.44	2.92	.18	-22.974	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.44 และ 2.92 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา พบว่าทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา หลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา พบว่ากิจกรรมเกมการศึกษาช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับสูง ซึ่งสามารถจำแนกรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านความรับผิดชอบ การแสดงของทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น และมีปฏิสัมพันธ์ อยู่ภายใต้ การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การเก็บของเล่น ทำตามข้อตกลงรักษาของส่วนรวม และรู้จักหน้าที่ตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับ (บรรณ ประสิทธิ์, 2559) กล่าวว่าทักษะทางสังคมจะสามารถพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัย

1.2 ด้านการรู้จักช่วยเหลือ การแสดงของทักษะทางสังคมเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่น และมีปฏิสัมพันธ์ อยู่ภายใต้ การแนะนำหรือช่วยทำในสิ่งที่เพื่อนไม่รู้หรือทำไม่ได้ อาสาช่วยเหลือโดยไม่รอให้ร้องขอ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2559) ได้อธิบายไว้ว่า การที่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ช่วยเหลือตัวเองเป็นประจำ จะสามารถทำให้เด็กเกิดความเคยชินในการช่วยเหลือตัวเอง และไม่จำเป็นต้องไม่ต้องให้คนมาช่วยเหลือในทุก ๆ สิ่ง

1.3 ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น การแสดงของทักษะทางสังคมเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นและมีปฏิสัมพันธ์อยู่ภายใต้การมีน้ำใจ การแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับมลธพร พันธุ์แก้ว (2562) ได้อธิบายไว้ว่า ทักษะสังคม ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยเป็นทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมอย่างมาก เพราะจะช่วยให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งตัวเด็กและบุคคลรอบข้าง

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะทางสังคมในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยผ่านกิจกรรมเกมการศึกษา พบว่า หลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีทักษะทางสังคมในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งกิจกรรมเกมการศึกษาทำให้ทักษะทางสังคมสูงขึ้น เพราะการเล่นกิจกรรมเกมการศึกษาเป็นรายกลุ่มจะทำให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นกับบุคคลรอบข้าง เด็กมีการยอมรับความต่างระหว่างบุคคลในขณะทำกิจกรรม และช่วยส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในระหว่างการทำกิจกรรม กิจกรรมเกมการศึกษาในแต่ละชุดได้ส่งเสริมทักษะทางสังคม 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการรู้จักช่วยเหลือ และด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับลักคณา เสนอฤทธิ์ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาส่งเสริมให้พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรขยายระยะเวลาในการสังเกตทักษะทางสังคมของเด็กเพื่อประเมินทักษะทางสังคมของเด็ก เพื่อให้มีข้อมูลที่แม่นยำมากขึ้น
2. ควรประเมินทักษะทางสังคมเด็กระหว่างการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาในระหว่างทำกิจกรรม เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคม ก่อนการทำกิจกรรม, ระหว่างการทำกิจกรรม, หลังการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มกิจกรรมที่ใช้ในการประเมินนอกเหนือกิจกรรมเกมการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยในช่วงอายุอื่นนอกเหนือจากเด็ก อายุ 4-5 ปี เพื่อจะรู้ว่ากิจกรรมไหนเหมาะสมกับทักษะทางสังคมของเด็กในช่วงวัยไหน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์จิราภรณ์ ยกอินทร์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ขวัญใจ จริยาทัศนกร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิศารัตน์ อิศระมนโรส ที่มีความกรุณาให้คำปรึกษา องค์ความรู้ และข้อเสนอแนะ ตลอดแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด เพื่อให้รายงานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กมลจันทร์ ชื่นฤทธิ. (2550). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/KAMONJAN_C.pdf
- จรรยา สันตานนท์. (2553). การพัฒนาสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัย. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/KAMONJAN_C.pdf
- ลักกะณา เสโนฤทธิ. (2551). ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. [ออนไลน์]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/KAMONJAN_C.pdf
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2559). การพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทานต่อเนื่องประกอบหุ่น. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
- มลธพร พันธุ์แก้ว. (2562). การศึกษาคะแนนพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- พัชรี ผลโยธิน. (2551). รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สารานุกรม (Plan Sara).
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ICAC2021-010100010

การพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอน
แบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Knowledge in English Vocabulary Using TPR Teaching
Method for Grade 2 Students

ยุกตะนันท์ ดินาน¹ และชิตชไม วิสุตกุล²

Yuktanan Deenan¹ and Chidchamai Visuttakul²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

² Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Email: yuktanan.d61@rsu.ac.th¹

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) 2) ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 31 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 4 แผน 2) แบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สถิติ t – test for Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.46

คำสำคัญ: ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ, การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

Abstract

The objectives of this research were to; 1) to compare the English vocabulary knowledge of Grade 2 students before and after learning with Total Physical Response method; 2) assess the satisfaction of Grade 2 students towards English vocabulary learning through Total Physical Response method. The sample were Grade 2 students from a classroom of 31 students studying in semester 1, academic year 2020. The research instruments included four English language learning lesson plans, an English vocabulary proficiency test, a student satisfaction questionnaire towards English vocabulary learning using Total Physical Response method. The data were analyzed using mean, percentage, and standard deviation, and test average score was statistically analyzed using t - test for Dependent Sample. The results revealed that English vocabulary knowledge of the students learning with Total Physical Response method was significantly higher than the knowledge prior to learning with the method at the .01 level. The students were highly satisfied with English vocabulary learning through Total Physical Response method with an average of 4.46.

Keywords: Total Physical Response, English Vocabulary Knowledge

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การศึกษาจัดอยู่ในหนึ่งสามเสาหลักกว่าด้วยเรื่องความมั่นคงทางสังคมและวัฒนธรรมจึงมีความจำเป็นในเรื่องการจัดการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาอังกฤษให้กับพลเมือง (ยุวดี จิตโกศล, 2559, น. 173) สอดคล้องกับกฎบัตรอาเซียนมาตราที่ 34 ที่ระบุให้ใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานของอาเซียน ซึ่งหมายความว่าประชาชนใน 10 ประเทศอาเซียนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น (สมเด็ยว เกตุอินทร์ และคณะ, 2560, น.46)

ในขณะเดียวกันจากการรายงานประจำปี 2561 ของสำนักงานจัดอันดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ หรือ Education First (EF) เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2561 ระบุว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับ 64 จาก 88 ประเทศทั่วโลก ได้คะแนนเพียง 48.54 จาก 100 คะแนน เมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน ไทยได้คะแนนในอันดับที่ 6 จาก 8 ประเทศ เรียงตามลำดับจาก สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย ไทย เมียนมาร์ และ กัมพูชา (ทั้งนี้บรูไนกับลาวไม่ได้เข้าร่วมประเมินผลด้วย) ผลจากคะแนนสอบนำมาจัดหมวดหมู่เป็น 5 ระดับคือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก คะแนนของไทยนั้นถูกจัดอยู่ในระดับ “ต่ำ” ซึ่ง ดร.เนตรปรียา ชุมไชโย ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนภาษาครูเคท ได้กล่าวว่า พัฒนาการภาษาอังกฤษที่ตกต่ำลงของคนรุ่นใหม่ มีสาเหตุมาจาก 2 ปัจจัยคือ คนไทยไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษ และความสามารถของครูสอนภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับ ดร.มินตรา ภูริปัญญาพานิช อาจารย์ประจำสถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กล่าวว่า ระบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นเพื่อให้เด็กสอบผ่าน ไม่ได้เน้นกระบวนการฝึกใช้ภาษา (ปีซีวีลด์นิวส์ออนไลน์, 2561)

นอกจากนี้ ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ยังสามารถแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ได้แก่ ปัญหาด้านการเรียนการสอนยังไม่บูรณาการทั้ง 4 ทักษะ การฝึกปฏิบัติยังไม่เพียงพอ เน้นไวยากรณ์และท่องศัพท์ ปัญหาด้านครูผู้สอน (ครูไทย) ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษและมีภาระงานอื่น จัดการเรียนการสอนโดยยึดแบบเรียนเป็นหลัก เลือกลงเฉพาะบางกิจกรรมที่สอนได้ ด้านครูผู้สอน (ครูต่างชาติ) ขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดการสื่อสารระหว่างครูไทยกับครูต่างชาติ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาอังกฤษ ประเทศไทยใช้ภาษาไทยเป็นหลัก การเรียนภาษาต่างประเทศเฉพาะที่สถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ปัญหาด้านเกณฑ์ในการประเมินทักษะการใช้ภาษาอังกฤษนักเรียนและนักศึกษาทั่วไปถูกวัดผลด้วยข้อสอบที่เน้นเรื่องไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ อีกทั้งผู้ปกครองยังให้ความสำคัญกับคะแนนสอบ เพิ่มคะแนนเพิ่มเกรด มากกว่าส่งเสริมให้เด็กฟังภาษาอังกฤษเข้าใจ พูดสื่อสารได้ อ่านออก และสามารถเขียนประโยคที่ต้องการ (ชัชริย์ บุณนาค, 2561, น. 238) สอดคล้องกับ นวพร ชลารักษ์ (2559, น. 132) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาษาอังกฤษโดยตรง ขาดความแม่นยำในเนื้อหาการสอน ไม่มีวิธีการสอนที่จูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และขาดแรงจูงใจในการเรียน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ค่อนข้างส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษในทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ การจดจำคำศัพท์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สองเพราะคำศัพท์มีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนในชั้นเรียน (ณัฐวราพร เปลี่ยนปราน และสุทัศน์ นาคจัน, 2558, น.1673) ถ้าผู้เรียนไม่มีความแม่นยำหรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์แล้ว ผู้เรียนจะไม่สามารถเรียนภาษาได้ดี ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ซึ่งความรู้ด้านคำศัพท์ไม่ได้ด้อยไปกว่าการเรียนรู้เรื่องไวยากรณ์หรือโครงสร้างประโยคตลอดจนความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะให้ความสนใจในเรื่องการเรียนรู้คำศัพท์ก่อนเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญส่วนหนึ่งในการเรียนภาษา และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ซึ่งสามารถช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น การเรียนรู้คำศัพท์จึงสมควรให้ความสำคัญเทียบเท่ากับองค์ประกอบการเรียนรู้อื่น ๆ

การจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษในประเทศและต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน ไต้หวัน สเปน เยอรมนี เกาหลี สิงคโปร์ และอีกหลายประเทศพบว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) เป็นวิธีการสอนที่มีความเหมาะสม และเป็นผลที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งได้พัฒนาและปรับปรุงวิธีการสอนโดยนักจิตวิทยาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน (ปติตดา ติวงค์, 2557, น.3) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ไม่ฝืนธรรมชาติ เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่อยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐาน เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการเรียนภาษาอังกฤษโดยวิธีการปฏิบัติกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนเกิดความกล้าแสดงออก สนุกสนาน มีทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ (ภัทรวดี ปันติ, 2558, น.5)

โดยการใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) นั้น ทำได้โดยการปฏิบัติหรือใช้กริยาอาการประกอบ ผู้เรียนจะจำได้ดีถ้าได้ปฏิบัติหรือแสดงการโต้ตอบ ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการฟังและเข้าใจความหมายของคำศัพท์หรือประโยคจากการแสดงท่าทางของผู้สอน และสื่อที่เป็นสิ่งของหรือรูปภาพ โดยปกติแล้วถ้ากิจกรรมใดสนุก ผู้เรียนก็จะจำได้ และภาษาที่ใช้ในกิจกรรมนั้น ๆ ก็จะติดอยู่ในความทรงจำด้วย ผู้เรียนจะมีความรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จ ซึ่งจะเกิดเป็นแรงจูงใจและเป็นเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษต่อไป (ศิริพร พลະโซติ และอดิสร เนาวนนท์, 2561, น. 83-84) และเมื่อผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจคำศัพท์ที่เรียนนั้นแล้ว ครูจึงจะสอนชุดคำใหม่ต่อไป ทั้งนี้คำพูดหรือคำศัพท์ที่เรียนครั้งก่อนจะเชื่อมโยงกับคำใหม่ที่เรียนด้วยเหมือนกับการหมุนกงล้อเกวียนที่คำที่เรียนแล้วจะไม่หายไป แต่จะวนเวียนถูกนำมาใช้ใหม่เพิ่มพูนมากขึ้น จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสื่อสารภาษาใหม่ได้อย่างเป็นเจ้าของภาษา โดยใช้การตอบสนองต่อความเข้าใจด้วยการปฏิบัติ (สุพินดา คำเสน, 2560, น. 4)

จากปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษที่กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยคาดว่าแนวคิดนี้จะเหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่สอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสังกัดเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี ระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวมจำนวน 3 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 84 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสังกัดเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 31 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในวิชาภาษาอังกฤษจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้หนังสือเรียน Smile (Griffith, 2015) โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน คือ เรื่อง back to school, เรื่อง at home, เรื่อง all about me และเรื่อง on the farm แบบฝึกหัดที่ใช้เพื่อฝึกความรู้ด้านคำศัพท์ ภาษาอังกฤษระหว่างการเรียนในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับเนื้อหาจากเล่มแบบฝึกหัด Smile (Griffith, 2015) เพื่อให้ตรงกับตารางเวลาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ก่อนการทดลอง

1.1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดเอกชนแห่งหนึ่งใน จังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาตนำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 31 คน มา เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้

1.2. ผู้วิจัยชี้แจงแก่กลุ่มตัวอย่างให้ทราบเกี่ยวกับระยะเวลา เนื้อหาการเรียน เพื่อให้กลุ่ม ตัวอย่างเข้าใจวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับการทดลองในครั้งนี้

2. ระหว่างการทดลอง

2.1 กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ รวมระยะเวลาทั้งหมด 8 คาบเรียน คาบเรียนละ 1 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในแต่ละคาบเรียน ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้วิจัยจัดเตรียมให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อนำผลไปเปรียบเทียบกับหลังเรียน
- 2) ผู้วิจัยเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน คือ เรื่อง back to school, เรื่อง at home, เรื่อง all about me และ เรื่อง on the farm
- 3) ผู้วิจัยสรุปเนื้อหาในคาบเรียนนั้น ๆ พร้อมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละคาบ และเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้มีการบันทึกหลังการสอน ผลการจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะทุกครั้งหลังการสอน

3. หลังการทดลอง

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน เรื่อง back to school เรื่อง at home เรื่อง all about me และเรื่อง on the farm และแบบบันทึกหลังการสอนเพื่อใช้ประกอบในการอภิปรายข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยนำผลการประเมินแบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และเปรียบเทียบผลด้วยวิธีทางสถิติ ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
- 3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ของนักเรียนทั้งชั้น

ความรู้ด้านคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig (one-tailed test)
ก่อนเรียน	20	7.45	4.11	17.07**	.000
หลังเรียน	20	14.55	4.84		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.45 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.55 เมื่อเทียบคะแนนการทดสอบด้วยสถิติ t-test แล้วปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) สามารถพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
ด้านบรรยากาศในการเรียน				
1. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน	4.74	0.62	มากที่สุด	2
2. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสดงออกด้วยท่าทางต่าง ๆ	4.26	0.72	มาก	7
3. นักเรียนมีความสุขในการร้องเพลงและเล่นเกม	4.84	0.45	มากที่สุด	1
ด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้				
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	4.65	0.70	มากที่สุด	3
5. นักเรียนสนใจเรียนเมื่อครูใช้การสอนด้วยท่าทาง	4.16	1.05	มาก	9
6. นักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น	4.61	0.70	มากที่สุด	4
ด้านการใช้สื่อการสอน				
7. นักเรียนเข้าใจบทเรียนจากสื่อที่นำมาสอน	4.19	1.15	มาก	8
8. นักเรียนสามารถจำคำศัพท์ได้มากขึ้น	4.35	0.82	มาก	6
9. นักเรียนสามารถพูดคำศัพท์ภาษาอังกฤษได้จากการใช้ท่าทางของครู	4.42	0.98	มาก	5
10. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.35	1.03	มาก	6
เฉลี่ยรวม	4.46	0.82	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ข้อที่ 3. นักเรียนมีความสุขกับการร้องเพลงและเล่นเกม มีค่าเฉลี่ย 4.84 รองลงมาคือ ข้อที่ 1. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และข้อที่ 4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน

ภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดจากรายการประเมิน 10 ข้อ คือ ข้อที่ 5. นักเรียนสนใจเมื่อครูใช้การสอนด้วยท่าทาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาที่นำมาใช้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถใช้ท่าทางประกอบการสอนได้ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น แผนที่ 2 เรื่อง At home และแผนที่ 4 เรื่อง On the farm ใช้วิธีการสอน TPR-P (Total Physical Response-Picture) ซึ่งใช้รูปภาพเป็นสื่อในการสอน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) เพื่อพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ช่วยแก้ปัญหาการเรียนรู้อาจจำคำศัพท์ของนักเรียนด้วยการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมเพลง เกม บัตรภาพ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว และเกิดความสนใจต่อการเรียนรู้ตามหลักการและวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ทั้ง 3 ประการ คือ 1) การสร้างความเข้าใจในภาษาพูด จะต้องได้รับการพัฒนาก่อนการพูด 2) ความเข้าใจภาษาพูด จะได้รับการพัฒนาด้วยการที่นักเรียนได้แสดงท่าทาง 3) ไม่บังคับนักเรียนให้พูดภาษาที่สองในขณะที่นักเรียนยังไม่มีความพร้อม โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ใช้ TPR-Object แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ใช้ TPR-Picture แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ใช้ TPR-Body และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ใช้ TPR-Picture ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพา อัมเพิลปี (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่อง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลพบว่า การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการฟังและพูดภาษาอังกฤษทั้งในและนอกห้องเรียน และสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างสนุกสนานและเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ รวมถึง มณี แก้วมณี (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนด้านการใช้คำศัพท์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อีกทั้ง ชีริน ชุมวรรฐายี (2557) ที่ศึกษาประสิทธิผลของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางต่อการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีการรับรู้ความหมายของคำศัพท์เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิผลทำให้นักเรียนเกิดความคงทนต่อการจดจำคำศัพท์ และวรรณรี คำปัญญา (2558) ที่ศึกษาการใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางในการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษและความรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คำศัพท์จากนิทานแต่ละเรื่องแล้วนำมาแต่งประโยคใหม่เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึก การใช้คำศัพท์ในบริบทจากทุกแผนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถจดจำคำศัพท์ได้อย่างมีความหมาย

นอกจากนี้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับ ศุภราภรณ์ วงศ์ชัชวาลย์ (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ โดยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (The Total Physical Response: TPR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น หลังจากการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของผลการทดสอบความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนคะแนนการทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน สูงกว่าคะแนนการทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อน เรียน อย่างมีนัยสำคัญ .01

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$ S.D. = 0.82) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางทำให้นักเรียนได้ขยับ เคลื่อนไหวตลอดเวลาซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกใหม่และเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนที่ชอบการเคลื่อนไหว การแสดงออกจึงทำให้มีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น ดังที่ วารุณี ศิริ และอภิราตี จันทร์แสง (2560) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ที่มีผลต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการประเมินมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 จากคะแนนเต็ม 2 แสดงว่านักเรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนด้วยการสอนแบบนี้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของมณี แก้วมณี (2554) ที่ศึกษาผลของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อที่ 3. นักเรียนมีความสุขกับการร้องเพลงและเล่นเกม มีค่าเฉลี่ย 4.84 รองลงมาคือ ข้อที่ 1. นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 สอดคล้องกับ ปทิตตา ติววงศ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางถือเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน นักเรียนชื่นชอบการแสดงออกด้วยท่าทางประกอบเพลงและการเล่นเกมจึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจสามารถกระตุ้นการจัดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ไม่เกิดความเครียดในการเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อีกทั้ง คำพันธ์ แสนสุข (2556) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการเรียนรู้การฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง พบว่า การเล่นเกมและเพลงที่ต้องใช้ท่าทางประกอบนั้นนักเรียนรู้สึกเพลิดเพลินและไม่รู้สึกว่าการกำลังเรียนภาษาอังกฤษจึงทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 5 นักเรียนสนใจเมื่อครูใช้การสอนด้วยท่าทาง ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาที่นำมาใช้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถใช้ท่าทางประกอบการสอนได้ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น แผนที่ 2 เรื่อง At home และแผนที่ 4 เรื่อง On the farm ใช้วิธีการสอน TPR-P (Total Physical Response-

Picture) ซึ่งใช้รูปภาพเป็นสื่อในการสอน จึงเป็นสาเหตุที่ครูและนักเรียนไม่ได้ใช้ท่าทางในทุกแผนการจัดการเรียนรู้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะที่สำคัญของการเรียนภาษา คือทักษะการพูดและการฟัง รวมถึงการพัฒนาความรู้คำศัพท์ไปพร้อมกับบรรยากาศการเรียนที่เรียนด้วยความสนุกสนาน ซึ่งผู้เรียนได้เรียนรู้ความหมายคำศัพท์ในบริบทต่าง ๆ ทำให้เข้าใจและจดจำได้ดี

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมีความเหมาะสมในการสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ครูควรสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยนำนิทานหรือบทบาทสมมุติมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและสนใจเรียนมากขึ้น
2. ควรเพิ่มเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นเพื่อความคงทนในการจดจำคำศัพท์ของนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชิตชไม วิสตุกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ และเสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา อาจารย์ ดร.นิภาพร เฉลิมนิรันดรและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไข งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชัชรีย์ บุนนาค. (2561). ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยและข้อเสนอแนะด้านยุทธศาสตร์การพัฒนารเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ปี 2564-2568. ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 2 หน้า 238. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ณัฐวราพร เปลียนปราณ และสุทัศน์ นาคจั่น. (2558). การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมประกอบการสอนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารวิชาการฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2). 1672-1684.
- นวพร ชลารักษ์. (2559). สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10 (20). 130-141.

- ปีซีวีเวิลด์นิวส์ออนไลน์. ทำไมคะแนนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยจึงย่ำแย่มาติดกัน 8 ปีที่แล้ว. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-46093794> (เข้าถึงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2561).
- ปัทิตตา ติววงศ์. (2557). การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ปองรัตน์ ศรีสืบ และปัญชลี วาสนสมสิทธิ์. (2553). การศึกษาความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สามนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส. Princess of Naradhiwas University Journal, 2 (3). 84-98.
- พิมพ์ อัมเพิลบี. (2553). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ภัทรวดี ปันติ. (2558). ผลการใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษและการกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกมล-เรียนสุโกศล (บ้านผาใต้). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มณี แก้วมณี. (2554). ผลของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางและเล่าเรื่องที่มีต่อความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดหัวกระสังข์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- ยุวดี จิตโกศล. (2559). การเตรียมความพร้อมด้านภาษาอาเซียนในระดับอุดมศึกษาเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12(1). 167-199.
- ศิริพร พละโชติ และอดิสร เนาวนนท์. (2561). การศึกษาความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง. วารสารราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 16(3). 81-89.
- ศุภราภรณ์ วงศ์ชัชวาลย์. (2559). การพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ และความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ โดยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (The Total Physical Response: TPR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสบพลิง จังหวัดลำปาง. มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- สมเด็ยว เกตุอินทร์และคณะ. (2560). กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 11 (1). 43-55.

- สุพินดา คำเสน. (2560). การพัฒนาการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ TPR. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- Griffith, P. C. (2015). *Smile 2*. หนังสือเรียนรายวิชาขั้นพื้นฐาน ภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 10.

ICAC2021-010100011

การสอนและการปรับวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ในโรงเรียนมัธยมภาคกลาง
Teaching and tuning northeastern indigenous bands in Central High School

ธนาพงษ์ พรหมทัศน์

Tanapong prommatad

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ประเทศไทย

Suabkularb Wittayalai Saraburi School, Thailand

Email: teacher_ponglang@hotmail.co.th

บทคัดย่อภาษาไทย

ดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน เป็นดนตรีที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความเชื่อและนิสัยใจคอของชาวบ้าน ดนตรีพื้นเมืองจึงสามารถเข้าถึง และครองใจชาวบ้านได้มากกว่าดนตรีประเภทอื่น ๆ เนื้อหาสาระของดนตรีพื้นเมืองนั้น มีทั้งให้ความรู้ และความบันเทิง ความรู้ที่สำคัญเป็นต้นว่า ความรู้เกี่ยวกับทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นการสั่งสอนอบรมให้คนประพฤติในสิ่งที่ดีงาม ดนตรีพื้นเมืองก็เป็นอาหารหู และอาหารใจที่พิเศษสุด ถ้าชาวบ้านได้ฟังดนตรีที่ชาวบ้านเข้าใจและซาบซึ้งแล้ว ชาวบ้านก็จะมีสุขภาพจิตดี คือมีความสุข และจะมีส่วนช่วยให้สุขภาพทางกายดีด้วย เมื่อชาวบ้านมีสุขภาพกายดีก็จะ เป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของครอบครัวและของประเทศ สามารถทำมาหาเลี้ยงครอบครัวได้อยู่ดีมีสุข และครอบครัวที่อยู่ดีมีสุข ประเทศชาติก็จะมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง ส่งผลดีต่อกันเป็นลูกโซ่ ฉะนั้นดนตรีพื้นเมืองจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์ยิ่ง

วงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน ประกอบด้วยเครื่องดนตรีหลายชนิด คือ โปงกลาง พิณ แคน โหวด ฉาบ และไซซอ ซึ่งเป็นศิลปกรรมด้านนาฏดุริยางค์ที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน และเทคโนโลยีท้องถิ่นของภาคอีสาน หนึ่งในเครื่องดนตรีที่สำคัญ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีชิ้นหลักในวงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน คือ “โปงกลาง” โปงกลาง เป็นเครื่องดนตรีอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นอีกประเภทหนึ่งที่เล่นกันในภาคอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี โปงกลางเป็นเครื่องดนตรีทำด้วยท่อนไม้ร้อยต่อกันเหมือนกับบรรณาดแต่ไม่มีราง เครื่องดนตรีชนิดนี้เล่าขานกันมาว่าเริ่มมีขึ้นที่บริเวณเทือกเขาภูพานก่อนที่อื่นจากนั้น จึงค่อยๆแพร่หลายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ของภาคอีสาน อีกทั้งยังเป็นที่ยู่งัก และเป็นที่ยืนชอบในทั่วทุกภาคของประเทศไทย เพราะวงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสาน มีลักษณะที่โดดเด่น สนุกสนาน ตื่นเต้น เร้าใจ พร้อมทั้งสอดแทรก ความเชื่อ วิถีการดำเนินชีวิตและการประกอบสัมมาอาชีพของชาวอีสานให้เป็นที่รู้จัก ปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีพื้นเมืองอีสานจึงเกิดขึ้นมากในแถบพื้นที่ภาคอีสาน และยังรวมไปถึงโรงเรียนต่าง ๆ ในทั่วทุกภาคของประเทศไทย ที่มีความสนใจและอยากให้นักเรียนในโรงเรียนได้เรียนรู้ ได้ศึกษา ได้สัมผัส และได้ลงมือปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: ดนตรีพื้นเมือง, ภูมิปัญญา, ความเชื่อ

Abstract

Isan (Thailand Northeastern region) indigenous music is the music that expresses feelings, thoughts, beliefs, and personalities of villagers. The indigenous music can reach and win the hearts of the villagers more than other types of music. The content of indigenous music is provided knowledge, entertainment, important knowledge, such as knowledge about both secular and Dharma aspects. The content of indigenous music can teach and guide people to do good deeds. The indigenous music is the best fruitful for ear and heart. If the villagers listen to music they can understand and appreciate, they will have good mental health from happiness which contributes to physical health as well. Once the villagers are in good physical health, they will become qualified members of families and the country. They can earn enough income and take good care of their family for having well-being. The happiness and well-being of their families will also affect the country's stability and prosperity and result in each other as a chain reaction. Therefore, indigenous music is more important and useful.

Issan indigenous music is the combination of many musical instruments included Pong Lang (wooden xylophone from the Isan region of northeast Thailand) Harp, Can (kind of reed mouth organ in northeastern Thailand), Vode (Wind instrument made from bamboo similar to Can), Cymbals and Haisong (a traditional Thai instrument in Isan region used in rhythm control, made from an unused fish sauce jar or collarbone. Stretched with rubber around the mouth of jar). The instruments are the arts of orchestral dances that create folk wisdom and local technology of the Isan region. One of the major local instruments of northeastern indigenous bands is “Ponglang”. Ponglang is a musical instrument that is the identity, well-known in Isan region, especially in Kalasin, Khon Kaen, Roi Et, and Ubon Ratchathani. Pong Lang is a musical instrument made of wooden logs and joined to other logs the same as xylophone but without a track. This musical instrument is originated in the Phu Phan mountain range first, then gradually spread to many provinces around Isan until became well known and loved in all regions of Thailand. Because the Isan folk music has unique characteristic included distinctive attributes, fun, excitement while reflecting the beliefs, lifestyles, and occupations of Isan people to be well known. At the present, the teaching of Isan indigenous music has been occurred in a wide area of Isan and also to schools in all regions of Thailand. The teaching has been provided for those who are interested and want school children to learn, experience, and practice.

Keyword: Indigenous music, Wisdom, Belief

ความเป็นมา

จังหวัดในภาคอีสานมีทั้งหมด 20 จังหวัดถ้าแบ่งตามลักษณะของวัฒนธรรมประเพณีของภาคอีสาน จะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ภาคอีสานตอนบน หรือกลุ่มวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ บริเวณพื้นที่เทือกเขาภูพานไปจรดริมฝั่งแม่น้ำโขงหรือ บริเวณแอ่งสกลนคร ประชากรจำนวนมากอพยพย้ายถิ่นฐานจากฝั่งซ้ายมาสู่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ประชากรส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้จะอยู่ใน 13 จังหวัดได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม มุกดาหาร ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองคายหนองบัวลำภู อัญญาเจริญอุดรธานี บึงกาฬ และจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาวไทย (ซึ่งเป็นคนไทยอพยพมาจากแคว้นสิบสองจุไทยหรือบริเวณเมืองแถนหรือ เดียนเบียนฟู ของเวียดนาม ในปัจจุบัน ซึ่งแคว้นสิบสองจุไทยนี้เคยเป็นของไทยมาก่อน) พักอาศัยรวมในกลุ่มวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำโขงนี้ด้วย ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและแนวหินภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้ว เนื่องจากภาคอีสานตอนล่างเคยเป็นเส้นทางเดินทางเดินของชนกลุ่มขอมโบราณ จึงมีโบราณเก่าแก่ที่ได้รับอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมจากเขมรมาก ซึ่งกลุ่มชนเหล่านี้อาศัยอยู่ใน 7 จังหวัดได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ และนครราชสีมา

ภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีบริเวณพื้นที่กว้างใหญ่ ส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขา มีที่ราบเล็กน้อย พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ภูมิอากาศค่อนข้างร้อน และแห้งแล้ง มีแม่น้ำหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำชี แม่น้ำพอง และแม่น้ำป่าง

จากสภาพภูมิศาสตร์ทางกายภาพของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งกลุ่มของประชากรออกเป็น 2 กลุ่มคือ อีสานตอนบน และอีสานตอนล่าง ตามลักษณะชนบธรรมเนียมประเพณี สำเนียงภาษา และลักษณะผิวพรรณ มีส่วนสำคัญที่ทำให้การสร้างศิลปะต่าง ๆ รวมทั้งการเล่นเพลง การละเล่นพื้นบ้าน มีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มชนพื้นบ้านด้วย

ดนตรีพื้นเมืองอีสาน ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์มาตั้งแต่เกิด และยังคงดำเนินความสัมพันธ์กับชีวิตมาตลอดดนตรี จึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตจนยากจะแยกออกจากกันได้ เพราะอาจจะถือได้ว่าศิลปะดนตรีนั้นเป็นปัจจัยที่ห้าของมนุษย์ ที่สร้างดนตรีขึ้นเพื่อระบายความคิด ความรู้สึก หรือสร้างมโนภาพ และประสบการณ์จริง ซึ่งอาจเป็นความสุขหรือความทุกข์ด้วยเหตุนี้ จึงสร้างศิลปะขึ้นมาเพื่อชีวิต ดนตรีจึงเป็นศิลปะที่สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ดนตรีนั้นยังเกี่ยวข้องกับสังคมในแต่ละท้องถิ่น เรียกว่า ดนตรีพื้นบ้าน หรือดนตรีพื้นเมือง ซึ่งเป็นการถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาของชาวบ้านที่ประกอบพิธีต่าง ๆ ดนตรีพื้นเมือง จึงมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน ทั้งในด้านบันเทิงใจของคนในสังคม ในด้านการผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน และในด้านการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และพิธีกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงชีวิตของชาวบ้านจะสะท้อนความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลหรือกลุ่มชนในระยะเวลาต่าง ๆ ด้วยกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มชน ยังคงรักษาไว้และนิยมเล่นกันในปัจจุบัน อย่างเช่นดนตรีพื้นเมืองอีสาน

การศึกษาความเป็นมาของดนตรีพื้นเมือง จะต้องศึกษาถึงลักษณะพื้นที่และภูมิประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกลุ่มชนต่าง ๆ ตลอดจนการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมความคงอยู่

หรือเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ อาจเป็นการสืบทอดหรือถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่
อีกรุ่นหนึ่งแล้ว แต่ละกลุ่มชนใดที่มีความเจริญรุ่งเรืองกว่า

เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานในสมัยก่อน การบรรเลงเครื่องดนตรีทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปกติจะใช้เครื่องดนตรีแต่ละชนิดบรรเลงเดี่ยว ไม่นิยมนำเครื่องดนตรีพื้นเมืองมาบรรเลงผสมกัน ด้วย
เหตุผลหลายประการ เช่น เวลาไม่มีอำนาจ ทำนองเพลงที่จะบรรเลงร่วมกันมักจะประสานกันได้ยาก
เพราะไม่มีการบันทึกตัวโน้ต ผู้บรรเลงจะบรรเลงไปตามความสามารถและความถนัดของตนโดยการนำ
ลายหลักมาผสมผสานกันทำให้เกิดลายเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ขึ้นมากมาย จะสังเกตได้ว่าการบรรเลงลายเพลง
แต่ละเพลงนั้นจะเริ่มต้นด้วยการบรรเลงเกริ่นก่อนเสมอ แล้วจึงบรรเลงต่อด้วยการดำเนินทำนองหลัก
ลักษณะทำนองของแต่ละลายเพลงจะมีทำนองสั้น ๆ ทำให้บรรเลงกลับไปกลับมาได้ตามความพอใจของผู้
บรรเลง ต่อจากการบรรเลงทำนองหลักก็จะเป็นการบรรเลงทำนองแยก ถ้าผู้บรรเลงมีความชำนาญสูงก็จะ
สามารถเพิ่มลูกเล่นเข้าไปได้ในระหว่างการบรรเลงทำนองแยก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงทำให้ดนตรีพื้นเมืองอีสาน
จำต้องบรรเลงเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ เช่น เดี่ยวแคน เดี่ยวพิณ เดี่ยวโปงลาง เป็นต้น (วิรัช บุษยกุล 2530, น.
91) เมื่อมีการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองเดี่ยวนานเข้า ก็เห็นว่าผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่ายและลดความนิยมใน
การฟัง ผู้บรรเลงจึงได้คิดสร้างการบรรเลงให้มีวิวัฒนาการไปสู่ความแปลกใหม่ด้วยการนำเครื่องดนตรีที่
แสดงเดี่ยวแต่ละชนิดมาบรรเลงร่วมกันจนมีผลให้การบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน มีความไพเราะเข้าใจ
มากขึ้น และสร้างความนิยมให้มีแก่ผู้ฟังมากขึ้น ต่อมาจึงได้นำไปบรรเลงรวมกับการฟ้อนรำพื้นเมืองอีสาน
ได้แก่ เซิ้งต่าง ๆ เช่น เซิ้งกะหยิง เซิ้งภูไท เซิ้งตำหมากหุง เซิ้งบั้งหม้อบ้านเซียง เซิ้งตั้งหวาย และเซิ้ง
กระต๊อบข้าว เป็นต้น จึงมีส่วนให้การบรรเลงและการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ในปัจจุบันได้รับความนิยม
นิยมสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยิ่งเมื่อได้นำเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานแต่ละชนิดแต่ละประเภท
เช่น แคนโปงลาง พิณ ไหซอง โหวด ซออีสาน (ซอกะลา) กั๊บแก๊ป ฉิ่ง กลอง สะโน มาผสมวงร่วมบรรเลง
ด้วยกันแล้ว เสียง จังหวะ และท่วงทำนองที่เกิดขึ้น จึงสร้างความสนุกสนานเข้าใจ ก้องกระหึ่มไม่แพ้การ
บรรเลงคอนเสิร์ตของวงดนตรีสากลต่าง ๆ เลย

เครื่องดนตรีพื้นเมืองโปงลางอีสานที่กล่าวมาแล้วประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทเครื่องตี	ได้แก่	พิณ หินหรือหิน
ประเภทเครื่องสี	ได้แก่	ซอพื้นเมือง
ประเภทเครื่องตี	ได้แก่	โปงลาง กลอง กั๊บแก๊ป ฉิ่ง ฉาบ โหม่ง
ประเภทเครื่องเป่า	ได้แก่	แคน โหวด สะโน ปี
ประเภทเครื่องดึง	ได้แก่	ไหซอง

การสอนดนตรีไทยและดนตรีพื้นเมืองในโรงเรียน

มนุษย์มีวิวัฒนาการ ดนตรีก็มีการพัฒนาไปตามมนุษย์ เพราะดนตรีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและอยู่คู่กับ
มนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย จากความหลากหลายทางชาติพันธุ์ในโลกใบนี้ รวมถึงความแตกต่างทางด้าน
ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ อาหารการกิน การดำรงชีพ และการนับถือศาสนา ทำให้ดนตรีมีความหลากหลาย

แตกต่างกันไป มีการจัดจำแนกคุณลักษณะเฉพาะเป็นเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ เครื่องดีด เครื่องสี เครื่องตี เครื่องเป่า เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง เครื่องลิ้มนิ้ว ฯลฯ มีวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีและวิธีการขับร้องที่แตกต่างกันไป มีการสืบทอด ส่งต่อ เป็นวัฒนธรรมการดนตรีของแต่ละชาติพันธุ์

ดนตรีไทยเป็นวัฒนธรรมแขนงหนึ่ง สามารถบ่งชี้ถึงเอกลักษณ์ประจำชาติและความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน วัฒนธรรมดนตรีของไทยมีคุณลักษณะเฉพาะพิเศษแตกต่างไปจากวัฒนธรรมดนตรีของชนชาติอื่น องค์ประกอบของดนตรีในทุกส่วน ไม่ว่าจะเป็นจังหวะ ทำนอง สีสันทันของเสียง การประสานเสียง คีตนิพนธ์ ล้วนมีลักษณะแตกต่างไปจากดนตรีของชาติอื่นทั้งสิ้น ดนตรีไทยจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ดนตรีไทยตามแบบแผนและดนตรีไทยพื้นบ้าน เช่น

การสอนดนตรีพื้นเมืองอีสาน ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี

ดนตรีพื้นเมืองอีสาน เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ย่อมเป็นที่รู้จักทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด โดยได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร คณะครู อาจารย์ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี และผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่าง ๆ วัด และประชาชนบริเวณโดยรอบ ดนตรีพื้นเมืองอีสานโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ได้ทำการเรียน-การสอน นอกเวลาเรียนหลัก อาศัยช่วงเวลาที่พักรหว่างวันหรือหลังเลิกเรียนของนักเรียน และมารวมตัวกันฝึกฝนและฝึกซ้อมสืบทอดกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ชื่อเดิมโรงเรียนปากเพรียววิทยาคม โดยได้รับการสนับสนุนจาก นายไพบูลย์ เพ็งพูล ผู้อำนวยการโรงเรียนปากเพรียววิทยาคม และมีครูนาพงษ์ พรหมทัศน์ เป็นครูผู้ควบคุมดูแลฝึกซ้อมนักเรียนเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สร้างลูกศิษย์ทั้งนักดนตรีและนักแสดงนาฏศิลป์ไว้มากมายจากรุ่นสู่รุ่น

วงโปงลางโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยสระบุรี ได้สร้างชื่อเสียงและผลงานด้านการแสดง ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน เป็นที่รู้จักในหน่วยงานราชการ ชุมชนใกล้เคียง และเครือข่ายโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยทั้ง 11 แห่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นครูผู้ฝึกซ้อมและนักเรียน ต่างก็ทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ ฝึกฝน ฝึกทักษะ ฝึกซ้อมกันอย่างหนัก เพื่อให้ผลงานการแสดงออกมาได้ด้วยดี พึงจะสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยสระบุรีสืบต่อไป

หลักในการสอนดนตรีพื้นเมืองอีสานนี้ เริ่มจากการค้นหาความสามารถที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนก่อน โดยมีการรับสมัครด้วยความสมัครใจและรักในเสียงของดนตรี ชอบในเสียงของดนตรีอย่างแท้จริง โดยการเริ่มต้นก่อตั้งวงใหม่ ๆ จะมีเครื่องดนตรีวงโปงลาง ดังนี้

1. โหวด
2. แคน
3. กลองอีสาน (กลองหาง)
4. กลองตั้ง
5. โปงลาง

6. พิณ
7. เบส
8. ฉาบใหญ่
9. ฉาบเล็ก

เมื่อได้ผู้เรียนตามจำนวนเครื่องดนตรีแล้ว จึงให้ผู้เรียนได้รู้จักเพลงด้วยการฟัง ซึ่งจริง ๆ แล้วนักเรียนที่อาศัยอยู่ในแถบพื้นที่จังหวัดภาคกลางนั้น น้อยคนนักที่จะเคยได้ยินดนตรีพื้นบ้านอีสาน ครูผู้สอนจึงได้แยกผู้เรียนตามเครื่องมือที่ตนเองสนใจและพร้อมที่จะเริ่มเรียน เริ่มฝึกฝนในเครื่องมือชิ้นนั้น โดยเริ่มจากการฝึกเป่าโหวด

การสอนเป่าโหวด โดนเริ่มจากขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ใช้มือซ้ายหรือมือขวาจับโหวด โดยให้หัวแม่มืออยู่ที่ลูกที่ 1 ลูกใหญ่ นิ้วชี้อยู่ในลูกที่ 4
2. นำหัว (ตรงซี่สูท) มาเป่า โดยเป่าลมออกให้เกิดเสียง และให้ขยับหาเสียงที่ชัดเจนที่สุด
3. ฝึกเป่าโดยการไล่เสียงจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำหรือ จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง
4. ฝึกเป่าลมออกให้ยาว ๆ
5. ฝึกเป่าलयง่าย ๆ เช่น ลายโปงลาง เต็น เป็นต้น

โหวดที่ใช้ฝึกนี้ ใช้โหวดระบบ 5 เสียง (ลายใหญ่) มี 12 ลูก เริ่มจากลูกที่ 1 ถึง ลูกที่ 12 ดังนี้ 1) มี 2) ซอล 3) ลา 4) โด 5) เร 6) มี 7) ซอล 8) ลา 9) โด 10) เร 11) มี 12) ซอล

ฝึกตามลำดับดังนี้

1. การจับโหวดให้มือข้างที่ถนัด มือขวาหรือมือซ้าย ให้ส่วนนิ้วหัวแม่มือแตะที่ลูกยาวสุด โดยให้นิ้วหัวแม่มือชี้ขึ้น ส่วนที่เหลือจากตัวโหวดตามถนัด ให้ส่วนหัวของโหวดอยู่บริเวณร่องคาง ทำมุมประมาณ 45 องศาแล้วลองหมุนลำตัวโหวดไปทางซ้ายและขวากลับไปมาหลาย ๆ เที้ยว จนทำได้คล่องแคล่วโดยโหวดไม่หลุดจากร่องคาง การหมุนโหวดให้ใช้ข้อมือเท่านั้น ไม่ควรใช้ทั้งแขน เพราะจะทำให้ทิศทางการเป่าไม่มีความสม่ำเสมอ ลักษณะการเป่าคล้ายกับการเป่าปากขูด

2. เริ่มฝึกเป่าเสียงโดยทำความเข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

- 2.1 จับโหวดด้วยมือข้างที่ถนัด โดยวางที่ร่องคางอย่างสบาย และโดยให้ตำแหน่งของลูกโหวดที่เสียงต่ำที่สุดอยู่ริมฝีปาก

- 2.2 สูดหายใจเข้าลึก ๆ เพื่อเก็บลมให้ได้มากที่สุด (ให้หายใจเข้าทางปากอย่างรวดเร็ว สังเกตท้องจะป่องและพยายามอย่ายกไหล่) ขณะที่หายใจเข้าท้อง ให้ปากมีลักษณะกลม

- 2.3 ควรฝึกเป่าลมออกจากริมฝีปาก โดยใช้ริมฝีปากบังคับปริมาณของลมที่เป่าออก ถ้าเป่าลูกใหญ่ใช้ลมมาก และต้องใช้ริมฝีปากบังคับลมผ่านออกมาเบา ๆ โดยริมฝีปากกว้างเพื่อให้ลมเข้าไปในรูลูกโหวดพอดี ลูกต่อไปจะใช้ลมน้อยตามขนาดของลูกโหวดคือ ยิ่งเล็กลมก็ใช้อย่างน้อยตามไปด้วย

การฝึกเป่าเสียงแรก ตรงกับตัวโน้ตตัว มี ค่อย ๆ เป่าลมออกทีละน้อยอย่างสม่ำเสมอ ให้ได้เสียงที่ชัดเจนที่สุด ถ้ายังไม่ได้เสียงที่ต้องการ ให้ค่อย ๆ ใช้ข้อมือหมุนโหวด เพื่อหาตำแหน่งเสียงที่ต้องการ

เมื่อลมจะหมดให้รีบหายใจเข้าอย่างรวดเร็วไม่ควรปล่อยให้ลมหมดก่อนค่อยหายใจ เพราะจะมีผลทำให้ทางเสียงไม่นิ่ง และลมไม่สม่ำเสมอ

2.4 ให้ฝึกเป่าเสียงเดี่ยวก่อน โดยพยายามให้เสียงกังวานมีคุณภาพ โดยมีหลักวิธี คือไม่ควรกระแทกเสียงเวลาเป่า และพยายามควบคุมลมที่เป่าให้สม่ำเสมอ โดยต้องใช้ลมจากท้องหรือกระบังลมเท่านั้น ไม่ควรใช้ลมจากปากป้องกันเพราะควบคุมได้ยาก ฝึกเป่าให้เสียงเบาที่สุดและดังที่สุดโดยรักษาคุณภาพของเสียง

3. ควรฝึกเป่าเสียงที่อยู่ถัดไป โดยฝึกเหมือนลูกที่ 1 มี และให้ได้เสียงที่มีคุณภาพ ใกล้เคียงกับเสียงที่ 1 มี มากที่สุดเวลาเป่าลูกใด ให้นึกชื่อของโน้ตที่เป่าทุกครั้ง และควรฝึกจนครบทุกเสียง

4. เริ่มฝึกเป่าโหวดเข้ากับจังหวะโดยเริ่มเป่าที่เสียงต่ำที่สุดไปหาเสียงสูงที่สุดจนครบทุกเสียง

การสอนเป่าแคน

1. เอามือซ้ายขวาไปประกบเข้าอุ้มเต้าแคน หันด้านรูเป่าของเต้าเข้าหาปากตนเอง สันมือหนีบเป่าไว้แน่น ปลายมืออยู่เหนือเต้าแคน โดยใช้นิ้วทั้งสี่สามารถปิดรูแคนและขยับไปมาได้อย่างอิสระ

2. พับศอกทั้งสองข้างพุงเต้าแคน ให้รูเป่าเข้าหาปาก ลำตัวแคนอาจเบี่ยงปลายออกไปทางซ้ายหรือขวาก็ได้

การใช้นิ้ว

1. ปลายนิ้วมือทั้ง 10 นิ้วของผู้เป่า มีหน้าที่ขยับกดปิดหรือเปิดรูนิ้วของลูกแคนแต่ละลูก ลูกแคนจะเกิดเสียงก็ต่อเมื่อถูกนิ้วกดปิดรูนิ้วในขณะที่เป่าออกหรือดูดลมผ่านเต้าแคน

2. นิ้วแต่ละนิ้วกดเฉพาะลูกแคนที่กำหนด แต่งละมือ ต้องแบ่งหน้าที่

นิ้วโป้ง	ใช้กับ	ลูกที่ 1
นิ้วชี้	ใช้กับ	ลูกที่ 2 และ 3
นิ้วกลาง	ใช้กับ	ลูกที่ 4 และ 5
นิ้วนาง	ใช้กับ	ลูกที่ 6 และ 7
นิ้วก้อย	ใช้กับ	ลูกที่ 8

ผู้เป่าแคนสามารถเป่าโดยใช้ลมออกจากปากและดูดลมเข้าไปในปาก เวลาเป่าหรือดูดลม ผู้เป่าจะต้องใช้นิ้วปิดรูนิ้วเพื่อบังคับให้เกิดเสียงตามความต้องการ นิ้วมือทั้งสองข้างของผู้เป่าต้องทำหน้าที่ปิดรูนิ้ว เคลื่อนย้ายไปมาเพื่อให้เกิดเสียง นิ้วมือขวาและซ้ายจะต้องทำหน้าที่ปิดรูนิ้วแตกต่างกัน ดังนี้

มือขวา

นิ้วหัวแม่มือ	ทำหน้าที่ปิดรู	โป้ขวา (ทุ้ง)	เสียง	ลา
นิ้วชี้	ทำหน้าที่ปิดรู	แม่เซ	เสียง	โด
		สะแนน	เสียง	ซอล
นิ้วกลาง	ทำหน้าที่ปิดรู	ฮับทุ้ง	เสียง	ลา
		ลูกเวียง	เสียง	ที

นิ้วนาง	ทำหน้าที่ปัดธุ	แก่น้อย	เสียง	เร
		ก้อยขวา	เสียง	มี
นิ้วก้อย	ทำหน้าที่ปัดธุ	เสพขวา	เสียง	ลาสูง

มือซ้าย

นิ้วหัวแม่มือ	ทำหน้าที่ปัดธุ	โป้ซ้าย	เสียง	โด
นิ้วชี้	ทำหน้าที่ปัดธุ	แม่เวียง	เสียง	ที
		แม่แก่	เสียง	เร
นิ้วกลาง	ทำหน้าที่ปัดธุ	แม่ก้อยขวา	เสียง	มี
		แม่ก้อยซ้าย	เสียง	ฟา
นิ้วนาง	ทำหน้าที่ปัดธุ	สะแนน	เสียง	ซอล
		ก้อยซ้าย	เสียง	ฟา
นิ้วก้อย	ทำหน้าที่ปัดธุ	เสพซ้าย	เสียง	ซอลสูง

การสอนกลองอีสานและกลองตั้ง การตีกลองยาวอีสานมี 3 เสียง

เสียงเป็ง เป็นการตีแบบเปิดหน้ากลอง

เสียงเป็ด เป็นการตีแบบเปิดหน้าแต่มีจะประคบน้ำกลองเล็กน้อย

เสียงปะ เป็นการตีแบบปิดหน้ากลอง

เสียงตุ้ม เป็นการตีกลองตุ้มมี 1 เสียง

เสียงตุ้ม เป็นการตีเปิดหน้ากลอง

จังหวะในวงดนตรีพื้นบ้านอีสาน ตีเป็นเสียง “ปะ” โดยใช้ฝ่ามือตีลงบนหน้ากลอง พร้อมกับกดไว้ ตีเสียง “เป็ด” โดยใช้ครึ่งฝ่ามือท่อนบนตีลงบนริมหน้ากลอง แล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งกดหน้ากลองไว้ทันที ตีเสียง “เป็ง” โดยใช้ครึ่งฝ่ามือท่อนบนตีริมหน้ากลองแล้วยกขึ้นทันที

การสอนโปงลาง

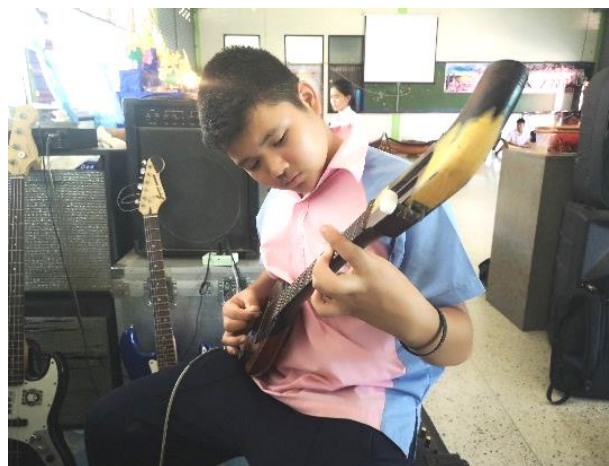
ผู้ฝึกควรจับไม้ตีโปงลาง โดยกำไม้ให้แน่นโดยใช้นิ้วทั้ง 5 นิ้วกับไม้ตีลักษณะเหมือนกำค้อน เวลาตีให้ใช้ข้อมือในการตีเพื่อให้ไม้สะท้อนกลับ อย่าตีลงทั้งท่อนแขน เพราะจะทำให้เหนื่อยและหมดแรงได้ง่าย การตีโปงลางในปัจจุบัน นิยมการตีแบบสัมผัสหรือสลับมือซ้ายขวารวมทั้งการกรอแบบระนาด เพื่อให้เสียงยืดออกไป การตีกรอ มีประโยชน์ กรณีไม่ยอมให้เสียงไม่ขาดหายไป มีการฝึกง่าย ๆ คือ ตีที่ลูกโปงลางที่ต้องการ โดยมือซ้ายลงก่อนมือขวา ปฏิบัติอย่างรวดเร็ว ๆ แต่การตีที่ดี ควรฝึกคือการตีแบบแยกจังหวะ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของการตีโปงลาง

การตีกรอใช้ในกรณีอยากได้เสียงโปงลางยืดออกไป มีวิธีฝึกง่าย ๆ คือตีที่ลูกโปงลางที่ต้องการ โดยมือซ้ายตีลงก่อน มือขวาตีตาม ตีสลับซ้ายขวาในหนึ่งจังหวะอย่างรวดเร็ว ๆ โดยให้ฝึกตีสลับซ้ายขวาอย่างช้า ๆ ไปเรื่อย ๆ จนเข้าใจ จึงเพิ่มความเร็วในการตี จะทำให้เสียงโปงลางยืดออกไปตามที่เรากำลังต้องการ แต่

การตีโป่งกลางที่ควรฝึกคือการตีแบบแยกจังหวะ โดยมือซ้ายจะต้องตีเสียงเล็ฟ หรือเคาะเสียงลา ให้จังหวะตกที่ 4 ของห้องอย่างสม่ำเสมอ ส่วนมือขวา ตีเพื่อดำเนินลายหรือทำนองเพลง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของการตีโป่งกลาง

การสอนพิน

1. ผู้ตี สามารถนั่งหรือยืนตีก็ได้ ทำนั่งควรวางเต้าพินหรือตัวพินไว้บนขาขวา (ถ้านัดซ้ายก็วางไว้ด้านซ้าย)
2. งอข้อศอกขวาเล็กน้อย แขนขวาวางบนขอบเต้าพิน มือขวาที่ใช้ตี จับปิ๊กด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ (บางคนถนัดใช้นิ้วกลางแทนนิ้วชี้) เอียงคอพินให้ทำมุมประมาณ 30-60 องศา
3. ฝึกใช้ข้อมือเคลื่อนไหว จับปิ๊กตีตสายเปล่าสาย 1-2-3 ขึ้น-ลง สลับกันไปจากช้าค่อย ๆ เร็วขึ้น จนเกิดความคล่องตัว
4. มือซ้าย ทำหน้าที่เคลื่อนย้ายไปตามตำแหน่งบนคอพิน โดยใช้หัวแม่มือวางบนคอพิน นิ้วชี้-กลาง-นาง-ก้อย กดปลายนิ้วลงบนสายพิน การกดสายควรกดเบา ๆ เหนือชั้นเสียงจะไม่เพี้ยน
5. การตีตสายให้เสียงรัว คือการตีตขึ้นลงสลับกัน โดยใช้อัตราจังหวะเร็วที่สุด (เคาะ 1 จังหวะ ให้ตีตสลับขึ้นลงประมาณ 8 ครั้ง)
6. ตำแหน่งที่ตีตสายควรตีตสายบริเวณรูเสียงเพื่อให้เสียงกังวาน
7. การจับปิ๊ก ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ บางคนถนัดใช้นิ้วกลางแทนนิ้วชี้ ไม่ควรจับแน่นหรือเบาจนเกินไป เพื่อไม่ให้ปิ๊กหลุดมือขณะตี
8. การตีพินตามโน้ตเพลงใช้วิธีการอ่านแบบเดียวกับโน้ตโป่งกลาง

ภาพที่ 1 การสอนให้ผู้เรียนตีพิน (ที่มา: ผู้เขียน)

การสอนเครื่องประกอบจังหวะ

ฉาบใหญ่ มือขวาใช้หัวแม่มือและนิ้วชี้จับเชือกตรงส่วนที่ติดกับฉาบ มือซ้ายจับเหมือนมือขวา แต่อยู่ในลักษณะกำมือให้ฉาบวางบนมือซ้าย การตีให้หางฉาบมือซ้ายขึ้น และคว่ำหน้ามือขวาลงตีประกบ

ลงให้ฉาบสั้นสะเทือนดังเสียง “แซ่” เมื่อวางฉาบมือขวาลงประกบ จะดังเสียงดัง “วับ” ฉาบใหญ่มีรูปร่างลักษณะเหมือนฉาบเล็กทุกประการแตกต่างตรงเสียงที่กังวาล และขนาดใหญ่

ฉาบเล็ก การจับฉาบเล็ก มือขวาใช้หัวแม่มือและนิ้วชี้ จับเชือกตรงส่วนที่ติดกับฉาบ มือซ้ายกับมือขวาแต่อยู่ในลักษณะกำมือให้ฉาบวางบนมือซ้าย การตี ให้หงายมือซ้ายขึ้นและคว่ำมือขวาลง ตีประกบลงให้ฉาบสั้นสะเทือน ดังเสียง “แซ่” เมื่อวางฉาบมือขวาลงประกบ จะดังเสียง “วับ” ฉาบเล็กใช้ตีขัดกับจิ้งหะหลัก คือ กลอง

หลังจากที่สอนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ในแต่ละเครื่องมือแล้วนั้น ครูจึงให้ผู้เรียนในแต่ละเครื่องมือได้รู้จักทำนองเพลง หรือ เทคนิคต่าง ๆ ของการบรรเลงวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ก่อนที่จะนำมาบรรเลงรวมวงกัน โดยอธิบายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ดังนี้

1. ทำนอง ในดนตรีพื้นเมืองอีสาน ซึ่งชาวบ้านเรียกทำนองว่า “ลาย” และบ่อยครั้งที่ใช้ ลายแทนคำว่าเพลง ทำนองเพลงพื้นเมืองของอีสาน มีวิวัฒนาการมาจากสำเนียงพูดของชาวอีสาน โดยทั่วไป ทำนองของเพลงแต่ละเพลงแบ่งออกเป็น 3

ลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 ทำนองเกริ่น เป็นทำนองที่บรรเลงขึ้นต้นเหมือนกับอารัมภบทในการพูดหรือเขียน

1.2 ทำนองหลัก คือ ทำนองที่เป็นหัวใจของเพลง ผู้ฟังที่คุ้นเคยกับเพลงพื้นเมือง สามารถบอกชื่อเพลงหรือทาง หรือลาย ได้จากทำนองหลักนี้เอง

1.3 ทำนองย่อย คือ ทำนองที่ใช้สอดแทรกสลับกันกับทำนองหลัก เนื่องจากทำนองหลักสั้น การบรรเลงซ้ำกลับไปกลับมาติดต่อกันนาน ๆ ทำให้เพลงหมดความไพเราะ การสอดแทรกทำนองย่อยให้กลมกลืนกับทำนองหลักจึงมีความสำคัญมาก

เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องหลักทำนองแล้ว ผู้สอนจึงสอน ลายโปงลาง ให้ผู้เรียนได้เริ่มการบรรเลงรวมวงเป็นเพลงแรก โดยมีโน้ตเพลงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางโน้ตลายโปงลาง

----	--- ม	- ซ - ล	- ซ - ล	--- ล	--- ร	- ด - ล	- ซ - ล
--- ล	--- ด	- ร - ม	- ร - ม	--- ม	--- ล	- ซ - ม	- ร - ม
--- ม	--- ม	- ซ - ล	- ซ - ล	--- ล	--- ร	- ด - ล	- ซ - ล
--- ล	--- ซ	- ม - ล	- ซ - ม	--- ม	--- ด	- ร - ซ	- ร - ม
--- ม	--- ซ	- ม - ล	- ซ - ม	--- ม	--- ด	- ร - ซ	- ร - ม
--- ม	- ม - ร	- ด - ล	- ซ - ล	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ล	- ซ - ล
- ม - ล	- ม - ร	ม ร ด ล	- ซ - ล				

ที่มา: ผู้เขียน

ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามตัวโน้ต บรรเลงกลับไปกลับมาจนจบเพลง ทำแบบนี้ซ้ำ ๆ จนผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญในการบรรเลงได้ระดับหนึ่ง ผู้สอนจึงใช้สื่อช่วยสอนเพื่อเสริมความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มากยิ่งขึ้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้วิธีการถ่ายทอดความรู้เปลี่ยนแปลงขึ้น เมื่อการศึกษาในระบบโรงเรียนขยายตัวเข้าถึงชุมชนและท้องถิ่น ผู้สอนจึงเริ่มพึ่งพาสื่อช่วยสอนต่าง ๆ เช่นการใช้ระบบโน้ตอย่างดนตรีตะวันตก มีการรวบรวมและจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือโน้ตสำหรับเครื่องดนตรีพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ การใช้ระบบบันทึกวิธีการบรรเลงลงเทป บันทึกเสียงหรือบันทึกลงแผ่นซีดีแบบดิจิทัล ทั้งในลักษณะเสียงและภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นต้น การถ่ายทอดโดยใช้สื่อช่วยสอนมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

ผู้สอนได้อธิบายลักษณะประเภทของลายต่าง ๆ ในทางพื้นบ้านอีสานให้กับผู้เรียนได้ฟัง เพื่อเพิ่มพูนความรู้มากยิ่งขึ้น เพราะพื้นถิ่นภาคกลางนั้น น้อยคนนักที่จะได้เรียนรู้ลักษณะของลายพื้นเมืองอีสาน

ภาพที่ 2 การบรรเลงรวมวง (ที่มา : ผู้เขียน)

การนำลายเพลงไปใช้ประกอบการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง หรือเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานสู่ชุมชนภาคกลาง

หลักการนำลายเพลงต่าง ๆ มาประกอบทำรำมีอยู่ 2 แนวทาง คือ

1. มอบให้ผู้เกี่ยวข้อง คิดประดิษฐ์ทำรำขึ้นมาก่อน แล้วจึงนำทำรำนั้นมาพิจารณาดูลีลาการเคลื่อนไหวช้าหรือเร็ว ก็จะเลือกลายเพลงที่มีจังหวะช้าหรือเร็ว นั้น มาบรรจุนั้น หรือจะเริ่มต้นทำรำที่ช้าก่อน แล้วจึงต่อด้วยทำรำที่รวดเร็ว แล้วนำลายเพลงที่มีจังหวะช้า ๆ มาขึ้นก่อน แล้วจึงต่อด้วยลายเพลงที่มีจังหวะรวดเร็ว จึงมี 2 รายเพลง ในการรำชุดเดียวกันก็ได้ ต่อจากนั้นดูจังหวะการนับจำนวนครั้งในแต่ละท่าของผู้รำ แล้วจึงนำมาปรับให้เข้ากับการบรรเลงของลายเพลง

2. เลือกสรรลายเพลงขึ้นมาก่อน แล้วนำไปประดิษฐ์ใส่ทำรำให้เหมาะสมกับจังหวะของลายเพลงนั้น ๆ

ส่วนลักษณะจังหวะและทำนองของลายเพลง พอจะจัดแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ ลักษณะลายเพลงค่อนข้างช้าลักษณะลายเพลงค่อนข้างเร็ว และลักษณะรวดเร็ว

การบรรเลงในแต่ละลายเพลงที่นำไปใช้ประกอบทำรำนั้น จะบรรเลงเริ่มต้นด้วยการบรรเลงเกริ่นก่อน แล้วจึงต่อด้วยการบรรเลงทำนองหลัก เพื่อความไพเราะ อาจจะมีการบรรเลงทำนองย่อยหรือทำนองแยกร่วมไปด้วย ความสั้นยาวของลายเพลงที่บรรเลง จึงขึ้นอยู่กับทำรำในแต่ละชุด ซึ่งใช้เวลาประมาณ 8-10 นาที

ในปัจจุบัน วงดนตรีพื้นเมืองอีสานของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ได้นำความรู้ที่ผู้เรียนได้ศึกษาเล่าเรียนในรูปแบบการปฏิบัติเครื่องดนตรี วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน และนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน ไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองอีสาน ในท้องถิ่นภาคกลาง ตามหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ โดยนำชุดการแสดง เช่น

๑. นาฏลีลาฟ้าหยาด
๒. เซิ้งกระต๊อบข้าว
๓. เตี้ยสามงิ้วหวะ
๔. ฟ้อนแพรวากาฬสินธุ์
๕. ฟ้อนสาวเอ็ดดอกคูณ
๖. เซิ้งแห่ไข่มดแดง

เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคอีสานของไทย ให้เป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศ และยังสามารถเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้เรียน การใช้ทักษะในการบรรเลง ลายต่าง ๆ ได้อย่างดี อันจะเป็นการรักษา สืบทอด อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคอีสานต่อไป

ภาพที่ 3 การนำลายเพลงไปใช้ประกอบการแสดง
(ที่มา: ผู้เขียน)

ภาพที่ 4 การนำผู้เรียนไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม
พื้นเมือง (ที่มา: ผู้เขียน)

สรุปและอภิปรายผล

วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) พบเห็นได้ทั่วไปในวัฒนธรรมอีสานหรือในทั่วทุกภาคของประเทศไทย วัฒนธรรมการบรรเลงมีการปรับเปลี่ยนไปตามนิยมและยุคสมัย ซึ่งผู้ถ่ายทอด (ครู) ต้องใช้ปฏิภาณในการสร้างสรรค์ท่วงทำนองให้มีความกลมกลืนกับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างลงตัว กล่าวคือ สายเพลงต่าง ๆ มีท่วงทำนองสอดคล้องกับภาษา วรรณคดี สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของชาวอีสานที่รักสงบ ชอบความสนุกสนาน พร้อมกันนั้นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) มีการสืบทอดอย่างต่อเนื่องผ่านการถ่ายทอดความรู้ด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ตลอดจนรูปแบบการใช้สื่อช่วยสอน ซึ่งในการถ่ายทอดให้ผู้เรียนที่ไม่ใช่คนในพื้นที่ถิ่นภาคอีสานนั้นทำได้ยากยิ่งนัก เพราะผู้เรียนไม่เคยคุ้นชินกับวัฒนธรรมพื้นเมืองของชาวอีสานได้โดยแท้ ผู้ถ่ายทอดต้องมีความอดทน และทำกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมดมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต อาชีพ อาหาร ที่อยู่อาศัย พิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และความเชื่อของชาวอีสาน การแสดงวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) จึงเป็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตในรูปแบบวัฒนธรรมความบันเทิงที่สมควรอนุรักษ์และสนับสนุนให้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นอีสานของไทยสืบไป

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ผู้เรียน ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มภูมิภาคไหนของประเทศไทย ก็สามารถที่จะเรียนรู้หรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทางดนตรีพื้นบ้านได้ทุกประเภท ขอให้ผู้เรียนนั้นมีความตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ไปเผยแพร่เชิงศิลปวัฒนธรรมได้ อันจะเป็นการสืบสานและสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของไทยให้อยู่คู่ชาติไทย และยังสามารถไปถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับเยาวชนรุ่นต่อ ๆ ไป เพื่อสานต่อในการประกอบอาชีพหรือวิถีชีวิตประจำวันได้

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและการสนับสนุนจากผู้มีพระคุณมากมายหลายท่าน ที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการเขียนบทความ

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ สมบัติ เขม้นเขตรการ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี เป็นอย่างสูง ที่ท่านกรุณาสละเวลาเป็นที่ปรึกษา ให้แนวคิดทิศทางการวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนประวัติของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย ให้คำแนะนำในการเขียนบทความฉบับนี้ได้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ เพื่อนครู เพื่อนร่วมอาชีพ ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ซึ่งแนะนำพร้อมทั้งแนะนำแนวทาง ในการเขียนบรรยายการสอนตามหลักความเป็นจริง ทำให้บทความฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอใจนักเรียนวงโปงลาง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี ทุกคน ที่ตั้งใจเรียน ตั้งใจฝึกซ้อม และช่วยกันสืบสาน อนุรักษ์ เผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรมไทยพื้นบ้านภาคอีสาน เพราะพวกเราเป็นนักเรียน โรงเรียนในเขตพื้นที่ภาคกลาง ทำให่วงโปงลาง และวัฒนธรรมพื้นเมืองอีสานเป็นที่รู้จักต่อคนทั่วไปมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาสัก เตชะขันหมาก. (2530). โปงลาง : เอกลักษณ์แห่งดนตรีพื้นบ้านอีสาน. วัฒนธรรมไทย.
- เจริญชัย ชนไฟโรจน์. (2526). ดนตรีพื้นบ้านอีสาน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาสารคาม.
- บุญโฮม พรศรี. (2543). พิณอีสานกับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี.
- วิรัช บุษยกุล. (2530). ดนตรีพื้นบ้านอีสาน. หนังสือดนตรีไทยอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 18. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สัมภาษณ์ จุฑาทิพย์ ทวีสุข. ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี, 16 กรกฎาคม 2563.
- สัมภาษณ์ สมบัติ เข้มขันเขตการ. ผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี, 13 กรกฎาคม 2563.

ICAC2021-010100012

ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับประสิทธิผลของการบริหาร

โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ

The Relationship of Behavioral Leadership and Effectiveness
of Air Technical Training School, Directorate of Education and Training, RTAF.

สาคร มาลาสิงห์¹ เสวียน เจนควัว²

Sakorn Malasing¹ Sawien Jenkwao²

คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Teacher Training College Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

E-mail: Sakornjo@gmail.com.

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 422 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .863 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) 2) ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ในภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .756 ($r=.756^{**}$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม, ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียน, โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษา ทหารอากาศ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the behavioral leadership level of the school administrators in Air Technical Training school Directorate of Education and Training. 2) to study the level of effectiveness in Air Technical Training school Directorate of Education and Training. 3) to study the relationship between behavioral leadership and effectiveness in Air Technical Training school Directorate of Education and Training. The samples of this research were 205 persons from the population of 422 persons in Air Technical Training school Directorate of Education and Training. The tools used to collect the data were a rating scale questionnaire with Index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.67 – 1.00 and reliability was .863. Data were analyzed with statistical software to calculate the frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Correlation.

The research results were found that 1) Behavioral leadership of school administrators in Air Technical Training school Directorate of Education and Training were at the high level for the whole and individual aspect ($\bar{X} = 4.13$) 2) The level of effectiveness in Air Technical Training school Directorate of Education and Training were at the high level for the whole and individual aspect ($\bar{X} = 4.32$) 3) There was positively highest correlation between behavioral leadership of school administrators and effectiveness in Air Technical Training school Directorate of Education and Training with the statistically significant level at .01, and coefficient of correlation at .756 ($r = .756^{**}$).

Keyword: Behavioral Leadership, Effectiveness, Air Technical Training school

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อยู่ภายใต้การควบคุม กำกับดูแล โดยกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ให้เป็นไปตามหลักสูตรที่ทางกองทัพอากาศ โดยผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้อนุมัติให้ใช้หลักสูตร และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลให้เป็นไปตามมาตรฐานของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อีกหน่วยงานหนึ่งนโยบายการศึกษากองทัพอากาศ ด้านการศึกษาเน้นให้ผู้เข้ารับการศึกษาสามารถนำความรู้ ทักษะที่ได้ไปปฏิบัติงานได้จริง ด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้มีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในตำแหน่งวิชาการ และมีความเจริญก้าวหน้าโดยการหมุนเวียนไปดำรงตำแหน่งที่สำคัญตามความรู้ความสามารถ ด้านผู้เข้ารับการศึกษา การคัดเลือกต้องเป็นไปอย่างยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ นโยบายเฉพาะ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ให้โรงเรียนจ่าอากาศ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้มีความทันสมัยด้านวิชาการ มีความเป็นสากลได้มาตรฐาน ไม่ต่ำกว่าหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษาอื่นในระดับเดียวกัน ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรม เสริมสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างค่านิยมของกองทัพอากาศให้ผู้เข้ารับศึกษายึดถือเป็นเอกลักษณ์ของทหารอากาศที่มีค่านิยมหลัก (Core Values) 3 ประการ คือ AIR (Airmanship, Integrity and Allegiance, Responsibility)

ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลการบริหารและภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จากการรับรู้ของครูผู้สอน ตามทฤษฎีตาข่ายแห่งผู้นำของเบลคและมูตัน (พรสวรรค์ ศิริศาสนันท์, 2555, น. 37-40) เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าและเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) และในยุคปฏิรูปการศึกษาชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 422 คน ประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตร 133 คน นายทหาร ประทวน จำนวน 180 คน ลูกจ้างและพนักงานราชการ จำนวน 109 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้จากการใช้ตารางสุ่มของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ทั้งหมด 205 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แยกตามกลุ่มโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ประกอบด้วย นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 65 คน นายทหารประทวนจำนวน 87 คน และลูกจ้างและพนักงานราชการ จำนวน 53 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 6 ด้าน ดังนี้ พฤติกรรมผู้นำที่มุ่งผลผลิต พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง พฤติกรรมผู้นำแบบทีม พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบายและพฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่

2.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 2 ด้าน ประกอบด้วย ประสิทธิภาพการบริหารระดับบุคคล และประสิทธิภาพการบริหารระดับองค์กร

3. ขอบเขตด้านพื้นที่หรือสถานที่ในการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 ถึงเดือนมีนาคม 2564

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าโดยนำมาประมวลเพื่อสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

2. นำเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหาได้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษาทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Cronbach ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) เท่ากับ .863

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5

ระดับ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนจำ
อากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามจากบุคลากรโรงเรียน
จำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 205 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูล
ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิง
พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยรวม รายด้าน และรายข้อ โดย
ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) 3) การวิเคราะห์ข้อมูล
ระดับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยรวม รายด้าน และราย
ข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และ 4)
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหาร
โรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยใช้สถิติ Pearson Correlation (r) เพื่อหาค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าบุคลากรของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษา
ทหารอากาศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ระดับนายทหารชั้นประทวน อายุระหว่าง 30-40 ปี การศึกษาระดับ
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหาร
อากาศ ที่ส่งผลกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต มากที่สุด รองลงมาคือ
พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งทีม พฤติกรรมผู้นำ
แบบพ่อแม่ ตามลำดับ ส่วนด้านที่ให้ความสำคัญต่ำสุดคือ พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย

2.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิตให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ
ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามนโยบาย รองลงมาคือ ผู้บริหาร
กระตุ้นให้ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน และที่ให้ความสำคัญเท่ากันคือ ผู้บริหารมีการกำหนด
เป้าหมายของการปฏิบัติงานชัดเจนและผู้บริหารเชื่อมั่นในความสามารถของครู ส่วนที่ให้ความสำคัญน้อย
ที่สุดคือ ผู้บริหารให้ครูรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะตามที่กำหนด

2.2 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ

ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือแก่ครูด้วยความจริงใจ รองลงมาคือ ผู้บริหารให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาทันทีที่ครูขอคำแนะนำและปรึกษา และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูตัดสินใจในการปฏิบัติงานได้ด้วยตัวเอง

2.3 พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลางให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสุขเป็นมิตรต่อครู รองลงมาคือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานโดยเน้นผลสำเร็จของงาน และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือผู้บริหารกระจายอำนาจการบริหารแก่ครู

2.4 พฤติกรรมผู้นำแบบทีม พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พฤติกรรมผู้นำแบบทีมให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารและทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม ร่วมกันชื่นชมผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประชุมปรึกษาหารือหรือวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อแนวคิดของครูทุกคน

2.5 พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อและรายข้อ พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบายให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระโดยมีการกำกับติดตามบ้างเป็นบางครั้ง รองลงมาคือ ผู้บริหารมอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทน และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารไม่เคร่งครัดในการนำข้อบกพร่องหรือข้อเสนอนะไปปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงาน

2.6 พฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่ พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่ให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้บริหารตัดสินใจโดยเน้นประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ของงาน รองลงมาคือ ผู้บริหารยกย่องชมเชยเมื่อผลการปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารเสนอแนะวิธีการดำเนินงานให้กับครูเพื่อนำไปปฏิบัติ

3. ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่าประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ ในระดับบุคคลและระดับองค์กรภาพรวม มีระดับการปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) โดยที่ประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนระดับองค์กรอยู่ในระดับแรกและรองลงมาคือประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนระดับบุคคล

3.1 ประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียนระดับบุคคล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้ใต้บังคับบัญชามองเห็นผลการปฏิบัติงานที่จะได้รับเมื่อทำงาน รองลงมาคือ บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติงานร่วมกัน และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ทัศนคติขององค์กรมาจากบุคลากรทั้งหมด

3.2 ประสิทธิภาพการบริการโรงเรียนระดับองค์กร พบว่ามีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดเท่ากันคือ มีการนำผลการประเมิน

ภายนอกมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมีมาตรฐานการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของโรงเรียนและโรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในที่ดำเนินงานอย่างมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์เป็นประจำทุกปี รองลงมาคือ มีคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง และที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ มีรายงานประจำปีจากการประเมินตนเองรายงานต่อต้านสังคมและเผยแพร่ต่อสาธารณะ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .756 ($r=.756^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.705^{**}$) และ ($r=.696^{**}$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิตกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.726^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.674^{**}$) และ ($r=.671^{**}$) ตามลำดับ

4.2 พฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.717^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.681^{**}$) และ ($r=.645^{**}$) ตามลำดับ

4.3 พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.705^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.636^{**}$) และ ($r=.672^{**}$) ตามลำดับ

4.4 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งทีมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.684^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.590^{**}$) และ ($r=.681^{**}$) ตามลำดับ

4.5 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.676^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.642^{**}$) และ ($r=.609^{**}$) ตามลำดับ

4.6 ด้านที่ให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย ($r=.042^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r=.067^{**}$) และ ($r=.009^{**}$) ตามลำดับ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .756 ($r=.756^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.705^{**}$) และ ($r=.696^{**}$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิตกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.726^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.674^{**}$) และ ($r=.671^{**}$) ตามลำดับ

4.2 พฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.717^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.681^{**}$) และ ($r=.645^{**}$) ตามลำดับ

4.3 พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.705^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.636^{**}$) และ ($r=.672^{**}$) ตามลำดับ

4.4 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งทีมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.684^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.590^{**}$) และ ($r=.681^{**}$) ตามลำดับ

4.5 พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.676^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.642^{**}$) และ ($r=.609^{**}$) ตามลำดับ

4.6 ด้านที่ให้ความสำคัญและมีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือ พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย ($r=.042^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลาง ($r=.067^{**}$) และ ($r=.009^{**}$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยและศึกษา ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย มีผลอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งทีม พฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่ และพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบายตามลำดับ ทั้งนี้ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต ที่ผู้บริหารแสดงออกให้บุคลากรเห็นว่าผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามนโยบาย มีการกำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ตลอดจนให้ครูรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ตามที่กำหนด มีการออกคำสั่งมอบหมายงานอย่างเคร่งครัด มีความเชื่อมั่นในความสามารถของครู สร้างความมีมาตรฐานด้านความเป็นเลิศสูงแก่ครู และเน้นความสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ เทียนคันฉัตร (2560, น. 66) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมผู้นำแบบเน้นผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับงานและเน้นความสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายสูงสุด ในประเด็นพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย หากผู้บริหารไม่เคร่งครัดกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน มอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเป็นนิจเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระ โดยไม่มีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ไม่คำนึงผลสำเร็จของสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญต่อการให้ความร่วมมือกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ปล่อยให้ครูตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเมื่อเกิดปัญหาระหว่างปฏิบัติงาน และไม่ได้เคร่งครัดในการนำข้อบกพร่องหรือข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงาน จะส่งผลให้ประสิทธิผลของการบริหารเป็นไปด้วยความไม่เรียบร้อยและขาดความเจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะโรงเรียนจำอากาศ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาทางทหาร

สังกัดกระทรวงกลาโหม หากมีความบกพร่องในการบริหาร ย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กรอันจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อหน่วยงานและประเทศชาติได้

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่าประสิทธิผลของการบริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ประสิทธิผลของการบริหารระดับองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับบุคคล ทั้งนี้ตามพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิตที่เน้นความสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายสูงสุดอันจะส่งผลกระทบต่อภาพรวมขององค์กร ทำให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และจากการร่วมแรงร่วมใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการวางตัวบุคลากรมอบหมายหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพทั้งระยะสั้น กลาง และยาว กำหนดเป้าหมายที่สามารถทำการบรรลุผลเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์กรสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรกร วงสกุล (2554, น. 107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และพบว่าจะให้ความสำคัญประสิทธิผลในระดับองค์กรสูงกว่าระดับบุคคล ซึ่งหมายถึงความสามารถของผู้บริหารและครูในการร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีบทบาทในการร่วมกันกำหนดนโยบายที่ทันสมัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพ

โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เป็นสถาบันการศึกษาทางทหาร ที่ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดในหน่วยงาน อันจะส่งผลให้ภารกิจในภาพรวมของกองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม รวมถึงประเทศไทยได้รับประโยชน์สูงสุด ส่วนประสิทธิผลของการบริหารระดับบุคคล บุคลากรของโรงเรียนจ่าอากาศปฏิบัติงานภายใต้กรอบและยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศ มีกฎเกณฑ์และมาตรการในการปฏิบัติงาน ควบคุม กำกับ ดูแล รวมถึงลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ส่งผลให้ประสิทธิผลของการบริหารในระดับบุคคลเป็นไปในทางบวกและมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .756 ($r=.756^{**}$) เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการบริหารเป็นรายด้านในระดับบุคคลและระดับองค์กร พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r=.705^{**}$) และ ($r=.696^{**}$) เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต พฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่ พฤติกรรมผู้นำแบบสายกลาง พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งทีม พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งสัมพันธ์ และพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิต มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ได้รับมอบหมายภารกิจจากกองทัพอากาศในการผลิตข้าราชการชั้นประทวนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตรงตามความต้องการการของสายวิทยาการของ

กองทัพอากาศให้มากที่สุด ดังนั้น การบริหารจึงมีความสำคัญมากสำหรับผู้บริหาร ในการเข้ามาบริหาร โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ทั้งนี้ผู้บริหารต้องคอยควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามนโยบาย รองลงมาคือ กระตุ้นให้ครูมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ขวัญใจ เกตุอุดม (2554, น. 62) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน รายงานพบว่า พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงานมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูงกับโรงเรียน เช่นเดียวกัน ส่วนพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบายที่มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยที่สุดนั้น เพราะว่าหากผู้บริหารไม่เคร่งครัด ภาวะเยียบในการปฏิบัติงาน มอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเป็นนิจ เปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระโดยไม่มีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ปล่อยให้ครูตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเมื่อเกิด ปัญหาระหว่างปฏิบัติงานแล้วจะเกิดความเสียหายร้ายแรงต่อภารกิจของโรงเรียนจ่าอากาศทันที ซึ่งโดยการเข้ามาเป็นผู้บริหารของโรงเรียนจ่าอากาศ เกิดจากการพิจารณาจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ว่ามีความเหมาะสมทุกด้านแล้ว จึงจะได้เข้ามา ดังนั้นโดยธรรมชาติของผู้เข้ามาบริหารจะต้องไม่มีพฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งผลผลิตมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม และพฤติกรรมผู้นำแบบพ่อแม่ ที่ผู้บริหารควรนำมาใช้เป็นหลักในการบริหาร ผู้บริหารจะต้องมองบุคลากรหรือผู้ร่วมงานเหมือนคนในครอบครัว เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ เมื่อผลการปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ยกย่องชมเชยเมื่อผลการปฏิบัติงานสำเร็จ สุดท้ายที่สำคัญยิ่งอีก ประเด็นที่ผู้บริหารไม่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่งคือ พฤติกรรมผู้นำแบบตามสบาย หากไม่เคร่งครัด ภาวะเยียบในการปฏิบัติงาน มอบอำนาจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนเป็นนิจ เปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระโดยไม่มีการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ปล่อยให้ครูตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองเมื่อเกิดปัญหาระหว่างปฏิบัติงานแล้วจะทำให้เกิดความล้มเหลวในการบริหารโรงเรียนทันที เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานราชการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ กับประสิทธิผลของการบริหาร และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

กิตติกรรมประกาศ

ค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาชี้แนะและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว้า อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ และ ดร.ไตรรัตน์ สิทธิกุล ประธานการสอบ นาวาอากาศเอก วรชาติ ทองศิริ รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการศึกษากองบัญชาการกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ นาวาอากาศเอก สิริวีร์ มณีวงษ์ ผู้บังคับการโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ นาวาอากาศโท ดร.สกุรัตน์ ศรียนต์ รองหัวหน้ากองการศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต และอาจารย์ ดร.มีนมาส พรานป่า ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำให้การศึกษาค้นคว้าในการทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กองทัพอากาศ. (2560). ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ฉบับเผยแพร่. กองทัพอากาศ. กรุงเทพฯ.
- ขวัญใจ เกตุอุดม. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- พรสวัสดิ์ ศิรศานนท์. (2555). ภาวะผู้นำทางการศึกษา. จันทบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภัทรกร วงศ์สกุล. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- โรงเรียนจ่าอากาศ. (2559). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี พ.ศ.2559-2563. โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. กรุงเทพฯ.
- อรพรรณ เทียนคันฉัตร. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Journal of Education and Psychological Measurement. 30: 607-610.

ICAC2021-010100013

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Problem and Obstacles in Thesis Writing for the Curriculum and Instruction
Graduate Students in Master of Education, Phranakhon Rajabhat University

ศุภวรรณ เล็กวิไล¹ และธวชนิ โจนาวี^{2*}

Supawan Lekvilai¹ and Thawachinee Rodnawee^{2*}

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: thawachinee.r@pnru.ac.th^{2*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 15 คน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับนักศึกษาที่เริ่มเข้าศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2558 – 2562 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านนักศึกษา 2) ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 4) ปัจจัยด้านสังคม และ 5) ปัจจัยด้านการบริการด้านวิชาการและสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: ปัญหา, อุปสรรค, การทำวิทยานิพนธ์, นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

The research aims to study the problems and obstacles in thesis writing of graduate students in Master of Education, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University. The Sample in this study, 15 students during the academic year 2015-2019 in Master of Education in Curriculum and Instruction, Phranakhon Rajabhat University. Qualitative Research, data collection by in-depth interviews and focus group. Data analysis by Content Analysis and Triangulation Method. The research results were as follows: Problems and Obstacles in thesis writing for the Graduate Students in Master of Education in Curriculum and Instruction: 1) Student personal factors 2) Characteristics of thesis advisor factors 3) Curriculum and Teaching factors 4) Social Support factors and 5) Academic Administration of the University and facilities Factors

Keywords: Problems, Obstacles, Thesis Writing, Graduate Students

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ในพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 5 กำหนดว่า การจัดการอุดมศึกษาต้องเป็นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชาการหรือวิชาชีพที่ตนถนัด สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับโลกได้ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะที่จำเป็น เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อรองรับสังคมโลกที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ร่วมกันแก้ปัญหาสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษา และต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับทรัพยากรบุคคลของประเทศในการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีการศึกษาอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมาตรา 12 สถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่พัฒนาความรู้ให้ทันสมัย จัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนของประเทศ จัดให้มีการวิจัย การสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม รวมทั้ง ให้บริการทางวิชาการ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศโดยรวม และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในเรื่องต่าง ๆ ต่อสาธารณะ

ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนได้เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาบุคลากรขององค์กรต่าง ๆ การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจัดว่าเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญสูงสุดกับการเตรียมนักศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยปัญญาโดยใช้กระบวนการวิจัย หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตร จึงมีข้อกำหนดให้นักศึกษาต้องทำการวิจัยที่แสดงถึงความคิดริเริ่ม โดยอาจทำในรูปวิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระหรือ โครงการวิจัยขนาดเล็ก

ด้วยเหตุนี้ความสำเร็จของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษานอกจากจะวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของมหาบัณฑิตแล้ว ยังต้องวัดจากคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการของวิทยานิพนธ์หรือรายงาน/โครงการวิจัยที่นิสิตนักศึกษาได้จัดทำตามข้อกำหนดของหลักสูตรด้วย (สุวิมล ว่องวาณิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย, 2546) วิทยานิพนธ์เป็นเสมือนแบบฝึกหัด (Exercise) ประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรที่สูงกว่าปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา โดยมีเจตนาที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้และความสามารถที่เรียนมาในการศึกษาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตนเองสนใจ การทำวิทยานิพนธ์ ยังเป็นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อหาคำตอบสำหรับประเด็นปัญหาที่สนใจอย่างเป็นระบบ และเป็นกระบวนการ รู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผล รู้ขั้นตอนของการดำเนินการที่จะให้ได้มาซึ่งคำตอบคุณค่าของวิทยานิพนธ์ มิได้อยู่ที่ความหนา และ/หรือการใช้สถิติขั้นสูงในการทดสอบสมมติฐาน แต่อยู่ที่ผู้เรียนได้ทำวิทยานิพนธ์นั้นด้วยตัวเองมากกว่า (มนัส สุวรรณ, 2558) สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้กำหนด

แนวปฏิบัติในการทำวิทยานิพนธ์การดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอนการทำวิทยานิพนธ์อย่างครบถ้วน สำหรับควบคุมการทำวิทยานิพนธ์เพื่อเร่งรัดการสำเร็จการศึกษา อย่างไรก็ตามการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนหลายแห่งยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น นักศึกษาใช้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์มากกว่าข้อกำหนดของสถาบัน นักศึกษาบางคนทำวิทยานิพนธ์ไม่สำเร็จ บางคนทำวิทยานิพนธ์เมื่อใกล้จะหมดเวลาที่กำหนด บางคนทำวิทยานิพนธ์ไม่มีคุณภาพ บางคนมีปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีนักศึกษาระดับปริญญาโทตกค้างสะสมอยู่มาก ซึ่งทั้งหมดล้วนส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลจำนวนนักศึกษาของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นมา พบว่านักศึกษาส่วนมากจบการศึกษามากกว่าระยะเวลา 2 ปี ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางให้นักศึกษารุ่นต่อไปได้วางแผนในการศึกษาและสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งจะเกิดผลดีต่อนักศึกษาในด้านการใช้เวลาในการศึกษา ลดภาวะการสูญเปล่าในการศึกษาและงบประมาณ โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และนำข้อมูลไปปรับปรุงและส่งเสริมการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เริ่มเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 – 2562 รวมจำนวน 27 คน เลือกใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

ตัวแปรต้น คือ (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ และ (2) ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์

ตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

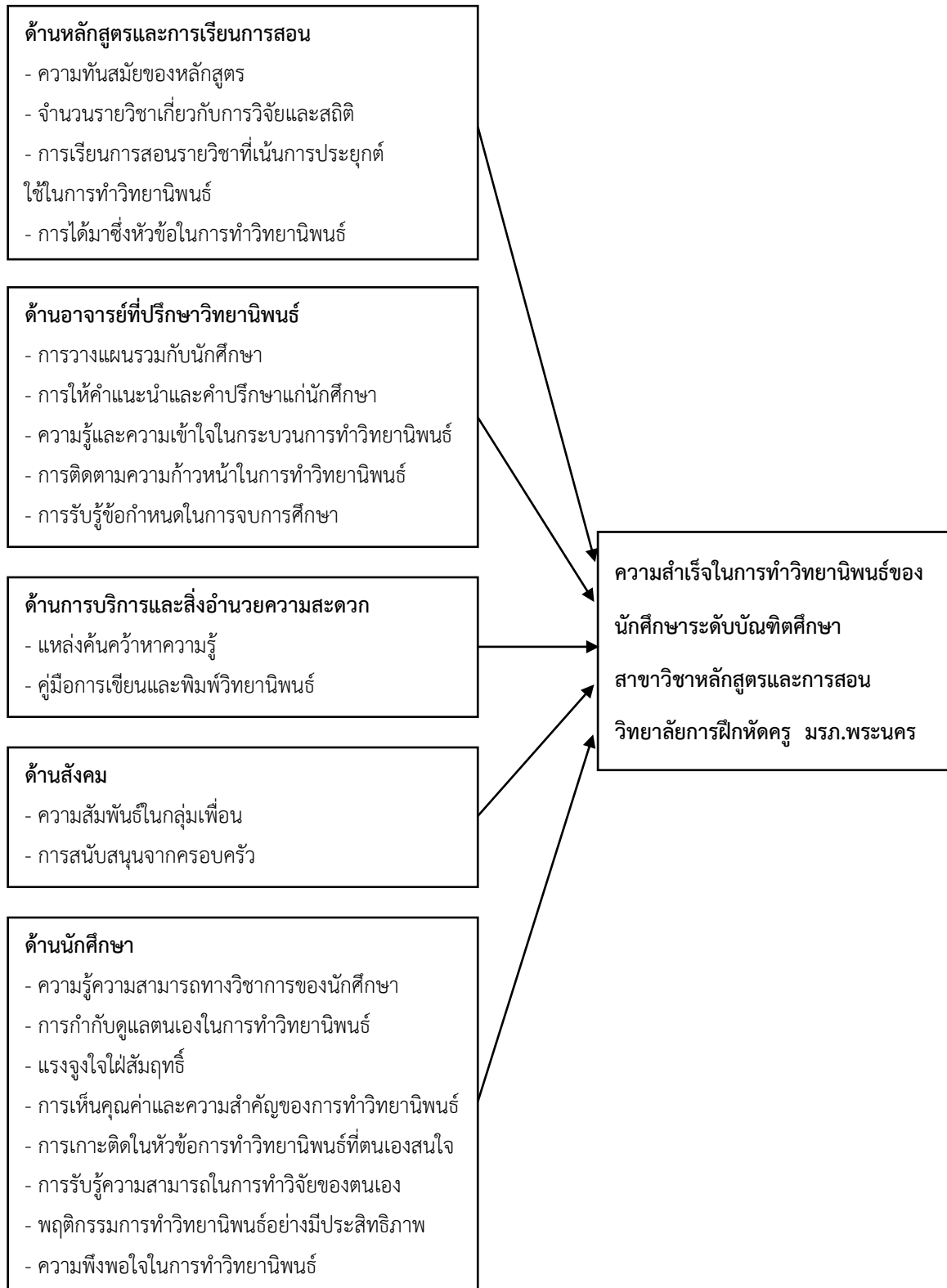
กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม การศึกษารายละเอียดของหลักสูตร รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำ
วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (ณัฐมน ตั้งพานทอง, 2560; ธิดาพร ประทุมวี, 2553;
ปนัดดา ตีพิจารณ์, 2551; วินัย ปานโฑ, 2542; ศศิธร สุพันธ์ และภริดา ชัยรัตน์, 2561; สมจิตร แก้วมณี,
2551; สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวกีร์ติพงศ์, 2555; สายรุ่ง แสงแจ้ง, 2540; สีนินาฏ พุ่มสอาด,
2552; สุทธิพงษ์ พลอยสอด, 2556; สุวิชา ฐานวิสัย, 2556) ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะนักศึกษา
2. ปัจจัยด้านการกำกับตนเองในการทำวิทยานิพนธ์
3. ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าของการทำวิทยานิพนธ์
4. ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
6. ปัจจัยด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก
7. ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคม
8. ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการทำวิทยานิพนธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่เริ่มเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2558 – 2561 จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการพูดคุยผ่านโทรศัพท์ และแอปพลิเคชันการประชุมออนไลน์ โดยซักถามแบบตัวต่อตัวระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูล (2) การสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาที่เริ่มเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2562 จำนวน 9 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เตรียมการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มตามขั้นตอนด้วยการแนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา นัดหมายเวลาการสัมภาษณ์ล่วงหน้า รวมถึงการชี้แจงเกี่ยวกับการรักษาสีทธิ์และการเคารพในสิทธิของผู้ให้สัมภาษณ์ จากนั้นอธิบายประโยชน์ของเรื่องที่ศึกษาและผลกระทบต่อผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อกระตุ้นความร่วมมือในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนและดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในขณะสัมภาษณ์ บันทึกผลการสัมภาษณ์ด้วยแอปพลิเคชันในโทรศัพท์และการจดบันทึกโดยผู้วิจัย ส่งเคราะห์ข้อมูลในแต่ละชุดคำถามตามประเด็นจนได้ข้อมูลตรงตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์และคำถามในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ทั้งการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูล (Investigator Triangulation) และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) ตามประเด็นต่าง ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์แต่ละประเด็นเข้าด้วยกันด้วยวิธีเขียนบรรยายและขยายการเชื่อมโยงสัมพันธ์ของข้อสรุป สร้างบทสรุปโดยภาพรวมนำไปสู่การนำเสนอข้อเสนอแนะ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่กำลังอยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ในปีการศึกษา 2558 – 2562 ทั้งหมด 15 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 25 – 30 ปี มีสถานภาพสมรส และประกอบอาชีพครู

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านนักศึกษา ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความอดทน การบริหารจัดการตนเอง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมรอบตัว การกำกับดูแลตนเองและการมีทักษะบริหารเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ความรู้ความสามารถทางวิชาการจากการเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองให้เกิดความก้าวหน้าเสมอ และการไปศึกษาหาข้อมูลการอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอื่น รวมทั้งฐานงานวิจัยออนไลน์ทางเว็บไซต์ที่หลากหลาย การทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อน ๆ ที่สนใจในสาขาหรือเรื่องเดียวกันมี

ความสามารถทางภาษาอังกฤษ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์ในการนำไปเป็นผลงานใช้เลื่อนตำแหน่งทางวิชาการและเงินเดือนที่สูงขึ้น รวมทั้งการนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเผยแพร่ให้กับเพื่อนครู ทั้งนี้ เมื่อเกิดความเครียดและความวิตกกังวลในการทำวิทยานิพนธ์นักศึกษาสามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองโดยจะเลือกทำกิจกรรมผ่อนคลายความเครียดตามที่ตนเองชื่นชอบ เช่น การดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม เล่นกีฬา เดินเล่นซื้อของ สนทนากับเพื่อนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ทางมือถือ

ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถของอาจารย์ที่ปรึกษาสอดคล้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษามีความเชี่ยวชาญและสนใจในสาขานั้น ๆ การวางแผนร่วมกับนักศึกษาอย่างเป็นระบบ การให้คำแนะนำ คำปรึกษาและการติดตามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและชัดเจน อาจารย์ที่ปรึกษาอนุญาตให้ส่งงานผ่านทางช่องทางออนไลน์ได้ (ประหยัดเวลาและงบประมาณในการเดินทาง) การแสดงความเมตตาและห่วงใยด้วยความจริงใจและปรารถนาดี มีบุคลิกภาพประนีประนอม เข้าถึงง่าย ให้ความเป็นกันเอง พูดจาสุภาพ เข้าใจและเห็นใจนักศึกษาตามสภาพความเป็นจริง ความเสียสละเวลาส่วนตัวในการตรวจงานนักศึกษา นอกจากนี้ ประธานหลักสูตรได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทั้งการแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการติดตามให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดเป็นกัลยาณมิตร โดยมีการกำหนดกิจกรรมให้นักศึกษาทุกคนได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาอย่างต่อเนื่องในทุกภาคเรียน

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเรียนการสอนรายวิชาที่เน้นการเรียนรู้จากตัวอย่างงานวิจัยที่เชื่อมโยงไปสู่การทำวิทยานิพนธ์ ความทันสมัยของหลักสูตรต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดหัวข้อวิทยานิพนธ์ได้ตั้งแต่เริ่มเรียน สามารถเก็บสะสมข้อมูล วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมคลินิกวิทยานิพนธ์ การจัดห้องค้นคว้าวิทยานิพนธ์เฉพาะวิทยาลัยการฝึกหัดครู การปูพื้นฐานให้กับนักศึกษาที่ไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีในด้านครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์โดยการให้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพิ่มเติม

ด้านสังคม ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน ความเข้าใจ ความรักและการสนับสนุนจากครอบครัว ในการดูแลบ้าน ดูแลลูก การดูแลสุขภาพกายและจิตใจ และการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้มีความคล่องตัวและสะดวกสบาย

การสนับสนุนจากที่ทำงานและโรงเรียน โดยให้ครูที่มีความเชี่ยวชาญในโรงเรียนมาเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำทั้งด้านเนื้อหา เทคนิคการสอน และวิธีการทำวิทยานิพนธ์ การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย การตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการสนับสนุนให้สามารถใช้โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

ด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมีคู่มือการเขียนและพิมพ์วิทยานิพนธ์ที่ชัดเจน สามารถดำเนินการตามได้อย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้อง เข้าใจง่าย

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านนักศึกษา ได้แก่ (1) นักศึกษาทิ้งช่วงระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์หลังจากเรียนจบรายวิชาที่กำหนดแล้วมากกว่า 1 ปีขึ้นไป ทำให้สำเร็จการศึกษาล่าช้า (2) นักศึกษาไม่ได้เริ่มทำวิทยานิพนธ์ทันทีหลังจากได้หัวข้อแล้ว ทำให้อาจลืมความรู้ที่ได้เรียนไป ต้องศึกษาเพิ่มเติมหลายเรื่องหลังจากกลับมาทำวิทยานิพนธ์อีกครั้ง หรือเปลี่ยนหัวข้อวิทยานิพนธ์เนื่องจากความสนใจที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน (3) นักศึกษาเริ่มใช้ชีวิตครอบครัว แต่งงาน มีบุตร ต้องใช้เวลาในการดูแลครอบครัว (4) นักศึกษาเริ่มทำงานที่ทำงานใหม่ ต้องใช้เวลาในการศึกษางาน เรียนรู้งาน ปรับตัวในการทำงาน (5) นักศึกษาได้รับมอบหมายงานจากที่ทำงานเพิ่มเติมมากขึ้น ต้องใช้เวลาในการทำงานปกติมากขึ้น (6) นักศึกษาเกิดความเครียดและความวิตกกังวลในการทำวิทยานิพนธ์ ป่วย ต้องพบแพทย์ (7) นักศึกษาที่มีอายุมากกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน ทำให้มีปัญหาในการสื่อสาร การปรับตัว ช่องว่างระหว่างวัย และ (8) นักศึกษาที่ไม่ได้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษารายวิชาเพิ่มเติมมากขึ้น บางครั้งไม่เข้าใจและไม่ทันเนื้อหาตามประเด็นที่อาจารย์และเพื่อนพูดคุยกันในวิชาที่เรียน การเชื่อมโยงความรู้จึงไม่ต่อเนื่อง

ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้แก่ (1) ต้องเปลี่ยนที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เช่น อาจารย์เกษียณ (เนื่องจากนักศึกษาทิ้งช่วงระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ไปนาน) นักศึกษาเปลี่ยนหัวข้อวิทยานิพนธ์ และ (2) อาจารย์บางท่านเข้มงวดและเคร่งครัดมากเกินไป นักศึกษาไม่กล้าเข้าไปปรึกษาเพราะรู้สึกถูกบั่นทอนกำลังใจจนหมดกำลังใจในการทำงานต่อ

ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ (1) การใช้สถิติในการทำวิทยานิพนธ์ ควรมีการเรียนเฉพาะรายวิชาสถิติทางการศึกษาเพิ่มเติม เพราะนักศึกษาต้องไปเรียนรู้เพิ่มเติมจากตำราและ/หรืออาจารย์ท่านอื่น ๆ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำ จึงทำให้มีความรู้เฉพาะสถิติที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตนเองเท่านั้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในอนาคตได้น้อย และ (2) การได้มาซึ่งหัวข้อวิทยานิพนธ์ มาจากหัวข้อที่นักศึกษามีความสนใจ ความถนัด หรือสอดคล้องกับวิชาที่สอนในโรงเรียน แต่เมื่อนักศึกษาทิ้งช่วงระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์หลังจากได้หัวข้อไปนานทำให้มีความก้าวหน้าในเนื้อหาหน้านั้น ๆ หรือมีผู้ทำวิทยานิพนธ์ที่คล้ายคลึงแล้ว หรือเป็นประเด็นที่เปลี่ยนไปแล้วไม่น่าสนใจ จึงต้องมีการปรับประเด็นที่จะต้องศึกษาวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ให้ทันสมัยและเกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน นักศึกษาบางคนที่ไม่ได้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาและไม่มีประสบการณ์ด้านการสอน ในบางเรื่องต้องถามรายละเอียดจากเพื่อนมากจึงรู้สึกว่าตนเองเป็นภาระของเพื่อน ตามเพื่อนไม่ทัน สุดท้ายเพื่อนก็จะปรึกษาอยู่กับในกลุ่มเฉพาะคนที่ทำหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่คล้ายคลึงกัน และ (2) การให้การสนับสนุนจากที่ทำงาน

เนื่องจากบางคนไม่ได้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นครูผู้สอนโดยตรง โรงเรียนจึงไม่สนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อที่ต้องลงมือปฏิบัติการสอนจริงในห้องเรียน ต้องเปลี่ยนหัวข้อให้สอดคล้องตามที่โรงเรียนต้องการ

ปัจจัยด้านบริการทางวิชาการและสิ่งอำนวยความสะดวกจากมหาวิทยาลัย ได้แก่ (1) เจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานในช่วงวันเรียน (เสาร์-อาทิตย์) บริการและให้คำปรึกษาได้ไม่ครบถ้วนทุกด้าน บางเรื่องต้องเสียเวลามาติดต่อวันราชการ เช่น การลงทะเบียนเรียน ทำให้ต้องเสียเวลาลางาน ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ให้รวดเร็วและคล่องตัวมากขึ้น และ (2) แหล่งค้นคว้าหาความรู้ สำนักวิทยบริการควรเพิ่มฐานข้อมูลงานวิจัยทางการศึกษาในเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการ ทั้งงานวิจัยในและต่างประเทศ รวมทั้งอบรมให้ความรู้นักศึกษาใหม่เกี่ยวกับการเข้าใช้การเข้าถึงฐานข้อมูลและการสืบค้นอย่างถูกวิธี

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ โดยขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพของอาจารย์ ทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการติดต่อสื่อสาร ไม่มีอีกรูปแบบเดิมที่มีธรรมเนียมในสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความประนีประนอม เข้าถึงง่าย และมีความเป็นกันเอง เข้าใจและเห็นใจนักศึกษาตามสภาพความเป็นจริง ทันสมัย ก้าวทันทั้งทางวิชาการและพฤติกรรม การดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดภายใต้คำแนะนำที่ชัดเจนเมื่อนักศึกษามีข้อสงสัย ซึ่งสอดคล้องกับ สุริษา ฐานวิสัย (2556) ศึกษาอิทธิพลของการนิยมนิยมความสมบูรณ์แบบและการสนับสนุนของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา พบว่าความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ทางตรงจากทุกตัวแปรสาเหตุ โดยได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนของอาจารย์ที่ปรึกษามากที่สุด ส่วนการรับรู้ความสามารถของตนเองก็ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการนิยมนิยมความสมบูรณ์แบบและการสนับสนุนของอาจารย์ที่ปรึกษา และความเครียดในการทำวิทยานิพนธ์ก็ได้รับอิทธิพลทางตรงจากการนิยมนิยมความสมบูรณ์แบบและการสนับสนุนของอาจารย์ที่ปรึกษาเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ปัจจัยด้านนักศึกษาส่งผลต่อความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ โดยขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเกาะติดในหัวข้อการทำวิทยานิพนธ์ที่ตนเองสนใจ การเห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์ ที่จะส่งผลไปถึงความก้าวหน้าในอาชีพการงาน การได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น การได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้น การต่อยอดความรู้ในการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ การเป็นผู้นำในการเผยแพร่ความรู้และผลงาน และการนำวุฒิการศึกษาไปสมัครงานใหม่ที่ดีขึ้นตรงกับความถนัดและความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ปณิตดา ดีพิจารณ์ (2551) พัทธนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา พบว่าตัวแปรด้านการเห็นคุณค่าของการทำวิทยานิพนธ์มีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อตัวแปรการกำกับตนเองในการทำวิทยานิพนธ์และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง แสดงว่าถ้านิสิตนักศึกษา

ระดับมหาวิทยาลัยทางการศึกษามีการเห็นคุณค่าของการทำวิทยานิพนธ์ย่อมทำให้เกิดการกำกับตนเองในการทำวิทยานิพนธ์มากขึ้น และส่งผลให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
2. การพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
3. การกำหนดคุณสมบัติและการแต่งตั้งที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละเวลาและร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ครอบคลุมทุกประเด็นในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐมน ตั้งพานทอง. (2560). ปัจจัยระดับบุคคลและคุณลักษณะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำวิทยานิพนธ์อย่างมีประสิทธิภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดาพร ประทุมวี. (2553). ปัจจัยความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปนัดดา ดีพิจารณ์. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส สุวรรณ. (2558). แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ให้ประสบความสำเร็จ. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2563, เข้าถึงได้จาก www.graduate.cmru.ac.th/core/File/909.ppt
- วันวิสาข์ แก้วสมบูรณ์. (2562). ทำวิทยานิพนธ์อย่างไรให้ประสบความสำเร็จ. สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2563, เข้าถึงได้จาก www.grad.tsu.ac.th/main/files_sec/2101201954547.
- วินัย ปานไต้. (2542). การพัฒนาโมเดลบูรณาการเชิงสาเหตุของความวิตกกังวลในการทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร สุพันธ์ และภริดา ชัยรัตน์. (2561). ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ). วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา. ปีที่ 7. ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย. 2561). หน้า 194-203.

- สมจิตต์ แก้วมณี. (2551). ปัญหาในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปีที่ 4. ฉบับที่ 1. หน้า 133-158.
- สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา. วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์. ปีที่ 7. ฉบับที่ 20.
- สายรุ้ง แสงแจ้ง. (2540). การพัฒนาโมเดลปัญหาการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตโดยการวิเคราะห์แบบ ฟอลท์ทรีและลิสเรล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สินีนามู พุ่มสอาด. (2552). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร. รายงานการวิจัยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุริษา ฐานวิสัย. (2556). อิทธิพลของการนิยมความสมบูรณ์แบบและการสนับสนุนของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ส่งผลต่อความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษาโดยมีพหุตัวแปรส่งผ่าน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิพงษ์ พลอยสอด. (2556). ปัญหาการทำศิลปกรรมนิพนธ์ของนิสิตปริญญาตรีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ICAC2021-010100014

นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง

Supalak Song Kreung

นฤมล ณ นคร

Narumol Na nakorn

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, นครปฐม ประเทศไทย

The College of Dramatic Arts, Nakhornpathom Thailand

Email: 012507nanakorn@gmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง สร้างสรรค์ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากภาคสนาม วิเคราะห์ ข้อมูลนำสู่การสร้างสรรค์การแสดง จากการศึกษาพบว่า การรำทรงเครื่องตัวนางในการแสดงละครในนั้น นับว่าเป็นหนึ่งในการแสดงที่มีรูปแบบเฉพาะตัวที่มีความงดงามและเอกลักษณ์ในการแสดงที่สำคัญ รำ ทรงเครื่อง คืออาบ้ำแต่งตัวของตัวละครต่าง ๆ ตามบทละคร ซึ่งนางศุภลักษณ์เป็นตัวละครสำคัญและ บทบาทสำคัญในการแสดงละครใน เรื่องอุณรุท ที่ไม่ปรากฏการรำลงทรงเครื่อง ซึ่งนางมีคุณสมบัติที่ ดีงามเพียบพร้อมด้วยชาติกำเนิด รูปลักษณ์ ความรู้ ความสามารถ อุปนิสัย และกิริยามารยาทเหมาะสมกับ การได้รับบทบาทที่โดดเด่นเป็นพิเศษมากกว่าตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องอุณรุท นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ ทรงเครื่อง โดยมีรูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 กล่าวถึงภูมิหลังของนางศุภลักษณ์

ช่วงที่ 2 การแต่งตัวของนางศุภลักษณ์

ช่วงที่ 3 การไปเข้าเฝ้านางอุษา

องค์ประกอบการแสดง ดังนี้ 1) บทร้อง ดนตรีประกอบการแสดง 2) ผู้แสดง 3) กระจับปี่ทำรำ 4) เครื่องแต่งกาย 5) อุปกรณ์ประกอบการแสดง จากการศึกษาสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุดศุภลักษณ์ ทรงเครื่อง ทำให้ได้ชุดการแสดงชุดใหม่ตามแนวทางจารีตของละครรำ ที่ผสมผสานทำรำ 3 รูปแบบคือ ทำ รำดั้งเดิม ทำรำที่ผสมผสานและทำรำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ จากพื้นฐานทำรำด้านนาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย รำแม่บท รำหน้าพาทย์และรำทรงเครื่องตัวนาง นอกจากนี้ยังนับว่าเป็นนวัตกรรมการแสดง ที่นำเครื่องประดับ “รัตเกล้าเปลว เปลี่ยนสู่ รัตเกล้ายอด” ในระหว่างการแสดง เป็นมิติใหม่ของการรำ ทรงเครื่องตัวนาง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: นาฏยประดิษฐ์, ศุภลักษณ์, ทรงเครื่อง

Abstract

Thai creative dancing “Supalak Song Kreung” (the embellished Supaluk) is developed by assembling relevant information from a number of articles, field data and following by comprehensive data analysis in order to produce an advanced Thai dancing performance. The study shows that one of the most remarkable and unique performances reflecting the beauty and characteristics of Thai dance is the dressing scene specifically for the female protagonist which concentrates on the “Long Shong Shong Kreung” dance which is the process of bathing and dressing up of various characters. In the Anuruddha drama, it is uncommon to recognize the female protagonist so called Supalak in such an event even though she has a full range of qualification, for instance title, education, appearance and manner and it goes without saying that she is one of the most attractively character deserving these scenes. The performance forms of this creative dancing “Supalak Song Kreung” divided into 3 different periods:

Part 1: describing the background of Lady Supalak

Part 2: illustrating Lady Supalak's outfit

Part 3: Narrating the event when Lady Supalak paying Lady Usa a visit.

The contents of this dressing scene in Anuruddha drama consist of songs and background music, performers, choreography, costume and props. The creation of this inventive dance resulted in new set of tradition-conserved performance merged between three difference dancing forms: traditional dance, diverse dance and innovative dance revised from the Thai basic choreography, namely Mae Bot dance(an archetypal dancing pattern), Nah Paht Dance (melody dancing) as well as Long Shong Shong Kreung dance (a dressing-scene dance). Furthermore, there is an unprecedented innovative modification in the performance by introducing crown tiara instead of flame tiara during the show and it is considered as a new dimension of Thai dressing scene dancing by female protagonist and this shall serve as guidance for future Thai dancing development.

Keywords: Choreography, SUPALAKSANA, Song Khrueng

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

นาฏศิลป์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการฟ้อนรำที่เกิดขึ้นมาแต่ครั้งอดีต บรรพบุรุษได้สั่งสมองค์ความรู้จนกลายเป็นรูปแบบที่เป็นแบบแผนเกิดการยอมรับของสังคมสุดท้ายเกิดเป็นกระบวนการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น นาฏศิลป์ไทยประกอบด้วยการแสดงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โขน ละคร ระบำ รำ ฟ้อน การแสดงพื้นเมือง การละเล่นของหลวง โดยแต่ละรูปแบบการแสดงจะมีเอกลักษณ์ ความงดงามวิจิตรที่แตกต่างกันออกไป

ละครในเป็นแขนงหนึ่งในการแสดงของนาฏศิลป์ เกิดขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ละครในเป็นละครที่พระมหากษัตริย์โปรดฯ ให้มีขึ้นในเขตพระราชฐาน ด้วยเหตุที่การฟ้อนรำของหลวงที่มีอยู่ในพระราชฐานสำหรับบำเรอพระมหากษัตริย์ให้ทรงสำราญนั้นมีเพียงแต่ระบำ (จินตนา สายทองคำ, 2558, น. 130) ในขณะเดียวกันการแสดงละครนอกของชาวบ้านได้รับความนิยมแพร่หลายมากยิ่งขึ้น พระมหากษัตริย์จึงมีพระราชประสงค์ให้จัดการแสดงที่มีความเรื่องราวอย่างละครบ้าง องค์ประกอบของละครในประกอบไปด้วย ผู้แสดงจะต้องเป็นผู้หญิงเพราะต้นกำเนิดเกิดในเขตพระราชฐานผู้แสดงเป็นหญิงในราชสำนัก ต่อมาในปัจจุบันก็ปรากฏผู้ชายแสดงละครในอยู่บ้าง แต่งกายย่นเครื่องพระนาง แสดงประกอบกับวงปี่พาทย์ และแสดงได้เพียง 3 เรื่องเท่านั้น คือ รามเกียรติ์ อิเหนา อุณรุท

นางศุภลักษณ์เป็นตัวละครสำคัญในการละครใน เรื่องอุณรุท ตอนวาดรูปและตอนอุ้มสม ซึ่งนางศุภลักษณ์มีบทบาทสำคัญในการแสดงโดยมีเรื่องราวเกี่ยวกับการได้รับมอบหมายให้ไปค้นหาขายนินรมผู้หนึ่งเพื่อวาดรูปและอุ้มสมมาให้นางอุษา นางศุภลักษณ์เป็นพระพี่เลี้ยงที่มากไปด้วยความสามารถถึงแม้จะเป็นเพียงนางรองในเรื่อง(นิรมล หาญทองกุล. 2556, น. 179) แต่เป็นผู้มีคุณสมบัติที่ดั่งามเพียบพร้อมด้วยชาติกำเนิด รูปลักษณ์ ความรู้ ความสามารถ อุปนิสัย และกิริยามารยาทเหมาะสมกับการได้รับบทบาทที่โดดเด่นเป็นพิเศษมากกว่าตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องอุณรุท หลังจากที่นางศุภลักษณ์ได้กระทำการอุ้มสมอุณรุทมาให้นางอุษาแล้วนั้น ในทางการแสดงก็ไม่ปรากฏบทบาทหรือชื่อนางศุภลักษณ์อีกเลย แต่ในทางวรรณกรรมได้ปรากฏบทบาทของนางศุภลักษณ์ว่าหลังจากที่ปฏิบัติภารกิจเสร็จแล้วนั้น ศุภลักษณ์ได้รับบำเหน็จความชอบจากนางอุษา

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้เกิดเล็งเห็นถึงความสำคัญของนางศุภลักษณ์ที่ปรากฏในรูปแบบการแสดงและรูปแบบวรรณกรรม ซึ่งบทบาทช่วงหลังจากการอุ้มสมแล้วนั้นไม่ปรากฏบทบาทนางศุภลักษณ์อีกเลยในรูปแบบการแสดงละครใน ผู้สร้างสรรค์จึงได้มุ่งเน้นทำการศึกษาภูมิหลังของนางศุภลักษณ์ บทบาทและความสำคัญมาสร้างสรรค์เป็นนาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง โดยยึดหลักทฤษฎีนาฏยประดิษฐ์ ทฤษฎีนาฏยจารีตสู่กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผลจากการสร้างสรรค์จะปรากฏเป็นนวัตกรรมการสร้างสรรคการแสดงเพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์จำเี่ยวมาตรฐานตัวนางสู่แวดวงวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เรื่องอุณรุทและศึกษาชุดการแสดงรำทรงเครื่องตัวนางในหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นแนวทางสู่การสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ใช้วิธีการสร้างสรรค์ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document) เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Study) สู่การสร้างสรรค์การแสดง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของตัวนางศุภลักษณ์และนาฏยจารีตการรำลงทรงเครื่องตัวนาง
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา หนังสือ งานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์
3. รวบรวมข้อมูล จำแนกออกเป็นหมวดหมู่
4. วิเคราะห์ข้อมูล สู่การสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์
5. สร้างสรรค์องค์ประกอบการแสดง ประกอบด้วย บทร้อง ดนตรีประกอบการแสดง ผู้แสดง กระทบท่ารำ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดง
6. ถ่ายทอดกระทบท่ารำ ฝึกซ้อม
7. จัดการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏดุริยางคศิลป์ เพื่อตรวจสอบและยืนยันข้อมูลการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์
8. ปรับปรุง แก้ไขผลงานตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏดุริยางคศิลป์
9. เผยแพร่สู่สาธารณชน
10. จัดทำรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์

ภาพที่ 1 การประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏดุริยางคศิลป์
ที่มา : นฤมล ณ นคร, 2563

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลในการสร้างสรรค์ นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง พบว่า การรำทรงเครื่องของตัวนางในการแสดงละครในนั้นนับว่าเป็นหนึ่งในการแสดงที่มีรูปแบบเฉพาะตัวที่มีความงดงามและเอกลักษณ์ในการแสดงที่สำคัญ ซึ่งการรำลงทรงเครื่อง คืออาบน้ำแต่งตัวของตัวละครต่าง ๆ ตามบทละครโดยมีรูปแบบการแสดงและกระบวนการทำรำตามแบบจารีตที่มีความงดงามเป็นมาตรฐานนาฏศิลป์ไทย โดยการรำทรงเครื่องได้รับอิทธิพลและได้เลียนแบบการทรงเครื่องของพระมหากษัตริย์และเจ้านายชั้นสูงตามราชประเพณีโบราณ ดังจะปรากฏในบทพระราชนิพนธ์มาจัดแสดงในรูปแบบการรำทรงเครื่องตัวนางหลายชุดด้วยกัน

นางศุภลักษณ์เป็นตัวละครสำคัญในการละครในเรื่องอุณรุท ตอนวาดรูปและตอนอุ้มสม ซึ่งนางศุภลักษณ์มีบทบาทสำคัญในการแสดงโดยมีเรื่องราวเกี่ยวกับการได้รับมอบหมายให้ไปค้นหาขายนินรมานผู้หนึ่งเพื่อวาดรูปและอุ้มสมมาให้นางอุษา นางศุภลักษณ์เป็นพระพี่เลี้ยงที่มากไปด้วยความสามารถถึงแม้จะเป็นเพียงนางรองในเรื่อง (นิรมล ทาญทองกุล. 2556, น. 179) แต่เป็นผู้มีคุณสมบัติที่ดีงามเพียบพร้อมด้วย ชาติกำเนิด รูปลักษณ์ ความรู้ ความสามารถ อุปราณี และกิริยามารยาทเหมาะสมกับการได้รับบทบาทที่โดดเด่นเป็นพิเศษมากกว่าตัวละครอื่น ๆ ในเรื่องอุณรุท

ภายหลังจากที่นางศุภลักษณ์ได้กระทำการอุ้มสมอุณรุทมาให้กับนางอุษาแล้วนั้น ในทางการแสดงก็ไม่ปรากฏบทบาทหรือชื่อนางศุภลักษณ์อีกเลย แต่ในทางวรรณกรรมได้ปรากฏบทบาทของนางศุภลักษณ์ว่าหลังจากที่ปฏิบัติภารกิจเสร็จแล้วนั้น ศุภลักษณ์ได้รับบำเหน็จความชอบจากนางอุษา ดังบทที่กล่าวถึงความดีความชอบของนางศุภลักษณ์ว่าไว้ดังนี้

เมื่อนั้น	พระอัคนเรศผู้มีอัชฌาสัย
ได้ฟังบรรพการภูวนาย	บังคมไหว้สนองพจมาน
อันซึ่งที่นางศุภลักษณ์	จงรักร่วมชีพสังขาร
อาสาเที่ยวไปในไตรดาล	ทำการวาดรูปถึงสามครา
แล้วกลับไปเชิญองค์พระทรงเดช	มายังนครศยัภาษา
ไม่กลัวภัยอาลัยแก่ชีวา	ความชอบกัลยาอเนกอนันต์
บทที่กล่าวถึงของที่พระราชทานให้นางศุภลักษณ์	
ควรให้มงกุฎสังวาลเพชร	จ้ำรงค์แก้วเก็จฉายฉัน
สะอั้งทับทรวงวิไลวรรณ	ทองกรุดันดวงมณี
พานทองเครื่องทองมยา	วอทองทาสาทาสี
เงินตราผ้าทรงอย่างดี	ที่อยู่โอฟารสำราญใจ

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้สร้างสรรค์ ได้เห็นถึงความสำคัญของนางศุภลักษณ์ที่ปรากฏในรูปแบบการแสดงและรูปแบบวรรณกรรม แต่บทบาทช่วงหลังจากการอุ้มสมแล้วนั้นไม่ปรากฏบทบาทนาง

ศุภลักษณ์อีกเลยในรูปแบบการแสดงละครใน ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำแนวความคิดมาจากนางศุภลักษณ์ตัวละครสำคัญเรื่องอุณรุท บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับนางศุภลักษณ์ได้รับบำเหน็จความชอบ ดังเหตุการณ์ที่นางศุภลักษณ์กระทำกิจการอุ้มสมพระอุณรุทและรับพระราชทานเครื่องประดับศิราภรณ์และถนิมพิมพาภรณ์จากนางอุษา สู่การสร้างสรรครูปแบบการรำทรงเครื่องตัวนาง นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง โดยแบ่งรูปแบบการแสดง ดังนี้

ช่วงที่ 1 กล่าวถึงภูมิหลังของนางศุภลักษณ์

ช่วงที่ 2 การแต่งตัวของนางศุภลักษณ์

ช่วงที่ 3 การไปเข้าเฝ้านางอุษา

นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ประกอบด้วยองค์ประกอบการแสดง ดังนี้

1. **บทร้อง ดนตรีประกอบการแสดง** ผู้สร้างสรรค์ได้นำบทพระราชนิพนธ์เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์บทประพันธ์และบรรจุเพลงประกอบการแสดง นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์เกษม ทองอร่าม ประพันธ์บทร้องประกอบการแสดงนาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่องและบรรจุเพลงร้อง โดย อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี โดยมีเนื้อหาดังนี้

บทร้องประกอบการแสดงนาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง

-ปี่พาทย์ทำเพลงร่ำเพลงฉิ่ง-

-ร้องเพลงร่ำเพลงฉิ่ง-

นวลนางศุภลักษณ์โฉมยง

วิไลลักษณ์รูปทรงโฉมศรี

พระพี่เลี้ยงอุษานาฏนารี

ทำหน้าที่วาดรูปถึงสามครา

-ร้องเพลงช้า-

ได้ประทานบำเหน็จความชอบ

ประกอบสมบัติแลยศฐา

ทั้งมงกุฎเครื่องทรงอลงการ

เทียบเท่าพระธิดากัลยาณี

-ร้องเพลงจีนแสด-

สำอององค์ทรงภูษาฝ้ายกทอง

สไบกรองห่มสองชายลายสดสี

กรองศอพระกนกพรายรุจี

สะอึ่งองค์สายมณีประจำยาม

พาหุรัดทับทรวงดวงแก้วแก้ว

สังวาลเพชรสามใส่เรื่องอร่าม

ปะวะเหล่าทองกรอนงาม

จ้ามรงค์เพชรพลามพลายตา

-ร้องเพลงอัปสรสำอองค์-

ทรงมงกุฎห้อยสุวรรณมาลัย

กรรเจียรจอร์ซอนใส่ซ้ายขวา

งามเพียงองค์เทพธิดา

งามลีลาคลาไปเฝ้าพระเยาวมาลย์

-ปี่พาทย์ทำเพลงเสมอ-ร่ำ-

2. ผู้แสดง นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง เป็นการรำเดี่ยวอวดฝีมือของตัวนางในการทรงเครื่อง ฉะนั้นทักษะฝีมือในการรำจึงต้องเป็นอันดับแรกและผู้สร้างสรรค์ใช้ในการคัดเลือกนักแสดง ผู้สร้างสรรค์จึงได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกนักแสดงนาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ไว้คือ 1) เพศหญิง 2) มีรูปร่างสมส่วน ใบหน้ารูปไข่ ผิวขาว 3) มีทักษะทางด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย ตัวนางเป็นอย่างดี 4) มีความจำที่แม่นยำ สามารถจำบทร้องและทำนองเพลงได้

3. กระทบทำรำ นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง สร้างสรรค์กระทบทำรำจากพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย รำแม่บท รำเพลงหน้าพาทย์ รำทรงเครื่องตัวนาง ซึ่งรูปแบบทำรำสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) กระทบทำรำที่มีมาแต่เดิม 2) กระทบทำรำที่ผสมผสานกับทำรำเดิม 3) กระทบทำรำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ท่ากระทบทำรำ นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง

รูปภาพท่ารำ	ประเภทของท่ารำ	ลักษณะท่ารำ	บทร้อง/ทำนองเพลง
	กระทบทำรำที่มีมาแต่เดิม	ท่าเอกลักษณ์ของศุภลักษณ์	โฉมยง
	กระทบทำรำที่มีมาแต่เดิม	ท่าผาลา	ส่งศรี
	กระทบทำรำที่ผสมผสานกับท่ารำเดิม	ท่าพรายรุจีผสมผสานกับท่ารำชะนีร้ายไม้	พรายรุจี
	กระทบทำรำที่ผสมผสานกับท่ารำเดิม	ท่าทองกรผสมผสานกับท่ารำพันไม้	ทองกร

รูปภาพท่ารำ	ประเภทของท่ารำ	ลักษณะท่ารำ	บทร้อง/ทำนองเพลง
	กระบวนท่ารำที่ สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่	ทำนุ่งผ้า	ทรงภูเขา
	กระบวนท่ารำที่ สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่	ท่าวางล่อแก้ว	ดวงแก้วแก้ว

4. เครื่องแต่งกาย นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง เป็นการรำทรงเครื่องของตัวนาง เนื้อหากล่าวถึงการแต่งกายและสวมใส่เครื่องประดับของตัวนางละคร คือ นางศุภลักษณ์ ซึ่งเป็นหนึ่งในตัวละครที่มีบทบาทและความสำคัญในการแสดงละครในเรื่องอุณรุท การแต่งกายจึงยึดตามจารีตการแสดงละครในคือ แต่งกายแบบยี่นเครื่องนาง สีแดงขลิบเขียว ตามแบบของกรมศิลปากร แต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์นวัตกรรมศิวาภรณ์ (รัดเกล้ายอด) แต่เดิมนางศุภลักษณ์สวมรัดเกล้าเปลว ซึ่งเป็นจารีตของนางพี่เลี้ยงหรือนางยักษ์ (นางแปลง) ของการแสดงโขนหรือละครใน

5. อุปกรณ์ประกอบการแสดง ประกอบด้วย 1) เตียง 2) โต๊ะข้างที่ 3) พานพระสำอาง 4) กระจก

ภาพที่ 1 เครื่องแต่งกาย นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง
ที่มา : นฤมล ณ นคร, 2563.

อภิปรายผล

นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ได้สอดคล้องกับสุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547, น. 225) ให้ความหมาย นาฏยประดิษฐ์ (Choreography) คือ หลักการและวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อการพ่อนรำ การหาข้อมูล แรงบันดาลใจ นวัตกรรมการออกแบบและประกอบสร้าง การกำหนดแนวคิดของเนื้อหาและรูปแบบ การพัฒนาการออกแบบท่าทาง การเคลื่อนไหว แนวทางและการวิเคราะห์ดนตรี ความสัมพันธ์ของการแสดงกับฉาก เครื่องแต่งกาย แสงสีเสียง อุปกรณ์การแสดง การคัดเลือกนักแสดง การฝึกซ้อม นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง มีการทำงานเป็นขั้นตอนดังนี้ คือ

1. การคิดให้มีนาฏยศิลป์ คือ การคิดให้เกิดชุดการแสดงชุดใหม่จากพื้นฐานตัวละครสำคัญในการแสดงละครในเรื่องอุณรุท คือ นางศุภลักษณ์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแสดงเป็นอย่างมาก
2. การกำหนดความคิดหลัก คือ การกำหนดความสำคัญในการสร้างสรรค์คือ นางศุภลักษณ์ที่เป็นตัวละครสำคัญที่ดำเนินเรื่องราวให้เกิดความน่าสนใจกับการแสดง
3. การประมวลข้อมูล คือ จากการศึกษาข้อมูลทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ รวบรวมข้อมูลทั้งหมด นำสู่การวิเคราะห์และสร้างสรรค์ตามลำดับ
4. การกำหนดขอบเขต คือ ขอบเขตในการสร้างสรรค์ คือ ศึกษาจากบทละครเรื่องอุณรุท บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์
5. การกำหนดรูปแบบ คือ กำหนดแนวคิดการแสดงให้มีความเป็นหนึ่งเดียว คือ รูปแบบการรำทรงเครื่องตัวนางศุภลักษณ์
6. การกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ คือ การสร้างสรรค์นวัตกรรมรัดเกล้ายอดประกอบการแสดงที่เป็นมิติใหม่ในการรำทรงเครื่องตัวนางที่เกิดรูปแบบการสวมใส่ระหว่างการแสดง
7. การออกแบบนาฏยศิลป์ คือ นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง เป็นการรำทรงเครื่องตัวนางที่เป็นการรำเดี่ยว รำอดีตฝีมือของผู้แสดง ซึ่งสามารถบรรจุชุดการแสดงนี้ลงในการเรียนการสอน การสอบศิลปนิพนธ์ การสอบรับเข้ามหาวิทยาลัยได้อีกด้วย

นอกจากนี้นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ยังสอดคล้องกับ หลักนาฏยประดิษฐ์ไทยจากศิลปินต้นแบบตัวนางสู่ นวัตกรรมสร้างสรรค์รำเดี่ยวมาตรฐาน ของ พัชรินทร์ สันติอัฐวรรณ (2561) กล่าวว่า การออกแบบการแสดงรำเดี่ยวมาตรฐาน โดยนำภูมิหลังและเค้าโครงการแสดงของตัวละครในเรื่อง อุณรุท พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มาผสมผสานกับจินตนาการและหลักการสร้างสรรค์ในรูปแบบของการรำเดี่ยว ซึ่งการออกแบบต้องอาศัยการออกแบบสร้างสรรค์ท่ารำให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับฉากและนวัตกรรมต่าง ๆ ในการแสดง ท่ามกลางการรักษาไว้ซึ่งขนบจารีตแบบละครใน

จากการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ทำให้ได้ชุดการแสดงชุดใหม่ตามแนวทางจารีตของละครรำ ที่ผสมผสานท่ารำ 3 รูปแบบคือ ท่ารำดั้งเดิม ท่ารำที่ผสมผสานและท่ารำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ จากพื้นฐานท่ารำด้านนาฏศิลป์ไทย ประกอบด้วย รำแม่บท รำหน้าพาทย์และรำ

ทรงเครื่องตัวนาง นอกจากนี้ยังนับว่าเป็นนวัตกรรมการแสดงที่นำเครื่องประดับ “รัดเกล้าเปลว เปลี่ยนสู่ รัดเกล้ายอด” ในระหว่างการแสดง เป็นมิติใหม่ของการรำทรงเครื่องตัวนาง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ตัวละครที่เป็นตัวละครสำคัญยังคงมีอีกมากมายหลายตัวละคร ซึ่งผู้สร้างสรรค์จะสามารถถ่ายทอดสุนทรียะด้านนาฏศิลป์ได้อีกมากมาย ทั้งนี้ในการหยิบตัวละครดังกล่าวมาสร้างสรรค์การแสดง ควรคำนึงถึงจารีตและขนบธรรมเนียมของรูปแบบการแสดงเพื่อเป็นการอนุรักษ์ สืบสานให้คงอยู่คู่กับ ศาสตร์นาฏศิลป์สืบไป นอกจากนี้นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง สามารถเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์การแสดงด้านนาฏดุริยางคศิลป์ รูปแบบรำทรงเครื่องตัวนางได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรคนาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง ผู้สร้างสรรค์ขอขอบคุณดังนี้

- ขอขอบคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่สนับสนุนทุนโครงการสร้างสรรค์ ประจำปี 2563
- ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ที่กรุณาตรวจสอบข้อมูล

ยืนยันข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) อาจารย์รัจนา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ
- 3) อาจารย์พิชญ์ญา สิ้นธุ์แก้ว ผู้เชี่ยวชาญด้านคีตศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 4) อาจารย์ศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางคศิลป์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
- 5) อาจารย์ชวลิต สุนทรานนท์ นักวิชาการละครและดนตรีทรงคุณวุฒิ (โขน ละครและดนตรี) สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

- ขอขอบคุณที่ปรึกษาโครงการสร้างสรรค์ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สายทองคำ คณบดี คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะตลอดการสร้างสรรค

- ขอขอบคุณอาจารย์เกษม ทองอร่าม ในการประพันธ์บทประกอบการแสดง
- ขอขอบคุณอาจารย์ไชยยะ ทางมีศรี ในการบรรจุเพลงร้องประกอบการแสดง

สุดท้ายนี้ผู้สร้างสรรค์ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านในการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ ชุด ศุภลักษณ์ทรงเครื่อง สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา สายทองคำ. (2558) *นาฏศิลป์ไทย รำ ระเบียบ ละคร โขน*. กรุงเทพฯ : เจปริน .94
- นิรมล ทาญทองกุล. (2557). *ศุภลักษณ์ : นางสำคัญในเรื่องอุณรุท*. สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (2014) กรกฎาคม - ธันวาคม 2557.
- พัชรินทร์ สันติอัครวรรณ. (2561). *หลักฐานภูมิประติมากรรมไทยจากศิลปินต้นแบบตัวนางสู่นวัตกรรมการสร้างสรรครำเดี่ยวมาตรฐาน*. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา เกตุเหล็ก. (2556). *แบบแผน ลีลาและกระบวนทำรำลงทรงเครื่องตัวนางละครในเรื่องอิเหนา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2543). *วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325 - 2477*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ICAC2021-010100015

การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้
ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of Proactive Learning Management Model for Enhancing Reading
Literacy of Lower Secondary School Students

ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง¹, เรขา อรัญวงษ์², นิตกร อ่อนโยน³

Punyawit Jamkrajang¹, Rekha Aranwong², Nitikorn Onyon³

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

Valaya Alongkorn Rajabhat University under the royal patronage, Pathum Thani Province

E-mail: krupunyawit@gmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบอนุกรมเวลา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม ที่ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน จำนวน 38 คน เป็นกลุ่มทดลอง ใช้ระยะเวลา 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน แบบวัดความรักและความผูกพัน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจ้ดกาเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและแนวคิดพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 : ตื่นรู้สู่การอ่าน ขั้นที่ 2 : สานสัมพันธ์สร้างเป้าหมาย ขั้นที่ 3 : อ่านค้นคืนถึงสาระ ขั้นที่ 4 : ฉลาดรู้บูรณาการอย่างมีส่วนร่วม ขั้นที่ 5 : สะท้อนคิดขั้นสูง ขั้นที่ 6 : สร้างสรรค์องค์ความรู้สู่การนำไปใช้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง 6) ระบบสนับสนุน มีความเหมาะสมมาก 4.15

2. ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านจากการวัดซ้ำ 5 ครั้ง มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ ซึ่งผลการทดสอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อย่างน้อยหนึ่งคู่ผลการทดลอง และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างกันทุกคู่ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก, ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

Abstract

The purpose of this research were 1) to develop a proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students, 2) to study the results of the application of a proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students. The research method was divided into 2 steps: Step 1: The development of a proactive reading learning management model to model to promote reading literacy in junior high school students by having five experts examined the suitability and feasibility of the developed model. Step 2: Study on the effect of using the proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students by using time series experimental research method. The sample group was 38 students in Mathayom Suksa 3/6, Semester 1, Academic Year 2020, Wang Nam Yen Witthayakhom School, who were obtained from a multistage randomization and the study period was 12 weeks. The instrument used to collect data were reading literacy test, the measurement of love and commitment and the achievement of Thai language subjects. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and statistics to test the hypothesis was one-way repeated-measures ANOVA.

The research results were found as follows.

1. A proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students consisted of 6 elements: 1) Basic principles and concepts, 2) objective, 3) learning activities process consists of 6 stages: Step 1: Awaken to Reading, Step 2: Build relationships to create goals, Step 3: Read to retrieve the essence, Step 4: Be Smart, and collaborate with participatory, Step 5: reflect advanced idea, and Step 6: Create knowledge to be applied, Step 4) social system, 5) response principle, and 6) Support system, were all very appropriate.

2. Effects of using the proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students revealed that 1) Students who follow a proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students have increased improvement in reading literacy based on the 5 repeated measurements accordingly. The results of the reading literacy test showed a statistically significant difference of 0.05 in at least one pair. When each pair was compared, all pair were found to be different. 2) The learning achievement after learning

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

was significantly higher than before learning at the significant level of 0.05 after using a proactive reading learning management model to promote reading literacy in junior high school students

Keywords: Learning Management Model, Reading Literacy

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) หรือ “การรู้เรื่องการอ่าน” เป็นสมรรถนะพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment: PISA) เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ จากโครงการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านในปี ค.ศ. 2018 ผลการศึกษาความฉลาดรู้ด้านการอ่านของไทย ได้คะแนน 393 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยของ OECD อยู่ที่ 487 คะแนน ซึ่งเปรียบเทียบกับ PISA 2016 ความฉลาดรู้ด้านการอ่านมีคะแนนลดลง 16 คะแนน OECD 2018 สัมพันธ์กับผลการศึกษาของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2560) พบว่าการจัดการศึกษาของคนไทยด้านการอ่านอยู่ในระดับต่ำ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนรู้นอกจากนี้ผลการทดสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จากสำนักทดสอบทางการศึกษา ปีการศึกษา 2558-2560 (2560) กลุ่มสาระภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ สาระที่ 1 การอ่าน ส่วนใหญ่ไม่ผ่านร้อยละ 50 โดยมีผลการทดสอบดังนี้ ปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนเฉลี่ย 45.4 ปีการศึกษา 2559 ได้คะแนนเฉลี่ย 45.78 ปีการศึกษา 2560 ได้คะแนนเฉลี่ย 52.55 ดังนั้นการส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยการศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้และองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาเอกสารแนวคิดและวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของ OECD (2018), NAEP (2013) และสำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2562) ได้กำหนดองค์ประกอบความฉลาดรู้ด้านการอ่านประกอบด้วย ด้านการค้นคืนและเข้าถึงสาระ ด้านการบูรณาการและการตีความ ด้านการสะท้อนและประเมิน ด้านการนำผลการอ่านไปใช้ และด้านความรักและความผูกพันกับการอ่าน

การจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเป็นแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และแนวคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และทฤษฎีการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivists) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน (Constructionism) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Co-operative Learning) ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่าน และการตรวจสอบคุณภาพตามกระบวนการวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงรุกซึ่งเป็นการอ่านขั้นสูงและมีความหมายต่อผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่ประเทศต้องการ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย (Many Choice) และเรียนรู้อย่างมีความสุขสามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้อย่างมีความหมายต่อตัวผู้เรียน ผู้สอนเป็นผู้ช่วยเหลือและคอยอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ผู้เรียนควรต้องมีการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน (Social value) เน้นการปฏิบัติเน้นกระบวนการคิดขั้นสูงใช้ข้อมูลสะท้อนกลับจากการ

เรียนรู้ในการพัฒนาองค์ความรู้ ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานของสมองในบริบทและสภาพปัญหาที่ท้าทายให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติอย่างลุ่มลึก หลากหลายและยืดหยุ่น (Piaget, 1996; Bonwell and Eison, 1991) เพื่อให้พัฒนาผู้เรียนเกิดความฉลาดรู้ด้านการอ่านผู้สอนจึงต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันโดยไม่จำกัดขอบเขต สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทุกที่ทุกเวลาตามความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของผู้เรียน (Richardson, 2016) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ควรเน้นการนำความรู้และสามารถถ่ายโยงความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่น ๆ ได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ (Active Learning) จะช่วยให้ผู้เรียนนำตนเองและฝึกฝนทักษะของตน การเรียนรู้จึงมีความหมายเชื่อมโยงกับบริบทภายนอกที่เป็นปัจจุบันและอนาคตช่วยเพิ่มพูนทักษะซึ่งเป็นฐานของทักษะอื่น ๆ ขยายประสบการณ์และพัฒนาความเข้าใจสิ่งที่ทำให้ลุ่มลึกขึ้น (Winthrop and McGivney, 2017)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญข้างต้นและการแสวงหาความรู้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่ผ่านมาจะเห็นว่าการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและดำเนินการพัฒนา ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีทักษะคุณลักษณะ และเกิดสมรรถนะสำคัญที่ประเทศต้องการเพื่อคุณภาพคนไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 7 ประกอบด้วย 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 44 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งหมดรวม 20,754 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ของโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Cluster Sampling) ดังนี้ ชั้นที่ 1 สุ่มอย่างง่ายจากการจับสลากจังหวัด ได้จังหวัดสระแก้ว ชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายจากการจับสลากโรงเรียน ได้โรงเรียนวังน้ำเย็น

วิทยาคม ชั้นที่ 3 สุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากห้องเรียน ได้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 จำนวน 38 คน เป็นกลุ่มทดลอง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยพื้นฐาน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ คู่มือประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความฉลาดรู้ด้านการอ่านแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล และนำผลมาพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) เปรียบเทียบความฉลาดรู้ด้านการอ่าน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 คู่มือประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4.15

4.2 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4.22

4.3 แบบทดสอบวัดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผ่านเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามคือมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปจากผู้เชี่ยวชาญ

4.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผ่านเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามคือมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปจากผู้เชี่ยวชาญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ทดสอบค่าที (t-test dependent) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ (Contents Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนที่มีการวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและแนวคิดพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ตื่นรู้สู่การอ่าน ขั้นที่ 2 สานสัมพันธ์สร้างเป้าหมาย ขั้นที่ 3 อ่านค้นคืนถึงสาระ ขั้นที่ 4 ฉลาดรู้บูรณาการอย่างมีส่วนร่วม ขั้นที่ 5 สะท้อนคิดขั้นสูง ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์องค์ความรู้สู่การนำไปใช้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง 6) ระบบสนับสนุน การตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมมาก 4.15 ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการพัฒนาอย่างเป็นลำดับที่ชัดเจนด้วยกระบวนการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี สู่องค์ประกอบของรูปแบบโดยเฉพาะขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความฉลาดรู้ผู้อ่านได้ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และสอดคล้องกับ Joyce & Weil (2009) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่ควรยึดมั่นในหลักการทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ และสะท้อนความคิดเห็นจากการปฏิบัติทุกขั้นตอน โดยผู้พัฒนาต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไปใช้ในแต่ละขั้นตอน สำหรับขั้นการสอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตื่นรู้สู่การอ่าน เป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียน ได้รับความสนใจต่อกระบวนการเรียนรู้ และสารที่จะอ่าน โดยใช้กิจกรรมจูงใจท้าทายความสามารถของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมจูงใจท้าทายความสามารถของผู้เรียนซึ่งสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากรเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสร้างองค์ความรู้ร่วมกันเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ คักดีดา เปลี่ยนเดชา (2560) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมผู้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้การอ่านเชิงรุก ลำดับแรกต้องสร้างแรงจูงใจและท้าทายความสามารถผู้เรียน

ขั้นที่ 2 สานสัมพันธ์สร้างเป้าหมาย เป็นการใช้กระบวนการกลุ่มสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ในขั้นนี้ผู้สอนให้ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ ร่วมกันสำรวจ ตรวจสอบบทอ่านร่วมกัน ตั้งคำถามต่อบทอ่าน เสนอแนะแนวทางวิธีการหาคำตอบ วางแผนกำหนดเป้าหมายหาความหมายและ นำเสนอเพื่อเป็นพื้นฐานสู่การอ่านกันภายในกลุ่มสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) Bonwell & Eison (1991) คือ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันโดยกลุ่มย่อย ช่วยกันแสวงหาความรู้สู่เป้าหมายของกลุ่ม ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติร่วมกันภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 3 อ่านค้นคืนถึงสาระขั้นตอนการอ่านค้นคืนเข้าถึงสาระ โดยผู้อ่านต้องเห็นตำแหน่งของ สาระสำคัญในถ้อยความ และดึงเอาสาระที่ต้องการออกมาได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยใช้วิธีการอ่านถ้อย ความแล้วขีดเส้นใต้เหตุผล วงกลมล้อมรอบหรือเน้นข้อความสำคัญหาคำตอบในประเด็นที่กำหนดไว้ จากนั้นระดมความคิดแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปรายกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการประมวลผล ภายใน เปรียบเทียบ แยกแยะข้อมูล จนสามารถเข้าถึงและค้นคืนสาระได้อย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ สอดคล้องกับทฤษฎีประมวลผลข้อมูล (Information Processing Theory) คือ เมื่อผู้อ่านรับสารแล้วจะ แปลความและส่งออกต่อไป ผู้อ่านจะต้องหาความหมายของคำ ประโยค และข้อความตลอด สมองมี หน้าที่ดีตัดสินว่าข้อความที่อ่านนั้นมีความหมายอย่างไร ผู้อ่านอาจใช้ความรู้เดิมมาตัดสิน

ขั้นที่ 4 ฉลาดรู้บูรณาการอย่างมีส่วนร่วม โดยสมาชิกกลุ่มนำประเด็นคำถามมาเข้าสู่ กระบวนการหาคำตอบด้วยการตีความและวิเคราะห์เนื้อหาในรูปแบบความคิดของตนเอง และนำเสนอ แนวคิดอย่างสร้างสรรค์ ให้สัมพันธ์กับบทอ่านอย่างสมเหตุสมผลแล้วนำเสนออภิปรายกันในกลุ่ม สมาชิก คนอื่นรับฟังอย่างมีส่วนร่วม จดประเด็นคำตอบของสมาชิกคนอื่น บูรณาการหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับ คำตอบของตนเองว่ามีความเหมือนหรือความต่างกันในประเด็นใดสอดคล้องกับ จิตรา พิกุลทอง (2559) กล่าวว่า การพัฒนาการคิดจากกระบวนการอ่าน ขั้นตอนการทบทวนและบูรณาการร่วมกันเป็นขั้นตอน สำคัญที่ผู้เรียนจะได้ร่วมกันทบทวน สรุปใจความหลักและคิดวิเคราะห์คำตอบของตนเองให้เพื่อนคนอื่น โดยรูปแบบการอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม

ขั้นที่ 5 สะท้อนคิดขั้นสูง กระบวนการหาคำตอบตามที่เป้าหมายกำหนดสมาชิกกลุ่มร่วมกัน ระดมความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลเชื่อมโยง ด้วยการใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประเมิน การ

ริเริ่มสร้างสรรค์และแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ วิพากษ์วิจารณ์ข้อสรุปหรือคำตอบของกลุ่ม ออกแบบคำตอบอย่างสร้างสรรค์และนำเสนอหน้าชั้นเรียนสอดคล้องกับ ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา (2560) กล่าวว่า การสะท้อนผลและการประเมินการอ่าน โดยผู้เรียนจัดลำดับเขียนแผนภาพความคิด อภิปรายกลุ่มย่อยและอภิปรายกลุ่มใหญ่ในชั้นเรียน กระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญให้การอ่านประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 6 สร้างสรรค์องค์ความรู้สู่การนำไปใช้ การนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอ่านและการจัดการเรียนรู้มาบูรณาการสู่กระบวนการสร้างสรรค์ชิ้นงานตามความถนัดของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องสามารถเชื่อมโยงจากเนื้อหาสาระสู่การโต้ตอบซึ่งคำตอบ และสรุปความรู้ในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) Bonwell & Eison (1991) กล่าวคือ การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นจะเกิดความรู้ที่คงทนและสอดคล้องกับ ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา (2560) ได้กำหนดขั้นตอนการสอนอ่านเชิงรุก ขั้นสูงสุดคือการสร้างสรรค์ความรู้จากการอ่านสู่งานเขียนและการนำไปใช้ โดยให้ผู้เรียนได้เขียนความคิดออกมาเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้เรียนได้แสดงความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์การทำงานกลุ่มและการสื่อสาร

2. ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจากผลการวิจัยพบว่า

1) ความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความแตกต่างกันทุกคู่ โดยภาพรวมนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความฉลาดรู้ด้านการอ่านสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่การประเมินก่อนเรียน การประเมินครั้งที่ 1 การประเมินครั้งที่ 2 การประเมินครั้งที่ 3 และการประเมินครั้งที่ 4

2) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระหว่างก่อน และหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนเรียนและหลังเรียนมีคะแนนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonwell & Eison (1991) สันติวัฒน์ จันทรีไธ (2559) จิตรา พิกุลทอง (2559) ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา (2560) ที่พบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนอ่านแบบเชิงรุกสามารถพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ จากผลดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกมีหลักการสำคัญที่มุ่งเน้นการสอนอ่านโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดความอยากอ่านอยากเรียนรู้ โดยผู้สอนเลือกบทอ่านที่เหมาะสม สอดคล้องและแตกต่างไปตามบริบทที่หาพบได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความหมายในการเรียนรู้ และยังเน้นกระบวนการทำงานกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อบทอ่านร่วมกันกับผู้อื่น เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จนได้

คำตอบที่ดีที่สุด เกิดเป็นความรู้ที่คงทน โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบมีความเชื่อมโยงกันของทุกองค์ประกอบ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้พัฒนาต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และที่สำคัญข้อคำถามจากบทอ่านในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับองค์ประกอบของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน เพื่อผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะโดยใช้กระบวนการกลุ่มโดยผ่านกระบวนการสอนตามรูปแบบที่กำหนดไว้จนเกิดเป็นความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและช่วยส่งเสริมความฉลาดรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐานได้

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไปใช้ควรศึกษาและทำความเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนควรหากิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกแบบใหม่ ๆ หรือใช้เทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความทันสมัยและน่าสนใจของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

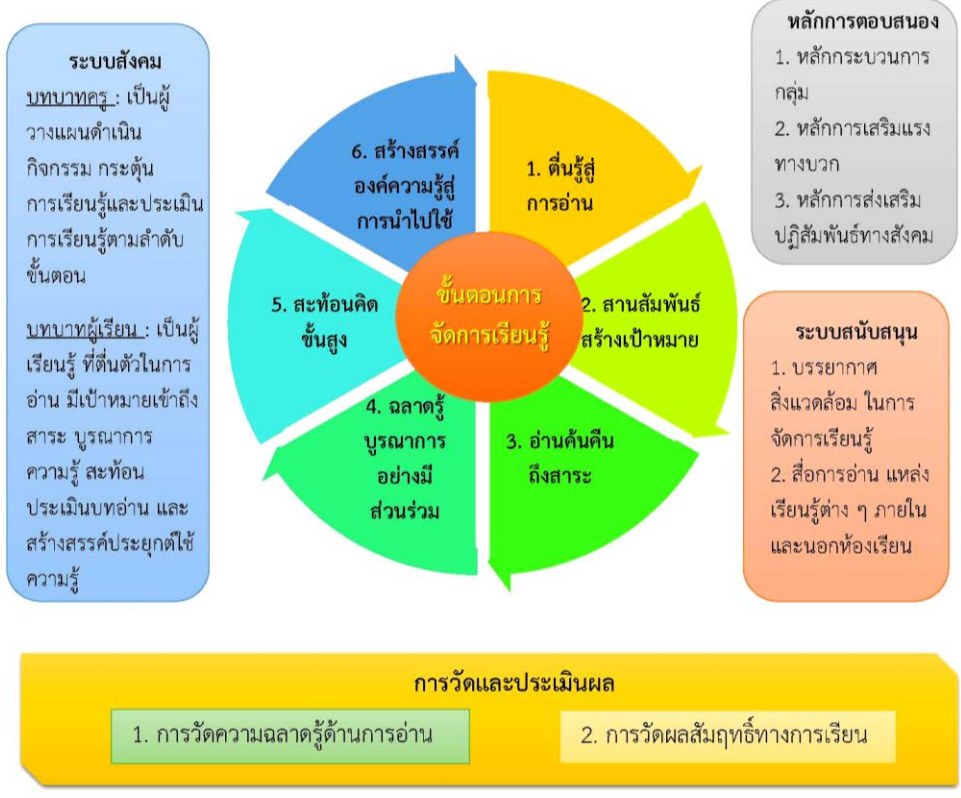
2.1 การศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
The Development of Learning Management Model for Reading Literacy Promotion of Secondary School Students

- แนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีพื้นฐาน**
1. ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 2. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
 3. ทฤษฎีการสร้างความรู้โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน
 4. ทฤษฎีประมวลผลข้อมูล
 5. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบ PQ4R
 6. แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก
 7. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

วัตถุประสงค์
เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่าน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักการของรูปแบบ
จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีปฏิสัมพันธ์กับสังคม เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน สร้างแรงจูงใจและเสริมแรงทางบวก สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติใช้ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานในการอ่านเพื่อสร้างความเข้าใจในบทอ่าน อ่านอย่างเพลิดเพลิน และเห็นคุณค่าของการอ่านใช้กระบวนการรู้คิดในการหาคำตอบ สามารถเข้าถึงและค้นคืนสาระในบทอ่าน ตีความเรื่องที่อ่าน และใช้กระบวนการคิดขั้นสูงร่วมกันสะท้อนคำตอบที่ถูกต้อง ประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง จากการสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงงานกลับไปสู่องค์ความรู้ที่ได้จากบทอ่านได้อย่างถูกต้อง เกิดความรู้ที่คงทนและเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ไม่สิ้นสุด

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตกร อ่อนโยน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง เสริมสร้างองค์ความรู้ และตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจนนำไปสู่ความสำเร็จบนเส้นทางปรัชญาดุษฎีบัณฑิตที่มุ่งหวังไว้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- จิตตรา พิกุลทอง. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ยุทธศาสตร์เมตาคอกนิชัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณติต สาขาวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิศนา แคมมณี. (2560). ศาสตรการสอนองคควมรูเพื่อการจัดกระบวนกรเรียนรูที่มีประสิทธิภพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
- ศักดิ์ดา เปลี่ยนเดชา. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงรุกและความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ดุขฎิบัณติต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติวัฒน์ จันทรไธ. (2559). รูปแบบกรเรียนการสอนตามแนวการสอนประสภการณ์การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้แบบกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุขฎิบัณติต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2562). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัยชุดควมฉลาดรู้ (Literacy). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2560). ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2560 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Bonwell, C.C. and Eison J.A. (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom.** ERIC Digest. Washington D.C.: ERIC Clearinghouse on Higher Education.
- NAEP. (2013). **Reading framework for the 2013 National Assessment of Educational Progress.** PISA, New York.
- OECD. (2018). **Thailand – Country Note – PISA 2018 Results.** PISA, Paris. Piaget, J. (1969). **The Psychology of Intelligence.** Paterson: Little field, Adams.
- Richardson, W. (2016). **The Global-Ready Student.** Getting Schools Ready for the World 74.
- Winthrop, R. and McGivney, E. (2017). **Skills for a Changing World: Advancing Quality Learning for Vibrant Societies.** [Retrieved 2020, January 6].

ICAC2021-010100016

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวบนฐานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดเลย
The Development of Tourism Routes Based on Community Culture
in Loei Province

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ¹, ปรียา สมพีซ², นิสรารัตน์ วิลไลักษณ์³, สิริมณฑ พึ่งสงวาล⁴, ปรัชญา ทองชุม⁵, อภิศักดิ์ คู่กระสังข์⁶
หัสพร ทองแดง⁷ และ นิษฐา รุ่งเกษม^{8*}

Narongsak Jukrkorn¹, Preeya Sompuet², Nisararat Wilailuk³, Sirimon Puengsangwal⁴,
Pratchaya Tongchum⁵, Apisak Koograsang⁶, Hassaporn Thongdaeng⁷ and Nitta Roonkaseam^{8*}

¹สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

^{2,3,4,5,8*}สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

⁶สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

⁷คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี ประเทศไทย

¹Economics Program, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

^{2,3,4,5,8*}Communication Arts Program, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

⁶Hotel and Tourism Program, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand

⁷Faculty of Communication Arts, Sukhothai Open University, Nonthaburi, Thailand

Email: nitta@pnru.ac.th^{8*}

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวบนฐานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดเลย” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานวัฒนธรรมชุมชนในจังหวัดเลย โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีชุมชน ร่วมกับตัวแทนด้านการท่องเที่ยวของชุมชนนาอ้อและชุมชนแสงภา จังหวัดเลย

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมและแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดเลยที่สามารถพัฒนาบนฐานวัฒนธรรมชุมชน ได้แก่ (1) เส้นทางวิถีชีวิตริมโขง (นาอ้อวิถีวัฒนธรรมล้านช้าง) ซึ่งมีจุดเด่นอยู่ที่บ้านไม้เก่า สถาปัตยกรรมไทเลยและการเรียนรู้วิถีชีวิตคนไทเลยผ่านภูมิปัญญาสถาปัตยกรรมบ้านนาอ้อ และ (2) เส้นทางวัฒนธรรมพันถิ่น (ศรีท้าววิถีแสงภา) ซึ่งมีจุดเด่นอยู่ที่วัดโพธิ์ชัย ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ อายุ 400 ปี ที่เป็นศูนย์ร่วมความศรัทธาของคนในชุมชน อีกทั้งวัฒนธรรมประเพณีที่น่าสนใจ คือ งานแห่ต้นดอกไม้ที่สะท้อนถึงความศรัทธากับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา

คำสำคัญ: การพัฒนา, เส้นทางท่องเที่ยว, ฐานวัฒนธรรมชุมชน, จังหวัดเลย

Abstract

The research on the development of tourism routes based on community culture in Loei Province is aimed to develop tourism routes and tourism activities based on community cultural bases in Loei Province. The research methodology used for the study was qualitative by documentary research, focus group, and community forum together with the tourism community network of Na Aor community and Saeng Pha community.

The development of tourism routes based on community culture in Loei province can develop in two routes. Which are (1) The way of life along the Mekong River (Na Aor, Lan Xang Cultural Way) featured an old wooden house, Tai Loei architecture, and learning about Tai Lei people's way of life through the wisdom of Ban Na Or architecture. And (2) indigenous culture routes (Faith Way of Saeng Pha), which is featured at Wat Pho Chai, a 400-year-old temple and a center of faith in the community. Also, exciting culture and tradition are the flower parade that reflects the dedication and Buddhist teachings.

Keywords: Development, Tourism Routes, Community Culture, Loei Province

ICAC2021-010100017

พาลีสอนน้อง ฉบับปริวรรตสมุดไทย : การศึกษาคำสอนเชิงเปรียบเทียบ

The Palee-Sorn-Nong version exchanged into Thai scroll:

A Comparative Study of Didactics

สุนิสา ลาสม^{1*} ธัญญลักษณ์ นาคเมฆ² และปฐมพงษ์ สุขเล็ก³

Sunisa Lasom^{1*} Tanyalak Nakmake² and Phathompong Suklek³

^{1,2,3}สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

^{1,2,3}Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat

University, Phitsanulok, Thailand

Email: Sunisanam1010@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

พาลีสอนน้อง เป็นวรรณคดีประเภทคำสอนที่มุ่งเน้นสอนข้อปฏิบัติตนต่อพระมหากษัตริย์และข้าราชการต่าง ๆ พาลีสอนน้อง ฉบับปริวรรตสมุดไทย ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก เป็นฉบับท้องถิ่นที่น่าสนใจ จากการศึกษาคำสอนในพาลีสอนน้อง ฉบับปริวรรตสมุดไทย โดยเปรียบเทียบกับโคลงพาลีสอนน้อง ฉบับพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และฉันทพาลีสอนน้อง ฉบับพระนิพนธ์ในสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ผลการศึกษาพบว่า คำสอนปรากฏทั้งสิ้นสอดคล้องและแตกต่างกันจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ 1) คำสอนที่ปรากฏเฉพาะฉบับปริวรรตสมุดไทยมี 2 เรื่อง คือ การยุยง และการคบคน 2) คำสอนที่พ้องกับฉบับอื่นมี 12 เรื่อง คือ เรื่องความจงรักภักดี เรื่องการพูด เรื่องการวางตัว เรื่องห้ามหมายปองพระสนม เรื่องอย่าทะนงตน เรื่องการคบหาแขกบ้านแขกเมือง เรื่องความสุจริต เรื่องอย่าเกียจคร้าน เรื่องความใส่ใจในหน้าที่ เรื่องให้รู้จักมีความยินดีกับผู้อื่น เรื่องความกล้าหาญ และเรื่องการไม่อาฆาตพยาบาท 3) คำสอนที่ไม่ปรากฏเฉพาะฉบับปริวรรตสมุดไทย มี 2 เรื่อง คือ เรื่องการแต่งกาย เรื่องการรับประทานอาหาร ถึงแม้คำสอนส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับฉบับอื่น ๆ แต่ได้ปรากฏคำสอนบางข้อที่แตกต่างอันเป็นการแสดงถึงอัตลักษณ์ฉบับท้องถิ่น

คำสำคัญ: พาลีสอนน้อง, วรรณกรรมคำสอน, คำสอน

Abstract

The Palee-Sorn-Nong is a didactic literature focusing on the practice of people towards the king and the official issues. The Palee-Sorn-Nong version exchanged into Thai scroll of Provincial Culture Centre of Phitsanulok is an interesting local version. From the study of didactics by comparing with 2 versions of The Palee-Sorn-Nong, the poetry, written by Somdet Phra Narai Maharat and Abbot Prince Paramanuchitchinorot found that the didactics have the similarity and the difference in 3 kinds were 1) Only didactic appeared in Thai scrolls is an incitement, and a contact. 2) Didactics conformed to others are 12 topics about loyalty, speaking, behavior, forbidden about the concubine, do not be proud, how to treat the state guest, honesty, do not be lazy, responsibility, appreciation, bravery, and no feud. Finally, the didactics are not only appeared in Thai scrolls are grooming and eating. Even almost of didactics conformed to the other versions, some of them are different and show the identity of local.

Keywords: Palee-Sorn-Nong, didactic literature, didactics

ICAC2021-010100018

วิเคราะห์การสร้างเนื้อหานวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง ศีกสองมหาราช
An Analysis of Content of Historical Novel Titled ‘Suk Song Maharat’

กวิณา มั่งมูมมี^{1*} รชต ศิริวัตร² และประมพงษ์ สุขเล็ก³

Kawinna Mungmoonmee^{1*} Ratchata Siriwat² and Phathompong Suklek³

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat

University, Phitsanulok, Thailand

Email: kawinna.mungmoonmee@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

ศีกสองมหาราช เป็นนวนิยายอิงประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ตอนสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทำศึกกับพระเจ้าติโลกราช เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับพระราชพงศาวดาร 2 ฉบับ คือ ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และฉบับพระราชหัตถเลขา พบเนื้อหาปรากฏทั้งเหมือนและแตกต่างจากพระราชพงศาวดารการสร้างเนื้อหานวนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง ศีกสองมหาราช จำแนกได้ 3 กลวิธี คือ 1) การเรียบเรียงภาษาใหม่ คือ การอาศัยเนื้อความทางประวัติศาสตร์แล้วปรับเปลี่ยนพลความโดยยังคงความหมายเดิม 2) การตีความใหม่ คือ การอาศัยเนื้อความทางประวัติศาสตร์ แต่ขยายความโดยให้เหตุผลใหม่จนความหมายเปลี่ยน 3) การสร้างใหม่ คือการสร้างเนื้อหาที่ไม่ปรากฏในพระราชพงศาวดาร โดยกลวิธีการเรียบเรียงภาษาใหม่พบมากที่สุด กลวิธีการสร้างใหม่มักเป็นฉากที่เกี่ยวกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ผู้แต่งสร้างขึ้นเอง ส่วนกลวิธีการตีความใหม่พบเพียงเล็กน้อย แต่มีความน่าสนใจเพราะแสดงให้เห็นทัศนะของผู้แต่งที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ลักษณะเนื้อหานวนิยายอิงประวัติศาสตร์จึงเป็นการอาศัยข้อมูลประวัติศาสตร์แล้วผนวกกับจินตนาการของผู้แต่งเพื่อเพิ่มความบันเทิง อีกทั้งยังเป็นการนำเสนอประวัติศาสตร์มุมมองใหม่บางประการผ่านรูปแบบนวนิยาย

คำสำคัญ: นวนิยายอิงประวัติศาสตร์, การสร้างเนื้อหา, ประวัติศาสตร์อยุธยา, ศีกสองมหาราช

Abstract

Suk Song Maharat is a historical novel of Sri Ayutthaya in a part of Somdet Phra Boromtrilokkanat make war with Phra Chao Tilokarat. When comparing with 2 chronicles; Chronicle of Ayuthaya: Panchantanumas (Juem) and Royal writing found that the content is same and different to the chronicles. The making of content of historical novel, Suk Song Maharat, divided into 3 methods were 1) Rearrangement of language by using the historical story and changing some sentences under the same meaning. 2) Reinterpretation by using the historical content and explaining more detail until the meaning is changed. 3) Remaking by wiring new content has no in chronicle. The rearrangement method is most found. The reinterpretation is less found but interesting because it combines historical information with imagination of author for more entertaining including the presentation of history from new perspective via novel.

Keywords: Historical novel, Content making, Ayutthaya history, Suk Song Maharat

ICAC2021-010100019

พื่อนศรัทธาไท้ไห้วสาปฺยาเจ้า

Fon Sat Tha Tai Wai Saa Pu Ya Chao

ประจักษ์ ไม้เจริญ

Prachak Maichareon

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: prachak@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยสร้างสรรค์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุด พื่อนศรัทธาไท้ไห้วสาปฺยาเจ้า เป็นการวิจัยสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และ เสนอผลการวิจัยสร้างสรรค์แบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยสร้างสรรค์พบว่า แนวคิดสร้างสรรค์ชุดการแสดงนี้มาจาก ชาวบ้านหมู่บ้านหัวเวียง ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่มีจิตศรัทธาในพิธีกรรมไหว้ผีปู่ยา ซึ่งมีการอนุรักษ์และสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพชน ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาประวัติความเป็นมา พิธีกรรมไหว้ผีปู่ยา ความคิดคติความเชื่อเรื่องการไหว้ผีปู่ยาแล้วนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง โดยกำหนดชื่อว่า พื่อนศรัทธาไท้ไห้วสาปฺยาเจ้า นอกจากนี้มีการสร้างสรรค์บทเพลงขึ้นใหม่ ชื่อเพลงพื่อนศรัทธาไท้ไห้วสาปฺยาเจ้าโดยใช้ดนตรีที่มีเนื้อร้องและทำนองคร่าวลำนนำ ลายจ้อย เพื่อบรรยายถึงประวัติของพิธีกรรมการไหว้ผีปู่ยาซึ่งเป็นทำนองเพลงพื้นบ้านของจังหวัดเชียงราย ทำพื่อนใช้แนวคิดจากทำรำของพื่อนสาวไหม พื่อนเล็บ และพื่อนผีของชาวบ้านมาออกแบบท่ารำซึ่งมีจำนวน ๒๔ ท่า และมีการแปรแถว ๒๔ รูปแบบ การแต่งกายเลียนแบบมาจากการแต่งกายของหญิงสาวชาวล้านนา และจากจิตรกรรมฝาผนังในวัด นักแสดงแต่งหน้าแบบสวยงามและเกล้าผมทรงวิดว้างซึ่งเป็นทางผมแบบไทลื้อ ผู้แสดงเป็นผู้หญิงจำนวน ๑๒ คน โดยคัดเลือกนักแสดงบุคลิกงดงาม สัดส่วนพอเหมาะ ส่วนสูงอยู่ในระดับเดียวกัน อุปกรณ์ประกอบการแสดงจำลองเหตุการณ์มาจากพิธีกรรมไหว้ผีปู่ยา โอกาสที่แสดง แสดงได้ในงานประเพณีไหว้ผีปู่ยา งานสาธิตประกอบการเรียนการสอนและการแสดงเผยแพร่สู่สาธารณชน

คำสำคัญ: การพื่อนรำกับความเชื่อและความศรัทธาผีปู่ยา

Abstract

The objective of this creative research is to create dance performance called Fon Sat Tha Tai Wai Saa Pu Ya Chao by using creative qualitative research method. The research instruments used to collect data included observation form, interviewing form, group discussions, interviewing and comments from experts, and present the creative research performance by descriptive analysis.

The creative research results has shown that the concept in creating this performances were from people in Hua Wiang village, Tambon Wiang, Amphoe Wiang Pa Pao, Chiang Rai province who have faith in the ancestor worship. Then, it has been preserved and inherited since the ancestor's ages. The researchers studied the history, the ancestor worship practices, idea, concept and belief in ancestor worship to create the dance performance and named that "FON SAT THA TAI WAI SAA PU YA CHAO". In addition, the music was newly created called "FON SAT THA TAI WAI SAA PU YA CHAO", the melody and lyric used the Khao Lam Nam Lai Joy to describe about history of the ancestor worship which is the folk melody of Chiang Rai province. The dance movement was created with the concept of the silk weaving, nail, and ghost dances of the villagers to design dance movement with 24 dance poses and 24 dance deploys. The dance costumes were imitated from the costumes of Lanna women and mural painting in the temple. Stunning make-up idea and Widwong (Thai Lue) hair style are used for the dancers. There are 12 dancers, who have good personality, and proper figure. The height is at the same level. The performance equipment are imitate to demonstrate from the ancestor worship practices. The performance occasion is in the ancestor worship festival, demonstrate as teaching and perform to the public.

Keywords: Create Dance Performance, Fon Sat Tha Tai Wai Saa Pu Ya Chao

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

โลกของเราในปัจจุบันนี้มีความหลากหลายทางความเชื่อที่ต่างกันไป ในแต่ละท้องถิ่นที่มีความเชื่อที่แตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน ความเชื่อนั้นเกิดจากความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ เช่น ความเชื่อของศาสนาฮินดูรับรู้ว่ามีเทพเจ้าอยู่มากมาย ศาสนาพุทธบอกว่าไม่มีพระเจ้า พวกที่ติดตามลัทธินิวเอจเชื่อว่าพวกเขาคือพระเจ้า พวกมุสลิมเชื่อในพระเจ้าที่มีฤทธิ์อำนาจและไม่สามารถรู้จักพระองค์นี้ได้ คริสเตียนเชื่อในพระเจ้าผู้เปี่ยมด้วยความรัก และเป็นผู้ที่เราสามารถเข้าถึงพระองค์ได้ ความเชื่อเรื่องผี หรือซาแมน (Shamanism) คำว่า Shamanism มาจากคำว่า Saman ในภาษาตังกุส (Tungustic) ซึ่งแปลว่า “พระหมอ” ลัทธิซาแมนเป็นลัทธิความเชื่อที่เก่าแก่ของประชากรที่อาศัยอยู่ในอูราลไต ในเอเชียเหนือ ในบริเวณเทือกเขาอัลไตตั้งแต่บริเวณแลปป์แลนด์ (Lapland) ทางทิศตะวันตก ไปจนถึงบริเวณช่องแคบเบริง (Bering Straits) แต่เดิมลัทธิซาแมน เป็นวัฒนธรรมของชนชาติร่อนเร่ล่าสัตว์เป็นอาหาร คือ ชาวเอเชียโบราณ แก่นสาระสำคัญของลัทธินี้ก็คือ การติดต่อกับวิญญาณ ฉะนั้น ลัทธิซาแมนจึงวางรากฐานอยู่ในเรื่องวิญญาณนิยม แต่มีพื้นฐานสูงกว่า กล่าวคือ เมื่อมนุษย์ได้รับเอาวิญญาณนิยมมาเป็นพื้นฐานแนวความคิดซาแมนจึงเริ่มต้นหาทางติดต่อกับวิญญาณ และที่ผู้ทำหน้าที่ติดต่อกับวิญญาณเรียกว่า “ซาแมน” (shaman) หมายถึง พระหมอผู้วิเศษ หรือที่ท้องถิ่นไทยมักเรียกกันว่า “หมอผี” นั่นเองลัทธิความเชื่อนี้ยังมีความเชื่อในเรื่องการมีชีวิตต่อเนื่องของทุกดวงวิญญาณหลังจากร่างกายดับสิ้นไปแล้ว ความเชื่อเช่นนี้ เป็นรากฐานของการทำให้เกิดลัทธิบูชาบรรพบุรุษ (Ancestor worship) ขึ้นมาอีกการมีพระหมอผู้วิเศษ หรือซาแมนถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการมีพระผู้ทำหน้าที่รักษาความเชื่อของแต่ละศาสนาไว้ไม่ให้สูญสิ้น เป็นการดำรงไว้ของศาสนาทุกศาสนาในเวลาต่อมา และซาแมนในฐานะเป็นนักบวชนอกจากจะมีหน้าที่ทำการติดต่อกับโลกของวิญญาณแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อกับเทพเจ้า ยิ่งไปกว่านั้นยังมีหน้าที่ในการทำพิธีบูชาขวัญ ทำนายโชคชะตาและรักษาโรคภัยไข้เจ็บอีกด้วย และบางทีก็ถึงขั้นเป็นร่างทรงของวิญญาณต่าง ๆ ได้ด้วย (ประยงค์ แสนบุราณ, ๒๕๔๗, น. ๘๓)

ประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น ๔ ภูมิภาค ซึ่งแต่ละภูมิภาคนั้นก็มีความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมทางศาสนาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ในทางปฏิบัติยังยึดมั่นอยู่ในสถาบันหลัก ๓ สถาบัน คือ ผี พราหมณ์ และพุทธ ทั้ง ๓ สถาบันนี้บรรพบุรุษได้จัดระบบและกลั่นกรองทำการสั่งสอน สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน โดยเรียกรวมกันว่า “ฮิตสิบสองคองสิบสี่” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ฮิตคอง” ภาคกลาง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมชาติ ประกอบกับชีวิตประจำวันผูกพันกับอาชีพเกษตรกรรม จึงมีความเชื่อและการปฏิบัติพิธีกรรมเพื่อระลึกถึงแม่โพสพ ซึ่งเป็นวิญญาณประจำต้นข้าว เช่น การแรกนาขวัญ การทำบุญกลางบ้าน การกวนข้าวทิพย์หรือข้าวมธุปายาส เป็นต้นนอกจากนี้ภาคกลางยังมีความเชื่อในเรื่องพระแม่คงคา จึงมีการปฏิบัติเพื่อขอขอบคุณและขอขมาพระแม่คงคาที่เราได้ใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค ภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นชาวนับถือศาสนาอิสลามและขนบธรรมเนียมประเพณี นอกจากนี้ยังมีพิธีปลุกย่อยบางอย่างที่แตกต่างกันออกไป ภาคใต้ ประชาชนจะนับถือศาสนาพุทธ แต่ใน

เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนในจังหวัดเหล่านี้นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก มีการประกอบอาชีพในการทำสวนทำไร่ เสียเป็นส่วนใหญ่ มีประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรมต่าง ๆ กันไปเช่น พิธีโนราลงครุ พิธีแห่ผ้าขึ้นธาตุ พิธีชิงเปรต ภาคเหนือประชาชนส่วนใหญ่นิยมนับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมชาติ โดยเฉพาะความเชื่อที่ยังคงสืบทอดกันต่อมาเรื่องของภูตผีปีศาจ ผีบ้านผีเรือน ผีบรรพบุรุษ ซึ่งในแต่ละปีประชาชนภาคเหนือจะจัดพิธีกรรมเกี่ยวกับการเช่นสรวงบวงสรวงผี เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาให้ลูกหลานได้เห็นและเพื่อรำลึกถึงบรรพบุรุษนั่นเอง

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีภูมิศาสตร์อยู่ทางเหนือสุดของประเทศ ที่ตั้งของเมืองมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่ยุคก่อตั้งอาณาจักรล้านนา เช่น เมืองเงินยาง เมืองเชียงแสน เมืองเชียงราย เมืองเชียงรายเป็นพื้นที่ดั้งเดิมของชาวไทยวน ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๘ อำเภอ ได้แก่ แม่จันทน์ แม่จันต๊ะ แม่จันต๊ะ และแม่จันต๊ะ เป็นแม่น้ำสายสำคัญ ทำเลที่ตั้งของจังหวัดเชียงรายอยู่บริเวณรอยต่อระหว่าง ๓ ประเทศ คือ ประเทศไทย ประเทศพม่า และประเทศลาว หรือรู้จักกันในนามของดินแดนสามเหลี่ยมทองคำซึ่งอดีตเป็นแหล่งผลิตฝิ่นที่สำคัญของโลก ปัจจุบันจังหวัดเชียงรายได้รับความสนใจในฐานะประตูสู่พม่า ลาว และจีนตอนใต้ ผ่านทางหลวงเอเชียสาย ๒ และทางหลวงเอเชียสาย ๓ เมืองเชียงรายมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน เป็นที่ตั้งของหิรัญนครเงินยางเชียงแสน ซึ่งเป็นนครหลวงก่อนการกำเนิดอาณาจักรล้านนา มี “คำเมือง” เป็นภาษาท้องถิ่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งด้านศิลปะ ประเพณีศิลปสองปันนาผสมผสานกัน และความพร้อมในเรื่องสถานที่พักและบริการด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่หลากหลาย จึงเป็นที่ดึงดูดคนมาท่องเที่ยววันละคนในแต่ละปี โดยเฉพาะเรื่องโบราณสถานต่าง ๆ ที่มีความสวยงาม นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรมความเชื่อของคนเหนือที่มีต่อบรรพบุรุษและปลูกฝังความเชื่อสู่ลูกหลาน เช่น พิธีไหว้ผีปู่ ผีย่า ผีเจ้านาย ซึ่งเป็นพิธีกรรมสำคัญในอดีตของชาวล้านนา ที่ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีพิธีกรรมที่เก่าแก่นับประมาณพันปีที่สืบทอดกันมา ไม่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าใครเป็นคนริเริ่ม นั่นคือพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าของชาวบ้านที่มาแต่ช้านาน สมัยก่อนการปรุงเรือนขึ้นเป็นที่อยู่อาศัยเมื่อปรุงเสร็จแล้วก็จะสร้างศาลเพียงตาหลังเล็ก ๆ ไว่ติดกับรั้วบ้าน ที่ศาลนี้เรียกว่าศาลปู่ ศาลย่า หรือศาลบรรพบุรุษนั่นเอง ในแต่ละปีจะมีวันที่ลูกหลานจะกลับมาที่บ้านแล้วจัดพิธีไหว้สาผีปู่ย่าขึ้น จะมีการเข้าทรงถามสารทุกข์สุกดิบกันว่าอยู่สบายดีหรือไม่อย่างไร ต้องการความช่วยเหลือสิ่งใดบ้าง ก็จะแจ้งใจในการเข้าทรงนี้ พิธีนี้จึงเป็นพิธีที่สำคัญในการที่ทุกคนในครอบครัวได้มาพบปะกันและกันสร้างความรักความสามัคคีต่อกัน แต่ในปัจจุบันศาลปู่ศาลย่า กำลังจะหมดไปจากความทรงจำ อันเนื่องมาจากเมื่อบ้านเดิมที่ทรุดโทรมไปตามกาลเวลาได้พัฒนาปรับปรุงใหม่อย่างสวยงาม ศาลปู่ศาลย่าที่เคยสร้างไว้ เพื่อทำพิธีก็ได้ถูกยกเลิกไป ไม่มีการสร้างขึ้นตามบ้านที่สร้างใหม่อีกต่อไป แต่จะไปใช้ศาลของหมู่บ้านแทน เมื่อต้องไปใช้ศาลของหมู่บ้านจึงมีคนจำนวนมากไปร่วมประกอบพิธีความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวจึงลดน้อยลง ผีปู่ย่าที่จะมาเข้าทรงเพื่อบอกกล่าวหรือสอบถามในเรื่องต่าง ๆ ก็หมดไปความสำคัญของครอบครัวก็ลดน้อยลงด้วย จากข้อมูลข้างต้นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมานี้ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของพิธีกรรมไหว้ผีปู่ ผีย่า บ้านหัวเวียง ตำบลเวียง

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งในปัจจุบันกำลังจะหมดไปตามกาลเวลา จึงต้องการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปไม่ใช่ว่าเฉพาะคนภาคเหนือเท่านั้นที่รู้จักพิธีนี้ ประชาชนทุกภาคควรต้องรู้และให้ความสำคัญกับพิธีนี้ด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยต้องการศึกษาพิธีกรรมการไหว้ผีปู่ย่าและนำมาสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดง “ฟ้อนศรีทธาให้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า” เพื่อส่งเสริมความเชื่อ ประชาสัมพันธ์พิธีกรรมการไหว้ผีปู่ย่า ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และเชิญชวนประชาชนมาร่วมสืบสานพิธีกรรมไหว้สาผีปู่ย่า เพื่อเป็นการสื่อถึงพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ ให้เป็นที่รู้จักในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมของชาวหัวเวียง ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ให้เป็นที่รู้จักผ่านผลงานวิจัยสร้างสรรค์ด้านนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฟ้อนศรีทธาให้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุด “ฟ้อนศรีทธาให้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า”

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยสร้างสรรค์ชุด “ฟ้อนศรีทธาให้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า” ครั้งนี้คณะผู้วิจัยสร้างสรรค์มุ่งศึกษาพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าของชาวบ้าน ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และนำมาสร้างสรรค์การแสดงชุด “ฟ้อนศรีทธาให้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยสร้างสรรค์ชุด ฟ้อนศรีทธาให้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า ในครั้งนี้เป็นการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลรวบรวมจากเอกสาร (Documentary) ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) รายละเอียดในการวิจัยสร้างสรรค์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าของชาวบ้าน ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

- 1.1 ศึกษา พิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าจาก หนังสือ เอกสารตำราทางวิชาการและงานวิจัย
- 1.2 ศึกษาลักษณะเด่นและความสำคัญของพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าและกำหนดเป็นขอบเขตที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง
- 1.3 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์การแสดง อันได้แก่ นาฏยลักษณ์ นาฏประดิษฐ์
- 1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า ทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อสร้างสรรค์เป็นชุดการแสดงโดยทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูล ดังนี้
 - สัมภาษณ์เจ้าของบ้านที่ยังมีศาลผีปู่ย่า ตั้งอยู่ที่ในบ้านและผู้เป็นตัวแทนประทับทรงที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า รวมถึงปราชญ์ชาวบ้าน
 - สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยภาคเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาการวิจัยสร้างสรรค์ ชุด ฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า

- 2.1 แต่งคำร้องและทำนองเพลง วิจัยสร้างสรรค์ ชุด ฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า
- 2.2 ออกแบบท่ารำประกอบการแสดงวิจัยสร้างสรรค์ ชุด ฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า
- 2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องของท่ารำและองค์ประกอบการแสดง
 - ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 สำนวจความคิดเห็นในการวิจัยสร้างสรรค์ ชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า

- 3.1 สังเกต สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามกลุ่มผู้แสดง
- 3.2 จัดการแสดงเผยแพร่เพื่อสำวจความคิดเห็นของผู้ชมการแสดงจำนวน 100 คน

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการวิจัยสร้างสรรค์และการเผยแพร่

- สรุปผลการวิจัยสร้างสรรค์และเผยแพร่การวิจัยสร้างสรรค์ ชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า โดยจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์เพื่อเผยแพร่พร้อมทั้งจัดการแสดงออกแสดงต่อสาธารณชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยสร้างสรรค์

การวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง ฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า สรุปผลพบว่า ชุมชนตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีพิธีกรรมการไหว้ผีปู่ย่าและผีบรรพบุรุษที่ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน โดยจะสร้างศาล หรือ หอหลังเล็ก ๆ ติดกับรั้วบ้านไว้เพื่อให้ผีปู่ย่าได้อยู่ร่วมกัน และจะมีพิธีไหว้ผีปู่ย่าปีละหนึ่งครั้งในเดือนหกหรือเดือนมิถุนายน โดยลูกหลานจะจัดอาหารคาวหวานมาเช่นสรวงบูชา มีดนตรีบรรเลง มีการฟ้อนรำ รวมถึงมีการทรงผีปู่ย่า แนวคิดการสร้างสรรคชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้าเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดพิธีไหว้ผีปู่ย่าให้ประชาชนได้รับทราบและเห็นถึงความสำคัญ การตั้งชื่อชุดการแสดงให้ชื่อว่า “ฟ้อนศรีทธาไท้ไห้วสาปู้ย่าเจ้า” เป็นชื่อชุดการแสดงที่จะสื่อให้ผู้ชมการแสดงทราบถึงประเพณีการไหว้ผีปู่ย่า ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ดนตรีได้ทำการสร้างสรรค์ดนตรีขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับสมชุดการแสดง การกำหนดช่วงการแสดงและดนตรี ทำนองเพลง ชุดนี้ได้แบ่งออกเป็น ๓ ช่วง ช่วงที่ ๑ คือทำนองเกริ่นลำนคร่าว ซึ่งบรรยายถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าและรูปแบบการสักการะ ช่วงที่ ๒ เป็นการแสดงของการฟ้อนผีการละเล่นต่าง ๆ โดยการศึกษาจากเพลงแห่ เพลงเงิน (เพลงเชิญ) เพลงผีมดห้อยผ้า เพลงมอญเก้าห้า นำมาเรียบเรียงและสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับชุดการแสดงนี้ ช่วงที่ ๓ ช่วงวันล้างผามหรือวันที่ชอบคุณผู้ที่มาร่วมงาน เป็นการอวยชัยให้ลูกหลานที่มาร่วมงานเป็นดนตรีจังหวะช้าและจบการแสดง ทำฟ้อนรำสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดจากแม่ท่าฟ้อนสาวไหมและฟ้อนเล็บ จากนางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง และท่าฟ้อนทรงเจ้าเข้าผีของคุณชั้นแก้ว ใจบุญเรือง ที่เป็นร่างทรง เน้นในส่วนองสรีระ ชา เอว สะโพกมือ สีลา ท่าทางให้มีความสวยงามและอ่อนช้อย ตามทำนองเพลง รวมไปถึงการสื่อความหมายต่าง ๆ มาออกแบบท่ารำซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ ท่า มีการแปรแถว ๒๔ รูปแบบ แนวคิดการประดิษฐ์เครื่องแต่งกายการแสดงชุดนี้ให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีของคนล้านนา เพื่อสื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของคนล้านนาในสมัยโบราณ ผมติดดอกไม้โลหะพวง ปิ่นประดับพลอยแดง ต่างหู ผ้าพันอกมาถึงเอวสีดำ

ผ้าสไบสีแดง สร้อย สังกวาลย์ และกำไลเป็นเครื่องทองคำแสด หัดเข็มขัดตีลายประดับพลอยสีทับทิม เข็มขัดทองลายกระดุกงู แดง ผ้าขึ้นเป็นผ้าผ้าขึ้นป่อง ตัวเส้นยืนฝ้ายสอดด้วยด้ายเงินด้ายทอง สีแดงสลับทอง ตีนขึ้นเป็นตีนจกลายหงส์กินน้ำข้าวหลามตัด การแต่งหน้าทำเน้นการแต่งแบบสวยงาม ผมหงกเกล้าวิถ้วอง โดยกำหนดผู้แสดง ผู้หญิงทั้งหมด ๑๒ คน ในการคัดเลือกนักแสดงฝ่ายหญิง บุคลิกงดงาม สัดส่วนพอเหมาะ ไม่อ้วนเกินไปและไม่ผอมเกินไป ส่วนสูงอยู่ในระดับเดียวกัน อุปกรณ์ประกอบการแสดงจำลองเหตุการณ์มาจากพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าโอกาสที่แสดงสามารถแสดงได้ในงานประเพณีไหว้ผีปู่ย่า งานสาธิตประกอบการเรียนการสอนนำไปแสดงตามงานบุญต่าง ๆ ได้ตามต้องการ

อภิปรายผล

จากการศึกษางานวิจัยสร้างสรรค์ เรื่อง ฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้าครั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานนำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

การแสดงชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า เป็นการสร้างสรรค์ผลงานชุดการแสดงนาฏศิลป์ที่กำหนดแนวคิดเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อในการไหว้ผีปู่ย่า ประเพณีและพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า ความสัมพันธ์กับความเชื่อทางพุทธศาสนา ซึ่งการสร้างสรรค์การแสดงชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า สอดคล้องกับการสรุปผลวิจัยเรื่อง ทำฟ้อนพื้นบ้านภาคเหนือที่ อมรา กล้าเจริญ (๒๕๒๖ : ๔๘) กล่าวว่า การฟ้อนรำที่ปรับปรุงขึ้น คือการแสดงที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของการนำไปใช้ ซึ่งแนวทางมาจากสภาพความเป็นอยู่ของคนพื้นบ้าน การทำมาหากิน อุตสาหกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร (บทคัดย่อ : ๒๕๓๙) การที่ชาวล้านนามีการฟ้อนรำที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพภูมิศาสตร์ขนบธรรมเนียมประเพณี ดังกล่าว ทำให้ทำฟ้อนมีความเป็นอิสระสูงไม่มีข้อจำกัดในการใช้มือและเท้า ไม่มีการกำหนดท่าที่แน่นอนลงไปว่า เป็นท่าอะไร ขึ้นอยู่กับผู้ประดิษฐ์ จะตั้งชื่อเรียกท่าฟ้อนเหล่านั้น

องค์ประกอบการแสดงชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า ประกอบด้วย การกำหนดชื่อชุดการแสดงชุดนี้ว่า “ฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า” เพื่อสื่อให้ผู้ชมการแสดงทราบถึงคติความเชื่อและจารีตประเพณีพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า ของหมู่บ้านหัวเวียง ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย สอดคล้องกับความคิดของจากแม่ท่าฟ้อนเล็บ ฟ้อนสาวไหม จากนางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การแสดงพื้นบ้าน - ช่างฟ้อน) พุทธศักราช ๒๕๕๙ และท่าฟ้อนทรงเจ้าเข้าผีของคุณชันแก้ว ใจบุญเรือง ที่เป็นร่างทรง (สัมภาษณ์, ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓) กล่าวว่า การตั้งชื่อชุดการแสดงต้องตั้งชื่อให้มีความเหมาะสม ฟังชื่อชุดการแสดงแล้วอยากดู ที่สำคัญชื่อชุดการแสดงต้องสอดคล้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในการแสดงด้วย เช่น ชื่อต้องสัมพันธ์กับท่ารำ สัมพันธ์กับเครื่องแต่งกาย สัมพันธ์กับดนตรี สัมพันธ์กับภูมิภาค เป็นต้น ดนตรี เนื้อเพลง และทำนองเพลง ได้สร้างสรรค์ทำนองเพลงขึ้นมาใหม่ ใช้เพลงดนตรีที่มีเนื้อร้องมาประกอบการแสดงโดยใช้ทำนองคร่าวลำนนำ ลายจ้อย บรรยายถึงประวัติของพิธีกรรมการไหว้ผีปู่ย่าและกล่าวถึงเรื่องเช่นไหว้ และการมาร่วมงานของลูกหลานชาวบ้านและเกิดความ

ปิติยินดี ซึ่งเป็นทำนองเพลงพื้นบ้านของจังหวัดเชียงรายวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงคือวงดนตรีพื้นบ้านของจังหวัดเชียงราย โดยสร้างสรรค์ดนตรีขึ้นมาใหม่ ชื่อเพลงว่า สิบนิ้วให้มูลศรัทธาให้หัวสาปผู้เอาเจ้าวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงคือวงดนตรีพื้นบ้านของชาวเชียงราย สอดคล้องกับความคิดของ นายแก้ว จันทรราส ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้าน (สัมภาษณ์, ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓) กล่าวว่า การสร้างสรรค์งานด้านนาฏศิลป์ ไม่ควรนำเพลงที่มีอยู่แล้วมาสวมแล้วใส่ทำรำลงไป ควรประพันธ์เพลงใหม่ เนื้อร้องใหม่ ถึงจะเรียกว่าการสร้างสรรค์ แต่สามารถนำทำนองเพลงหรือลายเพลงพื้นบ้านมาประยุกต์แต่งใหม่โดยอนุรักษ์ของเก่าไว้ได้ ปัจจุบันบางครั้งผู้สร้างสรรค์คิดชุดการแสดงขึ้นมาแต่ใช้เพลงที่มีอยู่แล้วมาใส่ในทำรำซึ่งไม่เหมาะสม เพราะบางที เพลงที่นำมาใช้อาจจะมีทำรำอยู่แล้ว จึงไม่ควรนำเพลงเก่ามาสร้างสรรค์ในงานใหม่ ทำพ็อนสร้างสรรค์โดยใช้แนวคิดจากแม่ทำพ็อนจากนางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การแสดงพื้นบ้าน - ช่างพ็อน) พุทธศักราช ๒๕๕๙ และทำพ็อนทรงเจ้าเข้าผีของคุณชั้นแก้ว ใจบุญเรือง ที่เป็นรำทรง มาออกแบบทำรำซึ่งมีทั้งสิ้นจำนวน ๒๔ ทำ มีการแปรแถว ๒๔ รูปแบบ แต่งกายการแสดงชุดนี้ให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีของคนล้านนา เพื่อสื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของคนล้านนาในสมัยโบราณและได้ปรึกษาและประชุมโดยการแบ่งงานกันทำ เริ่มจากการสั่งทอผ้าขึ้นและเริ่มตัดเย็บเสื้อ โดยประกอบด้วย ผมหัดดอกไม้โลหะพวง ปิ่นประดับพลอยแดงต่างหู ผ้าพันอกมาถึงเอวสีดำ ผ้าสไบสี สร้อย สังกวาลัย และกำไลเป็นเครื่องทองคำแสด หัดเข็มขัดตีลายประดับพลอยสีทับทิม เข็มขัดทองลายกระดุกงู แดง ผ้าขึ้นเป็นผ้าผ้าขึ้นป่อง ตัวเส้นยืนฝ้ายสอดด้วยด้นเงินด้นทอง สีแดงสลักทอง ตีนขึ้นเป็นตีนจกลายหงส์กินน้ำข้าวหลามตัด การแต่งหน้าทำเน้นการแต่งแบบสวยงาม ผมหรงเกล้าวิวดวง โดยกำหนดผู้แสดง ผู้หญิงทั้งหมด ๑๒ คน ในการคัดเลือกนักแสดงฝ่ายหญิง บุคลิกงดงาม สัดส่วนพอเหมาะ ไม่อ้วนเกินไปและไม่ผอมเกินไป ส่วนสูงอยู่ในระดับเดียวกัน อุปกรณ์ประกอบการแสดงจำลองเหตุการณ์มาจากพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าโอกาสที่แสดงสามารถแสดงได้ในงานประเพณีไหว้ผีปู่ย่า งานสาธิตประกอบการเรียนการสอนนำไปแสดงตามงานบุญต่าง ๆ ได้ตามต้องการ

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

๑. องค์กรและหน่วยงานทางการศึกษาได้แก่ สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ วัฒนธรรมจังหวัด และสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยสร้างสรรค์ชุดพ็อนศรัทธาให้หัวสาปผู้เอาเจ้าไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

๑.๑ องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับจารีตประเพณีและคติความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า ได้รับการสืบค้นและรวบรวมเป็นครั้งแรกในลักษณะผลงานวิชาการที่เป็นมาตรฐานสามารถเผยแพร่ให้แก่ผู้สนใจ นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ นำความรู้ไปใช้ในการอ้างอิงเชิงวิชาการ

๑.๒ พ็อนศรัทธาให้หัวสาปผู้เอาเจ้า เป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์ใหม่ที่สมบูรณ์แบบตามหลักมาตรฐานการสร้างสรรค์งานด้านการแสดงซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบมาแล้ว จึงสามารถนำไปถ่ายทอดให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปสู่การอนุรักษ์งานด้านนาฏศิลป์ที่ยั่งยืน

๑.๓ ฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า เป็นชุดการแสดงที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวตำบลเวียง
อำเภอเวียงป่าเป้า หากในอนาคตมีการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นสามารถนำการแสดงชุดฟ้อนศรีทธา
ไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า จัดแสดงเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวได้

ข้อเสนอแนะด้านคุณประโยชน์และส่งเสริมวัฒนธรรม

๒. การแสดงชุด ฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า สามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

๒.๑ การจัดการแสดงชุดฟ้อนศรีทธาไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้า เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าใน
ศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์และส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ เพื่อสืบสานด้านนาฏศิลป์ต่อไป

๒.๓ ผลจากการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้สามารถจัดทำสื่อวีดิทัศน์ ออกเผยแพร่สู่
สถานศึกษาได้ทั่วประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสร้างสรรค์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน
อันประกอบด้วยคณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ โดยเฉพาะ ดร.รัจนา พวงประยงค์
ศิลปินแห่งชาติ รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ รองศาสตราจารย์สมชาย พูลพิพัฒน์ รองศาสตราจารย์
นงเยาว์ อารุงพงศ์วัฒนา รองศาสตราจารย์พิเศษ ดร.บุปผาชาติ อุปลัมภันรากร รองศาสตราจารย์
ดร.สาวิตร พงศ์วัชร ซึ่งเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาคอยให้กำลังใจอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่การหา
หัวข้อเรื่อง การวางเค้าโครงเรื่อง และการจัดรูปแบบ การเก็บข้อมูล ตลอดจนแนะนำแหล่งค้นคว้าที่เป็น
ประโยชน์ พร้อมทั้งคอยแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ นางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การแสดง
พื้นบ้าน - ช่างฟ้อน) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ที่ถ่ายทอดแม่ท่าฟ้อนให้กับผู้วิจัยและให้คำปรึกษาท่าฟ้อนสาวไหม
และฟ้อนเล็บของภาคเหนือ และท่าฟ้อนทรงเจ้าเข้าผี จากคุณชั้นแก้ว ใจบุญเรือง ว่าที่ร้อยตรีวีรพร จุ่มใจ
และครูแก้ว จันทรคราส ข้าราชการครูบำนาญ จังหวัดเชียงราย ที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเพลงและดนตรี
คุณจิรัชศักดิ์ จันทรแทน ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าทำผมเพื่อประกอบการฟ้อนศรีทธา
ไท้ไหว้สาปู่ย่าเจ้าของผลงานวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนในการเรียบเรียง
ข้อมูลรวมไปถึงการให้กำลังใจที่ดีและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อผลงานวิจัย
สร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ขอกราบขอบคุณ

ขอกราบขอบพระคุณ นางอารีย์ สินยอด ชาวบ้านผู้รู้ด้านพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า และนายชั้นแก้ว
ใจบุญเรือง ชาวบ้านผู้รู้ด้านพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าและเป็นช่างทรง ผู้ที่ให้สัมภาษณ์เรื่องประวัติความเป็นมา
และเรื่องพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่าของบ้านหัวเวียง ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่ให้การ
ต้อนรับและให้คำปรึกษาในการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่เป็นอย่างดี ผลงานวิจัยสร้างสรรค์เล่มนี้จะมี
คุณค่าและประโยชน์แก่วงการนาฏศิลป์และแก่ประเทศชาติสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กนอร กุศลมาลพงษ์. (๒๕๕๑). **พื่อนนางเทียม**. อัดสำเนา. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : สาขานาฏศิลป์ไทย
ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้ว จันทรรตาส. ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีพื้นบ้านจังหวัดเชียงราย. (๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓). **สัมภาษณ์**.
斬んแก้ว ใจบุญเรื่อง. ผู้รู้ด้านประวัติความเป็นมาพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า. (๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓). **สัมภาษณ์**.
จินดา แก่นสมบัติ. (๒๕๕๒). **การศึกษาพิธีกรรมบวงสรวงผีบรรพบุรุษของหมอลำผีฟ้า บ้านโนนทอง
ตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม**. อัดสำเนา. บทความงานวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิรศักดิ์ จันทรแทน. ผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งหน้าทำผม. (๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓). **สัมภาษณ์**.
เชียงใหม่นิวส์. (๒๕๖๐). **พื่อนผีเม็ง**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. สืบค้นจาก
http://www.chiangmainews.co.th/page/wpcontent/uploads/2017/03/DSC_6433-800x571.jp
- เจ็ดสีกุเกิล. (๒๕๖๐). **สภาพทั่วไปของภาคเหนือ**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. สืบค้น
จาก <https://sites.google.com/site/flukehoods/home/phumiprathes-phakh-henu>
- ไทยโฟล์ก. (๒๕๖๐). **อาชีพของคนภาคเหนือ**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. สืบค้นจาก
<http://www.thaifolk.com/doc/northen.htm>
- บลอคแก๊งค์. (๒๕๖๐). **พื่อนน้อยใจยา**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. จากค้นจาก
<https://www.bloggang.com/data/r/rouenrarai/picture/1503292322.jpg>
- บัวเรียว รัตนมณีภรณ์. ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (พื้นบ้าน). (๒๐ มีนาคม ๒๕๖๓). **สัมภาษณ์**.
บุญยงค์ เกศเทศ. (๒๕๓๖). **แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสานทางวัฒนธรรม**. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ประยงค์ แสนบุราณ. (๒๕๔๗). **ปรัชญาและศาสนา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
พงศธร คัดมณีนัส, ศุภฤกษ์ เมธีโกคพงษ์, หนูม้วน ร่มแก้ว. (๒๕๕๗). **พิธีกรรมความเชื่อในการพื่อน
ผีมดผีเม็ง**. อัดสำเนา. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่.
- พัทยา สายหู. (๒๕๒๑). **แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดและคงอยู่ของวัฒนธรรมพื้นบ้าน**. ขอนแก่น : ศูนย์
วัฒนธรรมขอนแก่น.
- พีบีเอส ทิมิง. (๒๕๖๐). **วัดร่องขุน**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒. สืบค้นจาก
<https://pbs.twimg.com/media/Cx1eylwUoAleBQd.jpg>
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (๒๕๔๒). **สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ**.
กรุงเทพฯ : บริษัท สยามเพรส แมเนจเม้นท์ จำกัด. <http://www.thaifolk.com/doc/northen.htm>
- ยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร. (๒๕๓๙). **การพื่อนอีสาน**. พิมพ์ลักษณ์, มหาสารคาม.

วสันต์ แจ็กแซม. (๒๕๕๗). เปรียบเทียบบทบาททางดนตรีในพิธีกรรมชาวบ้าน กรณีศึกษา ฟ้อนผีมด-ผีเม็ง พิธีเหยาและโนราโรงครู. อัดสำเนา. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาสิ่งคดีวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิภาดา เพชรโชติ. (๒๕๕๓). งานวิจัยพิธีกรรมฟ้อนผีมอญของชาวมอญบ้านหนองดู่ และบ้านบ่อควา ต.บ้านเรือน อ.ป่าซาง จ.ลำพูน. อัดสำเนา. บทความงานวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิลาวรรณ ลายน้ำเงิน, วีระ พันธุ์เสื่อ. (๒๕๕๖). งานวิจัยเรื่องการศึกษาดนตรีในพิธีกรรมนางตั้งของชาวไทยพวน. อัดสำเนา. บทความงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สาขาวิชามานุษยดุริยางวิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อมรา กล้าเจริญ. (2526). สุนทรียนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อารีย์ สีนยอด. ผู้รู้ด้านประวัติความเป็นมาพิธีกรรมไหว้ผีปู่ย่า. (๒๑ มีนาคม ๒๕๖๓). สัมภาษณ์.

วิจัยสร้างสรรค์ชุด ฟ้อนศรัทธาไหว้เจ้าปู่ย่า

ICAC2021-010100020

การศึกษาความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทหัตถกรรมจัก
สาน แหล่งตลาดเก่าอำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี

A study of tourists' opinions towards community handicraft products of
Old Market Area, Phanat Nikhom District, Chonburi Province

วุฒิชัย วิลาทานัง

Wuttichai Withatanang

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajaphat University, Bangkok,
Pathum Thani, Thailand

Email: Wutti_jin@hotmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

วิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจักสาน และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานรูปแบบปัจจุบัน ใน เขตพื้นที่ตลาดเก่า อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการและผู้ผลิตนำข้อมูลใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลการวิจัย พบว่า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 34 เปอร์เซ็นต์ น้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ของใช้ ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 16 เปอร์เซ็นต์ วัสดุผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ คือ ไม้ไผ่ คิดเป็นร้อยละ 45 เปอร์เซ็นต์ น้อยที่สุด คือ ปอและป่าน คิดเป็นร้อยละ 5 เปอร์เซ็นต์ คุณค่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน ที่สนใจ คือ สีสันสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 34 เปอร์เซ็นต์ น้อยที่สุด คือ วัสดุจักสาน คิดเป็นร้อยละ 14 เปอร์เซ็นต์ เหตุผลหลักในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน คือ เพื่อเป็นของขวัญส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 47 เปอร์เซ็นต์ น้อยที่สุด คือ เพื่อเป็นของขวัญและวันสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 14 เปอร์เซ็นต์ องค์กรประกอบ ที่ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน คือ รูปแบบการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 48 เปอร์เซ็นต์ น้อย ที่สุด คือ ค่านิยมทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 4 เปอร์เซ็นต์ ผลของความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมจักสานในรูปแบบปัจจุบัน พบว่า ด้านรูปแบบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.62 (S.D. = .70) ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่แปลกใหม่ ค่าเฉลี่ย 2.53 (S.D. = .75) ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. = .65) ประเด็นที่มีค่า

น้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่แปลกใหม่ ค่าเฉลี่ย 2.25 (S.D. = .63) ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D. = .74) ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงสวยงาม ค่าเฉลี่ย 3.80 (S.D. = .76) ด้านความเป็นอัตลักษณ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.54 (S.D. = .68) ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ รูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ ค่าเฉลี่ย 2.65 (S.D. = .71)
4) โดยผลรวมทุกด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยที่ 3.65 (S.D. = .69)

คำสำคัญ: นักท่องเที่ยว, ผลิตภัณฑ์ชุมชน, หัตถกรรม, จักสาน

Abstract

This study was a survey research. The sample was tourists. A questionnaire was used as research instrument for data collection. The objectives of this study were to study tourists' opinions towards wicker handicrafts and to study their satisfaction with current styles and models of wicker handicrafts in the old market, Phanat Nikhom District, Chonburi Province in order to provide useful information for entrepreneurs and manufacturers to apply the study results as development and design guidelines. The results indicated that the most interesting wicker handicraft product category was home product (34%) while the least one was personal care product (16%). The most interesting material type was bamboo (45%) while the least one was jute and hemp (5%). The most important value of wicker handicraft products was beautiful color (34%) while the least one was wicker and woven materials (14%). The main reason for choosing wicker products was for personal use (47%) while the least important reason was for gifts and special days (14%). The most important component influencing purchase decision was function (48%) while the least important one was social value (4%). Furthermore, the results of studying the sample's opinions towards the current styles of handicraft products revealed that an aspect with the highest mean of satisfaction was model (\bar{X} mean = 3.62, S.D. = .70) while an aspect with the lowest mean was design novelty (\bar{X} mean = 2.53, S.D. = .75). The satisfaction with usability was at the moderate level (\bar{X} mean = 3.14, S.D. = .65). An aspect with the lowest mean was novel product usability (\bar{X} mean = 2.25, S.D. = .63). The beauty was at the high level (\bar{X} mean = 4.31, S.D. = .74). An aspect with the lowest mean was beautiful model of products (\bar{X} mean = 3.80, S.D. = .76). The satisfaction with identity was at the highest level (\bar{X} mean = 3.54, S.D. = .68). An aspect with the lowest mean was unique shape (\bar{X} mean = 2.65, S.D. = .71). 4). Overall satisfaction with the products was at the high level (\bar{X} mean = 3.65, S.D. = .69).

Keywords: Tourists, Community products, Handicrafts, wickerwork

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว มีการกำหนดนโยบายให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติอาทิสถาการณ์สนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย ฉบับ พ.ศ. 2558-2560 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้กลายมาเป็นอุตสาหกรรมอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติอย่างรวดเร็ว ในอดีตการท่องเที่ยวอาจหมายถึง การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทางภูเขาหรือทางทะเล หรือเป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เมื่อกาลเวลาได้มีการเปลี่ยนแปลงตามสภาวะสังคมและเทคโนโลยี สิ่งที่เกิดขึ้นในรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวไม่ว่าชาวไทยหรือต่างประเทศล้วนให้ความสนใจมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เหตุผลสำคัญคงเป็นการเติบโตของเมืองใหญ่ที่ทำให้ผู้คนห่างไกลจากวิถีชีวิตที่เรียบง่าย คนในเมืองใหญ่หรือคนจากสังคมที่เจริญทางวัตถุมาก ๆ จึงแสวงหาวิถีชีวิตสงบอยากที่จะเรียนรู้กับสถานที่และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม การท่องเที่ยวชุมชนท้องถิ่นในชนบทจึงกลายเป็นจุดหมายใหม่สำหรับนักท่องเที่ยวผู้อยากสัมผัสวิถีวัฒนธรรมของชาวบ้านอย่างแท้จริง แนวทางการท่องเที่ยวแบบนี้เริ่มชัดเจนและมีมากขึ้น มีการพัฒนารูปแบบการจัดการโดยชาวบ้านเอง และการร่วมมือของรัฐบาลที่สนับสนุน ทำให้ปัจจุบันเรียกแนวทางการท่องเที่ยวแบบนี้ว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” มีการขยายตัวมีความนิยมสำหรับนักท่องเที่ยวกันอย่างกว้างขวางและมีทั่วภูมิภาคของประเทศไทย

ชุมชน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เป็นชุมชนที่มีเรื่องราวหลักฐานทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในอดีต เป็นการผสมกันอย่างลงตัวของคนในท้องถิ่น ประชากรของชุมชนพนัสนิคมประกอบด้วยหลายชนเผ่า ได้แก่ชาวลาวเวียง ซึ่งอพยพมาจาก เวียงจันทน์ ตั้งแต่ก่อตั้งเมืองพนัสนิคม ชาวจีนซึ่งส่วนมากเป็นจีนแต้จิ๋ว และชาวไทยสยามในพื้นที่ดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประเพณี วัฒนธรรม อาหารการกิน วิธีการใช้ชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นความแตกต่างที่รวมกันได้อย่างลงตัวและมีเอกลักษณ์ในแบบท้องถิ่นของตนเองจนทำให้มีตลาดเก่าและบ้านเรือนที่นี่ยังคงเอกลักษณ์และวิถีชีวิต พนัสนิคมเป็นชุมชนเก่าแก่และยังคงมีหลักฐานทางด้านวัฒนธรรมที่ยังคงพบที่สืบสานมาจนถึงปัจจุบันอีกอย่างนั้นคือ การสร้างงานศิลปหัตถกรรมจักสาน ปัจจุบันชุมชนแห่งนี้ก็ยังเป็นแหล่งผลิตเครื่องจักสานที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ อุตสาหกรรมจักสานแห่งนี้มีมาแต่ดั้งเดิมพร้อมกับการเกิดชุมชน ในอดีตส่วนใหญ่ชาวบ้านจะจักสานเครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ ไม้ใช้ในครัวเรือนของตนเอง ยามว่างเว้นจากการทำนา จนถึงปัจจุบันได้มีการพัฒนาฝีมือและรูปแบบขึ้นตามลำดับ ในอดีตเครื่องจักสานพนัสนิคมอาจเป็นผลงานที่มีการใช้สอยแลกเปลี่ยนหรือขายกันเองภายในชุมชน ต่อมาได้พัฒนามาเป็นผลงานที่สามารถสร้างอาชีพและรายได้ให้กับครอบครัวหรือชุมชนหลายแห่งในปัจจุบันให้เป็นที่รู้จักและขยายตลาดไปยังกลุ่มผู้ใช้ให้กว้างขึ้น จึงทำให้มีเครื่องจักสานที่แปลกตา สวยงาม และประโยชน์ในการใช้สอยที่แตกต่างไปจากเดิมอีกมาก รวมทั้งการนำบุคลากรที่มีความรู้ด้านนี้และการหารูปแบบและลายจากที่อื่นมาปรับปรุงและพัฒนาฝีมือของชาวบ้านให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น เพื่อการพัฒนาคุณภาพและยกระดับเครื่องจักสานให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะจะต้องเป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นมาและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นสอดคล้องกับบริบททางนิเวศน์และวัฒนธรรมของพื้นที่ เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากฐานความรู้เดิมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องมีการต่อยอดและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องความสนใจของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคหลากหลายเกิดทางเลือกสินค้าใหม่ส่งเสริมความต้องการของตลาดสามารถขยายมากขึ้นมีความเป็นเอกลักษณ์ ตลาดสามารถขยายมากขึ้น ดวงจันทร์ นาชัยสินธุ์ (2562) ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้แค่วางจำหน่าย แต่ต้องเป็นสิ่งที่นำไปสู่กิจกรรมและการเรียนรู้ด้วย การยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าภายในชุมชนซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อให้สินค้าสามารถตอบสนองและสร้างรายได้ให้กับธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดเป็นรายได้ จึงจำเป็นต้องหาแนวทางในพัฒนาสินค้าให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานพนัสนิคม ปัจจุบันที่ได้เป็นส่วนประกอบและสอดคล้องต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งนี้ ด้วยยุคปัจจุบันเทคโนโลยีใหม่ๆเริ่มมีบทบาทกับยุคสมัยใหม่ คนรุ่นใหม่ วิถีชีวิตในปัจจุบันอาจจะต้องมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ งานเกษตรกรรมบางอย่างอาจจะถูกกลืนและเป็นแบบอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ตามผลงานหัตถกรรมก็ยังคงหลงเหลือ (วุฒิชัย วิภาทานัง, 2562) ค่านิยมของผู้บริโภคในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ผู้ที่ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน มีผลกระทบต่อรายได้ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมที่มีต่อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานของนักท่องเที่ยวในเขตท่องเที่ยวอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรีเพื่อให้เป็นแนวทางเพื่อขยายตลาดและเพิ่มทางเลือกใหม่ของผู้บริโภค โดยมุ่งหวังว่าข้อมูลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการและผู้ผลิต ในด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานให้สอดคล้องกับความต้องการหรือขยายไปยังกลุ่มผู้บริโภคยุคสมัยใหม่ ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้รวมทั้งแนวทางในการประกอบธุรกิจให้กับกลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน เพื่อส่งเสริมสินค้าหัตถกรรมเครื่องจักสานของชาวบ้านและช่วยสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมจักสานภายในแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมจักสานรูปแบบปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่วิจัย คือ ร้านจำหน่ายสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานในแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตด้านสินค้าชุมชน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน

ขอบเขตการศึกษา ศึกษานักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษาและรายได้ ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน และความพึงพอใจที่มีต่อการรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานในรูปแบบปัจจุบัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในงานวิจัยนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดเก่า อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณข้อมูลโดยใช้หลักทฤษฎีความน่าจะเป็น Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในเขตเทศบาลพนสนิมคม ขนาดกลุ่มตัวอย่างคือ จำนวนนักท่องเที่ยว 400 คน และเก็บตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน และ ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานรูปแบบปัจจุบัน ในเขตแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามผู้บริโภคนักท่องเที่ยว โดยมีขั้นตอนการสร้างและทดสอบแบบสอบถาม ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ที่เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน ในเขตแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบ ประกอบด้วย ประเภทของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ วัสดุการผลิต คุณค่าในตัวผลิตภัณฑ์ เหตุผลหลักที่เลือกซื้อ องค์ประกอบที่ตัดสินใจเลือกซื้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน รูปแบบปัจจุบัน ในเขตแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยข้อ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านรูปแบบการออกแบบ 2) ด้านการใช้งานและประโยชน์ใช้สอย 3) ด้านความสวยงาม 4) ด้านความเป็นอัตลักษณ์ โดยการใช้ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริโภคนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลหาค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวการให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์แหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อการรูปแบบหัตถกรรมจักสาน แหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี รูปแบบปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนนำไปปรับใช้ เป็นแนวทางให้พัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในเขตพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการ ชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานไปปรับใช้ เป็นแนวทางให้พัฒนาและออกแบบ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานไปปรับใช้ เป็นแนวทางให้พัฒนาและออกแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และเป็นแนวทางในการขยายตลาดเพิ่มมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมจักสาน ในแหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 400 คน ดังนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 เพศชาย จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคือ อายุ 41-50 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 น้อยสุดคือ อายุ 20-30 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 น้อยที่สุดคือ มีการศึกษาระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0

อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างและพนักงานบริษัท จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือ อาชีพข้าราชการ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 น้อยที่สุดคือ อาชีพเจ้าของกิจการ/อาชีพอิสระ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0

รายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,000 - 25,000 บาท จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 25,000 - 35,000 บาท จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 น้อยที่สุดคือ รายได้ต่อเดือน 35,000 บาทขึ้นไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0

ผลของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมเครื่องจักสาน

ด้านผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ ผลจากความคิดเห็นเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์ของประดับและตกแต่งบ้าน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30 เปอร์เซ็นต์ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เปอร์เซ็นต์ และ น้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนตัว จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ด้านวัสดุผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ ผลจากความคิดเห็นเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ วัสดุไม้ไผ่ จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ วัสดุหวาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 เปอร์เซ็นต์ วัสดุผักตบชวา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 เปอร์เซ็นต์ และ น้อยที่สุด คือ วัสดุปอและป่าน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ด้านคุณค่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ ผลจากความคิดเห็นเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ สีเส้นสวยงาม จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ ลวดลายจักสาน จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31 เปอร์เซ็นต์ รูปทรงสวยงาม จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 21 เปอร์เซ็นต์ และน้อยที่สุด คือ วัสดุจักสาน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ด้านเหตุผลหลักในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน ผลจากความคิดเห็นเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ เพื่อเป็นของใช้ส่วนตัว จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา เพื่อเป็นของที่ระลึก จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22 เปอร์เซ็นต์ เพื่อเป็นของฝาก จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 17 เปอร์เซ็นต์ และน้อยที่สุด คือ เพื่อเป็นของขวัญและวันสำคัญ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ด้านองค์ประกอบที่ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน ผลจากความคิดเห็นเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย คือ รูปแบบการใช้งาน จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48 เปอร์เซ็นต์ รองลงมา คือ ความแปลกใหม่ จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 33 เปอร์เซ็นต์ ราคาบนตัวผลิตภัณฑ์ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15 เปอร์เซ็นต์ และ น้อยที่สุด คือ ค่านิยมทางสังคม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

ผลความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบทัศนกรรมจักสานรูปแบบปัจจุบัน

ด้านรูปแบบ ผลรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.62 (S.D. = .70) โดยมีประเด็นย่อยเรียงตามลำดับความพึงพอใจมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่สวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.60 (S.D. = .70) รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่ทันสมัย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.75 (S.D. = .65) และ น้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่แปลกใหม่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.53 (S.D. = .75) ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ใช้สอย ผลรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.14 (S.D. = .65) โดยมีประเด็นย่อยเรียงตามลำดับความพึงพอใจมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยเหมาะสม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.65 (S.D. = .74) รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่สะดวกสบาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.54 (S.D. = .58) และน้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่แปลกใหม่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.25 (S.D. = .63) ตามลำดับ

ด้านความสวยงาม ผลรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 (S.D.=.74) โดยมีประเด็นย่อยเรียงตามลำดับความพึงพอใจมากไปหาน้อย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีลวดลายสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.75 (S.D. = .75) รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์มีสีสันทสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.40 (S.D. = .72) และน้อยที่สุดคือ ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80 (S.D. = .76) ตามลำดับ

ด้านความเป็นเอกลักษณ์ ผลรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.54 (S.D. = .68) โดยมีประเด็นย่อยเรียงตามลำดับความพึงพอใจมากไปหาน้อย ได้แก่ ลวดลาย สี สู่ถึงความเป็นเอกลักษณ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 (S.D. = .70) รองลงคือ วัสดุในการผลิตสื่อในความเป็นเอกลักษณ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.66 (S.D. = .65) และน้อยที่สุดคือ รูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.65 (S.D. = .71) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่เกิดขึ้นอย่างมากมายรวมถึงการท่องเที่ยววิถีชุมชน การสร้างผลงานผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นส่วนประกอบที่สอดคล้องกับระบบการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น ยุคใหม่ที่มีเทคโนโลยีและการสื่อสารที่รวดเร็ว ส่งผลเข้ามามีบทบาทต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นอย่างมาก ถึงแม้รัฐบาลจะมีกระตุ้นการท่องเที่ยวและให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการท่องเที่ยวชุมชนและการพัฒนาสินค้าพื้นถิ่น แต่ปัจจัยในการพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนยังคงเป็นเรื่องของผู้ผลิตในชุมชนเป็นหลัก ในการที่จะสร้างผลิตภัณฑ์ให้ตอบสนองและเป็นที่ยอมรับ อาจจะมีเกิดจากเหตุผลด้านแรงงาน ต้นทุน หรือวัฒนธรรมในสังคมชุมชนเปลี่ยนไปตามค่านิยม การจะสร้างและออกแบบเพื่อให้ได้ตอบสนองผู้บริโภคจึงอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญใน

การศึกษาระบบในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลที่ชุมชนในท้องถิ่นอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี มีวัฒนธรรมและทักษะสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา และการตลาดเริ่มมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ไม่ใช่แค่การผลิตเพื่อใช้สอยหรือแลกเปลี่ยนกันเองภายในชุมชนเท่านั้นการซื้อขายงานหัตถกรรมจักสาน จึงจำเป็นต้องแสวงหาแหล่งจำหน่ายใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ ดวงจันทร์ นาชัยสินธุ์ (2562) การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งการวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ความต้องการของตลาดผู้บริโภค รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ต้องการความแตกต่าง เฉพาะที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น สอดคล้องกับ วุฒิชัย วิภาทานัง (2562) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาผลงานหัตถกรรม จำเป็นต้องออกแบบและผลิตสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ๆ ให้ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นเพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองกับยุคสมัย วิถีชีวิต ความต้องการผู้บริโภคในปัจจุบันให้มากขึ้น แนวคิดในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ สามารถแบ่งแนวคิดได้ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของการใช้มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Asset) องค์ประกอบ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานของการใช้ข้อมูล ความต้องการจากกลุ่มผู้บริโภค (Market Oriented) (Krittika Sainaratchai, 2017) กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการศึกษาและสังเกตความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ แล้วนำมาพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของที่ระลึก ทั้งในด้านการพัฒนารูปแบบของที่ระลึก ออกแบบของที่ระลึกให้สวยงาม แปลกใหม่ และทันสมัยอยู่เสมอ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมเครื่องจักสาน เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ประกอบการและผู้ผลิตนำข้อมูลใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและออกแบบผลการวิจัย พบว่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ของใช้ภายในบ้าน น้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์ของใช้ส่วนตัว วัสดุผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ คือ ไม้ไผ่ น้อยที่สุด คือ ปอและป่าน คุณค่าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานที่สนใจ คือ สีสันสวยงาม น้อยที่สุด คือ วัสดุจักสาน เหตุผลหลักในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน คือ เพื่อเป็นของขวัญส่วนตัว น้อยที่สุด คือ เพื่อเป็นของขวัญและวันสำคัญ องค์ประกอบที่ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสาน คือ รูปแบบการใช้งาน น้อยที่สุด คือ ค่านิยมทางสังคม สอดคล้องกับ วิไลวรรณ ศิริอำไพ (2555) นักท่องเที่ยวที่ไปซื้อสินค้าในตลาดโบราณบ้านสะแกกรัง ส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อสินค้าด้วยตนเอง และตัดสินใจซื้อเพื่ออุปโภคและบริโภค และองค์ประกอบที่จะทำให้ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเครื่องจักสาน โดยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเลือกซื้อจากรูปแบบผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยเหตุผลด้านรูปแบบการจัดจำหน่ายและค่านิยมทางสังคมให้ความสำคัญน้อยที่สุดในการตัดสินใจซื้อ และพรพิมล สัมพัทธ์พงศ์ (2559) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านที่ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์มากที่สุด คือ ด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ และสอดคล้องกับ อภิญา ศักดาศิริรัตนและคณะ (2559) ผลการวิจัยด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมายังย่านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกพบว่า จุดประสงค์ในการเดินทางมายังย่านทองเที่ยวในแต่ละครั้ง นอกจากจะเดินทางมาเพื่อซื้อสินค้าไว้เป็นของที่ระลึกในการมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่แล้ว ยังซื้อสินค้าที่ระลึกเหล่านั้นไว้ใช้เองในชีวิตประจำวันอีกด้วย

ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมจักสานรูปแบบปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี ผลรวมของความคิดเห็นมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านรูปแบบ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่แปลกใหม่ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่แปลกใหม่ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีรูปทรงสวยงาม ด้านความเป็นอัตลักษณ์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ รูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องกับ บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา (2561) กล่าวคือ คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ดี ได้แก่ ความแปลกใหม่ (Innovative) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ซ้ำซากมีการนำเสนอความแปลกใหม่ในด้านต่าง ๆ เช่น ประโยชน์ใช้สอยที่ต่างจากเดิม รูปแบบใหม่ วัสดุใหม่ หรืออื่น ๆ ที่เหมาะสมกับ สภาพความต้องการของผู้บริโภคในตลาดนั้น สอดคล้องกับ ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา (2559) แนวทางการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้เกิดความยั่งยืนและยังคงอยู่ต่อไปได้นั้น จำเป็นที่จะต้องสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมให้เกิดคุณค่าพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่ คุณค่าของความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น (identity values) คุณค่าของวัสดุและกรรมวิธีการผลิต (material and process values) คุณค่าทางความงาม (aesthetic values) และคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย (functional values) ซึ่งองค์ประกอบพื้นฐานดังกล่าว จะเป็นกรอบในการสร้างสรรค์ผลงานหัตถกรรมในแต่ละชุมชน ซึ่งจะแฝงไว้ด้วยความเป็นอัตลักษณ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และสามารถนำไปประยุกต์ต่อยอดในการพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบหัตถกรรมจักสานรูปแบบปัจจุบัน แหล่งท่องเที่ยวตลาดเก่า อำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี ที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. สามารถทำการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริโภค จำแนกตาม เพศ อายุ รายได้ ที่มี ความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่มีจำหน่ายตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวให้กว้างมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาในรูปแบบของการพัฒนามูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อ จัดทำเป็นยุทธศาสตร์ของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่นำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนและสอดคล้องเชื่อมโยงกับระบบการท่องเที่ยว
3. ควรศึกษาการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเทียบเคียง (Benchmarking) ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวและควรศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของ นักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการออกแบบรูปแบบหัตถกรรมจักสาน
4. สามารถทำการวิจัยด้านกระบวนการออกแบบและการผลิต เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและ ทันสมัยกับสังคมปัจจุบัน พร้อมทั้งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ชุมชน

5. ศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทหัตถกรรมจักสาน เพื่อขยายช่องทางในการตลาดให้กว้างขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ขอขอบคุณ หน่วยงานต้นสังกัด บุคลากร อาจารย์และนักศึกษา หลักสูตรออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี และการช่วยเหลือประสานงานในการดำเนินการต่าง ๆ จากช่างผู้ผลิตผู้ประกอบการ ร้านค้าชุมชนภายในแหล่งท่องเที่ยว อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558–2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ดวงจันทร์ นาชัยสินธุ์. (2562). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยต้นทุนวัฒนธรรมชุมชนวิถีบวก กลุ่มทอเสื่อบ้านท่อนใหม่ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 หน้า 285-304.
- ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา. (2559). ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมกับการพัฒนาสู่สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 36 ฉบับที่ 1 หน้า 67-80.
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. (2561). การพัฒนาสินค้าหัตถกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบ้านถวายโดยชุมชน. วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ.2561. หน้า 125-148 สืบค้นจาก <http://:tujournales.tu.ac.th/thammasatjournal/detailart.aspx?ArticleID=2873>
- พรพิมล สัมพัทธ์พงศ์. (2559). พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) ในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2559.
- วิไลวรรณ ศิริอำไพ. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวตลาดโบราณบ้านสะแกกรัง (ถนนคนเดินตรอกโรงยา) จังหวัดอุทัยธานี. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาธุรกิจ ระหว่างประเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วุฒิชัย วิภาทานัง. (2562). การศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมประเภทของใช้และของที่ระลึก จังหวัดอ่างทอง. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.

อภิญา คักดาคีโรรัตน์ และคณะ. (2559). การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกจากธุรกิจคาปลีกของ
นักท่องเทียวในยานทองเทียว จังหวัดเชียงใหม. วารารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 หน้า 272-281.

Krittika Sainaratchai. (2017). Marketing Mix Development Guideline of Souvenir for
European and Asian Tourists in Bangkok Metropolis. from [http://file:///C:/Users/
jin/Downloads/88524-Article%20Text-216295-1-10-20170603%20\(1\).pdf](http://file:///C:/Users/jin/Downloads/88524-Article%20Text-216295-1-10-20170603%20(1).pdf)

ICAC2021-010100021

โปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่
เพื่อจัดการการขึ้นลงรถรับส่งนักเรียน

Application Program on Network of Mobile Computers
for Managing the Boarding into the School Bus

อภิสิทธิ์ เตียววัฒนกุล^{1*}, สโรช จรรย์รงค์², ชนาธิป สิ้นสมุทร³, รุ่งเรือง มุศิริ⁴, ปวีณา ปรีชญากุล⁵, ภัทรพล วรประชา⁶
สมใจ กลิ่นงาม⁷ ปัญญา บุญญาภิวัฒน์⁸ และยุทธชัย นิลแพทย์⁹

Aphisit Tieowattanakul^{1*}, Saroch Chanyong², Chanatip Sinsamut³, Rungruang Musiri⁴
Paween Preechayakul⁵, Phatarapon Vorapracha⁶, Somjai Klinngam⁷, Panya Boonyapiwat⁸
and Yutthachai Nilphat⁹

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand
Email: bkz.ntech@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

โครงการนี้เป็นการออกแบบโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน โดยการบันทึกการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานะการขึ้น-ลงของนักเรียน โดยการตรวจสอบผ่านโปรแกรมประยุกต์ ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองได้รับทราบว่านักเรียนถึงโรงเรียน-บ้านในแต่ละวัน โครงการที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นการพัฒนาโดยใช้ภาษาพีเอชพีติดต่อกับฐานข้อมูลและใช้โมดูลคลังในการสแกนคิวอาร์โค้ดเพื่อยืนยันตัวบุคคล

ผลการทดลองโครงการนี้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากสามารถใช้โปรแกรมประยุกต์นี้ในการตรวจสอบสถานะของนักเรียนและประวัติการขึ้น-ลงของนักเรียนจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้

คำสำคัญ: โปรแกรมประยุกต์, การจัดการขึ้นลงรถรับส่ง, การสแกนคิวอาร์โค้ด

Abstract

This project is to design a mobile network application to manage to get in-get off bus school. By recording get in-get off the bus school of the student shuttle to let parents know the get in-get off status by checking through the application. Parents and Students are informed that they arrive at home-school each day. The project in this study was developed by using the language of PHP, connecting with the database and using the camera module to scan the QR Code to verify identity.

The results of this project experiment were successful. Because this application can be used to check student status and the history of get in-get off the bus school from a mobile phone.

Keywords: Application, Managing the Boarding into the School Bus, QR code scanning

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ปัจจุบันเมื่อเด็กมีอายุ 3 ปี ผู้ปกครองหลายคนเริ่มส่งบุตรของตนเข้าศึกษาในระดับชั้นเตรียมอนุบาล ซึ่งภาระหน้าที่หนึ่งที่จะเกิดขึ้นต่อผู้เป็นพ่อแม่คือการรับส่งลูกไปโรงเรียน แต่ด้วยความไม่สะดวกในการไปรับและส่งลูกไปโรงเรียนของหลายๆครอบครัวเพราะต้องออกไปทำงาน ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาหรือไม่สะดวกที่จะไปรับส่งบุตรด้วยตัวเองได้ จึงได้เลือกใช้บริการรถรับส่งของทางโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการดูแลบุตร โดยผู้ปกครองได้ให้ความไว้วางใจกับทางโรงเรียนในการดูแลบุตร ซึ่งในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาอำนวยความสะดวกในการจัดการเรื่องต่าง ๆ และยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในด้านความปลอดภัยได้อีกด้วย

เนื่องจากการบริการรถรับส่งนักเรียนมีปัญหาที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ปี ตามที่เป็นข่าว เรื่องนักเรียนติดค้างอยู่ภายในรถ และผู้ปกครองไม่สามารถติดตามบุตรได้ ทำให้ผู้ปกครองรู้สึกว่าการดูแลบุตรของตนไม่ปลอดภัย อาจจะทำให้เกิดเรื่องอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อถึงแก่ชีวิต ทำให้เกิดความสูญเสียที่ไม่อาจแก้ไขได้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวมาข้างต้น มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย แต่ก็มีความสำคัญถึงชีวิตของตัวนักเรียน ด้วยปัญหาเหล่านี้ ทำให้ทางกลุ่มผู้พัฒนาไม่อาจละเลย และมีความมุ่งหวังว่า จะสามารถเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ เพราะทางกลุ่มผู้พัฒนาได้ให้ความสำคัญในเรื่องของชีวิต และความปลอดภัยของนักเรียน โดยทางกลุ่มผู้พัฒนามีแนวคิดที่ว่า นักเรียนเป็นเยาวชนของชาติที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติได้ในอนาคต

ด้วยเหตุนี้กลุ่มผู้พัฒนาได้มองเห็นความสำคัญด้านความปลอดภัยของนักเรียน จึงได้ทำการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน เพื่อที่จะเข้ามาแก้ปัญหาดังกล่าว โดยใช้การสแกน QR Code เพื่อตรวจสอบนักเรียนที่ทำการขึ้น-ลงรถ มีการบอกเวลาขึ้น-ลงของนักเรียน ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบบุตรของตนได้แบบ Real-time และมีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ บนระบบฐานข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพด้านความปลอดภัยให้กับทางโรงเรียนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของโครงการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านผู้ใช้งานโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน ดังนี้

- 1) อาจารย์ประจำรถรับส่งนักเรียน
- 2) คนขับรถรับส่งนักเรียน

- 3) ผู้ปกครองของนักเรียน
- 4) เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบของโรงเรียน
2. ขอบเขตด้านความสามารถโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนในส่วนของอาจารย์ประจำรถรับส่งนักเรียน
 - 1) สามารถเข้าสู่ระบบได้
 - 2) สามารถแสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของอาจารย์ได้
 - 3) สามารถเลือกรถที่จะเข้าไปประจำได้
 - 4) สแกน QR code นักเรียนเวลาขึ้น-ลงได้
 - 5) สามารถแสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของนักเรียนได้
 - 6) สามารถบอกสถานะการขึ้น-ลงของนักเรียนได้
 - 7) สามารถตรวจสอบผู้โดยสารของรถคันอื่นได้
 - 8) สามารถแสดงจำนวนนักเรียนที่อยู่บนรถได้
 - 9) สามารถบอกเวลาในการขึ้น-ลงรถของนักเรียนได้
 - 10) แสดงข้อมูลและติดต่อผู้ปกครองได้
3. ขอบเขตด้านความสามารถโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนในส่วนของคนขับรถรับส่งนักเรียน
 - 1) สามารถเข้าสู่ระบบได้
 - 2) แสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของคนขับรถรับส่งได้
 - 3) สามารถสแกน QR code นักเรียนเวลาขึ้น-ลงได้
 - 4) สามารถแสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของนักเรียนได้
 - 5) บอกสถานะการขึ้น-ลงของนักเรียนได้
 - 6) สามารถตรวจสอบผู้โดยสารของรถคันอื่นได้
 - 7) สามารถแสดงจำนวนนักเรียนที่อยู่บนรถได้
 - 8) บอกเวลาในการขึ้น-ลงรถของนักเรียนได้
 - 9) สามารถแสดงข้อมูลและติดต่อผู้ปกครองได้
4. ขอบเขตด้านความสามารถโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนในส่วนของผู้ปกครองของนักเรียน
 - 1) สามารถเข้าสู่ระบบได้
 - 2) สามารถแสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของผู้ปกครองได้
 - 3) สามารถแสดงข้อมูลของนักเรียนที่เป็นบุตรของตนได้เท่านั้น
 - 4) สามารถแสดงข้อมูลของอาจารย์และคนขับรถรับส่งได้
 - 5) สามารถติดต่ออาจารย์ประจำรถและคนขับรถรับส่งได้

- 6) สามารถแสดงหมายเลขทะเบียนของรถรับส่งที่บุตรของตนขึ้นได้
 - 7) สามารถบอกเวลาในการขึ้น-ลงรถของนักเรียนที่เป็นบุตรของตนได้
 - 8) สามารถตรวจสอบประวัติการขึ้น-ลงรถของบุตรย้อนหลังได้
 - 9) สามารถแจ้งไปยังผู้ดูแลระบบได้ว่าการไม่ต้องการให้รถมารับหรือส่งได้
5. ขอบเขตด้านความสามารถโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบของโรงเรียน
- 1) สามารถเข้าสู่ระบบได้
 - 2) ตรวจสอบสถานะของนักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ประจำรถ และรถรับส่งได้
 - 3) สามารถสแกน QR code นักเรียนเวลาขึ้น-ลงได้
 - 4) สามารถตรวจสอบผู้โดยสารของรถคันอื่นได้
 - 5) สามารถเก็บประวัติการขึ้น-ลงรถของนักเรียนย้อนหลังได้
6. ขอบเขตด้านเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม
- 1) ภาษาจาวาสคริปต์ (JavaScript) ใช้ในการเขียนชุดคำสั่งเสริมจากฟังก์ชันการทำงานหลักของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ตอบสนองต่อการใช้งานของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2) ภาษาเอชทีเอ็มแอล5 (HTML5) ใช้ในการสร้างเว็บเพจ หรือข้อมูลอื่นที่เรียกดูผ่านทางเว็บเบราว์เซอร์
 - 3) ภาษาพีเอชพี (PHP) เป็นภาษาคอมพิวเตอร์ในลักษณะเซิร์ฟเวอร์-ไซด์สคริปต์ ใช้สำหรับจัดทำเว็บไซต์ เขียนชุดคำสั่งฟังก์ชันการทำงานของโปรแกรม และแสดงผลออกมาในรูปแบบเอชทีเอ็มแอลภาษาที่ใช้สำหรับจัดทำเว็บไซต์ และแสดงผลออกมาในรูปแบบ HTML
 - 4) ภาษาซีเอสเอส (CSS) ใช้ร่วมกับเอชทีเอ็มแอลทำหน้าที่ในการกำหนดคุณสมบัติให้กับแท็กต่างๆ ให้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ เช่น การสั่งให้ตัวอักษรเป็นตัวหนา หรือการใส่สีให้ตัวอักษร เป็นต้น
 - 5) โปรแกรมซับไลม์เท็กซ์ 3 (Sublime text 3) ใช้ในการเขียนชุดคำสั่งการทำงานของโปรแกรมตามขอบเขตของโปรแกรมที่ได้กำหนดไว้
 - 6) โปรแกรมมายเอสคิวแอล (MySQL) ใช้เป็นฐานข้อมูลของระบบ เพื่อจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
 - 7) โปรแกรมเอ็กซ์เอเอ็มพีพี (XAMPP) ใช้สำหรับการจำลองเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ให้ทำงานในลักษณะของ Web Server

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนเป็นงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นใหม่เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and

development) ซึ่งทำการศึกษาวเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่ สำหรับใช้จัดการข้อมูลการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนของโรงเรียน

2. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนนี้ ทางผู้จัดทำได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 7 ขั้นตอนตามวงจรการพัฒนาาระบบ (Systems Development Life Cycle: SDLC) ที่โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์ (2546: 62) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

- 1) เข้าใจปัญหา (Problem Recognition)
- 2) ศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study)
- 3) วิเคราะห์ (Analysis)
- 4) ออกแบบ (Design)
- 5) สร้างหรือพัฒนา (Development)
- 6) ติดตั้งและทดสอบ (Implementation and Testing)
- 7) บำรุงรักษา (Maintenance)

3. การประเมินผล

การประเมินผลโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนนี้ มีการประเมินผลโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจากโครงการ "การแข่งขันพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 22" ซึ่งจัดโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) จำนวน 3 ท่าน ทำการทดสอบฟังก์ชันการทำงานของโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนที่ได้พัฒนาขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านทำการตรวจสอบความสามารถของโปรแกรมฯ ตามขอบเขตการทำงานของโปรแกรมที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตด้านความสามารถของโปรแกรมในแต่ละส่วนผู้ใช้งานตามหลักเกณฑ์การทดสอบซอฟต์แวร์ของ Paul C. Jorgensen (2002:8)

ผลการดำเนินการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการผู้ใช้งานโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน มีรายละเอียด ดังนี้

1) อาจารย์ประจำรถ จะสามารถเข้าสู่ระบบได้ แสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของอาจารย์ได้ เลือกรถที่จะเข้าไปประจำได้ สแกน QR code นักเรียนเวลาขึ้น-ลงได้ แสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของนักเรียนได้ บอกสถานะการขึ้น-ลงของนักเรียนได้ ตรวจสอบผู้โดยสารของรถคันอื่นได้ แสดงจำนวนนักเรียนที่อยู่บนรถได้ บอกเวลาในการขึ้น-ลงรถของนักเรียนได้ และแสดงข้อมูลและติดต่อผู้ปกครองได้

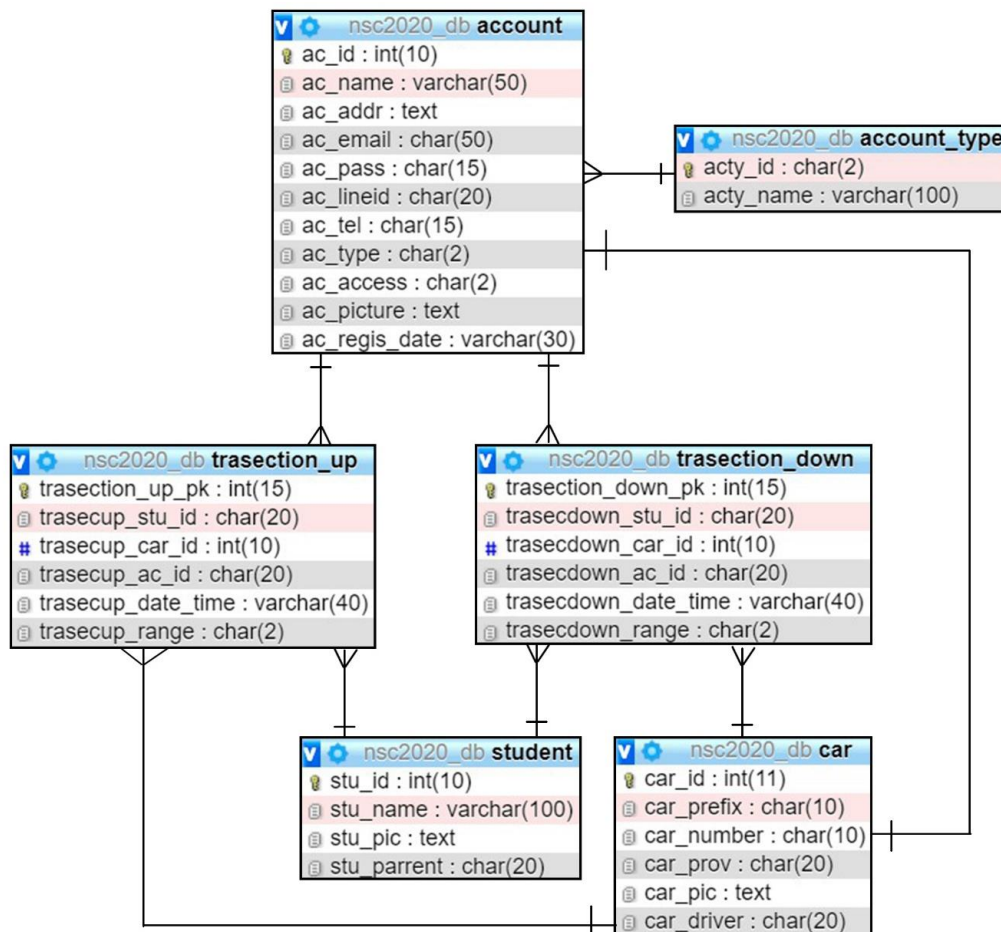
2) คนขับรถรับส่ง จะสามารถเข้าสู่ระบบได้ แสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของคนขับรถรับส่งได้ สแกน QR code นักเรียนเวลาขึ้น-ลงได้ แสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของนักเรียนได้ บอกสถานะการขึ้น-ลงของนักเรียน

ได้ ตรวจสอบผู้โดยสารของรถคันอื่นได้ แสดงจำนวนนักเรียนที่อยู่บนรถได้ บอกเวลาในการขึ้น-ลงรถของนักเรียนได้ และแสดงข้อมูลและติดต่อผู้ปกครองได้

3) ผู้ปกครอง จะสามารถเข้าสู่ระบบได้ แสดงข้อมูลชื่อ-สกุลของผู้ปกครองได้ แสดงข้อมูลของนักเรียนที่เป็นบุตรของตนได้เท่านั้น แสดงข้อมูลของอาจารย์และคนขับรถรับส่งได้ ติดต่ออาจารย์ประจำรถและคนขับรถรับส่งได้ แสดงหมายเลขทะเบียนของรถรับส่งที่บุตรของตนขึ้นได้ บอกเวลาในการขึ้น-ลงรถของนักเรียนที่เป็นบุตรของตนได้ ตรวจสอบประวัติการขึ้น-ลงรถของบุตรย้อนหลังได้ และแจ้งไปยังผู้ดูแลระบบได้ว่าไม่ต้องการให้รถมารับหรือส่งได้

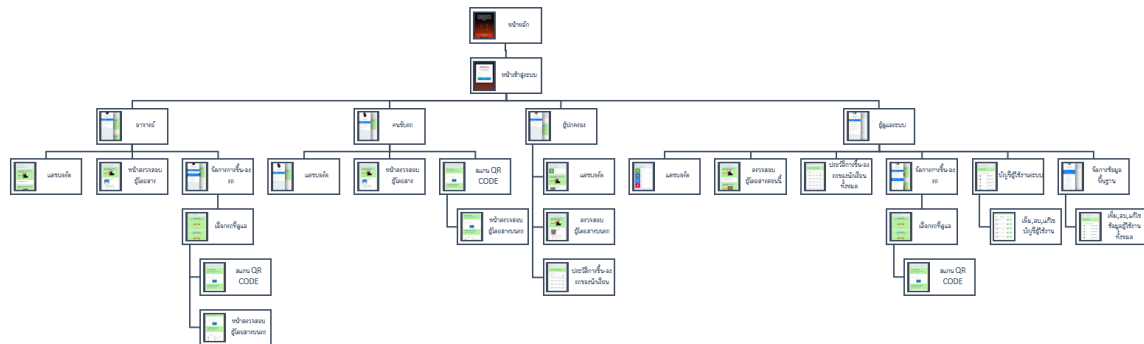
4) ผู้ดูแลระบบ จะสามารถเข้าสู่ระบบได้ ตรวจสอบสถานะของนักเรียน ผู้ปกครอง อาจารย์ประจำรถ และรถรับส่งได้ สแกน QR code นักเรียนเวลาขึ้น-ลงได้ ตรวจสอบผู้โดยสารของรถคันอื่นได้ และเก็บประวัติการขึ้น-ลงรถของนักเรียนย้อนหลังได้

2. ผลการออกแบบฐานข้อมูลของโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน

ภาพที่ 1 แบบจำลองข้อมูลอีอาร์ไดอะแกรมโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน

3. ผลการออกแบบโครงสร้างของโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน

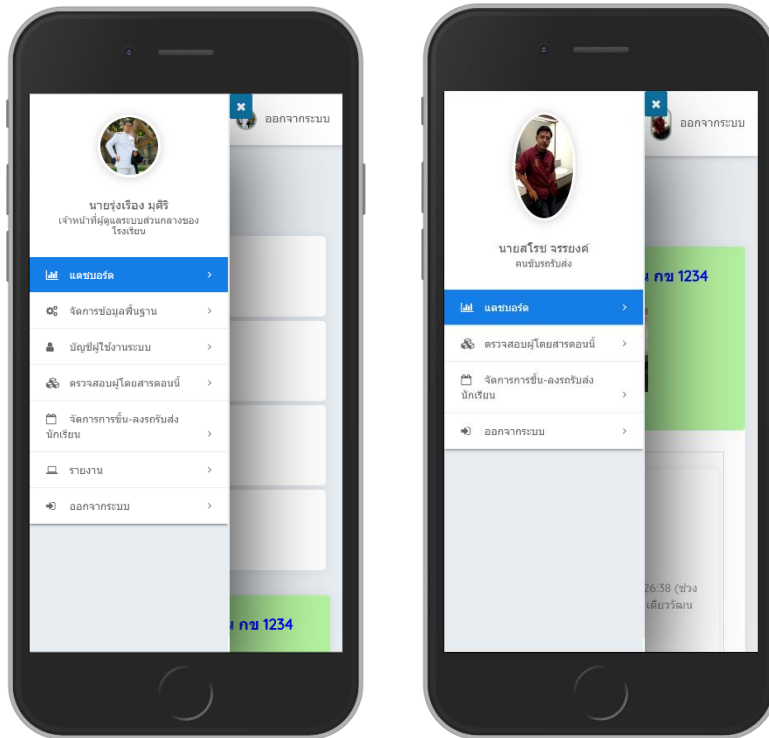

ภาพที่ 2 โครงสร้างของโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน

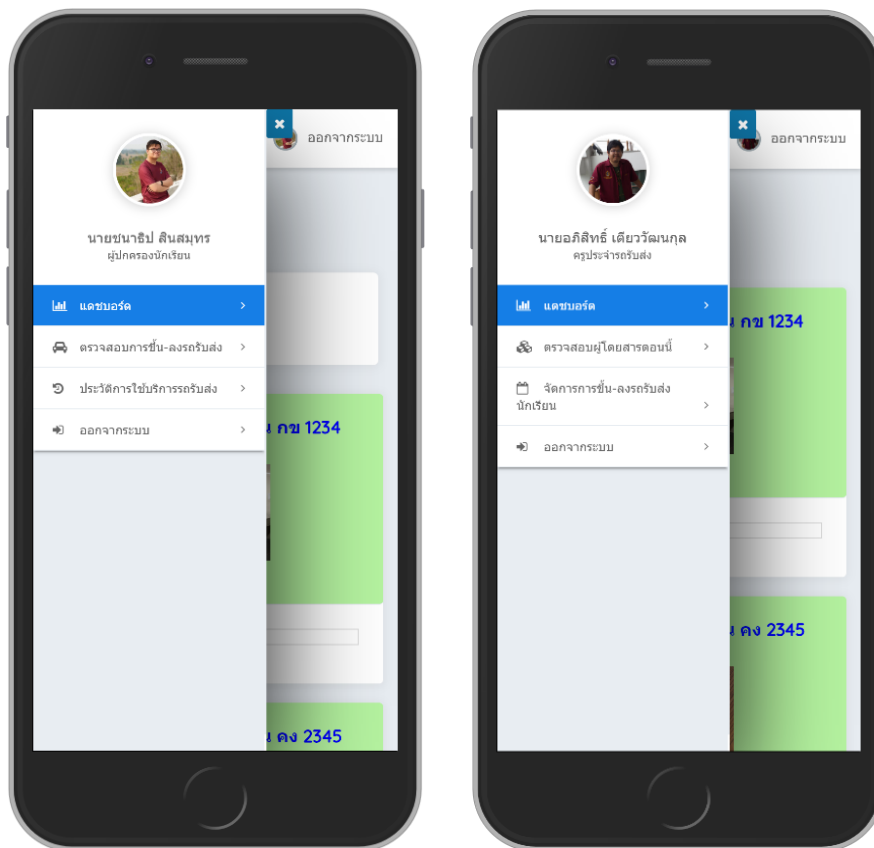
4. ผลการสร้างหรือพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน

ภาพที่ 3 หน้าจอสำหรับล็อกอินเข้าใช้งานระบบและหน้าจอสำหรับจัดการการขึ้นรถของนักเรียน

ภาพที่ 4 หน้าจอแสดงเมนูการใช้งานส่วนผู้ดูแลระบบและส่วนคนขับรถรับส่งนักเรียน

ภาพที่ 5 หน้าจอแสดงเมนูการใช้งานส่วนผู้ปกครองนักเรียนและส่วนครูประจำรถรับส่ง

4. ผลของการประเมินโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลของการประเมินโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีผลประเมินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ โปรแกรมประยุกต์ที่พัฒนาขึ้น สามารถใช้งานได้ตามขอบเขตความสามารถของระบบที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถตรวจสอบสถานะของนักเรียน และประวัติการขึ้น-ลงของนักเรียน จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ทั้ง 4 กลุ่มผู้ใช้งาน ได้แก่ กลุ่มผู้ดูแลระบบ กลุ่มคนขับรถรับส่ง กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มครูประจำรถรับส่ง ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

หลังจากทางผู้จัดทำโครงการได้ทำการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำโปรแกรมประยุกต์ที่พัฒนาขึ้นไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจากโครงการ “การแข่งขันพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 22” ซึ่งจัดโดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อทดสอบความสามารถของโปรแกรมประยุกต์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีผลประเมินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ โปรแกรมประยุกต์ที่พัฒนาขึ้น สามารถใช้งานได้ตามขอบเขตความสามารถของระบบที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

จากผลของการวิจัยการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์และออกแบบระบบที่ดี โดยพัฒนาระบบให้มีความสามารถในการจัดการข้อมูลที่หลากหลาย มีรายงานในหลายมิติ จะช่วยให้ระบบนำใช้งานมากขึ้น
2. การประเมินผลฟังก์ชันการทำงานของโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน ซึ่งผลประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีผลประเมินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะ

ผู้จัดทำโครงการการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียนเหมาะสมกับ มีเสนอข้อเสนอแนะให้กับผู้ที่จะนำไปพัฒนาต่อ ดังนี้

- 1) ควรพัฒนาระบบให้สามารถยืนยันตัวตนด้วยวิธีการสแกนใบหน้าได้
- 2) ควรพัฒนาระบบให้ทราบตำแหน่งของรถรับส่งนักเรียนได้แบบเรียลไทม์

2. การนำไปใช้ประโยชน์

ผู้ที่จะนำระบบนี้ไปใช้ควรทำการศึกษาเอกสารคู่มือการใช้งานระบบให้เข้าใจก่อน เพื่อการใช้งานระบบอย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้จัดทำโครงการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์บนเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่เพื่อจัดการการขึ้น-ลงรถรับส่งนักเรียน ขอกราบขอบพระคุณโครงการ “การแข่งขันพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 22” จากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่ได้มอบทุนอุดหนุนในการจัดทำโครงการฯ นี้ และขอขอบพระคุณ อาจารย์รุ่งเรือง มุศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการฯ และอาจารย์ทุกท่าน ที่คอยดูแลให้คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมให้คำแนะนำในการทำงาน ทำให้โครงการนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี และกราบขอบพระคุณ สำนักพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ที่ได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น ซึ่งทำให้คณะผู้จัดทำได้พัฒนาศักยภาพตนเอง สำหรับเตรียมพร้อมในการทำงานจริงหลังสำเร็จการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คะชา ชาญศิริลป. (2553). **คู่มือเรียน Web Programming ด้วย PHP, MySQL และ AJAX**. กรุงเทพฯ: โปรวีชั่น.
- เทพฤทธิ์ บัณฑิตวัฒนาวงศ์. (2554). **คู่มือเรียนวิเคราะห์และออกแบบฐานข้อมูล**. กรุงเทพฯ: โปรวีชั่น.
- บัญชา ปะสีละเตสัง. (2559). **การเขียนโปรแกรม Java และ Android**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พนิดา พานิชกุล. (2552). **เทคโนโลยีเชิงวัตถุ=Object-oriented-technology**. กรุงเทพฯ: เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์.
- อรยา ปรีชาพานิช. (2557). **คู่มือเรียน การวิเคราะห์และออกแบบระบบ : System Analysis and Design : ฉบับสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ: ไอดีซี พรีเมียร์.
- โสภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2546). **การวิเคราะห์และออกแบบระบบ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- Paul C. Jorgensen. (2002). **Software Testing: A Craftman’s Approach**. Second Edition. CRC Press.

ICAC2021-010100022

รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี
Cultural Tourism Marketing Communication Management Model
Chanthaburi province

อภิวรรณ ศิรินันทนา^{1*}, จำเริญ คังคะศรี², บวรสรรค์ เจียดำรง³ และภริพัฒน์ แก้วตาธนาวัฒนา⁴
apiwan sirinantana^{1*} Jumroen Kangkasi² Bavonsan Chiadamrongand³ and Puripat Kaewtathanawattana⁴
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Faculty of Communication Arts Rambhaibarni Rajabhat University
Email: apiwannarak@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยว จำนวน 384 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มทางวัฒนธรรมในชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ด้านวัฒนธรรม ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาในชุมชน ตัวแทนกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ จำนวนและร้อยละ

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ติดตามสื่ออินเทอร์เน็ต ได้แก่ เว็บไซต์ โดยเปิดรับข่าวสาร 2-3 ครั้ง ต่อเดือน และระยะเวลาในการเปิดรับต่ำกว่า 15 นาที เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่วนรูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี เป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยว บนฐานการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการส่งเสริมการปรับใช้ทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดมูลค่าทางการเศรษฐกิจโดยมีชุมชนเป็นกลไกในการสร้างเนื้อหา และมีเครือข่ายสนับสนุนในเรื่องดำเนินการสื่อสารให้แก่ชุมชน

คำสำคัญ: รูปแบบ, การจัดการสื่อสาร, การตลาด, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of this research study, Cultural Tourism Marketing Communication Management Model Chanthaburi province, were 1) to study the behavior of receiving cultural tourism information in Chanthaburi Province and employing, 2) to study a marketing communication management model for cultural tourism in Chanthaburi Province It's mixed methods research both the quantitative and qualitative research methods the sample group consisted of 384 tourists. Including of community leaders, community cultural group leaders. Cultural philosopher Representatives from in the community and educational institutions Tourism Group. The tools used were questionnaires and interviews. The statistics used to analyze the data are number and percentage.

The study found that to receive cultural tourism information in Chanthaburi Province tourists follow the Internet media, such as the Google web site, for 2-3 times a month and the exposure time is less than 15 minutes to take advantage of their free time. As for the marketing communication management model for cultural tourism in Chanthaburi Province, is a tool for tourism promotion and tourism development. On the basis of managing cultural resources and promoting the deployment of cultural capital is to achieve economic value with the community as a mechanism for creating content, and to support network in communicating with the community

Keywords: Styles, Communication Management, Marketing, Cultural Tourism

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างมาก โดยในแง่เศรษฐกิจนั้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยในการปรับดุลการชำระเงินของประเทศ สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การจ้างงานและการสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรง และการจ้างงานในภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมแล้วจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ และควมมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ในส่วนของภาคตะวันออก เมื่อปี 2559 มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลักแสนล้าน โดยเป็นรายได้จากชาวต่างชาติร้อยละ 59 ส่วนใหญ่ที่นิยมมาเที่ยวในภาคตะวันออกคือชาวจีน รัสเซีย อินเดีย และยุโรป จากการที่รัฐบาลมีแผนจะพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเพื่อให้สอดคล้องกับระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor (EEC) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคตะวันออก มีแผนการทำงานด้วยการรักษารายได้ในแต่ละเดือนให้อยู่ในระดับสม่ำเสมอ ด้วยการเจาะกลุ่มคนทำงานต่างชาติ กลุ่มนักท่องเที่ยวรายได้สูง การขยายสินค้าและบริการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำ ทั้งเรื่องอาหารอร่อย อาหารพื้นถิ่น อาหารเพื่อสุขภาพไปพร้อม ๆ กัน (เปรมฤดี ทองลา. 2562 : 300)

จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งในดินและในน้ำ มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกผลไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัด ได้แก่ทุเรียน เงาะ มังคุด กล้วย และพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ จังหวัดจันทบุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น แหลมเสด็จ หาดเจ้าหลาว อ่าวคุ้งกระเบน อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ (น้ำตกกระต๊อง) 2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น บ้านพระยาวิสุทธโกษา (พิภพสามเสน) อาคารพักอาศัยและร้านค้าย่านท่าหลวง พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี (หลังเก่า) อุทยานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชค่ายเนินวง 3) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัดพระแม่ปฏิสนธินิรมล (โบสถ์วัดคาทอลิก) วัดไผ่ล้อม (พระอารามหลวง) วัดจันทนาราม วัดใหม่เมืองจันทบุรี วัดโบสถ์เมือง 4) แหล่งท่องเที่ยวทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ตลาดพลอยถนนอัญมณี บ้านบางสระ เมืองจันทน์ในฤดูผลไม้ และ 5) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น โบราณสถานค่ายเนินวง ศาลากลางจังหวัดจันทบุรีหลังเก่า ถนนอัญมณี (ถ.ศรีจันทร์และตรอกกระจ่าง) ศาลหลักเมืองจันทบุรี (ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง) ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (จันทบุรี) แหล่งโบราณคดีบ้านคลองบอน แหล่งโบราณคดีบ้านคลองบอน พระพุทธบาทพลวง วัดพลับ และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ วัดเขาสุกิม พุทธอุทยาน วัดขากใหญ่ วัดเขาพลอยแหวน วัดตะกาดเง้า วัดสวนบ้านแก้ว ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี และอาสนวิหารแม่พระปฏิสนธินิรมล (วัดคาทอลิก) จากแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่าจันทบุรีเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศในปัจจุบัน (จังหวัดจันทบุรี, 2560)

จะเห็นได้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี น่าสนใจมากมาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งคำว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” ถูกกำหนดขึ้นมาอย่างชัดเจนในการประชุมสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) ที่เมืองออกซ์ฟอร์ด ใน พ.ศ. 2512 หรือ ค.ศ. 1969 (นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย, 2554, น. 31) นับจากนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้อย่างหลากหลายโดยมีรูปแบบเดียวกันคือ เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากความต้องการและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตของคน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อาหาร และสินค้าท้องถิ่น จึงถือได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบสานวัฒนธรรมของมนุษย์ให้คงอยู่ (ประภาส คุรุเอี่ยม, 2556)

สำหรับวังสวนบ้านแก้ว เป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 41 หมู่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ในสมัยก่อนเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 7 ซึ่งประกอบไปด้วยตำหนักและอาคารหลายหลัง ปัจจุบันวังสวนบ้านแก้วอยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี และไม่เสียค่าธรรมเนียมในการเข้าเยี่ยมชม แต่วังสวนบ้านแก้ว ยังไม่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวมากนักอาจเนื่องมาจากขาดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวที่ชัดเจน หรือรูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวยังไม่เหมาะสม จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จัก วังสวนบ้านแก้ว ไม่มากเท่าที่ควร

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และทราบรูปแบบสื่อสารการตลาดทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

กำหนดขอบเขตพื้นที่ วังสวนบ้านแก้ว ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งในจังหวัดจันทบุรี ประกอบกับเป็นแรงดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวสำคัญของชุมชน และเป็นแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมสำคัญในการศึกษา ครั้งนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

กำหนดขอบเขตเนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. พฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี
2. รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี” เป็นการ
ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) และ
วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) โดยใช้
เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaires)

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือนักท่องเที่ยวที่มา
เที่ยววังสวนบ้านแก้ว ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของคอคแรน
(Cochran, 1977) ได้จำนวน 384 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือแบบสอบถามพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี
มีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ระเบียบวิธีวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์
โดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ในการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มทางวัฒนธรรมในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านด้าน
วัฒนธรรม ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาในชุมชน ตัวแทนกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล
สำคัญ คัดเลือกจากคุณสมบัติบุคคลที่มีบทบาทเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชุมชน ไม่ต่ำกว่า 3 ปี
และมีบทบาทเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักในการบริหารจัดการชุมชน วัฒนธรรมชุมชน และการท่องเที่ยว
ชุมชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

พฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี พบว่า ข้อมูลส่วน
บุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.90 ส่วนใหญ่
มีอายุ 31 - 40 ปี มีจำนวน 163 คน มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50
ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,0001 - 15,000 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 108 คน คิดเป็น
ร้อยละ 28.10 ข้อมูลพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่ติดตามประเภทสื่อ สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 47.40 มีความถี่ในการเปิดรับ

ข่าวสาร 2-3 ครั้ง ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 38 มีระยะเวลาในการเปิดรับต่ำกว่า 15 นาที คิดเป็นร้อยละ 39.30 ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเปิดรับสื่อ เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 35.40

รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสรุปความ
เนื้อหา จากการประชุมย่อย ได้ข้อมูลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี

Source	Network	Message	Channel	Receiver
เจ้าของแหล่ง ท่องเที่ยว	เครือข่ายสื่อสารการ ท่องเที่ยว	สิ่งดึงดูดใจ วังสวนบ้านแก้ว	หน่วยงานด้านการ สื่อสาร	นักท่องเที่ยว ผู้สัญจร ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว
วังสวนบ้านแก้ว	1. มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี 2. เทศบาลเมือง ท่าช้าง 3. องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดจันทบุรี 4. สำนักงานการ ท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี	1. ป้ายบอกทาง 2. สถานที่จอดรถ 3. มัคคุเทศก์ 5. ความสะอาด 6. พิพิธภัณฑ์ 7. กิจกรรม	1. สำนักงาน ประชาสัมพันธ์จังหวัด 2. สื่อมวลชน 3. สื่อท้องถิ่น/สื่อ ชุมชน กลุ่มเอกชน บริษัททัวร์ Media 4. วิทยุ หนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น 5. สื่ออินเทอร์เน็ต 6. สื่อมวลชน	
กำหนดเนื้อหาหลัก ของการสื่อสาร	ประสานงานไปยัง สื่อและองค์กรที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิด การสื่อสารอีกช่อง ทางการสื่อสารหนึ่ง		สื่อมวลชน สื่อท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ช่วยเป็นช่องทาง สื่อสารในลักษณะข่าว แจกหรือการเป็นจุด วางสื่อประชาสัมพันธ์	ผู้รับสาร รับรู้ข้อมูล ข่าวสารเกิดความ ความเข้าใจ คิด ตัดสินใจในการ ท่องเที่ยว

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัด
จันทบุรี เป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยว บนฐานการจัดการทรัพยากร
ทางวัฒนธรรมและการส่งเสริมการปรับใช้ทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดมูลค่าทางการเศรษฐกิจโดยมี
ชุมชนเป็นกลไกในการสร้างเนื้อหา และมีเครือข่ายสนับสนุนในเรื่องดำเนินการสื่อสารให้แก่ชุมชน

อภิปรายผล

พฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ติดตามสื่อ
อินเทอร์เน็ต เว็บกูเกิ้ล โดยเปิดรับข่าวสาร 2-3 ครั้ง ต่อเดือน ระยะเวลาในการเปิดรับต่ำกว่า 15 นาที เพื่อใช้

เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายุคปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อชนิดอื่นๆ ดังนั้นจึงทำให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตสูงที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ เพชรนคร กลางสาทร (2556) ได้กล่าวว่า สื่ออินเทอร์เน็ตสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นทั่วโลก สามารถค้นหาข้อมูลต่างๆ ได้เสมือนกับเราไปนั่งอยู่ที่ห้องสมุดขนาดใหญ่ได้ข้อมูลมากมายจากทั่วทุกมุมโลก สามารถติดตามเคลื่อนไหวจากข่าวสารทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี เป็นเครื่องมือสำหรับ ส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยว บนฐานการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมและการ ส่งเสริมการปรับใช้ทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดมูลค่าทางการเศรษฐกิจโดยมีชุมชนเป็นกลไกในการสร้าง เนื้อหา และมีเครือข่ายสนับสนุนในเรื่องดำเนินการสื่อสารให้แก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ จำปาทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างสรรคงานประชาสัมพันธ์เพื่อประสิทธิผลด้านส่งเสริมการ ท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การสร้างภาคีเครือข่ายด้านการประชาสัมพันธ์ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งข้อมูลมากที่สุด

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรทำการจัดสรรงบประมาณ ให้กับวังสวนบ้านแก้ว เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมากขึ้นโดยไม่ เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปจากเดิม
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้มีการจัดคณะทัวร์ ศึกษาดูงาน เพื่อเป็นการฝึกทักษะการท่องเที่ยวของชุมชน และเป็นการทำความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเป็นผู้สนับสนุน และ ประสานงาน ไปยังหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานด้านสื่อประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน สื่อท้องถิ่น เพื่อรับช่วงต่อ จากชุมชนในฐานะเครือข่ายการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษา รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี สำเร็จได้ ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในการตอบแบบสอบถาม ขอบคุณผู้นำชุมชน ผู้นำ กลุ่มทางวัฒนธรรมในชุมชน ประชาชนชาวบ้านด้านวัฒนธรรม ตัวแทนจากสถาบันการศึกษาในชุมชน ตัวแทนกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน ที่ได้กรุณาร่วมประชุมเป็นอย่างดี

คุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากทำวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดามารดาของผู้วิจัยที่ได้ให้กำลังใจ และสนับสนุนมาโดยตลอด อีกทั้งบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ที่ ดีให้แก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จังหวัดจันทบุรี. (2560). สถานที่ท่องเที่ยวจันทบุรี – ที่เที่ยวจังหวัดจันทบุรี. เข้าถึงได้จาก <http://www.bkkfly.com/travel/thailand/chanthaburi.html>
- นุชนารถ รัตนสูงศักดิ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 18(1) หน้า 31-50.
- ประภาส ครูเอี่ยม. (2556). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. เข้าถึงได้จาก <http://tourism-dan1.blogspot.com>
- เปรมฤดี ทองลา. (2562). การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 6 ประจำปี พ.ศ. 2562. “สังคมผู้สูงอายุ: โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา”.
- เพชรนคร กลางสาทร. (2556). ข้อดีและข้อเสียของการใช้อินเทอร์เน็ต. เข้าถึงได้จาก <http://phetnakhonusetointernet.blogspot.com/>
- อดิศักดิ์ จำปาทอง. (2556). การสร้างสรรค์งานประชาสัมพันธ์เพื่อประสิทธิผลด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง. นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. New Delhi: Wiley Eastern.

ICAC2021-010100023

ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Effect of Active Learning on Civics Learning Achievement
Grade 4 Students

พิชญา ทองคำพานิช¹, สุวรรณ จ้อยทอง² และ ฐิติพร พิชญกุล³

Pichaya Thongkampanish¹, Suwanna Juithong² and Thitiporn Pichayakul³

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย

Curriculum and Instruction, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage,
Pathum Thani, Thailand

¹Email: Pichaya0909@gmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประตู่ชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 36 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง หน้าที่พลเมือง จำนวน 14 แผน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหน้าที่พลเมือง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้เชิงรุก, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง

Abstract

The objectives of this research were to: 1) compare the civics learning achievements of grade 4 students before and after using Active Learning. 2) compare the civics learning achievements of grade 4 students after using Active Learning using with a set criterion of 70 percent of the full marks. The sample used in this research consisted of 36 grade 4 students studying in the first semester of the academic year 2020 at Pratoochai School under Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. They were selected using multi – stage random sampling. The research instruments were 14 lesson plans for Active Learning. On civics learning achievement test on multiplications and divisions with a reliability of 0.80 The statistics used for the data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test for one sample.

The research findings were as sample.

1. The civics learning achievement of the grade 4 students score after receiving more proactive learning than before getting proactive learning tatically significant at a level of .05

2. The civics learning achievement of the grade 4 students after using active learning were higher than the criterion of 70 percent of the full marks at the 0.05 level of statistical significance

Keywords: Active Learning, Civics Learning Achievement.

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การศึกษาถูกปรับเปลี่ยนจากเน้นครูเป็นสำคัญเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ในหมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา “ยิ่งไปกว่า ผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุด และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในหลักการข้อที่ 5 ที่ระบุว่า “เป็นหลักสูตรการศึกษาที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยกำลังให้ความสำคัญกับการศึกษาที่จัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตาม ยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นยอมรับใน ความแตกต่าง มีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง เป็นสารที่ว่าด้วยระบบการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะ ความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่าง ความ หลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก ปัญหาของการ สอนสังคมศึกษา เกิดจากครูผู้สอนที่สอนโดยวิธีการบรรยาย ไม่ได้สอนให้เด็กคิด ดังนั้นครูจึงต้องเปลี่ยน วิธีการและพยายามหาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้ความเข้าใจและนำไปใช้ได้ มากกว่าการท่องจำ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 การจัดเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาส่วนใหญ่ ผู้สอนจะเน้นการสอนโดยการบรรยายและสรุปเนื้อหารวบยอดของเรื่องที่จะเรียนไว้ให้ผู้เรียน ผู้เรียนมี บทบาทในการรับฟังการบรรยาย และจดเนื้อหาตามสรุปที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ ทำให้ผู้เรียนขาดการมี ปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย สมศ. พบว่ากลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีผลการประเมินในจุดที่ควรพัฒนาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษา มาตรฐานที่ 4 ด้านผู้เรียน คือ ผู้เรียนควรได้รับการเรียนรู้ที่ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมี วิจารณญาณให้มากขึ้น จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเองมากขึ้น และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สูงขึ้นด้วยการเพิ่มกระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อ เทคนิค วิธีการวัดประเมินผลที่หลากหลาย (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555: 43)

การเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ที่มีความหมายด้วยตนเองโดยมีหลักการคือ กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือกระทำ การค้นหาคำตอบด้วยความอยากรู้ อยากรอง และความสงสัย ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะความสำคัญการเป็นพลเมืองดี และความแตกต่างความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นเนื้อหาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้จากประสบการณ์การคิดและการลงมือทำด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งยังมีคณสมใจในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกมาศึกษา วิจัยอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับการวิจัยของทักษิณา เทพประสิทธิ (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคแผนที่ทางความคิดแบบเชิงรุก เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และงานวิจัยของณัฐวุฒิ ททรัพย์อุปลัมภ์ (2553) ได้ศึกษา การจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ Active Learning ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาภูมิปัญญาไทย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงใช้การเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจความคงทนในการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพิ่มแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประตู่ชัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ของกลุ่มโรงเรียนชัยวัฒนา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 36 คน ที่ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

2.1 สุ่มจากอำเภอทั้งหมดในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 จาก 9 อำเภอ มา 1 อำเภอ คือ อำเภอพระนครศรีอยุธยา

2.2 สุ่มกลุ่มโรงเรียนทั้งหมดในอำเภอพระนครศรีอยุธยาจาก 3 กลุ่มโรงเรียนมา 1 กลุ่มโรงเรียน คือ กลุ่มโรงเรียนชัยวัฒนา

2.3 สุ่มโรงเรียนทั้งหมดจากกลุ่มโรงเรียนชัยวัฒนา จาก 10 โรงเรียน มา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนประตู่ชัย

2.4 สุ่มห้องเรียนทั้งหมดจากโรงเรียนประตู่ชัย จาก 8 ห้องเรียน มา 1 ห้องเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 36 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ

3.1 ตัวจัดการนำ คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องหน้าที่พลเมือง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้เป็นเนื้อหาตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เรื่อง หน้าที่พลเมือง จำนวน 3 หน่วย คือ

- หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่างๆ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะดำเนินการทดลองสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง หน้าที่พลเมืองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 7 สัปดาห์ ซึ่งมีการทดสอบ 2 ชั่วโมง รวมจำนวน 16 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ 1 ชั่วโมง โดยวิธีการหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2) ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
4) นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง

5) เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อการตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยใช้แบบประมาณค่า 5 ระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ท พบว่าทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกันในระดับมาก

6) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try - out) เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

7) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการวิจัย

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียนโดยวิธีการหาคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางเพื่อวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด
2) สร้างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา
3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4) นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสอดคล้อง จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

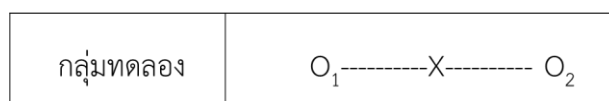
5) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คนตรวจสอบความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

6) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนป.5 และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ

7) เลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อไปทดสอบกับนักเรียน ป. 5 อีกกลุ่ม พบว่ามีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.47 - 0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.33 - 0.56 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

8) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบแผนการวิจัย รูปแบบการวิจัยแบบ One group pretest - posttest design

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1) อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขั้นตอนในการวิจัยให้นักเรียนทราบ
- 2) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 14 แผนการเรียนรู้ เรื่อง หน้าที่พลเมือง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเวลา 14 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

4) หลังจากการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทดลองสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ

5) ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การทดสอบสมมติฐาน

1) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยการทดสอบค่าที่ (t - test for Dependent Samples)

2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้ กับเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 70 ด้วยการทดสอบค่าที่ (t - test for One Sample)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test for Dependent Samples)

คะแนนผลสัมฤทธิ์	\bar{X}	n	S.D.	df	t	Sig.
ก่อน	11.69	36	1.88	35	20.027*	.000
หลัง	18.03	36	1.30			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 11.69 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการเรียนรู้เท่ากับ 18.03 คะแนน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้จัดการเรียนรู้เชิงรุกกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ด้วยการทดสอบค่าที่ (t-test for One Samples)

คะแนนผลสัมฤทธิ์	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
	18.03	1.30	35	18.363*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีคะแนนเฉลี่ย 18.03 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้ง 4 ขั้นตอน เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ และยังเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาระบบการคิดด้านต่างๆ ไปสู่การได้ลงมือ ปฏิบัติผู้เรียนจึงได้เกิดการเรียนรู้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงส่งผลทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวทัญญู วุฒิวรรณ (2553) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เชิงรุก เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เชิงรุกสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เนื่องจากหลังได้รับการเรียนรู้เชิงรุกผู้เรียนมีความรู้ความสามารถผ่านเกณฑ์แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจจากการที่ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นลำดับขั้นตอน 4 ขั้นตอน ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำจริงจากกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ค้นหาคำตอบด้วยความอยากรู้ อยากรอง และความสงสัย ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2558) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจการเรียนรู้เชิงรุก ในแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดี ควรเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอนที่มุ่งใจในการเรียน ใบความรู้ ใบงาน โดยเฉพาะในขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ

2. ครูผู้สอนควรชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้เชิงรุกทั้ง 4 ขั้นตอน ให้ชัดเจนและให้ผู้เรียนเข้าใจก่อน การจัดการเรียนรู้ บอกบทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียน จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด และบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการเรียนรู้เชิงรุกกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ที่มีต่อทักษะด้านการคิดแก้ปัญหา ด้าน การคิดวิเคราะห์

2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกกับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบการใช้สมองเป็นฐาน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จุ้ยทอง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติพร พิษณุกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.นิติกร อ่อนโยน อาจารย์ ดร.วัสส์พร จิโรจพันธ์ อาจารย์ชูจิต แสงแห่งธรรม อาจารย์สุกัญญา ภาคักดี และอาจารย์นิรันดร์ พงศ์พันธุ์สุข ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณา ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า และให้คำแนะนำผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียนโรงเรียนประตู่ชัย ตำบลท่าวาสสุกรี อำเภอ พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกรุณาให้ความช่วยเหลือในการทดลองใช้เครื่องมือและ เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

คุณค่าประโยชน์ของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ตลอดจนบูรพจารย์ที่มีส่วนสำคัญในการอบรมสั่งสอนให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2558). Active Learning. สืบค้นจาก <http://www.drchaiyot.com>. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2558.
- ณัฐวุฒิ ททรัพย์อุบลมภ์. (2553). การจัดการเรียนแบบใฝ่รู้ (Active Learning) ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต (0021311) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. รายงานวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทักษิภา เทพประสิทธิ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคแผนที่ทางความคิดแบบเชิงรุก. วิทยานิพนธ์. ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและประเมิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วทัญญู วุฒิวรรณ. (2553). ผลการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับประถมศึกษา. อุดสำเนา.

ICAC2021-010100024

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา
ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
Factors Relating to the Intention to Carry on the Royal Wishes of the
King's Philosophy for the Students' Lives at Dhonburi Rajabhat University,
Bangkok

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศกร เพิ่มผล

Wongsakorn Poempol

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Dhonburi Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: wongsakorn.p@dru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาความตั้งใจที่จะสืบสานศาสตร์พระราชาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจและแนวคิดในการสืบสานศาสตร์พระราชาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี วิธีศึกษาใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed method Research) ประชากรที่ศึกษา เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 5,381 คนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจาก 4 คณะ และการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์ เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การศึกษาเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม คุณภาพค่าอัลฟา (α) = .862 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาที่สำคัญพบดังนี้

ประการที่ 1 ความตั้งใจที่จะสืบสานศาสตร์พระราชา โครงการต่าง ๆ จำนวน 8 โครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.97) โดยเรียงลำดับประเด็นศาสตร์พระราชาตามค่าเฉลี่ยความตั้งใจจากมากไปหาน้อย คือ โครงการทฤษฎีใหม่ (ค่าเฉลี่ย = 4.11) โครงการกั้นน้ำชัยพัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 4.02) โครงการแก้มลิง (ค่าเฉลี่ย = 3.99) โครงการใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย (ค่าเฉลี่ย = 3.97) โครงการหญ้าแฝก (ค่าเฉลี่ย = 3.95) โครงการบำบัดน้ำเสียโดยใช้จุลินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย = 3.94) โครงการฝายแม้ว (ค่าเฉลี่ย = 3.92) โครงการฝนหลวง (ค่าเฉลี่ย = 3.82)

ประการที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะสืบสานศาสตร์พระราชาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.09) ทั้งนี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจ มี 3 ตัวบ่งชี้สำคัญและค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) เจตคติต่อศาสตร์พระราชา (ค่าเฉลี่ย = 4.29) 2) ความรู้ความเข้าใจเรื่องศาสตร์พระราชา (ค่าเฉลี่ย = 4.07) 3) การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา (ค่าเฉลี่ย = 3.91)

ประการที่ 3 แนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชชาในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาพบว่า (1) นักศึกษามีแนวคิดที่จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของตนเอง (2) นักศึกษามีแนวคิดที่จะสืบสานการทำแก้มลิงเพื่อป้องกันน้ำท่วมด้วยการเผยแพร่แนวคิดสู่ประชาชนทั่วไป (3) นักศึกษามีแนวคิดที่จะนำความรู้เกี่ยวกับการทำกังหันน้ำชัยพัฒนาไปใช้ทางการเกษตรในครัวเรือน (4) นักศึกษามีแนวคิดที่จะศึกษาเรียนรู้วิธีการทำฝายแม้ว (5) นักศึกษามีแนวคิดที่จะปฏิบัติการใช้น้ำดีไล่น้ำเสียด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่บุคคลอื่น (6) นักศึกษามีแนวคิดที่จะสืบสานการปลูกหญ้าแฝก (7) นักศึกษามีแนวคิดที่จะใช้น้ำหมักชีวภาพเพื่อแก้ไขปัญหาหน้าเฝ้าเสียในครัวเรือน (8) นักศึกษามีแนวคิดจะสืบสานโครงการฝนหลวงด้วยการเผยแพร่แนวคิดการทำฝนหลวงสู่ประชาชนทั่วไป

คำสำคัญ: ความตั้งใจสืบสานพระราชปณิธาน, ศาสตร์พระราชชา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Abstract

This research focused on studying the intention to carry on the King's philosophy, the factors relating to the intention and the idea inherited of the students' Dhonburi Rajabhat University. The method of research used the mixed research method. The population of the study was totally 5,381 students of Dhonburi Rajabhat University and the sample group was the 320 students selected by simple random sampling from 4 faculties. The research study used the qualitative study by using focus group techniques and interviews which the informants were interviewed from 40 students. The tool was a structural interview form. The data was analyzed by content analysis. The qualitative study used the interview forms which had alpha (α) = .862 by using basic statistics in data analysis. The research results were as follows:

1. The intention to inherit 8 projects of the King's philosophy, in overall, was at the high level (mean = 3.97) by order from high to low average value of intention of the above intention; New Theory Project (mean = 4.11), Chaipattana Turbine Project (mean = 4.02), Kaem Ling Project (mean = 3.99) Vetiver Waste Water Project (Mean = 3.97), Vetiver Grass Project (Mean = 3.95), Wastewater Treatment Project using Microbes (Mean = 3.94), Weir Project (Mean = 3.92), Royal Rain Project (Mean = 3.82) respectively

2. The factors relating to the intention to carry on the King's philosophy was at a high level (mean = 4.09). There were 3 important factors and average value from high to low as follows: 1) the attitude towards the king's philosophy (average value = 4.29), 2) the knowledge about the king's philosophy (average value = 4.07) 3) the learning of the king's philosophy (average value = 3.91).

3. The concept of inheriting the King's aspiration in the student's life was found that (1) The students conceptualized to cultivate their farms following the new theories on their own land parcels. (2) The students conceptualized to carry on the Kam Ling Project for flood prevention and spread their ideas to the general public. (3) The students conceptualized to use the knowledge of the Chaipattana turbine for agricultural in their families' farms, (4) The students conceptualized to study and learn how to do check dams, (5) The students conceptualized to disseminate the method of diluting the waste water to the other people, (6) The students conceptualized to cultivate the vetiver grass, (7) The students intended to use the EM to solve the problem of dirty

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

water at their home. (8) The students conceptualized to continue the royal rain project and also disseminate the concept to people.

Keywords: Intention, Royal aspiration, Royal's philosophy, Dhonburi Rajabhat University

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

จากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางออกของปัญหาแก่พสกนิกรชาวไทยโดยพระราชทานแนวทางในการแก้ไขวิกฤตการณ์ภายใต้ชื่อ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่างๆดังกระแสพระราชดำรัส ที่ตรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ที่ว่า

“...การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญสำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมี พอกินแบบพอมี พอกินนั้นหมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเองอันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเองจะต้องทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันเกินไปแต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควรบางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้แต่ขายในที่ที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนักอย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัยจริงอาจจะล้าสมัยคนอื่นเขาต้องมีการเศรษฐกิจที่ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียกว่าเป็นเศรษฐกิจการค้าไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง...” สรุปความหมายได้ว่าการจะเป็นผู้ที่ยิ่งใหญ่ได้นั้น จะต้องรู้จักพอมี พอกิน เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของคนในทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐบาล เพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางด้วยความรอบรู้รอบคอบและความระมัดระวังอย่างมีคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551)

ท่ามกลางภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจประชาชนชาวไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ประชาชนชาวไทยถึงความสำคัญในการปรับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางดำเนินชีวิตซึ่งต่อมาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงพระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทยได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) จนเป็นที่รู้จักกันในทางปฏิบัติว่า ศาสตร์พระราชา ๆ จึงได้รับการน้อมนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศชาติ เพื่อนำไปสู่ความเจริญอย่างยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศตามลำดับดังนี้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2540-2544) เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างเศรษฐกิจและลดการเหลื่อมล้ำของรายได้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (2545-2549) เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางการพัฒนาและบริหารประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง (จิราวุธ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2548)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (2550-2554) เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวไทยจากทุกภาคส่วนทุกหมู่เหล่าทุกภูมิภาคทั่วประเทศร่วมกันดำเนินการและเห็นพ้องร่วมกันอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (2555-2559) เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่คนสังคมและเศรษฐกิจเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สุตขฎา สุทธิศร, 2554)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้นำอมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกัน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา โดยผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นส่วนหนึ่งที่ทุกคนสามารถนำหลักการนี้มาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับแก้ปัญหาได้อย่างง่าย ๆ การศึกษาเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ในมิติต่าง ๆ ดังนี้ 1) ในมิติเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา 2) ในมิติภูมิสังคม 3) ในมิติหลักการทรงงาน 23 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) 4) ในมิติการสร้างคนด้วยการศึกษาเรียนรู้ 5) ในมิติหลัก 3 ป. คือ (1) ปฏิบัติ ทรงทำให้เห็นเป็นประจักษ์ (2) ปรียัติ ทรงสอนให้เรียนตามที่ทรงสอน (3) ปฏิเวธ ผลจากการกระทำ (วิชญ์ เครืองาม, 2560)

การเรียนรู้ศาสตร์พระราชา ที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางและการสร้างอาชีพที่หลากหลายนำมาสู่วิถีการพัฒนาทางเลือกที่ทั่วโลกให้การยอมรับโดยหลายประเทศแสดงความต้องการให้นำองค์ความรู้ “ศาสตร์พระราชา” ไปปรับใช้ในงานพัฒนาชุมชนชนบทจนเกิดผลเป็นรูปธรรมได้รับการยอมรับและมีการขยายผลไปยังหลายประเทศและอาจกล่าวได้ว่าเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำคัญของการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนที่ประชาคมโลกกำลังแสวงหาสำหรับศตวรรษที่ 21 นี้ (ดิศนัดดา ดิศกุล, 2558)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานครมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีจิตสำนึกที่จะสืบสานศาสตร์พระราชาสำหรับการดำเนินชีวิตตามบทบาทภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวาระโอกาสที่มาถึงโดยใช้ทรัพยากรบางอย่างของตนเช่นความคิดความรู้ความสามารถแรงงานเงินทุนวัสดุตั้งนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นได้ทั้งวิธีการซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและเป็นเป้าหมายของการพัฒนาด้วย (รัฐพงศ์ บุญญานวัตร, 2552)

ศาสตร์พระราชา จึงได้รับความสนใจจากสังคมไทยและภายนอกอย่างกว้างขวาง เพราะสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกหน่วยงานชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินงานอยู่ได้ท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม เป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเพื่อก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัต (อาคมเต็มพิทยาไพสิฐ, 2554) โดยเฉพาะกับสังคมไทยที่ก้าวเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 เป็นการเริ่มต้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน ด้วยการนำศาสตร์พระราชามาส่งเสริมในการพัฒนา เพื่อบังเกิดผลลัพธ์ภายใต้ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข (ปรัชญา เวสารัชช, 2558)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แบ่งขอบเขตการศึกษาออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 ความตั้งใจที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
 - 1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
 - 1.3 แนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร ทุกคณะทุกชั้นปีรวมจำนวน 5,381 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายตามตารางของเคซี และมอร์แกนต์ จำนวน 320 คน
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
4. ขอบเขตด้านระยะเวลาเป็นเวลา 1 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสุ่มโดยใช้เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจำนวน 320 คน
2. การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยกำหนดการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้
ชั้นที่ 1 การสัมภาษณ์(Interview) โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวแทนนักศึกษา 4 ชั้นปี คือปี 1-ปี 4 จำนวน 40 คน ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 10 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 10 คน คณะวิทยาการจัดการ 10 คน และคณะครุศาสตร์ 10 คน

ขั้นที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยการสนทนากลุ่มแบบร่วม 40 คน แต่แยกตามคณะ
จำนวน 4 คณะ คือคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 10 คน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 10 คน
คณะวิทยาการจัดการ 10 คน และคณะครุศาสตร์ 10 คน

ขั้นที่ 3 การสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และแปลผล

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา
ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ความตั้งใจที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชาของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร 3) ศึกษาแนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธาน
ศาสตร์พระราชาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีกรุงเทพมหานคร ดังนี้

สรุป

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา

สรุปข้อมูลทั่วไปเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65.1) มีอายุ 19 ปี (ร้อยละ 34.9) ศึกษาคณะครุศาสตร์
(ร้อยละ 65.1) อยู่ชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 55.6)

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชาดังนี้

ด้านการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อย การนำศาสตร์พระราชาไป
ใช้ในชีวิต (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.06) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา (ลำดับ 2 ค่าเฉลี่ย
= 4.01) การสืบค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา (อันดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 3.79) การเข้าฝึกอบรม
เกี่ยวกับศาสตร์พระราชา (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.78) การศึกษาดูงาน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (อันดับ
5 ค่าเฉลี่ย = 3.74)

ด้านความรู้ ความเข้าใจศาสตร์พระราชา เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อย ความเข้าใจหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.23) การนำไปประยุกต์ในการแก้ไขปัญหาใน
ชีวิตประจำวัน (ลำดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.17) การนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพ (อันดับ 3 ค่าเฉลี่ย =
4.03) ความเข้าใจในศาสตร์พระราชา (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.98) การนำไปช่วยเหลือบุคคลอื่นในชุมชน
(อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 3.94)

ด้านเจตคติต่อศาสตร์พระราชา เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อย นักศึกษามีความเชื่อว่า
ศาสตร์พระราชาสามารถนำไปแก้ปัญหาชีวิตได้ (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.37) ศาสตร์พระราชาสามารถสร้าง
เศรษฐกิจครัวเรือนได้อย่างยั่งยืน (ลำดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.31) ศาสตร์พระราชานำไปพัฒนาตนเองสังคม
และประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน (อันดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 4.29) ศาสตร์พระราชามีประโยชน์ต่อตนเองและ

สังคม (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 4.26) ความตั้งใจที่จะอนุรักษ์และสืบสานศาสตร์พระราชาสู่คนรุ่นใหม่ (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 4.25)

3. ความตั้งใจที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชาดังนี้

โครงการฝนหลวง จากพากฟ้าลงภูผา ผ่านทุ่งนาสู่มหานครที่ เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อย นักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานโครงการฝนหลวงด้วยการเผยแพร่แนวคิดการทำฝนหลวงสู่ประชาชนทั่วไป (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 3.94) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะเรียนรู้วิธีการทำฝนหลวง (ลำดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 3.86) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะศึกษาวิธีการทำฝนหลวง (อันดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 3.83) นักศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับโครงการฝนหลวง (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.77) นักศึกษามีความรู้วิธีการทำฝนหลวง (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 3.70)

โครงการฝายชะลอความชุ่มชื้น (Check Dam) หรือฝายแม้ว เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะศึกษาเรียนรู้วิธีการทำฝายแม้ว (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.07) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะศึกษาเรียนรู้วิธีการทำฝายแม้ว (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 3.92) นักศึกษามีความตั้งใจจะสืบสานการทำฝายชะลอความชุ่มชื้น (Check Dam) หรือฝายแม้วด้วยการเผยแพร่แนวคิดสู่ประชาชนทั่วไป (ลำดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 3.92) นักศึกษามีแนวคิดจะสืบสานการทำฝายชะลอความชุ่มชื้นหรือฝายแม้ว (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 3.92) นักศึกษามีแนวคิดทำฝายชะลอความชื้นหรือฝายแม้ว (อันดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 3.78)

โครงการหญ้าแฝก เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานการปลูกหญ้าแฝก (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.02) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานการปลูกหญ้าแฝกด้วยการเผยแพร่แนวคิดสู่ประชาชนทั่วไป (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.01) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะนำหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่ทำกินของตนเอง (ลำดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 3.99) นักศึกษามีความตั้งใจเกี่ยวกับหญ้าแฝกตามสายพันธ์ต่างๆที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ต่าง ๆ (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.94) นักศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับหญ้าแฝกตามสายพันธ์ต่าง ๆ (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 3.83)

โครงการทฤษฎีใหม่เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อยนักศึกษามีความคิดที่จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของตนเอง (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.21) นักศึกษามีความคิดที่จะทำเกษตรทฤษฎีใหม่ (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.12) นักศึกษามีแนวคิดการทำเกษตรตามทฤษฎีใหม่ (ลำดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 4.09) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้วยการเผยแพร่แนวคิดสู่ประชาชนทั่วไป (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 4.07) นักศึกษามีแนวคิดการทำเกษตรตามทฤษฎีใหม่ (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 4.06)

โครงการแก้มลิงเรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานการทำแก้มลิงเพื่อป้องกันน้ำท่วมด้วยการเผยแพร่แนวคิดสู่ประชาชนทั่วไป (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.09) นักศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันน้ำท่วมด้วยการทำพื้นที่พักน้ำตามแนวคิดโครงการแก้มลิง (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.02) นักศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันน้ำท่วมด้วยการทำพื้นที่พักน้ำตามแนวคิดโครงการแก้มลิง (ลำดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 3.99) นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับโครงการแก้มลิง (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.95) นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการแก้มลิง (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 3.93)

โครงการใช้น้ำดีไล่น้ำเสียเรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติการใช้น้ำดีไล่น้ำเสียด้วยการถ่ายทอต่อความรู้สู่บุคคลอื่น (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.04) นักศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับวิธีบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการสร้างตระแกรงตาข่ายดักไขมันไม่ปล่อยน้ำเสียลงคูคลองการเปิดปิดน้ำเป็นเวลา (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.03) นักศึกษามีแนวคิดที่จะปฏิบัติการใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย (ลำดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 4.02) นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.91) นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสีย (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 3.87)

โครงการกักหน้ำช้ำพัฒนาเรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะนำความรู้เกี่ยวกับการทำกักหน้ำช้ำพัฒนาไปใช้ทางการเกษตรในครัวเรือน (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.09) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะนำความรู้เกี่ยวกับการทำกักหน้ำช้ำพัฒนาไปใช้ทางการเกษตรในครัวเรือน (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 4.08) นักศึกษามีแนวคิดที่จะสืบสานการนำกักหน้ำช้ำพัฒนาไปใช้ทางการเกษตรแก่บุคคลทั่วไป (ลำดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 4.05) นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับวิธีกระบวนการการทำงานของกักหน้ำช้ำพัฒนา (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.95) นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีกระบวนการการทำงานของกักหน้ำช้ำพัฒนา (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.95)

โครงการการบำบัดน้ำเสียโดยใช้จุลินทรีย์เรียงตามอันดับจากมากไปหาน้อย นักศึกษามีความตั้งใจที่จะใช้น้ำหมักชีวภาพเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในครัวเรือน (อันดับ 1 ค่าเฉลี่ย = 4.00) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะใช้ความรู้เรื่องน้ำหมักชีวภาพเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในครัวเรือน (อันดับ 2 ค่าเฉลี่ย = 3.98) นักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานการทำน้ำหมักจุลินทรีย์เพื่อบำบัดน้ำเน่าเสียแก่ประชาชนทั่วไป (ลำดับ 3 ค่าเฉลี่ย = 3.95) นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำน้ำหมักชีวภาพ (อันดับ 4 ค่าเฉลี่ย = 3.90) นักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำน้ำหมักชีวภาพ (อันดับ 5 ค่าเฉลี่ย = 3.89)

4. แนวคิดที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา

แนวคิดที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชาแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ (1) การได้ประโยชน์จากศาสตร์พระราชา เช่นโครงการฝนหลวง สามารถแก้ไขปัญหาน้ำในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับภาวะฝนแล้ง หรือมลภาวะฝุ่นละออง P.M. 2.5 (2) แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา เช่นโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ควรเริ่มทำในครอบครัวก่อน เช่น การปลูกผักในครัวเรือน การประหยัด การรักษาสุขภาพอนามัย ด้วยการออกกำลังกาย เริ่มที่ตัวเราแล้วค่อยแนะนำผู้อื่น (3) การส่งเสริมศาสตร์พระราชา เช่น การปลูกฝังให้นักศึกษาเรียนรู้ศาสตร์พระราชา มีเจตคติที่ดี รู้จักเคารพต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม และธรรมชาติ ฟังพาทักเสด็จพอเพียงมีความเข้าใจในศาสตร์พระราชาแต่ละศาสตร์เป็นอย่างดี สามารถนำไปถ่ายทอดและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การอภิปรายผล

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความตั้งใจที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความตั้งใจที่จะสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชาจำนวน 8 โครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) โครงการทฤษฎีใหม่ 2) โครงการแก้มลิงและโครงการกั้นน้ำช่วยพัฒนา 3) โครงการฝายชะลอความชุ่มชื้น หรือฝายแม้ว 4) โครงการใช้น้ำดีไล่น้ำเสีย 5) โครงการหญ้าแฝก 6) โครงการการบำบัดน้ำเสียโดยใช้จุลินทรีย์ 7) โครงการฝนหลวง จากพากฟ้าลงภูผา ผ่านทุ่งนาสู่มหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามีรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่เป็นส่วนมาก อีกทั้งมีบุคคลตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ดำเนินชีวิตตามทฤษฎีใหม่ ที่มีความสำคัญต่อการประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษา โดยเฉพาะการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของตนเอง และการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้วยการเผยแพร่แนวคิดสู่ประชาชนทั่วไป สอดคล้องกับกระแสพระราชดำริเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ที่ตรัสว่า “...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญสำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมี พอกินแบบพอมี พอกินนั้นหมายความว่าอัฐมูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง... ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเองจะต้องทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันเกินไปแต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควรบางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...” (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2550) สอดคล้องกับแนวคิดของประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่กล่าวว่า หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้เกิดความยั่งยืน สามารถนำมาปรับใช้เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง ชุมชน ประเทศ และประชาคมโลก (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2563) สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กล่าวว่า “การจะเป็นผู้ที่ยิ่งใหญ่ได้นั้น จะต้องรู้จักพอมี พอกิน เป็นศาสตร์พระราชามาเป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของคนในทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐบาล เพื่อการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางด้วยความรอบรู้รอบคอบและความระมัดระวังอย่างมีคุณธรรม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสามสถาบันการศึกษาชั้นนำของไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) ได้ร่วมจัดทำงานวิจัยแนวทางขับเคลื่อนแนวทางพระราชดำริเพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชน ภายใต้ชื่อ งาน “ร่วมวิจัยถวายพระองค์” ที่วิจัยพบว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่ใช้เฉพาะชุมชน แต่ระดับสากลก็สามารถนำไปใช้ได้ เพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม โดยใช้เศรษฐกิจพอเพียงและหลักทฤษฎีใหม่เป็นแนวส่งขยายที่จะทำให้คนทั้งประเทศเข้าใจ และกลายเป็นสังคมอุดมคติ (สามสถาบันการศึกษาชั้นนำไทย, 2560)

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตตามศาสตร์พระราชามาจากการศึกษา พบว่า (1) ปัจจัยด้านการเรียนรู้ศาสตร์พระราชามาจากนักศึกษาส่วนมาก มีการนำศาสตร์พระราชามาใช้ในชีวิต มีการรับรู้รับฟังข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสตร์พระราชามาจากสื่อมวลชน มีการสืบค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศาสตร์พระราชามาจากเว็บไซต์เกี่ยวกับศาสตร์พระราชามาจากสื่อมวลชน มีการศึกษาดูงาน การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษานำศาสตร์พระราชามาใช้ในชีวิตเป็นประจำอยู่แล้ว รวมถึงการรับรู้ข้อมูล สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตจากแหล่งข้อมูลที่มหาวิทยาลัยจัดให้ ส่วนการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยน

เกี่ยวกับศาสตร์พระราชามีน้อยอาจเป็นเพราะด้านเงินทอง (2) ปัจจัยด้านความรู้เรื่องศาสตร์พระราชานักศึกษาส่วนมาก มีความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำไปประยุกต์ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพ และมีการนำไปช่วยเหลือบุคคลอื่นในชุมชน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามีความรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการนำประยุกต์ใช้ในชีวิต ในอาชีพ ส่วนการนำไปช่วยเหลือบุคคลอื่นในชุมชนน้อย อาจเป็นเพราะตนเองยังไม่ได้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติจนเกิดผลสำเร็จ (3) ปัจจัยด้านเจตคติต่อศาสตร์พระราชานักศึกษาส่วนมาก มีความเชื่อว่าศาสตร์พระราชาสามารถนำไปแก้ปัญหาชีวิตได้ สามารถสร้างเศรษฐกิจครัวเรือนได้อย่างยั่งยืน นำไปพัฒนาตนเองสังคม และประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน มีประโยชน์ต่อตนเองสังคม และสืบสานศาสตร์พระราชาสู่คนรุ่นใหม่ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามีการเรียนรู้จากข้อมูลข่าวสาร จากอินเทอร์เน็ต จากปราชญ์ชาวบ้าน นำไปสู่ความรู้ และลงมือปฏิบัติจริง ตามที่เรารู้มา แล้วบังเกิดผลประจักษ์ จึงมีเจตคติที่ดีต่อศาสตร์พระราชาสอดคล้องกับแนวคิดของวิชฌู เครื่องงาม ที่กล่าวว่า ...องค์ความรู้สำคัญที่ทรงศึกษา สังคมพัฒนาเพื่อการพัฒนาประเทศให้ประชาชนอยู่ดี กินดีมีความสุข ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกิจที่ทรงทำ คำที่ทรงแนะ/สอน จากพระราชประสงค์ 3 มิติคือ มิติที่ 1 ศาสตร์แห่งการพัฒนา มิติที่ 2 ศาสตร์แห่งความประพฤติการครองตนในสังคมอย่างสงบสุข มิติที่ 3 ศาสตร์แห่งการอยู่ร่วมกันปรองดองและสงบสุขซึ่งมีพื้นฐานมาจาก 3 ป. ได้แก่ ปฏิบัติ (การศึกษาเล่าเรียน) ปริยัติ (ลงมือปฏิบัติ) และปฏิเวธ (เกิดผลสำเร็จ) (วิชฌู เครื่องงาม, 2560) สอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธัมมจิตโต) ที่กล่าวถึงศาสตร์พระราชาวินิจฉัยศาสตร์หมายถึง ศาสตร์แห่งการรักษา สืบทอดและพัฒนาประเทศไทย เป้าหมายศาสตร์พระราชาคือ มุ่งพัฒนามนุษย์ใน 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ที่ขาด ก็เติมให้เต็ม (2) ที่เต็ม ให้รู้จักพอ (3) ที่พอ ให้รู้จักแบ่งปัน (4) ที่แบ่ง ก็ให้เป็นธรรม ส่วนวิธีการประกอบด้วย 3 อย่าง คือ (1) สอนให้รู้ (2) ทำให้ดู (3) อยู่ให้เห็นคนไทยทุกฝ่ายทุกกลุ่มต้องเดินตามรอยพระยุคลบาทสืบทอดศาสตร์พระราชามาให้ครบทั้ง 4 ประเด็น (พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธัมมจิตโต), 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เรื่อง “ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดความยั่งยืนชุมชนมันพัฒนา” โดย ดร.สมชัย จิตสุชน และคณะ ที่วิจัยพบว่า ศาสตร์พระราชานำไปสู่ผลการพัฒนาที่ดีขึ้นในเกือบทุกมิติ เช่น ความสุข ความพอใจ รายได้ การหลุดพ้นความยากจน โอกาสทางการศึกษา ทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งผลดังกล่าวสำคัญอย่างยิ่งในการยืนยันว่า ศาสตร์พระราชา นำไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้นจริง ไม่ใช่เพียงความเชื่อที่ไม่มีหลักฐาน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI), 2563)

3. แนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชานักศึกษาวิจัย 2 ส่วน คือ (1) การศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า แนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่เป็นตัวทำนายสำคัญของการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา มี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้ศาสตร์พระราชานักศึกษาวิจัยด้านความรู้ศาสตร์พระราชานักศึกษาวิจัยด้านเจตคติต่อศาสตร์พระราชานักศึกษาวิจัย (2) การศึกษาเชิงคุณภาพ แนวคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชาที่สำคัญจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษาโดยมากมีแนวความคิดในการสืบสานพระราชปณิธานศาสตร์พระราชา โดยที่

นักศึกษาทุกชั้นปีจะช่วยกันสืบสาน นำมาปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต มีการปลูกฝังและปฏิบัติสืบต่อกันมา เช่น การปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้ศาสตร์พระราชา รู้จักเคารพต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติ ฟังพาดตนเองด้วยหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้าใจในศาสตร์พระราชาแต่ละศาสตร์ สามารถนำไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันรวมถึงการพัฒนาตนเอง สังคม ประเทศชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่กล่าวว่า ศาสตร์พระราชา ... สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับตั้งแต่การประกอบกิจวัตรประจำวันและสัมมาชีพของแต่ละบุคคล ไปจนถึงการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นแนวทางให้กับรัฐบาลและข้าราชการทุกคนโดยประชาชนทุกคนร่วมมือกันสานต่อพระราชปณิธานขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (ประยุทธ์ จันทร์โอชา, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของจามรีพระสุนิผลการศึกษาพบว่า ศาสตร์พระราชาหมายถึงหลักคิดพระราชดำริพระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจโดยน้อมนำหลักการต่างๆมาพัฒนาตนเองและปฏิบัติโดยเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนสัมมาชีพอาชีพสุจริต การฟังตนเองและการถ่ายทอดองค์ความรู้ศาสตร์พระราชาสู่ลูกหลานและชุมชน (จามรีพระสุนิผล, 2562)

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ประการที่ 1 ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาคือ การเรียนรู้ความรู้ เจตคติ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาในหมู่นักศึกษาและการสืบทอดศาสตร์พระราชาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งเพราะเป็นตัวทำนวยสำคัญของสืบสานศาสตร์พระราชาที่สำคัญ

ประการที่ 2 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ที่มีความแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยมุ่งพัฒนาผู้ที่ (1) มีการศึกษาน้อย (2) ไม่มีอาชีพ (3) ไม่เข้าใจต่อศาสตร์พระราชาและ (4) ได้รับการถ่ายทอดศาสตร์พระราชา น้อย เพื่อเสริมสร้างความรู้ศาสตร์พระราชาในบุคคลที่สนใจให้มากขึ้นตามลำดับ

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรมีการนำศาสตร์พระราชาไปประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่เข้ามาใช้ในการจัดการ เช่น โครงการฝนหลวงจากฟ้าลงภูผาผ่านทุ่งนาสู่มหานคร เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง เป็นต้น
2. ควรมีการนำบุคคลต้นแบบตามศาสตร์พระราชา ซึ่งปัจจุบันมีการนำเสนอบุคคลต้นแบบเช่น เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ทำกินของตนเอง ยังไม่มากนัก
3. ควรมีการใช้น้ำในลักษณะที่บูรณาการ เช่น โครงการใช้น้ำดีไล่น้ำเสียโครงการกั้นน้ำช่วยพัฒนาโครงการแก้มลิงเพื่อป้องกันน้ำท่วมโครงการฝายชะลอความชุ่มชื้น โครงการหญ้าแฝก เพื่อใช้แก้ปัญหาเรื่องน้ำอย่างยั่งยืนและถาวร

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร นักศึกษาภาคปกติ ทั้ง 4 คณะ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ต้องขอขอบใจ
นักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 1- 4 ที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด รองอธิการบดี ดร.พรศิริ กองนวล รองอธิการบดีผู้กำกับ
ดูแลการวิจัย และ ดร.วีรชัย คำธร ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ที่ได้ให้คำปรึกษาชี้แนะ และ
ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาสละเวลาตรวจทานงานวิจัย ตลอดจนคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนทุนอุดหนุนวิจัยยงบรายได้ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
ประจำปีงบประมาณ 2560 คุณความดีและความรู้อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่ ผู้มีอุปการคุณ
ตลอดถึงนักศึกษาทั้ง 4 คณะ และทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในงานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ธรรมสาร.
- จามรีพระสุนิล. (2562). **ย้อนรอยพระบาทที่ยาตราเรียนรัฐศาสตร์พระราชารักษาการพัฒนาลังคม**. สำนัก
วิชาสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ดิศนัดดา ดิศกุล. **ในปาฐกถาเรื่องศาสตร์พระราชานทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งศตวรรษที่ 21**.
10 สิงหาคม 2558. มุลนิธิมั่นพัฒนา.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท**. รายงานวิจัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธัมมจิตโต). (2560). **ศาสตร์พระราชาราช**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดเซนปรินต์ติ้ง.
- พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. นายกรัฐมนตรี, **รายการศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน**. 21
ตุลาคม 2559, สัมภาษณ์.
- รัฐพงศ์ บุญญานวัตร. (2552). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตตุลิต**
กรุงเทพมหานคร. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิชญ์ เครื่องงาม. (2560). **ปาฐกถาเรื่องศาสตร์พระราชาคือศาสตร์แห่งแผ่นดินเทิดทูล ร.9 เป็นนักคิด**
นักพัฒนา. สถาบันพระปกเกล้า. 18 กุมภาพันธ์ 2560.
- สุดชญา สุทธิศร. (2554). **ภูมิศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **จากปรัชญาเศรษฐกิจ**
พอเพียง...สู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเพชรรุ่งการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **เรียนรู้หลักการทรงงานใน**
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

- หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. (2563). ดร.สมชัย จิตสุชน และคณะ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). รายงานวิจัยเรื่อง ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาที่ยั่งยืน และตัวชี้วัดความยั่งยืน ชุมชนมันพัฒนา. 19 มีนาคม 2563.
- หนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก. (2560). 3 สถาบันการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. รายงานวิจัยเรื่องแนวทางขับเคลื่อนแนวทางพระราชดำริเพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่ประชาชน. 17 ตุลาคม 2560.
- อาคม เต็มพิทยาไพสิฐ. (2554). ผอ.ศุนย์เครือข่ายงานวิเคราะห์วิจัยและฝึกอบรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์.

ICAC2021-010100025

ชนาง
Chanang

กนิษฐา สังข์รัตน์, เจษฎา ทาทอง และคณะ

Kanittha Sangkharat, Jadsada Tathong and faculty

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Bachelor of Education, Thai Classical Dance, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทางการวิจัยเพื่อการศึกษา 1) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวิธีการใช้ชนาง 2) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ วิธีการดำเนินงานวิจัยนั้นใช้แบบสัมภาษณ์จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 6 คน บุคลากรโรงเรียนพุทธริกวิทยาลัยจำนวน 2 คน บุคลากรศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์ จำนวน 2 คนและผู้ใหญ่บ้านโคกน้อยอำเภอหนองบัวลำภูจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 คน

ผลการวิจัยพบว่า ชนางเป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่ใช้จับสัตว์น้ำเพื่อนำมาประกอบอาหารหรือค้าขาย ซึ่งใช้เฉพาะแหล่งน้ำใกล้บ้าน เช่น แหล่งน้ำ หนอง คลอง บึง ห้วย เป็นต้น โดยไม่ต้องใช้แรงมากนักเหมาะสำหรับเด็กและสตรี เครื่องมือชนิดนี้มีอยู่หลายพื้นที่ในประเทศไทยแต่ได้หายไปจากวิถีชีวิตชุมชน แต่บางครั้งยังไม่คุ้นเคยกับรูปร่างและวิธีการใช้ การคัดเลือกผู้แสดงที่มีพื้นฐานทางการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ การประดิษฐ์ทำรำจากกิริยาของคน สัตว์ และการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายของชาวอีสานโดยได้แรงบันดาลใจมาจากลักษณะการแต่งกายของหญิงสาวชาวบ้าน

การเผยแพร่ผลงานครั้งที่ 1 ตลาดริมน้ำพระยาทต ตำบลพระยาทต อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี พบว่าการรับชมการแสดงทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ชนาง

ABSTRACT

This study has research objectives for education 1) To study the history And how to use Ch Nang 2. To create a performance in the dance Methods of conducting research are used. The interview form and questionnaire were collected from the sample population. There were 6 village scholars, 2 personnel of Buntharik Wittayakarn School, 2) personnel at Baan Somporn Ran's Arts and Crafts Center, and the village head of Khok Noi. Na Chaluai District Ubon Ratchathani Province, 1 person

The research results were found that Chanang is a traditional fishing tool that is used to catch aquatic animals for cooking or trading. This uses only the water source near the house, such as the water source, marsh, canal, bueng, huay, etc. This kind of tool exists in many areas in Thailand but has disappeared from the way of life of the community. But sometimes not familiar with the shape and how to use it. Selection of performers with a background in performing arts. The invention of the dance from the behavior of people, animals and the creation of costumes of the Isan people, inspired by the style of dressing of villagers

The 1st work published at Phraya Thot River Market, Phraya Thot Subdistrict, Sao Hai District, Saraburi Province found Both male and female performances were satisfied at the highest level.

Keywords: Chanang

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

วิถีชีวิตชาวอีสานแต่เดิมได้มีการดำเนินชีวิตแบบ “สังคมชาวนา” (Peasant Society) เป็นสังคมที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้และมีการปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมสืบทอดกันมาอย่างมีเอกลักษณ์ มีการปรับตัวในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งน้ำ นา และป่ารวมกับความเชื่อจนกลายเป็นลักษณะของระบบนิเวศวัฒนธรรมอันเป็น “วัฒนธรรม” ของผู้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคมท้องถิ่นร่วมกันสร้างขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2553, หน้า 3) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีหลายจังหวัดที่สำคัญซึ่งแต่ละจังหวัดต่างมีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ตามสภาพพื้นดินนั้น ๆ และในจังหวัด อุบลราชธานียังเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งสภาพภูมิประเทศที่กว้างขวางมีแม่น้ำสายสำคัญทั้งหมดของภาคอีสานทั้งแม่น้ำ โขง ชี มูล ไหลมาบรรจบกันและมีประชากรอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก

การดำรงชีวิตของผู้คนในจังหวัดอุบลราชธานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นไปอย่างเรียบง่าย เช่นเดียวกับชาวชนบทในภูมิภาคอื่น ๆ มีเอกลักษณ์วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม ปัจจุบันเกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจอุบลราชธานียังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมายทั้งป่าไม้สัตว์ป่า พืชพรรณนานาชนิด พุงนาที่ชาวบ้านทำการเพาะปลูก ภูมิทัศน์ที่งดงามแปลกตาโดดเด่น โดยเฉพาะแหล่งน้ำขนาดเล็กน้อยใหญ่หลายแห่ง (กรมศิลปากร, 2552, น. 217) จนเกิดเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตตามลุ่มน้ำโขง ชี มูล คือ การจับสัตว์น้ำมาเพื่อประกอบอาหาร และแลกเปลี่ยนหรือซื้อขาย ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในรอบปีมากกว่าอย่างอื่นถึงแม้ว่าข้าวจะเป็นอาหารหลักและเป็นอาชีพของคนในสังคมโดยทั่วไป แต่อาชีพของสังคมชาวนาของชาวอีสานในลุ่มแม่น้ำโขง ชี มูล ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการเพาะปลูกข้าวเท่านั้น แต่หมายรวมถึงชาวนาที่ทำการประมงเช่นเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2553, น. 3) สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นจากการมีเครื่องมือจับสัตว์น้ำมากมายหลายชนิดที่สร้างจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น จึงทำให้เกิดเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่ชาวบ้านใช้ในการจับสัตว์น้ำมายังชีพ และประกอบอาชีพ

เครื่องมือประมงพื้นบ้าน เป็นภูมิปัญญาในการผลิตคิดค้นของชาวบ้านถือเป็นสิ่งประดิษฐ์ทางความคิดอันเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีลักษณะเชิงซ้อน คือ เชื่อมโยงสัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ แหล่งน้ำ ฤดูกาล อุปนิสัย ประเภทของสัตว์น้ำ และระบบคุณค่าของชุมชนที่เน้นการใช้ประโยชน์อย่างสมดุล เครื่องดักจับสัตว์น้ำ ที่ชาวบ้านผลิตคิดค้นขึ้นทำจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น คือ ไม้ไผ่ หวาย เถวัลย์ มาประกอบกันเข้า หรือที่เรียกว่าการจักสาน เพื่อเป็นเครื่องมือดักจับสัตว์น้ำตามแหล่งน้ำที่คาดว่าจะเส้นทางเดินทางผ่านหรือเป็นแหล่งอาศัย (วรวรรณ อุบลเลิศ, 2552, น. 67-68) เครื่องจักสานเป็นเครื่องมือหัตถกรรมที่มีมาช้านานได้มีการพัฒนามาตลอดเวลาโดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งการดำรงชีวิตประจำวันของชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ได้นำเอาการรู้หนังสือมาเกี่ยวข้องแต่การเรียนรู้อาศัย วิธีการฝึกหัดและบอกเล่าซึ่งไม่เป็นระบบในการบันทึก อัน

เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ ความรู้ที่สะสมสืบทอดกันมาจากอดีตมาถึงปัจจุบัน (ชูเกียรติ ลีสุวรรณ, 2535, น. 56)

เครื่องจักรสานที่นิยมและเป็นที่ยึดของสังคมไทย อาทิ สุ่ม ลอบ ไซ ข้อง ยังคงได้รับการใช้งานในปัจจุบัน แต่เครื่องจักสานอีกหนึ่งอย่างที่ได้รับการนิยมในอดีต แต่ในปัจจุบันไม่เป็นที่รู้จักและกำลังจะสูญหายไปจากสังคมไทยคือ ชนาง เนื่องจากในปัจจุบัน มีเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่มีประสิทธิภาพในการจับปลาที่ดีกว่าจึงเป็นที่น่าเสียดายที่ทำให้ชนางเริ่มถูกเลิกใช้และทิ้งไปทำให้สูญเสียวรรณกรรมที่สืบทอดกันมา (บัวเลียน ภาพชมพู, 2563, สัมภาษณ์)

ชนางเป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่ใช้จับสัตว์น้ำเพื่อนำมาประกอบอาหารหรือค้าขาย ซึ่งใช้เฉพาะแหล่งน้ำใกล้บ้าน เช่น แหล่งน้ำ หนอง คลอง บึง ห้วย เป็นต้น โดยไม่ต้องใช้แรงมากนักเหมาะสำหรับเด็กและสตรี เครื่องมือชนิดนี้มีอยู่หลายพื้นที่ในประเทศไทยแต่ได้หายไปจากวิถีชีวิตชุมชน แต่บางครั้งยังไม่คุ้นเคยกับรูปร่างและวิธีการใช้ ปัจจุบันพบว่าการผลิตชนางลดลง ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เทคโนโลยีด้านการประมงขาดผู้สืบทอดขาดวัสดุอุปกรณ์ ผู้ผลิตที่มีความรู้ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ชี้นำงานที่ผลิตขึ้นขาดความคงทนงานหัตถกรรมประเภทดังกล่าวขาดหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมขาดการศึกษารายละเอียดของเครื่องมือเหล่านี้การใช้ใยสังเคราะห์เหล็กไม้เนื้อแข็งหรือท่อพลาสติกเข้ามาแทนที่ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวบ้านรุ่นหลัง จับสัตว์น้ำในวิธีที่ผิด ๆ เช่น ใช้เครื่องช้อนปลา ระเบิดปลารวมถึงสารเคมีอื่น ๆ เมื่อมีเครื่องมือดังกล่าวทำให้ละทิ้งเครื่องดักจับสัตว์น้ำแบบเดิม และการใช้วิธีการแบบใหม่ส่งผลให้เกิดการลดลงของสัตว์น้ำ ทำให้อาหารและรายได้ลดลง ด้วยเหตุนี้ชนางจึงหาได้ยากและหายไปตามกาลเวลา วิถีชีวิตและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป

จากข้อมูลข้างต้น เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ภูมิปัญญาซึ่งถึงความคิดช่างประดิษฐ์ของบรรพบุรุษที่สามารถคิดค้นเครื่องมือจับปลาได้อย่างชาญฉลาด คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมา และวิธีการใช้ของชนางเพื่อให้เป็นที่รู้จักถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวอำเภอหนองจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้านร่วมสมัยต่อไป

ชนาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวิธีการใช้ชานาง
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาข้อมูล

ศึกษาประวัติความเป็นมาวิธีการใช้ชานางอนุรักษ์ฟื้นฟูการใช้ชานางซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาว อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตระยะเวลาในการวิจัย

เริ่มวิจัยตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลาในการศึกษาวิจัยทั้งหมด 202 วัน

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มชาวบ้านอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตด้านข้อมูล

- 1) สำนักหอสมุดแห่งชาติ
- 2) สำนักจดหมายเหตุแห่งชาติ
- 3) ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีวะบ้านสมปรารถน์
- 4) ศูนย์การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยอีสาน (พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านบ้านคำผ่อง)
- 5) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- 6) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดอุบลราชธานี
- 7) หมู่บ้านโคกน้อยตำบลบ้านตุม อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. แผนการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยศิลปะนิพนธ์นาฏศิลป์ไทย เรื่อง “ชานาง” กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเป็นเวลา 202 วัน เริ่มวิจัยตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2563 โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้

ตารางที่ 1.1 ตารางขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ตารางขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการวิจัย						
เริ่มทำวิจัยเดือน	มี.ค.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
มีนาคม พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2563	พ.ศ.2563	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2563
1. ขั้นเสนอหัวข้อ วิจัย	✓					
2. ขั้นเก็บรวบรวม ข้อมูล	✓	✓	✓	✓		
3. ขั้นตรวจสอบ ข้อมูล		✓	✓	✓	✓	
4. ขั้นวิเคราะห์ ข้อมูล		✓	✓	✓	✓	
5. ขั้นเรียบเรียง และเสนอผลการวิจัย แก่อาจารย์ที่ปรึกษา			✓	✓	✓	✓
6. ขั้นพิมพ์ผลการ วิจัย					✓	✓

2. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับความเป็นมาของชนาง ขั้นตอนวิธีการทำขนาง และ ออกแบบสร้างสรรค์การแต่งกาย เพื่อสร้างสรรค์การแสดงผลงานทางนาฏศิลป์ไทยผ่านการแสดงชุดขนาง กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ กลุ่มชาวบ้านอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ที่ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยเรื่องขนาง โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 6 คน ได้แก่

- นายไล หงส์โสภา
- นางบัวเลียน ภาพชมพู
- นางเสือน แสงเพ็ง - นางสมัย ชอบชื่น
- นายบุญเหลือ นามบุรี
- นายเพชร แรงหาญ

2.2 บุคลากรโรงเรียนบุญศรีวิทยาคาร จำนวน 2 คน ได้แก่

- นางสาวกมลพรรณ ปัตตุมมา (ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ)
- นายทองไท ทรายทอง (ตำแหน่งครู)

- 2.3 บุคลากรศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์ จำนวน 2 คน ได้แก่
- แม่ดาวเรือง ชนะพันธ์ (ประธานศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์)
 - จำลิบเอกณัฐวุฒิ แนบชิด (เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการศูนย์ศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์)
- 2.4 ผู้ใหญ่บ้านโคกน้อย จำนวน 1 คน ได้แก่
- นายเสียน พงษ์ศรี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชนาง คือ ข้อมูลที่เป็นเอกสาร และข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้านและบุคลากรในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชนาง วิธีการทำชนางและวิธีการใช้ชนางของอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เนื่องจากวิจัยนี้มุ่งศึกษา ประวัติของชนาง เน้นรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการทำและการใช้ชนาง โดยเตรียมประเด็นต่าง ๆ ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด และพุดคุยสนทนาประเด็นที่สงสัยเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ใช้สัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้านและบุคลากรในกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนการทำและวิธีการใช้การชนาง ของ อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ การเก็บข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บ รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร ศึกษาข้อมูลทางเอกสารจากแหล่งข้อมูลทางการศึกษาก่อนที่จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยศึกษาค้นคว้างานเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลห้องสมุด และ ข้อมูลจากหน่วยงานราชการที่ได้ทำการเก็บรวบรวมไว้บริการ

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง และ แบบโครงสร้าง โดยถามในประเด็นที่สำคัญเจาะจง และถามในประเด็นที่สงสัยเพื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เพื่อสรุปประเด็นการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการรวบรวมข้อมูลที่ ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การบันทึกเสียงแล้วนำข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เนื้อหาจากเอกสาร ดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตามวัตถุประสงค์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยผลงานสร้างสรรค์ชุด “ชนาง” สรุปผลของการศึกษาวิจัยพบว่า

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวิธีการใช้ชนางของชาวบ้านอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี จากที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่และได้สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านอำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานีพบว่าชนางเป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้านที่ไม่มีการบันทึกไว้ว่ามีมาตั้งแต่ยุคสมัยใด ชนางในอดีตมีการใช้เป็นอย่างมากแต่ละครัวเรือนจะมีผู้สานขึ้น ทั้งนี้เพราะในอดีตสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของหมู่บ้านใกล้แหล่งน้ำ ต้องอาศัยแหล่งน้ำเป็นหลัก คนสมัยก่อนมีความคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ประมงชนางจึงเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านอย่างหนึ่งซึ่งในปัจจุบันเริ่มเลือนหายไปเนื่องจากมีนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ทันสมัยหลังไหลเข้า เช่น ตาข่ายดักปลาที่ทำจากใยสังเคราะห์เข้ามาแทนไม้ไผ่ ซึ่งมีประสิทธิภาพในการจับที่ดีกว่าจึงเป็นที่น่าเสียดายที่ทำให้ชนางเป็นสิ่งประดิษฐ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นเริ่มถูกเลิกใช้และเลือนหายไปในปัจจุบัน

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ ผลการวิจัยสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้านร่วมสมัยชุด “ชนาง” ซึ่งมีองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ชุดการแสดงดังนี้

2.1 การคัดเลือกผู้แสดง

คณะผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกนักแสดงที่มีพื้นฐานทางด้านการแสดงทางด้านนาฏศิลป์พื้นเมืองอีสาน มีลักษณะการรำที่ถูกต้อง มีลีลาท่าร่าอ่อนช้อย สวยงาม สนุกสนาน นักแสดงมี จริตกิริยา สื่อสารอารมณ์ด้านท่าร่าและสีหน้าได้ เพื่อให้เหมาะกับการแสดงในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ พื้นบ้านร่วมสมัยชุด “ชนาง” คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงเป็นผู้หญิงจำนวน 10 คน เพื่อให้เกิดความสวยงามและความเหมาะสมของรูปแบบการแสดง

2.2 การประดิษฐ์ท่าร่า

คณะผู้วิจัยได้แนวคิดการสร้างสรรค์ท่าร่าประกอบการแสดงมาจากกิริยาของคนสัตว์ วิถีชีวิตการประกอบอาชีพมาสร้างสรรค์ท่าร่าในรูปแบบนาฏศิลป์ พื้นเมืองอีสาน โดยยึดหลัก ท่าพ้อนรำแม่บ่ท้อสานมาเป็นแบบแผนในการสร้างสรรค์ท่าร่าขึ้นมา เช่น ท่าลมพัดพร้าว ท่าเต่าลงหนอง ท่าตี กลองกินเหล้า ท่าสาวนางลงทุ่ง ท่ามปลาน้ำ เป็นต้น

2.3 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายเพื่อให้สอดคล้องเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวอีสานโดยได้แรงบันดาลใจมาจากลักษณะการแต่งกายของหญิงสาวชาวบ้านของภาคอีสานในหลายรูปแบบนำมารังสรรค์ให้ในรูปแบบใหม่ร่วมสมัยมากยิ่งขึ้นแต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ในความเป็นผ้าพื้นถิ่น

- การออกแบบเสื้อ คณะผู้วิจัยได้นำลักษณะการพันผ้าเป็นเกาะอกและการใส่เสื้อแขนกระบอกซึ่งสองรูปแบบนี้เป็นการแต่งกายในการไปหาปลาของหญิงสาวชาวอีสานมาผสมผสานให้เกิดเป็นเสื้อแบบร่วมสมัยฝั่งด้านซ้ายของตัวเสื้อเป็นแขนกระบอกโดยนำผ้าลายกาบบัว ซึ่งเป็นผ้าเอกลักษณ์ของ

พื้นถิ่นมาตัดเย็บเป็นตัวเสื้อ และฝั่งขวาของตัวเสื้อจะเป็นแบบเกาะอกตัดเย็บลายสานซึ่งสื่อถึงหัตถกรรมของชาวอีสานได้อย่างชัดเจน

เสื้อ

- การออกแบบผ้าถุง ได้ออกแบบจากการศึกษาพบว่าหญิงสาวชาวอีสานต้องใช้ความทะมัดทะแมงและความคล่องตัวจึงมีการนำเอากางเกงใส่ซ้อนเข้าข้างในของผ้าถุง

ผ้าถุง

กางเกงด้านใน

- การออกแบบส่วนศีรษะนั้นคณะผู้วิจัยได้ทำเป็นทรงผมมวยห่อซึ่งเป็นทรงผมเอกลักษณ์ของหญิงสาวชาวอีสานในอดีต ประดับด้วยปิ่นขนาง ปิ่นช้อง และปลาที่สานด้วยไม้ไผ่ การหาปลาสมัยก่อนจะต้องมีการพันหัวกันเหี่ยวเพื่อให้การแสดงมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวคณะผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ลักษณะการพันหัวรูปแบบใหม่คือ นำผ้าพับเป็นสามเหลี่ยมพันไว้ทางด้านซ้ายของศีรษะของผู้แสดงโดยการเลือกสีให้เข้ากับสีของโคลน

เครื่องประดับศีรษะ

- เครื่องประดับคณะผู้วิจัยมีแนวคิดในการสร้างสรรค์เครื่องประดับเป็นเครื่องไม้ที่ทำมาจากไม้ไผ่และต้นหมากจอบ ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำอำเภอหนองจะหลวย ชาวบ้านในพื้นที่ถือว่าเป็นต้นไม้มงคล

ต่างหู

สร้อยคอ

กำไลข้อมือ

2.4 การสร้างสรรค์บทเพลง

ช่วงที่ 1 เปิดดนตรีโชว์ด้วยเสียงโหวตทำนองเพลงอีสานร่วมสมัยจังหวะช้าให้ความรู้สึกถึงบรรยากาศในยามเช้า

ช่วงที่ 2 ทำนองเพลงอีสานร่วมสมัยเน้นเสียงพิณผสมผสานกับเสียงเอฟเฟคจังหวะเพลงเร็วขึ้นให้ความรู้สึกถึงการอยู่ในท้องไร่ท้องนา

ช่วงที่ 3 ทำนองเพลงอีสานผสมผสานร่วมสมัยกับเสียงเอฟเฟค จังหวะเร็ว เน้นความสนุกสนาน

2.5 การสร้างสรรค์อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ขนางเป็นอุปกรณ์สำคัญในการแสดงสานด้วยดอกไม้ไผ่เป็นลายขัดเป็นแผง สีเหลืองแล้วพับมุม 2 มุมของด้านยาวเข้าหากันทำให้มีรูปร่างคล้ายกรวยหรือบั้งก็สานให้คล้ายกับขนาดที่ใช้จริงเพื่อความสวยงามและเหมาะสมในการแสดง

ข้อเสนอแนะ

1. ในการสร้างสรรค์ผลงานควรเลือกหัวข้อที่คณะผู้วิจัยมีพื้นฐานความรู้และความสนใจเพื่อให้
ง่ายต่อการค้นคว้าข้อมูลและการทำงานที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องข้อมูลทำเอกสารรูปแบบการ
แสดง องค์ประกอบการแสดง เช่น ท่ารำ แถว เพลง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนางานให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การศึกษาในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ถึงประวัติความเป็นมาและวิธีการใช้ชาน
มา สร้างสรรค์เป็นผลงานการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ ผู้ที่สนใจศึกษาประวัติความเป็นมาและวิธีการใช้
ชาน สามารถนำเอาแนวคิดและวิธีการคิดงานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในชุดต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานการแสดงสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ ชุด ชานสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง
จาก อาจารย์กนิษฐา สังข์รัตน์ และอาจารย์บุญวงศ์ วงวิรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา และประธานสาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทย ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ในการทำผลงานการแสดงสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ครั้งนี้
คณะผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์นงเยาว์ อารุงพงษ์วัฒนา อาจารย์ อัมพร ใจเด็ด และอาจารย์
อานนท์ หวานเพ็ชร์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำศิลปะ
นิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณกมลวรรณ ปัตตุมมา ที่กรุณาให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับชานและคำแนะนำ
ตลอดในการทำศิลปะนิพนธ์

คณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การดูแลสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และ
ขอขอบคุณที่ ๆ ทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันมาโดยตลอด และทำให้การสร้างสรรค์ผลงาน
ศิลปะนิพนธ์ในครั้งนี้เต็มไปด้วยความสุข และเหตุการณ์ที่น่าจดจำรวมทั้ง ขอขอบคุณคุณท่านผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ
และผู้ให้ข้อมูลทั่วไปทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าในการอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่าง
ยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ครั้งนี้ ทำให้ข้อมูลภาคสนามมีความสมบูรณ์
มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณบ้านโคกน้อย ตำบลบ้านตุม อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ได้ให้การ
อนุเคราะห์สถานที่ในการลงพื้นที่ภาคสนามในการทำผลงานการแสดงสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ครั้งนี้

อนึ่งหากผลงานสร้างสรรค์การแสดงศิลปะนิพนธ์ครั้งนี้มีข้อบกพร่องประการใด คณะผู้จัดทำขอ
น้อมรับข้อบกพร่องเหล่านั้นเพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ครั้งต่อไป

สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในด้านการอำนวยความสะดวกและ
ประสานงานในการทำศิลปะนิพนธ์ให้กับคณะผู้จัดทำมาโดยตลอด ตลอดจนการค้นคว้าหาข้อมูลในการ
จัดทำศิลปะนิพนธ์ของคณะผู้จัดทำในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). **เมืองอุบลราชธานี**. บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ปจำกัด.
ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. (2535). **เครื่องมือหัตถกรรมพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ จำกัด.
บัวเลียน ภาพชมพู. (2563). **ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านโคกน้อย ตำบลบ้านตุม อำเภอนาจะหลวย จังหวัด
อุบลราชธานี**. สัมภาษณ์
วรวรรณ อุบลเลิศ. (2552). **เครื่องประมงพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิชย์
จำกัด.
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2553). **ภาคอีสาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด.

ICAC2021-010100026

ผลการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Effects of The Simulation Learning Management Toward Mathematics
Achievement of Grade 6 Students

วรรณวิสาข์ ปิติไหว^{1*}, สุวรรณมา จ้อยทอง² และฐิติพร พิชญกุล³

Wanwisa Pitiwai^{1*}, Suwanna Juithong² and Thitiporn Pichayakul³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University

Under the Royal Patronage, Pathum Thani, Thailand

Email: wanwis1a@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน จำนวน 13 แผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 12.950$ และ S.D. = 4.414)

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 23.325$ จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน และ S.D. = 3.976)

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน

Abstract

The objective of research were to: 1) compare the mathematics achievement of grade 6 students using addition, subtraction, multiplication, division of fractions the pretest and posttest score using the effects of the simulation learning management 2) compare the mathematics achievement of grade 6 students using addition, subtraction, multiplication, division of fractions after using the effects of the simulation learning management with the criterion of 60 percent of the full marks. The sample used in this research consisted of 40 grade 6 students of academic year 2020 at Anuban Watbangnangboon School under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1. The were selected using multi-stage random sampling. The research instruments were 13 lesson plans for the simulation learning management using addition, subtraction, multiplication, division of fractions figures at the highest appropriate level, an achievements test on addition, subtraction, multiplication, division of fractions figures with a reliability of 0.87. The statistics used for the data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test for one sample.

The research findings were as follows:

1. The mathematics achievement of grade 6 students using addition, subtraction, multiplication, division of fractions posttest score were higher than the pretest of the full marks at the 0.05 level of statistical significance. ($\bar{X} = 12.950$ and S.D. = 4.414)
2. The mathematics achievement of grade 6 students using addition, subtraction, multiplication, division of fractions were higher than the criterion of 60 percent of the full marks at the 0.05 level of statistical significance. ($\bar{X} = 23.325$ from total 30 scores and S.D. = 3.976)

Keywords: The Simulation Learning Management, Mathematics Achievement, Addition, Subtraction, Multiplication, Division of Factions

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4) มาตรา 6 ที่พยายามมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับปรับปรุง 2545) มีเทคนิคและวิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้มากมายที่เน้นให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรในการเรียนรู้ เป็นกำลังใจให้กันและกัน สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่ต้องร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่มความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่ม (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2543) การเน้นทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบร่วมกัน และการทำงานร่วมกัน ล้วนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อการทำงานกลุ่มทั้งสิ้น สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนเก่ง ดี มีสุข ซึ่งคุณลักษณะประการหนึ่งของคนเก่ง คือ สามารถทำงานเป็นทีม นั่นคือ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

จากการประเมินผลพบว่า ข้อมูลรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษาเฉลี่ยร้อยละ 35.65 มีนักเรียนสอบไม่ผ่าน และการประเมินผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ประสบปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้ศึกษาหาสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับชั้นเดียวกันพบว่า ลักษณะรายวิชาของวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นนามธรรม โดยเฉพาะเรื่องเศษส่วนที่มีเนื้อหาสลับซับซ้อนผู้เรียนจะต้องเข้าใจหลักการที่สำคัญของการบวก ลบ เศษส่วน คือถ้าตัวส่วนไม่เท่ากันต้องทำตัวส่วนให้เท่ากันก่อน โดยการหาตัวมาคูณแล้วจึงนำมาบวกกันจึงเป็นการยากที่นักเรียนที่เรียนอ่อนจะเข้าใจได้ง่าย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง เพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นกระบวนการสอนที่สร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง เกิดความเข้าใจสถานการณ์ที่ใกล้เคียงชีวิตจริง กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด โดยนำเทคนิคต่าง ๆ มาประกอบการฝึก ได้แก่ การให้คำแนะนำ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้การเสริมแรงทางบวก ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) ให้ความหมายของการจัดรูปแบบสถานการณ์จำลองว่าเป็นกระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ใน

สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นมา ซึ่งสถานการณ์จำลองนั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดทั้งสภาพแวดล้อมและปฏิสัมพันธ์โดยการมีบทบาท ข้อมูล และกติกาไว้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับประกอบกับวิจารณ์ญาณของตนเอง ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 51 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 1,597 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ของอำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 40 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง
 - 3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน
4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ
 - 4.1 เนื้อหาวิชา เรื่องการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) ของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1) สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวนระบบจำนวนการดำเนินการของจำนวนผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการสมบัติของการดำเนินการและนำไปใช้ ป.6/1 เปรียบเทียบเรียงลำดับเศษส่วนและจำนวนคละจากสถานการณ์ต่าง ๆ

2) สารที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวนระบบจำนวนการดำเนินการของจำนวนผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการสมบัติของการดำเนินการและนำไปใช้ ป.6/7 หาผลลัพธ์ของการบวกลบคูณหารระคนของเศษส่วนและจำนวนคละ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ใช้เวลาวิจัยจำนวน 5 สัปดาห์รวม 13 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยโดยการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง เรื่องการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง จำนวน 13 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการจัดการเรียนรู้เป็นเวลา 13 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน

2. นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด

3. หลังจากทดลองการจัดการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทดสอบหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์จำนวน 30 ข้อ เรื่องการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วนเป็นเวลา 1 ชั่วโมง เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองของกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการโดยเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติทดสอบที่สำหรับกลุ่มทดลองที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Sample) ปรากฏผล ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง

การทดสอบ	\bar{X}	S.D.	df	t	p
ก่อนเรียน	10.375	2.261	39	18.555*	0.000
หลังเรียน	23.325	3.977			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเท่ากับ 10.375 และหลังเรียนเท่ากับ 23.325 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ด้วยการทดสอบค่า t-test for one sample ปรากฏผล ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	\bar{X}	S.D.	df	t	p
วิชาคณิตศาสตร์	23.325	3.976	39	37.095*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ย 23.32 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 77.75 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองทั้ง 7 ชั้น คือ 1) ชั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลองที่จะใช้จัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะสร้างสถานการณ์ขึ้นเอง ในเนื้อหา การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน รวมทั้งเตรียมวัสดุอุปกรณ์สิ่งจำเป็นต่าง ๆ 2) ชี้นำเสนอสถานการณ์จำลอง เป็นขั้นที่ผู้สอน จัดเตรียมข้อมูลทุกอย่างไว้ให้พร้อมในการนำเสนอ สถานการณ์นั้น ๆ โดยเริ่มด้วยการบอกเหตุผล วัตถุประสงค์ ภาพรวมของสถานการณ์จำลองทั้งหมด แล้วจึงให้ข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็น เช่น บทบาท กติกา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือผู้แสดงซักถามเพื่อความเข้าใจได้ 3) ชั้นเลือกบทบาท เป็นขั้นที่ผู้เรียนเข้าใจภาพรวม บทบาท กติกา ของสถานการณ์จำลอง นั้นผู้เรียนทุกคนได้รับบทบาทในการแสดง ซึ่งผู้สอนเป็นผู้กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนได้ตามความเหมาะสม ซึ่งบางครั้งผู้เรียนบางคนอาจจะได้รับบทบาทที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพ หรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้เรียน แต่บางคนอาจจะได้รับบทบาทที่ไม่ตรงกับบุคลิกภาพ หรือแตกต่างจากชีวิตจริง ซึ่งตามเนื้อหาที่เรียนในแต่ละชั่วโมง ทั้งนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แนวคิดใหม่ขึ้นมาได้ 4) ชั้นแสดงในสถานการณ์จำลอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมแสดงในสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเนื้อหาการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน จะต้องใช้ข้อมูลทั้งหมดที่ให้ไว้ประกอบกับวิจารณ์ญาณของตนเอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือแก้ปัญหาตาม สถานการณ์นั้นให้ดีที่สุด 5) ชั้นอภิปรายสรุปโน้ตค้น เป็นขั้นที่ผู้เรียนอภิปรายเนื้อหาหลังการเรียนรู้จาก สถานการณ์ การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน เพื่อสร้างมโนทัศน์ในเนื้อหาที่ปฏิบัติจริง โดยแต่ละกลุ่มระดมความคิด อะไรบ้างที่มีส่วนทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจ พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ปัญหา 6) ชี้นำมโนทัศน์สู่แบบฝึก เป็นขั้นที่ผู้สอนร่วมกับผู้เรียนสรุปสาระสำคัญและนำมโนทัศน์ที่ได้จากการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองในเนื้อหาการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน มาทำแบบฝึกการคิดคำนวณ เพื่อให้เกิดทักษะด้านการคิดคำนวณที่เกี่ยวกับ การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน 7) ชั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนร่วมกับผู้เรียน เฉลยแบบฝึกการคิดคำนวณที่เกี่ยวกับ การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา แฉมณี (2558) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และ กติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้ เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองมีคะแนนเฉลี่ย 23.32 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 77.75 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลัง

การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุตา เจ๊ะอูมา (2555) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการคิดย้อนกลับตามทฤษฎีของเพียเจท์ของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่าความสามารถในการคิดย้อนกลับตามทฤษฎีของเพียเจท์โดยรวม และรายด้านได้แก่ ด้านการคิดย้อนเชิงอนุรักษ์ เชิงเปรียบเทียบ เชิงพื้นฐานคณิตศาสตร์ และเชิงจริยธรรมของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังการทำกิจกรรมสถานการณ์จำลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลองนั้น ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ คือ เด็กที่มีอายุน้อย ๆ จะเรียนได้ดีที่สุดจากกิจกรรม ที่ใช้สื่อรูปธรรม (Jean Piaget, 1969) และผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง เป็นอย่างดี มีความอดทนในการรอฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้เรียน ใส่ใจ และคอยให้คำชี้แนะอย่างทั่วถึง ไม่ลำเอียงหรืออคติ สร้างความรู้สึกเป็นกันเองระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน
2. ในการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ครูผู้สอนจะต้องเตรียมสื่อที่ใช้ในสถานการณ์จำลองทุกครั้ง
3. การจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้อ่อนข้างมาก โดยแต่ละกระบวนการ ครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษา เกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบสถานการณ์จำลอง เช่น การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยการให้คำปรึกษา การอนุเคราะห์ช่วยเหลือและความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จ้อยทอง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติพร พิษณุกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำทุกขั้นตอนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พิทักษ์ นิลนพคุณ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ไพจิตร สะดวกการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าต่อวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซึ่งในความกรุณาของท่านอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ทัตย์ คลังพหล นางจินดา สีดี นางไพจิตร นุ่นสง นางพยอม จินานุรักษ์ และนางชลิดา สุขเกษม ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา.
- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2545). การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ทิตินา แชมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดา เจ๊ะอูมา. (2555). ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามารถในการคิดย้อนกลับตามทฤษฎีของเพียเจต์ของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. วารสารวิชาการ Veridian E-Journalปีที่ 6 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2556.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบความคิด. กรุงเทพฯ:

ICAC2021-010100027

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิค KWDL
Learning Management Emphasized Critical Thinking Process Achievement
of Grade 11 Students by Using Critical Thinking Instruction with KWDL
Technique

วีน่า บุญยัง^{1*}, สุวรรณญา จุ้ยทอง² และวัสส์พร จิโรจพันธ์³

Vina Boonyoung^{1*}, Suwana Juithong² and Wassaporn Jirophan³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

Faculty of Education Valaya Alongkorn Rajabhat University

Under the Royal Patronage Pathum Thani

Email: perth806@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 60 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานาญกุล” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิค KWDL จำนวน 8 แผน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขยกกำลังมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเลขยกกำลัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\bar{X} = 26.39$ จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และ S.D. = 4.924)

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, เทคนิค KWDL, เลขยกกำลัง

Abstract

The objectives of this research were to: 1) Compare the exponential learning achievements of grade 11 students before and after using Critical Thinking Instruction with KWDL Technique. 2) Compare the exponential learning achievements of grade 11 students using Critical Thinking Instruction with KWDL Technique with the criterion of 60 percent of the full marks. The sample used in this research consisted of 28 grade 11 students studying in the first semester of the academic year 2020 at Banmo Phatthanukul school under Secondary Educational Service Area Office 4. They were selected using multi-stage random sampling. The research instruments were 8 lesson plans for the Using Critical Thinking Instruction with KWDL Technique at the highest appropriate level, an achievements test on exponential with a reliability of 0.81. The statistics used for the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t - test for Dependence Sample and t-test for one sample.

The research findings were as follows

1. The exponential learning achievements of the grade 11 students exponential after using Critical Thinking Instruction with KWDL Technique were higher than before using Critical Thinking Instruction with KWDL Technique.

2. The exponential learning achievements of the grade 11 students after using Critical Thinking Instruction with KWDL Technique were higher than the criterion of 60 percent of the full marks at the 0.05 level of statistical significance. ($\bar{X} = 26.39$ from total 40 scores and S.D. = 4.924)

Keywords: Mathematics Achievement, Critical Thinking Instruction, KWDL Technique, exponential.

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4) มาตรา 22 ระบุว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 ระบุว่าการจัดการเรียนรู้ ควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผูกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, น. 11-12) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3)

ในปัจจุบันคุณภาพการศึกษาของประเทศอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ จากการทดสอบระดับชาติ O – Net เมื่อปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในวิชาคณิตศาสตร์มีจำนวนผู้เข้าสอบ 363,752 คน แต่มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเพียง 25.41 คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม และอยู่ในระดับที่น้อยมาก ปัจจัยหนึ่งคือนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งมีหลายสาเหตุ นักเรียนบางคนไม่ชอบเพราะไม่ถนัด เนื้อหาของวิชาคณิตศาสตร์ยากเกินไป นักเรียนกลุ่มนี้ไม่ค่อยจะประสบความสำเร็จ ในการทำแบบฝึกหัดมักทำแบบฝึกหัดไม่ได้หรือทำผิดบ่อย ๆ นักเรียนบางคนไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์เพราะครูสอนไม่เข้าใจ การปลูกฝังในเรื่องของความคิดเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการที่เป็นเหตุเป็นผล โดยการฝึกนักเรียนให้เป็นคนช่างสังเกตและนำเอาหลักการทางคณิตศาสตร์มาอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ในด้านของการแก้ปัญหา ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาต่างๆ ตรงไปตรงมา และค่อย ๆ ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ โดยการแก้ปัญหานั้นไม่จำเป็นต้องเน้นเฉพาะปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างเดียว อาจเป็นปัญหาทั่วไปหรือปัญหาในการให้เหตุผล ปัญหาทางด้านตรรกศาสตร์ เหตุผลในการแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละคนอาจจะตัดสินใจไม่ได้ว่าใครถูกหรือผิด แต่ควรพิจารณาถึงเหตุผลที่ใช้ในการสนับสนุน นอกจากนี้แล้วควรฝึกให้นักเรียนมองปัญหาในเชิงที่เป็นระบบมากขึ้น รู้ว่าเมื่อเกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นแล้วควรจะทำอย่างไร ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดในเชิงตรรกศาสตร์ เพื่อให้ให้นักเรียนมีเหตุผลในเชิงของการแก้ปัญหา ทางด้านการเรียนรู้ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับนามธรรมค่อนข้างมาก ผู้สอนควรหารูปแบบ (Model) ที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น (ภัทรกุล จริยวิทยานนท์ และอินทรา ศรีวัฒนะธรรมา, 2533)

การจัดการเรียนรู้จะบรรลุเป้าหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับครูผู้สอน บทบาทของครูคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงควรต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย แต่ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากครูให้ความสนใจและความสำคัญแก่นักเรียนน้อยมาก ไม่สนใจความต้องการของผู้เรียนเพียงแต่เตรียมเนื้อหาที่สอน ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกันโดยไม่คำนึงถึงความ

แตกต่างกันระหว่างบุคคล การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน และวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ปัจจุบันได้มีนักการศึกษาหลายท่านนำเสนอกระบวนการ รูปแบบ กลวิธี เทคนิค แนวคิดการแก้ปัญหาไว้หลายแนวคิด จากการศึกษาการจัดเตรียมและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อให้นักเรียนสามารถหากระบวนการหรือวิธีการมาใช้ในการหาคำตอบ เพื่อให้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพ นักเรียนควรต้องมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ รู้ขั้นตอนและกระบวนการแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง รู้จักเลือกใช้ยุทธวิธีอย่างเหมาะสมและหลากหลาย ตลอดจนควรมีประสบการณ์ในการปัญหาคณิตศาสตร์อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังต้องรู้แหล่งความรู้อื่น ๆ ที่สามารถสืบค้นได้อย่างพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา นั้น จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างมีวิจารณญาณทางคณิตศาสตร์เป็นการหาความชัดเจนของปัญหาและพิจารณาตรวจสอบ ไตร่ตรองข้อมูลที่เกี่ยวข้องทางคณิตศาสตร์อย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ดำเนินการหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล และสามารถสื่อสาร อภิปรายร่วมกับผู้อื่นได้ เป้าหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางคณิตศาสตร์นั้น ต้องการให้ผู้เรียนสื่อสารแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมให้ร่วมกันแก้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2547, 2551, 2555; Marcut, 2005) ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ที่ได้มาจากแนวคิดของโอเกิลซึ่งเป็นคำที่ย่อมาจาก K ย่อมาจาก What we know เรารู้อะไร หรือ โจทย์บอกอะไรบ้าง W ย่อมาจาก What we want to know เราต้องการรู้ต้องการทราบอะไร หรือ โจทย์บอกอะไรบ้าง D ย่อมาจาก What we do to find out เราทำอะไร อย่างไร เรามีวิธีการหาคำตอบอย่างไร L ย่อมาจาก What we learned เราเรียนรู้อะไร หาคำตอบสาระความรู้ วิธีศึกษาคำตอบ และขั้นตอนการคิดคำนวณ (วีชรา เล่าเรียนดี, 2547, น. 97)

จะเห็นได้ว่า เทคนิค KWDL เป็นเทคนิคที่ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งจะนำไปสู่การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ กระบวนการการคิดทางคณิตศาสตร์ที่ต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์ จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิครูปแบบการสอนต่าง ๆ ที่ใช้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยความเข้าใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 60

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ที่ได้มาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi Stage Cluster Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) สุ่มจังหวัดทั้งหมด 2 จังหวัด จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตที่ 4 มา 1 จังหวัด ได้จังหวัดสระบุรี
- 2) สุ่มกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 4 กลุ่มโรงเรียน จากจังหวัดสระบุรีมา 1 กลุ่มโรงเรียนได้กลุ่มโรงเรียน ปัญจภาคี
- 3) สุ่มโรงเรียนทั้งหมด 5 โรงเรียน จากกลุ่มโรงเรียนปัญจภาคี มา 1 โรงเรียน ได้โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานนกุล”
- 4) สุ่มห้องเรียนห้องเรียนทั้งหมด 5 ห้องเรียน จากโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานนกุล” มา 1 ห้องเรียน ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 จำนวน 28 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เรื่องเลขยกกำลัง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สารที่ 1 จำนวนและพีชคณิต มาตรฐาน ค 1.1 เข้าใจความหลากหลายของการแสดงจำนวน ระบบจำนวน การดำเนินการ ของจำนวน ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ สมบัติของการดำเนินการ และนำไปใช้ได้ อยู่ในจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้รวม 16 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่นับรวมกับการทดสอบความสามารถในการให้เหตุผล และการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นข้อสอบปรนัย จำนวน 40 ข้อ ชนิด 4 ตัวเลือก ที่วัดความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องเลขยกกำลัง

แบบแผนในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The single group pretest – posttest design เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิค KWDL โดยมีการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1) ทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปยังโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2) ผู้วิจัยสุ่มเลือกห้องเรียน 1 ห้องเรียน ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิค KWDL ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3

2. ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง มีการทดสอบก่อนเรียน และทดลองโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิค KWDL

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

1) ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์

2) ทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขยกกำลัง

3) นำคะแนนที่ได้มาตรวจสอบตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำมาวิเคราะห์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL โดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test for dependence sample) ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL

การทดสอบ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL	28	10.14	3.461	15.726*	.000
หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL	28	26.39	4.924		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL เท่ากับ 10.14 คะแนน และหลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 26.39 คะแนน โดยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้สถิติทดสอบค่า t – test แบบ One Sample ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค
KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม = 21 คะแนน				
	\bar{X}	S.D.	df	t	p
วิชาคณิตศาสตร์	26.39	4.924	27	2.571*	.016

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค
KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับ
เทคนิค KWDL เท่ากับ 26.39 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.98 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ คือ ร้อยละ 60 ของคะแนน
เต็ม แสดงว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้
การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ
60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL พบว่า
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้แบบ
เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมี
วิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
คณิตศาสตร์ของผู้เรียนได้ตามศักยภาพ เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จนทำให้เกิด
ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่จำเป็น และสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง
สอดคล้องกับ เจนจิรา เครือทิวา และคณะ (2561) ได้ทำการวิจัยการศึกษาความสามารถในการคิด
วิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องแสง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิค KWDL ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับ
เทคนิค KWDL หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการคิด
วิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)
ร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลัง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL กับเกณฑ์ร้อยละ 60 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เลขยกกำลังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL ซึ่งคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยเหตุผล กระบวนการคิด และการแก้ปัญหา จึงกล่าวได้ว่าคณิตศาสตร์สามารถพัฒนาความคิด ความมีเหตุมีผล พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พัฒนาทักษะการให้เหตุผล และการแก้ปัญหา พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลได้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนในการคิด มีการกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สำคัญให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีการฝึกฝนการให้เหตุผลทั้งการให้เหตุผลแบบอุปนัยและการให้เหตุผลแบบนิรนัย เมื่อเกิดการฝึกฝนด้านกระบวนการคิดบ่อยครั้งขึ้น จะทำให้นักเรียนมีความชำนาญรวมทั้งการสอนขั้นขั้นเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลและขั้นสรุปที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาข้อมูล เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล ที่รู้และข้อมูลที่ต้องการรู้ เปรียบเทียบความแตกต่าง ความคล้ายคลึงของสิ่งต่าง ๆ หาหลักฐานอ้างอิงและจัดหมวดหมู่ข้อมูลจนสามารถสามารถระบุสิ่งที่ต้องการทราบ หรือปัญหาในชั้นกำหนดปัญหาได้ซึ่งสอดคล้องกับซัพพีเยซท์ สาขาและ (2559) ซึ่งได้ทำการวิจัยผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL เรื่อง ค่ากลางของข้อมูลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิค KWDL ผู้สอนต้องจัดเตรียมใบกิจกรรมซึ่งเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้
2. ขณะปฏิบัติการสอนครูควรสังเกตปัญหาของการเรียนการสอนเพื่อจะได้นำมาพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อีกต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับเทคนิค KWDL ในระดับชั้นอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี จากการให้คำปรึกษา ความอนุเคราะห์ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา จ้อยทอง ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิสัสมิ์ จิโรจพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำทุกขั้นตอน ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิติพร พิชญกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พิทักษ์ นิลนพคุณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไสว พักขาว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นที่มีคุณค่าต่อวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือ และความช่วยเหลือ ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปีการศึกษา 2563 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ สามารถนำมาประกอบการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือและชี้แนะนักศึกษาทุกท่าน สิ่งสำคัญขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจให้อย่างสม่ำเสมอ และให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้จนสำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2562 (ฉบับที่ 4).

กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้

คณิตศาสตร์รู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เจนจิรา เครือทิวา และคณะ. (2561). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน เรื่อง แสงของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบ

เสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิค KWDL. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชีพิยะห์ สาและ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWDL เรื่องค่ากลางของข้อมูลที่มีต่อ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

บูรพา.

ภัทรกุล จริยวิทยานนท์ และอินทิดา ศรีวิวัฒนะธรรมมา. (2533). การเรียนคณิตศาสตร์กับการพัฒนา
ประเทศ วารสาร สสวท. ปีที่ 18 ฉ.2 ต.ค. - ธ.ค.2533.

วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2547). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

สถาบันส่งเสริมการสอนคณิตศาสตร์และเทคโนโลยี. (2547). การให้เหตุผลในวิชาคณิตศาสตร์.
กรุงเทพฯ: เอส.พี.เอ็น. การพิมพ์.

ICAC2021-010100028

ฟ้อนซิ่นมุก

Fon Sinmook (Local dance)

ผศ.บุญวงศ์ วงศ์วิรัตน์, นางสาวกานต์ชนก เมฆสุวรรณ และคณะ

Boonvong Vongverat, Kanchanok Meksuwan and faculty

คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Teacher Education, Phranakhon Rajaphat University, Bangkok, Thailand

E-mail: whankcn2008@gmail.com เบอร์โทรศัพท์: 0940412988

บทคัดย่อภาษาไทย

การแสดงสร้างสรรค์ชุด ฟ้อนซิ่นมุก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิตการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี 2) ศึกษาการนำผ้าทอยกมุกมาใช้ในพิธีกรรมการแต่งงานของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) อำเภอสายใต้ จังหวัดสระบุรี 3) นำมาสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ไทยชุด ฟ้อนซิ่นมุก เป็นการสร้างสรรค์การแสดงเชิงคุณภาพและผลงานสร้างสรรค์ พบว่าประเพณีการแต่งงานแบบดั้งเดิมของชาวไท-ยวน (โยน) ที่สืบทอดกันมานั้น ในปัจจุบันไม่มีการใส่ผ้าทอยกมุกในการแต่งงานของสตรีชาวไท-ยวน (โยน) การศึกษากระบวนการทอผ้าของชาวไท-ยวน (โยน) จากปราชญ์จึงเป็นการสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป และได้สร้างสรรค์ชุด ซิ่นมุก โดยออกแบบทำรำ เพลง เครื่องแต่งกายขึ้นใหม่ โดยให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการแต่งกายในงานแต่งงานของชาวไท-ยวน (โยน) โดยการนุ่งผ้าทอยกมุกในงานสร้างสรรค์และได้เผยแพร่ผลงานให้แก่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสายใต้ ศูนย์วัฒนธรรมไท-ยวน (โยน) จังหวัดสระบุรี และสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: ไท-ยวน (โยน), ซิ่นมุก

Abstract

A creative performance of Fon Sinmook (Local dance) set was aimed at

- 1) Studying the weaving lifestyle of the Tai-Yuan (Yon) ethnic group, Sao Hai District, Saraburi Province.
- 2) Study on the use of sinmook weaving in the wedding rituals of the Tai-Yuan (Yon) ethnic group, Sao Hai District, Saraburi Province.
- 3) To create works of Thai dance, Fon Sinmook (Local dance) is a creative performance of quality and creative works. It was found that the traditional marriage traditions of the Tai-Yuan people (Yon) that have been passed down Currently, yokmook woven fabrics are not worn in the marriage of Tai-Yuan women (Yon). A study of the weaving process of the Tai-Yuan people (Yon) from the philosopher. Therefore, the continuation of the culture to be continued and created a pearl sarong by designing a new dance, song and costume. In accordance with the culture of wedding dress of the Tai-Yuan people (Yon) By wearing a yokmook woven cloth in the creative work and published to the Sao Hai District Community Development Office Thai-Yuan Cultural Center (Yon), Saraburi Province And further schools

Keyword: Thai yuan, Sin Mook

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

จังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางตอนบน ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ซึ่งไม่น้อยกว่า 400 ปี มีประชากรที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัย หลากหลายเชื้อชาติ หลายเผ่าพันธุ์ อันได้แก่ ไทใหญ่ ไทจีน และไทยวน (โยน) จึงทำให้สังคมมีลักษณะแบบพหุชาติพันธุ์ และแต่ละชาติพันธุ์ก็มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตที่แตกต่างกันออกไปโดยเฉพาะชาวไทย-ยวน (โยน) ในจังหวัดสระบุรี เป็นกลุ่มคนไทยกลุ่มหนึ่งที่มีภาษาพูด ภาษาเขียน พร้อมทั้งมีวัฒนธรรมที่คล้ายกับคนไทยในภาคเหนือ

ชาวไทย-ยวน (โยน) สระบุรี คือไทย-ยวน (โยน) ที่ได้อพยพมาจากเมืองเชียงแสน เมื่อ พ.ศ. 2347 แล้วมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสระบุรี ซึ่งมาอาศัยอยู่บริเวณแม่น้ำป่าสัก ทั้ง 2 ฝั่ง ถัดจากหัวเมืองปัจจุบันไปทางทิศตะวันตกประมาณ 5 กิโลเมตร เรียกว่าบ้านต้นตาล บ้านท่าช้าง ซึ่งขึ้นกับอำเภอเสาไห้ และบ้านหนองโน ขึ้นกับอำเภอเสาไห้ เมืองสระบุรี ปัจจุบันมีจำนวนประชากรชาวไทย-ยวน (โยน) ในตำบลพระยาท อำเภอเสาไห้ จำนวน 624 คน มีวิถีชีวิตในการผลิตศิลปหัตถกรรมผ้าทอของชาวไทย-ยวน (โยน) ในจังหวัดสระบุรี จึงมีการสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษ จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในระยะแรกการตั้งถิ่นฐานของชาวไทย-ยวน (โยน) ในจังหวัดสระบุรี ยังคงรักษาวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวไทย-ยวน (โยน) ไว้อย่างเคร่งครัด ต่อมาได้มีการผสมผสานกลมกลืนไปกับประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนภาคกลาง ซึ่งเป็นชุมชนเดิมของจังหวัดสระบุรี ความเคร่งครัดในวิถีชีวิตแบบเดิมได้เริ่มลดน้อยลง ชีวิตเริ่มปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเพื่อการอยู่รอด ดังนั้น ศิลปะวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เช่น การเกิด การกิน การตาย ความเชื่อ และความศรัทธาเริ่มจะเลือนหายไป ในขณะที่เดียวกันชนดั้งเดิมก็เริ่มยอมรับความแปลกใหม่จากอารยธรรมวัฒนธรรมอื่นเข้ามาแทนที่ ปัจจุบันนี้เกือบไม่มีเอกลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย-ยวน (โยน) ในอดีตให้เห็น มรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่ยังคงหลงเหลือความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทย-ยวน (โยน) คือ ภาษาพูด การแต่งกาย และการทอผ้า ยังคงเหลืออยู่ในบางพื้นที่ เช่น ตำบลพระยาท อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี (ประจักษ์ ภูมินา, 2553)

ผู้หญิงชาวไทย-ยวน (โยน) เป็นกลุ่มชนชั้นบรรดาศักดิ์ที่มีความรู้ความสามารถในการทอผ้า ภูมิปัญญาดังกล่าว เป็นเรื่องที่บรรพบุรุษชาวไทย-ยวน (โยน) ได้พยายามคิดค้น สั่งสม ปลูกฝังและปฏิบัติสืบทอดกันมารุ่นแล้วรุ่นเล่า จนถือเป็นเงื่อนไขตั้งแต่บรรพบุรุษในการดำเนินชีวิตว่า การเป็นกุลสตรีไทย-ยวน (โยน) ที่สมบูรณ์นั้นจะต้องมีความสามารถทอผ้าได้ ยังมีความสามารถในการใช้วัสดุที่ใช้ทอผ้าให้เกิดลวดลายที่สวยงาม วิจิตรเพียงใด ยิ่งทำให้เป็นผู้หญิงที่เพียบพร้อมด้วยคุณค่าเป็นอย่างมาก ในอดีตผู้หญิงที่มีเชื้อสายไทย-ยวน (โยน) จะได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการทอผ้าพื้นเมือง จากแม่หรือผู้สูงอายุที่เป็นบรรพบุรุษ(เช่น ยาย ย่า ป้า น้า อา) ตั้งแต่อายุได้ 9 ปี หรือเมื่อเท่าเหยียบก็ถึง ในการทอผ้าแต่ละผืนหญิงชาวไทย-ยวน (โยน) จะเตรียมฝ้าย และทอผ้าด้วยตนเอง นับแต่ขั้นตอนการปลูกฝ้าย การอ้วฝ้ายไปจนถึงการทอเป็นผืนผ้า เครื่องมือบางชนิดมีการสลักตกแต่งลวดลายอย่างสวยงาม การทอผ้าของผู้หญิงชาวไทย-ยวน (โยน) ในชีวิตหนึ่งเชื่อว่า ต้องทอผ้าให้ได้ 3 ผืน คือ ผืนแรกทอตอนแต่งงานเพื่อใช้สวมใส่ มีหน้ากว้าง

ประมาณ 140 เซนติเมตร ซึ่งเจ้าสาวจะต้องคิดลวดลายขึ้นเอง ผืนที่สองหากมีลูกชายให้ทอเป็นผ้าปรกหัว
นาค มีขนาดประมาณ 43×50 เซนติเมตร และผืนสุดท้ายทอไว้ใช้ตอนเสียชีวิตเพื่อวางพาดอกตนเอง มี
หน้ากว้างประมาณ 140 เซนติเมตร เชื่อว่าจะได้พาขึ้นสวรรค์และหากไปพบกันบนสวรรค์จะได้ทราบว่า
เป็นชาวไทย-ยวนเหมือนกัน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี, 2554)

ขั้นตอนการทอผ้าทอยกมุก

หญิงสาวชาวไทย-ยวนจะเตรียมเส้นใยฝ้ายเองโดยกระบวนการผลิตเส้นใยตามลำดับ ดังนี้

ภาพที่ 1 ฝ้ายแก่แตกเป็นปุย

ที่มา : คณะผู้วิจัย 1 สิงหาคม พ.ศ.2563

การเก็บปุยฝ้าย เมื่อฝ้ายแก่แตกเป็นปุยและแห้งเต็มที่ในช่วงฤดูหนาว ชาวบ้านจะช่วยกันเก็บใส่
ถุงย่าม ตะกร้า หรือกระบุง คัดเลือกเฉพาะปุยฝ้ายที่แก่เต็มที่ ดึงปุยฝ้ายออกจากกลีบสมอ ระวังไม่ให้เศษ
ไม้ติดปุยมาด้วย โดยคัดเลือกเก็บปุยฝ้ายที่สะอาด ไม่ชื้นหรือมีเชื้อรา มิฉะนั้นปุยฝ้ายจะเสียหายทั้งกระบุง
ต่อจากนั้นจะนำปุยฝ้ายมาเทใส่กระด้ง เพื่อตรวจคัดเศษใบไม้หรือกลีบสมอที่หกร่วงปนมากับปุยฝ้ายออก
ให้เหลือแต่ปุยฝ้ายที่สะอาด

ภาพที่ 2 การคัดแยกเมล็ดออกจากปุยฝ้าย

ที่มา : คณะผู้วิจัย 1 สิงหาคม พ.ศ.2563

การคัดแยกเมล็ดออกจากปุ๋ยฝ้าย ปุ๋ยฝ้ายที่สะอาดและแห้งสนิทนั้น ยังมีเมล็ดฝ้ายอยู่ข้างในจึงต้องคัดแยกเมล็ดออกจากปุ๋ยฝ้าย โดยใช้เครื่องมือที่เรียกตามภาษาถิ่นว่า อัดฝ้าย อิวฝ้าย หรือหีบฝ้าย วิธีการอัดฝ้าย อิวฝ้าย หรือ หีบฝ้าย นั้นจะทำการนำปุ๋ยฝ้ายที่ตากแห้งแล้วมาผ่านเครื่องอัดฝ้าย โดยจับปุ๋ยฝ้ายใส่เข้าไปในเครื่อง ปุ๋ยฝ้ายจะถูกหนีบลอดข้ามไปหล่นลงตะกร้าที่เตรียมไว้ ส่วนเมล็ดจะร่วงลงพื้นไป

การตีฝ้าย นำปุ๋ยฝ้ายที่คัดแยกเมล็ดออกหมดแล้วมาตี โดยใช้กงตีฝ้าย กงยิงฝ้าย หรือกงกับฝ้าย ซึ่งทำจากซี่ไม้ไผ่ เหล่าให้ปลายเรียวยาวทั้งสองข้าง ใช้เชือกผูกที่ปลายทั้งสองข้างเพื่อมัดซี่ไม้ให้โค้งเข้าหากันคล้ายกับคันธนู อุปกรณ์คู่กันคือ ปล้องไม้ไผ่ขนาดเล็ก ยาวประมาณ 6-8 นิ้ว และกระบุงขนาดใหญ่ พิเศษ ทรงปากกว้างพอประมาณ ขอบปากกระบุงด้านหนึ่งมัดท่อนไม้ขนาดประมาณ 4x6 นิ้ว เพื่อเวลาตีฝ้าย ปากกระบุงจะได้ยกหนุนสูงขึ้นจากพื้นกระบุงขนาดใหญ่นี้เรียกเป็นภาษาท้องถิ่นต่าง ๆ กันว่า กระเพียดกะเพด หรือ กระหลุมยิงฝ้าย

การม้วนฝ้ายหรือล้อฝ้าย การม้วนฝ้ายหรือล้อฝ้าย จะใช้แป้นล้อฝ้าย หรือไม้ล้อ เป็นอุปกรณ์ วิธีการม้วนฝ้ายหรือล้อฝ้าย คือ นำปุ๋ยฝ้ายที่ตีเป็นปุ๋ยละเอียดแล้ว วางลงบนแป้นล้อฝ้ายให้กระจายสม่ำเสมอประมาณขนาดให้ใหญ่กว่าฝ่ามือเพียงเล็กน้อย แล้ววางไม้ล้อฝ้ายไว้บนส่วนปุ๋ยฝ้าย จากนั้นให้เอาฝ่ามือถูปุ๋ยฝ้ายให้ม้วนขนานเข้าไปกับไม้ล้อฝ้าย โดยรักษาน้ำหนักมือให้พอเหมาะเพื่อไม่ให้ม้วนฝ้ายแน่นหรือหลวมเกินไป แล้วดึงไม้ล้อฝ้ายออก จะได้ฝ้ายเป็นม้วนหลอดกลมยาวประมาณ 4-9 นิ้ว บางท้องถิ่นเรียกหลอดม้วนฝ้ายนี้ว่า ตี้ว การม้วนฝ้ายหรือล้อฝ้ายนี้จะต้องทำจนหมดปุ๋ยฝ้ายที่ตีได้

ภาพที่ 3 การปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นใยฝ้าย

ที่มา : คณะผู้วิจัย 1 สิงหาคม พ.ศ.2563

การปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นใยฝ้าย การปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นใยฝ้าย จะใช้เครื่องมือที่เรียกว่า กงปั่นฝ้าย หรือหลาปั่นฝ้าย การปั่นฝ้ายนี้ภาษาท้องถิ่นทางภาคอีสานเรียกว่า การเข็นฝ้าย วิธีการปั่นฝ้ายหรือเข็นฝ้าย โดยเอาปลายม้วนฝ้ายจ่อไว้ในส่วนมืออีกข้างจับที่หมุนให้วงล้อหมุน ส่วนไนก็จะหมุนตาม ทำให้แรง

เหรียญตีเกลียวม้วนฝ้ายที่จ่อไว้ เมื่อดึงมือที่ถือม้วนฝ้ายออกมาจะเป็นเส้นฝ้าย เมื่อผ่านมือย้อนกลับเส้นฝ้ายก็จะม้วนอยู่กับเหล็กไน เมื่อใกล้จะหมดม้วนฝ้ายก็เอาม้วนฝ้ายอันใหม่ทำต่อเนื่องกับม้วนฝ้ายอันเดิมให้เป็นเส้นฝ้ายเส้นเดียวกัน จนเส้นฝ้ายเต็มเหล็กไนจึงค่อย ๆ คลายเส้นใยฝ้ายจากเหล็กไนใส่ไม้เปียฝ้ายหรือไม้แปฝ้าย

การเปียฝ้ายหรือการแปฝ้าย การเปียฝ้าย เป็นขั้นตอนที่ทำเพื่อพักด้ายที่ปั่นเป็นเส้นใยฝ้ายแล้วเพื่อทำเป็นปอยหรือใจฝ้าย โดยใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่า ไม้เปีย หรือไม้แป ซึ่งทำจากไม้เนื้อแข็ง วิธีการเปียฝ้ายคือ นำใยฝ้ายที่ม้วนไว้กับเหล็กไนมาคลายออกแล้วค่อย ๆ พันกับไม้เปีย โดยใช้มือข้างหนึ่งกำไม้เปียตรงกลางแกนแล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งจับเส้นใยฝ้ายพันกับไม้เปียให้หนาพอประมาณ โดยรักษาน้ำหนักมือให้พอดี เพื่อไม่ให้เส้นใยฝ้ายตึงเกินไปหรือหย่อนเกินไป เมื่อได้เส้นใยฝ้ายในปริมาณที่ต้องการแล้วก็คลายออกมาพันเป็นปอยหรือใจด้าย เพื่อเก็บเส้นใยฝ้ายไม่ให้พันกันยุ่ง และเป็นระเบียบ

การย้อมสีฝ้าย ขั้นตอนการย้อมฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ นำเส้นด้ายที่จะย้อมมาต้มในน้ำสบู่ หรือเพื่อไล่ไขมันใช้เวลาประมาณ 30 นาที จากนั้นนำขึ้นมาผึ่งให้เย็นแล้วนำไปซักในน้ำสะอาด นำเปลือกไม้/ใบไม้ที่ต้องการ เช่น สีเขียวใช้ใบหูกวาง สีม่วงใช้ลูกหว้า สีแดงใช้ครั่งหรือรากยอ มาต้มจนเดือดใช้เวลาประมาณ 45 นาที แล้วกรองแยกกากออก นำน้ำสีที่กรองแล้วมาต้มในหม้อใส่เกลือ สารส้ม หรือปูน คนจนละลายแล้วนำฝ้ายที่ไล่ไขมันไว้แล้วลงมาต้มต่อ ประมาณ 45 นาที นำฝ้ายที่ย้อมแล้วออกให้สะเด็ดน้ำทิ้งไว้จนเย็น แล้วนำไปซักจนสะอาดนำฝ้ายที่ซักสะอาดดีแล้วไปตากจนแห้งส่วนฝ้ายที่ใช้เป็นเส้นยืนนำไปแช่ในแป้ง เปียกก่อนนำออกไปตากเพื่อให้เส้นด้ายมีความเหนียวไม่ขาดง่าย

การทอผ้า

เป็นวิธีการทอสานเส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนด้วยการใช้ ฝีม ช่วยกระทบเส้นใยให้สานเป็นผืนผ้า ระบบนี้เป็นแบบการทอของคนที่ปั่นราบ เครื่องทอผ้าแบบขาตั้ง เป็นรูปแบบที่ใช้กันทั่วไปเหมาะสมกับวิถีชีวิตในสังคมเกษตรกรรมที่ตั้งถิ่นฐาน นิยมทำจากไม้เนื้อแข็งซึ่งเป็นวัสดุในท้องถิ่นและหาได้ง่าย ส่วนประกอบที่สำคัญของเครื่องทอผ้าแบบขาตั้ง คือ

เสาหลักขาตั้งหูก เป็นเสาทรงสี่เหลี่ยมโดยปกติมี 4 ต้น ขนาดสูงเท่ากัน ยกเว้นกลุ่มไทภูเขาหรือส่วย เขมร ที่ใช้เสาหลักสูงเพียง 2 ต้น

ไม้คานหูก เป็นคานไม้พาดเชื่อมต่อระหว่างเสาหลักทั้ง 4 ต้น เครื่องเส้นด้ายยืนจะพาดบนไม้คานด้านหน้า แล้วโยงมาผูกกับไม้คานด้านหลัง เพื่อชิงเส้นยืนให้ตึง

ไม้อรงนั่ง เป็นแผ่นไม้ที่พาดไว้บนคานไม้ด้านล่างด้านคนทอ เพื่อให้คนทอนั่งและวางอุปกรณ์การทอ เช่น ตะกร้าใส่หลอดกระสวย เป็นต้น

ไม้ม้วนผ้า เป็นไม้ท่อนสี่เหลี่ยม ที่ปลายทั้งสองข้างเสียบเข้าเตื่อยที่หลักไม้ด้านใกล้ผู้ทอเพื่อม้วนเก็บผ้าที่ทอเสร็จเรียบร้อยเอาไว้ กลุ่มไทครั้ง (ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวกา) เรียกว่าไม้กำพัน และทางภาคอีสานเรียกว่า ไม้กำพัน

ไม้หาบทุก เป็นไม้ไผ่กระบอกขนาดกลางพาดคานไม้ เพื่อใช้ผูกเชือกโยงฟืม และรอก ที่พยุงตะกอหรือเขาเอาไว้ ไม้หาบทุกนี้หากเสาหลักสูง บางท้องถิ่นก็จะผูกห้อยต่ำลงมาจากคานไม้อีกหนึ่ง

ไม้เหยียบทุก เป็นไม้ไผ่ลำขนาดเล็กยาวประมาณ 1 เมตร ผูกโยงกับตะกอหรือเขาสำหรับเหยียบเพื่อบังคับการสลับขึ้นลงของเครื่องเส้นด้ายยืน โดยปกติจะมี 2 อัน สำหรับการทอแบบสองตะกอ แต่ถ้าเป็นการทอผ้าแบบสามตะกอก็จะมี 3 อัน และถ้าเป็นการทอผ้ายกดอกพื้นฐาน 4-8 ตะกอ จำนวนไม้เหยียบทุกก็จะมีจำนวนเท่ากับจำนวนตะกอที่ใช้ในการทอผ้านั้น

ภาพที่ 4 เครื่องทอผ้าแบบชาต้ง

ที่มา : คณะผู้วิจัย 1 สิงหาคม พ.ศ.2563

วิธีการทอ

ช่างทอผ้าจะนั่งบนที่นั่งซึ่งทำเป็นแกนไม้วางพาดขวางช่องกลางของกี่กระตุก กลางแกนไม้นี้จะใช้ไม้ไผ่ตอกเรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมพอหย่อนกันลงนั่งได้ แต่โดยวิธีการทำงานแล้วที่นั่งจะเป็นเพียงอุปกรณ์ที่ช่วยให้คนทอผ้าได้พึง เนื่องจากระหว่างการทอทั้งเท้าและมือจะต้องทำงานอย่างสัมพันธ์กันอุปกรณ์นั่งจึงเป็นเพียงตัวช่วยพยุงเพื่อให้ผู้ทอได้ใช้กันยืนไว้เท่านั้นคนทอผ้าจะเหยียบแผ่นไม้ด้านล่างและใช้มือซ้ายกระตุกให้ลูกตบกระแทกกระสวย ๆ จะวิ่งไปตามรางพร้อม ๆ กับใช้มือขวาดึงฟืม เพื่อตบเส้นด้ายให้แน่นทุกอิริยาบถจะเป็นไปอย่างสัมพันธ์และสอดคล้องกันอย่างพอดี ผืนผ้าที่ได้แต่ละนิ้วแต่ละคืบจะถูกม้วนไว้ภายในจนกระทั่งได้ความยาวตามกำหนด จากการศึกษาการผลิตเส้นใย เครื่องมือในการทอ และอุปกรณ์ในการทอ ที่ทำให้เกิดกระบวนการทอผ้านั้นจะเห็นได้ว่าชาวบ้านใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการทำอยู่ทำกิน ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตของท้องถิ่น จึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างชิ้นงาน เพิ่มคุณค่าและฝีมือให้แก่ท้องถิ่นของตนที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนวิธีการทอผ้ายกมุกมาคิดประดิษฐ์เป็นทำนาฏศิลป์ เพื่อให้เห็นเอกลักษณ์และความคงอยู่ของการทอผ้าแบบไท-ยวน(โยน) ที่มีการสืบสานกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิถีชีวิตการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
2. ศึกษาการนำผ้าทอยกมุกมาใช้ในพิธีกรรมการแต่งงานของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน(โยน) อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
3. นำมาสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ไทย ชุด ฟ้อนชื่นมุก

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาวิถีชีวิตการทอผ้ายกมุกของชาวไท-ยวน (โยน) ตำบลพระยาท อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
2. กลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) ตำบลพระยาท อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ฟ้อนชื่นมุก ในจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการศึกษาโดย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รวมไปถึงการเก็บข้อมูลในพื้นที่อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เพื่อนำข้อมูลเบื้องต้นที่จะใช้ในการกำหนดประเด็นในการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1.1 สำนักหอสมุดแห่งชาติ
 - 1.1.2 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 - 1.1.3 หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไท-ยวน(โยน) อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
 - 1.2 การศึกษาข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนการศึกษาดังนี้
 - 1.2.1 สัมภาษณ์ปราชญ์ (ผู้รู้ ผู้ทอผ้า)
 - 1) แบบสัมภาษณ์
 - 1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1) เครื่องบันทึกเสียง
 - 2) กล้องบันทึกภาพ
 - 3) การจดบันทึก
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วนำผลที่ได้มาสรุปเนื้อหาให้ชัดเจน
 - 2.1.1 วิเคราะห์วิถีชีวิตการทอผ้าของชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) ตำบลพระยาท อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

2.1.2 วิเคราะห์การใช้ผ้าทอยกมุกพิธีกรรมการแต่งงานของชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) ตำบลพระยาต อำเภอสายไ้ จังหวัดสระบุรี

2.1.3 นำข้อมูลทั้งหมดมาประดิษฐ์ทำรำใหม่ ทำเพลงประกอบการแสดงใหม่ พร้อมทั้งออกแบบเครื่องแต่งกายตามหลักฐานข้อมูลดั้งเดิมให้สอดคล้องกับการแสดงนาฏศิลป์ไทย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาวิถีชีวิตการทอผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน (โยน) อำเภอสายไ้ จังหวัดสระบุรี ในระยะเริ่มแรกที่มีการอพยพมาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดสระบุรี สตรีชาวไท-ยวน (โยน) ทุกคนจะต้องฝึกหัดทอผ้าให้เป็นโดยเฉพาะการทอผ้าชิ้น เพราะสังคมชาวไท-ยวน มีค่านิยมว่าสตรีที่สามารถทอผ้าได้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติของกุลสตรีและเหมาะสมที่จะแต่งงานออกเรือนมีครอบครัวได้ การแต่งกายของชาวไท-ยวน (โยน) มีลักษณะการแต่งกายที่คล้ายคลึงกันในแต่ละภูมิภาค ผ้าที่ใช้เป็นผ้าชิ้นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไท-ยวน (โยน) ที่หญิงไท-ยวน (โยน) ใช้นุ่งในชีวิตประจำวัน และเป็นผ้าที่ทอใช้กันเองซึ่งเรียกว่า ชิ้นขาวเหนือ ชิ้นโก และชิ้นมุก

2. การศึกษาการใช้ผ้าทอยกมุกในพิธีกรรมการแต่งงานของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ยวน(โยน) อำเภอสายไ้ จังหวัดสระบุรี สำหรับการที่ผู้หญิงต้องทอผ้าเพื่อใส่เองในพิธีแต่งงานของตนนั้น ชาวไท-ยวน(โยน) มีความเชื่อว่า “ผู้หญิงถ้าทอผ้าไม่ได้ก็มีสามีไม่ได้” ดังนั้นการทอผ้าจึงถือเป็นการเรียนอย่างหนึ่ง ผู้หญิงจะใช้ศิลปะการทอผ้าแสดงให้ผู้ชายเห็นถึงความรู้ความสามารถที่มี การออกแบบลวดลายของผ้า ดังนั้นงานแต่งงาน ผู้หญิงจะถือว่าเป็นงานที่สำคัญครั้งหนึ่งในชีวิต ผ้าที่สวมใส่จะต้องทอเองให้ออกมางดงามที่สุด

3. การนำมาสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ไทย การแสดงชุด “ชิ้นมุก” ได้นำวิถีชีวิตการทอผ้าและการใช้ผ้าทอยกมุกมาใช้ในงานแต่งงาน ผู้สร้างสรรค์ผลงานจึงเห็นความสำคัญของผ้าทอยกมุกมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง “ชิ้นมุก” การแสดงแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 การอพยพและกรรมวิธีการทอผ้าทอยกมุก ช่วงที่ 2 การนำผ้าทอยกมุกมาใช้สวมใส่ในงานแต่งงาน

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. องค์กรและหน่วยงานทางการศึกษาได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสายไ้ ศูนย์วัฒนธรรมไท-ยวน (โยน) จังหวัดสระบุรี และสถานศึกษา สามารถนำผลงานการแสดงสร้างสรรค์ชุด ฟ้อนชิ้นมุก ไปใช้ประโยชน์ได้ในการเผยแพร่การท่องเที่ยวของจังหวัดสระบุรีพร้อมทั้งการส่งเสริมพัฒนาอาชีพต่อไปได้

2. การแสดงชุด ฟ้อนชิ้นมุก สามารถนำผลการค้นคว้าไปใช้ในการส่งเสริมอนุรักษ์ สืบสาน ศิลปะทางนาฏศิลป์ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานการแสดงสร้างสรรค์ ชุด ฟ็อนซึน่มุก ขอขอบคุณท่าน อาจารย์กนิษฐา สังข์รัตน์ ประธานสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย รองศาสตราจารย์นงเยาว์ อารุงพงษ์วัฒนา อาจารย์ อัมพร ใจดีใจ และอาจารย์ อานนท์ หวานเพ็ชร์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ในการทำผลงานการแสดงสร้างสรรค์ครั้งนี้จนสำเร็จ คณะผู้จัดทำรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ คุณสุพัตรา ชูชม บ้านเฮาโฮมเมด หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไท-ยวน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัด สระบุรีที่กรุณา ให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ผ้าทอยกมุก ของชาวไทย-ยวน สระบุรี คณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การดูแลสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และขอขอบคุณพี่ๆทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กันมาโดยตลอด และทำให้การสร้างสรรคผลงานในครั้งนี้เต็มไปด้วยความสุข และเหตุการณ์ที่น่าจดจำรวมทั้ง ขอขอบคุณคุณท่านผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั่วไปทุกท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าในการอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ ทำให้ข้อมูลภาคสนามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในด้านการอำนวยความสะดวกและประสานงานในการทำผลงานให้กับคณะผู้จัดทำมาโดยตลอด ตลอดจนการค้นคว้าหาข้อมูลในการจัดทำผลงานสร้างสรรค์ของคณะผู้จัดทำในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีหากผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้มีข้อบกพร่องประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับข้อบกพร่องเหล่านั้นเพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พิเนตร น้อยพุทธา. (2540). **ไทยวนสระบุรี**. จำไทยเพลส : กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี. (2537). **ผ้าทอพื้นเมืองลพบุรี สระบุรี**.
- สิทธิชัย สมานชาติ. (2539). **ตามรอยผ้าไทยวนจังหวัดสระบุรี**. สยามสมาคม : กรุงเทพฯ
- ฉันทนา เอี่ยมสกุล. (2550). **นาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์**. ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต.
- ทวีเกียรติ ไชยงยศ. (2528). **สุนทรียภาพ**. กรุงเทพฯ : บุ๊คไทม์.
- ประจักษ์ ภูมินา. (2553). **การศึกษาหัตถกรรมผ้าทอยกมุกของชาวไทย-ยวน ตำบลต้นตาล อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสระบุรี**. ปรินญาณิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สาขาศิลปศึกษา
- นายกฤกษ์ โกศล. (2554). **สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสระบุรี**. [ออนไลน์]: <https://krisdarchkmitl.wordpress.com>
- สงัด วรรณกุล. (2563). **ชาวไทย-ยวน หอวัฒนธรรมไท-ยวน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดสระบุรี**. สัมภาษณ์

ICAC2021-010100029

การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม:
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน จังหวัดสมุทรปราการ
Participation of Local People in the Management of Cultural Tourism
Activities: Community of Ban Khun Samut Chin, Samut Prakan

จิตตานันท์ มีทิศ^{1*}, พัทธ์ธีรา ผัดวงศ์² และสุปรียา ม่วงรอด³

Jitthanan Metis^{1*}, Phatthira Pudwong², Supreeya Muangrod³

^{1*}วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

College of Tourism and Hospitality, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

Email: Jitthanan.m@rsu.ac.th^{1*}, Email: Phatthira.pud@gmail.com²,

Email: Supreeya.2k@gmail.com³

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน และ 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นจำนวน 17 คน หน่วยงานภาครัฐจำนวน 6 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 15 คน รวมทั้งหมด 38 คน ผลการศึกษาพบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านขุนสมุทรจีนประกอบไปด้วยวัฒนธรรม 3 กลุ่มหลัก คือ 1) ทรัพยากรทางโบราณคดี ได้แก่ วัดขุนสมุทรवास ศาลเจ้าพ่อหนุมน้อยลอยชาย พิพิธภัณฑสถานบ้านขุนสมุทรจีน 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การทำกะปิและกุ้งแห้ง และ 3) ศิลปวัฒนธรรมหรือทรัพยากรวัฒนธรรมที่แสดงออก ได้แก่ ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีและวัฒนธรรม และวิถีชีวิต ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน คือ “กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์” เป็นการท่องเที่ยวโดยรวมเอาวัฒนธรรมทุกอย่างของชุมชนผนวกเข้ากับการจัดการแบบโฮมสเตย์ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตามและประเมินผลงาน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น, การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ชุมชนบ้านขุนสมุทรจีน

Abstract

This study has the objectives 1) to explore cultural resources for tourism at the community of Ban Khun Samut Chin and 2) to study the participation of local people in the management of cultural tourism at the community of Ban Khun Samut Chin. The data is collected by qualitative research methodology. The semi-structured interview and participant observation are selected as tools. Moreover, the data is analyzed through analysis. There are 38 informants including 17 local persons, 6 government officers, and 15 tourists. The results of the study reveal that cultural resources for tourism in the community of Ban Khun Samut Chin consist of 3 main cultures. First, archaeological resources include Wat Khun Samut Thawas, Shrine of Chao Pho Noom Noy Loy Chai, and Ban Khun Samut Chin Museum. Second, local wisdom is to make shrimp paste and fried shrimp. Third, art and culture or expressed cultural resources are religion, beliefs, tradition, and culture, including the way of life. The participation of local people in the management of cultural tourism activities at the community of Ban Khun Samut Chin is “the activity of homestay tourism”. It is tourism that combines all cultures from the community blended with homestay management through a participatory process of participation in decision-making, operations, benefits, and monitoring and evaluation.

Keywords: Local People Participation, Tourism Activities Management, Cultural Tourism, Ban Khun Samut Chin Community

ICAC2021-010100030

แตรวงกับชาวบ้านในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี
The Local Traewong Bands in Lopburi Province

ไพรัตน์ แสงทอง

PRIRUT SANGTHONG

ภาควิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จันทบุรี ประเทศไทย
The Department of music Chanthaburi College of Dramatic Art, Chanthaburi, Thailand
Email: P-sangthong@hotmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

แตรวงหมายถึงเครื่องเป่าเรียกชื่อตามเสียงที่ได้ยินเหมือนกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น ประวัติความเป็นมาของแตรวงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากทหาร เนื่องจากจังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดที่มีทหารประจำการอยู่มากซึ่งเป็น ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำกองดุริยางค์เพื่อประกอบกิจกรรมหรือพิธีต่าง ๆ หลังว่างเว้นจากเวลาราชการ ทหารที่อยู่ในกองดุริยางค์จึงนำวิชาความรู้ที่ได้เกี่ยวกับดนตรีออกมาถ่ายทอดให้กับญาติพี่น้องและผู้สนใจจึงทำให้เกิดแตรวงของชาวบ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีขึ้น วิธีของแตรวงในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรีโดยสรุปว่า ปัจจุบันความนิยมแตรวงวิวัฒนาการของแตรวงชาวบ้านจากอดีตจนถึงปัจจุบันของชาวบ้านได้เปลี่ยนความต้องการไปจากเดิมมาก สมัยก่อนใช้แตรวงเพื่อประกอบพิธีกรรมและประเพณีต่าง ๆ ไปในด้านของความศักดิ์สิทธิ์ แต่ปัจจุบันเป็นไปในด้านของความสนุกสนาน ความครื้นเครง และความโอ้อ่าเท่านั้นเอง แตรวงแต่ละวงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบรรเลงเพลงให้เป็นไปตามสมัยนิยม และมีวิธีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ จากรุ่นสู่รุ่นอย่างไม่มีวันจบสิ้น การสืบทอดองค์ความรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีระบบ จากพ่อสู่ลูก ลูกสู่หลานหรือครูสู่ศิษย์จนเป็นสำนักสืบทอดกันจนเป็นสายต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่ายกย่อง และเป็นสมบัติอันภาคภูมิใจของนักดนตรีแตรวงตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: แตรวง, ชาวบ้าน

Abstract

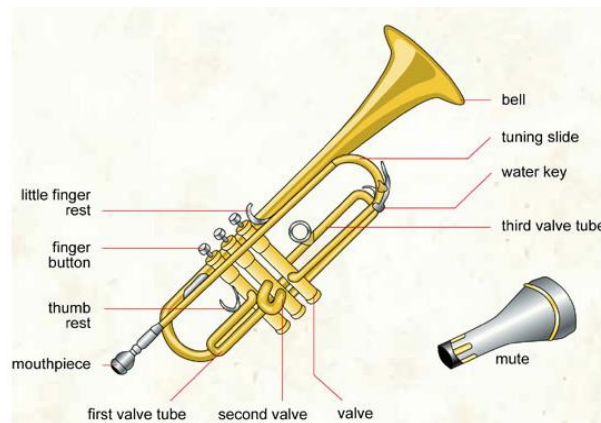
Trae is one of the blown instruments. It is called following the sounds as same as the other musical instruments. Due to its history in Mueang District of Lopburi Province, it was influenced by the soldiers because there are many soldiers in this province. The soldiers in the Royal Thai Army Orchestra perform activities or ceremonies after their work. The soldiers relayed the music knowledge to their relatives and interested people. Then, it caused Traewong of villagers in Mueang District of Lopburi Province. Nowadays, the popularity of Traewong has already changed by the evolution of the villagers from the past to the present depend on their needs. In the past, it was used for rituals and traditions as holiness, but nowadays, it is used only for fun, entertainment and sumptuousness. Each band has to adjust the music playing style, followed by the popular, and relay both knowledge and experience to the next generation. The succession of knowledge is continuous and systematic from father to son, children to grandchildren, or teacher to disciple until becoming a school that is the praiseworthy folk wisdom and proud treasure of player's Traewong from the past to the present.

Keywords: Traewong, Villager

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในแต่ละชุมชนและยังเป็นสื่อกลางในการผสมผสานความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับชุมชนหมู่คณะหรือยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร หรือแม้แต่ในละชุมชน แต่ละพื้นที่มีภาษาในการสื่อสารที่แตกต่างกัน ดนตรีเป็นสื่อกลางในการสื่อสารได้อย่างลงตัวเช่น การสื่อสารด้วยทำนองเพลง การสื่อสารวิธีการบรรเลง หรือจังหวะของบทเพลงที่สามารถสื่อสารกันได้อย่างลงตัวโดยใช้เสียงของดนตรีในการสื่อสารกันแทนคำพูดหรือภาษาที่มีความแตกต่างกัน ดนตรีสามารถทำให้คนไม่รู้จักกันมาร่วมกลุ่มกันทำกิจกรรมร่วมกันไม่ว่าจะเป็นด้านพิธีกรรมทางศาสนาพิธีกรรมด้านขนบทำเนียมด้านประเพณีและด้วยดนตรีที่สามารถสื่อสารได้อย่างลงตัวในระดับชุมชนไปจนถึงระดับชาติและนานาชาติ นักดนตรีคนไทยส่วนใหญ่ให้ความนิยมนักคือ แตรวง

แตร ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าชนิดหนึ่งที่ทำด้วยโลหะประเภททองเหลือง ใช้ปากเป่าลมเข้าไปผ่านท่อทำให้เกิดเสียงดังหรือเรียกโดยทั่วไปว่าเครื่องเป่าประเภทเครื่องลมทองเหลือง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 357) (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ส่วนประกอบแตรทรัมเป็ต

ที่มา: www.infovisual.info

ภาพที่ 2 ภาพแตรแบบโบราณ

แตร์ สันนิฐานว่าเรียกชื่อตามเสียงที่ได้ยินเหมือนกับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ที่มีอีกหลายชนิดที่เรียกชื่อตามเสียงที่ได้ยิน เช่น ฉิ่ง ฉาบ กรับ เป็นต้น สำหรับแตร์บางครั้งชาวบ้านโดยทั่วไปอาจจะเรียกชื่อตามเสียงเมื่อได้ฟังเสียงของแตร์ว่า แกร แตร์ หรือแก เสียงของแตร์จะเกิดขึ้นได้โดยการเป่าลมผ่านปากกำพวดเข้าไปในท่อลมผ่านลำตัวของแตร์และทำให้ลิ้นระร่ว เสียงก็จะดังออกมา แพร - แพร จึงกลายเป็นชื่อที่ชาวบ้านได้เรียกโดยทั่วไปว่า แตร์หรือแกร (สุกรี เจริญสุข, 2539, น. 8) สามารถเปลี่ยนเสียงได้ 2 วิธีด้วยกันคือ

1. อาศัยริมฝีปากบังคับลม ทำให้เกิดเสียง สูง - ต่ำ

2. โดยการกดลูกสูบ เพื่อเปลี่ยนเส้นทางการเดินของลมที่ผ่านตัวท่อที่มีความสั้น-ยาวไม่เท่ากัน เสียงจึงได้เปลี่ยนไปตามความสั้น-ยาวของท่อที่เกิดจากการกด ในอดีตการเข้ามาของแตร์ชาติตะวันตกได้เข้ามาค้าขายกับประเทศไทยหลายชนชาติด้วยกัน ดังมีหลักฐาน ที่ปรากฏว่า ชนชาติแรกที่เข้ามาคือชาวยุโรปตุเกส ได้เดินทางเข้ามาทางเรือผ่านทางช่องแคบ มะละกา ประมาณราว พ.ศ.2048 ได้ยึดครองแหลมมลายู หลังจากนั้นจึงส่งทูตเข้าไปเจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงศรีอยุธยา ซึ่งในขณะนั้นตรงกับสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 (ทรงครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ.2034 -2072) ได้ทรงพระราชทานช้างเผือกและระฆังพร้อมไม้ตีให้คู่หนึ่งเป็นรางวัล ต่อมาระหว่าง ปีพ.ศ.2121-2123 อำนาจของโปรตุเกสเสื่อมลงและตกอยู่ในอำนาจของสเปนทำให้ความสัมพันธ์กับไทยหยุดชะงักลง สำหรับคำว่า “แตร์วง” ที่เรียกขานกันในปัจจุบันนี้ได้ปรากฏหลักฐานจากพระราชนิพนธ์โต้ตอบกันระหว่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา นริศรานุวัตติวงศ์กับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งได้กล่าวถึงแตร์วงไว้ว่านำมาใช้ในสังคมไทยเต็มรูปแบบในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.5) และในปี พ.ศ. 2446 สมเด็จพระเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต เสด็จกลับจากยุโรปและทรงงานที่กรมยุทธนาธิการทหารเรือ จึงทรงปรับปรุงกองแตร์วงทหารเรือ ซึ่งเคยบรรเลงแต่เพลงไทยเดิม เพลงมาร์ช และเพลงพิธีต่าง ๆ มาบรรเลงตามแบบอย่างตะวันตก พร้อมกับเรียบเรียงเสียงประสานตามหลักวิชาทฤษฎีดนตรีตะวันตก ทำให้แตร์วงทหารได้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นจนแพร่หลายสู่สังคมชาวบ้าน โดยมีการปรับปรุงแบบการบรรเลงให้สอดคล้องกับความต้องการค่านิยม ความเชื่อของชาวบ้านอีกด้วย จึงเป็นจุดเปลี่ยนแปลง จากแตร์วงทหารสู่ความเป็นแตร์วงชาวบ้าน (สุดแดน สุขเกษม, 2542, น. 2) เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 วัฒนธรรมตะวันตกพร้อมกับวิทยาการสมัยใหม่เข้ามามีอิทธิพลและสร้างบทบาทต่อสังคมไทยมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม คนไทยหันมาสนใจศิลปวัฒนธรรมตะวันตกแทนแต่ทว่าในทางกลับกัน วงดนตรีแตร์วงกลับได้รับความนิยมจากชาวบ้านมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี เนื่องจากชาวจังหวัดลพบุรีนอกจากจะนิยมในความสนุกสนานครึกครื้นจากแตร์วงแล้ว แตร์วง ยังเป็นเครื่องหมายของความทันสมัย เชิดหน้าชูตา เป็นเกียรติแก่งานและตนเองประกอบกับชาวจังหวัดลพบุรี เป็นกลุ่มชนที่มีอุปนิสัยรักความสนุกสนาน โดยมักนิยมเล่นเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ กันเป็นประจำอยู่แล้วจึงนำมาประยุกต์ให้เข้ากับแตร์วงและพัฒนาเป็นวงดนตรีลูกทุ่งตามลำดับ

ในปี พ.ศ.2507 กลุ่มชาวบ้านที่มีทุนทรัพย์และสนใจในอาชีพแตรวงได้ตั้งวงดนตรีประเภท แตรวงขึ้นด้วยกันมากมายหลายคณะในท้องถิ่นของอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จึงเป็นที่มาของคำว่า แตรวงชาวบ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ได้พัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบการบรรเลงแตรวงให้เหมาะสมกับสังคมชาวบ้าน ด้วยการนำเพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมขณะนั้นมาบรรเลงในรูปแบบแตรวงและได้ปรับเปลี่ยนจากจากวงดนตรีแตรวง มาเป็นวงดนตรีลูกทุ่งไปในที่สุด แต่ก็ยังมีการบรรเลงปะปนกันระหว่างแตรวงกับวงดนตรีลูกทุ่งอยู่บ้าง (ศิริพร กรองทอง, 2547, น. 45) กระทั่งเกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันทำให้ประชาชนชาวจังหวัดลพบุรีหมดความนิยม เนื่องจากสิ้นเปลืองจึงงดการใช้แตรวงในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น งานบวชนาค หรืองานประโคมศพ เป็นต้น ทำให้มีงานบรรเลงแตรวงลดน้อยลง ประกอบกับการขาดระเบียบวินัยของนักดนตรีชอบดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ลักษณะหรือการติดสารเสพติดของนักดนตรีส่งผลต่อทัศนคติที่ไม่ดีของชาวบ้านที่มีต่ออาชีพนักดนตรีแตรวง ทำให้บางวงต้องเลิกกิจการไปในที่สุดรวมทั้งความไม่นิยมและไม่เห็นคุณค่าของเยาวชนไทยในปัจจุบัน จึงเป็นผลให้แตรวงชาวบ้านขาดการสืบทอดต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ สนใจที่จะศึกษาวงดนตรีประเภท แตรวงชาวบ้านของอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดยศึกษาลักษณะและประเภทของแตรวง วิธีการสืบทอด บทเพลงบรรเลงของแตรวง แบบดั้งเดิมที่ยังคงอยู่ของแตรวงชาวบ้านในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี ซึ่งผลการศึกษานี้คาดว่าจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับบทเพลงของแตรวงในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นตามวิธีการของภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรมไทย ด้านแตรวงชาวบ้านนี้ให้ดำรงอยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไป

ในครั้งนี้ได้นำข้อมูลตามหลักมนุษยดนตรีวิทยา โดยเน้นประวัติและ พัฒนาการ วิถีชีวิตของแตรวงองค์ประกอบของดนตรี เพลงที่ใช้ในการบรรเลงกระบวนการสืบทอดและแนวทางในการดำรงอยู่ในอนาคตของแตรวงซึ่งแตรวงชาวบ้านที่ทำการศึกษามีจำนวน 4 วง ประกอบด้วยกันคือ วง ส.รุ่งศักดิ์ไชว์ วง ส.มิ่งทองศิลป์ วงสลาพรไชว์และวงปรีชาไชว์

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของแตรวงอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาการสืบทอดอาชีพแตรวงชาวบ้านในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี

ขอบเขตของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแตรวงชาวบ้านที่ยังคงอนุรักษ์เพลงบรรเลงแบบดั้งเดิม และศึกษารูปแบบการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบของชาวบ้านว่ามีลักษณะการถ่ายทอดอย่างไร โดยเน้นประวัติและ พัฒนาการกระบวนการสืบทอดแนวทางในการดำรงอยู่ในอนาคตของแตรวงซึ่งแตรวงชาวบ้านที่

ทำการศึกษานในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี จำนวน 4 วง ประกอบด้วยกันคือ วง ส.รุ่งศักดิ์โชวี วง ส.มิ่งทองศิลปวงสถาพรโชวี และวงปรีชาโชวี

ผลการศึกษา

ในการศึกษาแถววงชาวบ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่า วง ส. รุ่งศักดิ์โชวี ก่อตั้งขึ้นมาด้วยความตั้งใจอย่างยั้งของนายสมพงศ์ โห้วงษ์ ชื่อเล่น พงศ์ เกิดวันที่ 11 มิถุนายน 2503 อายุ 60 ปี ตำแหน่งหัวหน้าวง หัดเล่นดนตรี พ.ศ. 2518 เครื่องดนตรีที่หัดเล่น คือ ทรัมเป็ต โดยได้รับการสอนจากครูสอนดนตรีที่โรงเรียนหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดสระบุรี และครูชะลอ เจ้าของแถววงปานทอง โดยการหัดครั้งแรกหัดจากการนอยปากและหัดด้วยโน้ตไทยแล้วได้มีโอกาสไปบรรเลงร่วมกับวงของครูและวงอื่น ๆ ที่ว่าจ้างให้ไปร่วมบรรเลงหลากหลายวงจนเกิดแรงบันดาลใจว่าอยากจะเป็นหัวหน้าวงเองบ้างต่อมาได้ย้ายมาอยู่กับครอบครัวที่จังหวัดลพบุรีจึงก่อตั้งวงขึ้นโดยการซื้อเครื่องดนตรีต่อจากวงอื่นที่เลิกวงแล้วและซื้อจากเว็จนครเกษม ที่ทำการและที่อยู่ปัจจุบันของนายสมพงศ์ โห้วงษ์ บ้านเลขที่ 23/1 หมู่ 10 ตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000

ภาพที่ 3 ภาพชื่อวง ส.รุ่งศักดิ์โชวี

การสืบทอด พบว่าวง ส.รุ่งศักดิ์โชวี ของนายสมพงศ์ โห้วงษ์ มีการสืบทอดจากวิธีการฝึกซ้อมใครไม่ขาดการฝึกซ้อมเลยก็จะได้รับการไว้วางใจให้ดูแลวง โดยเฉลี่ยการนัดฝึกซ้อมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนระยะเวลาขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเพลง ถ้าฝึกซ้อมเป็นที่พอใจของนายสมพงศ์ โห้วงษ์ แล้วถือว่าใช้เวลาฝึกซ้อมนั้นไม่กำหนดแน่นอนว่าเป็นวันใดส่วนมากมักเป็นวันที่ว่างไม่มีงานหรือกลับจากงานมาแล้วได้เพลงใหม่มาเพราะเพลงต่าง ๆ ที่ฝึกซ้อมนั้นล้วนได้มาจากประสบการณ์ที่ได้พบแล้วนำกลับมาจดจำและใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งสิ้น เช่นเพลงมาร์ช และเพลงเถาต่าง ๆ ที่ยังไม่ได้หรือได้ไม่ครบเป็นต้น

ภาพที่ 4 ภาพชื่อนาง ส.มิ่งทองศิลป์

นาง ส.มิ่งทองศิลป์ ก่อตั้งขึ้นมาโดยนายบุญสืบ ชื่อเล่น สืบ เกิดวันที่ 30 พฤษภาคม 2503 อายุ 60 ปี ตำแหน่งหัวหน้าวง หัดเล่นดนตรี เมื่ออายุ 16 ปี เครื่องดนตรีที่หัดเล่น คือ แซ็กโซโฟน โดยได้รับการสอนจาก ครูชะลอ เจ้าของแตรวงปานทองโดยการหัดครั้งแรกหัดด้วยโน้ตไทยแล้วได้มีโอกาสไปบรรเลงร่วมกับ วงของครูและวงอื่นๆที่ว่างให้ไปร่วมบรรเลงหลากหลายวงด้วยใจรักในด้านดนตรีจึงเกิดแรงบันดาลใจว่าจะป็นหัวหน้าวงเองบ้างต่อมาจึงได้ตั้งแตรวงคณะ ส.มิ่งทองศิลป์ขึ้นโดยการซื้อเครื่องดนตรีต่อจากวงอื่นที่เลิกวงแล้วจากร้านซ่อมเครื่องดนตรีที่สระบุรีและซื้อจากเว็งนครเกษม แล้วสอนลูกหลานและเพื่อนบ้านที่มีใจรักในด้านดนตรีมาร่วมบรรเลงในวง ที่ทำการและที่อยู่ปัจจุบันของนายบุญสืบ บ้านเลขที่ 44 หมู่ 10 ตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000 โทร. 081 – 7943055 อาชีพหลัก ทำนา

การสืบทอดวง ส.มิ่งทองศิลป์ เป็นการรวมตัวกันด้วยความสมัครใจจากการว่างเว้นจากงานหลัก และด้วยความรักด้านดนตรีของนายสืบ ดังนั้นการรับงานส่วนใหญ่แล้วจะเป็นวันหยุดเพราะสมาชิกในวงมีงานประจำทำกันทุกคนการรับงานเพื่อหากิจกรรมทำร่วมกันในวันหยุดหรือช่วงเวลาที่ว่างและเพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมการเล่นแตรวงให้ยังคงอยู่ต่อไป

วงศราพรโชว์ ก่อตั้งขึ้นมาโดยนายสมบัติ ชื่อเล่น น้อย เกิดวันที่ 30 มิถุนายน 2496 อายุ 67 ปี ตำแหน่งหัวหน้าวง หัดเล่นดนตรี 10 ปี เครื่องดนตรีที่หัดเล่น คือ แซ็กโซโฟน โดยได้รับการสอนจากตาและครูชลอเจ้าของแตรวงปานทองโดยการหัดครั้งแรกหัดจากการนอยปากเพียงอย่างเดียวเมื่อหัดเป็นและมีความชำนาญพอจึงก่อตั้งวงขึ้นโดยซื้อเครื่องดนตรีจากเว็งนครเกษมทั้งหมด ที่ทำการและที่อยู่ปัจจุบันของนายสมบัติ บ้านเลขที่ 12/1 หมู่ 7 ตำบลโพธิ์ไก่ตัน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000

ภาพที่ 5 ภาพชื่อนาง ศราพรโชว์

การสืบทอด ดั่งที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าวงศราพรโฆว์ ต้องติดตามเพลงต่าง ๆ เพื่อให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาและจากการที่ได้สัมภาษณ์ ซึ่งในขณะนี้ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอ่านโน้ตโดยการศึกษาด้วยตนเอง และซักถามกับผู้ที่มีความรู้ในด้านนี้โดยเฉพาะ และนำมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางงให้ไปสู่จุดหมายที่ได้ตั้งใจไว้ ถ้าไม่ติดงานใด ๆ ทางวงก็จะมีการนัดซ้อมที่บ้านของนายสมบัติหัวหน้าวง

วงปานทอง ก่อตั้งขึ้นมาโดยนายชลอ ปานทอง ชื่อเล่น ชลอ เกิดวันที่ 1 มกราคม 2487 อายุ 76 ปี ตำแหน่งหัวหน้าวง หัดเล่นดนตรี 15 ปี กับคุณครูประเสริฐ สุขสำราญ โดยคุณครูประเสริฐ สุขสำราญก็ได้รับการหัดและต่อเพลงมาจากปู่ที่เป็นทหารที่ตำบลบางพุทโท เครื่องดนตรีที่นายชลอหัดเล่น คือ คาลิเน็ต โดยการหัดครั้งแรกหัดจากการนอยปากเพียงอย่างเดียวเมื่อหัดเป็นและมีความชำนาญพอจึงก่อตั้งวงขึ้นโดยซื้อเครื่องดนตรี จากร้านขายเครื่องดนตรีจากหลังทรวงกลาโหมทั้งหมด ที่ทำการและที่อยู่ปัจจุบันของนายชลอ ปานทอง บ้านเลขที่ 38 หมู่ 7 ตำบลจี้วราย อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15000

ภาพที่ 6 ภาพชื่องวง ปานทอง

การสืบทอดวงปานทอง เป็นการรวมตัวกันของญาติพี่น้องและลูกศิษย์ซึ่งเป็นการรวมตัวกันด้วยความสมัครใจ และเป็นอาชีพเสริมมากกว่าเป็นอาชีพหลัก การสืบทอดเป็นไปในลักษณะพี่สอนน้องอาสอนหลาน ครูสอนศิษย์ และปัจจุบันนี้ครูชลอ ยังได้รับถ่ายทอดดนตรีให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ อีกมากมายเช่น โรงเรียนวัดจี้วราย โรงเรียนวัดหลวง โรงเรียนวัดยาง โรงเรียนวัดตลุง โรงเรียนวัดบางพุทโท โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ และโรงเรียนวัดไผ่ยาว เป็นต้น จากจุดนี้เองจึงทำให้เกิดความผูกพันซึ่งกันและกัน

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง แตรวงกับชาวบ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอมืองจังหวัดลพบุรี เป็นการศึกษาซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประวัติความเป็นมาของแตรวงในเขตพื้นที่อำเภอมืองจังหวัดลพบุรี

จากการศึกษาพบว่า ประวัติความเป็นมาของแตรวงในเขตอำเภอมือง จังหวัดลพบุรี ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากทหาร เนื่องจากจังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดที่มีทหารบกมากดังนั้น ทหารจึงมีการฝึกหัดกองดุริยางค์เพื่อประกอบกิจกรรมหรือพิธีต่าง ๆ ที่แต่ละกรมกองมีภารกิจที่ต้องทำหลังว่างเว้นจากเวลา

ราชการ ทหารที่อยู่ในกองดุริยางค์จึงนำวิชาความรู้ที่ได้เกี่ยวกับดนตรีออกมาถ่ายทอดให้กับญาติพี่น้อง และผู้ที่สนใจจึงทำให้เกิดแถวชาวบ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี

ประเด็นที่ 2 การสืบทอดอาชีพแถวกับชาวบ้านในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี

จากการศึกษากระบวนการสืบทอดและแนวทางในการดำรงอยู่ในอนาคตของแถวชาวบ้านใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีการสืบทอดกันอย่างต่อเนื่องมาหลายรุ่นแล้ว และยังคงดำรงอยู่ได้ใน อนาคต แต่ยังคงมีอาชีพหลักหากยึดแถวอาชีพหลักคงไม่มีความแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแถวกับชาวบ้านเขตอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรมีการศึกษาแถวกับชาวบ้านในเขตพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงเพื่อให้เห็นภาพรวมการสืบทอด แถวชาวบ้านของในแต่ละเขตพื้นที่
2. ควรศึกษาถึงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ของแถวชาวบ้านในแต่ละเขตพื้นที่ว่ามีบทบาทใน การรับใช้สังคมอย่างไรบ้าง

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบคุณ นายสมพงษ์ โห้วงษ์ หัวหน้า วง ส. รุ่งศักดิ์โชวี นายบุญสืบหัวหน้าวง ส. มิ่งทอง ศิลป์ นายสมบัติ หัวหน้าวง ศราพรโชวี นายชลอ ปานทอง หัวหน้าวง ปานทอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้ สัมภาษณ์ เรื่องประวัติและวิธีการสืบทอดของแถว

ขอกราบขอบคุณอาจารย์ธัญพร ประคองศรี อาจารย์ไพศาล ศรีชัยทุ่ง อาจารย์ ดร.รณชัย นันทโชติ และผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ ภูมิภักดิ์ ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม จนทำให้วิจัยเล่มนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สุกรี เจริญสุข. (2539). แตรและแถวของชาวสยาม. กรุงเทพมหานคร.
- สุดแดน สุขเกษม. (2542). แถวชาวบ้านกับการรับใช้สังคม: กรณีศึกษาคณะดนตรี. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร หน้า 22.
- ศิริพร กรอบทอง. (2547). วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : พันธกิจ.

ICAC2021-010100031

การศึกษาและออกแบบชุดเก้าอี้พักผ่อนสำหรับที่พักอาศัยจากวัสดุต้นรูปถัก

The Study and Design of Relaxation Chair Set for Housing from Cattail

ราชนัน แพ่งประเสริฐ^{1*}, จักรภพ พูนสิน², สุภิญญา วงศ์เพม³, เรืองวิทย์ พึ่งรัมย์⁴, และ รวีกรรณ์ นุชเทศ⁵

Rachan Pangprasert^{1*}, Chakkraphop Poonsin², Supinyo Wongphame³,

Ruengwit Puengrasamee⁴ and Rawekron Nuchthet⁵

สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Program in Industrial Product Design, Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University,

Bangkok, Thailand

โทรศัพท์: 0986164949 อีเมล: kmitl_807@hotmail.com^{1*}

Tel: 0986164949 Email: kmitl_807@hotmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาและออกแบบชุดเก้าอี้พักผ่อนสำหรับที่พักอาศัยจากวัสดุต้นรูปถัก มีวัตถุประสงค์
1) เพื่อศึกษากระบวนการใช้ประโยชน์จากวัสดุต้นรูปถัก 2) เพื่อออกแบบชุดเก้าอี้พักผ่อนสำหรับที่พัก
อาศัยจากวัสดุต้นรูปถัก 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเก้าอี้พักผ่อน
สำหรับที่พักอาศัยจากวัสดุต้นรูปถัก วิธีดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย ศึกษากระบวนการใช้ประโยชน์จาก
วัสดุต้นรูปถัก ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ อันได้แก่ การค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น การใช้งาน ปัญหา และความต้องการของ
ผู้บริโภคในการนำต้นรูปถักมาพัฒนาในรูปแบบ กลุ่มประชากรคือ ผู้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี
จำนวน 30 คน และนำข้อมูลเบื้องต้นที่ได้ทำการรวบรวมไว้มาวิเคราะห์ด้วยตารางแสดงการวิเคราะห์ เพื่อ
พิจารณาเปรียบเทียบ โดยใช้ข้อมูลที่ได้ศึกษามาทำการวิเคราะห์ตามหัวข้อ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการผลิต

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาและการออกแบบชุดเก้าอี้พักผ่อนสำหรับที่พักอาศัยจากวัสดุต้นรูปถัก
รูปถัก สามารถช่วยลดการเกิดภาวะโลกร้อนด้วยการนำวัสดุจากธรรมชาติมาผลิตเป็นชุดเก้าอี้พักผ่อน และ
ยังเป็นวัสดุทดแทนในการนำมาสร้างมูลค่าและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าให้กับผู้ประกอบการต่อไป

คำสำคัญ: ชุดเก้าอี้พักผ่อน, ที่พักอาศัย, ต้นรูปถัก

Abstract

The purposes of the study and design of relaxation chair set for housing from cattail were 1) to study procedure of using cattail as material, 2) to design the relaxation chair set for housing from cattail, and 3) to evaluate consumers' satisfaction of the relaxation chair set for housing from cattail. The research methodology was studying the procedure of using cattail as material which consisted primary data and secondary data which were studying from related documents, books, research, and defined the points that related with opinion, using, problems and consumers need in applying cattail to develop pattern. The population was 30 people in Nonthaburi area, and adopting primary data from the collecting to analyzed by the analyzation table to compare by using study data to analyzed with topic to lead to production process.

The research results found that the study and design of relaxation chair set for housing from cattail can reduces global warming by applying material from natural to produce relaxation chair set and being circular supplies to make more value and adding more channel in selling products for entrepreneurs.

Keywords: relaxation chair set, housing, cattail

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

ICAC2021-010100032

การศึกษาภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู
A Study on the Cultural Landscape of the Traditional Community
in Khlong Suan Phlu District

สายหยุด อุไรสกุล^{1*}, เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์² และกนก อุไรสกุล³

Saiyud Uraisakul^{1*}, Naowarat Intaraprasit² and Kanok Uraisakul³

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ตำบลหันตรา อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000 ประเทศไทย

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Hantra Sub-district,
Phra Nakhon Si Ayutthaya District Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 130000, Thailand

Email: saiyud.u@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู และเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู โดยสืบค้นข้อมูลจากจดหมายเหตุ หนังสือและตำราประวัติศาสตร์ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าของคนในชุมชนโดยการเลือกแบบเจาะจง ต้องเป็นผู้มีถิ่นฐานอยู่บริเวณชุมชนคลองสวนพลูไม่น้อยกว่า 20 ปี ได้จำนวนทั้งหมด 4 คน วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยการวิพากษ์ภายในและภายนอก ตรวจสอบข้อมูลวิจัยด้วยวิธีแบบสามเส้าด้านข้อมูล

ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลูเป็นชุมชนเก่าที่มีมาก่อนตั้งกรุงศรีอยุธยา โดยเทียบเคียงข้อมูลกับเรื่องการสร้างวัดพนัญเชิงวรวิหาร การสร้างพระพุทธรูปรัตนนายก ตำนานพระนางสร้อยดอกหมากและการมาเยือนของแม่ทัพเจิ้งเหอ บริเวณชุมชนคลองสวนพลูดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นย่านของคนจีนที่ตั้งถิ่นฐานเพื่อทำการค้าขายทางน้ำ ด้านการเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู พบว่า ปัจจุบันไม่มีการค้าขายทางน้ำเหมือนในอดีตจึงทำให้เกิดการย้ายถิ่นของคนจีนและคนไทยจีนย่านคลองสวนพลูเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ประเพณีการทิ้งกระจาดที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร ซึ่งเป็นประเพณีที่ใช้พื้นที่ที่วัฒนธรรมร่วมกันระหว่างคนไทย คนจีนและคนไทยจีนยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: ภูมิวัฒนธรรม, ชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู

Abstract

This research is a historical research. The objective aimed to create a cultural landscape database of the traditional community in Khlong Suan Phlu district and to analyze the changes and persistence of the cultural landscape of the traditional community in Khlong Suan Plu district. The research data were collected from archives, books, historical textbooks and in-depth interviews that have been a history from the telling of the community. The 4 interviewees who have been being this area for not less than 20 years were obtained by purposive sampling. The data were analyzed by internal and external criticism and investigated by using the data triangulation.

The result showed that the Khlong Suan Phlu community was an old community that existed before the establishment of Ayutthaya. This result was obtained by comparing data with the construction of Wat Phanan Choeng Worawihan, the construction of Trirattana Buddha, the Legend of Queen Soi Dok Mak, and the visit of General Zheng He. Most of the original people in Khong Suan Phlu were Chinese people who settled for water trade. On the change and persistence of the cultural landscape of the traditional community in Klong Suan Phlu, it was found that water trade no longer existed, so there were a lot of migration of Chinese and Thai-Chinese people in Khlong Suan Phlu. However, the tradition of throwing away to the poor at Wat Phanan Choeng Worawihan still remains today. This tradition has been sharing cultural areas between Thai-Chinese people and Chinese people.

Keywords: Cultural Landscape, Traditional Community in Khlong Suan Phlu

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ภูมิวัฒนธรรม (Cultural Landscape) หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์อันสัมพันธ์กับการตั้งถิ่นฐานบ้านเมืองของผู้คนในท้องถิ่น จนเป็นที่รู้จักและกำหนดชื่อเป็นสถานที่ต่างๆให้เป็นที่รู้จักร่วมกัน ซึ่งมักจะสร้างเป็นตำนานขึ้นมาเพื่ออธิบายความเป็นมาและความหมายความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2560, น. 16) การตั้งถิ่นฐานของชุมชนในบริเวณพื้นที่ภาคกลางซึ่งเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่านนอกจากจะเป็นแหล่งอาหารแล้ว ยังใช้ลำน้ำเป็นเส้นทางทั้งการคมนาคมและขนส่ง ส่งผลให้ชุมชนบริเวณใกล้กับแม่น้ำลำคลองเป็นแหล่งการค้าเพิ่มขึ้นอีกด้วย เช่นเดียวกับ ชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลูเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณสองฝั่งคลองสวนพลูซึ่งประกอบอาชีพทางการเกษตรและค้าขาย (ปัจจุบันคลองสวนพลูอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) คลองสวนพลูเป็นคลองโบราณที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติมีลักษณะทอดยาวและบางตอนแยกเป็นแพรกไหลผ่านไปหลายพื้นที่ ปากคลองสวนพลูอยู่ใกล้วัดพนัญเชิงวรวิหาร (ภาพที่ 1) ชื่อของคลองสวนพลูสันนิษฐานว่า อาจจะเป็นอาชีพของคนริมคลองที่ทำสวนพลูเพื่อกินกับหมาก เนื่องจากพบกฎหมายว่าด้วยการปรับสินไหมเกี่ยวกับสวนพลูครั้งพระเจ้าอู่ทองว่า ถ้าใครลักตัดถอนพลูต้นเล็กให้หมัดต้นละ 22,000 ถ้าลักตัดต้นใหญ่หมัดต้นละ 55,000 ถ้าเอาไปทั้งค้ำงให้หมัดเป็นเบี้ย 55,000 (ส.พลายน้อย, 2555, น. 188-189) ปัจจุบันชุมชนคลองสวนพลูมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชุมชนผู้คนในชุมชน เกิดจากการย้ายถิ่นฐานเพื่อการประกอบอาชีพและอีกหลายสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามโบราณสถานประเพณีและความเชื่อยังคงอยู่พร้อมเรื่องเล่าสืบต่อกันมา จึงต้องรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเหล่านี้ไว้ เพื่อการศึกษาและเชื่อมโยงความเป็นชุมชนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นการเรียนรู้และทำความเข้าใจในภูมิวัฒนธรรมซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมาอย่างยาวนาน งานวิจัยนี้จึงเป็นการบอกเล่าประวัติศาสตร์ในอีกแง่มุมหนึ่ง ทั้งที่เคยปรากฏอยู่ในอดีตและคงอยู่ในปัจจุบัน ข้อมูลที่เกิดขึ้นจะเป็นข้อมูลที่ส่งเสริมความรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชาติไทยให้เข้าใจอย่างลุ่มลึกและกว้างขวางยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 แสดงตำแหน่งคลองสวนพลูและปากคลองสวนพลู

ที่มา : (ภาพซ้าย) เกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา <http://www.dooasia.com/ayutthaya/map01.html>
(ภาพขวา) ปากคลองสวนพลู. กรมศิลปากร. 2558.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู
2. เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Research) ประเภทการศึกษาพัฒนาการ (Developmental Studies) ซึ่งจะศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร เพื่อดูความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับชุมชนคลองสวนพลู ตั้งแต่ก่อนพ.ศ. 1893 – 2562 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นลักษณะประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าของคนในชุมชน การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ถูกรวบรวมขึ้นจากแหล่งทุติยภูมิอื่น ๆ ได้แก่ จดหมายเหตุ หนังสือประวัติศาสตร์ ตำรา รูปภาพ (History Test Bodies) พงศาวดาร ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกิดขึ้นกับชุมชนคลองสวนพลูตามวัตถุประสงค์การวิจัย และดำเนินการจำแนกประเภทของข้อมูล บันทึกข้อมูล ทำการตรวจสอบข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด โดยใช้วิธีการวิพากษ์ 2 วิธี ดังนี้

- 1.1 การวิพากษ์วิจารณ์ภายนอก (External Criticism) ผู้วิจัยใช้เอกสารจากแหล่งทุติยภูมิในการสืบค้นเป็นข้อมูลที่ได้มีการบันทึกที่เป็นจริง เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ผู้บันทึก ผู้แปลเอกสาร เป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ในวงการศึกษาศาสตร์ไทย

- 1.2 การวิพากษ์วิจารณ์ภายใน (Internal Criticism) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบลักษณะภายในของข้อมูลที่มีเนื้อหาถูกต้อง มีความเป็นเหตุและผลที่สอดคล้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ ที่ยังปรากฏในปัจจุบัน เอกสารที่ใช้ในการศึกษามีการอ้างอิงอย่างต่อเนื่องเพราะผู้เขียนและผู้แปลเป็นบุคคลที่รอบรู้ในเรื่องที่เขียนและแปลเป็นอย่างดี นอกจากจะสามารถให้เหตุผลที่น่าเชื่อถือแล้วยังสามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงที่ดีในการสืบค้นข้อมูลต่อไป

2. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของชุมชนคลองสวนพลูในอดีตกับปัจจุบัน บันทึกการเปลี่ยนแปลงพร้อมอ้างอิงหลักฐานในการเปรียบเทียบ ทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดำเนินการแปลความหมายข้อมูลและสรุปผลการวิจัย โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของข้อมูลนำข้อมูลมาสรุปให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเรียบเรียงข้อมูลตามลำดับของเหตุการณ์และแยกเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่ พร้อมกับอ้างอิงเอกสารจากแหล่งต่างๆที่สืบค้น

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าของคนในชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สัมภาษณ์เป็นการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผู้ที่จะให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณคลองสวนพลู ไม่น้อยกว่า 20 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลพัฒนาการของชุมชนคลองสวนพลู

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่จะให้ข้อมูลมีความเฉพาะและมีเหลืออยู่จำนวนน้อย จึงต้องใช้ผู้นำชุมชนเป็นผู้แนะนำกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติที่ระบุไว้ในวิธีการศึกษา ได้จำนวน 4 คน ทำการตรวจสอบข้อมูลภาคสนาม เป็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล สรุปผลการวิจัยและรายงานผลการวิจัยโดยผู้วิจัยใช้วิธีการเขียนรายงานแบบวรรณคดีเป็นการเขียนโดยจัดเนื้อเรื่องที่เป็นอย่างเดียวกันไว้เป็นพวกเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเวลาเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดทำฐานข้อมูลภูมิวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ชุมชนคลองสวนพลูน่าจะเป็นชุมชนที่มีมาก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา โดยนักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีมีประเด็นที่สันนิษฐานไว้ ดังนี้

ประเด็นแรก เป็นเรื่องเกี่ยวกับปีที่สร้างพระพุทธรูปเจ้า เจ้าแพนงเชิง ในหนังสือพระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ความว่า “ลุดิศกราช ๖๘๖ ชาติศกแรกสถาปนาพระพุทธรูปเจ้า เจ้าแพนงเชิง” จากข้อมูลนี้แสดงถึง พระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้า เจ้าแพนงเชิง (แพนงเชิง เป็นคำไทยโบราณที่เลิกใช้แล้ว หมายถึง นั่งขัดสมาธิ) ถูกสร้างขึ้นใน พ.ศ. 1867 (จุลศักราช 686) ก่อนที่พระเจ้าอู่ทองจะสร้างกรุงศรีอยุธยาถึง 26 ปี ซึ่งกรุงศรีอยุธยาถูกสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1893 พระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้า เจ้าแพนงเชิง (ภายหลังพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดพระราชทานนามว่า พระพุทธรูปไตรรัตน์นายก) เป็นพระพุทธรูปปูนปั้นลงรักปิดทอง ปางมารวิชัยขนาดใหญ่ หน้าตักกว้าง 14 เมตรเศษ (7 วา 10 นิ้ว) สูง 19 เมตร (9 วา 2 ศอก) ไม่ปรากฏว่าผู้ใดสร้าง พุทธศาสนิกชนชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมเรียกว่า ซำปอกงหรือซำหอดูดง แปลว่า พระรัตนตรัย เพื่อเป็นสถานที่เช่นไหว้แม่ทัพเจิ้งเหอหรือซันเป่าไท่เจี้ยน (三宝太监) ผู้นำกองเรือมหาสมบัติสมุทรยาตราแห่งจักรพรรดิจีน โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าแม่ทัพเจิ้งเหอเคยมาเยือนอยุธยาในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ประเด็นต่อมา พระพุทธรูปพระพุทธรูปเจ้า เจ้าแพนงเชิงเป็นศิลปะแบบอู่ทอง (ภาพที่ 2) ซึ่งเป็นศิลปะที่เกิดขึ้นในบริเวณภาคกลางแถบเมืองลพบุรีและสุพรรณบุรี ในช่วงก่อนการก่อตั้งกรุงศรีอยุธยา การที่เรียกว่า “อู่ทอง” เพราะเข้าใจว่าเป็นเมืองของพระเจ้าอู่ทอง ก่อนที่จะทรงย้ายราชธานีมาสร้างเมืองใหม่ที่กรุงศรีอยุธยาแต่จากหลักฐานทางโบราณคดีได้พิสูจน์ว่า เมืองอู่ทองเป็นเมืองสมัยทวารวดีที่ร้างไปแล้วตั้งแต่ก่อนสร้างกรุงศรีอยุธยาประมาณ 300 ปี อย่างไรก็ตาม ได้พบหลักฐานทางศิลปกรรมบริเวณภาคกลางระหว่างพุทธศตวรรษที่ 17- 19 มีอิทธิพลของศิลปะทวารวดีและศิลปะขอมปะปนอยู่นักวิชาการจึงอนุมานเรียกศิลปะนี้ว่า “แบบอู่ทอง” โดยเป็นที่เข้าใจกันทั่วไปว่า หมายถึงศิลปะในภาคกลางที่เกิดขึ้นก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยา

ภาพที่ 2 ภาพพระพุทธรูปไตรรัตนนายก (ชำปอกงหรือชำหอสุดกง) วัดพนัญเชิงวรวิหาร
ที่มา : ถ่ายโดย สายหยุด อุไรสกุล เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2562

ประเด็นสุดท้าย พงศาวดารเหนือมีการกล่าวถึงการสร้างวัดพนัญเชิงวรวิหารเป็นตำนานเมืองอโยธยาศรีรามเทพ (ยุคก่อนกรุงศรีอยุธยา) ความว่า

...จุลศักราชปีมะเมีย เบญจศก เดือน 2 แรม 11 ค่ำ พระเจ้าสายน้ำผึ้งกษัตริย์กรุงอโยธยา เสด็จไปกรุงจีนโดยทางชลมารค ได้ทรงอภิเษกสมรสกับพระนางสร้อยดอกหมาก พระราชธิดาบุญธรรมพระเจ้ากรุงจีน แล้วพากันเสด็จกลับมาโดยขบวนสำเภาที่พระเจ้ากรุงจีนได้แต่งสำเภาให้จำนวน 5 ลำกับเครื่องอุปโภคบริโภคจำนวนมากและให้เงิน 500 คนเข้ามาด้วย เมื่อมาถึงท้ายเมืองที่ปากแม่น้ำแม่เปี้ยเกิดความไม่เข้าใจกันในเรื่องการเชิญพระนางสร้อยดอกหมากเข้าเมือง พระนางสร้อยดอกหมากจึงน้อยพระทัยและกลั่นพระทัยจนสิ้นพระชนม์ใน จ.ศ. 406 (พ.ศ. 1587) พระเจ้าสายน้ำผึ้งโปรดให้เชิญพระศพพระนางสร้อยดอกหมากแล้วพระราชทานเพลิงที่แหลมบางกะจะ และสถาปนาเป็นพระอารามพระราชทานนามว่าวัดพระเจ้าพระนางเชิง ...

ประเด็นข้อสันนิษฐานที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นเพียงข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับชุมชนคลองสวนพลูดั้งเดิมซึ่งน่าจะมีมาก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา โดยเทียบเคียงกับเรื่องราวของการสร้างวัดพนัญเชิงวรวิหาร การสร้างพระพุทธรูปไตรรัตนนายก รวมถึงตำนานพระนางสร้อยดอกหมากและการมาเยือนของแม่ทัพเจิ้งเหอ ข้อสันนิษฐานต่าง ๆ เป็นข้อมูลที่ทำให้สามารถเชื่อมโยงความเป็นชุมชนเก่าที่มีเรื่องราวของสถานที่ที่เป็นเรื่องเล่าเชิง “ตำนาน” (myth) หรือ “มุขปาฐะ” (oral tradition) ซึ่งอาจจะยึดถือเป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดไม่ได้แต่อย่างไรก็ตามตำนานมักจะมีเรื่องจริงสอดแทรกอยู่หากเปรียบเทียบข้อมูลที่เป็นเรื่องเล่าในตำนานกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ก็อาจสามารถค้นพบข้อเท็จจริงได้

2. กลุ่มคนส่วนใหญ่ของชุมชนคลองสวนพลูเป็นชาวจีน ซึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยาชาวจีนเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญทางการค้า มีความสามารถในการเล่นเรือสำเภา โดยเป็นผู้นำสินค้าจากเมืองจีนและดินแดนอื่น ๆ เข้ามาในกรุงศรีอยุธยาและนำสินค้าจากกรุงศรีอยุธยาไปจำหน่ายยังต่างประเทศ นอกจากนี้ชาวจีนยังเป็นกลุ่มคนพิเศษในสังคมอยุธยาที่ไม่ต้องสังกัดระบบไพร่ ชาวจีนจึงได้รับสิทธิพิเศษและได้รับการคุ้มครองอย่างมาก โดยมีหลวงโชฎีกราชเศรษฐี ศักดินา 1,400 เป็นเจ้ากรมท่าซ้ายควบคุมดูแลชุมชนชาวจีน ความมั่นคงของราชสำนักกรุงศรีอยุธยามาจากการค้าในระบบบรรณาการ หรือการค้าที่ไปพร้อมกับการทูตที่จี้มก้อง เรือสำเภาหลวงที่ทำการค้ามีผู้ที่ประจำตำแหน่งต่างๆ ในเรือรวมทั้งลูกเรือล้วนเป็นชาวจีนและมีศักดินา ในบันทึกเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของชุมชนจีนในสมัยอยุธยา พบว่า มีการตั้งถิ่นฐานภายในพระนครซึ่งตั้งอยู่บริเวณประตูในไก่ ประตูคลองจีน ส่วนภายนอกพระนคร ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะเมืองบริเวณคลองสวนพลู เรื่องราวของชุมชนคนจีนย่านคลองสวนพลู ถูกบันทึกในพรณนาภูมิสถานพระนครศรีอยุธยา เอกสารจากหอหลวง (วินัย พงศ์ศรีเพียร (บรรณาธิการ), 2551, น. 91-92) กล่าวถึง “ลูกค้าวานิชและสินค้าต่างชาติต่างภาษา” ซึ่งทำให้เข้าใจเกี่ยวกับย่านการค้าทางด้านตอนใต้ของเกาะเมืองเพิ่มขึ้น ดังนี้

... สรรพสินค้าตามเทศบ้านเทศเมือง มาจอดเรือขายตามแถวปากคลองสวนพลู ตลอดมาจนนำวัดพระนางเชิง1 บ้านในคลองสวนพลู พวกจีนตั้งเตาต้มสุรา เลี้ยงสุกรขายแลทำเส้นหมี่ขาย1 บ้านขนมตาล ชาวบ้านนั้นรับเรือเถาเรือพวงไ้วขาย1 ...บ้านคลองเกลือ ชาวบ้านนั้นตั้งโรงสีข้าว ซ่อมเข้า ขายพวกโรงสุรา แลสำเภาจีน...

อีกทั้งชุมชนคนจีนย่านคลองสวนพลู ยังถูกกล่าวถึงในช่วงสงครามคราวเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ความว่า

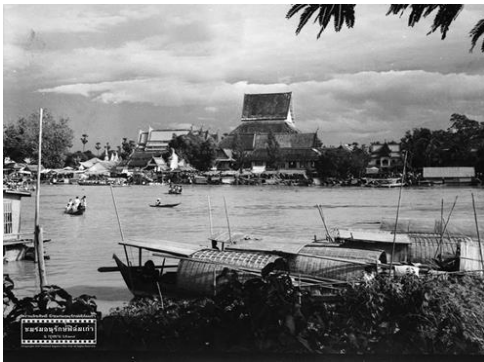
...ค้ายชาวจีนเป็นกองกำลังขนาดใหญ่และเข้มแข็งมาก มีกำลังประมาณ 3,000 คน มีทั้งจีนบ้านนายกายและจีนคลองสวนพลู เป็นกองกำลังดูแลพื้นที่ด้านตอนใต้นอกเกาะพระนครเป็นกองกำลังที่ช่วยคุ้มครองชุมชนคริสต์ต่างๆ ทั้งบ้านฝรั่งเศส บ้านโปรตุเกส โดยใช้บ้านฮอลันดาและวัดพนัญเชิงเป็นที่ตั้งค่ายของชาวจีน...

หลังจาก พ.ศ. 2310 อยุธยาไม่ได้เป็นศูนย์กลางของการปกครองเหมือนในอดีต เมื่อบ้านเมืองอยู่ในสภาพที่สงบจากภัยสงครามผู้คนบางส่วนกลับเข้ามายังชุมชนเดิมและดำรงชีวิตตามปกติ ประกอบกับอยุธยายังคงเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” และยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำ อยุธยาจึงมีผู้คนทั้งกลุ่มคนดั้งเดิมที่ตกค้างอยู่ในพื้นที่และกลุ่มคนหลากหลายจากต่างถิ่น เข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่ออยู่อาศัยและทำมาหากิน ทำให้อยุธยาได้รับการฟื้นฟูจนเกิดเป็นย่านการค้าและการเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ภาคกลาง (กำพล จำปาพันธ์, 2560, น. 3) เช่นเดียวกับการกลับเข้ามาของชาวจีนในย่านคลองสวนพลู ที่ทำให้ย่านคลองสวนพลูยังคงเป็นย่านผลิตสินค้าและจำหน่ายสินค้าที่มีรูปแบบการค้าคล้ายคลึงกับ

คนจีนในอดีต สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ นายลำตวน ไกรสัมฤทธิ์ อดีตกำนันตำบลคลองสวนพลูได้ เล่าถึงชุมชนและตลาดน้ำปากคลองสวนพลูในอดีตที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตผู้คนในย่านนี้ ดังนี้

...ปากคลองสวนพลู อยู่ตอนเหนือวัดพนัญเชิง แต่ก่อนปากคลองกว้างมากปัจจุบันมองไม่ค่อย เห็นปากคลองเท่าไรแล้ว มีเรือแพเป็นที่อยู่และที่ทำการค้า ขายของกันจากปากคลองสวนพลูยาวไป ปากน้ำแม่เปี้ย แพขายของเป็นของคนจีนค่อนข้างเยอะนะ ตอนเป็นหนุ่มผมบวชเป็นพระวัดพนัญเชิงพาย เรือไปบิณฑบาตมีคนจีนใส่บาตร... บ้านริมคลองแทบจะทุกบ้านปลูกพลูทิ้งไว้ให้เลื้อยขึ้นต้นไม้หรือค้ำ พลู ของคนไทยจะเป็นสีเขียวรสเผ็ด ถ้าเป็นของคนจีนปลูกจะเป็นใบใหญ่ๆสีเขียวรสไม่เผ็ดเท่าพลูไทย...

(สัมภาษณ์นายลำตวน ไกรสัมฤทธิ์.วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2562)

ภาพที่ 3 ภาพวัดพนัญเชิงวรวิหารในอดีต (ภาพซ้าย) และภาพวัดพนัญเชิงวรวิหารในปัจจุบัน (ภาพขวา)
ที่มา : (ภาพซ้าย) สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/negativeclub> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 (ภาพขวา) ถ่ายโดย สายหยุด อุไรสกุล เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2562

จากการสัมภาษณ์ของ พระครูวินัยธรสุเทพ โฆสโก ฝ่ายการศึกษาปริยัติธรรม วัดพนัญเชิง วรวิหาร ได้อธิบายถึงสภาพของคลองสวนพลูเมื่อประมาณ พ.ศ. 2503 ดังนี้

...เวลาน้ำน้ำ น้ำจะไหลแรงมาก จนตลิ่งวัดพนัญเชิงฝั่งต้องย้ายศาลาออกมา แต่ก่อนศาลาวัด ตั้งอยู่ใกล้ตึกเจ้าแม่สร้อยดอกหมาก... เวลาไปบิณฑบาตจะใช้เรือพายเข้าไปในคลองสวนพลู เวลาอาตมา ไปรับบาตรตอนเช้า จะเห็นบ้านริมคลองปลูกพลูมีทั้งใบพลูสีเขียว สีเหลือง สงสัยจะเป็นชื่อเรียกคลองหรือ เปล่าก็ไม่รู้ ส่วนใหญ่เป็นคนจีนปลูกนะ แต่คนจีนไม่กินหมาก ...

(สัมภาษณ์พระครูวินัยธรสุเทพ โฆสโก.วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๒)

ส่วนทางตอนใต้ของวัดพนัญเชิงวรวิหารมีชุมชนคนจีนที่ตั้งถิ่นฐานทั้งที่ปลูกบ้านอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ เจ้าพระยาและอยู่บนเรือนแพ ทำการค้าทั้งค้าปลีกและรวบรวมสินค้า มีศาลเจ้าพ่อปากน้ำแม่เปี้ยเป็น สถานที่ที่เก่าแก่ของชุมชนบริเวณนี้ ในอดีตเป็นบริเวณที่มีเรือสำเภามาจอดถ่ายสินค้าและเป็นย่านที่มีคน

จีนอยู่จำนวนมาก จึงได้มีการตั้งศาลเจ้าพ่อปากน้ำแม่เปี้ย ไว้เป็นที่สักการะเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการเดินทางและเพื่อความมั่นคงทางจิตใจแก่คนในชุมชน จากการสัมภาษณ์นายมานะ (เฮง) แซ่จิ่ง เป็นผู้ที่มิหน้าทีดูแลศาลเจ้าพ่อปากน้ำแม่เปี้ย ได้เล่าเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของบรรพบุรุษคนจีน ดังนี้

...เตี้ยของผมมาจากเมืองจีน เป็นจีนแต่จิว มากับเรือสำเภา มาคนเดียวนอนมาในท้องเรือ มาถึงปากคลองสวนพลูจึงมาตั้งรกรากที่นี่ เตี้ยผมทำเส้นก๋วยเตี้ยขาย เขาเรียกแถวนี้ว่าคลองสวนพลูได้ ถ้าเป็นคลองสวนพลูเหนือจะทำเต้าหู้ขาย เขาจะขายกันอยู่ก่อนถึงวัดเกาะแก้ว แถวนี้อจะเป็นย่านคนจีน มีหลายแซ่ แซ่ลี่ แซ่ฮึง แซ่เตี้ย แซ่ฉั่ว แซ่โง้ว แซ่จิ่ง แซ่ลิม แซ่ไค้ว แซ่ตั้ง แซ่แต้ ตอนนี้อยู่ที่อื่น ส่วนใหญ่ไปอยู่กรุงเทพเกือบหมดแล้ว เตี้ยผมเล่าว่าคนจีนจะสร้างแพมีเรือนทรงปั้นหยาตั้งอยู่บนแพเพื่อค้าขายและรับซื้อสินค้าจากเรือใหญ่ที่มาถ่ายของบริเวณนี้ตั้งแต่บริเวณแม่น้ำป่าสักช่วงวัดเชิง จนถึงปากคลองข้าวสารและปากคลองสวนพลูเป็นที่จอดเรือสำเภาและเรือกำปั่น ตอนผมเป็นเด็กไปรับของแล้วพายไปขายในคลองสวนพลูด้วย ในแม่น้ำหน้าน้ำน้ำเชี่ยวมากเรือล่มง่าย เราจึงไปพายในคลองง่ายกว่าเยอะเลย ...

(สัมภาษณ์ นายมานะ แซ่จิ่ง วันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2562)

3. การใช้พื้นที่วัฒนธรรมร่วมกันระหว่างคนไทยกับคนจีนที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร ในอดีตย่านคลองสวนพลู เป็นย่านที่มีทั้งกลุ่มคนไทย คนจีน คนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาอย่างยาวนาน มีประวัติศาสตร์ร่วมกัน ผู้คนแต่ละกลุ่มมีความใกล้ชิดกัน ทำการค้าและการลงทุนร่วมกัน มีประเพณีและวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นผ่านเรื่องราวที่หลากหลายมาอย่างยาวนานถึงแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะมีความเชื่อและภาษาที่แตกต่างกัน แต่สามารถหล่อหลอมความหลากหลายในวิถีปฏิบัติและการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างกลมกลืน พื้นที่วัฒนธรรมของคนจีนมากที่สุด คือ วัดพนัญเชิงวรวิหาร ตั้งแต่การใช้ตุ้ยเหลียนที่วิหารหลวงพ่อโต สถาปัตยกรรมแบบไทย-จีนปรากฏอยู่หลายที่อย่างกลมกลืน นอกจากนี้กลุ่มคนจีนยังให้ความร่วมมือกับชุมชนทำให้เกิดการยอมรับจากชุมชนต่างๆ จนกลายเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในพื้นที่วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ดั้งเดิมที่ประวัติวัดพนัญเชิงวรวิหาร กล่าวถึง พ.ศ. 2399 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพระราชกุศลที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร และต่อมาในปีชวด พ.ศ. 2407 วันศุกร์เดือน 7 แรม 5 ค่ำ (ตรงกับวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2407 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินวัดพนัญเชิงวรวิหารอีกครั้งหนึ่งเพื่อติดพระเนตรธมปิดพระพุทธไตรรัตนนายก ในการเสด็จครั้งนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้พระยาโชฎีกราชเศรษฐีจัดถวายเครื่องสังเวทพระพุทธไตรรัตนนายกตามแบบธรรมเนียมจีนด้วย และเมื่อมีการปฏิสังขรณ์พระพุทธไตรรัตนนายกในรัชกาลที่ 5 มีลิขิตของพระครูจันทรรัตน์มี ลงวันที่ 3 สิงหาคม ร.ศ.121 (พ.ศ. 2445) ถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (กรมศิลปากร, 2516:30-37) ในลิขิตได้กล่าวถึงคนไทย คนจีน ร่วมกันบริจาคทรัพย์และยังปรากฏรายนามคนจีน 27 รายชื่อที่ได้ร่วมบริจาคเพื่อการปฏิสังขรณ์พระพุทธไตรรัตนนายกที่ชำรุด

นอกจากนี้ยังมีประเพณีที่สืบทอดจนถึงปัจจุบันคือ เทศกาลงานทึ่งกระจาด ซึ่งจัดขึ้นทุกปี ในช่วงกลางเดือน 7 ของจีน (ตรงกับเดือน 9 ของไทย) จะมีการละเล่นคือ จิ้ว และมหรสพอื่น ๆ กำหนดการจัดงานทึ่งกระจาดที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร อยู่ในช่วง 3 วันตั้งแต่แรม 12-14 ค่ำ ก่อนสิ้นเดือน 7 ของจีน ตามคติความเชื่อของชาวจีนถือเป็นการทำบุญ ให้แก่ญาติที่ไม่มีญาติทั้งหลายซึ่งจะถูกปล่อยจากยมโลกมารับส่วนบุญบนโลกมนุษย์ปีละครั้ง ก่อนกลับไปรับผลกรรมที่เคยสร้างไว้เมื่อคราวเป็นมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่ประตูนรกเปิด สัญลักษณ์ของงานประเพณีทึ่งกระจาดนอกจากจะมีทึ่งกระจาดที่มีข้าวของกองอยู่มากมาย อีกสิ่งหนึ่งคือหุ่นยมบาลหรือที่ชาวจีนเรียกว่า “ไต้สี่เอี้ย” ทำจากกระดาษระบายสีกรุลงบนโครงร่างสานด้วยไม้ไผ่แต่งกายแบบนักรบจีนโบราณ สวมเสื้อเกราะสีทองใบหน้าสีเขียว คล้ายใบหูกาบใหญ่ การตั้งหุ่นนักรบ “ไต้สี่เอี้ย” เพราะต้องการให้เป็นสิ่งสมมติแทนองค์พระโพธิสัตว์ทะเลใต้หรือเจ้าแม่กวนอิมมีหน้าที่คอยควบคุมบรรดาผีที่ออกจากยมโลกให้กระทำการอยู่ในขอบเขตอันควร และเพื่อป้องกันดวงวิญญาณที่มาจากนรกมาเที่ยวบนโลกมนุษย์จนลืมหลับสู่มโนโลก

ภาพที่ 4 หุ่นยมบาลไต้สี่เอี้ย (ภาพซ้าย) ทึ่งทึ่งกระจาด (ภาพขวา)

ที่มา : สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/negativeclub> เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

จากการสัมภาษณ์นายสมทรง ตาฟู เกี่ยวกับบรรยากาศในงานประเพณีทึ่งกระจาด ที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร เมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว ผู้คนทั้งไทย - จีน มาเที่ยวงานจำนวนมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

... งานทึ่งกระจาดวัดเชิงเทรอ...มันมีคนมามากเลยนะ งานมีทั้งวันทั้งคืน ... สมัยก่อนนะ บ่ายๆหน่อย คนจะทยอยมาแล้ว เดินมาตามทางรถไฟ ข้ามเรือหน้าวัดเชิงก็เยอะ มีจิว มีลิเก มีร้านขาย ถ้วยชาม ของกินของใช้เยอะมาก คนในคลองสวนพลูนั่งเรือออกมา แล้วเดินไปที่วัด ตามถนนลูกกรัง คนเยอะมาก ถ้าเป็นวันทึ่งกระจาด คนจะเยอะเบียดเสียด

(สัมภาษณ์นายสมทรง ตาฟู.วันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2562)

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ของภูมิวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู

1. การเปลี่ยนแปลงของภูมิวัฒนธรรมของชุมชนดั้งเดิมย่านคลองสวนพลู

ปัจจุบันปากคลองสวนพลูที่เคยเต็มไปด้วยเรือและเรือนแพไม่มีปรากฏในบริเวณนี้แล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. 2490 โดยประมาณ คนเรือนแพค่อย ๆ ททยอยย้ายขึ้นบนบก ความเป็นเรือนแพการค้าก็ค่อย ๆ ลดบทบาทลงเช่นกัน ด้วยในบริเวณดังกล่าวเมื่อถึงเวลาหน้าน้ำกระแสน้ำมีความรุนแรงยากต่อการใช้เรือนแพเป็นที่พักและค้าขาย ประกอบกับมีการสร้างถนนซึ่งทำให้รูปแบบการค้าทางน้ำลดลงเพราะต้องใช้ระยะเวลาขนส่งสินค้ามากกว่าการขนส่งทางบก นอกจากนี้อยุธยายังมีเส้นทางรถไฟที่สามารถใช้ขนถ่ายสินค้าได้รวดเร็วขึ้น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการคมนาคม จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของคนจีนในคลองสวนพลูเพื่อไปทำการค้าที่อื่น ถึงแม้ว่าชาวจีนจะเป็นกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยและทำการค้ามาหลายยุคหลายสมัยในอยุธยา แต่ก็มีบางกลุ่มกลับไปยังถิ่นฐานเดิมโดยมีความเชื่อว่า “ต้องกลับไปตายที่บ้านเกิด” แต่บางกลุ่มยังคงอยู่ด้วยการแต่งงานกับคนไทยเชื้อสายจีนหรือกับคนไทยจนเป็นครอบครัวใหญ่ ชุมชนคนจีนย่านคลองสวนพลู เป็นกลุ่มคนที่ทำการค้าเป็นส่วนใหญ่ มีอัตลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนที่ชัดเจน ได้แก่ การอยู่รวมเป็นกลุ่มโดยยึดการใช้ภาษาเฉพาะกลุ่ม มีความกตัญญู กตเวที มีความขยัน มีความอดทนและมีความเก่งด้านการค้าขาย การที่ชุมชนจีนสามารถอยู่ร่วมกับชุมชนคนไทยได้อย่างกลมกลืน (ภาพที่ 5) เป็นเพราะมีวัฒนธรรมและความเชื่อคล้ายคลึงกับคนไทยนั่นเอง

ภาพที่ 5 วิถีชีวิตของคนจีนที่อยู่ร่วมกับชุมชนคนไทย ภาพเขียนฝาผนังที่วัดประตูทองธรรม
ที่มา: ถ่ายโดย กนก อุไรสกุล เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

2. การคงอยู่ของประเพณีในพื้นที่วัฒนธรรมเดียวกันของคนไทยและคนจีน

วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีน ที่ปรากฏในชุมชนคลองสวนพลูโดยเฉพาะที่ วัดพนัญเชิงวรวิหาร ตั้งแต่การใช้ตุ้ยเหลียนที่แสดงถึงหลักการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักศาสนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน อีกทั้งประเพณีการทิ้งกระจาด ที่อธิบายถึงความเชื่อต่างๆ และท้ายที่สุดของงานทิ้งกระจาดคือการให้สิ่งของเพื่อการดำรงชีพแก่ผู้คน อย่างไรก็ตาม การแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนเกี่ยวกับพิธีกรรมตามความเชื่อของบรรพบุรุษ เป็นการสร้างอัตลักษณ์

ผ่านสื่อสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นในชุมชนและได้รับการยอมรับร่วมกันของคนที่อยู่ร่วมด้วยในชุมชน อัตลักษณ์ของคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนเป็นการกำหนดการมีตัวตนอยู่ผ่านสื่อสะท้อนแห่งอัตลักษณ์ที่ผูกติดกับวิถีความคิดวิถีความเชื่อของการเป็นคนจีน ผ่านประเพณีความเชื่อที่เชื่อมโยงกับโครงสร้างทางสังคมเพื่อกำกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรท้องถิ่นในทุกกระดับ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและความรักในท้องถิ่นให้กับผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2516). **ประวัติวัดพนัญเชิง**. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา
- _____. (2558). **แผนที่แสดงตำแหน่งโบราณสถานในเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาและรอบนอก**. สำนักศิลปากรที่ 3 พระนครศรีอยุธยา.
- กำพล จำปาพันธ์. (2560). **บทวิพากษ์ประวัติศาสตร์อยุธยา & ความเคลื่อนไหวของผู้คนในสังคมอยุธยาหลังเสียกรุง พ.ศ. 2310 – 2475**. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ 250 ปีหลังเสียกรุงศรีอยุธยา-สถาปนากรุงธนบุรี 2310 – 2560. ณ หอประชุมศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2551). (บรรณาธิการ). **พรรณนาภูมิสถานพระนครศรีอยุธยา เอกสารจากหอหลวง (ฉบับความสมบูรณ์)**. กรุงเทพฯ: อูชาคนเณย์
- ส.พลายน้อย. (2555). **แม่น้ำลำคลอง**. กรุงเทพฯ: มติชน.

บรรณานุกรมสัมภาษณ์

- สัมภาษณ์นายสมทรง ตาฟู อายุ 67 ปี ที่ร้านป่าเตื่อน ต.คลองสวนพลู จ.พระนครศรีอยุธยา ในวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2562 เวลา 10:00 – 11:00 น. โดย สายหยุด อุไรสกุล
- สัมภาษณ์ นายมานะ แซ่จิ่ง อายุ ๗๒ ปี ที่ศาลเจ้าพ่อปากน้ำแม่เปี้ย ต.คลองสวนพลู จ.พระนครศรีอยุธยา ในวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2562 เวลา 10:00 – 11:00 น. โดย สายหยุด อุไรสกุล
- สัมภาษณ์นายลำดวน ไกรสัมฤทธิ์ อายุ 66 ปี สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ในวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2562 เวลา 12:00 – 13:00 น. โดย สายหยุด อุไรสกุล
- สัมภาษณ์พระครูวินัยธรสุเทพ โฆสโก อายุ 79 ปีที่วัดพนัญเชิงวรวิหาร ต.คลองสวนพลู พระนครศรีอยุธยา ในวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เวลา 10:30 – 11:30 น. โดย สายหยุด อุไรสกุล

ICAC2021-010100033

ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง

: กรณีศึกษาอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

Beliefs and Rituals Concerning Luang Pho Tor Song Phi Nong Buddha

Statue: a case study of Yang Chum Noi District, SiSaKet Province

ธัญพงษ์ สารรัตน์^{1*}, อติศักดิ์ อองอาจ², ธวัชชัย ครองยุทธ³ และ ศิวกร อรามเรือง⁴

Thanyapong Sararat^{1*}, Adisak Aongart², Thawatchai Khrongyut³ and Siwakorn Aramrueng⁴

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ศรีสะเกษ ประเทศไทย

Faculty of Education, SiSaKet Rajabhat University, SiSaKet, Thailand

Email: thanyaponghi@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติ ความเชื่อ และพิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง วัดบ้านจอมพระ และวัดบ้านเขว้าน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการวิจัยด้วยรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลสนาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้แก่ กลุ่มผู้รู้ ประชาชน ผู้เข้าร่วมพิธีกรรม และผู้เกี่ยวข้องจำนวน 70 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์สังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ แล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้มีคณะของพรานป่าคั้นพบพระพุทธรูป 2 องค์ มีขนาดใหญ่เล็กใกล้เคียงกันที่เนินดินใกล้หมู่บ้านจอม ตำบลบึงบอน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ (ปัจจุบันคือที่ตั้งวัดบ้านจอมพระ) และได้มีการสร้างวัดและพระอุโบสถเพื่อประดิษฐานใน พ.ศ. 2475 จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. 2476 ชาวพุทธจากตัวอำเภอยางชุมน้อยได้ไปขอบูชาพระพุทธรูปอีกองค์หนึ่งเพื่อนำมาประดิษฐานไว้ที่วัดโพธิ์ศรีชัย (ปัจจุบันคือวัดบ้านเขว้าน้อย) และใน พ.ศ. 2522 ได้มีการก่อสร้างพระอุโบสถขึ้นที่วัดบ้านเขว้าน้อยเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปหลวงพ่โต ซึ่งพระพุทธรูปทั้งสององค์นี้ผืนพระพักตร์เข้าหากันตามแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก ในด้านความเชื่อและความศรัทธาพบว่าชาวอำเภอยางชุมน้อย และประชาชนในเขตใกล้เคียงได้มีความเชื่อและความศรัทธาในองค์หลวงพ่โตของทั้งสองวัดมากเกี่ยวกับแรงบันดาลให้สำเร็จดังความปรารถนาของผู้มาบนบานให้ประสบผลสำเร็จในเรื่องของลาภยศ การศึกษา คดีความ และความสุขในครอบครัว เป็นต้น ส่วนในด้านพิธีกรรมพบว่า พิธีกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับหลวงพ่โตสองพี่น้องคือ พิธีบวงสรวงในประเพณีแห่ข้าวพันก้อน พิธีสงฆ์น้ำ ตลอดจนพิธีบนบานและพิธีแก้บน เป็นต้น

คำสำคัญ: พระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง, อำเภอยางชุมน้อย, ความเชื่อ, พิธีกรรม

Abstract

This article aimed to study history, beliefs, and rituals concerning Luang Pho Tor Song Phi Nong Buddha statue at Wat Ban Jom Phra and Wat Ban Khwao Noi in Yang Chum Noi district, SiSaKet province. The study was conducted using a qualitative research approach. Data was collected from documents and field data. The sample in the study included a group of knowledgeable people, people, people attending rituals, and related persons, totally 70 persons. The obtained data was analyzed and synthesized in accordance with the objective. The study result was presented in the form of descriptive research. The study found that in the early Rattanakosin era, a group of huntsmen discovered 2 Buddha statues similar in size at a mound near Jom village, Bueng Bon Sub-district Yang Chum Noi district, SiSaKet province (now it is where Wat Ban Jom Phra is located). A temple and a hall of temple were constructed to place the Buddha statues in 1932. Until 1933, Buddhists from Yang Chum Noi invited and enshrined the other Buddha statue at Wat Pho Si Chai (today it is Wat Ban Khwao Noi). In 1979, a hall of temple was constructed at Wat Ban Khwao Noi to enshrine Luang Pho Tor Buddha statue. These 2 Buddha statues face each other along the east-west directions. With regard to beliefs and faith, it was found that people in Yang Chum Noi district and people nearby have believed and paid respect to Luang Pho Tor Buddha statues of these two temples in terms of inspiration to achieve success as they prayed for fortune, rank, education, chances of winning a lawsuit, happiness in family, etc. In relation to rituals, the important rituals related to Luang Pho Tor Song Phi Nong are worship ceremony in the rice parade tradition, the ceremony of sprinkling scented water on Buddha statues including praying ceremony and the ceremony of making a votive offering, etc.

Keywords: Luang Pho Tor Song Phi Nong Buddha statue, Yang Chum Noi district, belief, ritual.

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

“ความเชื่อ” เป็นรากเหง้าของความรู้สึกรักใคร่และพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล และมีแนวคิดพื้นฐานว่าความเชื่อของมนุษย์เกิดจากความไม่รู้เป็นประการสำคัญ (दनัย ไชโยธธา, 2538, น. 16) ทั้งนี้ประวัติของการเกิดความเชื่อระบุว่า เมื่อได้พบกับเหตุการณ์ธรรมชาติ เช่น ฟ้าผ่า คนตาย แผ่นดินถล่ม ก็เกิดความคิดว่าจะต้องมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวให้เกิดอย่างนั้นเป็นเช่นนั้นก็เกิดความเกรงกลัว เมื่อเป็นเช่นนั้นมนุษย์จึงแสวงหาสิ่งที่จะคุ้มครองป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุข ปรากฏจากภัยพิบัติที่บังเกิด จึงพากันสร้างศาลเทพารักษ์ขึ้น เป็นการสมมติว่าเทพเจ้าหรือผีจะมีรูปร่างเป็นอย่างไรตามจินตนาการของตนเองหรือสังคม และจัดกระทำพิธีต่างๆ เพื่อบูชาสักการะ เช่น สรวงเพื่อให้สิ่งที่ตนเองคิดว่ามีอยู่นั้นได้ผ่อนคลายความรุนแรงโหดร้ายลงบ้าง (มณีพยอมยงค์, 2530, น. 14) สภาพดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอนักปราชญ์ทางวัฒนธรรมประเพณี คือ เสฐียรโกเศศ ที่ได้กล่าวว่า สังคมอีสานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังมีความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับอำนาจเหนือธรรมชาติ ศาสนาพื้นบ้าน อันก่อให้เกิดประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์มากมาย มีการประกอบประเพณีและพิธีกรรมก็เพื่อก่อให้เกิดความสบายใจและบรรลุผลตามที่ตนต้องการ (เสฐียรโกเศศ, 2510, น. 55-56) ดังกล่าวล้วนสัมพันธ์กับความเชื่อที่เป็นสิ่งที่เกิดกับมนุษย์ทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่ดึกดำบรรพ์จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะความเชื่อของชาวอีสานที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษและเกิดความเชื่อในทางศาสนา ปรากฏมีความเชื่อด้านต่าง ๆ คือ เชื่อในเรื่องฤกษ์ยามเป็นประเพณี เชื่อเรื่องผีสิงเทวดานางไม้ เชื่อเรื่องพระภูมิเมือง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มเหศักดิ์หลักเมือง เชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ เชื่อเรื่องกลางสังหรณ์หรือเทพสังหรณ์ เชื่อเรื่องประเพณีฮีต 12 คอง 14 เป็นต้น (พระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ, 2530, น. 7-8) จากแนวคิดของนักวิชาการและผู้รู้ดังกล่าวมานั้นมีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงที่บ้านจอม และบ้านเขว้าน้อย อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่ประชาชนในบริเวณใกล้เคียงรวมถึงที่อยู่ห่างไกลให้ความเคารพศรัทธาต่อองค์พระพุทธรูป 2 องค์ ที่มีขนาดใหญ่โตใกล้เคียงกัน ซึ่งได้ถูกค้นพบที่บ้านจอมทั้ง 2 องค์ และได้รับการอัญเชิญมาประดิษฐานที่วัดบ้านเขว้าน้อยเมื่อปี พ.ศ. 2476 จนประชาชนเรียกขานนามด้วยความเคารพว่า “หลวงพ่อดุสิตสองพี่น้อง” โดยทั่วไปผู้ศรัทธาบางคนจะมานับนบนานของให้ได้ลาภ ได้ยศ ตลอดจนความสำเร็จในหน้าที่การงาน การศึกษา ความสุข ความสำเร็จในครอบครัว เป็นต้น ซึ่งนับวันก็จะที่จำนวนผู้เคารพนับถือมากขึ้นเรื่อย ๆ ในห้วงประเพณีงานบุญของชาวอีสาน โดยเฉพาะบุญแห่ข้าวพันก้อน ปีใหม่ไทย (สงกรานต์) เป็นต้น ดังกล่าวจึงถือว่าพระพุทธรูปหลวงพ่อดุสิตทั้งสององค์ เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองของชาวอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้ด้วยมีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับความเชื่อของชาวอำเภอชุมพวง ซึ่งสังเกตได้จากสิ่งต่อไปนี้

1. ด้านวัตถุ พระพุทธรูปหลวงพ่อดุสิตสองพี่น้อง เป็นพระพุทธรูปที่ประชาชนได้ก่อสร้างพระวิหารเพื่อเป็นที่ประดิษฐาน ซึ่งเป็นพระวิหารที่มีความมั่นคง แข็งแรง และสวยงาม และได้ให้ชื่อว่า “พระวิหาร

หลวงพ่โตสองพี่น้อง” โดยเรียกเหมือนกันทั้งสองวัด ซึ่งบริเวณรอบๆ พระวิหารมีลานกว้างเพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ ในงานบุญของชาวอีสานทุก ๆ ปี

2. ด้านจิตใจ ได้มีความเชื่อเกิดขึ้นว่า ความเชื่อต่อพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องมีอิทธิพลทำให้เกิดสิ่งนั้น ๆ สมความปรารถนา

ผู้วิจัยได้ศึกษาประเพณีและสังเกตุการณ์ประกอบพิธีกรรม สังเกตุประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ที่ชาวบ้านได้ประกอบพิธีกรรมขึ้นต่อพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องด้วยความสนใจตั้งแต่ พ.ศ.2557 จึงได้สอบถามผู้ที่มาบูชาและบนบานต่อพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง คำขอของการบนบานเป็นอย่างไร ส่วนมากจะตอบว่าได้ผลตามที่บนบานไว้ เช่น การสอบเรียนต่อ การดำเนินเรื่องเพื่อเดินทางไปต่างประเทศ การต่อสู้ทางคดีความในศาล เป็นต้น ในเวลาต่อมาผู้วิจัยได้มีประสบการณ์ตรงเกิดขึ้นแก่ตนเองในการไปบนบานเรื่องตำแหน่งหน้าที่การงาน สุดท้ายก็สมปรารถนา ซึ่งจากประสบการณ์ตรงดังกล่าวเป็นแรงดลใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องที่อำเภอชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ต่อไป

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง กรณีศึกษาอำเภอชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าไม่มีผู้ทำการศึกษา แต่มีงานวิจัยในประเด็นพื้นที่ภาคอีสานที่เกี่ยวข้องคือ งานวิจัยของจันทร์นิภา ดวงวิไล (2556) เรื่อง “ตำนานพระพุทธรูปในชุมชนชายแดนไทย - ลาว : การสื่อความหมายทางวัฒนธรรมและบทบาทการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม” งานวิจัยของชนากานต์ วิเศษภัย (2557) เรื่อง “พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ : การบูรณาการภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนในภาคอีสาน” งานวิจัยของอติการ สุขศรี (2553) เรื่อง “พุทธปฏิมา : การอนุรักษ์และสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรมในอีสาน” และงานวิจัยของพระครูสารภักทรกิจ (พานิช ดวงมณี, 2561) เรื่อง “ศึกษาคติการสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ในสังคมไทย : กรณีศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” ซึ่งงานวิจัยกลุ่มดังกล่าวทำให้ทราบถึงความสำคัญของพระพุทธรูปในภาคอีสานที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ และทำให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติมว่ามีพระพุทธรูปองค์ใดบ้างที่มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตชาวอีสาน โดยเฉพาะงานวิจัยของพระครูสารภักทรกิจ (พานิช ดวงมณี) ที่ได้กล่าวถึงบริบทพื้นที่อำเภอชุมน้อย โดยเฉพาะหลวงพ่โตวัดบ้านจอมพระ ส่วนหลวงพ่โตวัดบ้านเขาน้อย ยังไม่ถูกกล่าวถึงในกลุ่มงานวิจัยข้างต้น เนื่องจากถูกสร้างครอบทับใหม่เป็นศิลปะรัตนโกสินทร์ ยังไม่เป็นที่รู้จักและไม่อยู่ในบัญชีรายการเกี่ยวกับเรื่องหลวงพ่โตที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่เก่าแก่ของเมืองศรีสะเกษดังเช่นหลวงพ่โตศิลปะล้านช้างผสมศิลปะพื้นถิ่นทั้ง 3 องค์ จึงควรค่าแก่การศึกษาเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการต่อยอดเชิงการท่องเที่ยวต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยกลุ่มงานข้างต้นเป็นแนวทางในการศึกษาและอภิปรายผลในบทความนี้ ผนวกกับการอาศัยกรอบแนวคิดและทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการศึกษา ได้แก่ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับพุทธศิลป์ลาว ที่มีพระวรกายที่ผิดหลักกายวิภาคแบบพื้นถิ่น และมีใบหน้าเหมือนเด็ก ซึ่งเป็นแนวคิดของตึกแสนบุญ (2558) เรื่อง “ลักษณะอีสาน : ว่าด้วยเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม” งานของตึก แสนบุญ (2559)

เรื่อง “เดินทาง บันทึก ศึกษา ศิลปะงานช่าง สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองอุบล” งานของศักดิ์ชัย สายสิงห์ (2558) เรื่อง “เจติย พระพุทธรูป อุบแต่้ม ลิม ศิลปะลาวและอีสาน” และแนวคิดเกี่ยวกับพิธีกรรมของ รัชนิกร เศรษฐวิญญู (2536) เรื่อง “โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย” ที่กล่าวถึงลักษณะของพิธีกรรมที่เป็นสื่อสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นจริง เช่น การกราบไหว้ การคำนับ และเน้นเรื่องจิตใจเพื่อให้เกิดความสบายใจ เกิดกำลังใจ ซึ่งแนวคิดนี้ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อตรวจสอบเปรียบเทียบและวิเคราะห์ พิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ และอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยาของเพ็ญนิภา อินทรตระกูล (2535) เรื่อง “การนับถือผีของชาวไทยดำ บ้านนาป่าหนาด” ที่กล่าวว่าพิธีบวงสรวงเช่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ช่วยลดความวิตกกังวลที่ไร้สาเหตุได้ ซึ่งจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ชาวบ้านอำเภอยางชุมน้อยยอมรับและเชื่อว่าพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องมีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพสักการะบูชาจึงได้ประกอบพิธีกรรมขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประเพณี พิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติของพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง ที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดบ้านจอมพระ และวัดบ้านเขว้าน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
2. ขอบเขตด้านข้อมูล ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลสนาม
3. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 70 ปีขึ้นไป และไวยาวัจกรวัด รวม 20 คน และพระสงฆ์ในวัดบ้านจอมพระและวัดบ้านเขว้าน้อย 20 รูป ประชาชนผู้เข้าร่วมพิธีกรรมแห่ข้าวพันก้อน และงานบุญอื่นๆ จำนวนประมาณ 30 คน โดยแยกเป็นกลุ่มอายุและเพศตามสัดส่วนที่เหมาะสม ข้าราชการบำนาญ 6 คน และผู้มีประสบการณ์ และครอบครัวนักท่องเที่ยวจากการสอบถามเพื่อขอสิ่งที่ตนปรารถนาตามความเชื่อต่อพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องจำนวน 10 คน
4. ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เดือนมกราคม 2563 เป็นต้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขึ้นรวบรวมข้อมูล โดยศึกษารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และบริบทพื้นที่ที่ทำการศึกษา รวมถึงเอกสารเกี่ยวกับประวัติพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง และมี

การศึกษาและดำเนินการรวบรวมข้อมูลสนามโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อศึกษาการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามความเชื่อเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องของชาวอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ เช่น พิธีกรรมการสะเดาะเคราะห์บ้านเมือง การเวียนเทียนรอบวิหารประดิษฐานหลวงพ่โตของทั้ง 2 วัด และประเพณีแห่ข้าวพันก้อน และการใช้วิธีสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบ ขั้นตอนของพิธีกรรม ประวัติและ ความเชื่อของชาวอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยแยกเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ พร้อมทั้งเครื่องบันทึกเสียงที่ใช้บันทึกการสัมภาษณ์และกล้องถ่ายรูปสำหรับใช้บันทึกภาพขั้นตอนต่างๆ ในการประกอบพิธีกรรมตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธี

3. วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้สัมพันธ์กับความเป็นมาของการศึกษาวิจัยวัตถุประสงค์และความสำคัญของการวิจัย และให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

4. นำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งจากผลการวิจัยจะทำให้มีข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นมรดกวัฒนธรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องและเผยแพร่พิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องให้ปรากฏแพร่หลายในหมู่พุทธศาสนิกชน พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกในคุณค่าของศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือค่อนไปทางตะวันออกเล็กน้อยของจังหวัดศรีสะเกษ ห่างจากตัวจังหวัดโดยเส้นทางคมนาคมที่ใกล้ที่สุดประมาณ 20 กิโลเมตร โดยมีแม่น้ำมูลเป็นแนแบ่งเขตอำเภอยางชุมน้อยกับอำเภอมือศีสะเกษ พื้นที่โดยรอบเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นที่เป็นที่ราบ มีแม่น้ำมูลไหลผ่านทางด้านทิศใต้ (สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษและภาคีเครือข่าย, 2549, น. 258) ในอดีตมีคำบอกเล่าจากผู้คนว่า มีหมู่บ้านอยู่ 2 หมู่บ้าน มีลักษณะทั่วไปเป็นป่าไม้ต้นยางใหญ่ขึ้นอยู่หนาแน่น ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะปรากฏเห็นอยู่บ้างในปัจจุบัน หมู่บ้านทั้ง 2 จึงเรียกชื่อตามต้นยางขึ้นมากขึ้นน้อยว่า “บ้านยางชุมน้อย” และ “บ้านยางชุมใหญ่” (แหล่งเดิม, 2548, น. 255) โดยมีหมู่บ้านที่สำคัญคือ “บ้านจอม” และ “บ้านเขว้าน้อย” โดยบ้านจอมขึ้นกับตำบลบึงบอน และบ้านเขว้าน้อย ขึ้นกับเทศบาลตำบลยางชุมน้อย พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่การอพยพเคลื่อนย้ายของกลุ่มชนชาวลาวเข้ามาตั้งถิ่นฐานในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยในพื้นที่บ้านแวง

(ดงบ้านแวง) ที่ปัจจุบันเป็นดงร้างใช้ปลูกหอมแดง ภายหลังจึงย้ายมาตั้งถิ่นฐานบริเวณเนินบ้านจอมพระ จนถึงปัจจุบัน (อ่อนสี ศรีนาม, 2563, สัมภาษณ์) และทำให้เกิดการสร้างสรรคศิลปกรรมหลวงพ่โตสองพี่น้องขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางแห่งความเชื่อความศรัทธาของคนในชุมชน

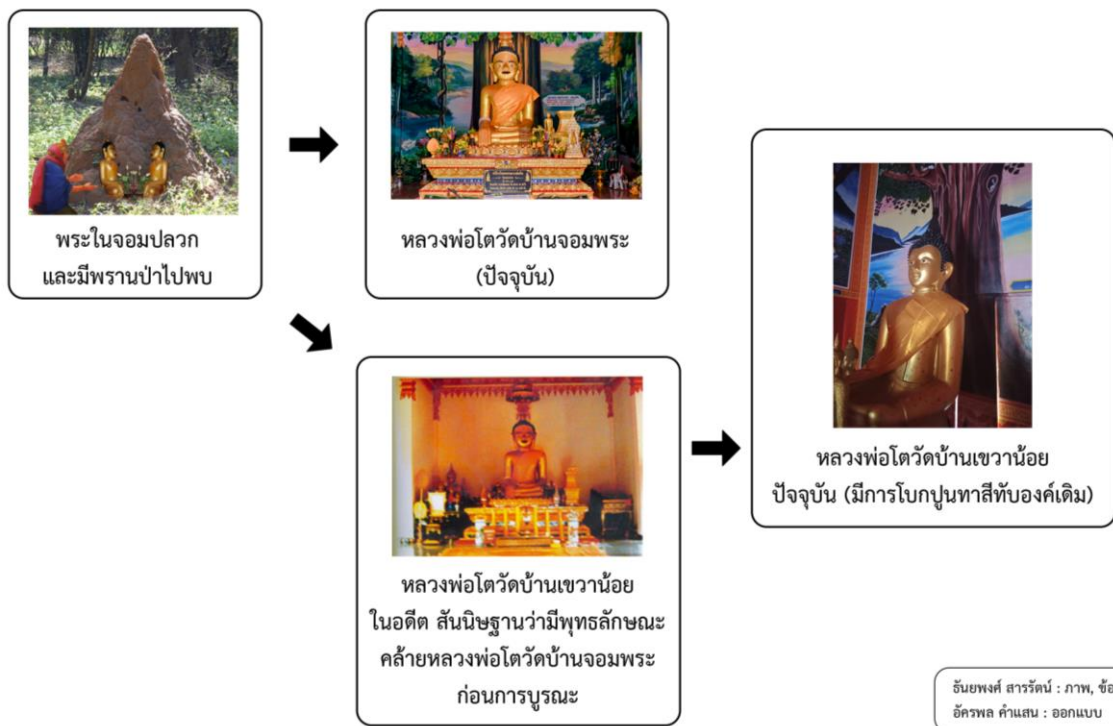
2. ประวัติหลวงพ่โตสองพี่น้อง

2.1 ความหมายและความสำคัญ พระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง คือ พระพุทธรูปคู่แฝด มีขนาดใกล้เคียงกัน องค์แรก คือ หลวงพ่โตวัดบ้านจอมพระ (น้องผู้หญิง) (ศิลปะล้านช้างผสมพื้นถิ่น) เป็นพระพุทธรูปองค์เดียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผินพระพักตร์ไปทางทิศตะวันตก และเป็นพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์และเก่าแก่มาก ชาวบ้านเชื่อว่ามีอายุประมาณ 500 ปี (สภาวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ, 2548, น. 49) เป็นพระพุทธรูปศิลปะลาวแบบล้านช้างแบบพื้นบ้าน (Folk Art) สร้างจากวัสดุที่ค่อนข้างจะหยาบหาได้ง่ายและอยู่ใกล้มือ คือ ดินดิบที่นำมาเผาไฟแบบง่าย ๆ มีการตกแต่งส่วนที่สร้างยาก ๆ ด้วยรักขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มักจะพบในส่วนเม็ดพระศก (เม็ดผม) ซึ่งอาจถูกสร้างขึ้นโดยคนในท้องถิ่น เพราะเชื่อว่าจะได้อานิสงส์มาก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้พระพุทธรูปศิลปะแบบพื้นบ้านจำนวนมากจึงมักถูกสร้างขึ้นโดยแต่ละบุคคลตามฝีมือและอารมณ์ของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไป จนเรามักจะพบความแตกต่างของรูปแบบและกรรมวิธีการสร้างแบบแปลก ๆ ที่ไม่ซ้ำกัน (สมเกียรติ โล่ห์เพชรรัตน์, 2550, น. 256; สันติ เล็กสุขุม, 2559, น. 5) และองค์ที่สอง คือ หลวงพ่โตวัดบ้านเขาน้อย (พี่ผู้ชาย) (องค์เดิมมีลักษณะคล้ายคลึงกับหลวงพ่โตวัดบ้านจอมพระ จนภายหลังถูกหล่อปูนทับจนกลายเป็นพระพุทธรูปสมัยรัตนโกสินทร์ (สุวรรณ สีหะวงษ์, 2563, สัมภาษณ์) และพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องนี้ได้กระทำแถมารวิชัยซึ่งเป็นปางมารวิชัย ซึ่งเป็นปางสำคัญยิ่งกว่าปางอื่น ๆ เพราะแสดงถึงการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ฉะนั้นจึงถือเป็นคติมาแต่โบราณที่นิยมสร้างพระปางนี้เป็นพระประธานตามวัดต่าง ๆ ทั่วไป (สมพร อยู่โพธิ์, 2514, น. 36) ซึ่งดีก แสนบุญ สันนิษฐานว่าประติมากรรมดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากพระพุทธรูปแบบชาวบ้านที่พระสงฆ์และชาวบ้านนั้นมีความใกล้ชิดสัมพันธ์กับชุมชนอย่างแนบแน่น จึงก่อเกิดการสร้างสรรคณ์มิตกรรมานช่างแขนงต่างๆ โดยกลุ่มช่างพระและช่างชาวบ้านได้ร่วมกันสร้างสรรค์งานช่าง เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้ (ดีก แสนบุญ, 2559, น. 14) อย่างไรก็ตามพระพุทธรูปทั้ง 2 องค์นี้ล้วนเป็นพระพุทธรูปที่ชาวอำเภอขามเฒ่าและพุทธศาสนิกชนทั่วไปให้ความเคารพนับถือมาก และมีความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์จึงมีผู้มาบนบานให้สำเร็จในสิ่งที่พึงประสงค์และได้รับความสำเร็จตามปรารถนา จึงทำให้เกิดมีพิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปคู่นี้ขึ้น

2.2 ประวัติการค้นพบพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้อง การค้นพบหลวงพ่โตสองพี่น้องนั้นมีเรื่องเล่าสืบกันมาด้วยมุขปาฐะหลายประเด็น มีบางส่วนแตกต่างกัน แต่โดยรวมจะสอดคล้องกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเล่าสืบต่อกันนั้นมีส่วนคลาดเคลื่อนด้วยการจำและการเล่าที่มีพื้นฐานความเข้าใจแตกต่างกัน โดยจากการสัมภาษณ์นายทำนอง วรวงษ์ ไวยาวัจกรวัต (2563) กล่าวว่า ในอดีตชาวบ้านได้มาสร้างบ้านในบริเวณที่สูงในเขตนี้ แต่ยังไม่พบหลวงพ่โต ต่อมาเมื่อถางป่าทำไร่ทำสวนจึงได้พบพระพุทธรูปขนาดใหญ่ มีปารกที่บปคคลุมไว้ ชาวบ้านจึงช่วยกันถางป่าบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นและเรียกกันว่า

“หลวงพ่อดโต” และได้สร้างวัดขึ้นในบริเวณนี้ ส่วนในอดีตนานหนึ่งนายทองดี จันทร์แจ่ม โยมอุปัฏฐากวัด (2563) เล่าว่า เดิมบ้านจอมมีกลุ่มชนชาวลาวที่อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานเพื่อทำมาหากิน เพราะเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาเมื่อพราณล่าสัตว์ได้ไปพบพระพุทธรูปองค์ใหญ่ (หลวงพ่อดโต) ตั้งอยู่บนเนินจอมปลวกที่ปกคลุมและมีหนามหนาหันทันขึ้นเต็มไปหมด จึงได้พากันถากถางป่าหนามหันทันออกจากองค์พระหลวงพ่อดโต จากนั้นจึงได้รื้อวัดเก่าบริเวณโนนสวนหนวดมาตั้งวัดขึ้นใหม่ตั้งชื่อว่า “วัดบ้านจอมพระ” จนถึงปัจจุบัน ส่วนที่ชนะของคุณลุงอ่อนสี ศรีนาม ชาวบ้านบ้านจอม (2563) มีความเห็นต่างว่า คนจากอีสานได้จะเดินทางไปสมทบทุนร่วมบูรณะพระธาตุพนม แต่เดินทางไปไม่ถึงเพราะทางนครพนมบูรณะเสร็จแล้ว จึงนำเงินมาสร้างวัดเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปขึ้น แต่ในทัศนะของนายสุวรรณ สีหะวงษ์ โยมอุปัฏฐากวัดบ้านเขวน้อยได้เล่าข้อมูลที่แตกต่างว่าในอดีตมีพราณป่าได้ไปตักสัตว์ป่าที่เนินดินขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในป่าหมู่บ้านจอม ทั้งสองได้มองเห็นส่วนบนสุดของเศียรพระพุทธรูป รู้สึกสงสัยจึงได้ใช้มีดปลายแหลมขุดดิน จึงได้พบพระพุทธรูปปางมารวิชัยที่สร้างด้วยปูนปั้นรูปแบบทางพุทธศิลป์คล้ายกัน

พัฒนาการของการค้นพบพระพุทธรูปหลวงพ่อดโตสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

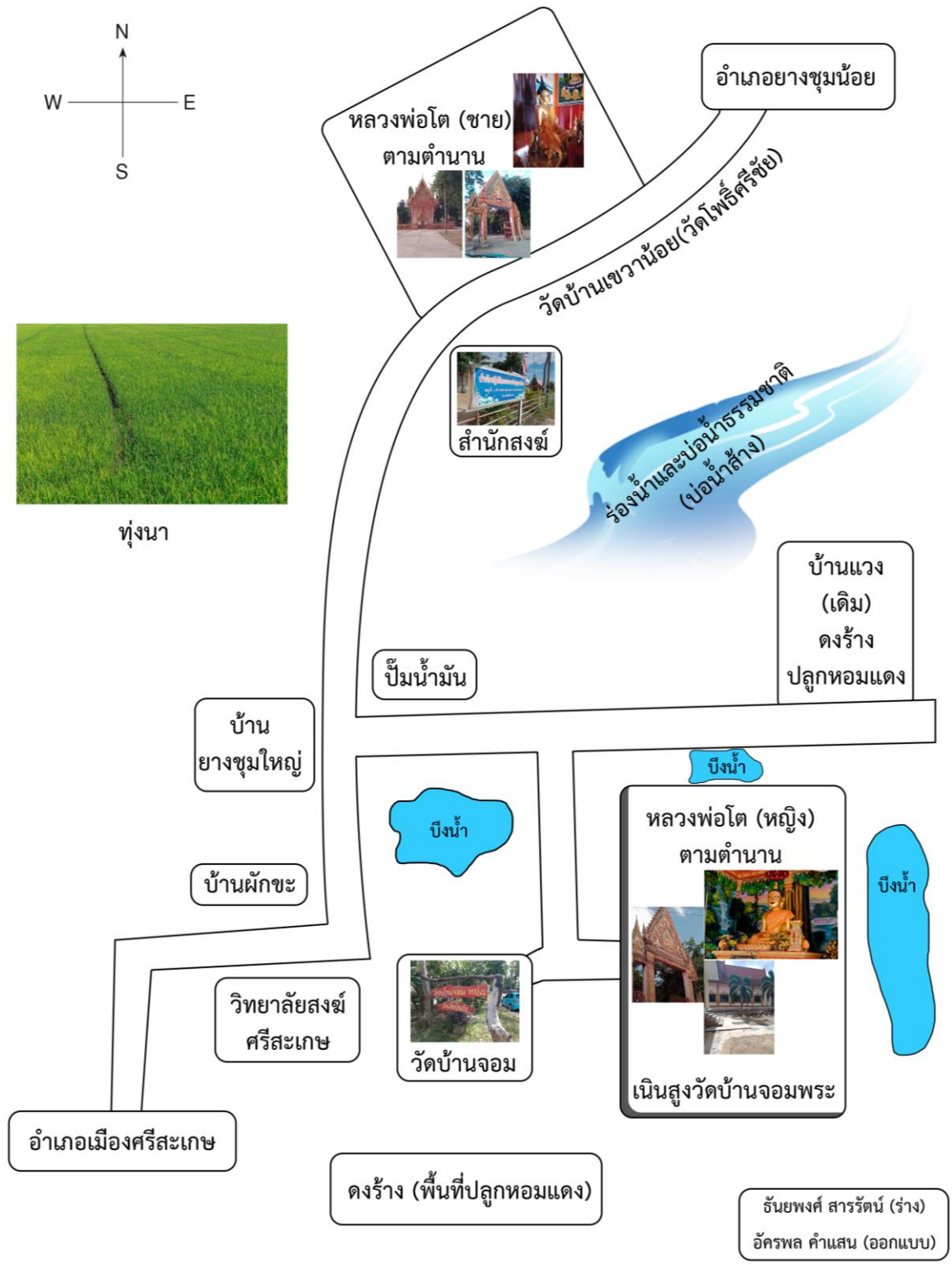
ภาพที่ 1 พัฒนาการของการค้นพบพระพุทธรูปหลวงพ่อดโตสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
ที่มา: ผู้วิจัย

ทั้งนี้ พระครูพิพิธสังฆกิจ เจ้าอาวาสวัดเขวน้อย เล่าว่า หลวงพ่อดโตวัดบ้านเขวน้อยองค์เดิมมีลักษณะคล้ายหลวงพ่อดโตที่วัดเขียน วัดเจ๊ก ที่ขุขันธ์ และดูเป็นศิลปะลาวที่เป็นมาตรฐานมากกว่าที่

วัดบ้านจอมพระ (พระครูพิพิธสังฆกิจ, 2563, สัมภาษณ์) มีขนาดใกล้เคียงกัน และองค์หนึ่งได้นำมาประดิษฐานบริเวณที่ตั้งของวัดบ้านเขาน้อยในปัจจุบัน และด้วยความที่เห็นพระพุทธรูปเก่าแก่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน เกรงว่าจะถูกขโมยจึงโอบกปูนทับไว้อีกชั้นหนึ่ง แต่ต่อมาภายหลังพวกขโมยได้พยายามมาขโมยหลายครั้ง แต่ไม่สามารถขโมยได้ด้วยอิทธิฤทธิ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจากปาฏิหาริย์ที่เกิดขึ้นทำให้ชาวบ้านมีความศรัทธามากกราบไหว้บูชาจำนวนมาก และจากคำกล่าวของพระครูพิพิธสังฆกิจ เจ้าอาวาสวัดเขาน้อย และอาจารย์ชลิลา บุขบงก์ ข้าราชการบำนาญและคนในท้องถิ่นเล่าว่าในราว พ.ศ. 2475 ในแถบนี้มีพรานยิงเนื้อผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งชื่อพรานอำคาที่ค้นพบพระพุทธรูปจากการนิมิต ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของจันทนิภา ดวงวิไล ที่ว่า พระพุทธรูปได้ถูกทิ้งไว้ในป่ามาเป็นเวลานานไม่มีใครเข้าไปพบ จึงเกิดเหตุการณ์ประหลาดขึ้นเป็นเหตุให้พบพระพุทธรูป เช่น พระพุทธรูปนิมิตให้คนฝันเห็น หรือมีกลางบอกเหตุอื่นให้คนค้นพบ อันเป็นผลจากการที่ผู้คนอพยพจากถิ่นอื่นมาถางป่าสร้างบ้านแปงเมืองก็พบพระพุทธรูป จึงอัญเชิญให้ประดิษฐานที่เดิมแล้วสร้างศาลา สร้างวัด และกำหนดให้สถานที่นั้นเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ (จันทนิภา ดวงวิไล, 2556, น.115) ภายหลังได้ไปรื้อจอมปลวกที่วัดและพบพระพุทธรูปปูนปั้นเคลือบดินดำคล้ายขี้ผึ้งขนาดใหญ่หันหน้าเข้าหากัน ประทับบนฐานเดียวกัน และด้วยความที่ไว้ด้วยกัน หากมีโจรมาขโมยเกรงว่าจะสูญหายไปหมด จึงชักชวนชาวบ้านอัญเชิญมาไว้ที่วัดบ้านเขาน้อยแล้วให้ประทับโดยการผินพระพักตร์เข้าหากันเหมือนตอนพบครั้งแรก โดยให้ที่วัดบ้านเขาน้อย (เป็นพระผู้ชาย) และวัดบ้านจอมพระ (เป็นพระผู้หญิง) โดยอุปมาให้เป็นพี่น้องกัน และหันหน้าเข้าหากัน ตรงกลางมีแนวร่องน้ำเก่าโบราณเชื่อมกับแม่น้ำชี-มูล ระหว่างวัดบริเวณสำนักสงฆ์ (พระครูพิพิธสังฆกิจ, 2563, สัมภาษณ์; และชลิลา บุขบงก์, 2563, สัมภาษณ์) ด้วยเหตุนี้หลวงพ่อโตวัดบ้านจอมพระจึงเป็นพระพุทธรูปองค์เดียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผินพระพักตร์ไปทางตะวันตกเพื่อสบพระพักตร์กับหลวงพ่อโตวัดบ้านเขาน้อยที่ผินพระพักตร์มาทางตะวันออก ดังกล่าวจึงอุปมาให้เป็นพี่น้องกัน เพราะจุดพบจากใต้ดินพร้อมๆ กัน ส่วนแท่นของพระพุทธรูปจะมีลวดลายสวยงามเป็นรูปแมงดาและสัตว์นานาชนิด และรูปกลีบบัว แต่ดูได้ไม่ชัดเจนนักเพราะพระพุทธรูปถูกฝังดินมาหลายร้อยปี มีความผุพังไปเป็นอันมาก ต่อมาพระอาจารย์ของแต่ละวัดได้จ้างให้ช่างมาทำสีใหม่ให้คล้ายกับของเดิมมากที่สุด

จากข้อมูลข้างต้นนั้นอาจมีความแตกต่างกันบ้างในบางประเด็น แต่โดยสาระแล้วมีประวัติการค้นพบที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน

แผนที่แสดงตำแหน่งการประดิษฐานของพระพุทธรูปหลวงพ่อดสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย โดยสังเขป โดยมีการผินพระพักตร์เข้าหากันตามแนวทิศตะวันออก - ตะวันตก

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงตำแหน่งการประดิษฐานของพระพุทธรูปหลวงพ่อดสองพี่น้อง
ที่มา: ผู้วิจัย

2.3 ประวัติวัดบ้านจอมพระ และวัดบ้านเขาน้อย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ
วัดบ้านจอมพระ ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างที่แน่นอน แต่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นภายหลัง พ.ศ. 2520 ร่วมสมัยกับวัดโพธิ์ศรีชัย (วัดเขาน้อย) ซึ่งพระครูพิพิธสังฆกิจได้ให้ความรู้เรื่องการสร้างวัดบ้านเขาน้อยไว้ในหนังสือพิมพ์แจกในงานฉลองกุฏิเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2522 ความว่า วัดบ้านเขาน้อยสร้างมานานมากแล้ว ไม่ทราบประวัติที่แน่นอน ทราบแต่ว่าเคยตั้งเป็นสำนักสงฆ์มาก่อน และได้ขอตั้งเป็นวัดถูกต้องตามกฎหมายใน พ.ศ. 2522 และได้พัฒนาวัดเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และยังอธิบายต่อว่ามีการใช้วิธีเสี่ยงทายหลวงพ่อดำที่ประดิษฐานอยู่กลางแจ้งบนลานกว้างภายในวัดว่าต้องการจะให้สร้างวัดใหม่หรือไม่ ผลการเสี่ยงทายว่าต้องการ จึงตกลงกันที่จะสร้างวัดใหม่ขึ้นทางทิศใต้ของตัวอำเภอยางชุมน้อยจนกลายเป็นวัดโพธิ์ศรีชัย (วัดบ้านเขาน้อย) ในที่สุด

3. ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปหลวงพ่อดำสองพี่น้อง

จากประวัติของหลวงพ่อดำสองพี่น้องที่เก่าแก่โบราณมานาน และข่าวความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อดำ เช่น โคกระบือจะมาหากินใกล้องค์หลวงพ่อดำ และหมอลำดนตรีจะเข้ามาเล่นไม่ได้ ต้องขออนุญาตก่อน (อ่อนสี ศรีนาม, 2563, สัมภาษณ์) วันดีคืนดีทุกวันพระจะมีดวงไปออกจากองค์พระลอยไปทางทิศตะวันออกและหายไปในวิหารหลวงพ่อดำวัดบ้านเขาน้อยอันแสดงถึงการบูชากันและกัน (พระปิยะโสฬสบุญ, 2563, สัมภาษณ์) และเมื่อชาวบ้านมีความเดือดร้อนหรือเจ็บป่วยต่างก็มาขอพระจากท่านเพื่อปิดเป่าเหตุร้ายต่าง ๆ ที่มีแก่ตนและครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุขทำให้ชาวบ้านบ้านจอม บ้านเขาน้อย และใกล้เคียงเกิดความเลื่อมใสและศรัทธาเป็นอย่างมาก มีประชาชนทั้งใกล้และไกลเดินทางมาขอพรนมัสการตลอดมา และเมื่อถึงวันเพ็ญเดือน 6 ในวันวิสาขบูชา จะมีประเพณีบุญแห่ข้าวพันก้อน และแห่เทียนถวายเป็นพุทธบูชา พิธีสงฆ์ และบายศรีสู่ขวัญหลวงพ่อดำ (พระพัน สิริภทฺโท, 2563, สัมภาษณ์; พระหล้า โสญญาโม, 2563, สัมภาษณ์)

ในส่วนความเชื่อเกี่ยวกับขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรมและความสัมพันธ์กับชีวิต มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนโดยมีเจ้าอาวาสของทั้งสองวัดที่ทำหน้าที่คอยกำกับให้เป็นขั้นตอน มีองค์ประกอบด้านบุคคล เครื่องสักการะและสิ่งของ องค์ประกอบด้านสถานที่ และองค์ประกอบด้านเวลาที่แตกต่างกันไป (สุวรรณ สีหะวงษ์, 2563, สัมภาษณ์) โดยชาวอำเภอยางชุมน้อยจะให้ความร่วมมือเป็นอันมากเพราะเชื่อว่า จะได้รับความคุ้มครองจากองค์พระพุทธรูปด้วย มีการขอขมา การตักน้ำสาบาน จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธรูปหลวงพ่อดำสองพี่น้อง และภายหลังทางราชการเข้ามามีส่วนร่วมในพิธีกรรมยิ่งเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น และในเวลาปกติชาวอำเภอยางชุมน้อยก็จะประกอบพิธีการบนบานและการแก้บนอยู่เสมอ (พระจ้อย สันตมโน, 2563, สัมภาษณ์)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพระพุทธรูปหลวงพ่อดำสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่น่าสนใจควรแก่การอภิปรายผล คือ ประวัติของพระพุทธรูปหลวงพ่อดำสองพี่น้อง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ มีพุทธศิลป์แบบล้านช้างและมีประวัติความเป็น

มาร่วมสมัยกับการอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวโดยสอดคล้องกับงานศึกษาของตึก แสนบุญ (2558) เรื่อง “ลักษณะอีสาน : ว่าด้วยเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม” และงานวิจัยของศักดิ์ชัย สายสิงห์ (2557) เรื่อง “เจติย์ พระพุทธรูป ฐูปแต้ม สิม ศิลปะลาว และอีสาน” และในประเด็นของประเพณีพิธีกรรมการนมัสการองค์พระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องอันแสดงออกถึงความเคารพนับถือของประชาชนที่มีต่อพระพุทธรูปซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิญญู พลสวัสดิ์ (2536) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “พิธีกรรมการเลี้ยงผีบรรพบุรุษของชาวผู้ไท ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร” ซึ่งเป็นพิธีกรรมการขอขอบคุณผีบรรพบุรุษที่คอยปกป้องคุ้มครองให้ชาวผู้ไทอยู่เย็นเป็นสุข และในประเด็นการนมัสการพระพุทธรูปหลวงพ่โตสองพี่น้องของชาวอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ที่เป็นพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ มีองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน เช่น ประเพณีแห่ข้าวพันก้อน ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของจริน โพลงเงิน (2540) เรื่อง “ประเพณีพิธีกรรมของชาวยวนบ้านเสาไห้ ตำบลเสาไห้ จังหวัดสระบุรี” ที่ชาวบ้านได้จัดพิธีกรรมบวงสรวงขึ้นทุกวันที่ 23 เมษายนของทุกปี และในการประกอบพิธีกรรมชาวบ้านเสาไห้จะมาร่วมงานกันโดยพร้อมเพรียง และสอดคล้องกับงานวิจัยของอลงกรณ์ ประมวญทรัพย์ (2557) เรื่อง “พุทธปฏิมาขนาดใหญ่ในดินแดนไทย : ความศรัทธาและพุทธพาณิชย์” ที่กล่าวว่าการสร้างพุทธปฏิมาสามารถเรียกศรัทธาการบุญ การบริจาค และพิธีกรรมต่าง ๆ ในเชิงการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้อาจเป็นแนวทางศึกษาสำหรับพื้นที่อื่นๆ ต่อไปได้ และอาจพัฒนาเป็นชุดความรู้ในรูปแบบเอกสารออนไลน์เพื่อการค้นคว้าอ้างอิงต่อไปในอนาคตได้เพื่อเป็นแนวทางให้อนุชนรุ่นหลังเกิดความรักและหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น นอกจากนี้ ชุมชนแห่งนี้ยังมีประเพณีการแห่ข้าวพันก้อน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีความแปลก แตกต่าง และเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่ควรต่อการศึกษาเผยแพร่ และพัฒนาเพื่อส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากเจ้าอาวาสวัดบ้านจอมพระ และวัดบ้านเขาน้อย ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียบเรียงหลายประการ ขอขอบคุณ อ.ชลิลา บุขบงก์ ที่ให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ยิ่ง ขอขอบคุณลูกศิษย์อัครพล คำแสน ที่ช่วยออกแบบภาพประกอบอย่างสวยงาม ส่วนคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากบทความนี้ ผู้เขียนขออุทิศแด่คุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ที่อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทความรู้จนผู้วิจัยมาถึงระดับนี้ โดยเฉพาะ ผศ.ดร.ประดิษฐ์ ศิลานูตร ปราชญ์ท้องถิ่นศรีสะเกษผู้ล่วงลับ

เอกสารอ้างอิง

- งานฉลองกวีวัดบ้านเขาน้อย. (2522). มปท., มปป..
- จันทน์นิภา ดวงวิไล. (2556). **ตำนานพระพุทธรูปในชุมชนชายแดนไทย - ลาว : การสื่อความหมายทางวัฒนธรรมและบทบาทการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จรีน โพลงเงิน. (2540). **ประเพณีพิธีกรรมของชาวยวนบ้านเสาไห้ ตำบลเสาไห้ อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ชนากานต์ วิเศษภัย. (2557). **พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ : การบูรณาการภูมิปัญญาพื้นบ้านด้านประเพณีพิธีกรรม และความเชื่อเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนในภาคอีสาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คนัย ไชโยธธา. (2538). **ลัทธิ ศาสนา และระบบความเชื่อกับประเพณีนิยมในท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ติก แสนบุญ. (2558). **ลักษณะอีสาน : ว่าด้วยเรื่องศิลปะและวัฒนธรรม**. อุบลราชธานี : คณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ติก แสนบุญ. (2558). **เดินทาง บันทึก ศึกษา ศิลปะงานช่าง สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเมืองอุบล**. อุบลราชธานี : คณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เพ็ญนิภา อินทรตระกูล. (2530). **การนับถือผีของชาวไทยดำ บ้านป่าหนาด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พระครูสารภักทรกิจ (พานิช ดวงมณี). (2561). **ศึกษาคติการสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ในสังคมไทย : กรณีศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ. (2530). **ความเชื่อของคนไทย. ใน วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 1-65.
- มณี พยอมยงค์. (2530). **ความเชื่อของคนไทย. ใน วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 66-122.
- รัชนิกร เศรษฐรัฐ. (2536). **โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

- วิญญู พลสวัสดิ์. (2536). **พิธีกรรมการเลี้ยงผีบรรพบุรุษของชาวผู้ไท ตำบลคำชะอี อำเภอกำชะอี จังหวัดมุกดาหาร**. ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นสังคมศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. (2558). **เจดีย์ พระพุทธรูป ฮูปแต้ม สิม ศิลปะลาวและอีสาน**. กรุงเทพฯ : มิวเซียมเพรส.
- สันติ เล็กสุขุม. (2559). **พัฒนาการของศิลปะในอีสาน ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติพื้นถิ่น โขง ชี มูล ราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 1 “พัฒนาการของศิลปะในอีสาน” วันพฤหัสบดีที่ 11 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องประชุม 1 อาคารเฉลิมพระเกียรติ ศูนย์การเรียนรู้พุทธศิลป์ถิ่นอีสาน สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เสฐียรโกเศศ. (2510). **ชีวิตชาวไทยสมัยก่อน**. กรุงเทพฯ : บรรณาการ.
- สภาวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดศรีสะเกษ. (2548). **ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์จังหวัดศรีสะเกษ**. ศรีสะเกษ : สภาวัฒนธรรมฯ.
- สมเกียรติ โล่ห์เพชรรัตน์. (2550). **ประวัติศาสตร์การสร้างพระพุทธรูปล้านช้าง**. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สมพร อยู่โพธิ์. (2514). **พระพุทธรูปปางต่าง ๆ**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากรพิมพ์ถวายพระภิกษุสามเณรซึ่งเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ในเทศกาลเข้าพรรษา พ.ศ. 2514.
- สำนักงานจังหวัดศรีสะเกษและภาคีเครือข่าย. (2549). **ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น : ประวัติอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ของจังหวัดศรีสะเกษ**. ศรีสะเกษ : ศรีสะเกษการพิมพ์.
- อธิการ สุขศรี. (2557). **พุทธปฏิมา : การอนุรักษ์และสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรมในอีสาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อลงกรณ์ ประมวลยุทธ์. (2557). **พุทธปฏิมาขนาดใหญ่ในดินแดนไทย : ความศรัทธาและพุทธพาณิชย์**.
- วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลลลา บุขบงก์, ข้าราชการบำนาญ, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2563.
- ทองดี จันทหล่ม, เกษตรกร, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.
- ทำนอง วรวงษ์, ไวยาวัจกรวัดบ้านจอมพระ, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.
- พระครูพิพิธสังฆกิจ, เจ้าอาวาสวัดบ้านเขว้าน้อย, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.
- พระจ้อย สนตมโน, พระสงฆ์วัดบ้านเขว้าน้อย, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

พระปิยะ โสฬสปัญญา, พระสงฆ์วัดบ้านเขว้าน้อย, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.

พระพัน สิริภทโท, พระสงฆ์วัดบ้านจอมพระ, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.

พระหล้า สอนบุญ, พระสงฆ์วัดบ้านจอมพระ, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.

สุวรรณ สีหะวงษ์, เกษตรกร, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.

อ่อนสี ศรีนาม, เกษตรกร, สัมภาษณ์ 14 พฤศจิกายน 2563.

ICAC2021-010100034

การบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม
กรณีศึกษา ตำบลปลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
Management of Families for Husband with more than one Wife According
to Islamic Provisions Case Study of Palukasamok Sadistic Bacho District
Narathiwat Province

ซูเฟียน บอสู¹ และแวอัมแระ แวปา²

Sufian Bosu and Weaamre Weapa

อาจารย์ประจำสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ 96000

Lecturer in academy of Islamic and Arabic studies Princess of Naradhiwas University Thailand 96000

Email: movic_yang@hotmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลามและเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ในพื้นที่ตำบลปลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาสโดยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือตำรา เอกสารทางวิชาการ อินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือครอบครัวมุสลิมในพื้นที่ตำบลปลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาสที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ทั้งหมดจำนวน 5 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลามถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด ผู้นำครอบครัวต้องมีความยุติธรรม มีความสามารถมอบค่าอุปการะเลี้ยงดูอย่างครบถ้วน และมีการจัดตารางเวรค้ำคิน เป็นต้น ซึ่งการที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นอาจจะมีความไม่เข้าใจต่อกันในช่วงแรก เพราะขาดการเตรียมตัวที่ดีของสามี และมีความบกพร่องในหน้าที่ ซึ่งได้นำหลักการของอิสลามมาใช้ในการบริหารจัดการ ด้วยการให้ความยุติธรรม มอบสิทธิพึงได้ต่าง ๆ ให้กับภรรยา เช่น จัดแบ่งช่วงเวลาให้กับภรรยาอย่างเท่าเทียมกัน มอบค่าอุปการะเลี้ยงดู (นัฟเกาะห์) เป็นต้น

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, ครอบครัว, บทบัญญัติอิสลาม

Abstract

This research is Mixed Method Research based on the Qualitative Research. The purposes of this study were: 1) to study the management of Muslim husbands who have more than one wife and 2) to study the problems of management of Muslim husbands that have more than one wife at Palukasamoc subdistrict, Bacho district, Narathiwat province. By studying and researching information from Al-quran, Al-hadith, textbooks, academic papers, internet and related research. The data collected by the deep interview from with sampling of 5 muslim husbands at Palukasamoc subdistrict, Bacho district, Narathiwat province. The results of the study management of Muslim husbands who have more than one wife at Palukasamoc subdistrict, Bacho district, Narathiwat province showed that the family management in Islam was the base of social structure and the most important social element. If each family was undisciplined, uneducated people and they did not understand about Islamic principle. The leader of family who was defect in duty will cause problems easily.

Management of Muslim families who have more than one wife to be effective must be fairness, providing full support and having knowledge in analyzing the home environment for example: the satisfaction of members in family. In addition to knowledge and management capabilities, the leaders of family must have knowledge in various ways as well. And the study of the problems of management of Muslim families that have more than one wife at Palukasamoc subdistrict, Bacho district, Narathiwat province showed that it was caused by the unavailability of many factors. Both in knowledge and comprehensive understanding about family management which does not comply with Islamic provisions in management and the principles of conscientious practice. And the leader of family who was defect in duty causes problems in the family also.

Keywords: Management, Families, Islamic provisions

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

อิสลามคือ ศาสนาที่สันติ นอบน้อม และจำนนต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าองค์เดียว (อัลลอฮ์) เป็นศาสนาที่มีความสมบูรณ์และได้กำหนดไว้ซึ่งแนวทางในการดำเนินชีวิต แก่ปวงมนุษย์อย่างครบถ้วนในทุกมิติด้าน เพื่อให้มนุษย์มีความสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

ครอบครัวเป็นพื้นฐานของชาติหรือสังคมอิสลาม คำสอนของศาสนาอิสลามถูกบัญญัติขึ้นมาโดยพระเจ้า (อัลลอฮ์) ผู้ทรงสร้างจักรวาลและมวลมนุษย์ ดังนั้น หนึ่งในข้อบัญญัติที่สำคัญของศาสนาอิสลามก็คือการอนุมัติให้ผู้ชายสามารถมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสี่คนในคราวเดียวกัน ดังที่พระเจ้า (อัลลอฮ์) ได้ตรัสในคัมภีร์อัลกุรอานไว้ว่า

﴿ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ۚ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَذْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ۗ ﴾

ความว่า “และหากพวกเจ้าเกรงว่าจะไม่สามารถให้ความยุติธรรมใน บรรดาเด็กกำพร้าได้ ก็จงแต่งงานกับผู้ที่ดีแก่พวกเจ้าในหมู่สตรี สอง คน หรือสามคน หรือสี่คน แต่ถ้าพวกเจ้าเกรงว่าพวกเจ้าจะให้ความ ยุติธรรมไม่ได้ ก็จงมีแต่หญิงเดียว หรือไม่กี่หญิงที่มีมือขวาของพวกเจ้าครอบครองอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ใกล้ยิ่งกว่าในการที่พวกเจ้าจะไม่ลำเอียง” (อัลกุรอานซูเราะฮ อัล อันบิยาอ์ 21 : 107)

ตัวบทนี้ได้ระบุถึงการอนุญาตให้มีภรรยาได้หลายคนกับสตรีจำนวน สอง สาม หรือสี่คน แต่ถ้าไม่สามารถปฏิบัติต่อภรรยามากกว่าหนึ่งคนด้วยความยุติธรรมและความเสมอภาคแล้ว เขาก็ได้รับคำแนะนำให้แต่งงานเพียงคนเดียว จึงกล่าวได้ว่าศาสนาอิสลามมิได้สนับสนุนให้แต่งงานกับผู้หญิงหลายคนโดยปราศจากเหตุผลทางศาสนา แต่อนุมัติสำหรับผู้ที่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้เท่านั้น ดังที่ศาสตราจารย์หมัดกอลาไวในวัจนะว่า

(مَنْ كَانَتْ لَهُ امْرَأَتَانِ فَمَالَ إِلَىٰ إِحْدَاهُمَا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشِقُّهُ مَائِلٌ)

ความว่า ผู้ใดก็ตามที่มีภรรยา 2 คน แล้วเขาเอนเอียงไปยังคนหนึ่งทั้งสอง คนนั้น เขาจะมาในวันกิยามะฮ์ (วันแห่งฟื้นคืนชีพ) โดยซีกหนึ่งของเขาเอียง (อาบูดาอูด, 1999)

ดังนั้นการบริหารจัดการให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนมีความเป็นอยู่ที่ดีนั้นเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้นำครอบครัวต้องถูกสอบสวนถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ดังที่ศาสตราจารย์หมัดกอลาไวในวัจนะว่า

(أَلَا كُفُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْنُونٌ عَن رَعِيَّتِهِ، فَالْأَمِيرُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ، وَهُوَ مَسْنُونٌ عَن رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ، وَهُوَ مَسْنُونٌ عَنْهُمْ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ بَعْلِهَا وَوَلَدِهِ، وَهِيَ مَسْنُوْلَةٌ عَنْهُمْ، وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْنُونٌ عَنْهُ، أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْنُونٌ عَن رَعِيَّتِهِ)

ความว่า ฟังทราบเถิดว่า ท่านทุกคนมีหน้าที่ และทุกคนจะต้องรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ของพวกเขา ผู้นำก็มีหน้าที่ต่อผู้ใต้ปกครอง และต้องถูกถามถึง ความรับผิดชอบของ เขา และคนหนึ่งก็มีหน้าที่ต่อครอบครัว และต้องถูก ถามถึงความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวเช่นเดียวกัน (อัลบุคอรี, 2002)

ซึ่งจากการได้สังเกตในสังคมปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการครอบครัวที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้น ส่วนใหญ่ผู้นำครอบครัวไม่ค่อยให้ความสำคัญและละเลยการปฏิบัติหน้าที่ที่ควร รับผิดชอบต่อภรรยา เช่น ละเลยความยุติธรรม ละเลยการมอบค่าอุปการะเลี้ยงดูดูแลอย่างเสมอภาค เป็น ต้น จนกลายเป็นปัญหาทางสังคมเกิดขึ้น ทั้งที่การบริหารจัดการครอบครัวมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในครอบครัวใหญ่ที่ประกอบด้วยภรรยา มากกว่าหนึ่งคนที่ผู้นำครอบครัว (ผู้เป็นสามี) จะต้อง คำนึงถึงในเรื่องของความยุติธรรม ความเสมอภาค และสิทธิต่าง ๆ เพื่อให้ บรรดาภรรยาทุกคนมีความ เป็นอยู่ที่ดี และเพื่อให้เกิดสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบรรดาภรรยา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหาร จัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม สภาพปัญหาและแนวทางการ แก้ไขในการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม ในพื้นที่ตำบล ปะลูกาสามะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการบริหารจัดการครอบครัว ตามแนวทางศาสนาอิสลาม อาทิเช่น การให้ความยุติธรรม ความเสมอภาค แก่สมาชิกใน ครอบครัวใน ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มี ภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ในพื้นที่ตำบลปะลูกาสามะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพในเรื่องการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มี ภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม กรณีศึกษา ตำบลปะลูกาสามะ อำเภอบาเจาะ จังหวัด นราธิวาส

โดยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและภาคสนาม ผู้วิจัยได้กำหนดใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ อัลกูรอน อัลหะดิษ และทัศนะนักวิชาการต่าง ๆ เอกสารทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสารต่าง ๆ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำมาประมวลและวิเคราะห์ผลซึ่งขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม และสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการระบบครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน 2) ขอบเขตด้านพื้นที่คือในพื้นที่ตำบลปลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส 3) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 5 ท่าน ได้แก่ ครอบครัวที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ในพื้นที่ตำบลปลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม คือการบริหารจัดการครอบครัว ถือเป็นฐานโครงสร้างของสังคมหรือองค์ประกอบทางสังคมขนาดใหญ่ที่สำคัญที่สุด หากแต่ละครอบครัวขาดระเบียบ ขาดการรับผิดชอบ ขาดการศึกษา และขาดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อคำสอนของอิสลาม หรือผู้นำครอบครัว (พ่อบ้านและแม่บ้าน) ไม่สนใจ ไม่ดูแลรับผิดชอบในส่วนที่ตนเองต้องรับผิดชอบหรือลูกไม่รู้จักหน้าที่ของตนเองแล้ว ความบกพร่องความอ่อนแอและปัญหาต่าง ๆ ก็ย่อมจะเกิดขึ้นตามมาอย่างง่ายดาย ซึ่งไม่ใช่จะเกิดขึ้นเฉพาะกับครอบครัวหรือระดับรากหญ้าเท่านั้น แต่มันจะกระจายออกจากบ้านแต่ละบ้านเข้าฝังตัวอยู่ในสังคมส่วนรวม จนกลายเป็นปัญหาสังคมที่ยากแก่การแก้ไข และยากที่จะเยียวยา (นิพล แสงศร, 2018) โดยการบริหารจัดการครอบครัวให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้นำครอบครัวจำเป็นต้องมีความรู้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในบ้าน เช่น ความพึงพอใจของสมาชิก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ และต้องมีความเข้าใจในตัวภรรยาและลูก ๆ ทุกคน ซึ่งนอกจากศาสตร์และความสามารถทางด้านการจัดการแล้ว ผู้นำครอบครัวยังต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยเช่นกัน เช่น 1) ความสัมพันธ์ในครอบครัว คือ สามีภรรยาจำเป็นต้องให้เกิดความสัมพันธ์ร่วมกัน ทั้งในด้านความคิดและการกระทำทั้งด้านจิตวิญญาณและอารมณ์กล่าวคือ มีกิจกรรมการอ่านศึกษาร่วมกันปฏิบัติศาสนกิจทางศาสนาบางอย่างร่วมกัน ตลอดจนช่วยเหลือกันทำงานบ้าน และใช้เวลาบางโอกาสในการหยอกล้อกันบ้างตามสมควร เช่น ทานอาหารร่วมกัน การทำงานบ้าน การสอนการบ้านให้ลูก เป็นต้น หรือเป็นลักษณะการทำกิจกรรมร่วมกันนอกบ้านเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและพักผ่อนหย่อนใจ เช่น รับประทานอาหารนอกบ้าน ออกกำลังกายร่วมกัน เยี่ยมเยียนเครือญาติเข้าร่วม กิจกรรมของสังคม เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติต่อกันด้วยดีด้วยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระหน้าที่ร่วมกัน จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีและเกิดความเชื่อมั่นต่อกัน (รูดียะห์ ทะ และซาฟีอี อาดำ, 2013)

และที่สำคัญที่สุดสามหรือผู้นำครอบครัวต้องพยายามเรียนรู้และเอาแบบอย่างจากท่านศาสดา เกี่ยวกับ บทบาทของท่านต่อครอบครัว 2) การอบรมขัดเกลาสมาชิกในครอบครัว คือ การอบรมสมาชิกใน ครอบครัวถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง การทำให้สมาชิกในครอบครัวได้มีวิชาความรู้ที่จำเป็นตาม บทบัญญัติศาสนาอิสลาม เป็นหน้าที่ของผู้นำครอบครัวเพื่อตอบรับของพระเจ้า (อัลลอฮ์) ดังที่ได้ตรัสใน คัมภีร์อัลกุรอานที่มีความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย จงคุ้มครองตัวของพวกเจ้าและ ครอบครัวของพวก เจ้าให้พ้นจากไฟนรก” (อัลกุรอาน ซูเราะฮ์ ฮัด-ตะหรีม 66, น. 6) โดยสามารถกล่าวได้ว่า ครอบครัว คือ ถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อครอบครัวดี บุคคลก็ดี เมื่อบุคคลดี ครอบครัวก็ดี สังคมก็ดีด้วย ด้วยเหตุนี้ อิสลามจึงให้ความสำคัญต่อครอบครัวเป็นอย่างมาก และมีข้อกำหนดมากมายในคัมภีร์อัลกุรอาน และ แบบอย่างของท่านศาสดา เกี่ยวกับครอบครัว (อับดุลลอฮ์ มานะ , 2018) ยิ่งโดยเฉพาะในกรณีที่มีสามีหรือ หัวหน้าครอบครัวนั้นมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนยิ่งควรต้องตระหนักในหลักการของอิสลามต่อการบริหาร จัดการครอบครัวมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาภายในครอบครัวขึ้น ซึ่งการมีภรรยามากกว่าหนึ่งคน นั้นถือเป็นบทบัญญัติที่ได้รับการอนุมัติจากพระเจ้าสำหรับผู้ที่มีศรัทธาต่อพระเจ้า (อัลลอฮ์) และบรรดา คัมภีร์จากพากฟ้าไม่อาจจะปฏิเสธหรือคัดค้านเรื่องนี้ได้และตามความเป็นจริงแล้วการมีภรรยาเกินกว่า หนึ่งคนในอิสลามเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้สืบต่อเนื่องกันมาช้านาน ในศาสนาอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ดังนั้น เรื่องนี้ไม่ใช่เพียงแค่มีอยู่ในศาสนาอิสลามเท่านั้น ทว่าคือบัญญัติทางศาสนาที่มีมาอย่างช้านาน และเป็น ที่รู้จักในศาสนาอื่น ๆ โดยเฉพาะในคัมภีร์โตราห์และไบเบิล บรรดาท่านศาสนทูตก่อนท่านศาสนทูตมุฮัมมัด ต่างมีภรรยาหลายคน อย่างเช่น ศาสนทูตอิบรอฮีม (อับราฮัม) มีภรรยาสองคน ส่วนศาสนทูตยะกูบ (จา คอบ) มีภรรยาสี่คน ส่วน ศาสนทูตสุไลมาน (โซโลมอน) มีภรรยาหลายคน ... ฯลฯ ดังนั้น การมีภรรยาหลาย คน ไม่ใช่เรื่องใหม่เลย แต่มันเป็นเรื่องมาช้านานแล้วในอดีต (มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม บิน อับดุลลอฮ์ ฮัด-ตุ วยญีรีย, 2010) ซึ่งโดยในศาสนาอิสลามได้วางแนวทางการปฏิบัติและการป้องกันความขัดแย้งภายใน ครอบครัวที่มีภรรยาหลายคน ดังนี้ 1) การให้ความยุติธรรม คือ อิสลามกำหนด ถ้าชายที่ ประสงค์จะแต่งงานนั้นแน่ใจว่าไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ภรรยาได้แล้ว การแต่งงานนั้นถือเป็นหะรอม (เป็นที่ต้องห้าม) ฉะนั้น ผู้ที่ไม่สามารถจะนำมาซึ่งความยุติธรรมแก่ภรรยาของตนพึงสังวรเอาไว้ให้ดี และ ต้องมีความสามารถจัดสรรค่าครองชีพให้กับบรรดาภรรยา และลูกๆ ได้ ถ้าเขารู้ว่าเขาไม่มีความสามารถ ก็ไม่ควรจะมีภรรยาหลายคน 2) การมอบค่าอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว คือ อิสลามได้กำหนดให้ภรรยา ได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูอย่างต่อเนื่องเหมือนกับการได้รับการประกันสังคมอย่างแน่นอน คือ ได้ประกัน ให้แก่ภรรยาและบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของสามีพร้อมกับรักษาสีห์ในด้านการเงินอย่างครบถ้วน กล่าวคือ ภรรยามีสิทธิต่อทรัพย์สินของตนเองโดยฝ่ายสามีไม่มีสิทธิที่จะเกี่ยวข้องเพราะสามีต้องรับผิดชอบจ่ายให้แก่ ภรรยา (อับดุลลอฮ์ มานะ , 2018) โดยต้องการสนองความต้องการของผู้ที่อยู่ในความดูแลในเรื่องอาหาร การกิน เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัยและปัจจัยยังชีพต่าง ๆ ที่สามี จำเป็น (วาฮิบ) จะต้องจ่าย ให้แก่ภรรยาของ เขา (มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม บิน อับดุลลอฮ์ ฮัด-ตุวยญีรีย, 2010) 3) การจัดเวรค้ำคิน (อัลกอสม) ให้กับ บรรดาภรรยา คือ การที่ผู้ชายคนหนึ่งมีภรรยาหลายคน,และเขาได้พัก ค้ำคินกับภรรยาคนหนึ่ง เขาจำเป็นต้อง

พักค้างคืนกับภรรยาคนอื่น ๆ ของเขาด้วย (อรุณ บุญชม) โดยอิสลามได้กำหนดการจัดเวรค้างคืนแก่บรรดาภรรยา ดังนั้นผู้ที่มีภรรยามากกว่าหนึ่งคน แต่ไม่เกินสี่คนนั้นให้เขาจัดเวรค้างคืนแก่บรรดาภรรยาของเขาทุกคน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในระหว่างบรรดาภรรยาของเขาด้วย (อรุณ บุญชม, 2007)

2. ด้านการสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ในพื้นที่ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า การที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นโดยพื้นฐานสามีหรือผู้นำครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจแล้วในเรื่องของหลักการอิสลามว่าอนุญาตให้สามารถมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสี่คน ซึ่งสาเหตุการที่ตัดสินใจที่จะมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นเพราะคิดว่า มีความพร้อม มีความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้ดี คือ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ ทรัพย์สิน และทางความคิด และมีความคาดหวังว่า การมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นผู้เป็นสามีจะสามารถพึงพาในยามทุกข์ยากได้ โดยก่อนที่จะแต่งงานคนถัดไปนั้นก็ได้ออกกล่าวและชี้แจงกับภรรยา ก่อนไว้แล้ว และภรรยาก็ได้ยินยอมเป็นอย่างดี ซึ่งแม้ในช่วงแรกมีความไม่เข้าใจต่อกันเกิดขึ้น เพราะเกิดจากการขาดการเตรียมตัวที่ดีของสามี และมีความบกพร่องในหน้าที่บ้าง รวมถึงความพร้อมในด้านการบริหารจัดการภายในครอบครัว เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างภรรยา รวมถึงลูกๆ ด้วย เพราะความยุติธรรมถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก ซึ่งได้นำหลักการของอิสลามมาใช้ในการบริหารจัดการครอบครัว ด้วยการให้ความยุติธรรม ความเสมอภาค มอบสิทธิพึงได้ต่าง ๆ ให้กับภรรยา เช่น จัดแบ่งตารางช่วงเวลาให้กับบรรดาภรรยาอย่างเท่าเทียมกัน การมอบค่าอุปการะเลี้ยงดูให้กับบรรดาภรรยาอย่างครบถ้วน (นัฟกะฮ์) รวมทั้งมีการสั่งสอนในเรื่องของหลักการอิสลามให้กับบรรดาภรรยา ซึ่งสามารถทำให้บรรดาภรรยาเกิดความเข้าใจต่อกัน และมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อภิปรายผล

อภิปรายผลวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม กรณีศึกษา ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส มีประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ อันได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม 2) ด้านการสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการระบบครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ในพื้นที่ตำบลปะลุกาสาเมาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จึงขอนำอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการระบบครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม คือ การบริหารจัดการครอบครัว ถือเป็นฐานโครงสร้างของสังคมหรือองค์ประกอบทางสังคมขนาดใหญ่ที่สำคัญที่สุด หากแต่ละครอบครัวขาดระเบียบ ขาดการรับผิดชอบ ขาดการศึกษา และขาดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อคำสอนของอิสลาม ความบกพร่องความอ่อนแอและปัญหาต่าง ๆ ก็ย่อมจะเกิดขึ้นตามมาอย่างง่ายดาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุติยะห์ หะ และซาฟีอี อาดำ (2013) ที่ได้กล่าวในผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในอำเภอมือ จังหวัดปัตตานี ว่า ระบบ

ครอบครัวในศาสนาอิสลามมีความสมบูรณ์แบบ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายกฎเกณฑ์ บทบาทหน้าที่ และโครงสร้างของระบบความสัมพันธ์ที่ชัดเจน เพราะการสร้างครอบครัวบนรากฐานของศาสนาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า ครอบครัวถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เมื่อครอบครัวดี บุคคลก็ดี เมื่อบุคคลดี ครอบครัวก็ดี สังคมก็ดีด้วย ด้วยเหตุนี้อิสลามจึงให้ความสำคัญ ต่อครอบครัวเป็นอย่างมาก โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชิวา บาเกาะ และคณะ (2013) ที่ได้กล่าวในผลการวิจัยเรื่อง การจัดการตนเองและการจัดการภายในครอบครัวของครูสตรีมุสลิมสมรส ที่นำไปสู่ครอบครัวอบอุ่น: กรณีศึกษาจังหวัดยะลา ว่าครอบครัวที่อยู่บนพื้นฐานของอิสลาม มีวิถีการดำเนินชีวิตตามศาสนาอิสลามได้กำหนดไว้และองค์ประกอบของครอบครัวอบอุ่นประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกรักที่มีต่อครอบครัว และด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม อันได้แก่ การมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน การใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว การปลูกฝังเรื่องศาสนา การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว การแสดงความรักในครอบครัว และการมีจิตช่วยเหลือสังคม โดยมีข้อกำหนดมากมายในคัมภีร์อัลกุรอาน และแบบอย่างของท่านศาสดาเกี่ยวกับครอบครัว ยิ่งโดยเฉพาะในกรณีที่สามีหรือหัวหน้าครอบครัวนั้นมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนยิ่งควรต้องตระหนักในหลักการของอิสลามต่อการบริหารจัดการครอบครัวมากยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาภายในครอบครัวขึ้น ซึ่งการมีภรรยามากกว่าหนึ่งคนนั้นถือเป็นบทบัญญัติที่ได้รับการอนุมัติจากพระเจ้าสำหรับผู้ที่มีศรัทธาต่อพระเจ้า (อัลลอฮ) ตามความเป็นจริงแล้วการมีภรรยาเกินกว่าหนึ่งคนในอิสลามเป็นแนวทางปฏิบัติที่ได้สืบต่อเนื่องกันมาช้านาน ซึ่งได้สอดคล้องอีกครั้งกับงานวิจัยของ รูตียะห์ หะ, ซาฟีอี อาดำ (2013) ที่ได้กล่าวในผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ว่าการที่บทบัญญัติศาสนาอิสลาม ได้อนุญาตให้ผู้ชายมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งแต่ไม่เกินสี่คน ภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสมเป็นการแสดงถึงความสมบูรณ์และความครอบคลุมของบัญญัติทางศาสนาที่สามารถสนองความต้องการของมนุษย์เพื่อรักษาไว้ซึ่งศีลธรรมอันดีงามในสังคม ตลอดจนสร้างความสมดุลให้แก่สภาวะของสังคมในทุกยุคสมัย ซึ่งมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยจึงต้องนำบทบัญญัติมาปฏิบัติอย่างรอบคอบให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของศาสนา โดยในศาสนาอิสลามได้วางแนวทางการปฏิบัติและการป้องกันความขัดแย้งภายในครอบครัวที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ดังนี้ 1) การให้ความยุติธรรม คือ อิสลามกำหนด ถ้าชายที่ประสงค์จะแต่งงานนั้นแน่ใจว่าไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ภรรยาได้แล้ว การแต่งงานนั้นถือเป็นหะรอม (เป็นที่ต้องห้าม) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานีสะ มะดีเยาะ (2011) ที่ได้กล่าวในผลการวิจัยเรื่อง ทักษะคติสตรีมุสลิมะฮ์ต่อชายที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนในอิสลาม กรณีศึกษาสตรีมุสลิมะฮ์ ตำบลเรียง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ว่า หากว่าผู้ชายจะมีภรรยา มากกว่าหนึ่งแต่ไม่สามารถปฏิบัติเงื่อนไขและไม่มี ความยุติธรรมก็ไม่สมควรที่จะมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน เพราะจะเกิดปัญหาให้กับภรรยาคนแรก เช่น มีการทะเลาะเบาะแว้งเกิดปัญหาครอบครัวแตกแยก 2) การมอบค่าอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว คือ อิสลามได้กำหนดให้ภรรยาได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูอย่างต่อเนื่องเหมือนกับการได้รับการประกันสังคมอย่างแน่นอน คือ ได้ประกันให้แก่ภรรยาและบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของสามีพร้อมกับรักษาสีทิวในด้านการเงินอย่างครบถ้วน 3) การจัด

เวรค้ำคีน (อัลกอสม) ให้กับบรรดาภรรยา คือ การที่ผู้ชายคนหนึ่งมีภรรยาหลายคน และเขาได้พัวพันกับภรรยาคนหนึ่ง เขาจำเป็นต้องพัวพันกับภรรยาคนอื่น ๆ ของเขาด้วย โดยอิสลามได้กำหนดการจัดเวรค้ำคีนแก่บรรดาภรรยา ดังนั้นผู้ที่มีภรรยามากกว่าหนึ่งคน แต่ไม่เกินสี่คนนั้นให้เขาจัดเวรค้ำคีนแก่บรรดาภรรยาของเขาทุกคน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในระหว่างบรรดาภรรยาของเขาด้วย

2. ด้านสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขในการบริหารจัดการระบบครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคน ในพื้นที่ตำบลปะลูลาสาเมา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า การที่สามีมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นโดยพื้นฐานสามีหรือผู้นำครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจแล้วในเรื่องของหลักการอิสลามว่าอนุญาตให้สามารถมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนแต่ไม่เกินสี่คน ซึ่งสาเหตุการที่ตัดสินใจที่จะมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นเพราะคิดว่า มีความพร้อม มีความสามารถที่จะทำหน้าที่ได้ดี คือ มีความพร้อมทั้งกายใจ ทรัพย์สิน และทางความคิด และมีความคาดหวังว่า การมีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนนั้นผู้เป็นสามีจะสามารถพึงพาในยามทุกข์ยากได้ โดยก่อนที่จะแต่งงานคนถัดไปนั้นก็ได้ออกกล่าวและชี้แจงกับภรรยา ก่อนไว้แล้ว และภรรยาก็ได้ยินยอมเป็นอย่างดี ซึ่งแม้ในช่วงแรกมีความไม่เข้าใจต่อกันเกิดขึ้น เพราะเกิดจากการขาดการเตรียมตัวที่ดีของสามี และมีความบกพร่องในหน้าที่บ้าง รวมถึงความพร้อมในด้านการบริหารจัดการภายในครอบครัว เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างภรรยา รวมถึงลูก ๆ ด้วย เพราะความยุติธรรมถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ (รูดียะห์ หะ และซาฟีอี อาดำ, 2013) ที่ได้กล่าวในผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการครอบครัวมุสลิมที่มีภรรยาหลายคน อันได้แก่ การที่ครอบครัวต้องประสบกับสภาวะความเครียดในช่วงของการปรับตัว ผู้นำครอบครัวขาดการเตรียมความพร้อมในการสร้างฐานความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ภรรยาคนหนึ่ง ซึ่งได้นำหลักการของอิสลามมาใช้ในการบริหารจัดการครอบครัว ด้วยการให้ความยุติธรรม ความเสมอภาค ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุ่มัทนา ลินสวัสดิ์ และ พ.ต.หญิง ดร. พนมพร พุ่มจันทร์ (2014) ที่ได้กล่าวในผลการวิจัยเรื่อง ครอบครัว: การจัดการความขัดแย้งของคู่สมรสเพื่อการครองรักอย่างยั่งยืนว่า แนวทางในการจัดการความขัดแย้งเพื่อการครองรักอย่างยั่งยืน คือ ใช้ความรักในกระบวนการแก้ไขปัญหา ยอมรับในความแตกต่างระหว่างกัน มีการสื่อสารที่ดีมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีส่วนร่วมในการสร้างครอบครัว และใช้ศีลธรรมในการดำเนินชีวิตสมรส รวมถึงมอบสิทธิพึงได้ต่าง ๆ ให้กับภรรยา เช่น จัดแบ่งตารางช่วงเวลาให้กับบรรดาภรรยาอย่างเท่าเทียมกัน การมอบค่าอุปการะเลี้ยงดูให้กับบรรดาภรรยาอย่างครบถ้วน (นัฟเกาะห์) รวมทั้งมีการสั่งสอนในเรื่องของหลักการอิสลามให้กับบรรดาภรรยา ซึ่งสามารถทำให้บรรดาภรรยาเกิดความเข้าใจต่อกัน และมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

การบริหารจัดการครอบครัวของสามีที่มีภรรยา มากกว่าหนึ่งคนตามบทบัญญัติอิสลาม กรณีศึกษา ตำบลปะลูลาสาเมา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส คือ ควรมีการจัดเวทีเสวนาให้ความรู้เกี่ยวกับการ

บริหารจัดการระบบครอบครัวตามแนวทางของอิสลามให้กับทั้งสามีและภรรยาเพื่อทำความเข้าใจถึงหลักศาสนาอย่างถ่องแท้และจัดทำเป็นคู่มือประกอบ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความพร้อม และสร้างระบบการบริหารจัดการครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความโปรดปรานจากพระเจ้า (อัลลอฮ์) ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอเยะ บินเซ็ง ในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งเสียสละเวลาที่คอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา เรียบเรียงข้อมูลเอกสาร ชี้แนะระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และตรวจข้อผิดพลาดต่าง ๆ และเสนอแนวคิดที่สำคัญในการเขียนวิจัยให้ถูกต้อง และถ่ายทอด ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด และขอขอบคุณรองศาสตราจารย์เจ๊ะเหลาะแซกพงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ที่อนุญาติเงินทุน เพื่อสนับสนุนให้วิจัยนี้เสร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานแปลภาษาไทย สมาคมศิษย์เก่าแห่งประเทศไทย พุทธศักราช. (2005). อัลมาตีนะฮ์ : ศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม บินอับดุลลอฮ์ อัต-ตุวัยญีรีย. (2010). **มุกตาชีรุลฟิกฮ อิสลามี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลาม.
- อัลบุคอรี อับอับดุลลาฮ์ มุฮัมมัด บิน อิสมาอีล อัลบุคอรี. (2002). **البخاري صحيح**. Riyadh : دارুলออบูกาซี.
- อาบูดาวูด, สุลัยมาน บินอัลอัยษัร บินอิสฮักอัซดี อัลสัจจานี. (1999). **داود ابو سنن**. พิมพ์ครั้งที่ 1. อัลรียาฎ : มักตาบะห์ดาร์ุสسالาม.
- อรุณ บุญชม. (2007). **อัลฟิกฮ์,นิติศาสตร์อิสลาม**. เล่ม 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ มานพ วงศ์เสงี่ยม

บทความในวารสาร

- สุ่มัทนา ลินสวัสดิ์ และ พ.ต.หญิง ดร. พนมพร พุ่มจันทร์. (2014). ครอบครัว: การจัดการความขัดแย้งของคู่สมรสเพื่อการครองรักอย่างยั่งยืน วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 2 หน้า 184-195.
- นัชชิตา บาเกาะ, ดุซฎี โยเหลา, วิชุดา กิจจรธรรม และฐาศุกร จันประเสริฐ. (2013). การจัดการตนเองและการจัดการภายในครอบครัวของครุสตรีมุสลิมสมรส ที่นำไปสู่ครอบครัวอบอุ่น: กรณีศึกษาจังหวัดยะลา วารสารอัล – อิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ หน้า 61-73.

รุตติยะห์ ทะ และ ซาฟีอี อาดำ. (2013). การบริหารจัดการครอบครัวที่มีภรรยาหลายคนในอำเภอเมือง
จังหวัดปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อานีสะ มะดีเยาะ. (2011). ทักษะคติสตรีมุสลิมะฮ์ต่อชายที่มีภรรยามากกว่าหนึ่งคนในอิสลาม
กรณีศึกษาศตรีมุสลิมะฮ์ ตำบลเรียง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส มหาลัยนราธิวาสราช
นครินทร์.

สื่ออินเทอร์เน็ต

นิพล แสงศรี. (2561). การบริหารจัดการงานของอุมมะฮ์ (ประชาชาติ). สืบค้นหาเมื่อวันที่ 23
กันยายน 2562 จาก: <https://www.islammore.com>.

อับดุลลอฮ์ มานะ. (2561). ความสำคัญของครอบครัว. สืบค้นหาเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2562 จาก:
<https://www.islammore.com>.

ICAC2021-010100035

พฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตฝั่งธนบุรี
กรุงเทพมหานคร

Behavior Influencing Decision Making in Purchasing Healthcare Products of
Elderly in Thonburi, Bangkok

นิชาภา พิมพสุต

Nichapa Phimphasut

สาขาการตลาด หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Bachelor of Business Administration Program in Marketing Faculty of Management Thonburi Rajabhat
University

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตฝั่งธนบุรีกรุงเทพมหานคร รูปแบบใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) แบบคู่ขนาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้การสุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในเขตฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไปขณะมาซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในร้านค้าที่ตั้งอยู่ในเขตฝั่งธนบุรีที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจำนวน 30 คน

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ภาวะสุขภาพ วิธีดูแลสุขภาพ และจำนวนการออกกำลังกายที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพที่แตกต่างกัน พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ที่ใช้ได้มาจากการเลือกซื้อเองจากร้านค้าโดยซื้อวิตามินและสมุนไพรสกัดต่างๆ อาหารหรือของว่างปลอดสารพิษหรือชีวจิตเพื่อบำรุงร่างกายเพิ่มสารอาหารให้ร่างกายและทำให้อาการป่วยที่เป็นอยู่หายหรือทุเลาลง ความถี่นั้นซื้อไม่แน่นอนแต่ซื้ออย่างต่อเนื่องหมดเมื่อไหร่ก็ซื้อ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยแต่ละครั้งไม่แน่นอนแต่ไม่มากเกินไปกว่ารายได้ที่ตนมีส่วนผู้มีอิทธิพลคือแพทย์/เภสัชกร โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ในระดับมาก โดยเฉพาะขั้นการรับรู้ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดและพฤติกรรมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เหตุผลที่ซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อครั้งและผู้มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ผู้สูงอายุ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดพฤติกรรมการซื้อ การตัดสินใจซื้อ

Abstract

This mixed methods research aimed to study demographic factors and personal factors that influence purchasing behavior on healthcare products of elderly in Thonburi district, Bangkok. Through quantitative research method, 400 elderlies aged 55 years and over, lived in Thonburi district, and had experiences in purchasing healthcare products were randomly selected as the samples. Also, through qualitative research method, data from 30 elderlies aged 55 years and over were collected from in-depth interviews at the time when the samples visited the healthcare stores located in the Thonburi district.

The results showed that the demographic factors and personal factors such as age, marital status, educational level, income, health status, healthcare practice, and exercising styles affected purchasing behavior on healthcare products. For healthcare products purchasing behavior, it was found that the samples bought the products directly from the stores, and the frequently bought products were vitamins and herbal extracts, organic food or snacks, or homeopathic products for nutrient to promote health or treat illness. The purchase frequency was unstable but continuously. The average cost of each spending was unequal but not higher than the income. The influential persons were doctor and pharmacist who prioritized purchasing decision process, especially the step of problem recognition which was at the highest level. Moreover, behaviors which affected the purchasing decision on buying healthcare products were reasons and purposes for purchasing, average purchasing costs, and the influential persons were significantly correlated with the purchasing decision on buying healthcare products of elderlies at 0.05.

Keywords: healthcare products, elderly, marketing mix factors, purchasing decision

ICAC2021-010100036

ระบำ 12 นักษัตรานารีศรีนคร

Ra Bam Sib Song Nak Sat Ta Na Ree Sri Na Korn

บุปผาชาติ อุปลัมภันรารกร^{1*} และ ประจักษ์ ไม้เจริญ²

Bubpachart Aupatumnarakorn¹ and Prachak Maichareon^{2*}

¹วิทยาลัยศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

²คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

¹College Of Arts and Culture, Nakhon Si. Thammarat Rajabhat University

²Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajaphat University, Bangkok, Thailand

Email: bubpa_noi@msm.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษาความเป็นมาภูมิปัญญาทำรำโนราจจากสายขุนอุปถัมภ์รารกรดนตรี การแต่งกาย และเครื่องประดับ 3) สร้างสรรค์ทำรำ ทำนองเพลง การแต่งกายและเครื่องประดับประกอบการแสดงชุด ระบำ 12 นักษัตรานารีศรีนคร

ผลการวิจัยสร้างสรรค์ครั้งนี้ศึกษาความเป็นมาของตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่า ความเป็นมาของจังหวัดนครศรีธรรมราชตั้งแต่ยุคหินกลาง 8,350 -11,000 ปีล่วงมา ซึ่งมีโบราณวัตถุเกี่ยวเนื่องในศาสนาพราหมณ์ อายุเก่าแก่ที่สุดในนครศรีธรรมราช เช่น พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ ศิลปะแบบอมราวดีของอินเดีย และเศียรพระพุทธรูปศิลปะแบบคุปตะอินเดีย และความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดของนครศรีธรรมราช ในพุทธศตวรรษที่ 17-19 ตลอดถึงพลังความเชื่อความศรัทธาขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงทำให้เมืองต่าง ๆ ซึ่ง 12 เมือง ได้มีความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธรูปต่างถือโอกาสจัดเครื่องสักการะไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ที่นครศรีธรรมราชเป็นประจำทั้ง 12 เมืองมีความผูกพันกันอย่างแน่นเหนียว ความเป็นมาของตราสัญลักษณ์ที่มีเมือง 12 นักษัตร และใช้เป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชจนถึงปัจจุบัน การสร้างสรรค์ชื่อชุดการแสดงต้องการสื่อให้ผู้ชมทราบถึงความยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช ประวัติความเป็นมาของเมืองนครศรีธรรมราชที่มีเมืองต่าง ๆ ขึ้นตรงกับจังหวัดนครศรีธรรมราชในอดีตใช้เพลงที่แต่งขึ้นใหม่มีการแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นการกล่าวถึงประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช ช่วงที่ 2 เป็นการแนะนำเมือง 12 เมือง ช่วงที่ 3 เป็นการบรรเลงในจังหวะจับระบำ มีทำนองสนุกสนาน ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงใช้เครื่องดนตรีพื้นเมืองภาคใต้ และมีเสียงของการเป่าสังข์ เสียงบัณเฑาะก์ เสียงคีย์บอร์ด โดยกำหนดผู้แสดงทั้งหมด 12 คน โดยกำหนด

นักแสดงเป็นผู้หญิง การแต่งกายมี เสื้อ ผ้านุ่ง เครื่องประดับมี เทริด ต่างหู กรองคอบัว สร้อยคอ รัตตัน
แขน สักวาฬ กำไลข้อมือ เข็มขัด หัวเข็มขัด ห้อยหน้า และกำไล ข้อเท้า

การสร้างสรรค์ท่ารำ โดยการนำท่ารำจากภูมิปัญญาท่ารำโนราสายขุนอุปถัมภ์นรากร รำโนรา 12
ท่าและท่ารำในบทสอนรำ ซึ่งท่ารำทั้ง 2 บทนี้มี 12 ท่าเหมือนกันโดยใช้ท่ารำมาประสมทำเป็นชุดการ
แสดง 12 นักซ์ตรานารีศรีนคร การแสดงชุดนี้ใช้เวลาในการแสดง 9 นาที ท่ารำทั้งหมด 130 ท่า

คำสำคัญ: ระบำ 12 นักซ์ตรานารีศรีนคร

Abstract

The creative work is intended to 1) to study the history of the seal of the province 2) to study the wisdom dance dance from the finishing line Foster Narakorn music dress and jewelry and 3) to create dance. melody dress and jewelry enterprises showing a ballerina slipper 12 nuts Katra Srinagar.

The result of this creation. Of the seal of the province of the province since the Middle Stone Age 8,350–11,000 years ago which has antiquarian primarily in Brahmanism. Age oldest Nakhon Si Thammarat, such as bronze Buddha Indian art Amrawdi Buddha head and Gupta Indian art. And prosperity of Nakhon Si Thammarat. In the 17-19 centuries through the power of faith of the Lord Buddha. This makes cities, 12 cities have faith in the Buddha took advantage of a tribute to the altar Chedi Phra Nakhon Si Thammarat as well as 12 cities are bound together tightly cohesive of the 12 zodiac symbols with the city and the seal of the province to date. The creation of a series of performances like to convey to the audience aware of the great historical city Nakhon Si Thammarat. The history of the city of Nakhon si Thammarat. A city wares Based on the province in the past. The music was composed by a new show is divided into three phases, the first is the historic city of Nakhon Si Thammarat, the second is the introduction of the 12 cities on the 3 chords in rhythm Habrabm. A funway Themusicalinstruments used in the local South. And the voice of the trumpet sounded sound Baneaaks Donovan The cast of 12 actors were given a dress shirt, a skirt with a headdress, jewelry, earrings, necklaces filter collared around upper arms breast chain bracelet, belt buckles and bracelets dangling the water equivalents.

Creative dance By the wisdom of dance dance dance dance dance Narakorn Foster finishing line 12 poses and postures of dance tutorial. Dance 2 which has 12 chapters do the same using a mix of dance moves is a bundle of 12 outlawed Katra seminary Srinagar. This performance takes ships in the 9th minute dance all 130 postures.

Keyword: Ra Bam Sib Song Nak Sat Ta Na Ree Sri Na Korn

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม คือความเชื่อความศรัทธาและวิถีชีวิตของสังคมโลกมนุษย์ในศาสนา และลัทธิต่าง ๆ เกิดขึ้นจากสิ่งเหนือธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนเป็นนามธรรม และด้านจิตใจ ได้แก่ ระบบความรู้ความคิดความเชื่อซึ่งทั้งหมดเกิดจากคนและธรรมชาติคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติคนกับคน และกับสังคมยึดโยงกันเป็นโครงสร้างของประวัติศาสตร์และความเชื่อ เป็นบ่อเกิดของการดำรงอยู่และความเป็นอัตลักษณ์ศิลปะและวัฒนธรรมโบราณสถานของประเทศต่าง ๆ บนโลกใบนี้มีความงามในสถาปัตยกรรมนั้น ๆ โดยมีการดำรงรักษาสืบทอดเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีงามของชาติจนก่อเกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ฟื้นฟูคุณธรรมพัฒนาและสำนึกคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้ดำรงอยู่คู่สังคมโลก เช่น นครวัด เป็นศาสนสถานมรดกโลกของประเทศกัมพูชา บุโรพุทโธ เป็นศาสนสถานมรดกโลกของประเทศอินโดนีเซีย พุทธคยา เป็นศาสนสถานมรดกโลกของประเทศอินเดีย และวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นศาสนสถาน มรดกโลกของประเทศไทย (<http://travel.trueid.net/detail/41444>, 2560)

ประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาคประกอบด้วยภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมความเชื่อและโบราณสถานซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีการหลอมรวมผสมผสานให้เข้ากับชีวิตความเป็นอยู่ของถิ่นที่อยู่ตามภูมิภาค ที่ตนเองพำนักอาศัยแต่ละภาคมีความแตกต่างกันในเรื่องของอาหารการแต่งกาย ภาษาที่ใช้ จารีตประเพณี ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละภูมิภาค นอกจากนี้ยังมีประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องที่สำคัญของประเทศไทยคืออาณาจักรศรีวิชัย เป็นอาณาจักรใหญ่ในคาบสมุทรมลายู ในคาบสมุทรมลายูได้มีลักษณะการรวมตัวเข้าเป็นเสมือน สมาพันธรัฐมีอาณาเขตตั้งแต่เมืองไชยา จนถึงเมืองปาเล็มบังในอินโดนีเซียในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13 - 16 ความรุ่งเรืองเกิดจากการเป็นศูนย์กลาง การค้า ทางทะเล มีศิลปะวัฒนธรรมเป็น เอกลักษณ์ ในคาบสมุทรมลายู นั้บถือ พระพุทธศาสนาหายาน เป็นหลัก ต่อมาในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 16 ราชนครโจฬะ จากอาณาจักรโจฬะ ประเทศอินเดียได้เข้ามาโจมตีเป็นเหตุให้อาณาจักรศรีวิชัยล่มสลาย นครศรีธรรมราชแต่เดิมเคยเป็นวัดหนึ่งในอาณาจักรศรีวิชัยชื่อตามพรลิงค์นั้บถือศาสนาพราหมณ์ ลัทธิไศวนิกายเป็นหลักภายในอาณาจักรศรีวิชัย ล่มสลายเมื่อปีพุทธศักราช 26 ราชวงศ์ปทุมวงศ์ ซึ่งมี พระเจ้าศรีธรรมโศกราช เป็นต้นราชวงศ์ได้รับเอาพุทธศาสนาเถรวาทจากลังกาเข้ามาเป็นศาสนาประจำรัฐแทนศาสนาพราหมณ์ส่งชักชวนผู้คนร่วมสร้างสถูปใหญ่ทรงระฆังคว่ำตามแบบสถาปัตยกรรมลังกาขึ้น หาดทรายแก้วเมื่อพุทธศตวรรษที่ 18 แล้วตั้งเป็นอาณาจักรนครศรีธรรมราช (ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์, 2558, น. 9)

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 780 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 9,942,502 ตร.กม หรือประมาณ 6,2 4,064 ไร่ มีพื้นที่มาก เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ 16 ของประเทศ หรือประมาณ ร้อยละ 1.98 ของ พื้นที่ทั้งประเทศ ที่ตั้งของตัวจังหวัดตั้งอยู่ประมาณละติจูด 9 องศาเหนือและลองจิจูด 100 องศาตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างไปตามลักษณะของเทือกเขานครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเทือกเขาที่มีความยาวตามแนวยาวของคาบสมุทรมลายู เป็นผลให้ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

- 1) บริเวณเทือกเขาตอนกลาง
- 2) บริเวณที่ราบชายฝั่งด้านตะวันออก
- 3) บริเวณที่ราบด้านตะวันตก

ลักษณะภูมิอากาศของนครศรีธรรมราช จากสภาพที่ตั้งใกล้เส้นศูนย์สูตร มีภูเขาและเป็นคาบสมุทรทั้งสองด้าน กล่าวคือ ด้านตะวันออกเป็นทะเลจีนใต้ มหาสมุทรแปซิฟิก ด้านตะวันตก เป็นทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย ทำให้นครศรีธรรมราช ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมจากมหาสมุทรอินเดียและพายุหมุนเขตร้อน จากทะเลจีนใต้ นครศรีธรรมราชเป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และศาสนามากที่สุดเมืองหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นครศรีธรรมราชมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมาไม่น้อยกว่า 1800 ปีมาแล้ว หลักฐานทางโบราณคดี และหลักฐานทางเอกสารที่ปรากฏในขณะนี้ยืนยันได้ว่านครศรีธรรมราช มีกำเนิดมาแล้วตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 7 เป็นอย่างน้อย จากประวัติศาสตร์อันยาวนานแห่งนครศรีธรรมราชสามารถประมวลได้ว่า “นครศรีธรรมราช” ได้ปรากฏชื่อในที่ต่าง ๆ หลายชื่อตามความรู้ความเข้าใจที่สืบทอดกันมา และสำเนียงภาษาของชนชาติต่าง ๆ ที่เคยเดินทางผ่านในระยะเวลาที่ต่างกันเช่น ตามพลึงคม ตามพรลึงก์ มัทธาสิงคม ตามพลึงเศศวร โฮสิง โพลิง เขียะโห้ว โลแค็ก (Locae) สิริธรรมนคร ศรีธรรมราช ลิกอร์ (Ligor) ละคอน คิวตุดอน สุวรรณปุระ ปาฏลีบุตร (Pataliputra) และเมืองนคร เป็นต้น คำว่า “นครศรีธรรมราช” น่าจะมาจากสร้อยพระนามของปฐมกษัตริย์ผู้ครองนครศรีธรรมราช คือพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช คำนี้ แปลความได้ว่า “นครอันงานสง่าแห่งพระราชผู้ทรงธรรม” และธรรมของราชาแห่งนครนี้ก็คือ ธรรมแห่งพระพุทธศาสนา ถ้าจะลำดับความเป็นมาของนครศรีธรรมราชจากหลักฐาน โบราณคดี และประวัติศาสตร์ที่สืบค้นได้ในขณะนี้ พบว่ามีภูมิหลังอันยาวนานนับตั้งแต่ยุคหินกลางในราว 8,350 - 11,000 ปีที่ล่วงมา จากหลักฐานมีการพบเครื่องหิน ที่มีตัวขวานยาวใหญ่ (บางคนเรียกว่าระนาดหิน) ที่อำเภอท่าศาลา ในยุคโลหะ ได้พบหลักฐานทางโบราณคดี คือ กลองมโหระทึกสำริด 2 ใบ ที่บ้านเกตุกาย ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง และที่คลองคุดด้วน อำเภอฉวาง นอกจากนี้ในบริเวณพื้นที่อำเภอสิชลปัจจุบัน ยังมีร่องรอยโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เกี่ยวข้องในศาสนาพราหมณ์ ซึ่งมีอายุเก่าแก่ที่สุดในนครศรีธรรมราช เช่น พระพุทธรูปสำริด ศิลปะแบบอมราวดีของอินเดีย และเศียรพระพุทธรูปศิลปะแบบคุปตะอินเดีย เป็นต้น จากหลักฐานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าในช่วงนั้นนครศรีธรรมราชได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมมาจากอินเดียอย่างมากมายทั้งในด้านศาสนา ความเชื่อ อักษร ภาษา ประเพณี และการปกครอง จนกลายเป็นพื้นฐานวัฒนธรรมนครศรีธรรมราชมาถึงปัจจุบันนี้ พุทธศตวรรษที่ 17-19 เป็นช่วงที่นครศรีธรรมราชมีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดภายใต้การปกครองของราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองน่าจะเนื่องมาจากการเป็นสถานีการค้าสำคัญของคาบสมุทรไทยเป็นจุดพักถ่ายซื้อสินค้าระหว่างตะวันออกกับตะวันตกที่ดีที่สุดในเวลานั้น ประกอบกับบริเวณหาดทรายแก้วอันเป็นศูนย์กลางของชุมชนเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธองค์ความศรัทธา และความเลื่อมใสในบวรพุทธศาสนาจึงเป็นปัจจัยชักนำให้ผู้คนจากทุกสารทิศในภาคใต้เข้ามาตั้งถิ่นฐานใน

นครศรีธรรมราชอย่างหนาแน่น ในราว พ.ศ. 1700 เศษ ในสมัยเจ้าจันทราภณ ทรงมีพระปรีชาสามารถ ขยายอาณาเขตได้ครอบคลุมเมืองบริวารทั้งหลาย เมืองบริวารทั้งหมดต้องส่งเครื่องราชบรรณาการแก่เจ้าผู้ครองเมืองนครศรีธรรมราช บรรดาเมืองบริวารทั้ง 12 เมือง (ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์และคณะ, 2529, น. 11)

พระบรมธาตุนครศรีธรรมราชมีความสำคัญเป็นปูชนียสถานซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชน ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด พระบรมธาตุมีรัศมีล้อมรอบด้วย 12 นักชัตรตรา 12 นักชัตรหรือเมืองบริวาร 12 เมืองของอาณาจักรนครศรีธรรมราชโบราณ มีเมืองขึ้น 12 เมืองแต่ละเมืองใช้ตราป็นักชัตรเป็นตราประจำเมืองเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของประวัติศาสตร์ที่สำคัญและเป็นที่มาของตราประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาของตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นรูปพระบรมธาตุเปล่งรัศมีล้อมรอบด้วย 12 นักชัตร และประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่สำคัญด้านประวัติศาสตร์ เพื่อนำเสนอเป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์การแสดงชุด ระบาย 12 นักชัตรานารีศรีนคร ซึ่งในปัจจุบันนี้จะมีผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับที่มาของตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราชลดน้อยลงและคนรุ่นหลังไม่สามารถรู้ที่มาอย่างแน่ชัดของประวัติศาสตร์เหล่านี้ จึงทำให้คณะผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช และประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นการส่งเสริมและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมความเชื่อโบราณของจังหวัดนครศรีธรรมราชให้คนรุ่นหลังได้รู้จักประวัติศาสตร์ก่อเกิดเป็นนครศรีธรรมราช นครอันงามสง่าแห่งราชาผู้ทรงธรรม ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้จะส่งเสริมให้กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำไปจัดการแสดงเพื่อช่วยกันส่งเสริมสื่อสารประชาสัมพันธ์ ชุดระบาย 12 นักชัตรานารีศรีนคร ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางขึ้นในเวทีระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ สืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาความเป็นมาภูมิปัญญาทำรำโนราสายขุนอุปถัมภ์นรากร ดนตรี การแต่งกาย และเครื่องประดับ
3. เพื่อสร้างสรรค์ทำรำ ทำนองเพลง การแต่งกายและเครื่องประดับประกอบการแสดงชุด ระบาย 12 นักชัตรานารีศรีนคร

ขอบเขตของการวิจัย

ผลงานสร้างสรรค์ชุด ระบาย 12 นักชัตรานารีศรีนคร ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยสร้างสรรค์มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช ความเชื่อความศรัทธาต่อองค์พระบรมธาตุนครศรีธรรมราช และที่มาของตราประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชที่เป็นสัญลักษณ์พระบรมธาตุเปล่งรัศมีล้อมรอบด้วย 12

นักชั้ตร ทีถนนรราชดำเนน ต้าบลนเมออง อ้าเมอองนครศรฐรรมราช นครศรฐรรมราช และนำมาสร้าสรรรค์การแสดงซุด ระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร

วฐรฐดำเนนการวฐรฐ

การวฐรฐสร้าสรรรค์ซุดระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร นนค้ร้งน้เป้นการวฐรฐ โดยฐรฐเบยบวฐรฐการวฐรฐเชงคณภาพ (Qualitative Research) เกบ้ซ้อมูลรวบรวมจากเอกสาร (Documentary) ต้ารารงานวฐรฐท้เกยวซ้อง การส้ามาษณ้ และการเกบ้ซ้อมูลภาคสนาม (Field Study) รายละเอยดนการวฐรฐสร้าสรรรค์ดงน้

ซ้ันตอนท้ 1 ซ้ันตอนการวฐรฐเอกสาร

1.1 ศกษาเอกสารเกยวท้บเมอองนครศรฐรรมราช

1.2 ศกษาเอกสารเกยวท้บประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้าร้าโนรา สายซุนอุปถัมภ์นารการดนตรี การแต่งกาย และครอองประดับ

1.3 ต้าเนนการสรूपผลการวฐรฐเอกสาร

1.4 การเกบ้รวบรวมซ้อมูลท้เกยวซ้องท้หมดมาวฐรฐเอกสารท้เป้นซุดการแสดงโดยท้าการลงพ้ันท้ส้ามาษณ้เกบ้ซ้อมูล ดงน้

1) ส้ามาษณ้ผู้เชยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์เมอองนครศรฐรรมราช

2) ส้ามาษณ้ผู้เชยวชาญทางด้านนากศลป้พ้ันบ้านภาคใต้ (โนรา)

3) ส้ามาษณ้ผู้เชยวชาญทางด้านดนตรีพ้ันบ้านภาคใต้ (โนรา)

4) ส้ามาษณ้ผู้เชยวชาญทางด้านการแต่งกาย

ซ้ันตอนท้ 2 การออกแบบและพัฒนาการวฐรฐสร้าสรรรค์ ซุดระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร

2.1 แต่งค้าร้องและท้านองเพลง วฐรฐสร้าสรรรค์ ซุดระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร

2.2 ออกแบบท้าร้าประกอบการแสดงวฐรฐสร้าสรรรค์ ซุดระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร

2.3 ผู้ทรงคณวุฒฐรฐตรวจสอบความสอดคล้องของท้าร้าและองค้ประกอบการแสดง ปรับปรุงตามค้าแนะนำของผู้ทรงคณวุฒฐรฐ

ซ้ันตอนท้ 3 ส้ารวจความคดเห็นนการวฐรฐสร้าสรรรค์ ซุดระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร

3.1 ส้งเกตู ส้ามาษณ้ โดยฐรฐเบยบส้ามาษณ้และแบบสอบถามกลุ่มผู้แสดง

3.2 จ้ดการแสดงเผยแพร์เพ้อส้ารวจความคดเห็นของผู้ชมการแสดงจ้านวน 100 คน

ซ้ันตอนท้ 4 สรूपผลการวฐรฐสร้าสรรรค์และการเผยแพร์

สรूपผลการวฐรฐสร้าสรรรค์และเผยแพร์การวฐรฐสร้าสรรรค์ซุดระเบ้า 12 นักชั้ตรานารฐรฐนคร โดยจ้ดท้าเป้นส้อวฐรฐท้ศน้เพ้อเผยแพร์พร้อมท้จ้ดการแสดงออกแสดงต่อสาธารณชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยสร้างสรรค์

การวิจัยสร้างสรรค์เรื่อง ระบุว่า 12 นักชัทรานารีศรีนคร สรุปผลพบว่า ความเป็นมาของจังหวัด นครศรีธรรมราชตั้งแต่ยุคหินกลาง 8,350-11,000 ปีล่วงมา ซึ่งมีโบราณวัตถุเกี่ยวเนื่องในศาสนาพราหมณ์ อายุเก่าแก่ที่สุดในนครศรีธรรมราช เช่น พระพุทธรูปสัมฤทธิ์ ศิลปะแบบอมราวดีของอินเดีย และเศียรพระพุทธรูปศิลปะแบบคุปตะอินเดีย และความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดของนครศรีธรรมราช ในพุทธศตวรรษที่ 17-19 ตลอดถึงพลังความเชื่อความศรัทธาขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทำให้เมืองต่าง ๆ 12 เมือง ได้มีความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธเจ้าต่างถือโอกาสจัดเครื่องสักการะไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ที่ นครศรีธรรมราชเป็นประจำ ทั้ง 12 เมืองมีความผูกพันกันอย่างแน่นเหนียว ความเป็นมาของตราสัญลักษณ์ที่มีเมือง 12 นักชัทรประกอบไปด้วย เมืองชุมพร ใช้ตราแพะ เมืองตรัง ใช้ตราม้า เมืองพัทลุง ใช้ ตราวงเล็ก เมืองไทรบุรี ใช้ตรางูใหญ่ เมืองปาหัง ใช้ตรากระต่าย เมืองกลันตัน ใช้ตราเสือ เมืองปัตตานี ใช้ ตราวัว เมืองสายบุรี ใช้ตราหนู เมืองบันทายสมอ ใช้ตราลิง เมืองสะอูเลา ใช้ตราไก่ เมืองตะกั่วป่า ใช้ตรา สุนัข เมืองกระบี่ ใช้ตราหมู โดยอยู่บนผืนธงและมีรูปบรมธาตุนครศรีธรรมราชอยู่ตรงกลาง และใช้เป็น ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชจนถึงปัจจุบัน ประวัติความเป็นมาของโนราสายขุนอุปถัมภ์ นรากรมีประวัติ คือนางนวลทองสำลีสุบินว่ามีเทพธิดามารายรำให้ดู ทำรำมี 12 ท่า มีดนตรีประกอบ ได้แก่ กลอง ทับ โหม่ง ฉิ่ง ปี่ และแตร นางให้ทำเครื่องดนตรีและหัตถ์รำตามที่สุบินเป็นที่ครึกครื้นในปราสาท อยู่ มาวันหนึ่ง นางอยากสวยเกสรบัวในสระหน้าวัง ครั้นนางกำนัลเก็บถวายให้สวย นางก็ทรงครรภ์ แต่ยังคง เล่นรำอยู่ตามปกติ วันหนึ่งพระยาสายฟ้าพาดเสด็จมาทอดพระเนตรการรำของธิดา เห็นนางทรงครรภ์ทรง ชักใช้เอาความจริง ได้ความเหตุเพราะสวยเกสรบัว พระยาสายฟ้าพาดทรงไม่เชื่อ และทรงเห็นว่านางทรง ทำให้อภัยศ จึงรับสั่งให้อานางลอยแพ ทำรำโนราสายขุนอุปถัมภ์นรากรนั้นเป็นท่าที่สวยงาม มีความ แตกต่างจากสายอื่น ทำรำแต่ละท่ามีความงดงามคงที่ สม่่าเสมอ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการแสดง ลีลาการรำ จะนิ่ง แข็งนอนุ่มในลีลาและเท้า ทำลงฉาก จนมีผู้กล่าวว่า ดั่งเทวดาลงมารำ ประกอบด้วยท่ารำโนรา 12 ท่า บทสอนรำ บทครูสอน บทปฐม และรำตามจังหวะหน้าทับ ดนตรีที่ใช้ประกอบการรำโนรา มี 5 ชิ้น ได้แก่ ปี่ ทับ กลอง โหม่ง ฉิ่ง การแต่งกายโนราประกอบด้วย พานอก บ่า ปิ้งคอ ชับทรง หรือ ทับทรง หางหงส์ ผ้าถุง กางเกง หน้าผ้าและผ้าห้อย เครื่องแต่งกายโนราประกอบด้วย เทริด ปีกนกแอ่นหรือปีก เหน่ง กำไลต้นแขนและปลายแขน กำไล และเล็บ การสร้างสรรค์ท่ารำโดยนำท่ารำจากภูมิปัญญาท่ารำ โนราสายขุนอุปถัมภ์นรากร ประกอบด้วยท่ารำโนรา 12 ท่าและท่ารำในบทสอนรำ ซึ่งท่ารำทั้ง 2 บทนี้มี 12 ท่าเหมือนกันโดยใช้ท่ารำมาประสมทำเป็นชุดการแสดง 12 นักชัทรานารีศรีนคร การแสดงชุดนี้ใช้เวลา ในการแสดง 9 นาที ท่ารำทั้งหมด 130 ท่า ทำนองเพลงประกอบการแสดงชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 เป็นการกล่าวถึงประวัติศาสตร์เมืองนครศรีธรรมราช ช่วงที่ 2 เป็นการแนะนำเมือง 12 เมือง ช่วงที่ 3 เป็นการบรรเลงในจังหวะจับระบำมีทำนองสนุกสนาน ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงใช้เครื่องดนตรี พื้นเมืองภาคใต้ การแต่งกายและเครื่องประดับเลียนแบบจากการแต่งกายของพระนางเหมชาลา และ คณะผู้วิจัยได้รังสรรค์ประกอบเป็น ชุดการแสดงสำหรับแสดงระบำ 12 นักชัทรานารีศรีนคร ประกอบ

ไปด้วย เสื้อ ผ้าถุง เทร็ด ต่างหู กรองคอบัว สร้อยคอ รัตตันแขน สังวาล กำไลข้อมือ เข็มขัด หัวเข็มขัด ห้อยหน้า และกำไล ข้อเท้า

อภิปรายผล

จากการศึกษางานวิจัยสร้างสรรค์ เรื่อง ระบุว่า 12 นักชัทรานาวิศรึนคร ครั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานนำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

การวิจัยสร้างสรรค์ชุด ระบุว่า 12 นักชัทรา ประวัติความเป็นมา อัตลักษณ์ของคณะโนราที่สืบทอดการแสดงจากครอบครัวและเครือญาติมาไม่น้อยกว่า 50 ปี หัวหน้าคณะเกิดความรักและชอบศิลปะการแสดงโนรา จึงศึกษาหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจ คณะโนราทุกคณะเกี่ยวโยงกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน องค์ประกอบการแสดงโนรา มี 7 ด้าน คือ 1) ด้านโรงโนราและฉากใช้โรงโนราแบบโบราณและแบบประยุกต์ 2) ด้านเครื่องแต่งกาย นิยมการแต่งกายแบบโบราณ เลียนแบบเครื่องต้นของกษัตริย์ และแต่งกายแบบประยุกต์เป็นนักร้องแดนเซอร์ 3) ด้านดนตรีประกอบ ส่วนใหญ่ใช้แบบพื้นเมือง 4) ด้านแสงสีเสียง มีทั้งรูปแบบเก่า คือมีเครื่องประกอบแสงสีเสียงขนาดกลาง และแบบใหม่ ซึ่งมีเครื่องประกอบขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้ว่าจ้าง 5) ด้านนักแสดงมีตั้งแต่ขนาดวงเล็ก 20-25 คน และคณะวงใหญ่ 60-70 คน 6) ด้านเรื่องที่แสดง นิยมแสดงเรื่องแบบโบราณและวรรณคดีไทย 7) ด้านการบริหารจัดการนายโรงเป็นผู้บริหารและจ่ายค่าตอบแทนตามความสามารถ ขนบในการแสดงโนราพบว่า ขนบนิยมก่อนการแสดงเริ่มจากการตั้งเครื่อง เปิกโรง โหมโรง กาศครู ไหว้ครู ชับบหน้าม่าน ความเชื่อในการแสดงโนราพบว่า เชื่อเกี่ยวกับเรื่องครูหมอตายาโยรา การเหยียบเสน การแก้บนหมयर การครอบเทริดหรือผูกผ้าใหญ่ การไหว้ครูก่อนการแสดง สภาพการดำรงชีพของคณะโนรา พบว่า การแสดงโนราสามารถทำเป็นอาชีพหลักและเป็นอาชีพเสริมได้ สภาพปัญหาของการแสดงโนรา พบว่า มีสาเหตุมาจาก 1) ด้านความนิยมของคนดู 2) ด้านเข้ามาใหม่ของสื่อสมัยใหม่ 3) ด้านรายได้ 4) ด้านการสืบทอด

การอนุรักษ์การพัฒนาและการสืบสาน พบว่า ควรจัดทำเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท้องถิ่นภาคใต้ จัดเป็นฐานข้อมูลในเว็บไซต์ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเป็นหนังสือวีดิทัศน์ ซีดีเผยแพร่ให้ผู้สนใจ การส่งเสริมอาชีพการแสดงโนราเพื่อให้เกิดรายได้ในครัวเรือนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานในท้องถิ่น จะต้องให้ความร่วมมือในการจัดสรรงบประมาณ จัดฝึกอบรมการแสดงผลงานเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆหาตลาดเพื่อช่วยให้ชาวบ้านมีงานทำทำก่อให้เกิดรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้เกิดความเข้มแข็งและมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนารูปแบบการแสดงโนรา ต้องมีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทางด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านธุรกิจการจัดการแสดง การจำหน่ายของที่ระลึก ควบคู่กับการประยุกต์รูปแบบการแสดงให้กระชับ และควรมีการประเมินผลการแสดงทุกครั้งเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. องค์กรและหน่วยงานทางการศึกษาได้แก่ สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ วัฒนธรรมจังหวัด และสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยสร้างสรรค์ชุดระบํา 12 นักชัทรานาริศรีนครไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1.1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับโนรา ได้รับการสืบค้นและรวบรวมเป็นครั้งแรกในลักษณะผลงานวิชาการที่เป็นมาตรฐานสามารถเผยแพร่ให้แก่ผู้ทีสนใจ นิสิต นักศึกษา นักวิชาการ นำความรู้ไปใช้ในการอ้างอิงเชิงวิชาการ

1.2 ระบํา 12 นักชัทรานาริศรีนครเป็นผลงานวิจัยสร้างสรรค์ใหม่ทีสมบูรณ์แบบตามหลักมาตรฐานการสร้างสรรคงานด้านการแสดงซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบมาแล้ว จึงสามารถนำไปถ่ายทอดให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำไปสู่การอนุรักษ์งานด้านนาฏศิลป์ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะด้านคุณประโยชน์และส่งเสริมวัฒนธรรม

2. การแสดงชุด ระบํา 12 นักชัทรานาริศรีนคร สามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

2.1 การจัดการแสดงชุดระบํา 12 นักชัทรานาริศรีนคร เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงคุณค่าในศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์และส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ เพื่อสืบสานด้านนาฏศิลป์ต่อไป

2.2 ผลจากการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้สามารถจัดทำสื่อวีดิทัศน์ออกเผยแพร่สู่สถานศึกษาได้ทั่วประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานสร้างสรรค์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยผลรวมความรู้ ประสบการณ์ ทักษะทีผู้วิจัยได้รับมาจากครูอาจารย์นาฏศิลป์ทุกๆ ท่าน ทีได้ส่งสอนมาประกอบกับความรู้ทีได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายทางด้านนาฏศิลป์ ประกอบไปด้วยคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ โดยเฉพาะ ดร.รจนา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ อาจารย์ประจำวิชา และรองศาสตราจารย์สมชาย พูลพิพัฒน์ รวมถึงวทีร้อยตรีวีรพร จุ่มใจ ทีให้ความกรุณาประพันธ์เพลงสำหรับใช้ประกอบการแสดงชุดระบํา 12 นักชัทรานาริศรีนคร ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนแนะนำแหล่งค้นคว้าทีเป็นประโยชน์และข้อเสนอแนะทีเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยช่วยให้งานวิจัยถูกต้องสมบูรณ์และมีคุณภาพ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ และระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นครูผู้ประเสริฐยิ่งทีทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จตลอดมา ขอมอบความสำเร็จคุณงามความดีอันพึงมีทั้งปวงแก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณ และขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทีให้กำลังใจและสนับสนุนมาโดยตลอด

เอกสารอ้างอิง

- กนกกรรณ ระลึก. (2546). **พ็อนสะเอ็งของชาวไทยภูเขา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยศึกษา) สาขาภาษาไทยศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). **นครศรีดีดี**. บริษัทโรงพิมพ์ดีชัยจำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). **การคิดเชิงสร้างสรรค์**. ชัดเชสมัลติมีเดีย.
- ไกรสร สุนาโพธิ์ และคณะ. (2555). **ระบ้าย่านดาโอ๊ะ**. วิจัยสร้างสรรค์สาขานาฏศิลป์และการละคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์. (2558). **พระบรมธาตุสุ่มรดกโลก**. โรงพิมพ์ไทรพรินต์.
- ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์ และคณะ. (2529). **รายงานการสัมมนาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราชครั้งที่ 4**. โรงพิมพ์ไทรพรินต์.
- _____. (12 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู้และคณะ. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ชวน เพชรแก้ว. (2523). **ชีวิตไทยปักข์ใต้**. ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้. วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช.
- ชาญวิทย์ เกษตร และสุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2527). **แนวคิดเรื่องประวัติศาสตร์**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เดชศักดิ์ แปนไมล์ และคณะ. (2554). **พ็อนเอื้องพุทธบูชา**. วิจัยสร้างสรรค์สาขานาฏศิลป์และการละคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2528). **จิตวิทยาสังคม**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ทัศนียา วิศพันธ์ุ และสวภา เวชสุรักษ์. (2546). **ระบ้ำพื้นบ้านจังหวัดปัตตานี**. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ธวัชชัย ประทุมล่องทอง. (2544). **เกร็ดน่ารู้ประเทศไทยภาคใต้**. สำนักพิมพ์น้ำฝน.
- นงลักษณ์ ปิยะมังกลา และ พัชรินทร์ รัตนสัตย์. (2552). **ระบำนกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นิยพรรณ วรรณศิริ. (2540). **ทฤษฎีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม**. มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร:ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). **แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการผสมผสานทางวัฒนธรรม**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- บุปผชาติ อุปถัมภ์รากร. (2552). **โนรา : การอนุรักษ์การพัฒนาและสืบสานศิลปะการแสดงภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2553). **ศิลปะการแสดงโนรา การอนุรักษ์พัฒนาและสืบสาน**. สำนักพิมพ์สัมปชัญญะ. นนทบุรี.

- ประทีน พวงสำลี. (2514). **หลักนาฏศิลป์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. ไทยมิตรการพิมพ์. กรุงเทพฯ.
- ประทุม ชุ่มเพ็งพันธ์ , เฉลียว เรืองเดช. (2542). **สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคใต้เล่มที่ 1**. มูลนิธิ
สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. กรุงเทพมหานคร
- ประทุม ชุ่มเพ็งพันธ์. (2542). **พื้นฐานวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้**. ศิลปาคร.
- ประภาส ขวัญประดับ. (2540). **รองเง็ง : ระบายและดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ของไทย**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาดนตรีวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (2518). **ภาษาและวัฒนธรรมไทย**. ไทยวัฒนาพานิช. กรุงเทพฯ.
- ประหยัด เกษม. (2558). **นครแผ่นดินศักดิ์สิทธิ์**. โรงพิมพ์อักษรการพิมพ์อักษรการพิมพ์.
- เลอลักษณ์ คุ่มประยูร. (2550). **ความคิดสร้างสรรค์ พิมพ์ครั้งที่ 1**. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพมหานคร.
- เลิศ อานันทนนะ. (2540). **วิทยากับพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กความคิดสร้างและจินตนาการ**.
สมพงษ์พิมพ์จิตแจ่มใส.
- วรรณนิภา นาโสก และ วิชชุตา วุธาทิตย์. (2551). **พ็อนกระตุม**. ศิลปะนิพนธ์คณะศิลปกรรมศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังคม พรหมศิริ. (2548). **พ็อนนาฏยะประดิษฐ์พระธาตุศรีสองรัก**. ศิลปะนิพนธ์. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- สุรพล วิรุฬกรักษ์. (2547). **หลักนาฏยะประดิษฐ์**. คณะศิลปกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพ.
- อารี พันธมณี. (2540). **กระบวนการความคิดสร้างสรรค์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. คลากวิสเลอร์. กรุงเทพมหานคร.

สัมภาษณ์

- ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์. (12 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู่และคณะ. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ประหยัด เกษม. (12 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู่และคณะ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- บัณฑิต สุทธิมุสิก. (12 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู่และคณะ. พิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาตินครศรีธรรมราช.
- สุนี ลิ้มปิยพันธ์. (12 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู่และคณะ. วิทยาลัยนาฏศิลป์
นครศรีธรรมราช.
- พรทิพย์ มหันตมรรค. (12 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู่และคณะ. วิทยาลัย
นาฏศิลป์นครศรีธรรมราช.
- ภักวิวัฒน์ ช่วยด้วง. (13 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู่และคณะ. 10/5 หมู่ที่ 4
ตำบลดอนตะโก อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.

สายใจ สังข์บัว. (13 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู้และคณะ. 1780/75 ตำบลท่าวัง
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

จำปี กลางบน. (13 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู้และคณะ. หมู่ 5 ตำบล แม่
เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช.

จิณ ฉิมพงษ์. (13 มกราคม 2561). สัมภาษณ์โดยนายศศิภา แก้วปู้และคณะ. 10/5 หมู่ที่ 4 ตำบลดอน
ตะโก อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.

วิจัยสร้างสรรค์ชุด ระบุว่า 12 นักซ์ตรานารีศรีนคร

ICAC2021-010100037

นาฏยศิลป์ร่วมสมัย อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี

The Study of Contemporary Dance, Identity, Female Manners

นพศักดิ์ นาคเสนา

Noppasak Naksena

สาขาวิชาศิลปะการจัดการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Performing Arts Management, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajaphat University

Email: noppasak.n@pkru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาวิถีชีวิตและหน้าที่ทางสังคมของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต เพื่อสร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่ภาคสนาม สัมภาษณ์เชิงลึกปราชญ์ชาวบ้าน และสตรีชาวไทยเชื้อสายจีน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลเพื่อสร้างสรรค์เป็น ทำรำ เครื่องแต่งกาย ทำนองเพลง และดนตรี

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการแต่งกาย บทบาทหน้าที่ กิริยาท่าทาง ความเชื่อเรื่องสีและเลขมงคลของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นทำรำ ออกแบบเครื่องแต่งกาย ดนตรีและเพลงที่สื่อถึงความสวยงามของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นชุดการแสดงนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ชื่อ “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี” โดยแบ่งการแสดงเป็น 3 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 “จื้อฝูหนี่จวง” สื่อความหมายถึง รูปแบบการแต่งกายของผู้หญิงจีนอันสง่างาม

ช่วงที่ 2 “ทา-เตอ-ฉิง” สื่อความหมายถึง บทบาทหน้าที่ของสตรีจีนในอาภักิริยาและท่วงท่าต่างๆ

และช่วงที่ 3 “จิ้นสุ่ยกั๋วเหริน” สื่อความหมายถึง กิริยา ท่วงท่า ความอ่อนช้อยของสตรี ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า ตลอดจนลักษณะแววตาและสีหน้าที่สื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ ของสตรีจีนผู้สูงศักดิ์

คำสำคัญ: นาฏยศิลป์ร่วมสมัย, อัตลักษณ์, จริตลีลาอิสตรี, สตรีจีน

Abstract

This research aims to study the history, lifestyle and social functions of Thai Chinese female in Phuket Province to create a series of contemporary dance performances as a qualitative research by studying papers. And related research, fieldwork, in-depth interviews, folk philosophers and Thai Chinese female, then analyzed and analyzed data to create dance, costume, melody and music.

The results found that the dress, roles, functions, actions, beliefs of colors and auspicious numbers of Thai Chinese female in Phuket can be used to create choreography, design costumes, music and songs that convey the beauty of Thai Chinese female. It is a contemporary dance performance series called " Identity, Female Manners ", which is divided into 3 stages: Part 1, " Zhifunizhuang ", meaning the elegant style of Thai Chinese female dress. The second part, " Ta-Te-Cheng ", for the purpose of Thai Chinese female's roles and duties in various expressions and gestures, and the third " Jinsui Guiren ", referring to the gentle mannerisms of Oval area from head to toe as well as the appearance, eyes and face expressing various emotions of noble Chinese female.

Keywords: Contemporary Dance, Identity, Female Manners, Chinese female

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ศิลปะการแสดงคือมรดกทางวัฒนธรรมที่มีสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น จนกลายเป็นวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่กล่าวถึงคือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ คัดเลือก ปรับปรุง และยึดถือสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือผลิตสร้างขึ้นใหม่ตามยุคตามสมัยเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของคนในชุมชน

การสร้างสรรคงานทางด้านนาฏศิลป์ มีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ที่เรียนแบบธรรมชาติ การสร้างสรรคงานที่ได้มาจากความเชื่อ ความศรัทธาและการสร้างสรรคงานที่เกิดขึ้นจากอารมณ์ของผู้คนที่มีสังคัม ซึ่งลักษณะของการสร้างสรรคงานนาฏศิลป์ตามยุคสมัยนั้น นิศาจรัตน์ สิงห์บุราณ และคณะ (2560) ได้แบ่งออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคแรก คือ ยุคที่มีหน่วยงานเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างสรรคผลงาน การแสดงจึงจะเกิดความวิจิตรงดงามตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทย ยุคที่ 2 คือ ยุคที่ผู้สร้างสรรคผลงานมุ่งเน้นการสร้างสรรคการแสดงไปที่การเลียนแบบวิถีชีวิตของชาวบ้านตามท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น การแสดงแห่ไข่มดแดง จากภาควิชาานาฏศิลป์ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์) ซึ่งชุดการแสดงนี้สามารถบอกเล่าวิถีการได้อย่างละเอียด ช่วงของจังหวัดนครพนมเป็นดนตรีของภาคอีสานทั้งหมดเพราะต้องการสื่อให้เห็นถึงความสนุกสนานและความไพเราะ มีลักษณะการแต่งกายแบบชาวบ้านอีสานคือเสื้อแขนกระบอกนุ่งผ้าซิ่น บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของภาคอีสานได้อย่างลงตัว ยุคที่ 3 คือ ยุคที่เป็นการผสมผสานกันระหว่างนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ตะวันตกหรือที่เรียกว่านาฏศิลป์ร่วมสมัย จะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาารูปแบบการแสดงที่แปลกใหม่ โดยจะนิยมนำการแสดงของต่างชาติมามีส่วนประกอบในการแสดงนั้นด้วย เช่น การแสดงชุด “ขาวดำ” ที่ผู้สร้างสรรคผลงานได้รับแรงบันดาลใจจากภาพการต่อสู้ของตัวละครในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ ที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนัง มีการบรรเลงกู่ฉิน (guqin) ประกอบกับลีลาการแสดงและการออกแบบเครื่องแต่งกายที่ผสมผสานระหว่างความร่วมมือและความละเอียดอ่อนของนาฏศิลป์ไทยชั้นสูงและต่างชาติที่มีความเป็นเอกลักษณ์มาผสมผสานกันได้อย่างลงตัวและสามารถนำมาพัฒนาให้สวยงามได้ตามยุคสมัย

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างสรรครูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาและวิถีชีวิต และหน้าที่ทางสังคมของสตรีไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้หลักการสร้างสรรคการแสดง 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างสรรคทำนองเพลงและจังหวะดนตรี การสร้างสรรคเครื่องแต่งกาย และการสร้างสรรคท่ารำและการเคลื่อนไหว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และหน้าที่ทางสังคมของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อสร้างสรรคชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาสตรี”

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาและรวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และหน้าที่ทางสังคมของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต และทฤษฎีการสร้างสรรคชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร จากการสัมภาษณ์ การสังเกต แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลนำมาสร้างสรรคเป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประธานชุมชนท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภูเก็ต ประชาชนชาวบ้านที่เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีนจังหวัดภูเก็ต ผู้สืบเชื้อสายจีน “ตระกูลตันทาวนิช” และผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลสตรีชาวไทยเชื้อสายจีน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก และแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ รูปแบบการแต่งกาย กิริยาท่าทางและรูปลักษณ์ของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ออกแบบเครื่องแต่งกาย การประดิษฐ์ทำราวดนตรีและทำนองเพลง สร้างสรรคเป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี”
5. การนำเสนอผลการวิจัย โดยการสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์รูปแบบชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี”

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และหน้าที่ทางสังคมของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต
ชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อพยพจากประเทศจีน เพื่อมาประกอบอาชีพ สร้างถิ่นฐานและสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและบทบาทหน้าที่ทางสังคมในภูเก็ต ซึ่งในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2436 บรรดาชาวจีนที่อพยพเข้ามาล้วนเป็นชายทั้งสิ้น เนื่องจากทางการของจีนไม่อนุญาตให้ผู้หญิงชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตามผู้หญิงชาวจีนได้เริ่มอพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน จากมณฑลไหหลำ ซึ่งมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่อันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยเฉพาะสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะ ชื่อเสียงและบทบาทสำคัญในสังคมภูเก็ต จะมีรูปแบบการแต่งกาย กิริยาท่าทางที่แสดงออกถึงความงดงามที่เป็นเอกลักษณ์

2. สร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี”

นาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี” เป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยใช้หลักการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างสรรค์ทำนองเพลงและจังหวะดนตรี การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย และการสร้างสรรค์ท่ารำการเคลื่อนไหวที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การแต่งกาย กิริยาท่าทาง ความเชื่อเรื่องสีและเลขมงคล และบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่สื่อถึงความสวยงามของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีน โดยแบ่งรูปแบบการแสดงเป็น 3 ช่วง คือ

รูปแบบการแสดงช่วงที่ 1 “จื่อฝูหนีจวง” สื่อให้เห็นถึงการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สง่างามของผู้หญิงโดยคำว่า “จื่อฝู” หมายถึง รูปแบบการแต่งกาย “หนีจวง” หมายถึง ชุดแต่งกายของผู้หญิงจีนที่สวยงามเมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้ความหมายว่า รูปแบบการแต่งกายของผู้หญิงจีนอันสง่างาม

รูปแบบการแสดงช่วงที่ 2 “ทา-เตอ-เฉิง” จะสื่อให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของสตรีจีนในอาภักดิ์ กิริยาและถ่วงท่าต่าง ๆ

รูปแบบการแสดงช่วงที่ 3 “จิ้นสุ่ยกั๋วเหริน” สื่อให้เห็นถึงสตรีที่สง่างาม โดยคำว่า “จิ้นสุ่ยกั๋วเหริน” แปลว่า “สตรีผู้สูงศักดิ์” แสดงถึงกิริยา ท่าทาง ความอ่อนช้อยของสตรี ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าตลอดจนลักษณะแววตาและสีหน้าที่สื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ ของสตรีจีนผู้สูงศักดิ์

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และหน้าที่ทางสังคมของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต

ชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อพยพจากประเทศจีน เพื่อมาประกอบอาชีพ สร้างถิ่นฐานและสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและบทบาทหน้าที่ทางสังคมในภูเก็ต ซึ่งในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2436 บรรดาชาวจีนที่อพยพเข้ามาล้วนเป็นชายทั้งสิ้น เนื่องจากทางการของจีนไม่อนุญาตให้ผู้หญิงชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตามผู้หญิงชาวจีนได้เริ่มอพยพเข้ามาในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน จากมณฑลไหหลำ ซึ่งมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่อันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยเฉพาะสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีฐานะ ชื่อเสียงและบทบาทสำคัญในสังคมภูเก็ต จะมีรูปแบบการแต่งกาย กิริยาท่าทางที่แสดงออกถึงความงดงามเป็นเอกลักษณ์ สตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญไม่ต่างจากสตรีที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ การได้รับการแต่งตั้งให้มีชื่อเสียง มาด้วยสตรีไทยเชื้อสายจีนกับสามีทำคุณูปการกับแผ่นดิน การสร้างโรงพยาบาล สร้างโรงเรียนให้ในพื้นที่ของจังหวัดภูเก็ต จนได้รับการแต่งตั้งถ้าสามีจะได้ยศ คุณหลวง และภรรยาจะได้รับการแต่งตั้งว่า “สตรีจีน” สอดคล้องกับ ปราณี สกกุลพิพัฒน์ (2555) กล่าวว่า การแต่งกายของคนภูเก็ตจะเป็นการผสมผสานของหลายชนชาติออกมาอย่างสวยงาม ซึ่งการแต่งกายของนายเหมืองและภรรยา ชุดนายเหมือง ประกอบด้วย กางเกงและเสื้อคอตั้ง แขนเสื้อยาว มีกระเป๋าล้ายชุดราชประเต็น สวมหมวกกะโล่ สำหรับผู้สูงวัยก็จะใช้ไม้เท้าด้วย ส่วนภรรยา หากออกงานพิธีการสำคัญ ๆ จะแต่งชุด เสื้อครุย ประกอบด้วย เสื้อตัวในเป็นเสื้อคอตั้งปลายแขนจีบเหมือนชุดเสื้อคอตั้งแขนจีบทั่วไป นุ่ง

ผ้าปาเต๊ะ สวมทับด้วยเสื้อครุยยาวผ้าปานรูเบียหรือผ้ามัสลินมีลวดลาย ติดเข็มกลัดขึ้นใหญ่เป็นชุด เรียกว่า ชุดโกส้ง ซึ่งมี 3 ตัว ใส่กำไลข้อเท้า สวมรองเท้าปักดินหรือลูกปัด ทรงผมเกล้าผมทรงสูง ด้านหน้าเรียบตึง ด้านหลังโปงออกเรียกว่า ชักอีโบาย เก้ามวยไว้บนศีรษะ ส่วนด้านข้างสองข้างตึงให้โปงออกเรียกว่า อีเปง มวยด้านบนตึงขึ้นเป็นรูปหอยโข่ง ใช้ดอกมะลิหรือดอกพุดตูม ประดับรอบมวยผม แล้วปักปิ่นทอง

2. สร้างสรรค์ชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี”

นาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี” เป็นชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยแบ่งรูปแบบการแสดงเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 “จื่อผืนจวง” สื่อให้เห็นถึงการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สง่างามของผู้หญิงโดยคำว่า “จื่อผืน” หมายถึง รูปแบบการแต่งกาย “ผืนจวง” หมายถึง ชุดแต่งกายของผู้หญิงจีนที่สวยงามเมื่อนำทั้งสองคำมารวมกันได้ความหมายว่า รูปแบบการแต่งกายของผู้หญิงจีนอันสง่างาม ช่วงที่ 2 “ทา-เตอ-เจิง” จะสื่อให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของสตรีจีนในอาภักภักิยาและถ่วงท่าต่าง ๆ และช่วงที่ 3 “จิ้นสูยกุ้ยเหริน” สื่อให้เห็นถึงสตรีที่สง่างาม โดยคำว่า “จิ้นสูยกุ้ยเหริน” แปลว่า “สตรีผู้สูงศักดิ์” แสดงถึงภักิยา ท่วงท่า ความอ่อนช้อยของสตรี ตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าตลอดจนลักษณะแวตาศีหน้าทีสื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ ของสตรีจีนผู้สูงศักดิ์

ซึ่งการสร้างสรรคานาฏศิลป์ร่วมสมัยชุด “อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี” มีแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง มาจากการศึกษาประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งพบว่า สตรีจีนในจังหวัดภูเก็ตนั้น มีความแตกต่างกับสตรีจีนในประเทศจีนเพราะสตรีจีนที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ตมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกับสตรีจีนในประเทศจีนในเรื่อง วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การแต่งกาย รูปแบบการแสดงท่ารำที่สื่อถึงความสวยงามของสตรีชาวไทยเชื้อสายจีน ประกอบด้วย การแต่งกาย บทบาทหน้าที่ ภักิยา ความเชื่อเรื่องสีและเลขมงคล รวมไปถึงรูปแบบเครื่องแต่งกาย รูปแบบเครื่องดนตรี และเพลงเป็นเครื่องดนตรีร่วมสมัยผสมผสานดนตรีได้ มาสร้างเป็นรูปแบบการแสดงที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาและวิถีชีวิต หน้าที่ทางสังคมของสตรีจีน โดยใช้หลักการสร้างสรรค์การแสดง 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างสรรค์ทำนองเพลงและจังหวะดนตรี การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย และการสร้างสรรค์ท่ารำและการเคลื่อนไหว ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล วิรุฬรักษ์ (2543, 211) ได้กล่าวไว้ว่า นาฏยประดิษฐ์ หมายถึง การคิดการออกแบบ และการสร้างสรรค์แนวคิดรูปแบบกลวิธีของนาฏศิลป์ชุดหนึ่งที่แสดงโดยผู้แสดงคนเดียวหรือหลายคน จึงเป็นการทำงานที่ครอบคลุม ปรชัญญา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำ ท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ่ม การแสดงเดี่ยว กำหนดดนตรี เพลง เครื่องแต่งกาย ฉาก และส่วนประกอบ อื่น ๆ ที่สำคัญในการทำให้นาฏศิลป์ชุดหนึ่งสมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้ รวมถึงผลวิจัยของกาญจนารัศมี เทพณรงค์และคณะ (2563) ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์สร้างสรรค์ชุด “ระบำบูชาคหาลิมุข” อาศัยหลักการและทฤษฎีจากหลักนาฏยประดิษฐ์ ประกอบกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการแสดง โดยอาศัยกระบวนการสร้างสรรค์จากการกำหนดรูปแบบการแสดง การประดิษฐ์ท่ารำ การแปรแถว การเลือกใช้เพลง/ดนตรี การแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมถึงโอกาสที่แสดง ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดจะต้องมีความเชื่อมโยง สัมพันธ์กัน และสามารถสร้างสรรค์ออกมาเป็นชุดการแสดงที่กลมกลืน และสมบูรณ์ สะท้อนถึงวิถีชีวิต ประเพณี และ

ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น คำนี้ถึงความ เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น นำเอาศิลปวัฒนธรรมเข้ามา ประยุกต์ใช้ กับรูปแบบบทรบต่าง ๆ

2.1 การสร้างสรรค์ทำนองเพลงและจังหวะดนตรี เป็นการผสมผสานเครื่องดนตรีสากล และ เครื่องดนตรีจีนเข้าด้วยกัน จะใช้เครื่องดนตรีจีนเป็นตัวช่วย ประกอบด้วย กู่เจิง หรวน ตี๋จี้ เอ้อร์หู หลัวกู่ มู่วี่ ฯลฯ ทำให้เกิดความน่าสนใจ ความไพเราะ และความเหมาะสมในการสร้างสรรค์ทำนองเพลงให้เข้ากับ ช่วงการแสดงซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์มาลัย สมรรคบุตร (2538, 94) ได้กล่าวไว้ว่า หลักการนำลายเพลง ต่างๆ มาประกอบทำนอง รำ มีอยู่ 2 แนวทาง คือ 1) มอบให้ผู้เกี่ยวข้อง คิดประดิษฐ์ทำขึ้นมาก่อน แล้ว จึงนำทำนองนั้นมาพิจารณา ดูลีลาการเคลื่อนไหวนั้นช้าหรือเร็วก็จะเลือกลายเพลงที่มีจังหวะช้าหรือเร็ว มาบรรจุในระบำชุดนั้น 2) เลือกสรรลายเพลงขึ้นมาก่อนแล้วนำไปคิดประดิษฐ์ใส่ทำนองให้เหมาะสมกับ จังหวะของแต่ละลายเพลงนั้นๆ ซึ่งทำนองเพลงการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย อัตลักษณ์ จริตลีลาอิสตรี มี ทำนองเพลงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ประกอบด้วย

ช่วงที่ 1 เป็นการบรรเลงกู่เจิงแบบช้า ๆ สื่อถึงความอ่อนช้อย นุ่มนวล

ช่วงที่ 2 เป็นการผสมผสานเครื่องดนตรีจีนเข้ากับเครื่องดนตรีสากล จังหวะดนตรีสลับช้า เร็ว

ช่วงที่ 3 เป็นการบรรเลงจังหวะดนตรีช้า และสนุกสนานผสมกัน

2.2 การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยได้แนวคิดการสร้างชุดมาจากการแต่งกายของสตรี จีนในสมัยโบราณนำมาดัดแปลง ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับยุคสมัย ประกอบด้วย เครื่องแต่งกายประยุกต์จาก ภาพถ่ายโบราณของสตรีจีนในสมัยราชวงศ์ฮั่นผสมผสานกับการแต่งกายของสตรีจีนในจังหวัดภูเก็ต และ นำมาประยุกต์รูปร่างให้เหมาะสมกับการแสดงเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเคลื่อนไหว ได้แก่ เสื้อคลุม ยาวลายดอกโบตั๋น กระโปรงผ้าซาตินติดขนกระต่าย สำหรับสีของเครื่องแต่งกาย การแสดงชุดนี้มี ลักษณะการแต่งกายเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นเสื้อคลุมสีชมพูเข้ม ลายดอกโบตั๋น ส่วนที่ 2 กระโปรงสีชมพู อ่อน ซึ่งสอดคล้องกับ วิกรม กรุงแก้ว (2558, 10) ได้กล่าวไว้ว่า วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีบาบามี การผสมผสานความสวยงามในวิถีของสตรี มลายู และสตรีชาวจีน โดยการนุ่งโสร่งปาเต๊ะที่ไม่มีการตัดเย็บ อย่างสำเร็จรูป ตัวเสื้อมีแขนยาวปิดถึงลำคอ บางโอกาสอาจมีเสื้อคลุมด้านนอกเพื่อสวมใส่ในโอกาสพิเศษ แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับฐานะทางสังคม บางครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดี จะเลือกใช้ผ้าเนื้อดี ในการตัด เย็บ ตลอดจนจกแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับที่ทำด้วยทองคำ เพชร ไข่มุก หรือหยกอย่างวิจิตรงดงาม

3. การสร้างสรรค์ท่ารำและการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้แนวคิดจากการศึกษาสตรีผู้สูงศักดิ์ที่มีฐานะ ทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นสตรีที่มีหน้าที่และฐานะทางสังคมในจังหวัดภูเก็ต มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการทำงาน การดูแลบ้าน การทำหน้าที่เป็นภรรยา รวมถึงการเป็นหัวหน้าในการ ทำธุรกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบถึงความเชื่อ และ ความสำคัญ ในการแต่งกายที่เป็น เอกลักษณ์ เชื้อ ตัวเลขมงคลในการหยิบจับสิ่งของที่ต้องใช้เลขมงคลเท่านั้น รวมถึงการใช้ผ้าเช็ดหน้าปิดเกล้าสิ่งชั่วร้าย ซึ่ง ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยนำเอาความสำคัญแต่ละหน้าที่ ที่สตรีชาวไทยเชื้อ

สายเงินได้ทำ และนำลีลาท่าทาง จริต ของสตรีผู้สูงศักดิ์ มาสร้างสรรค์เป็นผลงาน นาฏศิลป์ร่วมสมัย ชุด “อัตลักษณ์ จริตลีลาสตรี” ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริมงคล นาฏยกุล (2551, 86-87) ได้กล่าวไว้ว่าความ ต่างกันของการเคลื่อนไหวร่างกายในศิลปะการแสดงนาฏศิลป์มีความแตกต่างกันอยู่หลายลักษณะ ซึ่งจะ ช่วยให้เรวิเคราะห์พฤติกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดงนาฏศิลป์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้นหลัก พื้นฐานสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดงนาฏศิลป์จึงเป็นหลักการของการใช้กำลัง ในการ ผลักดันร่างกายให้เกิดการเคลื่อนไหวไปท่ามกลางการใช้พื้นที่ว่าง จังหวะและพลังในขณะทำการแสดง โดยการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย อัตลักษณ์ จริตลีลาสตรี แบ่งท่วงท่ารำและการเคลื่อนไหวออกเป็น 3 ช่วง

ช่วงที่ 1 รูปแบบการแต่งกายของสตรีเงินในภูเก็จ ประกอบด้วย การแต่งหน้า การทำผม การ แต่งตัว และการใส่รองเท้า

ช่วงที่ 2 การกล่าวถึงกิริยาท่าทางของสตรีเงิน จริตการเป็นสตรีเงินในภูเก็จ ประกอบด้วย การ เดิน การมอง การใช้สีหน้า และการใช้ลำตัว

ช่วงที่ 3 ลักษณะลีลาของการใช้ผ้าเช็ดหน้าของสตรีเงินในภูเก็จ ประกอบด้วย ท่าทางการ สะบัดผ้าเช็ดหน้าเพื่อปิดเป่าสิ่งไม่ดี ท่าทางการนำผ้าเช็ดหน้ามาใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาสตรี” ทั้งท่า รำ เครื่องแต่งกาย และดนตรี โดยได้แนวคิดของสตรีเงินและชาวไทยเชื้อสายจีน ทั้งรูปแบบการแต่งกาย ของสตรีเงิน กิริยาท่าทางของสตรีเงิน ลักษณะลีลาของการใช้ผ้าเช็ดหน้า ตลอดจนบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ของสตรีเงิน มาเป็นกรณีศึกษา ในการหาแนวคิด และวิธีการสร้างสรรค์ชุดการแสดง ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการซึ่งได้มาจากการศึกษาวิจัยในงานชิ้นนี้จะเป็นแนวทางให้กับบุคคลที่ต้องการศึกษาค้นคว้าด้าน การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย นำไปเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนาฏศิลป์ร่วมสมัยชุดอื่น ๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากบุคคลหลายท่าน อัน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี พงศ์วัชร อารจารย์สาขาวิชาศิลปะการจัดการแสดง และนักศึกษาสาขาวิชาศิลปะการจัดการแสดง คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และปราชญ์ผู้รู้ด้านวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสาย จีนทุกท่าน ที่กรุณาได้ให้ข้อมูลองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ตลอดจนสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้การ สร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัย “อัตลักษณ์ จริตลีลาสตรี” สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ สุดท้ายนี้ขออน้อม รำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ตลอดจนขอขอบคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุน คอยช่วยเหลือ และ

เป็นกำลังใจสำคัญในการทำวิจัยฉบับนี้ตลอดมา ขอขอบคุณคณะผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องอีกหลายท่านที่ทำให้
วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ที่มีจากผลงานวิจัยฉบับนี้และผู้มีพระคุณทุกท่านให้
ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาและการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์สืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนารัตน์ เทพณรงค์ และคณะ. (2563). **นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด ระบำบูชาคุณาภิมุข**. ศูนย์
ศิลปวัฒนธรรม สถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนภาคใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นิศารัตน์ สิงห์บุราณ. (2560). **การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ตามยุคสมัย**. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ปราณี สกฤพิพัฒน์. (2555). **การแต่งกายของชุมชนบ้านป่าเปอรานากัน**. ม.ป.ท, ม.ป.พ.
- พจน์มัลย์ สมรรคบุตร. (2538). **แนวความคิดประดิษฐ์ท่ารำแข็ง**. อุตรธานี : สำนักส่งเสริมวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วิกรม กรุงแก้ว. (2560). **พัสดราภรณ์ ยอนทยา**. กรุงเทพฯ : บริษัท โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์ จำกัด.
- ศิริมงคล นาฏยกุล. (2549). **นาฏยศิลป์หลักกายวิพากษ์และการเคลื่อนไหว**. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **นาฏยศิลป์รัชกาลที่ 9**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ICAC2021-010100038

การผลิตสื่อผสมเพื่อสร้างความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับเด็กวัยเรียน

Mixed media production of New Normal knowledge for primary school children

สุวรรณ มาศเมฆ^{1*}, วิลัยลักษณ์ สุวจิตตานนท์², พิชามณูชัช จำรัสศรี³ และ เฉลิมรัตน์ มีทอง⁴

Suwan Masmek^{1*}, Wilailuck Suvachittanont², Pichamon Jamrassri³, and Chalernrat Meethong⁴

^{1,3,4}วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

^{1,3,4}College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

²คณะสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

²Faculty of Mass Communication, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand

Email: suwan@pnru.ac.th^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การผลิตสื่อผสมเพื่อสร้างความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับเด็กวัยเรียนเป็นการวิจัยกึ่งทดลองซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ผลิตสื่อผสมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักภัยจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งเป็นความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้สื่อผสมและความพึงพอใจของสื่อผสมที่ผลิตขึ้นในการสร้างความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับนักเรียนประถมศึกษาโดยการให้นักเรียนจำนวน 261 คนในโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านวังก้านเหลือง จังหวัดลพบุรี โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ กรุงเทพฯ โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (ท่าช้าง) จังหวัดนครนายก และโรงเรียนป่าติ้วป่าเตยวิทยาสรรค์ จังหวัดอำนาจเจริญ ทำแบบทดสอบและแบบประเมินผลความพึงพอใจต่อสื่อผสมที่ผลิตขึ้นและนำมาวิเคราะห์ด้วยคะแนนเฉลี่ยและค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า สื่อผสมที่ใช้ในการเผยแพร่องค์ความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับเด็กวัยเรียนนั้นควรประกอบด้วยสื่อใหม่และสื่อดั้งเดิมที่นำมาปรับเปลี่ยนช่องทางหรือแพลตฟอร์มเพื่อให้มีประสิทธิภาพเข้าถึงเด็กวัยเรียนได้มากที่สุด ซึ่งเป็นสื่อที่เป็นอักษร ภาพ และเสียง 4 ชนิด ได้แก่ 1) บทรายการวิทยุและรายการวิทยุ (Podcast) จำนวน 7 EP 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) และคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 บท 3) วิดีโอการสอนต้นแบบ จำนวน 4 บทพร้อมวีดิโอการตูนนำเข้าสู่บทเรียน และ 4) เว็บไซต์เผยแพร่องค์ความรู้ Learn Covid-19 ซึ่งสื่อผสมดังกล่าวได้นำไปเผยแพร่ให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ

ในการหาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลังใช้สื่อผสมที่ผลิตขึ้นนี้ พบว่า นักเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ยคะแนนสอบ 14.61 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.5 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่คะแนนเฉลี่ย 12 คะแนน หรือร้อยละ 60 และผลประเมินความพึงพอใจจากการใช้สื่อผสมพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อสื่อผสมที่ผลิตและนำไปเผยแพร่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน ซึ่งสื่อผสมต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นมานั้นยังคงใช้ในการเผยแพร่ให้กับกลุ่มเป้าหมาย

อื่น ๆ ในอนาคตได้ อีกทั้งครูผู้สอนในโรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้เป็นกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง หรือใช้ในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และยังสามารถนำไปเผยแพร่ให้กับประชาชนในชุมชนใกล้เคียงโรงเรียนได้หากมีการแพร่ระบาดในครั้งต่อไป

คำสำคัญ: สื่อผสม, ความรู้วิถีปกติใหม่, ไวรัสโคโรนา (COVID-19), เด็กวัยเรียน

Abstract

This research employs a semi-experimental methodology in order to study 1) mixed media production of learning and realization on the pandemic of Covid-19 virus which are New Normal knowledge for primary school children and 2) to examine an efficiency and satisfaction of mixed media of New Normal knowledge for primary school children. The research uses a knowledge test form and satisfaction evaluation form among 261 primary school students in 4 selected schools. They are Banwankanleung School, Lopburi province, Pracharatbumpen School, Bangkok, Banna Kindergarten School, Nakhon Nayok province and Patuapatuawithayasan School, Amnadcharoen province, Thailand. The collect data from the test and evaluation forms are analyzed by descriptive statistic—percentage and average score.

The result of mixed media production shows that the suitable media for primary school children should include both new media and traditional media which apply for several platforms. The production consists of letters, pictures/ animation and sound which develop in four types of media. They are 7 episodes of radio scripts/program in Podcast, 15 chapters of electronic book (E-book)/ handbook, 4 episodes of tutorial master video with cartoon animation for lesson introduction and LearnCovid-19 Website. The mixed media were disseminated to 261 primary school children in different 4 schools and provinces.

The findings of mixed media show that the average score test of primary school children in the project is 14.61 (73.5%) which is higher than the setting average score (12 or 60%). The mixed media satisfaction is at the highest level (average score 4.50). These imply that the mixed media in this research can be used for enhancing the New Normal knowledge among Thai primary school children. In addition, mixed media in this research can be developed for other target groups. Teachers will be able to adapt them for classes' activities and neighborhoods in the next outbreaks.

Keywords: Mixed media, New Normal, Covid-19 Virus, Primary school children

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ (2019-nCov) เป็นวิกฤติที่นานาประเทศให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด เหตุการณ์ดังกล่าวสร้างความตื่นตัวและความหวาดกลัวให้คนทั่วโลกหลังจากมีการรายงานการพบผู้ป่วยเป็นโรคปอดอักเสบหลายรายในเมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อปลายปี 2562 และขณะนี้ยังคงปรากฏการแพร่กระจายในหลายประเทศทั่วโลก จนทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อในวงกว้างที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน กระทบองค์การอนามัยโลกประกาศ “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของโลก” เพราะเชื้อไวรัสที่กำลังแพร่ระบาดไปอย่างน้อย 20 ประเทศ และทำให้ผู้เสียชีวิตกว่า 250 รายในจีน ในระยะแรกการระบาดมีสาเหตุมาจากสัตว์ สุนัข เชื้อไวรัสโคโรนาที่เคยระบาดทั้งในอดีตและปัจจุบันมีต้นตอของเชื้อที่เหมือนกันคือสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม อาทิ ค้างคาว และอูฐ แต่เมื่อเชื้อไวรัสกลายพันธุ์ทำให้หนทางต่อภูมิคุ้มกันของคนและสามารถพัฒนาตัวกลายเป็นเชื้อที่ติดต่อจากคนสู่คนได้

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความเสี่ยงสูงและได้รับผลกระทบจากการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสซึ่งหลายหน่วยงานด้านการแพทย์และสาธารณสุขของไทยมีส่งเสริมการให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปและบุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลเพื่อรับมือและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส เนื่องจากบุคลากรทางการแพทย์มีความเสี่ยงมากกว่าคนทั่วไป เพราะอยู่ในพื้นที่เสี่ยงกับผู้ป่วยและมีการใกล้ชิดกับผู้ที่ไอ จามโดยตรง ดังนั้น การหาความรู้และความเข้าใจต่อการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ จึงมีความสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้เพื่อลดโอกาสเสี่ยงที่จะติดเชื้อ และเพื่อไม่ให้ตื่นตระหนกจนเกินไปจนเกิดกระแสการต่อต้านผู้ที่มีโอกาสติดเชื้อโดยเฉพาะชาวจีนและผู้ที่มาจากประเทศกลุ่มเสี่ยง เพราะไม่ใช่ทุกคนจะมีเชื้อไวรัสดังกล่าว ทั้งนี้ การป้องกันตนเอง เช่น การล้างมืออย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารที่ปรุงสุกและสวมใส่หน้ากากอนามัยก็สามารถช่วยลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อได้ และติดตามข่าวสารทางความคิดเพื่อสร้างความเข้าใจและไม่ตื่นตระหนกในสถานการณ์ปัจจุบันจึงมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด (โสภาส พุทธเจริญ, 2563) สอดคล้องกับ รพีพรรณ รัตนวงศันรา มอร์ด (2563) ที่กล่าวว่า ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) เป็นไวรัสที่ถูกพบครั้งแรกในปี 1960 แต่ยังไม่ทราบแหล่งที่มาอย่างชัดเจนว่ามาจากที่ใด แต่เป็นไวรัสที่สามารถติดเชื้อได้ในมนุษย์และสัตว์ ปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสสายพันธุ์นี้แล้วทั้งหมด 6 สายพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้เป็นสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยพบมาก่อน ได้แก่ สายพันธุ์ที่ 7 จึงให้ชื่อว่า “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่” และในภายหลังถูกตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า “โควิด-19” (COVID-19) ดังนั้น ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ และไวรัสโควิด-19 จึงหมายถึงไวรัสชนิดเดียวกันกับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ หรือไวรัสโควิด-19 โดยที่ไวรัสชนิดนี้ถูกค้นพบจากสัตว์มาก่อน โดยเป็นสัตว์ทะเลที่มีการติดเชื้อไวรัสนี้แล้วคนที่อยู่ใกล้ คลุกคลีกับสัตว์เหล่านี้ก็ติดเชื้อไวรัสมาอีกทีโดยเริ่มจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนและมีข้อสงสัยว่ามาจากตลาดที่ค้าขายสัตว์ทะเลและสัตว์หายาก

สถานการณ์วิกฤติไวรัสโคโรนาเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ที่ประเทศไทยและประเทศกลุ่มอาเซียนจะต้องทบทวนถึงการรักษาสมดุส ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่กับการรักษาความมั่นคงและความยั่งยืนในทุกมิติ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ COVID-19 ที่เริ่มระบาดจากเมืองอู่ฮั่น

ประเทศจีน และกำลังแพร่กระจายไปในหลายประเทศทั่วโลกขณะนี้ เป็นปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อหลายมิติ ทั้งความมั่นคง เศรษฐกิจ และความมั่นคงมนุษย์ สาเหตุสำคัญของการแพร่ระบาดเกิดจากการเคลื่อนย้ายของผู้คน ในยุคโลก ไร้พรมแดนที่เป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา หลังเกิดวิกฤติ COVID-19 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ประเมินว่า ในช่วงครึ่งปีแรกประเทศไทยอาจสูญเสียรายได้ถึง 3 แสนล้านบาทไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้น บรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนต่างได้รับผลกระทบไม่ต่างกันเวียดนาม การท่องเที่ยวแห่งเวียดนาม ประเมินว่าวิกฤติ COVID-19 จะสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจเวียดนามราว 5,900-7,700 ล้านดอลลาร์ มาเลเซียเคยต้อนรับนักท่องเที่ยวจีนกว่า 1.5 ล้านคนเมื่อ พ.ศ. 2562 และตั้งเป้าว่าปี 2563 จะมีนักท่องเที่ยวเข้าประเทศถึง 30 ล้านคน และสร้างรายได้ราว 100 ล้านริงกิต แต่ช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา คณะทัวร์ยกเลิกการจองที่พักไปแล้วกว่า 3,000 คณะ สิงคโปร์ ในปี 2562 มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึง 19.1 ล้านคน ซึ่งการท่องเที่ยวสิงคโปร์ คาดว่าผลกระทบจาก COVID-19 จะส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวในปีนี้อาจลดลงร้อยละ 25-30 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลง ก่อให้เกิดสภาวะชบเซาทางเศรษฐกิจในหลายประเทศ และส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่ออัตราการบริโภคและการจ้างงานในภาคบริการ

ขณะเดียวกัน องค์การยูนิเซฟได้ประสานงานกับรัฐบาลต่าง ๆ ที่เป็นพันธมิตรขององค์การอนามัยโลก (WHO) และภาคีต่าง ๆ ในการพัฒนาแผนรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินในภูมิภาคอื่นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ระบบสาธารณสุขกำลังพัฒนาอยู่ และมีขีดความสามารถจำกัดในการรับมือกับโรคระบาดต่าง ๆ โดยการระดมทุนจำนวน 42.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อยกระดับการให้ความช่วยเหลือต่อการดำเนินงานยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 โดยเงินทุนเบื้องต้นจะช่วยส่งเสริมงานของยูนิเซฟด้านการลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง ความรู้ที่ถูกต้อง ตลอดจนบุคคลหรือสถานที่สำหรับขอความช่วยเหลือเพื่อให้เด็ก สตรีมีครรภ์และครอบครัววิธีป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 (ยูนิเซฟ, 2020) สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 (COVID-19) พบว่า จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความวิตกกังวลมากในครอบครัวที่มีเด็กถึงแม้รายงานการติดเชื้อโคโรนา-19 ในเด็กมีไม่มากนัก แต่การเฝ้าระวังโรคทั้งตัวผู้ปกครอง หรือแม้แต่ตัวเด็ก ก็ต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันให้ห่างไกลจากไวรัสโคโรนา-19 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีโอกาสติดเชื้อ โคโรนา-19 นอกเหนือจากการได้รับเชื้อจากผู้ใหญ่และคนในครอบครัวแล้ว การพาเด็กไปในที่สาธารณะ ชุมชน สถานที่ที่มีคนเป็นจำนวนมากเป็นอีกหนึ่งปัจจัย ฉะนั้น พ่อคุณแม่ควรดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด หลีกเลี่ยงการพาไปพื้นที่ดังกล่าวโดยไม่จำเป็น (พรเทพ สวนดอก, 2563)

อย่างไรก็ตาม การที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กจะพยายามดูแลทั้งตัวเองและเด็กก็อาจไม่เพียงพอหรือมีประสิทธิภาพในการป้องกันไม่ให้เกิดติดเชื้อได้เท่ากับพยายามให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจที่จะป้องกันตนเองและคนอื่นไม่ให้ติดเชื้อ ซึ่งเท่ากับให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะรับมือกับข้อต่อสังคมด้วย การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 นี้จึงเป็นสถานการณ์หนึ่งที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะรับมือกับข้อต่อตนเองและสังคมได้อันจะเป็นวัคซีนที่เราให้กับเด็กเพื่อเป็นการต่อสู้กับการแพร่ระบาดของเชื้อโรคอื่นที่จะมีขึ้นในอนาคตด้วยนั่นเอง

การจะทำให้เด็กมีความรู้ เข้าใจและตระหนักถึงภัยของการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ด้วยตัวของพวกเขาเองนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการปฏิบัติตัวให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อของไวรัสชนิดนี้ด้วยการให้เด็กได้เข้าถึงองค์ความรู้เหล่านี้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกันซึ่งวิธีที่หนึ่งที่เป็นไปได้คือการเผยแพร่องค์ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ อันเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของไวรัสนี้และสามารถนำความรู้และแนวทางการป้องกันไปใช้ได้ทั้งในระหว่างการแพร่ระบาดและในโอกาสอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ซึ่งเรียกกันว่าวิถีปกติใหม่ หรือ New Normal และจะมีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนทั่วไปในยุคหลังไวรัสโควิด-19 ด้วย

ด้วยเหตุนี้การผลิตสื่อเพื่อการสร้างความรู้ วิถีปกติใหม่ในช่วงวิกฤติไวรัสโควิด-19 นี้จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและพัฒนาเพื่อให้สื่อเหล่านั้นเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อผลิตสื่อผสมสำหรับสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักภัยจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งเป็นความรู้วิถีชีวิตปกติใหม่สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลังใช้สื่อผสม และความพึงพอใจความพึงพอใจในการใช้สื่อผสมที่ผลิตขึ้นในการสร้างความรู้วิถีชีวิตปกติใหม่สำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการผลิตสื่อผสมหลายประเภทที่ประกอบด้วยสื่อใหม่และสื่อดั้งเดิมที่มีทั้งภาพ ตัวอักษรและเสียง

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย/พื้นที่ ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ลพบุรี นครนายกและอำนาจเจริญ จังหวัดละ 1 โรงเรียน

ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการระหว่างวันที่ 15 เมษายน ถึง 15 กรกฎาคม 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง ที่ประกอบด้วยการทำงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้องและประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
2. ผลิตสื่อผสมตามที่กำหนด ตรวจสอบและประเมินสื่อ ได้แก่ การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่สื่อผสม เขียนบทรายการวิทยุ/บันทึกรายการวิทยุ ออกแบบและจัดทำ E-book และบันทึกวีดิโอการสอน โดยครูต้นแบบ/จัดทำวีดิโอการตูนนำเข้าสู่บทเรียน
3. เผยแพร่สื่อผสม ติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน ได้แก่ การนำสื่อผสมที่ผลิตขึ้นไปให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาจำนวน 261 คน จาก 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านวังก้านเหลือง จังหวัดลพบุรี โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ จังหวัดกรุงเทพฯ โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (ท่าช้าง) จังหวัดนครนายก

และโรงเรียนป่าติ้วป่าเตยวิทยาสรรค์ จังหวัดอำนาจเจริญได้ชมและฟัง จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบ และแบบประเมินผลเพื่อหาประสิทธิภาพและความพึงพอใจของสื่อผสมด้วยคำร้อยละและคะแนน/ค่าเฉลี่ย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการผลิตสื่อผสม พบว่า สื่อผสมเพื่อสร้างความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับเด็กวัยเรียนนั้น ควรมี เนื้อหาที่ประกอบด้วย การให้ความรู้ ความตระหนักภัยจาก COVID-19 ตลอดจนแนวทางการป้องกันตนเองและรับผิดชอบต่อสังคม โดยนำเนื้อหาเหล่านี้มาผลิตในสื่อดั้งเดิม คือ รายการวิทยุกระจายเสียง และคู่มือการจัดการการเรียนรู้ ที่นำมาเผยแพร่ทั้งในสื่อดั้งเดิม เช่น เสียงตามสาย และสื่อใหม่ที่สะดวกต่อการเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กวัยเรียนและสถานศึกษาได้ จึงมีการผลิตสื่อทั้งหมด 4 ชนิด คือ

1. บทรายการวิทยุจำนวน 7 ตอน และนำบทดังกล่าวไปบันทึกรายการวิทยุ (Podcast) สำหรับใช้เปิดในเสียงตามสายของโรงเรียนในช่วงก่อนเคารพธงชาติ โดยรายการวิทยุทั้งหมดมี 7 ตอน (Episode หรือ EP) ได้แก่ EP 1: รู้จัก รู้ทันโควิด-19 EP 2: รู้ได้อย่างไรว่าเราติดโควิด EP 3: ออกไปนะโควิด EP 4: การเว้นระยะห่างทางสังคม EP 5: วิถีปกติใหม่ห่างไกลโควิด EP 6: การดูแลสัตว์เลี้ยงไม่เลี้ยงโควิดและ EP 7: ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับโควิด

2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ให้ความรู้เรื่อง COVID-19 จำนวน 15 บท พร้อมกับคู่มือการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 15 บท ได้แก่ บทที่ 1 รู้จัก รู้เท่าทันโควิด 19 บทที่ 2 การประเมินอาการด้วยตนเอง บทที่ 3 การปรับตัวภายในครอบครัว บทที่ 4 กฎหมายน่ารู้ในช่วงระบาดของไวรัสโควิด-19 บทที่ 5 สุขกับการรักษาระยะห่างทางสังคม บทที่ 6 สู้สังคมภายนอกอย่างปลอดภัย, บทที่ 7 กิจกรรมชวนสนุก บทที่ 8 การปรับเปลี่ยนชีวิตหลังวิกฤติโควิด-19 บทที่ 9 การดูแลสัตว์เลี้ยงไม่เลี้ยงโควิด-19 บทที่ 10 การทำอุปกรณ์ป้องกันตัวเองอย่างง่าย บทที่ 11 เลือกกินอย่างไรให้ปลอดภัยห่างไกล บทที่ 12 อัปเดตข่าวสารโควิด-19 บทที่ 13 กลุ่มเสี่ยงที่จะป่วยเป็นโควิด-19 บทที่ 14 แหล่งให้ความช่วยเหลือที่สามารถเข้าถึง บทที่ 15 ความเข้าใจผิด ๆ เกี่ยวกับ COVID-19 และสามารถ download ได้จาก QR code

3. วิดีโอให้ความรู้เรื่อง COVID-19 จำนวน 4 ตอน เพื่อใช้เป็นต้นแบบการสอน และการให้ความตระหนักรู้ในเรื่อง COVID-19 และวิดีโอการ์ตูนนำเข้าสู่บทเรียนในแต่ละบท ได้แก่ EP 1: กิจกรรมชวนสนุก EP 2: การปรับตัวภายในครอบครัว, EP 3: กฎหมายน่ารู้ในช่วงระบาดของไวรัสโควิด-19

4. เว็บไซต์ที่รวบรวมและเผยแพร่สื่อผสมดังกล่าวข้างต้น คือ <https://learnCovid19online.com/> เพื่อขยายผลการเผยแพร่เพิ่มเติมให้กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในเขตจังหวัดอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ

ผลการหาประสิทธิภาพและความพึงพอใจของสื่อผสมที่ผลิตขึ้น พบว่า

1. นักเรียนประถมศึกษาที่ได้ชมและฟังสื่อผสมที่ผลิตขึ้นทุกคนสามารถทำแบบทดสอบได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 60 หรือมีคะแนนเฉลี่ย 12 คะแนน โดยคะแนนเฉลี่ยผลสอบโดยรวมทั้ง 4 โรงเรียน คือ 14.61 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 73.1 โดยคะแนนเฉลี่ยผลสอบสูงสุดอันดับ 1 คือ นักเรียน

โรงเรียนป่าติ้วป่าเตยวิทยาสรรค์ คะแนนเฉลี่ย 16 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80 อันดับที่ 2 คือ โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (วัดช้าง) คะแนนเฉลี่ย 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75 โรงเรียนพระราชราษฎร์บำรุง คะแนนเฉลี่ย 14.22 คิดเป็นร้อยละ 71.1 และลำดับสุดท้ายคือโรงเรียนบ้านวังก้านเหลือง คะแนนเฉลี่ย 13.22 คิดเป็นร้อยละ 66.1

2. นักเรียนประถมศึกษาที่ได้ชมและฟังสื่อผสมที่ผลิตขึ้นมีความพึงพอใจต่อสื่อผสมในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน คะแนนความพึงพอใจสูงสุด คือ ภาษาที่ใช้สื่อความหมายเข้าใจง่าย และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน คะแนนเฉลี่ย 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) มากขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจและจะแนะนำให้เพื่อนและครอบครัวได้เข้าศึกษาสื่อผสม คะแนนเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสองรายการ และในลำดับที่ 3 คือ เนื้อหาที่มีความเหมาะสม มีความง่ายเหมาะกับนักศึกษาระดับประถมศึกษา คะแนนเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนความพึงพอใจในสองลำดับสุดท้าย คือ สื่อการสอนสอดแทรกกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม คะแนนเฉลี่ย 4.34 อยู่ในระดับมาก และสื่อการสอนส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในบทเรียนและนำไปสู่การปฏิบัติได้ คะแนนเฉลี่ย 4.31 อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาผลการทำแบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจสื่อผสมของนักเรียนประถมศึกษาดังกล่าวข้างต้นเป็นจะเห็นว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ นักเรียนทุกคนสามารถทำแบบทดสอบได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 60 แสดงว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโควิด และการป้องกันตนเองซึ่งเป็นความรู้วิถีปกติใหม่ที่ต้องใช้ในช่วงวิกฤติโควิด 19 และนำไปปรับใช้เมื่อเกิดสถานการณ์ที่คล้ายกันได้ในอนาคต ขณะเดียวกัน ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสื่อผสมสูงสุด 4.66 คะแนน ได้แก่ ภาษาที่ใช้สื่อความหมายเข้าใจง่าย และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และรองลงมา 4.57 คะแนน ได้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) มากขึ้น ซึ่งแสดงว่าการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ทำให้นักเรียนมีความรู้ในเนื้อหามากขึ้นจนสามารถทำแบบทดสอบได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นการผลิตสื่อที่มุ่งให้ความรู้ควรคำนึงถึงภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับแต่ละวัย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. สื่อผสมนี้สามารถนำไปเผยแพร่ในสถานศึกษาตลอดจนองค์กรที่ดูแลเด็กวัยเรียนทั่วประเทศ เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันในการรับรู้ เข้าใจและตระหนักถึงการแพร่ระบาดของโควิด-19 จนนำไปสู่การปรับเข้าสู่วิถีปกติใหม่ทั้งผู้ปกครอง นักเรียน/เด็ก และสถานศึกษา/องค์กรต่างๆ

2. สื่อผสมนี้สามารถนำไปเป็นสื่อต้นแบบในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศได้โดยครูหรือผู้สอนสามารถนำไปปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ได้ เช่น ปรับภาษาที่ใช้เป็นภาษาถิ่น เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อสื่อผสมนี้กับเด็กวัยเรียนในพื้นที่อื่นๆ และเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ เพื่อพัฒนาสื่อผสมนี้ให้ดียิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การผลิตสื่อผสมเพื่อสร้างความรู้วิถีปกติใหม่สำหรับเด็กวัยเรียนนี้คือโครงการผลิตสื่อผสมเพื่อสร้างความรู้และตระหนักภัยของการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) สำหรับเด็กวัยเรียนซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัยนี้จากโรงเรียนบ้านวังก้านเหลือง โรงเรียนอนุบาลบ้านนา (ท่าช้าง) โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ โรงเรียนป่าต้วป่าเตยวิทยาสรรค์ในการทำแบบทดสอบ และโรงเรียนประถมนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เอกสารอ้างอิง

- พรเทพ สวนดอก. (2563). <https://www.sanook.com/health/21409/> (เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2563).
- ยูนิเซฟ. (2020). <https://www.unicef.org/thailand/th/stories> (เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2563).
- รพีพรรณ รัตนวงศ์นรา มอร์ด. (2563). เอกสารเผยแพร่ออนไลน์. สาขาวิชาโรคติดเชื้อ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี, theguardian.com, เฟซบุ๊กเพจ Infectious ง่ายนิดเดียว. เดอะสแตนดาร์ด. <https://thestandard.co/starbucks-coronavirus-effected-income/> (เข้าถึง ข้อมูลเมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563).
- โอภาส พุทธเจริญ. (2563). ตระหนัก เรียนรู้ ป้องกันไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019. วารสารรู้ลึกกับ จุฬาฯ ฉบับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สภากาชาดไทย.

ICAC2021-010100039

การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู
The Using Tracker Program through STEM Activities for Developing Science
Process Skills for Pre-Service Teachers

อภิชาติ พยัคฆิน¹ และศุภวุฒิ เบ็ญจกุล²

Apichart Payakkhin¹ and Supphawut Benjakul²

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย¹

General Science Division, Collage of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand¹

Email: payakkhin@gmail.com¹

ภาควิชาฟิสิกส์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย²

Physics Department, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University,
Nakhon Si Thammarat, Thailand²

Email: s.benjakul25@gmail.com²

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 ก่อนจะออกไปฝึกปฏิบัติการวิชาชีพครูในสถานศึกษา ด้วยการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มและศึกษาผลของการใช้โปรแกรม Tracker นี้ในประเด็นของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ชั้นปีที่ 4 ที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม ได้ทำการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับนักศึกษา ก่อนและหลังจากการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม 8 แผน และแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูรายด้านและภาพรวม หลังจากเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มสูงกว่าก่อนเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: โปรแกรม Tracker กิจกรรมสะเต็ม ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

Abstract

The purpose of this study was to enhance pre-service teachers' Science Process Skills by using Tracker program through STEM activities and to study the results of the Tracker program through STEM activities implementation on the pre-service teachers' Science Process Skills and the pre-service teachers' satisfaction. The samples used in the study were 30 general science pre-service teachers studying in academic year 2019 at college of teacher education at Phranakhon Rajabhat University were selected with cluster sampling from 110 students of Phranakorn Rajabhat University and Nakhon Si Thammarat Rajabhat University of academic year 2019. The Science Process Skills were measured before using Tracker program through STEM activities. The instruments used in the research were 8 lesson plans that used Tracker program through STEM activities and the Science Process Skills Test. The statistical data were analyzed by using mean, standard deviation, dependent t-test.

The research results revealed that:

1. The pre-service teachers' scores of each Science Process Skills and in total mean scores after using Tracker program through STEM activities were statistically higher than the teachers' mean scores before using Tracker program through STEM activities at the 0.05 level of significance.
2. The pre-service teachers' satisfaction scores after using the Tracker program through STEM were high.

Keywords: Tracker program, STEM activities, Science Process Skills

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรในประเทศ ให้มีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 เพื่อให้มีทักษะ นำไปสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการจัดการเรียนรู้ในยุคประเทศไทย 4.0 หรือยุคศตวรรษที่ 21 นั้นเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ และบูรณาการความรู้ที่มีอยู่เดิมกับความรู้ใหม่ (ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์. 2559, หน้า 1-2) โดยวิชาวิทยาศาสตร์สามารถบูรณาการร่วมกับวิชาอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกับรูปแบบการจัดการศึกษา ที่เรียกว่า รูปแบบ STEM ซึ่งย่อมาจาก Science Technology Engineering and Mathematics เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่มีลักษณะของการบูรณาการการเรียนการสอนทั้งสี่สาขาวิชาเข้าด้วยกัน คือ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนงมาใช้ในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในชีวิตประจำวันโดยอาศัยการจัดการเรียนรู้หลายสาขามาร่วมมือกัน กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งผลักดันแนวทางการจัดการศึกษาระบบ “สะเต็มศึกษา” เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่การศึกษาไทยและการศึกษาในประชาคมอาเซียน โดยเริ่มจากความร่วมมือในการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้บริหารสถานศึกษาในภูมิภาคอาเซียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์การเป็นผู้นำทางวิชาการ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และกลวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปรับเปลี่ยนการสอนของครูในโรงเรียนต่อไป ประเทศใดที่ประชากรมีระดับพื้นฐานความรู้สะเต็มอยู่ในระดับสูงก็อนุমানได้ว่า ประเทศนั้นมีความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นจึงส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ได้เริ่มส่งเสริมให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนสะเต็มเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Pellegrino & Hilton, 2012 อ้างถึงใน พลศักดิ์ แสงพรหมศรี, 2558, น. 47)

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นทักษะสำคัญยิ่งและจำเป็นต้องให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนสอนวิทยาศาสตร์ที่ผ่านมา ซึ่งให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้น ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่สำคัญของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (อุษา นาคทอง และคณะ, 2550, น. 83) ดังนั้น ครูผู้สอนควรปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับตัวผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกปัจจุบัน ซึ่งในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สามารถพัฒนาได้ในทุกระดับ ซึ่งกระทำโดยใช้สิ่งเร้าและวิธีการที่เหมาะสม กระตุ้นให้บุคคลได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่ในตัวเอง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น มีการทำกิจกรรมกลุ่มและแสดงผลงาน และควรเน้นให้มีการปฏิบัติจริงด้วย (พรทิพย์ ศิริภทราชัย. 2556, น. 53) ซึ่งในการวิเคราะห์ภาพถ่ายวิดีโอ โดยใช้โปรแกรม Tracker เป็นกระบวนการใช้เทคโนโลยีเพื่อประมวลผลการวิเคราะห์ ซึ่งอาศัย

ความรู้พื้นฐานในวิชาวิทยาศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างมาก (พรรัตน์ วัฒนกลสิวิชัย, 2555, น. 212-215) การวิเคราะห์ภาพวิดีโอด้วยอัตราเร็วสูง เป็นกระบวนการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาในวิชาฟิสิกส์โดยใช้สิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นรอบตัว เช่น การเคลื่อนที่ ที่ใช้กระบวนการและทักษะทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ได้แก่ กระบวนการสังเกต การสำรวจ ตรวจสอบ การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ และการสืบค้นข้อมูล ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่วิชาวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับความจริงที่เกิดขึ้นในธรรมชาติเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและสามารถค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล

จากปัญหาและความเป็นไปได้ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษาวิชาชีวะครู ที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้โดยจะทำการศึกษาวิเคราะห์การเคลื่อนที่ทางกลศาสตร์ โดยการใช้ภาพถ่ายวิดีโอเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรม Tracker

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีวะครู สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีวะครูต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีวะครูชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 110 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีวะครู สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ ความพึงพอใจ

รูปแบบการวิจัย

เนื่องจากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว โดยไม่มีกลุ่มควบคุม (Non Control Group) จึงใช้แผนการทดลองแบบ The One - Group Pretest - Posttest Design มีรูปแบบการวิจัยดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547, น. 142-144)

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

X หมายถึง การเรียนโดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม จำนวน 8 แผน แผนละ 3 คาบ

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบวัดความพึงพอใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาความสามารถในทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มของนักศึกษาวิชาชีพรู สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป และในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการทดลองด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 มีรายละเอียดดังนี้

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม

2. ทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม

3. ดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. ทดสอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และวัดความพึงพอใจต่อการทำกิจกรรมที่ใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติมหลังทำกิจกรรม

5. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองเกี่ยวกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบวัดความพึงพอใจต่อการทำกิจกรรมที่ใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติม หลังทำกิจกรรม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ก่อนเรียนและหลังเรียน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ผู้วิจัยได้ทำการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และได้เก็บข้อมูลความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ก่อนเรียนและหลังเรียน

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	ผู้ ค ค ค	ก่อนการใช้โปรแกรม		หลังการใช้โปรแกรม		t	α
		Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติม		Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติม			
		Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1. ทักษะการตั้งสมมติฐาน	10	4.50	3.71	8.42	1.37	6.62	0.05
2. ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ	10	5.03	4.85	7.92	1.58	4.32	0.05
3. ทักษะการกำหนดตัวแปรและควบคุมตัวแปร	10	4.34	3.63	7.82	2.12	2.91	0.05
4. ทักษะการทดลอง	10	5.34	3.44	8.53	1.89	6.00	0.05
5. ทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป	10	5.54	4.23	8.54	1.12	5.73	0.05
โดยรวมเฉลี่ย	50	24.75	3.97	41.23	1.19	3.63	0.05

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังจากเรียนโดยใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติมของนักศึกษาวิชาชีพครูมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนในทุกด้านของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการที่มีค่าเฉลี่ยหลังการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมเพิ่มเติมมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ทักษะการตีความหมายข้อมูลและ

ลงข้อสรุป ทักษะการทดลอง ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และ ทักษะการกำหนดตัวแปรและควบคุมตัวแปร ตามลำดับ

นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งวิธีการเรียนรู้ เป็นตัวแปร 1 ใน 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งมี 3 ด้าน คือ ตัวแปรด้านจิตวิทยา ตัวแปรด้านวิธีการเรียนรู้ และตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว (Breiner et al., 2012, น. 93) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อีกทั้งโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (รัชพล ธนานนงค์, 2556, น. 12) ซึ่งการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะที่จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงไม่ใช่แค่การท่องจำอย่างเดียว (ประสาธต์ เนื่องเฉลิม, 2557, น. 125) และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตและปรับตัวในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมกันถาม ร่วมกันแก้ปัญหา (ประสาธต์ เนื่องเฉลิม, 2557, น. 54) การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรพีพรรณ พงษ์ปลื้ม และนวลศรี ชำนาญกิจ (2557, น. 23) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง และทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทันทีหลังเรียนเสร็จในแต่ละครั้ง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ซึ่งการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและได้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการถ่ายภาพเคลื่อนไหว ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและเกิดทักษะทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริวรรณ ใจกระแสน และคณะ (2555, น. 84) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น นอกจากนี้การใช้วิธีการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนได้ทราบความสามารถ ปัญหา และข้อบกพร่องของตนเอง เพื่อจะได้ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องนั้นได้ทันเวลาที่

ตอนที่ 2 แสดงความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

หลังจากที่ใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับนักศึกษาวิชาชีพครูครบทุกแผนและได้วัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยก็ได้วัดความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยจำแนกเป็นความพึงพอใจออกเป็น 3 ด้าน รวม 18 ข้อ เมื่อวัดความพึงพอใจหลังการทำกิจกรรมแล้ว ได้แสดงผลในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพครูต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
ด้านอาจารย์ผู้สอน			
1. อาจารย์ชี้แจงการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้นักศึกษาเข้าใจอย่างชัดเจน	4.33	1.43	มาก
2. อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำนักศึกษาให้สามารถดำเนินกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มได้อย่างดีและทั่วถึง	4.46	1.32	มาก
3. อาจารย์ส่งเสริมให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มได้เป็นอย่างดี	4.21	1.05	มาก
4. อาจารย์สามารถจัดสรรเวลาได้อย่างพอดีต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม	4.75	1.79	มากที่สุด
ด้านกิจกรรม			
5. นักศึกษาเข้าใจจุดประสงค์ของการทำกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มได้เป็นอย่างดี	4.36	1.15	มาก
6. การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มด้วยรูปแบบซีทีจีเนียร์มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา	4.53	1.92	มากที่สุด
7. การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มตรงกับความสนใจและความต้องการของ นักศึกษา	4.38	1.20	มาก
8. การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มมีการเรียงลำดับที่ทำให้นักศึกษาเข้าใจและปฏิบัติได้ง่าย	4.12	0.93	มาก
9. การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเหมาะสมกับเวลา	4.29	1.01	มาก
10. การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มมีความทันสมัย เหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน	4.85	1.48	มากที่สุด
11. นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มร่วมกัน	4.62	1.53	มากที่สุด

หัวข้อการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
12. นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.36	1.04	มาก
13. การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้	4.51	1.36	มากที่สุด
14. นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิก เช่น การเป็น ผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ	4.67	0.82	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
15. นักศึกษาทราบหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการทำกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเป็นอย่างดี	4.23	1.43	มาก
16. การประเมินผลการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มของนักศึกษาเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มมีความเหมาะสม	4.27	1.75	มาก
17. การประเมินผลของการการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มโดยการอภิปรายและจากชิ้นงานมีความเหมาะสม	4.31	1.27	มาก
18. การประเมินครอบคลุมเนื้อหากิจกรรมทั้งหมดเป็นอย่างดี	4.49	1.45	มาก
เฉลี่ย	4.46	1.33	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ข้อที่ได้คะแนนความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีทั้งหมด 4 ข้อ คือ ข้อ 4 ข้อ 6 ข้อ 10 และข้อ 11 ข้อที่เหลือได้คะแนนความพึงพอใจในระดับมาก มีทั้งหมด 8 ข้อ โดยด้านกิจกรรมในข้อที่ 10 การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มมีความทันสมัย เหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีคะแนนความพึงพอใจสูงที่สุด เท่ากับ 4.85 รองลงมาคือข้อ 4 อาจารย์สามารถจัดสรรเวลาได้อย่างพอดีต่อการเรียนรู้และการทำกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม และข้อ 6 การใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มด้วยรูปแบบซีทีจีเนียร์ มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม เท่ากับ 4.46 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทาง

วิทยาศาสตร์ในระดับมาก เนื่องจากการนำโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มมาใช้ให้ดูเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ด้านการศึกษาในชีวิตประจำวันของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และทำกิจกรรมแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จ และทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูให้สูงขึ้นได้ และนักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับมาก ซึ่งโปรแกรม Tracker สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นเป็นตอน นอกจากนี้ควรมีการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ในศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้โปรแกรม Tracker ในขอบเขตที่กว้างขึ้น และยังสามารถทำการศึกษาผลของการส่งเสริมพฤติกรรมอื่น ๆ โดยใช้โปรแกรม Tracker อีกด้วย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. สามารถเพิ่มการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายมากขึ้นได้ เนื่องจากหากการใช้โปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็มเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีปริมาณน้อยและไม่มีความหลากหลาย อาจจะทำให้พัฒนาทักษะดังกล่าวได้ไม่ชัดเจน

2. สามารถเพิ่มสถานการณ์ หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตจริง ๆ ของผู้เรียนให้มากขึ้นที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ได้ จะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในรูปแบบจำลองตามสถานการณ์จริง หรือใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นได้รอบตัว

3. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยโปรแกรม Tracker ร่วมกับกิจกรรมสะเต็ม ควรคำนึงถึงเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ระยะเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม และออกแบบให้มีความท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยปัญหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จะต้องเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่ได้จัดสรรทุนวิจัยในครั้งนี้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). **แนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21**. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. 11(1). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ปัญญานต์ย์ วิเศษสมวงศ์. (2557). **ความสำคัญของสะเต็มศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2561
สืบค้นจาก <http://mcpswis.mcp.ac.th/html>
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2557). **อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- พรทิพย์ ศิริภัทรราชย์. (2556). **STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21**. วารสารนักษิ
บริหาร เล่มที่ 33 หน้า 49-56.
- พรรัตน์ วัฒนกลสิวิชัย. (2555). **การวิเคราะห์วีดีโออัตราเร็วสูงในกลศาสตร์**. วารสารวิทยาศาสตร์
มศว. เล่มที่ 28(2) หน้า 212-215.
- พลศักดิ์ แสงพรมศรี. (2558). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ชั้นสูง และเจตคติต่อการเรียนเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษากับแบบปกติ**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ฉบับ
ที่ 9 (ฉบับพิเศษ) หน้า 401-418.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2547). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 464460 วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์
และสังคมศาสตร์**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- รักษพล ธนานวงศ์. (2556). **รายงานสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ STEM Education**. สืบค้นเมื่อ
1 กรกฎาคม 2561, สืบค้นจาก <http://slidshare.net/focusphysics/stem-workshop-summary>
- รพีพรรณ พงษ์ปลื้ม และนวลศรี ชำนาญกิจ. (2557). **การพัฒนาชุดการสอนทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. วารสารวิชาการเครือข่าย
บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ เล่มที่ 4(7) หน้า 11-24.
- สิริวรรณ ไจกระเสน, จันตรี คุปตะวาทีน และจินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2555). **การพัฒนาทักษะ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เกมวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดลำพูน**. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุษา นาคทอง, อีราพร อนันตะเศรษฐกุล และนฤมล ยุตาคม. (2550). **ทักษะกระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเรื่องเซลล์และกระบวนการของเซลล์**.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Breiner, J.M., Carla, C.J., Harkness, S.S. and Koehler, C.M. (2012). **What is STEM? A
Discussion about Conceptions of STEM in Education and Partnerships**. School
Science and Mathematics, 112(1), 3-11.

Han, S., Capraro, R. and Capraro, M.M. (2014). How Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) Project-based Learning (PBL) affects High, Middle and Low Achievers Differently: The Impact of Student Factors on Achievement. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 12(2).

ICAC2021-010100040

การศึกษาภาพเมืองใน “นครคนนอก” ของ พลัง เพียงพิรุฬห์

The study of city images in “Nakhon Khon Nok” By Palang Piangpiroon

กัญจน์ปภัสส์ สุวรรณวิหค¹, ปรัชญา ใจภักดี¹ จรรย์ญา งามเนตร¹, ภาวิณี พนมวัน ณ ออยุธยา²

วรานนท์ วรรณรงค์³, นฤมล สังข์แย้ม³ และนรินทร์ทิพย์ แก้วประสงค์³

Kanpabhat Suwanwihok¹, Pratchaya Jaipnkdee¹, Jananya Ngamnet¹, Pawinee Phanomwan Na Ayutthaya²

Waranon Warong³, Narumon Sangyam³ and Narinthip Kaewprasong³

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³นักศึกษาลัทธิครุศาสตรบัณฑิต รหัส 59 สาขาวิชาภาษาไทย วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

¹College of Teacher Education, Phranakhon Rajaphat University, Bangkok, Thailand

²Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajaphat University, Bangkok, Thailand

³College of Teacher Education, Phranakhon Rajaphat University, Bangkok, Thailand

Email: kanpabhat@gmail.com¹

บทคัดย่อภาษาไทย

บทความ เรื่อง การศึกษาภาพเมืองใน “นครคนนอก” มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาภาพเมืองและวิถีชีวิตที่ปรากฏใน “นครคนนอก” และเพื่อศึกษากลวิธีทางวรรณศิลป์ที่นำเสนอภาพเมืองใน “นครคนนอก” พบว่า ส่วนมากภาพเมืองที่พบกล่าวถึงผู้คนในอาชีพต่าง ๆ ที่ถูกหลงลืมในสังคมเมือง ที่ใช้ชีวิตดิ้นรนเอาตัวรอดเพื่อให้ตนได้มีชีวิต โดยไม่ได้สนใจสิ่งรอบตัว หรือคนรอบข้าง มีการเสนอ ภาพเมือง 7 ประเด็น คือ 1) ภาพเมือง: แรงงานต่างถิ่นในเมืองหลวง 2) ภาพเมือง: ชะตาชีวิตที่ถูกจำกัด 3) ภาพเมือง: ชะตาชีวิตที่พลิกผัน 4) ภาพเมือง: เมืองในอุดมคติ 5) ภาพเมือง: สิทธิมนุษยชน 6) ภาพเมือง: ภัยพิบัติ 7) ภาพเมือง: สงคราม ทำให้เราเห็นภาพเมืองที่สะท้อนความเป็นไปของผู้คนในมุมมองต่าง ๆ และยังสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบันได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ภาพเมือง

Abstract

An article on the study of city images in "Nakhon Khon Nok". The purpose of this study: 1) to study the city images and lifestyles that appear in "Nakhon Khon Nok" and 2) to study the literary tactics that presented in "Nakhon Khon Nok". The result found that most of the city images refer to people in various careers that are forgotten in society. The people, who lives and struggles to survive in order to live with no paying attention to things or people around them. Moreover, there are seven city images that show issue: 1) migrant workers in the capital, 2) restricted destiny, 3) change of destiny, 4) ideal cities, 5) human rights, 6) disasters, and 7) war. In addition, the study of the authoring strategies found that the author has creative thinking in the presentation. These shows the city images that reflects different perspective of people's life and also clearly reflects what happened in present time.

Keywords: City image

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษาภาพของ “เมือง” นับเป็นประเด็นสำคัญที่นักวิชาการให้ความสนใจ เพราะแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความซับซ้อน ที่ปรากฏในสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยีและวิถีการดำเนินชีวิต ล้วนขยายตัวและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้คนที่ต้องปรับตัวไปตามสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน การนำเสนอภาพเมืองในงานสร้างสรรค์ประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นปรากฏเป็นจำนวนมากและมีผู้สนใจศึกษาในหลากหลายแง่มุม แต่ในกลุ่มงานประเภท “กวีนิพนธ์” นั้นยังไม่ปรากฏว่ามีการศึกษาเรื่อง ภาพเมืองใน “นครคนนอก” ที่สะท้อนภาพเมืองในช่วงศตวรรษที่ 20 ดังนั้นกวีนิพนธ์จึงถือเป็นแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจสำหรับศึกษาวิเคราะห์ภาพของเมือง ทั้งในแง่ที่เป็นการต่อยอดภาพเมืองที่เคยมีอยู่ การนำเสนอเมืองในมุมมองที่แตกต่างและถูกมองข้าม

ภาพเมืองใน “นครคนนอก” ผลงานรวมบทกวี รางวัลซีไรต์ ของ พลัง เพียงพิรุฬห์

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความแตกต่างกันอย่างมาก ส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยภายนอกทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมภายใน โดยเฉพาะกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลต่อความเป็นภาพเมืองที่มีทั้งส่วนสร้างและทำลายเมือง โดยเฉพาะกระแสโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลทั้งส่วนดีและส่วนเสียต่อความเป็นสังคม ส่งผลให้ผู้คนมีท่วงทำนองการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้คนให้ความสำคัญเพียงเรื่องของตนเองจนหลงลืมสังคมรอบตัว และทำให้จิตสำนึกของคนเมืองที่ตกต่ำลงไปมากที่สุด

จากการศึกษาภาพเมืองใน “นครคนนอก” แบ่งประเด็นศึกษาออกเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ภาพเมือง: แรเงงานต่างถิ่นในเมืองหลวง

“นครคนนอก” มีเนื้อหาที่ถ่ายทอดมุมมองเรื่องราวของผู้คนในชนบทที่อพยพเข้ามาเมืองหลวง โดยคาดหวังว่าจะมาทำงานและมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในความเป็นจริงวิถีการใช้ชีวิตของคนในเมืองหลวงนั้น ไม่ได้เป็นอย่างที่วาดฝันไว้ ผู้คนไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งรอบตัว หลายชีวิตต้องเข้ามาดิ้นรนทำงานหนักในเมืองหลวง หลายชีวิตทำได้เพียงการดำรงชีวิตอยู่รอดไปวันหนึ่ง ๆ และหลายชีวิตต้องพบกับความทุกข์ร้อนกว่าเดิม ดังชีวิตของคนนอกเมืองที่ปรากฏในบทกวี

อาชีพระเบิดรเมิล กล่าวถึงป่าประยอมในการบรรยายในช่วงตั้งแต่เป็นสาวแรกจนกระทั่งวัยชราที่ยังคงอาชีพเดิม ใช้ชีวิตเดิม ๆ อยู่บนรเมิล จนถนนหนทาง ผู้คน และสถานที่ทั้งสองข้างทางเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย แม้จะอายุมากขึ้นและอยู่ในวัยชรา ก็ไม่สามารถที่จะหยุดทำงานได้ เพราะต้องทำงานเพื่อแลกกับค่าแรงประจำวันและยังคงใช้ชีวิตต่อไป ดังบทกวี “หน้าเหลืองทางคด...รเมิล”

“...ยังอยู่แม้ยากยังอยู่

ยังชีพว่ารุ่นขุนเคือง

ยังสู้ซัดสายหลายเรื่อง

หน้าเหลืองทางคด...รเมิล...”

(นครคนนอก, หน้า 21)

2. ภาพเมือง: ชะตาชีวิตที่ถูกจำกัด

“นครคนนอก” มีเนื้อหาที่ถ่ายทอดมุมมองเรื่องราวชีวิตที่ถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ฐานะ และข้อจำกัดอื่น ๆ ที่ทำให้ชะตาชีวิตของของคนเมืองเหล่านี้ไม่สามารถดำเนินไปตามที่ต้องการได้ ทำได้เพียงยอมรับ และดำเนินชีวิตต่อไปด้วยความจำยอม

ชายหนุ่มพเนจร ชายหนุ่มที่ทิ้งชีวิตวัยรุ่น เข้ามาเผชิญชีวิตในเมืองหลวง ออกจากบ้านมารับจ้างทำงานทั่วไปอย่างไม่เลือกงาน เพื่อหาเลี้ยงปากท้อง ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของฐานะทางบ้านไม่ดี จึงต้องดิ้นรนต้องอดทนกับความยากลำบากและความเดียวดาย ถึงเวลาก็ต้องทำงาน แม้จะเจ็บป่วยก็ต้องลุกมาทำงาน ไม่ว่าจะอยู่หรือตายก็ไม่ได้มีใครให้ความสนใจเช่นเดียวกับสุนัขข้างถนน ดังบทกวี “ดีออกอนเดอะโรด”

“...ตัดขี้ต้าย ย้ายม้วนผ้า ไม่กล้าอู้	ปากท้องร้องสู้เพื่อผู้จ้าง
โลกการทำงานหมุนไวไม่เว้นวาง	ทุกก้าวย่างประชิดเร่งอัดโรย
ได้ห้องเช่าได้ถุน บุญของหมา	พอชุกตัวอ่อนล้ำคราหิวโหย
ฝันหวานถึงทุ่งหญ้าฝนฟ้าโปรย	ขึ้นลมชายโงยอยู่เข้าเชื่อน...”

(นครคนนอก, หน้า 70)

3. ภาพเมือง: ชะตาชีวิตที่พลิกผัน

“นครคนนอก” มีเนื้อหาที่ถ่ายทอดมุมมองเรื่องราวชีวิตที่พลิกผันของผู้คนผ่านเหตุการณ์ สถานการณ์ และตัวละครต่าง ๆ โดยผ่านการกระทำของตนเอง ผ่านโชคชะตา หรือผ่านโครงสร้างทางสังคม ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป โดยนำเสนอเรื่องราวของชีวิตจากที่เคยดิ้นรนพลิกผันไปอยู่ในจุดที่แย แต่ทุกชีวิตยังคงดิ้นรนเพื่อมีชีวิตอยู่ต่อไป

ชายผู้พิการ ดำเนินเรื่องด้วยแม่แถมซึ่งเป็นหัวหน้าช่างก่อสร้างที่พลัดตกจากนั่งร้านจนร่างกายพิการ ทำให้บริษัทไม่สามารถทำงานต่อได้ ด้วยสภาพร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ แม่แถมจึงถูกจ้างให้เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีบทบาทแตกต่างจากอาชีพเดิมก่อนหน้านี้ ที่เคยเป็นหัวหน้าและต้องกลายเป็นลูกน้อง แต่ด้วยอายุที่มากและยากเกินจะฝึกฝนให้ทำงานอื่นได้ จึงต้องจำยอมจากเคยมีชื่อเสียงเลื่องลือก็ถูกหลงลืมเลือนหายไป-ในที่สุด ดังบทกวี “นักรังร้าน”

“...วันเปิดห้างสรรพสินค้าคนคับคั่ง	แคมป์หายไปดังภาพเสมือน
พร้อมยามแถมชายเฒ่าลับเค้าเลื่อน	ลบร่องรอยย้ำเตือนฉาดโชกโชน...”

(นครคนนอก, หน้า 75)

4. ภาพเมือง: เมืองในอุดมคติ

“นครคนนอก” เสนอภาพเมืองในอุดมคติ ผ่านทางการคิดถึงโลกที่ไม่มีเทคโนโลยี ไม่มีสงคราม ไม่มีความวุ่นวาย ไม่ต้องดิ้นรนทำงานหนักเพื่อต่อสู้กับการมีชีวิต เป็นภาพเมืองที่มีแต่ความสุข ผู้คนใช้ชีวิตได้อย่างสบายใจ ไม่หวังพึ่งเทคโนโลยี โดยเสนอภาพเมืองผ่านการเล่าเรื่องของมนุษย์ต่างดาวที่มีโลกที่สมบูรณ์แบบ เป็นโลกที่ทุกคนใฝ่ฝัน “มนุษย์ต่างดาว”

“...เขาไม่เคยสนใจเทคโนโลยี	ไม่ใส่ใจแสงสีกลางเมืองหลวง
ดาวผมก้าวหน้ากว่าทั้งปวง	ไยจึงแหนหวงเพื่อตนเอง
ดาวของผมนะ...	ไม่มีภาระให้ต้องบ่น
ไม่มีเขตแดนให้เดินชน	ไม่ต้องค้นเลขบัตรประจำตัว
ไม่มีสงคราม ไม่จำเป็น	ยังไม่เคยเห็นใครทำชั่ว
ยังทำงานจมปลักหนักเหมือนวัว	คุณไม่ต้องกลัว สบายสบาย
ไม่ต้องใช้โทรศัพท์หรือสแกน	ใช้แต่โทรจิตเป็นเครือข่าย
ไม่ต้องเติมเงินให้วุ่นวาย	ไม่ต้องวุ่นย้ายย้ายให้เรื่องยาว...”

(นครคนนอก, หน้า 128-129)

5. ภาพเมือง: สิทธิมนุษยชน

“นครคนนอก” เสนอภาพเมืองมูมมอองที่ให้เห็นถึงการส่งเสริม เรียกร้องให้มนุษยศาสตร์ในสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่นานาชาติให้ความสนใจ องค์การต่าง ๆ ทั้งในระดับโลก เช่น สหประชาชาติ และองค์การเอกชนต่างก็ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน การรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมให้พลเมืองเกิดความเคารพในสิทธิ จัดเป็นพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสิทธิขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็ชนกลุ่มน้อยที่กลายเป็นผู้ไร้นาม ไร้สัญชาติซึ่งปัจจุบันถูกเหยียดหยามและถูกมองราวกับไม่ใช่มนุษย์รวมทั้งชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งอย่าง

“โรฮิงญา” ผู้เขียนได้เสนอภาพของชาวโรฮิงญา เป็นกลุ่มชนบริเวณชายแดนฝั่งพม่าที่พูดภาษาจิตตะกอง-เบงกาลี และนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งรัฐบาลทหารพม่าปฏิเสธสถานภาพพลเมืองของชาวโรฮิงญา ส่งผลให้มีชาวโรฮิงญาจำนวนมากต้องอพยพลี้ภัยไปยังประเทศอื่นเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า และกล่าวถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อยู่ดิถีธรรมซึ่งกระทำต่อคนกลุ่มหนึ่ง โดยการปราบปรามและขับไล่ชาวโรฮิงญาอย่างไร้มนุษยธรรม ซึ่งผู้เขียนสะท้อนภาพชาว “โรฮิงญา” ผ่านการสนทนาระหว่างแม่กับลูกขณะดูข่าวโทรทัศน์ดังบทกวี “เราต่างคือนักอพยพ”

“...” โรฮิงญาคือใครคะคุณแม่ น่าสงสารจัง”
 “ลูกยังเด็กเกินไปนะจ๊ะ ยังมีอีกหลายอย่างที่ลูกยังไม่รู้ความจริง”
 “คุณแม่รู้ความจริงหรือคะ”
 “ไม่หรอกจ๊ะ แม่ก็ยังไม่รู้ทั้งหมด”
 “แต่หนูสงสารเขานี้คะ”
 “ถ้าอย่างนั้นหนูต้องตั้งใจเรียนนะลูก”
 “ทำไมหรือคะ”
 “หนูจะได้ช่วยพวกเขาอย่างไรล่ะจ๊ะ”
 “โลกใบใหญ่มากมาย” เด็กน้อยผายมือสุดแขน
 “ทำไมเขาไม่มีที่อยู่ล่ะคะ...”

(นครคนนอก, หน้า 155)

6. ภาพเมือง: ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่เกิดขึ้นเพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิ ภายใต้นโลก ทำให้เกิดภัยทางธรรมชาติต่าง ๆ ภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเพิ่มความรุนแรงและเกิดความเสียหายนั้น ล้วนเกิดจากมนุษย์ผู้สร้างอารยธรรมต่าง ๆ ทั้งที่การกระทำของมนุษย์นั้นเองเป็นตัวบ่อนทำลายธรรมชาติอยู่เรื่อย ๆ ทั้งการก่อสร้างเพื่อแก่งแย่งทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ทั้งความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากประเทศผู้มีอำนาจและผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ ออกสู่สังคมในยุคโลกาภิวัตน์ แต่อีกมุมหนึ่งของบางประเทศกลับยังอดอยากและไร้ที่อยู่ ดังตัวบท “ช่วงหนึ่งหนึ่งปลาอานนท้อาจพลิกตัวบอย”

“...วงแหวนแห่งเพลิงพิโรธแล้ว	ปริรั่วดังแก้วมิวนกลับ
ทำได้เพียงเฝ้ามอง พร้อมยอมรับ	ตระหนักรู้พร้อมสรรพโดยระวัง
ล้วนร่วมทุกข์ทั้งพี่น้องและผองเพื่อน	ในความต่างความเหมือนยังมีหวัง
ฤดูกาลผันผวนควรเงี่ยฟัง	ฟังแลหน้าแลหลังโลกเป็นไป
หากทุกหย่อมหญ้าล้วนบ้าเลือด	ทุกหัวใจแห่งเหือดพลันขึ้นไข
หลงลืมธรรมชาติ ขาดสายใย	ก็ดูจก่เพลิงไฟหมกไหม้ตัว...”

(นครคนนอก, หน้า 145)

7. ภาพเมือง: สงคราม

ในเรื่อง “นครนอก” หากกล่าวถึงคำว่า “สงคราม” ที่เกิดขึ้นโดยมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแสวงหาความสำเร็จนั้นให้บรรลุตามความต้องการหรือความประสงค์ของผู้ริเริ่ม แต่ในขณะเดียวกัน การก่อสร้างในรูปแบบต่าง ๆ ย่อมมีผลลัพธ์อยู่ด้วยกันสองรูปแบบ คือ แพ้ หรือ ชนะ แต่ผลลัพธ์ของการก่อสร้างนั้นส่งผลต่อผู้คน สังคม และประเทศชาติเป็นอย่างมาก

กวีกล่าวถึงสงครามในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป โดยเรื่องแรกกวีได้ตั้งชื่อเรื่องว่า “ใบหน้าสงคราม” เพื่อต้องการแสดงให้เห็นว่า “สงคราม” มีลักษณะเป็นอย่างไรและแสดงให้เห็นว่าสงครามก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง กวีได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับสงครามไว้โดยการขึ้นต้นด้วยสิ่งที่เคยเป็นในอดีต และแสดงให้เห็นผลหลังสงครามว่ามีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไปหลังจากสงครามได้จบสิ้นลง ดังบทกวี “ใบหน้าสงคราม”

“...รังสีหลอมดอกไม้ในเนื้อหิน	หยอดน้ำตาระเหยสิ้นด้วยไฟเผา
ทุ่งหญ้าเขียวขจีกลายเป็นเถ้า	ร่างแผ่นดินดินร่ำไหวสะท้าน
เจ้าสงครามเคยเคยมิหยุด	รื้อผ่านกาลชำระมหาวิหาร
อดีตคือบริสุทธิ์อุทยาน	เนื้อตัวแห่งการงานของดอกไม้...”

(นครคนนอก, หน้า 135)

สรุปผล

จากการศึกษาภาพเมืองและกลวิธีทางวรรณศิลป์กับนำเสนอภาพเมืองจากบทกวีที่ผู้เขียนสื่อสารผ่านตัวละครและเหตุการณ์ต่าง ๆ ภาพเมืองในเรื่อง “นครคนนอก” ทำให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่หลากหลายของคนในเมืองที่เราหลงลืมไป มีการติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกและรวดเร็ว การสื่อสารดังกล่าวกลับลดบทบาทและความสำคัญของผู้ที่อยู่ใกล้ตัวลง คนเรามีหลายตัวตนทั้งในโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ ผู้คนให้ความสนใจแต่เรื่องของตัวเองจนไม่ได้ให้ความสนใจกับสิ่งรอบตัว หลายชีวิตต้องดิ้นรนเพื่อการมีชีวิตอยู่ หลายชีวิตไม่ได้รับความยุติธรรม หลายชีวิตรอแค่เพียงความตายมาปลดปล่อยชีวิตที่แสนทุกข์ใจ ผู้เขียนได้ใช้กลวิธีทางวรรณศิลป์ในการแต่ง ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย ส่วนใหญ่จะแต่งด้วยกลอนสุภาพ ปรับเปลี่ยนฉันทลักษณ์ให้เข้ากับยุคสมัย ทั้งยังใช้กลวิธีการใช้คำเพื่อให้บทกวีมีความไพเราะและน่าสนใจ และการใช้ภาพพจน์ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและความต้องการสื่อสารของผู้แต่งได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กฤษณา ขำยัง. (2552). **วิถีเมืองในงานเขียนของปราบดำ หยุ่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ.
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2550). **มองเรื่องให้ “เห็น” ภาพ: ภาพสะท้อนสังคมและโลกทัศน์นักเขียน**. นครปฐม: เพชรเกษมพรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- ณัฐริตา ศิริชัยบุญ. (2559). **“เมือง” ในกวีนิพนธ์ไทยร่วมสมัย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก.
- ดวงมน จิตรจันทน์. (2541). **สุนทรียภาพในภาษาไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศยาม.
- พลึง เพียงพิรุฬห์. (2559). **นครคนนอก**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เม็ดทรายพรินต์ติ้ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- สมเกียรติ รัชชมนั. (2551). **ภาษาวรรณศิลป์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สายน้ำใจ.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. (2541). **หวังสร้างศิลป์นฤมิตร เพรศแพรว: การสืบทอดขนบกับการสร้างสรรค์วรรณศิลป์ในกวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ICAC2021-010300001

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และ จังหวัดสมุทรสงคราม
A study of the relationship between participatory management and
school effectiveness under Vocational Education in Samut Sakhon
Province and Samut Songkhram Province

เอกพงษ์ ลีมนัด^{1*} และเสวียน เจนเข้ว²

Aekapong Luemnud¹ and Sawian Jenkwao²

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: man_u211@hotmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรับประโยชน์ ด้านดำเนินการด้านการตัดสินใจ และด้านประเมินผล 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความพึงพอใจ และด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the followings 1) to study the level of participatory administration of the head of an educational institution 2) to study the level of effectiveness of educational institutions and 3) to study the relationship between participatory administration of the head of an educational institution and the effectiveness of the school, affiliation of the provincial state vocational education Samut Sakhon Province and Samut Songkhram Province. There are sample groups as follows, The head of an educational institution and Teachers, In the academic year 2020, there are 196 people. This was obtained using the Krejcie and Morgan sample assignment table, Then use stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a confidence factor of .82, The statistics used in data analysis including Frequency, Percentage, Average, Standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The research results were found that: 1) The level of administration with participation of the head of an educational institution was in the high level. The overall is high level, which are sorted in descending average order as follows, the benefits, the operation, the decision, and evaluation. 2) The level of effectiveness of educational institutions. The overall is high level, which are sorted in descending average order as follows, the Adaptability, High academic achievement, the Satisfaction, the ability to modify and improve schools, and 3) The relationship between the participatory administration of the school administrators and the effectiveness of the educational institutes had a positive relationship at a high level. With statistical significance at the .01 level.

Keywords: participative administration, effectiveness of schools

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษา ไว้ใน หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 ระบุไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา เป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อย ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, น. 14)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และการฝึกทักษะอาชีพระยะสั้นหรือระยะยาว ได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของประเทศ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของการพัฒนา กำลังคนตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ในจังหวัดสมุทรสาคร และสมุทรสงคราม สถานศึกษาได้มุ่งเน้นผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และชุมชนท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสาคร จัดเป็นเขตอุตสาหกรรม ในอำเภอเมืองสมุทรสาคร และอำเภอทุ่งกระทุ่มแบน อีกทั้งยังมี แหล่งท่องเที่ยวภาคเกษตรกรรม ทำนาเกลือ การทำประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจแหล่งท่องเที่ยวภาคเกษตรกรรม ทำนาเกลือ การทำประมง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง จะพบว่าทั้ง 2 จังหวัดมีความเหมือนและความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ ที่มาของรายได้

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลผู้บริหารให้การจงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด (วินัย ติสสงค์ และตวัลย์ มาศจรัส, 2550, น. 49)

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการนำสถานศึกษาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคือผู้บริหารไม่ว่าจะบริหารงานในสถานศึกษาขนาดเล็กหรือสถานศึกษาขนาดใหญ่ ก็ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ การบริหารงานในสถานศึกษาในปัจจุบันพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษายังประสบปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของครูที่มาช่วยในการตัดสินใจร่วมกันผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ประสิทธิภาพการบริหารงานในสถานศึกษายังประสบปัญหาอยู่ในปัจจุบัน

จากความสำเร็จและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนา การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 วิทยาลัย จำนวนรวมทั้งหมด 401 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 วิทยาลัย จำนวนรวมทั้งหมด 196 คนที่ได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan จากนั้นใช้การเลือกการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling)
3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านดำเนินการ 2) ด้านรับประโยชน์ 3) ด้านการตัดสินใจ และ 4) ด้านประเมินผล

3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการปรับตัว 2) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 3) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ 4) ด้านความพึงพอใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านดำเนินการ ด้านรับประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ และด้านประเมินผล จำนวน 20 ข้อ และเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อม ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ รวมทั้งหมด 40 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของ ลิกเคอร์ต (Likert's rating scales) มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .82

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านรับประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านดำเนินการด้านดำเนินการ ด้านการตัดสินใจ ด้านประเมินผล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านดำเนินการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมดำเนินการประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่น หรือสถานประกอบการในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมาก

ที่สุตรงลงมาคือ บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมดำเนินการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับประชาชนทั่วไปและผู้ปกครองนักเรียนและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมดำเนินการสนับสนุนและจัดหางบประมาณ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน

1.2 ด้านรับประโยชน์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมสอดคล้องดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อของบประมาณประจำปี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณปกติและงบประมาณพิเศษที่ได้รับจากภายนอก

1.3 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมการตัดสินใจในการกำหนดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เสนอแนะเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมการตัดสินใจพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร การใช้หลักสูตรสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมการตัดสินใจประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

1.4 ด้านประเมินผล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพที่เป็นจริง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานประเมิน ผลตนเองและเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความสามารถในการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความพึงพอใจ และด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการปรับตัว โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกับผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีการปรับตัวเข้ากับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและ

ครูมีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการปรับตัวกับสภาพสังคม วัฒนธรรม บริบท และชุมชนท้องถิ่น

2.2 ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุง วิธีการดำเนินงานในทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลา

2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียน นักศึกษา เป็นที่ยอมรับ และได้รับรางวัลจากการเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ นักเรียน นักศึกษาที่จบการศึกษาระดับ ปวช. หรือ ระดับ ปวส. สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษามีพัฒนาการระดับสูงขึ้น

2.4 ด้านความพึงพอใจ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อย่อย ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความภูมิใจที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ งานที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติอยู่ มีความท้าทายและกระตุ้น ให้อยากทำงานอยู่ตลอด กับ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = .859$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความพึงพอใจ ($r = .826$) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($r = .814$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($r = .809$) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($r = .775$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษา เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาสังกัด

อาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ ทั้งสองจังหวัด นั้นมีการส่งเสริม สนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาและ
ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วม
รับผิดชอบ และร่วมปฏิบัติงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือในเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงานหรือสถานศึกษา
และรู้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อร่วมกัน เพื่อนำพาให้สถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จหรือเป้าหมาย
ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม (2560, บทความย่อ) ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
ร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา อยู่ระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วม สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัด
สมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า มีประเด็นรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูได้มีส่วนร่วมดำเนินการ ทำกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา
ร่วมกัน รับฟังข้อเสนอแนะของแต่ละฝ่ายซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันในการดำเนินการประสานความ
ร่วมมือและแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานอื่น ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น หรือสถานประกอบการ เพื่อร่วมมือกัน
ในพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงคราญ ศุภระมณี (2558, น. 140)
ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

1.2 ด้านรับประโยชน์ โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูได้มีส่วนร่วมสอดส่องดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของสถานศึกษา มี
ส่วนร่วมเสนอโครงการต่าง ๆ เพื่อของงบประมาณประจำปี ตรวจสอบการใช้งบประมาณปกติและ
งบประมาณพิเศษที่ได้รับจากภายนอก ซึ่งทำในรูปแบบคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบการใช้ง
บประมาณให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตา วิหครัตน์ (2558, น. 92) ศึกษาการ
บริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6

1.3 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
นักศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร การใช้หลักสูตรสถานศึกษา และเทคนิควิธีการสอนใหม่ๆให้
สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งมีส่วนร่วมร่วมกันตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของ
สถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะให้ตรงกับนักเรียน นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตา
วิหครัตน์ (2558, น. 92) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในจังหวัด
สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6

1.4 ด้านประเมินผล โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรของสถานศึกษาและปรับปรุง การใช้
หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพที่เป็นจริง และมีประเมินผล

การเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีตั้งคณะกรรมการการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างมีระบบ และมีการนำเสนอผลการประเมินผลต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตา วิหครัตน์ (2558, น. 93) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษามีความพร้อมในการปรับตัวยอมรับความแตกต่าง ปรับเปลี่ยนทัศนคติร่วมมือกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย ประสานงานและทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกพร มนัส (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า มีประเด็นรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการปรับตัว โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาพแวดล้อม สภาพสังคม วัฒนธรรม บริบท และชุมชน ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลาในการทำงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพร พรงาม (2560, น. 86) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทราเขต 1

2.2 ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูยอมรับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พัฒนาและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งส่งเสริมให้ครู นำสื่อการสอน นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนกับนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษาให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตา วิหครัตน์ (2558, น. 94) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมหรือโครงการๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา เพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งร่วมกันวางแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษามีพัฒนาการระดับสูงขึ้น และเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้เป็นคนดี และคนเก่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิตา วิหครัตน์ (2558, น. 93) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 6

2.4 ด้านความพึงพอใจ โดยรวมและรายข้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูเกิดความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานในสถานศึกษา ทำให้ครูรู้สึกว่าคุณเองมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการทำงาน สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูขณะทำงานในสถานศึกษา เมื่อครูมีความพึงพอใจต่องานที่ทำก็จะทำให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุคตน์นัท หวานฉ่ำ (2555, น. 76-77) ศึกษาการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = .859$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา รายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับสูงทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านความพึงพอใจ ($r = .826$) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ($r = .814$) ด้านความสามารถในการปรับตัว ($r = .809$) และด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($r = .775$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนกพร มนัส (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะรายด้าน ดังนี้

1. ด้านดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมร่วมกันในการดำเนินการสนับสนุน และจัดหางบประมาณ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง มีส่วนร่วมร่วมกันในการดำเนินการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อปรับปรุง และพัฒนานักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

2. ด้านรับประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมร่วมกันในการตรวจสอบการใช้ งบประมาณปกติและงบประมาณพิเศษที่ได้รับจากภายนอก เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง มีส่วนร่วมร่วมกันในการ ตรวจสอบการจัดคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ต่อไป

3. ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมร่วมกันในการตัดสินใจในการ ประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีส่วนร่วมร่วมกันในการ ตัดสินใจกำหนดลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และเหมาะ กับนักเรียน นักศึกษาได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

4. ด้านประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมร่วมกันในการจัดทำรายงาน ประเมินผลตนเองและเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง มีส่วนร่วม ร่วมกันในการประเมินผลหลักสูตรของสถานศึกษาและปรับปรุง การใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการประเมินของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

5. ด้านความสามารถในการปรับตัว ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งมีการปรับตัว กับสภาพสังคม วัฒนธรรม บริบท และชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

6. ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูนำ สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและ ท้องถิ่น ต่อไป

7. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการ วางแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ๆ ที่ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมร่วมกัน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา เพิ่มสูงขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้นำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ต่อไป

8. ด้านความพึงพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้งานที่ครูปฏิบัติอยู่ มีความท้าทาย และกระตุ้นให้อยากทำงานอยู่ตลอดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ครู มีความกระตือรือร้นในการ ทำงาน และสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความภูมิใจที่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เมื่อครูมี

ความพึงพอใจต่องานที่ทำก็จะทำให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อสถานศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรสงคราม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขในการดำเนินงานจัดทำบทความวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้รับจากบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร พรงาม. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชิงเทราเขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
- ชนกพร มั่นส. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ฐิตา วิหครัตน์. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม. (2560). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2560).

- นงคราญ ศุภระมณี. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กาญจนบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560), ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134
ตอนที่ 10 ก. หน้า 14.
- วินัย ดิสรสงค์ และดวัลย์ มาศจรัส. (2550). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร :
ธารอักษร.

ICAC2021-010300002

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร
A study of the relationship between organizational climate and school
effectiveness under Vocational Education in
Samutsongkhram Province and Samutsakhon Province

กนกขวัญ ลิมนัด^{1*} และเสวียน เจนเขว่า²

Kanokkwan Luemnud^{1*} and Sawian Jenkwao²

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: kondmeetnai19@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งหมด 196 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan จากนั้นใช้การเลือกการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับบรรยากาศในองค์กรของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างองค์กร และด้าน การสนับสนุนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการให้รางวัล
2. ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัด สมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ

ด้านความพึงพอใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา และด้านการบรรลุเป้าหมาย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : บรรยากาศองค์กร, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to study the followings: 1) to study the atmosphere level of the organization of educational institutions, affiliation of the provincial vocational education department of the state Samut Songkhram Province and Samut Sakhon Province, 2) to study the effectiveness level of provincial educational institutions of the state of Samut Songkhram Province and Samut Sakhon Province and 3) to study the relationship between the organizational climate and the effectiveness of educational institutions, affiliation of the provincial vocational education of the state of Samut Songkhram Province and Samut Sakhon Province. There are sample groups as follows: The head of an educational institution, Teachers, and Educational Personnel, In the academic year 2020 total of 196 people. This was obtained using the Krejcie and Morgan sample assignment table, Then use stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a confidence factor of .86, The statistics used in data analysis including Frequency, Percentage, Average, Standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The research results were found that: The overall level of 1) Atmosphere in the organization of the educational institution, affiliation of the provincial vocational education of the state of Samut Songkhram Province and Samut Sakhon Province, is at a high level, all 4 aspects of consideration are at a high level, the responsibility to work with the highest average, the second is the organizational structure and the support aspect was at a moderate level with regard to rewarding. 2) The effectiveness of educational institutions, affiliation of the Vocational Education Provincial State of Samut Songkhram Province and Samut Sakhon Province, the overall is at a high level, all 3 aspects are at a high level, the satisfaction at work was the highest average. The second is the ability to Modification and development and achieving goals 3) The relationship between organizational climate and effectiveness of education is positively correlated at a high level, with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Organizational climate, School effectiveness

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 6 คือการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้ออกตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษามีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ในจังหวัดสมุทรสงคราม และสมุทรสาครสถานศึกษาได้มุ่งเน้น ผลิตและการพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพรวมทั้ง นักเรียนมีความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง สามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน ได้ฝึกในสถานประกอบการและสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการกับสภาพชุมชนและการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้นักเรียนนักศึกษาในท้องถิ่นได้สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

บรรยากาศองค์กรจึงถือว่ามีสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากร ซึ่งถ้ามีบรรยากาศองค์กรที่ดีจะส่งผลให้บุคคลมีการทำงานที่ดียิ่งขึ้น โดยสิ่งที่จะสร้างให้เกิดบรรยากาศองค์กรที่เหมาะสมกับการทำงาน ได้แก่มีผู้บริหารที่ดี สมาชิกในองค์กรมีขวัญและกำลังใจในการทำงานทำให้มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพดีขึ้นได้ ถ้าองค์กรใดมีบรรยากาศองค์กรที่ไม่ดี มีการบริหารแบบใช้อำนาจ บุคลากรต้องทำตามระเบียบอย่างเคร่งครัด จะทำให้บุคลากรมีความรู้สึกไม่พอใจในการทำงาน มีทัศนคติไม่ดีต่อกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ขาดความเอาใจใส่และขาดความร่วมมือในการทำงาน ในทางตรงข้ามถ้าองค์กรใดมีบรรยากาศองค์กรที่ดี มีความร่วมมือในการทำงาน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบุคลากรจะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในงาน จะสามารถลดความขัดแย้งและอุปสรรคในการทำงานได้ (บุญสัน อนุรัตน์, 2554) การมีบรรยากาศองค์กรที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เมื่อมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพในองค์กรดีก็จะทำให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานร่วมกัน สามารถจูงใจให้บุคลากรเหล่านั้นมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าบรรยากาศองค์กรมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการ ทั้งต่อผู้บริหารและบุคคล

อื่น ๆ ในองค์กรเป็นอย่างมาก ทั้งยังมีผลต่อการจูงใจในการปฏิบัติงาน หากองค์กรใดคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องนี้ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการที่มีการปรับเปลี่ยนให้ทันยุคทันสมัยแบบผสมผสานกลมกลืนตลอดเวลา ก็จะทำให้องค์กรนั้นมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานร่วมกันของคนในองค์กรสามารถจูงใจให้พนักงานเหล่านั้นมีกำลังใจในการทำงาน เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการสร้างบรรยากาศองค์กร และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาพิจารณาเป็นแนวทางในการปรับปรุงบรรยากาศการทำงานของสถานศึกษาดังกล่าวได้ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์กรของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหาร และครูสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 วิทยาลัย จำนวนรวมทั้งหมด 401 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร และครูสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 วิทยาลัย จำนวนรวมทั้งหมด 196 คนที่ได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie and Morgan จากนั้นใช้การเลือกการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling)
3. ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ บรรยากาศองค์กร วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างองค์กร 2) ด้านความรับผิดชอบ 3) ด้านการสนับสนุน 4) ด้านการให้รางวัล
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการบรรลุเป้าหมาย 2) ด้านความพึงพอใจในการทำงาน 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับด้านบรรยากาศองค์กร ประกอบไปด้วย ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านความรับผิดชอบ ด้านการสนับสนุน และด้านการให้รางวัล จำนวน 24 ข้อ และเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา จำนวน 18 ข้อ รวมทั้งหมด 42 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของ ลิเคอร์ท (Likert's rating scales) มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับบรรยากาศในองค์กร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ค่า \bar{X} = 4.18) พิจารณารายด้านพบว่า ระดับบรรยากาศในองค์กร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่า \bar{X} = 4.47) รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างองค์กร (ค่า \bar{X} = 4.17) และด้านการสนับสนุน (ค่า \bar{X} = 4.10) ในระดับปานกลาง คือ ด้านการให้รางวัล (ค่า \bar{X} = 3.98) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่า \bar{X} = 4.17) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านโครงสร้างองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการแบ่งหน้าที่การทำงานของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน (ค่า \bar{X} = 4.31) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดโครงสร้างการทำงานอย่างชัดเจน (ค่า \bar{X} = 4.27) และสถานศึกษามีการกำหนดกระบวนการทำงานอย่างชัดเจน (ค่า \bar{X} = 4.19) ตามลำดับ

1.2 ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่า \bar{X} = 4.47) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศในองค์กร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีความมุ่งมั่นที่จะใช้ความรู้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ (ค่า \bar{X} = 4.59) รองลงมา คือ มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอยู่เสมอ (ค่า \bar{X} = 4.55) และมีใจรักในงานที่ทำ (ค่า \bar{X} = 4.53) ตามลำดับ

1.3 ด้านการสนับสนุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่า $\bar{X} = 4.10$) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศในองค์กร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เมื่อท่านเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน (ค่า $\bar{X} = 4.18$) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาในด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง กับผู้บริหารของท่านมักให้ออกมาแสดงความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ (ค่า $\bar{X} = 4.14$) และผู้บริหารมักมีคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานเสมอ (ค่า $\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

1.4 ด้านการให้รางวัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ค่า $\bar{X} = 3.98$) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศในองค์กร สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการให้รางวัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารมีการกล่าวยกย่องชมเชยครูที่กระทำความดี (ค่า $\bar{X} = 4.09$) รองลงมา คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น (ค่า $\bar{X} = 4.07$) และผู้บริหารจัดให้มีสวัสดิการในการทำงานแก่บุคลากรในสถานศึกษา (ค่า $\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่า $\bar{X} = 4.15$) พิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่า $\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา (ค่า $\bar{X} = 4.13$) และด้านการบรรลุเป้าหมาย (ค่า $\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการบรรลุเป้าหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก (ค่า $\bar{X} = 4.07$) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ด้านการบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาของท่านได้มีการปฏิบัติงานตามนโยบายตามเป้าหมายที่วางไว้ (ค่า $\bar{X} = 4.15$) รองลงมา คือ มีการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า (ค่า $\bar{X} = 4.10$) และมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน (ค่า $\bar{X} = 4.08$) ตามลำดับ

2.2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก (ค่า $\bar{X} = 4.24$) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ด้านความพึงพอใจในการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านได้รับความช่วยเหลือขณะทำงานจากหัวหน้างานของท่าน (ค่า $\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ ท่านมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (ค่า $\bar{X} = 4.30$) และท่านมีทัศนคติที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย (ค่า $\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก (ค่า $\bar{X} = 4.13$) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับประสิทธิผลสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ท่านผลิตสื่อที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ (ค่า $\bar{X} = 4.20$) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและความสามารถของนักเรียน (ค่า $\bar{X} = 4.18$) และผู้บริหารสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองเสมอ กับสถานศึกษาจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานและความเหมาะสมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (ค่า $\bar{X} = 4.13$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดมีความสัมพันธ์กันสูง ($r = .911$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยบรรยากาศองค์กรสามารถเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การให้รางวัล ($r=.853$) การสนับสนุน ($r=.843$) ด้านโครงสร้างองค์กร ($r=.774$) และด้านความรับผิดชอบในการทำงาน ($r=.627$) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสามารถเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ($r=.866$) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนา ($r=.860$) และด้านความพึงพอใจในการทำงาน ($r=.794$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ในด้านบรรยากาศองค์กรประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านความรับผิดชอบใน การทำงาน ด้านการสนับสนุน และด้านการให้รางวัล ประสิทธิภาพสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความพึงพอใจในการทำงาน และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. บรรยากาศในองค์กรของอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมในระดับมาก ทั้งนี้เพราะว่าภายในองค์กรนั้นมีจุดมุ่งหมายที่มีความชัดเจนที่บุคลากรทุกคนนั้นยอมรับได้ รวมไปถึงมีเป้าประสงค์ขององค์กรที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมของเรื่องการสื่อความหมายของบุคลากรทางในองค์กร โดยมีการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสม บุคลากรในสถานศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหารได้ บุคลากรยังตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองดี บุคลากรมีความสุขในการทำงาน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน มีการพัฒนาสิ่งใหม่ให้ทันต่อเทคโนโลยีอยู่เสมอต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พร้อมทั้งยังหมั่นพัฒนาในวิชาชีพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อัครช แซนสิงห์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาบรรยากาศองค์กรที่มีผลต่อแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานของพนักงานสำนักงาน บริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด พิจารณารายด้านทุกด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกรายด้าน มีผลปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างองค์กร โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการทำงานในสถานศึกษาและการกระจายอำนาจของผู้บริหารมีการแบ่งโครงสร้างงานตามหน้าที่เกี่ยวกับโครงสร้างองค์กรสถานศึกษาอย่างรอบคอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .774 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวสรียา บุญธรรม (2558, น. 91-92) บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และความพึงพอใจในงาน : กรณีศึกษาโรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์จังหวัดนครปฐม ซึ่งทำให้พนักงานมีความรู้สึกมั่นคง มั่นใจในองค์กร และเต็มใจปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงมีผลให้พนักงานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร เพื่อตอบสนององค์กร โดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบและนโยบายขององค์กร การรักษาระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา พุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงาน

1.2 ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรในองค์กรนั้นรู้จักภาระหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมาย มีความรักในงานที่ทำ ทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีความตั้งใจทำงาน เอาใจใส่ในงานที่ทำ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อนำความรู้ความสามารถมาปรับปรุงแก้ไขในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้มีการพัฒนาให้ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .627 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวสรียา บุญธรรม (2558, น. 92) บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และความพึงพอใจในงาน : กรณีศึกษาโรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์จังหวัดนครปฐม นอกจากนี้การบริหารงานโดยเพิ่มภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในงาน (Job enrichment) การมอบหมายงานที่ทำทลายความสามารถเป็นการปรับปรุงสมรรถภาพการทำงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสุขในการทำงาน เกิดความพึงพอใจในงาน

1.3 ด้านการสนับสนุน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรในองค์กรคอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในเรื่องของการทำงาน มีความรักความห่วงใยให้กัน คอยชี้แนะแนวทางในการทำงานและการดำเนินชีวิตอย่างถูกวิธี พร้อมทั้งยังมีการส่งเสริมในด้านจิตใจ ด้านการทำงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ช่วยกันแก้ปัญหาในการทำงาน เป็นกำลังใจและให้เกียรติกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .843 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวสรียา บุญธรรม (2558, น. 93) บรรยากาศองค์กร พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และความพึงพอใจในงาน : กรณีศึกษาโรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์จังหวัดนครปฐมเนื่องจากลักษณะการทำงานจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานอยู่เสมอ จึงเสมือนมีการให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือในเรื่องงานซึ่งกันและกันเสมอ จึงทำให้เกิดการรับรู้ด้านการสนับสนุนซึ่งมีความสัมพันธ์ทำให้เกิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

1.4 ด้านการให้รางวัล โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างแรงกระตุ้นให้บุคลากรในองค์กรได้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยการให้รางวัลตอบแทนเมื่อบุคคลในองค์กรประสบความสำเร็จ หรือทำงานได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยรางวัลตอบแทนให้ตามความเหมาะสมกับงาน เพราะว่าการให้รางวัลตอบแทนนั้นจะช่วยเสริมแรงให้มีแรงกระตุ้นในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .853 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวสรียา บุญธรรม (2558, น. 94) บรรยายกาขององค์กร พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และความพึงพอใจในงาน : กรณีศึกษาโรงแรมสามพราน ริเวอร์ไซด์จังหวัดนครปฐม

2. ประสิทธิภาพสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมในระดับมาก เรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาและด้านการบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ เพราะสถานศึกษาได้ประสบความสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ความสำเร็จจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง มีทัศนคติที่ดี และยังสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาวิทยาลัยให้เข้ากับยุคปัจจุบัน โดยสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรเข้าใจในบทบาทหน้าที่รวมถึงความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ของวิทยาลัยตามแนวทางปฏิรูป รวมถึงคณะผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในองค์กรนั้นได้มีส่วนร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา และแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้อย่างอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย และได้มีการส่งเสริมให้ครูจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคมส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พิจารณารายด้านทุกด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกรายด้านมีผลปรากฏเมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการบรรลุเป้าหมาย โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่สถานศึกษาได้มีการปฏิบัติงานตามนโยบายจนเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ด้วย ที่เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กร มีกระบวนการที่ถูกต้องและมีการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับงานให้มีความคุ้มค่าในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .866 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วกล้า เกิดทวี (2561, น. 168-169) ได้ศึกษาเป้าหมายเชิงกลยุทธ์การรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้ต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานกรณีศึกษาเปรียบเทียบคณะทันตแพทยศาสตร์และคณะสาธารณสุขศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2.2 ด้านความพึงพอใจในการทำงาน โดยภาพรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในองค์กรนั้นมีความสุขในการทำงาน มีทัศนคติที่ดีในงานที่ได้รับมอบหมาย ได้อยู่ในบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ดี บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้งานนั้นคุณภาพ ส่งผลให้งานที่ทำบรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .794 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุเดช เพียรความสุข และคณะ (2559, น. 83) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2.3 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา โดยภาพรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรในองค์กรมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเสมอ เพื่อมีความต้องการให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .860 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทัยรัตน์ บุญอินทร (2559, น. 119) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร ในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะรายด้าน ดังนี้

1. บรรยากาศองค์กร สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการให้รางวัล พบว่าการให้รางวัลในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรในองค์กรได้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยการให้รางวัลตอบแทนเมื่อบุคคลในองค์กรประสบความสำเร็จ หรือทำงานได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อจะเป็นการช่วยเสริมแรงทางบวกในการทำงาน

1.2 ด้านการสนับสนุน พบว่าการสนับสนุนในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการทำงานให้คอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับบุคลากรในองค์กรให้มีความรักความห่วงใยให้กัน คอยชี้แนะแนวทางในการทำงาน สนับสนุนการดำเนินชีวิตอย่างถูกวิธี พร้อมทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรได้มีการเข้ารับอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง

1.3 ด้านโครงสร้างองค์กร สถานศึกษาควรมีการจัดโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับบุคลากรในสถานศึกษา มีการกำหนดรายละเอียดกระบวนการทำงานตามกฎระเบียบของสถานศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้บริหารได้มอบหมายงานได้ตรงตามความสามารถของบุคลากรเพื่อปรับปรุงการพัฒนาการบริหารอย่างเหมาะสม

1.4 ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน สถานศึกษาควรมีการมอบหมายภาระหน้าที่บุคลากรในองค์กรอย่างชัดเจน ปลูกฝังให้มีใจรักในการทำงาน ตั้งใจทำงาน และหมั่นพัฒนาตนเองเพื่อนำความรู้ความสามารถมาปรับปรุงแก้ไขในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. ประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐจังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการบรรลุเป้าหมาย พบว่าการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานให้กับบุคลากรทุกครั้งที่มีการมอบหมายงาน เพื่อให้บุคลากรมีมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ ความเพียรพยายาม และผู้บริหารต้องมีความเชื่อมั่นในการทำงาน พร้อมทั้งยังให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จของงาน

2.2 ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา พบว่าความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมบุคลากรให้เหมาะสมกับสาขาวิชาชีพ ส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาประยุกต์กับงานให้การทำงานและการสอนนั้นประสบความสำเร็จ

2.3 ด้านความพึงพอใจในการทำงาน สถานศึกษาควรมีการให้กำลังใจแก่บุคลากรในองค์กรให้มีความสุขในการทำงาน ปลูกฝังทัศนคติที่ดีในงานที่ได้รับมอบหมาย สร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ดี เพราะการที่บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้งานนั้นคุณภาพ ส่งผลให้งานที่ทำบรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่สัมพันธ์กับบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดของรัฐ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขในการดำเนินงานจัดทำบทความวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงได้รับจากบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. [Online]. Available: <http://www.thailandlawyercenter.com> [28 มกราคม 2556].
- แก้วกล้า เกิดทวี. (2561). เป้าหมายเชิงกลยุทธ์การรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้ต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษาเปรียบเทียบคณะทันตแพทยศาสตร์และคณะสาธารณสุขศาสตร์ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญสัน อนารัตน์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสาธารณสุข. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาณุเดช เพ็ชรความสุข และคณะ. (2558). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. งานวิจัยสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สร้อยา บุญธรรม. (2558). บรรยากาศองค์การ พฤติกรรมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและความพึงพอใจในงาน : กรณีศึกษาโรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์. งานวิจัยหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัครัช แสงสิงห์. (2560). บรรยากาศองค์การที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานของพนักงานประจำสำนักงาน บริษัท เดอะมอลล์กรุ๊ป จำกัด สาขานครราชสีมา. ค้นคว้าอิสระ. บธ.บ. (บริหารธุรกิจบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ฤทัยรัตน์ บุญอินทร์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.อ. (การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ICAC2021-010300003

รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in Southern Andaman Region

ธวัชชัย นิมา^{1*}, ภัทรพล ชุ่มมี² และ ชาคริต ศรีทอง³

Thawatchai Nima^{1*} Pattarapon Chummee² and Charcrit Sritong³

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²คณะนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

³คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹College of Management Innovation Valaya Alongkorn Rajabhat University In the royal patronage

²Faculty of Management Innovation Valaya Alongkorn Rajabhat University in the Royal Patronage

³Faculty of Industrial Technology Valaya Alongkorn Rajabhat University In the royal patronage

E-mail: thawatchai2484@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบศึกษาเฉพาะกรณี โดยใช้การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก จำนวน 13 ท่าน นักท่องเที่ยว 5 ท่าน เจ้าของกิจการ 5 ท่าน และจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน การตรวจสอบความแม่นยำตรงของข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบซ้ำของแหล่งข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล 3 แหล่ง ผลวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันประกอบ 7 ปัจจัย คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว, วิถีฮาลาล, มุสลิม, ภาคใต้ฝั่งอันดามัน

Abstract

The objective of this research is to study Patterns of ways to promote Halal tourism of Muslims in the southern Andaman coast the researcher used the qualitative research methodology. Case study Data were collected by interviewing in-depth personal interviews of 13 persons, 5 tourists, 5 business owners, and 3 academic experts. Data validation was conducted using the triangulation method of data sources. Checking 3 data. The research found that the guidelines for promoting Halal tourism of Muslims in the southern Andaman coast consist of 7 factors which are 1) Product side 2) Price 3) Distribution channel 4) Marketing promotion 5) Personnel 6) Creating and presenting physical characteristics 7) Process respectively

Keywords: Guidelines for promoting tourism, Halal ways, Muslims, Southern Andaman coast

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ และเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างรายได้จำนวนมากมาย การท่องเที่ยวฮาลาล เป็นช่องทางหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในธุรกิจการท่องเที่ยวทั่วโลก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งในตลาดกว่า 50 ประเทศเป็นประเทศมุสลิมที่มีศักยภาพความพร้อมในการบริการ และประเทศที่ไม่มีมุสลิมน้อยกว่า 1.6 พันล้าน ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมจากกลุ่มประเทศต่าง ๆ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้น โดยมีพฤติกรรมเคร่งครัดในศาสนาปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูงและต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกครบทั้งระบบ โดยสืบเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานประกอบการอาหารฮาลาลที่มี คุณภาพมีการบริการที่สะดวกสบาย รวมทั้งความพร้อมที่เอื้ออำนวยต่อความหลากหลายทางชีวภาพส่งผลให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นเป้าหมายของการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวมุสลิมที่มีวัฒนธรรมการบริโภคและอุปโภคแตกต่างจากนักท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องเร่งพัฒนาผู้ประกอบการโรงแรมที่ให้บริการฮาลาล ให้ความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงและสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมุสลิมได้อย่างถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม การท่องเที่ยวฮาลาล (Halal Tourism) ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความต้องการของชาวมุสลิม เริ่มจากการให้บริการจากสถานที่ต้นทางไปจนถึงจุดหมายปลายทาง ปัจจุบันการท่องเที่ยววิถีฮาลาลเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากและเป็นตลาดที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากประชากรมุสลิมโลกที่มีจำนวนมากและศักยภาพทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นของโลกมุสลิม ขณะที่ประเทศไทยก็มีจุดแข็งด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่แล้วจึงทำให้การท่องเที่ยววิถีฮาลาลเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่สำคัญ ภายใต้ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ บทความนี้มีเป้าหมายในการรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ และแนวคิดที่เป็นวรรณกรรมของทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ตลอดจนรวบรวมข้อมูลสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิมด้านอุปสงค์-อุปทาน โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อันสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสด้านธุรกิจการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ของประเทศไทย (Halal tourism and the potential of Thailand by Sarawut Aree tfarida@hotmail.com 8 Feb 2013) ปัจจุบันการท่องเที่ยววิถีฮาลาล (Halal Tourism) เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากส่วนหนึ่งเป็นเพราะประชากรมุสลิมโลกที่มีมากกว่า 1,600 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรโลกทั้งหมด ซึ่งคาดว่าใน ปี 2030 ประชากรมุสลิมจะเพิ่มขึ้นเป็น 1 ใน 3 ของประชากรโลก ที่สำคัญคือประชากรเหล่านี้แม้จะมีการศึกษาแบบสมัยใหม่ แต่นับวันก็ยิ่งใส่ใจให้ความสำคัญต่อหลักการทางศาสนามากยิ่งขึ้น (Pew Research Center, 2019)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจและคิดว่าจะมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องศึกษารูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ว่าใน

ปัจจุบันประชากรกลุ่มมุสลิมมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความตั้งใจท่องเที่ยววิถีฮาลาล ในประเทศไทยเป็นอย่างไร เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามหรือไม่ อย่างไร ควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาและมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ขอบเขตของการวิจัย

วิธีการเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ (Snowball Technique) เป็นวิธีการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือเพื่อตอบในประเด็นปัญหาการวิจัย โดยผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยเห็นว่า มีความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ผู้วิจัยจะศึกษาจริง ๆ มาก่อน 1 คน แล้วขอร้องให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นระบุรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านต่อไป จากนั้นผู้วิจัยร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญท่านใหม่ระบุชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านต่อไป จนกระทั่งครบจำนวนตามที่ต้องการ ซึ่งผู้ศึกษาเลือกนายกสมาคมโรงแรมภาคใต้ ผู้อำนวยการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ ตรัง ระนอง และจังหวัดพังงา จำนวน 13 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภาคใต้ ชายฝั่งอันดามัน เกินหนึ่งครั้งขึ้นไปที่เข้ามาพักในโรงแรมภาคใต้ ชายฝั่งอันดามัน ประเทศไทย ใน 5 จังหวัดประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงาตามการแบ่งให้พระภิกษุภิกขุว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 พระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 137 ก ลงวันที่ 30 ธันวาคม (2551)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเริ่มจากกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ จากวารสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อสรุปรูปแบบปัจจัยเบื้องต้นในด้านรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Research) โดยศึกษาเฉพาะรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยปรับปรุงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษารูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน 7 ปีวิจัยผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 ท่านหรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว โดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) จากผู้ที่มาท่องเที่ยวตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักท่องเที่ยว เป็นผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามัน ที่มีสถิติตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถอธิบาย แนะนำ รวมถึงการให้ข้อมูลที่เหมาะสมในการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักท่องเที่ยว เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบที่ไม่ได้มากับกรุ๊ปทัวร์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถสะท้อนข้อมูลด้าน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการที่เหมาะสมกับงานวิจัย

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) เช่น ที่ปรึกษาการท่องเที่ยวภาคใต้ นายกสมาคมการท่องเที่ยวภาคใต้ ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นต้น จำนวน 3 ท่านหรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์การทำงานการแก้ปัญหาการท่องเที่ยว โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาโครงการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี เช่น โครงการพัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาคใต้ที่ต้องรับผิดชอบงานที่ปรึกษาทางด้านการท่องเที่ยว โครงการสร้างผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคใต้ เป็นต้น

2. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การแก้ปัญหาให้กับสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 10 สถานประกอบการ ที่มีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านการท่องเที่ยวในภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 เจ้าของกิจการโดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) เช่น เจ้าของกิจการดำเนินการกิจการมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่านหรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการ เป็นเจ้าของกิจการโรงแรม ระดับ 3 ดาวขึ้นไปหรือ
2. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการ รีสอร์ท ระดับ 3 ดาวขึ้นไปหรือ 20 ห้องพักขึ้นไปและ
3. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการต้องเปิดกิจการมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

เนื่องจากเจ้าของกิจการเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสำคัญกลุ่มหนึ่งดังนั้นต้องใช้เจ้าของกิจการที่มีประสบการณ์จึงจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และสามารถทราบปัญหาและความต้องการทั้ง 7 ด้านได้อย่างสมบูรณ์ในด้าน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ

การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามปลายเปิดที่มีความยืดหยุ่นสูง โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ (guided interview) กล่าวคือ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หรือเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิธีการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง หรือมีการนำ คำสำคัญ (keywords) มาใช้ประกอบในการชี้แนะคำถาม กล่าวคือ มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน โดยมีข้อคำถามดังนี้

1. บริบทของการท่องเที่ยวภาคใต้ในสภาวะปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. การท่องเที่ยวภาคใต้มีรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันอย่างไร
3. การท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามันมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภาคใต้มีรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันอย่างไร
4. ปัจจัยด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคคล ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ และส่งผลอย่างไรเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้สามารถพูดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภาคใต้ได้อย่างอิสระไม่มีกำแพงกั้นระหว่างผู้สัมภาษณ์ ซึ่งยึดหลักความเต็มใจของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลักและสามารถอธิบายสอบถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้สัมภาษณ์ได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับผู้ให้สัมภาษณ์คนแรกและคนที่สองเพื่อนำข้อมูลเป็นแนวทางการถามในผู้สัมภาษณ์คนลำดับต่อไป จนกระทั่งถึงจุดอิ่มตัวของข้อมูลคือไม่มีคำตอบในประเด็นนอกเหนือจากผู้ให้ข้อมูลคนก่อนหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันสำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (major themes) หรือตามคำสำคัญที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) ตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันอันเป็นกระบวนการวิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การ

วิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และระหว่างการทำนิพนธ์กระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการสะท้อน (reflecting) ควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการกระบวนการสะท้อนในแต่ละช่วงหรือในแต่ละขั้นตอนควบคู่ไปกับการดำเนินการกระบวนการวิจัย เพื่อเสริมสร้างกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ให้มีความแกร่งและแม่นยำตรง เพื่อให้กระบวนการวิจัยครั้งนี้มีความเข้มข้น (intensive process) มากยิ่งขึ้น และผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยการพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์ร่วมด้วยเพื่อแสวงหาหรือให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันเป็นแนวทางประการสำคัญที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันต่อไป การตรวจสอบความแม่นยำตรงของข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบข้อมูล 3 แหล่ง

1. ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลการสืบค้นบทวรรณกรรมต่าง ๆ (documentary research) เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ ข้อมูลตามเว็บไซต์ รายงานการวิจัย เป็นต้น
2. ข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามันมากกว่าสองครั้งขึ้นไป
3. ข้อมูลจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาโครงการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี เช่น โครงการพัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาคใต้ที่ต้องรับผิดชอบงานที่ปรึกษาทางด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น
4. เจ้าของกิจการมีประสบการณ์ในด้าน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Research) โดยศึกษาเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน การเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยปรับปรุงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 ท่าน โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) จากนักท่องเที่ยว โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคือ นักท่องเที่ยวที่เที่ยวในภาคใต้ฝั่งอันดามัน และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในภาคใต้ฝั่งอันดามัน จำนวน 5 ท่าน ผลการวิจัยด้านปัจจัยผลิตภัณฑ์ ประเทศไทยฝั่งทะเลอันดามัน มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามเป็นต้นทุนอยู่แล้วดังนั้นการที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวในวิถีฮาลาลจึงเป็นเรื่องที่ดีที่น่าสนใจเพราะพื้นฐานประชาชน

ภาคใต้ นับถือมุสลิมอยู่แล้ว ดังนั้นการส่งเสริมด้านผลิตภัณฑ์ควรชูประเด็นหรือแสดงวิถีการท่องเที่ยวแบบวิถีฮาลาลให้ชัดเจนทั้งด้านสถานที่พัก เช่น โรงแรมควรได้มาตรฐาน และมีที่ปฏิบัติตามศาสนาอย่างเหมาะสม รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวควรมีการแบ่งเฉพาะการท่องเที่ยววิถีฮาลาลโดยเฉพาะเพื่อเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mazlina Mahdzar (2018) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีฮาลาลต้องมีมาตรฐานทั้งที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว อาหาร รวมไปถึงการนำเที่ยวที่เหมาะสมกับวิถีฮาลาล 2) ปัจจัยด้านราคา พบว่าประเทศไทยมีความเหมาะสมทางด้านราคาในการเลือกมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านราคา ควรมีราคาที่เหมาะสมที่จะมาได้ตามการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคล รวมถึงต้องครอบคลุมทั้งท่องเที่ยว ข้อปลีก พักผ่อน ตามศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Timothy and Olsen(2006) ที่ได้สรุปว่านอกเหนือจากแรงจูงใจด้านศาสนาที่เป็นการท่องเที่ยวเป็นหลักแล้ว ชาวมุสลิมส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อไปเยี่ยมญาติมิตร นอกจากนั้นยังมีด้านธุรกิจ ข้อปลีก และพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งราคาก็เป็นส่วนส่งเสริมในการมาท่องเที่ยวในวิถีฮาลาลเช่นกัน 3) ด้านการช่องทางการจัดจำหน่ายและ 4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาดทั้งสองปัจจัยควรมีการส่งเสริมไปพร้อมๆกัน การส่งเสริมหาช่องทางในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งในอดีตเป็นการบอกต่อแบบปากต่อปาก และการท่องเที่ยวในกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับ กลุ่มตลาดมุสลิมเช่นกัน เช่น การเปิดงาน “Muslim Friendly Destination” เพื่อให้ความรู้ และเตรียมความพร้อมรองรับตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิมของประเทศไทย แหล่งท่องเที่ยว ศาสนสถาน ห้องละหมาด ชุมชนมุสลิม ตลอดจนโรงแรม ร้านอาหารฮาลาล และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เหมาะกับกลุ่มตลาดมุสลิม ดังนั้นการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยภาครัฐเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่มีการส่งเสริมเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งรวมถึงการเปิดตัว Mobile Application “Thailand Muslim Friendly Destination” ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิม นำเสนอสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับ กลุ่มตลาดท่องเที่ยวมุสลิม โดยรวบรวมข้อมูลร้านอาหารฮาลาล มัสยิด และโรงแรมที่พัก เพื่อเป็นช่องทางการส่งเสริมทางการตลาดไปอีกช่องทางหนึ่ง

ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ต้องเป็นการประสานปัจจัยทั้ง 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ เพื่อให้การท่องเที่ยวในวิถีฮาลาลได้รับการสนใจและมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยการส่งเสริมทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร การนำเที่ยวให้เป็นวิถีฮาลาลตามหลักศาสนาอย่างชัดเจน และควรมีการส่งเสริมการขายที่ตรงกลุ่มเป้าหมายทั้งการมาท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตของตัวเอง หรือการมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัว ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยต้องผสมผสานกันเพื่อให้เป็นไปตามหลักวิถีฮาลาล ตามหลักศาสนาอิสลาม เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจในการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยในภาคใต้ฝั่งอันดามันตามวิถีฮาลาล

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ต้องเป็นการประสานปัจจัยทั้ง 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการนำไปใช้กับการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามันที่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ภัทรพล ชุ่มมี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ศรีทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ตรวจสอบงานและให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Aree, S. (2017). **Islamic Tourism: Opportunities of Thailand in the ASEAN Economic Community**. Doctor of Philosophy, Department of Western Asian Studies Ali Ali Muslim University, India and Center Leader Specialization, Muslim studies Chulalongkorn University.
- Pew Research Center. (2019). **The Future of the Global Muslim Population: Projections for 2010-2030**. Retrieved March 18, 2011, from http://www.euro-muslims.eu/future_global.pdf. +Piangpis Sriprasert (2014)
- Mahdzar, M. (2018). **Tourists' Perception on Memorable Tourism Experience Towards Their Revisit Intentions to Islamic Tourism Destination in Shah Alam**. Selangor Journal of Emerging Economies & Islamic Research. 7(1) 2018, 37 – 44
- Timothy & Olsen (2006). **Tourism, religion and spiritual journeys Religious tourism and spiritual travel adorned**. 23, p. 1-285.

ICAC2021-010300004

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภท
เทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย

Confirm the non-quality reduction management model of the
thermoplastic plastic factory in Thailand

บรรเทิง ศรีอาจ^{1*}, ชาคริต ศรีทอง², ธีร์ธนิษ์ ศิริโวหาร³ และ กันต์ฤทัย คลังพหล⁴
Banterng Sriard^{1*}, Charcrit Sritong², Theathanick Siriwoharn³ and Kanreutai Klangphahol⁴

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

⁴คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹College of Innovative Management, Valaya Alongkorn Rajabhat University

²Faculty of Industrial Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University

³Faculty of Management Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University

⁴Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University

Email.: banterng55@hotmail.co.th^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารจัดการ
ผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบโควตาอัตราส่วนของโรงงาน จำนวนประชากร 3,144 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ตามเกณฑ์ของแฮร์ และคนอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานประกอบการ เจ้าของกิจการ ผู้จัดการ
หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 640 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยสถิติ
ที่ใช้ในการวิจัยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง
วิเคราะห์โดยโปรแกรมลิสเรล (Serial NO.LP872-45SSI-46934)

ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารจัดการผลิต ของ
โรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องของโมเดลมี ค่า
 $\chi^2 = 0.15$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.15$, $p\text{-value} = 0.695$, $CFI = 1.00$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 1.00$, $SRMR$
 $= 0.0016$, $RMSEA = 0.00$

คำสำคัญ: องค์ประกอบเชิงยืนยัน, การบริหารจัดการผลิต, พลาสติก

Abstract

This research aims to Analyze and verify the confirmation elements of production management. Of thermoplastic plants in Thailand Quantitative research Using the quota sampling method of 3,144 population factories, the sample size was determined based on hair and others criteria. Business owner 640 managers or delegates. The tools used to collect the data were questionnaires by research statistics, percentage, mean, standard deviation. And the analysis of structural equations model analyzed by Lissrail program (Serial NO. LP872-45SSI-46934)

The results of the research showed that the analysis and verification of the confirmatory elements of production management. Of thermoplastic plants in Thailand. The model's conformity index was $\chi^2 = 0.15$, $df = 1$, $\chi^2 / df = 0.15$, $p\text{-value} = 0.695$, $CFI = 1.00$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 1.00$, $SRMR = 0.0016$, $RMSEA = . 0.00$

Keywords: affirmative component, production management, plastics

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ประเทศไทยมีจำนวนโรงงานเครื่องฉีดพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติกของธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อยในประเทศไทยอยู่เป็นจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 3,144 แห่ง เป็นโรงงานขนาดย่อม 2,993 แห่ง โรงงานขนาดกลาง 151 แห่ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2562) ทำให้เกิดอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูงประกอบกับ ราคาน้ำมันที่มีราคาแพงจึงส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับโรงงานเครื่องฉีดพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อยในประเทศไทยเนื่องจากเม็ดพลาสติกส่วนใหญ่ได้จากอุตสาหกรรมปิโตรเลียมจึงทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน เมื่อต้นทุนในการผลิตสูงและมีจำนวนคู่แข่งทางการผลิตมาก แต่ละโรงงานจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการกระบวนการผลิตให้เกิดต้นทุนต่ำที่สุดและมีกำไรมากที่สุด ดังนั้น กระบวนการผลิตจึงต้องมีประสิทธิภาพสูง การที่จะทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูงได้นั้นทางโรงงานต้องมีการวางแผนการผลิตที่ดี มีการจัดการด้านการผลิตที่เหมาะสม โดยการกำจัดความสูญเปล่าในการผลิต โดยเฉพาะการลดปริมาณของไม่ได้คุณภาพแต่ในรอบปี 2557 – 2561 มีโรงงานที่ควบคุมของไม่ได้คุณภาพในการผลิตไม่ได้ทำให้ต้องเลิกกิจการลงดังสถิติ ดังในตาราง 1

ตารางที่ 1 โรงงานที่ควบคุมของไม่ได้คุณภาพในการผลิตไม่ได้ทำให้ต้องเลิกกิจการ

เลิกกิจการ			
ปี พ.ศ	จำนวนโรงงาน	ทุน (ล้านบาท)	คนงาน (คน)
2557	1,517	32,030.93	48,462
2558	2,561	52,781.05	81,009
2559	1,498	34,535.09	36,073
2560	1,441	85,858.11	41,241
2561	1,603	34,988.22	40,305

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลธุรกิจอุตสาหกรรมศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกรมโรงงานอุตสาหกรรม

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจและคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องทำการศึกษาวินิจฉัยและจะเห็นได้ว่าของเสียในกระบวนการผลิตของโรงงานพลาสติกประเภทขึ้นรูปด้วยการฉีดพลาสติกชนิดเทอร์โมพลาสติก มีการผลิตของเสียเพิ่มมากขึ้น มาจากการบริหารจัดการผลิต ทำให้การผลิตมีต้นทุนที่สูงขึ้นในการที่จะทำให้ของไม่ได้คุณภาพนั้นนำกลับมาใช้ใหม่ได้และทำให้เกิดผลกระทบต่อตามมาอีกมากมายด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณศึกษาจากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ โรงงานของเครื่องฉีดพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยผู้ประกอบการที่ยังดำเนินงานอยู่ จำนวน 22 จังหวัดประกอบด้วยจังหวัดกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี นครนายก นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ตามการแบ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือผู้บริหารประกอบด้วย เจ้าของกิจการ ผู้จัดการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจำนวน 3,144 แห่ง เป็นโรงงานขนาดย่อม 2,993 แห่ง โรงงานขนาดกลาง 151 แห่ง แบ่งตามเขตอุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ คือโรงงานของเครื่องฉีดพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยโดยแบ่งเป็นสัดส่วนดังนี้ ขนาดกลาง 32 แห่ง และขนาดเล็ก 608 แห่ง รวมกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 640 แห่ง

ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงงานของเครื่องฉีดพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ที่ยังดำเนินกิจการอยู่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยการนำเอากรอบแนวคิดการบริหารจัดการผลิต มาสร้างเป็นแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่โรงงานของเครื่องฉีดพลาสติกประเภท เทอร์โมพลาสติกของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยจำนวน 640 คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังมีรายละเอียดดังผู้วิจัยได้สร้างตามความมุ่งหมายของงานวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผลิต ของเครื่องฉีดพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้พัฒนาขึ้น โดยศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องของการใช้ภาษาให้ครอบคลุมเนื้อหาของงานวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แนะนำแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้าน เพื่อทดสอบความตรงความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาความสมบูรณ์อีกครั้งและนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา กลุ่มโรงงานเครื่องฉีดพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในประเทศไทย ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี จำนวน 30 ตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ขั้นตอนที่ 6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทำการแจกเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามโครงสร้างเนื้อหาการวิจัยประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนโรงงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุงาน ระดับการศึกษา ประกอบธุรกิจมานาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย โดยมีเนื้อหาตามตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ การวางแผน การจัดการ การบังคับบัญชาหรือการสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการบริหารจัดการผลิต

สถิติที่ใช้วัดความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
χ^2 / df	น้อยกว่า 2.00	0.15	ผ่านเกณฑ์
p-value	มากกว่า 0.05	0.695	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.05	0.00	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.95	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.95	1.00	ผ่านเกณฑ์
AGFI	มากกว่า 0.95	1.00	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.05	0.002	ผ่านเกณฑ์

1. ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงจำนวน 5 ตัวแปรและตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 15 ตัวแปร ผลจากการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งค่าต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 0.15 มีค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.695 แสดงให้เห็นว่าโมเดลองค์ประกอบมีความเหมาะสมพอดีกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) ค่าเท่ากับ 0.15 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2.0 แสดงให้เห็นว่าโมเดลโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่าดัชนีความเหมาะสมพอดี (GFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 และค่าดัชนีความเหมาะสมพอดีเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งค่าดัชนีทั้งสามผ่านเกณฑ์การพิจารณาเนื่องจากมีค่ามากกว่า 0.9 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่าดัชนีรากที่สองของ กาลังสองของเศษ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0016 และค่าดัชนีรากของกำลังสองความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 ซึ่งทั้งสองค่ามีค่าต่ำมากใกล้ศูนย์ นั้นแสดงให้เห็นว่ามีความเหมาะสมพอดีของตัวแปรแฝงกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถวัดการบริหารจัดการผลิตของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง สามารถนำมาใช้การบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Adjerid et al (2015) การวางแผนการผลิตนั้นมีส่วนสำคัญที่ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจจะทำให้ชิ้นงานเสียหายได้ ต้องมีการวางแผนการผลิตที่ดีไม่ยุ่งยากสลับไปมาในการผลิตการจัดพนักงานให้ทำงานที่เหมาะสม การกำหนดตำแหน่งงาน ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนจำนวนคน ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการ รวมถึงการจัดโครงสร้างตำแหน่ง โครงสร้างองค์กร เพื่อจัดลำดับการบริหารและสั่งการด้วย โดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อสร้างความแน่ใจว่าธุรกิจสามารถดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และส่งมอบผลงานที่มีคุณภาพแก่ลูกค้าได้ตรงตามข้อตกลง

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ควรนำแบบการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย นำไปเป็นเครื่องมือในการวัดการบริหารจัดการผลิต ของโรงงานพลาสติกประเภทเทอร์โมพลาสติกในประเทศไทย
2. ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญที่มีน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผน ประเด็นคำถามเกี่ยวกับด้านการวางแผน มีค่าน้ำหนักที่น้อย จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแบบทดสอบให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทที่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ศรีทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ตรวจสอบงานและให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธนิษฐ์ ศิริโวหาร รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนวคิด คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2562). สรุปลักษณะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย ปี 2562 และแนวโน้มปี 2563.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงซ้อน. พิมพ์ครั้งที่ 14. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Adjerid, I., A. Acquisti, R. Telang, R. Padman, J. Adler-Milstein. (2015). **The impact of privacy regulation and technology incentives: The case of health information exchanges.** Management Sci. 62(4): 1042–1063
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. (2006). **Multivariate data analysis.** 6th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

ICAC2021-010300005

สภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561
กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

The Dual System of Vocational Training Management under the
Assessment Criteria of Vocational Education Institute 2018:
Case Study of Thonburi Commercial College

ชญญลักษณ์ จีระออน^{1*} และ เสวียน เจนเขว้า²

Tanyaluck Jeeraon^{1*} and Sawien JenKwao²

คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Teacher Training College Phranakhon Rajaphat university, Bangkok, Thailand

E-mail: aomsub.por@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรีโดยผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เมื่อพิจารณาถึงข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีพบว่าสถานศึกษาควรเพิ่มเติมระบบการช่วยเหลือดูแลผู้เรียนเพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในระหว่างการศึกษา รวมถึงปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และทดสอบมาตรฐานตามหลักสูตรและตามเกณฑ์การประเมิน

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

คุณภาพการศึกษาที่กำหนดระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the dual system of vocational training management under the assessment criteria of vocational education institute 2018. 2) to study suggestions for the dual system of vocational training management under the assessment criteria of vocational education institute 2018: case study of Thonburi Commercial College. The sample size of this research was 200 persons. The instrument used for gathering data were five-point rating scale questionnaire with a level of statistical significance at 0.98. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation

The result showed that: 1) The dual system of vocational training management under the assessment criteria of vocational education institute 2018 consisted of five aspects namely, students and graduates, curriculum and teaching management, teachers and educational boards, participation, and fundamental elements, was overall at high level, with the average at 4.03. When considering each aspect, it was found at high level with the average between 3.98 and 4.09. and 2) In terms of suggestions for the dual system of vocational training management, student supporting system should be implemented to minimize quit problems during semester. In addition, curriculum should be updated regularly to meet companies' demand. Additionally, a standard of curriculum should be tested based on an assessment criteria of vocational education institute 2018 between educational institute and companies as indicators in order to inform the related stakeholders about the effectiveness of the dual system of vocational training management.

Keywords: The dual system of vocational training management

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการอาชีวศึกษาและความสำคัญกับนโยบายการจัดการศึกษาร่วมกับภาคเอกชนหรือสถานประกอบการ ในการจัดการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในการฝึกอาชีพซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งจะนำไปสู่ การแก้ปัญหาในด้านคุณภาพของแรงงานทางด้านพาณิชย์กรรมซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวเรียกว่า “การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dal Vocational Training) หรือ DVT” เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เชื่อมโยงเพื่อผลักดันนโยบายรัฐบาลสู่สถานศึกษาในสังกัด ประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยจัดตั้งคณะอนุกรรมการอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้น

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการในเรื่อง การจัดหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพการวัดและประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีสายปฏิบัติการให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทักษะ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระ ได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพและมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ (แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557, ออนไลน์)

จากการทบทวนเอกสารรายงานสถานการณ์การผลิตและแนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษาในประเทศ รับผิดชอบโดยสถาบันการศึกษาภาครัฐและเอกชนกว่า 800 แห่งทั่วประเทศ มีนักเรียนประมาณ 1 ล้านคน อยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 6.9 แสนคน เป็นระดับ ปวช. กว่า 2 แสนคน และระดับ ปวส. 1.5 แสนคน ในจำนวนนี้ประมาณร้อยละ 80 ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ศึกษาต่อและสำเร็จ ระดับ ปวส. ศึกษาต่อประมาณร้อยละ 50 แม้ตลาดแรงงานจะมีความต้องการในกลุ่มนี้สูง แต่นักเรียนส่วนใหญ่กลับเลือกเรียนสายสามัญ โดยสัดส่วนนักเรียนเรียนต่อสายสามัญ : ปวช. เป็น 60 : 40 จากเป้าหมายที่ตั้งไว้ 50 : 50 และแม้จะมีผู้เข้าเรียนในสายอาชีวศึกษา แต่นักเรียนจำนวนมากก็นิยมเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาตรี ทำให้เกิดความขาดแคลนแรงงานระดับกลาง สาเหตุหลักมาจากค่านิยมที่มองว่าเด็กนักเรียนอาชีวศึกษา เป็นเด็กเรียนไม่ดี เกเร ยากจน คุณภาพของเด็กที่จบไม่มีทักษะเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผลมาจากคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อค่าจ้างทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างค่าจ้างระดับ ปริญญาตรีและ ปวช./ปวส. ค่อนข้างสูงทำให้เด็ก/ผู้ปกครองสนับสนุนให้เรียนต่อ

สามัญจนถึงปริญญาตรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : ออนไลน์)

การจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีเทคนิควิธีการบริหารที่แตกต่างกันออกไปทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำกับดูแลมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา จากการประเมินมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในเป็นผลย้อนกลับโดยพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรต้องมีการทบทวนการบริหารงานในระดับสถานศึกษา ซึ่งผลการประเมินพบว่าตามมาตรฐานการอาชีวศึกษามีหลายประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาอาชีวศึกษาของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558 : อ้างอิงใน สมพร ชูทอง, 2560 : ออนไลน์)

วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี (Thonburi Commercial College) เป็นวิทยาลัยด้านพาณิชย์การที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย ได้รับเลือกเป็นสถานศึกษาดีเด่นในปี พ.ศ. 2541 และสถานศึกษามาตรฐานอาชีวศึกษาดีเด่นในปี พ.ศ. 2542 สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรแห่งการสร้างภูมิปัญญาวิชาชีพด้านบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล เปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีหลักสูตรที่เป็นการเรียนการสอนแบบทวิภาคี จำนวน 9 สาขา โดยปี 2562 มีนักเรียนทั้งสิ้น 2,205 คน เพิ่มขึ้นจาก ปี 2561 จำนวน 46 คน อย่างไรก็ตาม จากสถิติของจำนวนนักเรียนที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกปีแต่กลับพบว่ามีอัตราการเพิ่มขึ้นที่ลดลง ทั้งนี้การรับนักเรียนเพิ่มในแต่ละปีมีจำนวนไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพของสถานศึกษา อันประกอบด้วยความพร้อมทางด้านบุคลากรของสถานศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และปัจจุบันสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือกับสถานศึกษามีจำนวนมากและหลากหลาย ทำให้มีปัญหาและอุปสรรคต่อครูที่มีอยู่จำกัด และมีภาระงานสอนมาก อีกทั้งต้องออกไปนิเทศในสถานประกอบการ และนอกจากนี้สถานประกอบการได้มีข้อท้วงติงในตัวพฤติกรรมของผู้เรียนที่ไม่มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในเรื่องการมีวินัย การตรงต่อเวลา ความขยันอดทนความรับผิดชอบ อย่างไรก็ตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคียังคงใช้หลักสูตรการอาชีวศึกษาเช่นเดียวกับรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาในระบบ แต่ในการดำเนินนั้นมีความแตกต่างทั้งในด้านการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะที่เหมาะสมตามบริบทของการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี และเพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียน

การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์ การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์ การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ผู้จัดการสถานประกอบการ/ผู้ควบคุมการฝึกในสถานประกอบการ และนักศึกษาที่กำลังฝึกอาชีพในระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีในสถานประกอบการกรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีจำนวนประชากร ดังนี้

- 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู จำนวน 8 คน
- 1.1.2 ผู้จัดการสถานประกอบการ/ผู้ควบคุมการฝึก จำนวน 17 คน
- 1.1.3 นักเรียนที่กำลังฝึกอาชีพในระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีในสถานประกอบการ จำนวน

320 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 8 คน ผู้จัดการสถานประกอบการ/ผู้ควบคุมการฝึก ใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 17 คน ส่วนนักเรียนที่กำลังฝึกอาชีพกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Kerjcie and Moran, 1970, น. 608 – 609, อ้างถึงใน มงคล ราชบุตร, 2550, น. 65) ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 175 คน รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 200 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ผู้จัดการสถานประกอบการ/ผู้ควบคุมการฝึก และนักเรียนที่กำลังฝึกอาชีพในระบบอาชีวศึกษาทวิภาคีในสถานประกอบการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา 4) ด้านการมีส่วนร่วม และ 5) ด้านปัจจัยพื้นฐาน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย ปีการศึกษา 2563

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าโดยนำมาประมวลเพื่อสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

2. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข เพื่อให้ข้อเสนอแนะด้านความถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยใช้วิธีการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item objective congruence) และดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งในด้านความครอบคลุมความเป็นปรนัย และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กับ ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู จำนวน 4 คน ผู้จัดการสถานประกอบการ/ผู้ควบคุมการฝึก จำนวน 4 คน นักศึกษาที่กำลังฝึกอาชีพ จำนวน 22 คน รวม 30 คน โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แล้วจึงนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.98 ก่อนนำไปปรับใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ทำเครื่องหมาย \checkmark ลงในหรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ (ชาย - หญิง) และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะข้อคิดเห็น ประเด็นปัญหาหรือแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สามารถสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ของวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

เมื่อพิจารณารายละเอียดตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ด้าน พบว่า

(1) ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษา มีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้/ปฏิบัติกิจกรรมหรือทักษะการเป็นผู้ประกอบการหรือเรียนรู้/ฝึกการประกอบอาชีพอิสระจากตัวแบบที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

(2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.97 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R8C) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

(3) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือครูผู้สอนมีคุณวุฒิการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่สอน มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญทุกรายวิชาที่สอน และจัดการเรียนการสอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการสอน ที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

(4) ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อให้

สถานศึกษาและสถานประกอบการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11

(5) ด้านปัจจัยพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสถานศึกษาพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูล และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้เต็มศักยภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

2. ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 พบว่า

สถานศึกษาควรเพิ่มเติมระบบการช่วยเหลือดูแลผู้เรียนเพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและลดปัญหาการลาออกของนักเรียนในระหว่างการศึกษาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและมีการประสานงานระหว่างกัน นำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี มาใช้เป็นข้อมูลประกอบสำหรับการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และทดสอบมาตรฐานตามหลักสูตรและตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่กำหนดระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อเป็นตัวชี้วัดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบถึงประสิทธิภาพของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 กรณีศึกษา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ต่อไปนี้

1. ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้/ปฏิบัติกิจกรรมหรือทักษะการเป็นผู้ประกอบการหรือเรียนรู้/ฝึกการประกอบอาชีพอิสระจากตัวแบบที่ประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ซึ่งสอดคล้องกับ (Minghata and Yasinb, 2010) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการศึกษา 16 องค์ประกอบ และส่วนหนึ่งในองค์ประกอบนั้น ได้แก่ วิธีการสอนของสถานศึกษาและทักษะของนักศึกษา การให้คำปรึกษาความเป็นเจ้าของธุรกิจทักษะด้าน ICT

2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษา

ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R8C) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ซึ่งสอดคล้องกับ (Minghata and Yasinb, 2010) ซึ่งได้ศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับการศึกษาระดับ 16 องค์ประกอบ และส่วนหนึ่งในองค์ประกอบนั้นได้แก่ วิธีการสอนของสถานศึกษา และทักษะของนักศึกษา การให้คำปรึกษา ความเป็นเจ้าของธุรกิจ ทักษะด้าน ICT และสอดคล้องกับ (Sandra Hasanefendic, Manuel Heitor Hugo Horta, 2016) อาชีวศึกษาและวิชาชีพชั้นสูงช่วยสร้างความแตกต่างในระบบการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้ จากปัญหาและการสร้างโครงการวิจัยระยะสั้น การฝึกหัดทั้งการเรียนรู้และการฝึกอบรมช่วยเพิ่มกระบวนการวิจัย รวมถึงพาร์ทเนอร์ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และสอดคล้องกับ (ประภาส เกตุไทย, 2555) ซึ่งได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า ด้านครูผู้สอน ด้านสังคม ด้านผู้บริหาร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3. ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือครูผู้สอนมีคุณวุฒิ การศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่สอน มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญทุกรายวิชาที่สอน และจัดการเรียนการสอนตรงตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ซึ่งสอดคล้องกับ (จิตาภา ถิรศิริกุล, 2559) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี อาทิ สถานศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพ สถานประกอบการ ที่มีความพร้อมในการจัดการฝึกอาชีพ ผู้เรียนที่มีความรู้และทักษะพื้นฐานเพื่อเข้ารับการฝึกอาชีพ หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคสถานประกอบการ ครูในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ครูฝึก ในสถานประกอบการที่ผ่านการอบรมทักษะ การสอนโดยมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิด ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในหลาย ๆ และสอดคล้องกับประภาส เกตุไทย (2555) ซึ่งได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า ด้านครูผู้สอน ด้านสังคม ด้านผู้บริหาร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4. ด้านการมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาและสถานประกอบการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ซึ่งสอดคล้องกับ (สหชาติ สุดเรือง และสุนทรีวรรณไพเราะ, 2562) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของผู้บริหารอาชีวศึกษาจังหวัดพัทลุง สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยการสนองการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555 - 2569 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมียุทธศาสตร์ที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล

5. ด้านปัจจัยพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความพร้อมและเพียงพอต่อการใช้งานของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสถานศึกษาพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูล และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้เต็มศักยภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ซึ่งสอดคล้องกับ (จิตภาภา ธิริศิริกุล, 2559) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการผลการศึกษาคือ คุณลักษณะการจัดการศึกษาที่เน้นคุณภาพของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี อาทิ สถานศึกษาที่ผ่านการรับรองคุณภาพสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการจัดการฝึกอาชีพ ผู้เรียนที่มีความรู้และทักษะพื้นฐานเพื่อเข้ารับการฝึกอาชีพ หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคสถานประกอบการครูในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ครูฝึกในสถานประกอบการที่ผ่านการอบรมทักษะ การสอน โดยมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิด ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ และสอดคล้องกับประภาส เกตุไทย (2555) ซึ่งได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า ด้านครูผู้สอน ด้านสังคม ด้านผู้บริหาร ด้านเศรษฐกิจด้านการเมือง และด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นนอกเหนือจากปัจจัยหลัก 5 ด้าน เพื่อให้ได้มุมมองด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอันจะส่งผลต่อการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ควรทำการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตการศึกษาอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.ไตรรัตน์ สิทธิกุล ผู้ทรงคุณวุฒิที่คอยดูแลให้คำปรึกษาและแก้ไข

ข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอนตลอดระยะเวลาการทำงานการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ระติกรณ นิมมะจันทร์ อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แจ่มเจริญ อาจารย์ ดร.วีระสิทธิ์ พินจำรัส ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ พร้อมทั้งกรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ปรับปรุงการค้นคว้าอิสระจนสมบูรณ์ขึ้น ตลอดจนบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเป็นอย่างดี ทำให้การศึกษาวิจัยนี้สามารถดำเนินงานสำเร็จลุล่วงลงได้

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ที่ให้กำเนิดและสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดีเสมอมา ครูอาจารย์ทุกท่านที่มอบความรู้ติดตัว รวมไปถึงผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้กำลังใจเสมอมา

หากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยขอแสดงความดีใจในครั้งนี้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยอันทรงคุณค่าควรแก่การเทิดทูน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557.

จิตาภา ธีรศิริกุล. (2559). การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศต่าง ๆ : คุณลักษณะร่วมและปัจจัยแห่งความสำเร็จ. วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนสฤดาฯสยามบรมราชกุมารี. 22 (1), 51 – 60.

ประภาส เกตุไทย. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาอุตสาหกรรมศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.

มงคล ราชบุตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทช่างอุตสาหกรรมของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557.

สมพร ชูทอง. (2560). การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่มาตรฐานของวิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สหชาติ สุดเรือง และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของผู้บริหารกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษา จังหวัดพัทลุง สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ใน การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ
ครั้งที่ 20 วันที่ 15 มีนาคม 2562. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **แนวทางการประเมินคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564).** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

Minghata, A. D. (2010). A sustainable framework for technical and vocational education
in Malaysia. **Procedia Social and Behavioral Sciences** 9. 2010 (1), 1233–1237.

Sandra H, & Manuel, H. H. (2016). Training students for new jobs: The role of technical
and vocational higher education and implications for science policy in Portugal.
Technological Forecasting and Social Change. 113 (B), 328-340.

ICAC2021-010300006

คุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของผู้บริหาร
สถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา
กรุงเทพมหานคร

Actual And Desirable Needs Assessment for The Characteristics of Director
as Perceived by Teachers and Educational Personnel of The
Institute of Vocational Education Bangkok

ชาญ งามสิริพร^{1*} และ เสวียน เจนเข้ว่า^{2*}

Chan Ngamsiriporn^{1*} and Sawien Jenkwao^{2*}

วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Teacher Training College Phranakorn Rajaphat university Bangkok Thailand

E-mail: tatiteee@gmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 285 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบ T-Test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One way Analysis และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการศึกษาพบว่า

1. คุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากและมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.740 และ 4.369 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.674 และ 0.487 ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในภาพรวม โดยจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยเรียงจากค่ามากไปหาค่าน้อย พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ที่ $PNI = 0.186$ รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ ที่ $PNI = 0.163$ และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ $PNI = 0.154$

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น,คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare the desirable and actual needs assessments of the characteristics of director as Perceived by Teachers and Educational Personnel of The Institute of Vocational Education Bangkok. The samples consist of two hundred eighty five people using Stratified sampling. The instrument used for data collection was the desirable actual characteristics with a high level of reliability ($r = .98$) The data from the test were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (independent), one way analysis of variance, least significant difference and priority setting of director development needs.

The results of the study were as follows: 1) The actual and desirable characteristics of director as Perceived by students were generally at the highest and at a high level. ($\bar{X} = 3.740$ and 4.369 , $S.D. = 0.674$ and 0.487) 2) The actual and desirable characteristics of director when comparing the opinions of males and females were significantly at a level of $.05$ 3) The actual and desirable characteristics of director when compared to the opinions of work experience were significantly at a level of $.05$. 4. The results of need assessment were ordered in order of highest to lowest, it was found that morality and ethics had the highest need at $PNI = 0.186$, followed by competence at $PNI = 0.163$ and personality and interpersonal relationship at $PNI = 0.154$

Keywords: Need Assessment, The Characteristics of Director

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยทำให้การดำเนินงานสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ความเข้าใจในหลักการบริหาร รวมทั้งประสบการณ์ของผู้บริหารเอง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพต้องอาศัยความเป็นผู้นำ เป็นตัวจุดประกายที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือที่มั่นคงจึงจะทำให้ สถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตาม จุดประสงค์ของสถานศึกษา และจุดมุ่งหมายร่วมกันอันเป็นผลต่อสังคมโดยรวม ความมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อหน่วยงาน ซึ่งความพึงพอใจนี้จะเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลแต่ละบุคคลมีความตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือ และเป็น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการตัดสินใจเข้ามาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ทุกขั้นตอน และในทุก ๆ กระบวนการของการบริหารงานใน สถานศึกษา (ภารดี อนันต์นวี, 2552 : 51 - 52)

สอดคล้องกับ ดวงกมล กิ่งจำปา (2555, p. 22) ที่กล่าวถึงภารกิจด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยทักษะทางการบริหารในสถาน ศึกษาทั้งความรู้ความสามารถ ความเข้าใจเป็นอย่างดี จะต้องมีความรู้ถึงในเรื่อง การบริหารอย่างเหมาะสม เพราะการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์และเป็นวิชาชีพชั้นสูงอีกด้วย และที่ ผ่านมาผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวนมากไม่ได้ศึกษามาทางด้านการบริหารสถานศึกษาโดยตรง ถึงแม้จะ เข้ามาดำรงตำแหน่งด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่ผลการบริหารงานจะออกมาตามลักษณะของการใช้ ความรู้ที่ตนเองมีอยู่เป็นหลักในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขาดหลักวิชาส่งผลให้ผู้ร่วมงานขาดขวัญและ กำลังใจในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ ลดน้อยลงอย่างไม่น่าจะ เป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์ในด้านการบริหารไปใช้ได้อย่าง ศิลปะ

ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนสำคัญในกระบวนการพัฒนาผู้เรียน โดยเป็นผู้อำนวยความสะดวกและ จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีผู้บริหารสถานศึกษา บางส่วนที่ยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การใช้อำนาจ หน้าที่ในทางที่ผิด ขาดความยุติธรรม ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ รวมไปถึงปัญหาการคอร์รัปชันใน สถานศึกษา ซึ่งปัญหาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมา สามารถเห็นได้จากภาพข่าวตามสื่อต่าง ๆ มีการประท้วง ผู้บริหารต่าง ๆ ไล่ผู้บริหาร จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาภายใต้ สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร เล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะ

ของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับมา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร กำหนดตามตัวแปร เพศ และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาในขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งมี 13 สถานศึกษา เป็นจำนวน 1,050 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้ง 13 สถานศึกษา เป็นจำนวน 285 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, น. 303; อ้างอิงจาก Krejcie and Morgan. n.d.)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) เพศ
- 2) ประสบการณ์ในการทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) คุณลักษณะที่เป็นจริง ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

3) ความต้องการจำเป็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าหลักการแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะด้านความถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหา และนำแบบสอบถามมาปรับแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขแล้วนำมาปรับปรุงตามที่คุณวุฒิแนะนำและหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบ คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ได้เท่ากับ 0.98

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถ 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 3) ด้านบุคลิกภาพและการปฏิบัติตน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามาแปลผลดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคุณลักษณะที่เป็นจริงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.2 นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยใช้สถิติ (t-test) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

2.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วย Dunnett T3

2.4 ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI modified) สุ่มล ว่องวานิช (2548) จากค่าดัชนี PNI ดังนี้

$$\text{ความต้องการจำเป็น(PNI)} = \frac{\text{คุณลักษณะที่พึงประสงค์(I)} - \text{คุณลักษณะที่เป็นจริง(D)}}{\text{คุณลักษณะที่เป็นจริง(D)}}$$

2.5 จัดเรียงความต้องการจำเป็นโดยเรียงค่าความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการประเมินของครูและบุคลากรทางการศึกษา จากค่าที่ได้มาจัดลำดับจากมากไปหาน้อย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพศชายจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 49.47 เพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 50.53 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.56 รองลงมาคือ กลุ่มประสบการณ์การทำงาน 6 – 10 ปี มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 23.86

2. คุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมทุกด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คุณลักษณะที่เป็นจริงในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมทุกด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในภาพรวม พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

2.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านความรู้ ความสามารถ ผลรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คุณลักษณะที่เป็นจริงในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านความรู้ความสามารถ ผลรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา นำความรู้ใหม่ๆมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันและเผยแพร่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับรู้เสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา แสดงความคิดเห็น ในการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีความต้องการสูงสุด

2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผลรวม พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คุณลักษณะที่เป็นจริงในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และเมตตาใจกับ ผู้ใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา ใจ ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม มีความต้องการสูงสุด

2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านบุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ ผลรวม พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีไหวพริบปฏิภาณ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คุณลักษณะที่เป็นจริงในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ โดยรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำที่ดี มีความสุขุมรอบคอบ มีความต้องการสูงสุด

2.5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ในทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยพบว่า เพศชายให้คะแนนสูงกว่าเพศหญิง ส่วนด้านด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคะแนนในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรวมของคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ระหว่างประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน 26 ปี ขึ้นไป มีความแตกต่างจากกลุ่มคะแนนเฉลี่ยอื่นทุกกลุ่มคะแนนเฉลี่ยรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มคะแนนเฉลี่ยอื่น กลุ่มประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความแตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 21-25 ปี แต่ไม่พบความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี 16-20 ปี และ 26 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี และ 21-25 ปี แต่ไม่พบความแตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 16 – 20 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 21-25 ปี และ 26 ปีขึ้นไป ส่วนกลุ่ม ประสบการณ์การทำงาน 21-25 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรวมคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มคะแนนเฉลี่ยอื่นทุกกลุ่ม กลุ่มประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีความแตกต่างกับกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป แต่ไม่พบความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์อื่นๆ ส่วนกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป แต่ไม่พบความแตกต่างกับกลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 21-25 ปี ส่วนกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 21-25 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มประสบการณ์การทำงาน 26 ปีขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะเป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อจัดเรียงความต้องการจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา แสดงความคิดเห็น ในการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีความต้องการสูงสุด แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันการดำเนินงานต่างๆของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครนั้น ขาดในเรื่องของการสื่อสารพูดคุย วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน สอดคล้องกับ วีระชัย เชมณะสิริ (2549 : 147) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารในฐานะผู้นำที่สังคมคาดหวังไว้ มีด้วยกัน 5 ข้อ คือ 1) จะต้องเป็น

ผู้ฟังที่ดี (Active Listening) คือจะรับฟังคนอื่นอย่างจริงจัง 2) จะต้องเข้าใจในผู้อื่น (Empathy) คือจะเข้าใจในปัญหาและความแตกต่างของแต่ละคน 3) จะต้องสามารถสมานฉันท์ผู้อื่น (Healing) คือจะเยียวยารักษาและให้กำลังใจผู้อื่นได้ดี 4) จะต้องตระหนักในตนเอง (Awareness) คือจะมองตนเองอย่างมีจิตเที่ยง รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ 5) จะต้องสามารถจูงใจผู้อื่น (Persuasion) คือจะโน้มน้าวผู้อื่นให้คล้อยตามได้ด้วยเหตุผล

2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะเป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อจัดเรียงลำดับความต้องการความจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา ใจ ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมมีความต้องการสูงสุด แสดงให้เห็นถึงผู้บริหารสถานศึกษา ภายในวิทยาลัยที่สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครนั้น ไม่ได้ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลถึงการทำงานของคณะครู รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาด้วย เมื่อปฏิบัติงานไม่เต็มศักยภาพก็สามารถอ้างได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ยังปฏิบัติเองเลย สอดคล้องกับธีระ รุญเจริญ (2553, น. 4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในส่วนของการมีคุณธรรม จริยธรรม ไว้ดังนี้ 1 มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง 2 ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง คือ มีความโปร่งใส มีความยุติธรรม 3 ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชัน 4 อดทน อดกลั้น 5 รับผิดชอบและชอบ 6 เสียสละ 7 เป็นคนดีของสังคม หากผู้บริหารปฏิบัติตามได้ทั้ง 7 ประการนี้ สถานศึกษาดังกล่าว น่าจะมีความเข้มแข็งในองค์กรและน่าอยู่มากขึ้น

3. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะเป็นจริง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในทัศนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำที่ดี มีความสุขุมรอบคอบ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้น ขาดภาวะผู้นำที่ดี ซึ่งส่งผลถึงบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษานั้น เป็นไปในแง่ลบ สอดคล้องกับจรัส อติวิทยากรณ์ (2553, น. 65-68) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้ 1) เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน 2) เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนแบบฐาน 3) ผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อ 4) เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ 5) เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน 6) เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน 7) เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา และเป็นเอกลักษณ์ขององค์การในทางสร้างสรรค์ 8) เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ 9) เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมใน การเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 10) เป็นผู้นำในการจัดการทางงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. จากภาพรวมของการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในอาชีวศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เปรียบได้กับหัวเรือใหญ่ในการจะนำสถานศึกษาไปในทิศทางใด จะทำให้สถานศึกษาออกมาในรูปแบบไหน ปฏิบัติงานแล้ว ทุก ๆ คนภายในสถานศึกษา มีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส หรือมีแต่การตำท้อตามหลังมา จากผลการวิจัยเห็นว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังคงมีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับพวกเขาในการปฏิบัติงาน รวมถึงสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆที่ได้รับมาจากประชุม อบรมต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษานั้น ยังคงต้องได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรวางแผนในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ใหม่อยู่เสมอ

2. การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยเฉพาะกลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร หากเป็นไปได้ควรขยายการสำรวจออกไปในกลุ่มอาชีวศึกษาทั่วประเทศ และดำเนินการเปรียบเทียบให้หลายหลายขึ้นเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมารวมกับงานวิจัยชิ้นนี้และเปรียบเทียบกัน จะได้เห็นภาพของความต้อการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาของกลุ่มอาชีวศึกษาที่ชัดเจนมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงได้ ขอความกรุณา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยดูแลให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.มีนมาส พรานป่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิญจวุฒิ อยู่ในศีล และผู้อำนวยการ พงษ์ศักดิ์ น้อยเจริญ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

หากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดนี้ แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ได้มอบความรู้ให้กับข้าพเจ้า

เอกสารอ้างอิง

จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). **หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ : สงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2** ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม (เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถ่ายเอกสาร.

- ธีระชัย เชมณะสิริ. (2549). **เรื่องนำคิดชีวิตคนทำงาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **ความเปนมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบสองและประเมินภายนอกกรอบสาม**. กรุงเทพฯ : ชาวฟาง.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8 (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด). กรุงเทพฯ. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2552). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง**. ชลบุรี : มนตรี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ICAC2021-010300007

ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเตอร์พลาส จำกัด Quality of Work Life Factors of Employees of Hi-Tech Interplas Company Limited

ปฐม มีเดช^{1*} และ ชาคกริต ศรีทอง²

Pathom Meedech^{1*} and Charcrit Sritong²

^{1*}วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{1*}College of Management Innovation Valaya Alongkorn Rajabhat University In the royal patronage

²Faculty of Industrial Technology Valaya Alongkorn Rajabhat University In the royal patronage

E-mail: TIGER.NDC@hotmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเตอร์พลาส จำกัด ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบศึกษาเฉพาะกรณี โดยใช้การสัมภาษณ์แบบ สัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก เจ้าของกิจการโรงงาน 1 คน ผู้จัดการฝ่าย 3 คน ผู้จัดการฝ่ายบุคคล 1 คน จำนวน 5 คน การตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบเส้าของแหล่งข้อมูล ตรวจสอบ ข้อมูล 3 เส้า ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรประกอบด้วย 8 ปัจจัยดังนี้ 1) ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) เปิด โอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) การบูรณาการ ทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) สิทธิส่วนบุคคลในสถานที่ทำงาน 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการ ทำงานโดยรวม 8) งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม

คำสำคัญ: ปัจจัยคุณภาพชีวิต, ความผูกพันต่อองค์กร

Abstract

The purpose of this research was to study the quality of working life factor of Hi-Tech Interplas employees. The researcher used a qualitative research methodology. Case study Using in-depth personal interviewing 1 factory owner, 3 managers, 1-person manager, 5 people. The accuracy of the data was checked by a three-way inspection of the data source. Examining 3 pieces of data, the research found that the quality of work life factors affecting the organization's engagement consisted of 8 factors as follows. Fair and adequate compensation. Safe and healthy environment. Providing opportunities for Develop knowledge and ability. Progress and stability in work. Social integration or collaboration. Personal rights in the workplace. Overall work-life balance. Work that Be involved and relate to society

Keywords: quality of life factor, organizational commitment

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เพราะว่าการทำงานเป็นแหล่งที่มา ของรายได้อันจะนำมา ซึ่งอาหารสินค้าและบริการที่มนุษย์ใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการ ดำรงชีวิตนอกจากนั้นการทำงานยังเป็นการ กำหนดตำแหน่งและบทบาทของบุคคลในสังคมรวมทั้งให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่ชีวิตอีกด้วยในปัจจุบัน นักวิชาการผู้นำ สภาพแรงงานผู้บริหารและบุคลากรของรัฐได้หันมาเอาใจใส่ต่อชีวิตการทำงานหรือ สภาพแวดล้อมในการทำงานมากขึ้นซึ่งประเด็นของความสนใจเหล่านี้ปัจจุบันเรียกว่า คุณภาพชีวิตในการ ทำงาน (Quality of Work Life) การทำงานจึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตถ้าหากเวลาส่วนใหญ่ของ ชีวิตคนเราได้อยู่กับสิ่งที่ตนเองพอใจชีวิตนั้นก็จะมีคุณค่าและมีความสุขในทางกลับกันหากชีวิตของคนเรา ส่วนใหญ่ต้องผจญกับงานที่น่าเบื่อไม่มีความเจริญก้าวหน้าไม่มีความปลอดภัยไม่มีเวลาให้กับครอบครัวก็ จะเกิดความเครียด ความกังวล ความคับข้องใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลรอบข้างเมื่อคนเรา ต้องใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่กับการทำงาน ดังนั้น การสร้างบรรยากาศของ ความพอใจเพื่อให้บุคคลรู้สึก ว่าตนเองมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร รวมถึงการให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตที่ดี ในการทำงาน เพราะเชื่อว่าบุคลากรที่มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีย่อมมีประสิทธิภาพของงาน (วินยุต นุชคง, 2562)

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว องค์กรที่ประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรืองได้นั้น สิ่งสำคัญที่สุด คือ การมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและความชำนาญ บุคลากรดังกล่าวเป็นจักร สำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์กรเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในที่สุด ด้วยเหตุนี้การดูแลเอาใจใส่ ต่อทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารขององค์กรต้องตระหนักและให้ความสำคัญ ดูแลเอาใจใส่ กระบวนการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตการ ทำงานของบุคลากรเหล่านั้น เพราะบุคลากรที่ดีมีความรู้ ความสามารถจะสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กร ในทางตรงกันข้ามหากบุคลากรไม่มีความสุขในการทำงานอาจส่งผลให้การทำงานไร้ประสิทธิภาพ ทำให้ บุคลากรขาดงานบ่อยและมีการลาออกจากงานสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ต จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

วิธีการเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบการ สัมภาษณ์ แบบเฉพาะเจาะจง เป็นการที่ผู้ศึกษาใช้วิจารณ์ญาณของตนเองว่าจะเลือกใคร โดยที่ผู้ศึกษาคิด ว่าน่าจะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ซึ่งผู้ศึกษาเลือก เจ้าของกิจการโรงงาน 1 คน ผู้จัดการฝ่าย 3 คน ผู้จัดการฝ่ายบุคคล 1 คน จำนวน 5 คนเพื่อรวบรวมข้อมูล เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผล

ต่อความผูกพันต่อองค์กรซึ่งจะนำไปจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร

ขอบเขตด้านพื้นที่ บริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ตพลาส จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ตพลาส จำกัด ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเริ่มจากกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 1) ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) เปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) สิทธิส่วนบุคคลในสถานที่ทำงาน 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยรวม 8) งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม จากวารสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อสรุปปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ตพลาส จำกัด การวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Research) โดยศึกษาเฉพาะปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ตพลาส จำกัด การเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยปรับปรุงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร 8 ปัจจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้มีกรอบมีกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ทำให้เกิดความชัดเจนเชิงทฤษฎี ดังนั้นในส่วนแรกผู้วิจัยเริ่มจากการทบทวน เอกสาร ตำราวิชาการ วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในและต่างประเทศ ในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานเพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์บริบทของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ตพลาส จำกัดโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาแบบสัมภาษณ์จากกรอบแนวความคิด นิยามศัพท์ และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพให้มีความถูกต้องและชัดเจน

ขั้นตอนที่ 4 การสัมภาษณ์ แบบเฉพาะเจาะจง เป็นการที่ผู้ศึกษาใช้วิจรรย์ญาณของตนเองว่าจะเลือกใคร โดยที่ผู้ศึกษาคิดว่าน่าจะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร ซึ่งผู้ศึกษาเลือก เจ้าของกิจการโรงงาน 1 คน ผู้จัดการฝ่าย 3 คน ผู้จัดการฝ่ายบุคคล 1 คน จำนวน 5 คนเพื่อรวบรวมข้อมูล เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการ ซึ่งมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารบริษัทอย่างน้อย 5 ปี และบริษัทมีผลงานด้านบริหารฝ่ายบุคคล เนื่องจากเจ้าของกิจการเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสำคัญกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นต้องใช้เจ้าของกิจการที่มีประสบการณ์จึงจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และสามารถทราบปัญหาและความต้องการทั้ง 8 ด้านได้อย่างสมบูรณ์ในด้าน 1) ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) เปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) สิทธิส่วนบุคคลในสถานที่ทำงาน 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยรวม 8) งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม

2. ผู้ให้ข้อมูลด้านผู้จัดการฝ่าย เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 3 ปี แก้ปัญหาให้กับสถานประกอบการได้เป็นอย่างดีเช่นพนักงานคิดที่จะลาออกให้คำปรึกษาจนพนักงานเข้าใจไม่ลาออก เป็นต้น

3. ผู้ให้ข้อมูลด้านผู้จัดการฝ่ายบุคคลเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 3 ปี ผ่านการควบคุมดูแลความเป็นอยู่ของพนักงานให้คำชี้แนะให้กับพนักงานได้เป็นอย่างดีเป็นที่มีความน่าเชื่อถือของพนักงาน

การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามปลายเปิดที่มีความยืดหยุ่นสูง โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบชี้นำ (guided interview) กล่าวคือ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หรือเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง หรือมีการนำ คำสำคัญ (keywords) มาใช้ประกอบในการชี้นำคำสัมภาษณ์ กล่าวคือ มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญ พร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ต จำกัด

สรุปสภาพทั่วไปของคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ต จำกัด จากการค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เอกสารสิ่งพิมพ์ วารสารงานวิจัย พบว่า สภาพทั่วไปในปัจจุบันนี้ คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานโดยทั่วไปนั้น มีสภาพความเป็นอยู่ตามสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันโดยมีค่าตอบแทนเพียงพอการใช้ภายในครอบครัวแต่พนักงานส่วนใหญ่ก็จะมุ่งเน้นในเรื่องด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพของตนเองและพนักงานต้องการคือการเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อนำมาพัฒนางานให้ก้าวหน้าจะทำให้ตัวพนักงานนั้นมีความมั่นคงในงานและก้าวหน้าในงานและให้อิสระในการคิดอย่างสร้างสรรค์ในที่ทำงาน ทำงานกันเป็นทีม มีเวลาให้กับครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกันในช่วงเทศกาลเช่นวันสงกรานต์และวันขึ้นปีใหม่เป็นต้นจะทำให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและจะทำให้พนักงานมีความสุขตั้งใจทำงานและจะทำให้พนักงานมีความผูกพันต่อองค์กรต่อไป

สรุปสภาพทั่วไปของคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ต จำกัด จาก การสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง และ ใช้คำถามปลายเปิด มีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเทอร์เน็ต จำกัด และ เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความถูกต้องชัดเจน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่จัดบันทึกจากการสัมภาษณ์มา กล่าวสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

คุณภาพชีวิตในการทำงาน

1. ด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับ วิลาสินี เจนวนิชสถาพร และ ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร (2555) มีความคิดเห็นไปทางเดียวกัน คือ ค่าตอบแทนที่ให้กับพนักงานนั้นบริษัทควรมีมาตรฐานการให้ค่าตอบแทนเช่นความรู้ความสามารถและปริมาณงานบริษัทจะต้องแบ่งเป็นระดับขั้นความรู้ความสามารถและต้องเป็นธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับงานหรือองค์กรอื่น ๆ ในประเภทเดียวกันด้วยและความรับผิดชอบมีการกำหนดค่าตำแหน่งงานสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับพนักงานให้เพียงพอกับ รายจ่ายในครอบครัว เป็นต้น

2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับปัญญา สุกุโลชาติ (2560) มีความคิดเห็นไปทางเดียวกัน คือบริษัทต้องให้ ผู้ปฏิบัติงานไม่ควรจะอยู่ในสภาพแวดล้อมทางด้านร่างกายและสิ่งแวดล้อมของการทำงานที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะก่อให้เกิดสุขภาพไม่ดี โดยสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางด้านจิตใจ นั่นคือ สภาพการทำงานต้องไม่มีลักษณะที่ต้องเสี่ยงภัยจนเกินไป และจะต้องช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกสะดวกสบาย และไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยเช่น บริษัทมีการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับพนักงานทุกคน มีการจัดอุปกรณ์ป้องกันภัยพ้อเพียงกับการใช้ เป็นต้น

3. ด้านเปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับเฉลิมขวัญ เมฆสุข และ ประสพชัย พสุนนท์ (2560) มีความคิดเห็นไปทาง เดียวกัน คือ บริษัทต้องมีการส่งเสริมบุคลากรได้มีโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้และพัฒนาทักษะความรู้อย่างแท้จริง และรวมถึงการมีโอกาสได้ทำงานที่ตนยอมรับว่าสำคัญและมีความหมาย การพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลในการทำงานนี้ เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับ การศึกษา อบรม การพัฒนาการทำงานและอาชีพของบุคคล เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพชีวิต ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถทำหน้าที่ได้โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เช่นหลังจากที่ส่งให้พนักงานไปอบรมเสร็จเปิดโอกาสให้พนักงานคิดอย่างอิสระในการนำเสนองานในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เป็นต้น

4. ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับวาณิชญา มานิสสรณ์ (2558) มีความคิดเห็นไปทางเดียวกัน คือบริษัทจะต้องทำให้พนักงานมีความรู้สึกเชื่อมั่นที่มีต่อความมั่นคงในหน้าที่การงานที่นอกจากงานจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนเองให้ได้รับความรู้และทักษะใหม่ ๆ แล้ว ยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสก้าวหน้าและมีความมั่นคงในอาชีพ มีแนวทางหรือโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น ตลอดจนเป็นที่ยอมรับทั้งของเพื่อน

ร่วมงานและสมาชิกในครอบครัวของตนเช่น ส่งพนักงานไปศึกษาดูงานต่างประเทศ มีการแสดงผลประกอบการของบริษัทว่ามีความมั่นคง มีการปรับตำแหน่งงานตามความสามารถตลอดทุกปี เป็นต้น

5. การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับ Mohammadhu and Atham Gany (2018) มีความคิดเห็นไปทางเดียวกัน คือผู้บริหารควรสนับสนุนให้พนักงานมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นทำงานร่วมกันจัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ในหน่วยงาน เมื่อประสบปัญหาในการทำงาน เพื่อนร่วมงานมักให้ความช่วยเหลือทำให้มีความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวกัน เช่นมีกิจกรรม 5 ส. เสริมสร้างความสัมพันธ์ในหน่วยงาน เป็นต้น

6. สิทธิส่วนบุคคลในสถานที่ทำงาน จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับ สมพงษ์ รัตนบุพศ (2558) มีความคิดเห็นไปทางเดียวกัน คือบริษัทควรให้พนักงานมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระสามารถตัดสินใจในเรื่องงานที่ได้รับมอบหมายภายใต้อำนาจเคารพสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกันถ้าไม่ได้รับความเป็นธรรมสามารถร้องทุกข์ได้อย่างอิสระ เป็นต้น

7. ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยรวม จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ แสงแก้ว (2559) มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือการทำงานล่วงเวลาบริษัทควรให้ฝ่ายบุคคลบริหารเวลาในการทำงานในแต่ละวันของพนักงานให้เหมาะสมและมีความสมดุลกับบทบาทชีวิตของตนเองครอบครัว มีเวลาพักผ่อนที่เพียงพอรวมทั้งการดูแลสุขภาพตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งบางช่วงบริษัทงานมีงานมากก็จะมีล่วงเวลามากแต่บางช่วงบริษัทงานน้อยพนักงานก็จะมีล่วงเวลาน้อยลงพนักงานบางท่านมีค่าใช้จ่ายสูงจะต้องการค่าล่วงเวลาเพิ่มค่าใช้จ่าย แต่พนักงานบางท่านไม่เดือดร้อนค่าใช้จ่ายก็ไม่ต้องการค่าล่วงเวลาต้องการเวลาอยู่กับครอบครัว ดังนั้น การจัดทำงานล่วงเวลาบริษัทควรกำหนดการทำงานของพนักงานควรไม่เกินชั่วโมงการทำงานและไม่ผิดกฎหมายการทำงานล่วงเวลา เป็นต้น

8. งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 คน สอดคล้องกับ พิศโสภา ทีฆาวงค์ (2560) มีความคิดเห็นไปทาง เดียวกัน คือ บริษัทควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้านต่าง ๆ สนับสนุนโครงการช่วยเหลือสังคมเช่นการอนุรักษ์วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ ของไทย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ บริจาคโลหิตทำให้เกิดความภูมิใจในหน่วยงานของตนเองเมื่อได้บำเพ็ญประโยชน์ให้กับสังคม เป็นต้น

ดังนั้นผลการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผล ต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน บริษัท ไฮเทค อินเตอร์พลาส จำกัดประกอบด้วย 8 ปัจจัย คือ 1) ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) เปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) สิทธิส่วนบุคคลในสถานที่ทำงาน 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยรวม 8) งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ควรนำปัจจัยการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท ไฮเทค อินเตอร์พลาส จำกัด ปัจจัยทั้ง 8 ด้านได้แก่ 1) ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ 2) สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) เปิดโอกาสในการพัฒนาความรู้ความสามารถ 4) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน 5) การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน 6) สิทธิส่วนบุคคลในสถานที่ทำงาน 7) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยรวม 8) งานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสังคม ที่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบันไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ศรีทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ตรวจสอบงานและให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมาและเจ้าหน้าที่บริษัท ไฮเทค อินเตอร์พลาส จำกัด ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- วิลาสินี เจนวนิชสถาพร และ ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ กลุ่มบริษัท โทเรในประเทศไทย. ค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาณิชญา มานิสสรณ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานการรับรู้บรรยากาศองค์การกับความตั้งใจที่จะลาออกของพนักงาน โดยมีความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวแปรสื่อ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพงษ์ รัตนนุพงษ์. (2558). คุณภาพชีวิตในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานศูนย์ข่าว SMM. วิทยานิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรียาภรณ์ แสงแก้ว. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำงานของเจ้าหน้าที่พยาบาลโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปัญญา สกุลโชติ. (2560). ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของแรงงานพม่าที่ทำงานในพื้นที่ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแอสตมฟอร์ด.

เฉลิมขวัญ เมฆสุข และ ประสพชัย พสุนนท์. (2560). ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท สยามฟิตติ้งส์ จำกัด. วารสารธุรกิจปริทัศน์.

พิศโสภา ทีฆาวงค์. (2560). คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

วินยuth นุชคง. (2562). ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการตำรวจ จังหวัดสิงห์บุรี. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562)

Mohammadhu and Atham Gany. (2018). The Impact of Quality of Work Life on Organizational Commitment with Special Reference to Department of Community based Corrections. Global Journal of Management and Business Research: G Interdisciplinary Volume 18 Issue 1 Version 1 Year 2018.

ICAC2021-010300008

ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

The relationship between organizational culture and working motivation
of the officers at Air Technical Training School
in the Directorate of Education and Training

ธีระพันธ์ ทองบาล^{1*} และ เสวียน เจนเขว้า²

Teerapan Tongban^{1*} and Sawien JenKwao²

คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Teacher Education, Phranakhon Rajaphat university, Bangkok, Thailand

E-mail: teerapan166@gmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์กร กับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 422 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามซึ่งวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) วัฒนธรรมองค์กรของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.44) และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.37) 2) วัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .874 (r =.874)

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์กร, แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

Abstract

The purposes of the research were 1) to study the organizational culture level and working motivation level in Air technical training school, Directorate of Education and Training 2) to study the level of relationship between the organizational culture and working motivation in Air technical training school, Directorate of Education. The samples of this research were 205 persons from the population of 422 persons in Air technical training school Directorate of Education and Training. The tools used to collect the data were rating scale questionnaire with index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.67 – 1.00 and reliability was 0.88. Data were analyzed with statistical software to calculate the percentage, mean, standard deviation and Pearson's Correlation.

The research results were found that: 1) The organizational culture level in Air technical training school, Directorate of Education and Training were at high level ($\bar{X} = 4.44$) and working motivation in Air technical training school, Directorate of Education and Training were at high level ($\bar{X} = 4.37$) 2) The organizational culture has relationship of working motivation Directorate of Education. There was interaction at the .01 level of significance.

Keyword: the organizational culture, working motivation, Air technical training school

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การบริหารองค์กรเพื่อให้เกิดความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรย่อมต้องใช้ทรัพยากรการบริหารซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเป็นสำคัญ การทำงานเป็นเรื่องสำคัญเพื่อความมั่นคงในชีวิตและความก้าวหน้าของอนาคต การที่จะให้ข้าราชการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการบริหารทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องทำให้ครูเกิดกำลังใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานของข้าราชการมีประสิทธิภาพ คือ ลักษณะของกระบวนการจูงใจของคนซึ่งมีความต้องการนำไปสู่การจูงใจ จึงทำให้เกิดการปฏิบัติงานจากความต้องการของคนจะนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารจะต้องนำเสนอความต้องการที่ให้กับบุคคลเหล่านั้นมีความพอใจในการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานทุกองค์กรหรือหน่วยงาน เพราะความต้องการที่มีคุณลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้อยู่ในสังคมที่ดี เช่น ความต้องการความก้าวหน้า ความสำเร็จ การยอมรับนับถือ การมีฐานะมั่นคง ความต้องการมีชื่อเสียงในสังคมเป็นพื้นฐานในสังคมของสังคมมนุษย์ในปัจจุบันที่ทุกคนยังติดค่านิยมอยู่ (ปัญญา จันรอด, 2548, น. 18)

วัฒนธรรมของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ มีรูปแบบการเติบโตของบุคลากรในองค์กรเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีจำนวนคนมากขึ้น ปัญหาที่มักพบเห็นเป็นประจำ คือเรื่องความล่าช้าและการขาดประสิทธิภาพของการตัดสินใจภายในองค์กร ความสำคัญของวัฒนธรรมองค์กรจึงเริ่มจากการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปยังหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น สิ่งที่วัฒนธรรมองค์กรกำหนดการตัดสินใจให้กับองค์กร ที่มีการวางระบบเอาไว้เรียบร้อย ซึ่งวัฒนธรรมองค์กร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่สามารถส่งผลต่อแรงจูงใจของบุคลากรในองค์กร ปัจจุบันโรงเรียนจ่าอากาศมีบุคลากรที่มีอายุหลากหลายแตกต่างกันไป บุคลากรคนเก่าแก่ที่อยู่มานานก็มีจำนวนมาก แต่ก็จำเป็นต้องรับบุคลากรใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในตำแหน่งที่สำคัญเพิ่มมากขึ้น ทำให้เป็นที่น่าสนใจในการศึกษาถึงวัฒนธรรมที่สร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรทั้งเก่าและใหม่ได้มีความเข้าใจ มีความรักสามัคคี และสามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข โดยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สร้างสรรค์ให้กับบุคลากรต่อไป

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรที่กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ” โดยนำทฤษฎีวัฒนธรรมองค์กรของดาร์ฟ (Daft, 2002, p. 25) ทั้ง 4 ด้าน คือ วัฒนธรรมแบบปรับตัว (Adaptability culture) วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ (Achievement culture) วัฒนธรรมแบบเครือญาติ (Clan culture) และวัฒนธรรมแบบราชการ (Bureaucratic culture) และทฤษฎีแรงจูงใจของ Clayton Alderfer (1969, p. 24) 3 ด้าน คือ ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (existence needs) ความต้องการความสัมพันธ์ (relatedness needs) และความต้องการเจริญเติบโต (growth needs) ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำมาใช้ในองค์กร เพื่อจะนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพและการวางแผนการ

พัฒนาการบริหารจัดการด้านบุคลากรให้เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพและการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กรเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์กร กับระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ขอบเขตและวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร นายทหารชั้นสัญญาบัตร จำนวน 133 คน นายทหารชั้นประทวน จำนวน 180 คน ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ จำนวน 109 คน รวมเป็นจำนวน 422 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่จะนำมาวิเคราะห์ ทั้งสิ้น 205 คน โดยใช้วิธี การคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane (1973)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่

2.1.1.1 วัฒนธรรมแบบปรับตัว

2.1.1.2 วัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ

2.1.1.3 วัฒนธรรมแบบเครือญาติ

2.1.1.4 วัฒนธรรมแบบราชการ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ประกอบด้วย

- 2.2.1 ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (existence needs)
 - 2.2.2 ความต้องการความสัมพันธ์ (relatedness needs)
 - 2.2.3 ความต้องการความเจริญเติบโต (growth needs)
3. ขอบเขตด้านพื้นที่
พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
 4. ขอบเขตด้านเวลา
ระยะเวลาในการวิจัย ตลอดปีการศึกษา 2563

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาขั้นตอนจากเอกสาร ตำรา และงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เรื่องวัฒนธรรมองค์กรและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงให้แบบสอบถามมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาศัยดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิรวม 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) อ้างอิงคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม โยชิตา กฤตพรพินิต (2557, น. 71 - 78) ณัฐธิดา ชูเจริญพิพัฒน์ (2555, น. 109 - 116) เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในองค์กร และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประเภทการทำงาน ระยะเวลาในการทำงาน และอัตราเงินเดือน โดยลักษณะคำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร โดยแบ่งเป็นคำถามด้านเกี่ยวกับบรรยากาศที่มุ่งเน้นวัฒนธรรมองค์กรของบุคลากร โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน วัฒนธรรมแบบปรับตัว จำนวน 8 ข้อ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ จำนวน 6 ข้อ วัฒนธรรมแบบเครือข่าย จำนวน 8 ข้อ และวัฒนธรรมแบบราชการ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน จำนวน 30 ข้อ เป็นลักษณะแบบสอบถามให้คะแนนรวม (Rating scale method: Likert scale) ซึ่งจะเป็นคำถามในเชิงบวกทั้งหมด เนื่องจากตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในด้านบวก ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval)

3. นำแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือการวิจัยไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำมา

ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คนขึ้นไป ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) นำแบบทดสอบมาทดลองเครื่องมือ จำนวน 30 ราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 205 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา โดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาประกอบตารางการอธิบายข้อมูล โดยแสดงค่าของข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยใช้ค่าสถิติ *Pearson Correlation (r)*

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนายทหารประทวน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 เพศชาย จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 56.60 ส่วนใหญ่มีอายุ 21 - 40 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 และระยะเวลาการทำงาน มากกว่า 5 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 68.80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมองค์กรของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด คือวัฒนธรรมแบบเครือญาติ และระดับมาก 3 ข้อ วัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จ และวัฒนธรรมแบบราชการ และน้อยที่สุด คือวัฒนธรรมแบบปรับตัวตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือด้านความต้องการความสัมพันธ์

รองลงมาคือ ด้านความต้องการเจริญก้าวหน้า และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความต้องการดำรงชีวิตอยู่ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

วัฒนธรรมองค์กรของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านที่ 1 วัฒนธรรมองค์กรแบบปรับตัวของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรแบบปรับตัวของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีการทำงานที่เน้นเชิงกลยุทธ์ มุ่งสร้างค่านิยมใหม่ขององค์กรที่เอื้อต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการตีความหรือคาดการณ์ภาวะแวดล้อมภายนอกเพื่อให้เกิดพฤติกรรมในองค์กรที่สามารถตอบสนองได้ตลอดเวลา

ด้านที่ 2 วัฒนธรรมองค์กรแบบมุ่งผลสำเร็จของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรแบบมุ่งผลสำเร็จของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของเป้าหมายองค์กร มุ่งเห็นผลสำเร็จตามเป้าหมายเน้นการทำงานเชิงรุก ความสามารถเริ่มจากของบุคคล และพึงพอใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ด้านที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรแบบเครือข่ายของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรแบบเครือข่ายของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองให้พร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ บรรยากาศของการทำงานจะเป็นในรูปแบบวมลมิตรที่ร่วมกันทำงานคล้ายอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ความร่วมมือ เอาใจใส่ เอื้ออาทร

ด้านที่ 4 วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า ข้อคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อวัฒนธรรมองค์กรแบบราชการของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า คือ การให้ความสำคัญต่อภาวะแวดล้อมภายในและความคงเส้นคงวาในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคง เน้นด้านวิธีการ ความเป็นเหตุผล

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทสินี ชมภูคำ (2552, น. 59-60) เห็นว่าวัฒนธรรมองค์กรที่ได้รับความสนใจในปัจจุบัน ได้แก่ 1) วัฒนธรรมให้ความสำคัญแก่นวัตกรรม เนื่องจากองค์กรต้องปรับตัวให้อยู่รอดท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และได้เปรียบการแข่งขัน โดยคิดค้นกระบวนการทำงานใหม่ เพื่อสร้างความแตกต่าง บุคลากรในองค์กรกล้าคิด กล้าทำ ริเริ่ม สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แบ่งปัน

แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดซึ่งกันและกันอยู่เสมอ 2) วัฒนธรรมมุ่งเน้นให้บริการ เนื่องจากองค์กร วัฒนธรรมมุ่งเน้นให้ความสำคัญแก่การคัดเลือกบุคลากรที่มีบุคลิกภาพเพื่อสร้างและพัฒนาวัฒนธรรม องค์กรดังกล่าวได้ง่าย 3) วัฒนธรรมความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปลอดภัยในการทำงานมีความ สำคัญมาก เพราะหากเกิดอุบัติเหตุใด ๆ ขึ้นมาแล้วย่อมสูญเสียหรือเสียหายหลายด้าน เช่น สูญเสีย บุคลากร เสียค่าใช้จ่าย เสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือ เป็นต้น องค์กรที่ให้ความสำคัญแก่ค่านิยมความ ปลอดภัยในการทำงาน จะประกาศนโยบาย กฎระเบียบ แนวทางหรือวิธีการทำงาน รวมทั้งสร้างจิตสำนึก เรื่องความปลอดภัยให้ฝังอยู่ในการทำงานของบุคลากร

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศโดยรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านที่ 1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความต้องการดำรงชีวิตอยู่ พบว่า แรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ด้านความต้องการดำรงชีวิตอยู่ โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า ความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางร่างกายและทางวัตถุ เป็นการรวม เอาความต้องการด้านร่างกาย ความปลอดภัยรวมอยู่ด้วยกันและมีผลตอบแทนน่าสนใจ ได้รับค่าจ้างและ การดูแลที่เป็นธรรม

ด้านที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความต้องการความสัมพันธ์ พบว่า แรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ด้านความต้องการความสัมพันธ์ โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า การมีความสัมพันธ์ที่ดี การต้องการที่จะได้รับมิตรจิตจาก คนในสังคม เพื่อนร่วมงาน รวมถึงครอบครัว ประกอบด้วย ความผูกพันหรือการยอมรับทางสังคม การ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ด้านที่ 3 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความต้องการเจริญก้าวหน้า พบว่า แรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ด้านความต้องการเจริญก้าวหน้า โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก อาจกล่าวได้ว่า ความต้องการการเติบโต ซึ่งเป็นลักษณะอย่างเดียวกับความ ต้องการมีความสำคัญและความต้องการให้ความคิดของตนเองเป็นจริง โดยบุคคลจะใช้ทักษะความรู้ ความ ชำนาญ ความสามารถของตน เพื่อทำงานให้เต็มความสามารถที่ตนเองมี

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา นิลทรัพย์ (2553) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 การศึกษามี จุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ใน ระดับสูง เมื่อเรียงลำดับจากคะแนนค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความต้องการสัมพันธภาพ ความต้องการ ดำรงชีพ และความต้องการเจริญก้าวหน้า เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการด้านการดำรงชีพและด้านความต้องการเจริญก้าวหน้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่า วัฒนธรรมองค์กรในแต่ละด้านต่างมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในแต่ละด้านเช่นกัน โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านความต้องการเจริญก้าวหน้า อาจกล่าวได้ว่า บุคลากรโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ให้ความสำคัญต่อภาวะแวดล้อมภายในและความคงเส้นคงวาในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคง ให้สอดคล้องกับทักษะความรู้ ความชำนาญ ความสามารถของตน เพื่อทำงานให้เต็มความสามารถที่ตนเองมี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณญาติดา อภัยฤทธิ์ (2554, น. 136) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อวัฒนธรรมองค์กรเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรให้นำไปสู่ความสำเร็จ โดยการที่ผู้นำขององค์กรมีอิทธิพลและแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติปฏิบัติและทำงานตามแนวทางที่พึงประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร ดังนั้นผู้นำจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญของการบริหารองค์กร โดยองค์กรที่มีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งก็คือภาวะผู้นำ ถ้าองค์กร มีผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะสามารถสั่งการที่เกิดอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถปฏิบัติงานตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กรให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยวัฒนธรรมและแรงจูงใจจะทำหน้าที่เป็นกลไกในการสร้างแนวทาง เพื่อให้องค์กรสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกและบูรณาการระหว่างภายนอกและภายใน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
2. ควรพิจารณาศึกษารายได้ที่บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้รับการปฏิบัติงาน สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ เพื่อปรับปรุงให้เพียงพอต่อการดำรงชีพในปัจจุบันและเทียบเคียงกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดังนั้น ในการศึกษารุ่นต่อไป ควรทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมองค์กรกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อมูลในเชิงลึก และนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะสามารถรับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะบุคลากรโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษารุ่นต่อไปควรทำการศึกษาหน่วยงานอื่นในกองทัพอากาศ ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ และ ดร.ไตรรัตน์ สิทธิกุล ประธานการสอบ ที่กรุณาดูแลให้คำปรึกษา การแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอน และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ นาวาอากาศเอก วรชาติ ทองศิริ รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการศึกษากองบัญชาการ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ นาวาอากาศเอก สิริวิทย์ มณีวงษ์ ผู้บังคับการโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ นาวาอากาศโท ดร.สกุรัตน์ ศรียันต์ รองหัวหน้ากองการศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต และอาจารย์ ดร.มีนมาสพรานป่า ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำให้การศึกษาค้นคว้าในการทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา นิลทรัพย์. (2553). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในกลุ่มบางละมุง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.คณะศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยบูรพา
- ณัฐริดา ชูเจริญพิพัฒน์. (2555). วัฒนธรรมในองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ เขตนครสวรรค์. สารนิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ปัญญา จันรอด. (2548). ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชสิริ ชมภูคา. (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- พินัญดา อำนวยฤทธิ์. (2554). **ภาวะผู้นำและวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลขององค์กร : กรณีศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ**. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการ พัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- โยษิตา กฤตพรพินิต. (2557). **อิทธิพลของวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของ พนักงาน กรณีศึกษาบริษัท อีรัชัยไพศาล เอ็นจิเนียริง จำกัด**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. (2562). **คู่มือนักเรียนจ่าอากาศภาษาอังกฤษ**.
- Daft, R.L. (2002). *The leadership experience (3rded.)* mason, OH: Thomson South-Western.

ICAC2021-010300009

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมเส้นทางแสวงบุญสู่ศาลเจ้าแม่ทับทิม จังหวัดนนทบุรี
Cultural Tourism in Promoting Pilgrim Route of The Shrine of
Goddess Tubtim, Nontaburi Province

สมบัติ แซ่เป้

Sombut Sae-be

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Arts, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Bangkok, Thailand

Email: sombut.sae@rmutr.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

บทความวิชาการนี้มุ่งเน้นให้ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในมิติของการแสวงบุญ เช่น การไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเสริมความเป็นสิริมงคลตามความเชื่อ ที่มีมาแต่เดิม การได้รับความรู้ด้านคำสอน การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ความสำคัญของศิลปะท้องถิ่น ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้านในชุมชน รวมถึงการถ่ายมรดกด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังมุ่งพิจารณาถกเถียงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการแสวงบุญกรณีศาลเจ้าแม่ทับทิม จังหวัดนนทบุรี ว่าเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมเพราะศาลเจ้าแม่ทับทิม ตั้งอยู่ติดริมคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นทางผ่านของนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรีแห่งหนึ่ง และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวจากการเผยแพร่ไปตามสื่อต่าง ๆ

เมื่อวิเคราะห์คุณค่าบทบาทที่ได้จากการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน พบว่า ความเชื่อของนักท่องเที่ยวมีต่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมเกิดผลในด้านเศรษฐกิจชุมชนได้ โดยมีพื้นที่การท่องเที่ยวเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยน คุณค่าจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในมิติด้านการแสวงบุญ พบว่า ทำให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนา ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชน เกิดความโดดเด่นของพื้นที่สามารถพัฒนาสร้างสรรค์ในด้านประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และประวัติความเป็นมาได้ คุณค่าที่เกิด คือนักท่องเที่ยวเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและยังมีส่วนช่วยควบคุมจิตและพฤติกรรมได้ คุณค่าด้านอิทธิพลในการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงศาสนา พบว่า มีความสำคัญทำให้เกิดพลังต่อจิตใจ ทำให้ผู้คนได้ปฏิบัติตามคำสอน เป็นแนวทางปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะด้านการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลปฏิบัติตามข้อห้าม ระเบียบ กฎ และกติกา ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, เส้นทางแสวงบุญ, ศาลเจ้าแม่ทับทิม

Abstract

The purposes of this paper is to describe the meaning, emphasis, benefit of cultural tourism especially in pilgrimage dimension. There are a lot of activities such as respect the sacred things and enhancing the auspiciousness, learning the principles and teachings, learning ancient history, learning local art folk culture importance, learning community traditions, and transferring of local cultural heritage. Moreover, the paper is to discuss the cultural tourism with pilgrimage dimension in the case of The Shrine of Goddess Tubtim, Nonthaburi Province that can be an important strategic point for beneficial to economic and cultural development as well. Because of The Shrine of Goddess Tubtim is located near Mahasawat Canal. There are many tourists to travel which affected the remarkable and unique for Nonthaburi Province. Moreover, it is well-known to tourists from publicity through various media.

When analyzing the value of the role that tourism affected to the community found that tourists' beliefs in religion and cultural exchanges have an effect on community economy and exchange of cultural of religious and artistic. It found that the tourism areas are the center of exchanging. The worth of religion cultural tourism with pilgrimage dimension found that it has local identity, source of religion learning, income for communities, remarkable landmark where can develop in cultural, religious, and history. The worth for travellers show that they have faith and can control their mind and behavior. In addition, the worth for tourism influence show that it is important for mind power generation. It affects people to do follow teachings, be a guideline for making a good lifestyle, cause people not to do outside the rules, and can affects people to do follow the regularity, rules, and regulation.

Keywords: Cultural Tourism, Pilgrimage Dimension, The Shrine of Goddess Tubtim

บทนำ

ในสังคมยุคปัจจุบันนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะด้านคติชน ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา เช่น การกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การแสวงบุญ เพื่อความเป็นสิริมงคล อีกทั้งได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมด้วย ในแต่ละท้องถิ่นถือเป็นจุดกำเนิดของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและยังเป็นการส่งเสริม ดังจะเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศในมิติที่หลากหลาย นอกจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะสามารถสร้างรายได้และนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมระดับ ชุมชน สังคม และระดับภูมิภาคแล้ว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเส้นทางแสวงบุญ ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสืบทอดศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาให้คงอยู่ได้ (ยโสธารา ศิริภาประภากรและคณะ, 2562) กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยว และมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนท้องถิ่น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ตำนาน เรื่องเล่า เป็นต้น มีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมสืบเนื่องมาเป็นเวลาหลายยุคสมัย ดังนั้น บทความนี้จะเน้นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา ถือเป็นกรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงความเข้าใจในความสำคัญ คุณค่า ประโยชน์ สิ่งที่ได้รับพร้อมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นจุดยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี เป็นเส้นทางสำคัญของชาวไทยเชื้อสายจีนที่เดินทางมากราบไหว้สักการะบูชา การเดินทางของนักท่องเที่ยวจะมากในช่วงวันสำคัญและวันหยุด มีจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพักผ่อน บทความนี้จึงมีส่วนช่วยสร้างความตระหนักแก่นักท่องเที่ยว เข้าใจความหมายในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมศาลเจ้าแม่ทับทิมเป็นเส้นทางแสวงบุญที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ในปัจจุบันนี้ การแข่งขันด้านการจัดการท่องเที่ยวในตลาดโลก ได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในการบริการเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่กำลังมาแรงเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว อีกทั้งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (creative economy)

กฤษนันท์ แสงมาศ และคณะ (2561) อธิบายการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วยประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม ศิลปหัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ ภาษาและวรรณกรรม วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี

วัฒนธรรม พื้นบ้าน เทศกาลต่าง ๆ และลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนาถือเป็นการสร้างรายได้ด้วยทางหนึ่งและยังเป็นสิ่งที่ถูกได้รับการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ต่างถิ่น ต่างแดน ให้เข้ามาศึกษาและอาจเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวด้วย ตามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีหมายถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสม และถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วยงานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกายภาษา ชนเผ่า เป็นต้น นอกจากนี้

ยโสธารา ศิริภาประภากร และคณะ (2562) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือการท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรมและสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น ๆ รวมถึงการซื้อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในพื้นที่ การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ศาลเจ้าแม่ทับทิม ถือเป็นศาสนสถานที่สำคัญแห่งหนึ่ง ที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ การสร้างกำไรจากมรดกทางวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยวและการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาควบคู่กับการรักษามรดกวัฒนธรรม เป็นประโยชน์ด้านองค์ความรู้และการให้คุณค่าแก่สังคม ในขณะที่การพัฒนาการท่องเที่ยวนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจและรายได้ของชุมชน การจัดหาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้แนวคิดหลักเพื่อใช้ในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมประกอบด้วยแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แต่ละแนวคิดจะประกอบด้วยกลยุทธ์และแนวทางส่งเสริมสนับสนุนที่จะนำไปสู่การจัดการมรดกวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมเป็นไปอย่างเหมาะสม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับมิติด้านการแสวงบุญ

การท่องเที่ยวแบบแสวงบุญ หมายถึง รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยว หรือที่รู้จักในลักษณะของทัวร์ท่องเที่ยวตามวัดต่าง ๆ โดยใช้ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนธรรมและเรื่องราวที่เกี่ยวกับพระเป็นสิ่งที่ดึงดูด (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์, 2559)

เส้นทางแสวงบุญควรมีองค์ประกอบ ทาน ศีล ภาวนา ปัญญา (วนิดา ขำเขียว, 2558) โดยทาน ศีลภาวนา เรียกว่า บุญสิกขา ซึ่งมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับไตรสิกขา โดยทาน คือ การให้ การเผื่อแผ่ แบ่งปัน เพื่อช่วยเหลือกัน เพื่อยึดเหนี่ยวสังคม และเพื่อส่งเสริมความดีงาม และการทำสิ่งดี ศีล คือ ความมีระเบียบในการดำเนินชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือพูดอีกอย่าง ได้แก่ ความมีวินัย และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กติกาในการอยู่ร่วมกัน ภาวนา คือ การทำให้เกิดให้มีขึ้น ทำให้เป็นขึ้น สิ่งที่ยังไม่เป็นก็ทำให้มันเป็น สิ่งที่ยังไม่มีก็ทำให้มันมีขึ้น

ประวัติความเป็นมาของศาลเจ้าแม่ทับทิม จังหวัดนนทบุรี

ศาลเจ้าแม่ทับทิมหรือศาลเจ้ายายเชื้อ ถูกสร้างขึ้นหลังสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการขุดคลองมหาสวัสดิ์แล้วมีพ่อค้าชาวจีนในหล้าคนหนึ่งล่องเรือมาตามทางน้ำ เพื่อค้าขายเครื่องใช้ภายในครัว ได้มาพบกับหญิงสาวคนหนึ่งชื่อว่า “เชื้อ” และเป็นสามีภรรยา กัน พ่อค้าคนนั้นไม่มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ จึงได้ขอที่ของภรรยาเพื่อสร้างศาลไม้สักทอง และอัญเชิญเจ้าแม่ทับทิมมาประดิษฐานยังที่แห่งนี้ เพื่อให้คุ้มครองผู้ที่เดินทางด้วยทางน้ำหรือในเรื่องการค้าขาย จึงได้ชื่อว่า “ศาลเจ้ายายเชื้อ”

ศาลเจ้าแม่ทับทิม มีลักษณะของศาลเจ้าที่สร้างด้วยไม้สักทองเกือบทั้งหมด ส่วนของหลังคาเป็นกระเบื้องดินเผาโบราณ ซึ่งกันความร้อนและฝนได้ดี ภายในศาลมีรูปปั้น “จ้วยบ่วยเนี้ย” (水尾圣娘) หรือ “เจ้าแม่ทับทิม” ซึ่งแปลว่าเจ้าแม่ชายน้ำ ศาลเจ้าแม่ทับทิมได้รับความเคารพนับถือจากชาวเรือและชาวประมงเป็นอย่างยิ่ง โดยถือกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งท้องทะเลที่คอยคุ้มครองผู้เดินทางทางเรือ ช่วยให้เดินทางปลอดภัย นอกจากนี้ เจ้าแม่ทับทิมยังมีความเชื่อในหมู่คนทั่วไปเรื่องโรคร้ายไข้เจ็บ เรื่องโชคลาภในการค้าขายและการงานอีกด้วย มีความเชื่อว่า หากได้มากราบสักการะบูชาจะเป็นการเสริมสิริมงคลแก่ชีวิต

ภาพที่ 1 ศาลเจ้าแม่ทับทิม จังหวัดนนทบุรี

ผลที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. ด้านวิถีชีวิต โดยเฉพาะชาวไทยเชื้อสายจีนที่เข้ามาท่องเที่ยวมีจำนวนมากในวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ ผู้คนจะมากกราบไหว้ขอพรโดยมุ่งหวังให้ประสบผลสำเร็จ เนื่องด้วยมีความเชื่อในเรื่อง ความศักดิ์สิทธิ์และการบูชาเพื่อเสริมความมั่นคงในชีวิต ที่มีทั้งด้านข้อห้าม ข้อปฏิบัติของคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมแนวทางการปฏิบัติตนที่เชื่อว่า เมื่อปฏิบัติแล้วย่อมเกิดความสำเร็จสมหวังแก่ผู้ปฏิบัติด้วย (ภูมิจิต เรื่องเดช, 2542)

2. ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชน เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน สามารถเลี้ยงดูตนเองได้อย่างมั่นคงยั่งยืน

3. ด้านคุณค่า ทำให้เกิดเอกลักษณ์ประจำถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศาสนสถานของพื้นที่ นักท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ ช่วยควบคุมจิตและพฤติกรรมได้ในระดับหนึ่ง ทำให้เกิดในด้านสุนทรียศาสตร์ ผู้คนได้ปฏิบัติตาม มีความเชื่อในคุณงามความดี โดยเฉพาะด้านการดำเนินชีวิต ทำให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบ กฎ กติกา ของสังคม ชุมชน และแนวทางในการดำเนินชีวิต (ไกรภพ สาระกุล, 2554)

บทสรุป

ในปัจจุบัน ผู้คนในสังคมมีความตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา เช่น การกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การแสวงบุญ เพื่อความเป็นสิริมงคล อีกทั้งได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงได้รับความสนใจเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ชุมชน พื้นที่ ภูมิภาค มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ไม่เหมือนกัน เช่น ตำนาน เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ความสำคัญ สิ่งสำคัญที่นักท่องเที่ยวได้รับ คือ ได้เห็นคุณค่า ประโยชน์ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อ พิธีกรรม เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่ของชุมชนว่ามีความสำคัญ อย่างไร มีประโยชน์และเป็นจุดยุทธศาสตร์ในด้านใดบ้าง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาชุมชน สังคมมนุษย์ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม ชุมชน แสดงออกให้เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับ สามารถสะท้อนถึงสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณี

เอกสารอ้างอิง

- กฤษนันท์ แสงมาศ, ยโสธารา ศิริภาพระภากร, สุทัศน์ ประทุมแก้ว, สุรียา คลังฤทธิ์, สำเร็จ อินทยุง.
(2561). การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณ
จังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ หน้า 293.
ไกรภพ สาระกุล. (2554). เจาะอารยธรรมโบราณขอมพันปี. กรุงเทพฯ : โปรสเพอร์ เซอร์วิสซัพพลาย.
ภูมิจิต เรืองเดช. (2542). วรรณกรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : เอกสารซีพี.
ยโสธารา ศิริภาพระภากร, พระสำเร็จ อินทยุง, สุพัตรา วยะละสุน, สุทัศน์ ประทุมแก้ว, สุรียา คลังฤทธิ์.
(2562). การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวตามเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนา : กรณีการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านศาสนา วัดโยธาประสิทธิ์ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์
จังหวัดสุรินทร์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติการท่องเที่ยวและการโรงแรมร่วมสมัย ครั้งที่
6 “ท่องเที่ยวโรงแรมร่วมเสริม ร่วมสร้าง ร่วมสมัย”, 6 มิถุนายน 2562. 278 - 286.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วนิดา ขำเขียว. (2558). การท่องเที่ยวเชิงแสวงบุญทางพระพุทธศาสนา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 11(21), 123 - 134.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์. (2559). สรุปโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเส้นทางแสวงบุญในมิติทางศาสนาจังหวัดสุรินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2558. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2563 สืบค้นจาก <https://www.m-culture.go.th/surin/images/Book/Sawangboon.pdf>.

ICAC2021-010300010

การประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการ

สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ

Evaluation of Non-Commissioned Officer Personnel

Program in Implementing B.E. 2560 Curriculum of Directorate of Personnel

Royal Thai Air Force.

สมฤทัย ไพรี^{1*}, เบญจวรรณ ศรีมารุต² และ มีนมาส พรานป่า³

Somruthai Piree^{1*}, Benjawan Srimarut² Meanmas Prampa³

สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of teacher Educational, Master of Education (Educational Administration)

Phranakhon Rajabhat University Bangkok, Thailand

Email: somruthai.g236@pnru.ac.th^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการ สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) และนายทหารชั้นประทวน (ผู้เรียนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สังกัดกองทัพอากาศ จำนวนทั้งสิ้น 428 คน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) และนายทหารชั้นประทวน (ผู้เรียนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ จำนวน 220 คน สันทนาการกลุ่มที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินและแบบสนทนากลุ่ม วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การจัดสนทนากลุ่ม โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการ สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ ภาพรวมในลำดับแรก พบว่า ด้านประสิทธิผล ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้าน

กระบวนการ ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ด้านบริบท ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2) แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) ประกอบด้วย 1) ต้องมีการทบทวนระยะเวลาให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภาคทฤษฎี - ภาคปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาของผู้เรียน 2) กรมกำลังพลทหารอากาศต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสายวิทยาการกำลังพล 3) ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีการนำข้อมูลย้อนกลับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในทุกวงรอบของการปรับปรุงและพัฒนา

คำสำคัญ: การประเมินการใช้หลักสูตร, หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล, กรมกำลังพลทหารอากาศ

Abstract

The objective of this research were; 1) to evaluate the non-commissioned officer personnel program in implementing B.E. 2560 curriculum of directorate of personnel, Royal Thai Air Force 2) to study guidelines for consider improvements to non-commissioned officer personnel program in B.E. 2560 curriculum of directorate of personnel, Royal Thai Air Force. The research population were as follows; commandants, instructors and non-commissioned officer (students) of directorate of personnel, Royal Thai Air Force, which the number was 428 in total. These populations were selected by purposive sampling; the number was 220 which consisted of commandants, instructors and non-commissioned officer (students), and ten participants main informant had been selected by purposive sampling to be in focus group discussion. The research instruments were rating scaled questionnaire and focus group discussion form. Data collection was two steps; Firstly, the researcher collected data by using an assessment form about the evaluation of non-commissioned officer personnel program in implementing B.E. 2560 curriculum of directorate of personnel, Royal Thai Air Force and also analyzed by percentage, mean, and standard deviation, and secondly, focus group discussion was method for collecting from ten participants main informant and also analyzed by content analysis in order to guide for consider curriculum improvements.

The research results were as follows:

1. Evaluation of curriculum implementation of non-commissioned officer personnel program in implementing of directorate of personnel Royal Thai Air Force as first, the overall of context aspect was at the high level. Second, the overall of input aspect was at the moderate level. Third, the overall of process was at the high level. Lastly, the overall of effectiveness was at the high level.

2. Guidelines for consider improvements to non-commissioned officer personnel program in implementing B.E. 2560 curriculum of directorate of personnel, Royal Thai Air Force were consisted of these aspects: 1) to reconsider the period of time that conforms to subject description of theoretical and practical section for student efficiency, 2) directorate of personnel Royal Thai Air Force should carry out the effective approach to budget management, and 3) curriculum responsibilities should be applied all stakeholder' s feedback for consider curriculum improvements every assessment period.

Keywords: Evaluation of Curriculum Implementation, Non-Commissioned Officer Personnel Program, Directorate of Personnel Royal Thai Air Force

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

จากสถานการณ์ด้านความมั่นคงในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดภัยคุกคาม และการก่อการร้ายรูปแบบใหม่ ยุกระดับความรุนแรงโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น (แผนพัฒนาการศึกษาของกองทัพอากาศ พ.ศ. 2559 - 2563, 2559, น. 1) กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ ป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพอากาศตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยดำรงระดับความพร้อมของขีดความสามารถอยู่ตลอดเวลา ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพกำลังทางอากาศให้มีคุณภาพ ครอบครองเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมทั้งกำลังพลที่มีความเชี่ยวชาญประเภทต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติภารกิจในการปฏิบัติการทางอากาศและการปฏิบัติการทางทหารในรูปแบบสงครามและที่ไม่ใช่สงคราม ปราศจากการคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ ก่อให้เกิดความมั่นคงภายในประเทศชาติ (พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551, 2551, น. 7) กองทัพอากาศจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนากำลังพลให้มีความพร้อมต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการจัดการศึกษาให้กับกำลังพลให้มีความรู้ ความเข้าใจในสายงานของตนเอง เพื่อสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ

ในการจัดการศึกษาของกองทัพอากาศที่มีไม่เพียงพอ ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่เกิดประสิทธิภาพและความต่อเนื่องกับผู้เรียน จึงเกิดนโยบายของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพอากาศสั่งการให้หน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรที่มีในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อชดเชยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ได้แก่

การพัฒนาระบบการใช้เทคโนโลยีของเว็บ เพื่อจัดการเรียนออนไลน์ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยระบบสารสนเทศ และปรับเนื้อหาวิชาที่สามารถทำการเรียนออนไลน์ได้ ให้ผู้เรียนรับการศึกษาอยู่ที่หน่วยต้นสังกัด (แผนพัฒนาการศึกษาของกองทัพอากาศ พ.ศ. 2559 - 2563, 2559, น. 23)

โรงเรียนกำลังพลทหารอากาศ กองการศึกษา สำนักการปกครองและพัฒนากำลังพล กรมกำลังพลทหารอากาศ มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับข้าราชการทหารเหล่าสารบรรณ จำพวกทหารกำลังพล หรือเหล่าทหาร หรือจำพวกทหารอื่นที่ปฏิบัติงานด้านกำลังพล ให้เกิดความเชี่ยวชาญ ในสายวิทยาการกำลังพล พร้อมปฏิบัติภารกิจและนโยบายต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชา จากความต้องการพัฒนากำลังพลของกองทัพและหน้าที่ของหน่วยงาน ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการจัดหลักสูตร

ให้มีความเหมาะสมแก่กำลังพลในสายงานต่าง ๆ ดังนั้นหลักสูตรจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะกำหนดแนวทาง การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับนโยบายต่าง ๆ และข้อจำกัดที่เกิดขึ้น

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตร เพื่อให้ทราบผลของการจัดการศึกษาว่ามีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่ อีกทั้งหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลเป็นหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงเมื่อ พ.ศ. 2560 ซึ่งดำเนินการใช้หลักสูตรมาเป็นระยะเวลา 4 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกองทัพอากาศในฉบับต่อไปที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพหลักสูตรการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล ของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) และนายทหารชั้นประทวน (ผู้เรียนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สังกัดกองทัพอากาศ จำนวนทั้งสิ้น 428 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา จำนวน 40 คน อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 60 คน และนายทหารชั้นประทวน (ผู้เรียนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 120 คน สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ จำนวนทั้งสิ้น 220 คน
3. ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา จำนวน 3 คน, อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 3 คน และนายทหารชั้นประทวน (ผู้เรียนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ จำนวน 4 คน รวมผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวนทั้งสิ้น 10 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ ศึกษาด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - ธันวาคม พ.ศ.2563

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ กรมกำลังพลทหารอากาศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ และแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. การสร้างเครื่องมือดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)

2.2 กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.3 สร้างแบบประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการ สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการ สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท, ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านประสิทธิผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมิน

2.4 นำแบบประเมินเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ปรับแก้ตามคำแนะนำ และนำแบบประเมินไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการสายวิทยาการกำลังพล ในหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจงที่ใช้ในงานวิจัย

3. นำแบบประเมินเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 220 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สร้างแบบสนทนากลุ่มเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ปรับแก้ตามคำแนะนำ ดำเนินการจัดสนทนากลุ่มเพื่อนำข้อมูลที่ได้หาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.50 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 41.40 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 75.00 ชั้นยศจ่าอากาศตรี - จ่าอากาศเอก ร้อยละ 45.50 มีประสบการณ์การทำงาน 10 - 20 ปี ร้อยละ 50.90 และมีสถานภาพเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 54.50 และจากการศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ ลำดับแรกพบว่า ด้านประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$ S.D. = 0.56) รองลงมาเป็น ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$)

S.D. = 0.57) ด้านบริบท โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$ S.D. = 0.56) และด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$ S.D. = 0.73) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนที 3 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดสรุปได้ดังนี้

ขอให้ทบทวนการจัดการศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) และระยะเวลาในการจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่มีจำนวนมาก โดยการจัดการศึกษาหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชาและข้อจำกัดทางด้านงบประมาณได้ แต่ไม่สอดคล้องกับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนเช่นไร รวมถึงการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการสนทนากลุ่มแบ่งตามประเด็นหัวข้อ ดังนี้

1. ด้านบริบท ผลการสนทนาสรุปว่า ต้องการทบทวนเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับระยะเวลาในการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการสอนให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับภารกิจของสายงานกำลังพลในปัจจุบัน เน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น
2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการสนทนาสรุปว่า การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ
3. ด้านกระบวนการและประสิทธิผล ผลการสนทนาสรุปว่า การนำข้อมูลย้อนกลับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมาใช้ประกอบการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรถือเป็นสิ่งที่สำคัญมากเนื่องจากข้อมูลย้อนกลับจะเป็นส่วนที่บ่งบอกได้ว่าการดำเนินการจัดหลักสูตร หรือการจัดการเรียนการสอนมีข้อดี ข้อด้อย หรือจุดใดที่ต้องปรับปรุงหรือพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังนี้ ด้านบริบท พบว่าโดยรวมมีการประเมินอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพล สามารถกำหนดหลักการและเหตุผลของหลักสูตรที่สอดคล้องกับค่านิยมหลักและการปฏิบัติงานด้านกำลังพลของกองทัพอากาศและมีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกองทัพอากาศ พ.ศ. 2559 - 2563 เพื่อผลิตผู้เรียนที่มีความเป็นทหารอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกร บูรณพานิช (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวិชาทหารในส่วนของกองทัพอากาศ พบว่า บริบทของการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในส่วนของกองทัพอากาศ ในการเรียนวิชาตามเหล่าทหารนั้นจะต้องสามารถปลูกฝังอุดมการณ์ ความรัก ชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่าโดยรวมมีการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลสามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนั้นอาจารย์ผู้สอนยังมีความรับผิดชอบ ในหน้าที่การจัดการ

เรียนการสอน และเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม ทำให้ผู้เรียนมีความใส่ใจ กระตือรือร้น ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ อุตมกุล (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การประเมินผลการจัดการฝึกสอนนักศึกษาวิชาทหาร กรณีศึกษาศูนย์ฝึกย่อยกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง พบว่า การจัดการฝึกสอนนักศึกษาวิชาทหาร กรณีศึกษาศูนย์ฝึกย่อยกองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง มีแนวโน้มไปในแนวทางที่ดี ทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ สามารถนำไปใช้งานได้เหมาะสม ด้านกระบวนการ พบว่าโดยรวมมีการประเมินอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลนั้นมีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาคทฤษฎี และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลของตนเองทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จึงสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ ด้านงานกำลังพลเกิดประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเหมาะสมกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบตนเอง หน่วยงาน กองทัพอากาศ และสังคม และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจนได้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ อะโนทัย สุขประสงค์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนากำลังพลระดับนายทหารชั้นประทวนสังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ ในด้านงานก่อสร้าง พบว่า หลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมกำลังพลสังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษมีกระบวนการที่สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ มุ่งเน้นด้านงานก่อสร้าง และด้านประสิทธิผล พบว่าโดยรวมมีการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีความเข้าใจหลักการในรายวิชาที่เกี่ยวกับงานด้านกำลังพล นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มีความเป็นทหารอากาศ ความซื่อสัตย์และจงรักภักดี และความรับผิดชอบ สอดคล้องกับค่านิยมหลักของกองทัพอากาศ ทำให้ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ของนายทหารกำลังพลได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณะ นันทะวิชัย (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากำลังพลกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยพบว่า การพัฒนากำลังพล เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วย และนำหน่วยไปสู่ความสำเร็จกองทัพ

แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลของข้าราชการสังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มอภิปรายได้ดังนี้

1. ต้องมีการทบทวนระยะเวลาให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภาคทฤษฎี - ภาคปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งเนื้อหาวิชาภาคทฤษฎี - ภาคปฏิบัติ และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีส่วนสำคัญยิ่งในการเพิ่มเติมความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่หลังจากจบการศึกษา สิ่งสำคัญคือการใช้โอกาสได้ลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การจดจำและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่จริง ไม่เพียงแต่ท่องจำตำราเรียน โดยผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนทบทวนการจัดการศึกษาแบบเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ควรให้มี

จำนวนชั่วโมงลดลง มีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น ให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติงานเสมือนจริง และฝึกการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา เพื่อจะได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อะโนทัย สุขประสงค์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนากำลังพลระดับนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ ในด้านงานก่อสร้าง พบว่า หลักสูตรและวิธีการฝึกอบรมกำลังพล สังกัดกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษมีกระบวนการที่สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษมุ่งเน้นด้านงานก่อสร้างตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคต ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนหน่วยงานต่อไป

2. กรมกำลังพลทหารอากาศต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสายวิทยาการกำลังพล ได้แก่ งบประมาณเพื่อการจัดทำ หรือพัฒนาหลักสูตร ตำราเรียน สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน อาคารสถานที่ รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ นิลนาก (2562, น. 83) โดยทำการศึกษารื่องการประเมินโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร โดยมีผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพิจารณาในภาพรวมจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปได้ว่า สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา/ฝึกอบรมให้กับเด็ก เยาวชน และประชาชนในชุมชน ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียนที่ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ มีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการจัดหาสื่อวัสดุ - อุปกรณ์ เครื่องมือ - เครื่องใช้ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียนและบริเวณชุมชนโดยรอบโรงเรียน จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ส่งเสริมให้ผู้เรียน เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียน

3. ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีการนำข้อมูลย้อนกลับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในทุกวงรอบของการปรับปรุงและพัฒนา เนื่องจากข้อมูลย้อนกลับ (Feedbacks) เป็นสิ่งที่จะบอกได้ว่าการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนั้น ๆ เป็นอย่างไร เป็นไปตามความมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ มีสิ่งใดบ้างที่ต้องปรับปรุงหรือพัฒนา เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งในระหว่างที่มีการเรียนการสอนและเมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้วควรจะมีการประเมินทุก ๆ ส่วน โดยผู้เรียนทำหน้าที่ประเมินตนเอง ผู้สอนภาพรวมหลักสูตร และรายวิชา ผู้สอนทำหน้าที่ประเมินตนเอง ผู้เรียน ภาพรวมหลักสูตร และรายวิชา ผู้บังคับบัญชาทำหน้าที่ประเมินภาพรวมของหลักสูตร และผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว แล้วรวบรวมผลการประเมินนำมาวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีนา กริชไกรวรรณ และอชิตพล มีมัย (2562, น. 119-136) โดยทำการศึกษารื่องการประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูคณิตศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าร่วมโครงการ PISA ปี 2561 ตามรูปแบบ CIPP Model ของ

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูคณิตศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าร่วมโครงการ PISA ปี 2561 สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินซีบีพี (CIPP) ของสตัฟเฟิลปีม (Stuffleam) ที่กล่าวว่าเพื่อตอบคำถามให้ ได้ว่าการดำเนินโครงการ ประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลผลิตของโครงการเป็นไปตาม วัตถุประสงค์หรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ การประเมินผลหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาผลลัพธ์ ผลกระทบของ โครงการทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบริบท กรมกำลังพลควรทบทวนระยะเวลาให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภาคทฤษฎี – ภาคปฏิบัติ มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติเสมือนจริง เพิ่มเติมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียน ฝึกการวิเคราะห์แก้ไขปัญหา สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงเมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้ว

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น กรมกำลังพลทหารอากาศต้องมีการบริหารจัดการงบประมาณที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสายวิทยาการกำลังพล ได้แก่ งบประมาณเพื่อการจัดทำ หรือพัฒนาหลักสูตร ตำราเรียน สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน อาคารสถานที่ รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่สอนให้มีคุณภาพ รวมถึงการกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรในสาย วิทยาการกำลังพลอย่างจริงจัง ชัดเจน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรที่ทำหน้าที่สอน เข้ารับการศึกษา ฝึกอบรม รวมถึงดูงานในสาขาที่เกี่ยวกับการสอน การทำงานทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้บุคลากรที่ทำหน้าที่สอนมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับความเป็นครู การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี จน สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและถ่ายทอดองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี โดยกรมกำลังพลทหารอากาศให้ การสนับสนุนงบประมาณ

3. ด้านกระบวนการและด้านประสิทธิภาพ กรมกำลังพลทหารอากาศต้องนำข้อมูลย้อนกลับของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในทุกวงรอบของการปรับปรุงและพัฒนา

4. กรมกำลังพลทหารอากาศควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพึ่งพา ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนากำลังพล บุคลากรที่ทำหน้าที่สอน รวมถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ทักษะการปฏิบัติงาน การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งการถ่ายทอดองค์ ความรู้ต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรติดตามผลการประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลทหารอากาศของข้าราชการ สังกัดกรมกำลังพลทหารอากาศ

2. ควรติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ที่สำเร็จการศึกษา (ผู้เรียน) อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำ ผลการวิจัยไปปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

3. ควรศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรเจ้าหน้าที่กำลังพลทหารอากาศของข้าราชการสังกัด กองทัพอากาศ

4. ควรศึกษาการประเมินการใช้หลักสูตรของสายวิทยาการอื่น ภายใต้ความรับผิดชอบของ หน่วยงานสังกัดกองทัพอากาศ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว่า ดร.ไตรรัตน์ สิทธิกุล ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต ดร.มินมาส พรานป่า และอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดระยะเวลาของการศึกษา และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณ พลอากาศเอกยรรยง คันธสร พลอากาศเอกสุทธิพันธุ์ ต่ายทอง และนาวาอากาศเอกสุพรหม ทำจะดี รวมถึงผู้บังคับบัญชาทั้งในอดีตและปัจจุบันของผู้วิจัย ที่ให้โอกาสและ สนับสนุนให้ได้รับการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต รวมถึงบุคลากรของกรมกำลังพลทหารอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศทุกท่านที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ น้ำ พี่ชาย พี่ ๆ กลุ่มหมู่บ้านเด็ก พันจ่าอากาศเอกบวรฉัตร ตรีเข้มนาวาอากาศตรีวิทยากร รมณีย์ และเรืออากาศเอกจักรกริช ยศวิชัย ที่ให้การอบรมสั่งสอน ช่วยเหลือ สนับสนุน เป็นผู้ค้ำประกัน และมอบกำลังใจให้ข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาการศึกษาจนจัดทำวิทยานิพนธ์ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และสุดท้ายขอขอบพระคุณกองทัพอากาศที่สนับสนุนงบประมาณเพื่อการศึกษาใน ครั้งนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ผู้วิจัยขอมอบความดีใน ครั้งนี้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยอันทรงคุณค่าควรแก่การเทิดทูน

เอกสารอ้างอิง

กรมกำลังพลทหารอากาศ. (2559). **แผนพัฒนาการศึกษาของกองทัพอากาศ พ.ศ.2559 - 2563.**

กรมกำลังพลทหารอากาศ.

กรมกำลังพลทหารอากาศ. (2559). **ข้อมูลกำลังพลทหารอากาศ.** วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ.

กิตติ อุตมกุล. (2558). **การประเมินผลการจัดการฝึกสอนนักศึกษาวิชาทหาร กรณีศึกษาศูนย์ฝึกย่อย กองพันทหารราบ ศูนย์การกำลังสำรอง.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กิตติกร บูรณพานิช. (2559). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตร การฝึกนักศึกษาวิชาทหารในส่วนของ กองทัพอากาศ.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

ไชยา ศรีนวล. (2561). **การประเมินการใช้หลักสูตรชั้นนายร้อยเหล่าทหารการเงินกองบัญชาการ กองทัพไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พระราชบัญญัติ. (2551). พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125
- บุญเจริญ พรหมพงศ์. (2558). การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัวทหารกองทัพบก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มีนา กริชไกรวรรณ และอชิตพล มีมัย. (2562). การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูคณิตศาสตร์เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าร่วมโครงการ PISA ปี 2561 ตามรูปแบบ CIPP Model. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. ปีที่ 7 (ฉบับที่ 2) 119-136.
- ศิริรัตน์ นิลนาก. (2562). การประเมินโครงการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อัทคพล มลอา. (2560). การประเมินหลักสูตร การฝึกตามหน้าที่พลทหารกองประจำการ และผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น ของเหล่าทหารแพทย์ กองพันเสนารักษ์ที่ 8. วารสารเวชสารแพทย์ทหารบก. 70 (1) หน้า 11-20.

ICAC2021-010300011

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลิตผลทางการเกษตร ตำบลท่าดินดำ อำเภอชัยบาดาล

จังหวัดลพบุรี: ครงแครงกรอบแป้งกล้วย

Product Development from an Agricultural Product of Tambon Tha Din Dam,
Aomphoe Chai Badan, Lopburi: Crispy Krong Krang from Banana Flour

วิสุทธนา สมุทรศรี^{1*}, สุขาดา ไม้สนธิ², สุจิตรา ทิมทวด³ และ รัฐดาวรรณ ป่านภูมิ⁴

Wisutthana Samutsri^{1*}, Suchada Maisont², Sujittra Thimtuad³ and Rattadawan Panbhum⁴

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Science and Technology, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: wisutthana@pnru.ac.th^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

งานวิจัยนี้ได้รับโจทย์วิจัยจากโครงการบริการวิชาการ การแปรรูปและเพิ่มมูลค่ากล้วย โครงการศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชานในพื้นที่วิทยาลัยชัยบาดาลพัฒนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ 2562 ผลิตแป้งกล้วยจากกล้วยน้ำว้าที่ระยะความแก่ 100% จากนั้นนำแป้งกล้วยที่ได้มาทดแทนแป้งสาลีในครงแครงกรอบที่ระดับ 0 20 40 60 และ 80% พบว่าเมื่อทดแทนแป้งสาลีด้วยแป้งกล้วยในปริมาณที่มากขึ้น ปริมาณไขมัน เถ้าและเยื่อใยของครงแครงกรอบที่ทดแทนแป้งสาลีด้วยแป้งกล้วยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปริมาณความชื้น โปรตีนและคาร์โบไฮเดรตมีแนวโน้มลดลงเมื่อทดแทนแป้งสาลีด้วยแป้งกล้วยในระดับที่มากขึ้น ด้านคุณสมบัติทางด้านกายภาพพบว่า ค่าสี L^* a^* และ b^* มีแนวโน้มลดลง สีของผลิตภัณฑ์เป็นสีน้ำตาลเข้มขึ้น เมื่อทดแทนแป้งสาลีด้วยแป้งกล้วยในระดับที่มากขึ้น ผู้ทดสอบชิมให้คะแนนคุณลักษณะของครงแครงกรอบที่ทดแทนแป้งสาลีด้วยแป้งกล้วยที่ระดับ 20 40 และ 60% ด้านรสชาติ ความแข็ง ความกรอบ ความร่วน และความชอบรวมใกล้เคียงกับครงแครงกรอบที่ผลิตจากแป้งสาลีล้วน ดังนั้น การทดแทนแป้งสาลีด้วยแป้งกล้วยสามารถทดแทนได้ที่ระดับ 20 40 และ 60% โดยมีคุณสมบัติทางเคมีกายภาพที่ดี และประสาทสัมผัสใกล้เคียงกับครงแครงกรอบที่ทำจากแป้งสาลีล้วน แป้งกล้วยสามารถใช้ทดแทนแป้งสาลีได้ถึง 60 เปอร์เซ็นต์ในขนมครกกรอบเนื่องจากไม่มีความสำคัญในคุณสมบัติทางเคมีกายภาพและการประเมินทางประสาทสัมผัสเมื่อเทียบกับแป้งสาลี 100 เปอร์เซ็นต์ในสูตรขนมครกกรอบ

คำสำคัญ: ครงแครงกรอบ, แป้งกล้วย, แป้งสาลี, ลักษณะเนื้อสัมผัส

Abstract

This research problem was obtained from an academic project of the processing and value added of banana in the learning center of the King philosophy of Chaibadanpiphat College for sustainable development in the fiscal year of 2020. Banana flour was made from 100 percent of maturity Pisang Awak (Kluai Nhamwa). Banana flour was then substituted to wheat flour in crispy Krong Krang, Substitutions of banana flour in crispy Krong Krang of 0 20 40 60 and 80 percent were studied. The results showed that fat, ash, and fiber contents were increased whereas moisture, protein, and carbohydrate contents were decreased when percentage of wheat flour substitution with banana flour increased. The physical properties of crispy Krong Krang showed L^* a^* and b^* values were decreased, the color of products was darker when high proportion of banana flour was added. Crispy Krong Krang with 20 40 and 60 percent banana flour substitution obtained liking score in taste, hardness, crispiness, fractability, and over all liking with no significant difference from crispy Krong Krang with 100 percent of wheat flour. The banana flour can be used to substitute wheat flour up to 60 percent in crispy Krong Krang because no significance in physicochemical properties and sensory evaluation had found compared to 100 percent of wheat flour in crispy Krong Krang formulation.

Keywords: crispy Krong Krang, banana flour, wheat flour, texture

ICAC2021-010300012

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
ในสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ

The relationship between transformational leadership and learning
personnel in Air Technical Training School Directorate of Education and
Training Royal Thai Air Force

ไตรเทพ ทองจันทร์^{1*} และ เสวียน เจนเขว้า²

Tritep Tongjun^{1*} and Sawien JenKwao²

วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Teacher Education, Phranakhon Rajaphat university, Bangkok, Thailand

E-mail: tep.tongjun@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 2) ระดับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 422 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้ตารางสุ่มของ Krejcie and Morgan โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ร่วมกับวิธีสุ่มแบบเป็นระบบ รวมทั้งสิ้น 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าจำนวน 205 ฉบับ มีดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในตัวแปรทั้ง 2 เท่ากับ 0.991 และ 0.991 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) 2) ระดับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .776 ($r = .776$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, บุคคลแห่งการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to study; 1) the transformational leadership level of the school administrators in Air Technical Training School Directorate of Education and Training; 2) the level of learning personnel in Air Technical Training School Directorate of Education and Training; 3) the relationship between transformational leadership of school administrators and learning personnel in Air Technical Training School Directorate of Education and Training. The samples of this research were to use Krejcie and Morgan random table, stratified random sampling and systematic random sampling 205 from the population of 422 persons in Air Technical Training School Directorate of Education and Training. The tool used to collect the data was a rating scale questionnaire with Index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.67 – 1.00 and reliability was 0.991 and 0.991 respectively. Data were analyzed with statistical software to calculate the frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Correlation.

The research results were found that; 1) the transformational leadership of school administrators in Air Technical Training School Directorate of Education and Training was at the high level for the whole and individual aspect ($\bar{X} = 4.38$); 2) the learning personnel in Air Technical Training School Directorate of Education and Training was at the high level for the whole and individual aspect ($\bar{X} = 4.34$); 3) there was positively highest correlation between transformational leadership of school administrators and learning personnel in Air Technical Training School Directorate of Education and Training with the statistically significant level at .01, and coefficient of correlation at .776 ($r = .776$).

Keyword: Transformational Leadership, Learning personal

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

จากภารกิจของกองทัพอากาศที่จะต้องเตรียมและใช้กำลังกองทัพอากาศตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนด โดยกองทัพอากาศดำรงวิสัยทัศน์ “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค” โดยการพัฒนาขีดความสามารถทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติทางอากาศ (Air Power Domain) มิติทางไซเบอร์ (Cyber Domain) และมิติทางอวกาศ (Space Domain) บนพื้นฐานของความสมดุลและยั่งยืน เพื่อให้กองทัพอากาศสามารถปฏิบัติภารกิจหลักด้านความมั่นคงอย่างสมบูรณ์ โดยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างกองทัพอากาศ กฎระเบียบ และข้อบังคับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การพัฒนาหน่วยงานภายในกองทัพอากาศให้เกิดการขับเคลื่อนโดยใช้ความรู้และมีมาตรฐานกำกับที่เหมาะสม ตามสถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ การเข้าถึงข้อมูลผ่านสื่อได้อย่างรวดเร็ว การพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต ความท้าทายของบริบทความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป การแลกเปลี่ยนความรู้และกระชับความสัมพันธ์กับประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีกำลังทางอากาศและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่น เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ เทคโนโลยีการต่อต้านอากาศยานไร้คนขับ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เทคโนโลยีไซเบอร์ และเทคโนโลยีอัตโนมัติ เป็นต้น ส่งผลให้การเตรียมและใช้กำลังของกองทัพอากาศในการปฏิบัติภารกิจเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นไปตามนโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ (2563) กองทัพอากาศต้องการกำลังพลและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องสรรหาคัดเลือก และพัฒนาบุคลากรของกองทัพอากาศในทุกระดับให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสม รวมทั้งกองทัพอากาศมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีอย่างแนบแน่น ประกอบด้วย เทคโนโลยีกำลังทางอากาศและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น ผู้บริหารทุกระดับของกองทัพอากาศจะต้องมีภาวะผู้การเปลี่ยนแปลง มีবারมี มีมุมมองที่กว้างไกล ก้าวทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในมิติต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการตามภารกิจของกองทัพ โดยเฉพาะผู้บริหารกองทัพอากาศที่ได้กำกับดูแลในส่วนการศึกษามีหน้าที่หลักในการพัฒนากำลังพลให้เป็นทหารอากาศชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะบุคลากรทางศึกษาไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ จะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอน เสริมสร้างนวัตกรรม สื่อการสอน รวมทั้งจะต้องมี ทักษะคิด เจตคติที่ดี เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปถ่ายทอด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตามเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร

จากเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนจ่าอากาศเป็นสถาบันการศึกษาหลักของกองทัพอากาศ มีหน้าที่ให้การฝึกศึกษาด้านวิชาการ วิชาทหาร ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนการจัดอบรมนักเรียนจ่าอากาศให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเข้มแข็งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้มีความพร้อมที่จะเป็นนายทหารประทวนหลักของกองทัพอากาศโดยมีเป้าหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานให้สายวิทยาการต่าง ๆ ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพตรงตามคุณสมบัติของบุคลากรที่กองทัพอากาศต้องการและทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งสถานศึกษาต้องพัฒนาองค์กรให้เหมาะสมตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เพราะเมื่อยุคเปลี่ยนไป ทุกอย่างย่อมเปลี่ยนตามองค์การย่อมต้องปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อคนในองค์การพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาวีคิด สถานศึกษาถือเป็นองค์การที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ให้บริหารที่ผูกพันกับเรื่องการสอนและการเรียนรู้เป็นหลักเป็นหมายสุดท้ายของสถานศึกษา คือ การเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นในบรรดาองค์การต่างๆ สถานศึกษาควรเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มากกว่าประเภทใด ๆ เพราะฉะนั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จึงจะทำให้โรงเรียนพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ (สุจิตราภรณ์ สำเภาอินทร์, 2553, น. 45) อันเนื่องมาจากปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับองค์ความรู้ ความสามารถที่อยู่ในตัวบุคคล ทั้งบุคลากรในสถานศึกษาไม่ได้จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยเฉพาะความรู้ ความสามารถ ที่ฝังอยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) ซึ่งเกิดจากคุณลักษณะด้านพฤติกรรม เจตคติ ทักษะ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้เพาะบ่มเป็นเวลานานที่จะหายไปกับการเกษียณอายุราชการ การลาออกหรือการโอนย้ายไปปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่น ทำให้ความรู้ความสามารถในคนนั้น ๆ ไม่ได้ถูกเก็บไว้ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมงาน นักเรียน ผู้ที่อยากจะค้นคว้าศึกษาต่อทำให้ไม่เกิดการสร้างความรู้ใหม่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Bass & Avolio (1994) โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน สามารถพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดความตระหนักรู้ในภารกิจวิสัยทัศน์ขององค์กรแล้วยังสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมใจปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรและสังคมในส่วนรวมโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ ได้แก่ การใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นสติปัญญา สุดท้ายการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 อย่างนี้ จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม มุ่งเน้นส่งเสริมการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต่อบุคลากร ภายในสถานศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ มีพฤติกรรมแสดงออกถึงความกระตือรือร้น สนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอโดยคุณลักษณะแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งพิจารณาตามคุณลักษณะประจำตัวบุคคลสามารถวิเคราะห์ให้เห็นได้ในมิติของคุณลักษณะ 4 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านพฤติกรรม คุณลักษณะด้านเจตคติ คุณลักษณะด้านทักษะ และคุณลักษณะด้านความรู้ เพื่อให้เกิดความรอบรู้แล้วยังก้าวทันสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งโรงเรียนจำอากาศเป็นหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศจะต้องตอบสนอง นโยบายของผู้บังคับบัญชาทหารอากาศโดยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ เพื่อจะเป็นการแก้ไขปัญหาคือเกิดจากบุคลากรที่ได้เกษียณ ลาออกหรือโอนย้ายไปปฏิบัติงานในหน่วยงานอื่น ทำให้ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลติดตัวออกไปด้วย ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จากสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายสามารถพัฒนาความสามารถของบุคลากรไปสู่ระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่สะสมในตัวบุคคล ได้มีการเก็บบันทึก นำไปพัฒนาต่อยอด มีการจัดการความรู้ สร้างมาตรฐานในการทำงาน ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนาความรู้ต่าง ๆ ให้กองทัพอากาศก้าวไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 422 คน ปี 2563 ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1.1 นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 133 คน
- 1.1.2 นายทหารประทวน จำนวน 180 คน
- 1.1.3 ลูกจ้างและพนักงานราชการ จำนวน 109 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากร โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้ตารางสุ่มของ Krejcie and Morgan (1970, น. 607-610) รวมทั้งสิ้น 205 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ร่วมกับวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) แยกตามกลุ่มได้ ดังนี้

- 1.2.1 นายทหารสัญญาบัตร จำนวน 65 คน
- 1.2.2 นายทหารประทวน จำนวน 87 คน
- 1.2.3 ลูกจ้างและพนักงานราชการ จำนวน 53 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มีดังนี้

- 2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 2.1.1 ด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์

- 2.1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
- 2.1.3 ด้านการกระตุ้นสติปัญญา
- 2.1.4 ด้านมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล
- 2.2 คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย คุณลักษณะ 4 ด้าน
 - 2.2.1 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม
 - 2.2.2 คุณลักษณะด้านเจตคติ
 - 2.2.3 คุณลักษณะด้านทักษะ
 - 2.2.4 คุณลักษณะด้านความรู้
3. ขอบเขตด้านตัวแปร
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 3.1.1 ด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์
 - 3.1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
 - 3.1.3 ด้านการกระตุ้นสติปัญญา
 - 3.1.4 ด้านมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน
 - 3.2.1 คุณลักษณะด้านพฤติกรรม
 - 3.2.2 คุณลักษณะด้านเจตคติ
 - 3.2.3 คุณลักษณะด้านทักษะ
 - 3.2.4 คุณลักษณะด้านความรู้
4. ขอบเขตด้านพื้นที่
โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
5. ขอบเขตด้านระยะเวลา
ระยะเวลาในการวิจัย ตลอดปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าโดยนำมาประมวลเพื่อสร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนจ่าอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

2. นำเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหาได้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและการใช้ภาษา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการของ Cronbach ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ในตัวแปร ทั้ง 2 เท่ากับ 0.991 กับ 0.991 ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามจากบุคลากรโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ จำนวน 205 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการหาความถี่และหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลความเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการหา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ข้อมูลการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการหา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านการใช้สิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.40$) 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.38$) 3) ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.37$) และ 4) ด้านการกระตุ้นสติปัญญา ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

2. ระดับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาโรงเรียนจำอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามคุณลักษณะเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ 1) คุณลักษณะด้านความรู้ ($\bar{X} = 4.41$) 2) คุณลักษณะด้านเจตคติ ($\bar{X} = 4.38$) 3) คุณลักษณะด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.29$) และ 4) คุณลักษณะด้านทักษะ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .776 ($r = .776$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ตัวแปร	ด้านพฤติกรรม	ด้านเจตคติ	ด้านทักษะ	ด้านความรู้	ผลรวมบุคคลแห่งการเรียนรู้
ด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์	.538**	.629**	.609**	.555**	.637**
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	.700**	.753**	.692**	.659**	.769**
ด้านการกระตุ้นสติปัญญา	.623**	.683**	.713**	.659**	.730**
ด้านมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคล	.648**	.710**	.695**	.654**	.740**
ผลรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	.676**	.750**	.731**	.681**	.776**

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน สามารถพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดความตระหนักรู้ในภารกิจวิสัยทัศน์ขององค์กร และยังสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมใจปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรและสังคม ในส่วนรวมซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุสรา คำผัด (2560, น. 61) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิญญา ทิวาวงษ์ (2558) ได้ทำงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ซึ่งในภาพรวมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาก็อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

1.1 ด้านการใช้สิทธิพลเชิงอุดมการณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 รายการ ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้แสดงให้เห็นถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างน่าชื่นชมน่าเคารพนับถือและเป็นที่ศรัทธารวมทั้งการให้ความเป็นมิตรไมตรี แสดงน้ำใจ และความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชาและยังมีการการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวโดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ บาลลา (2554, น. 105) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งในภาพรวมด้านการใช้สิทธิพลเชิงอุดมการณ์อยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจภรณ์ ผินสุ่ (2558) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งในภาพรวมด้านการใช้สิทธิพลเชิงอุดมการณ์อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้แสดงให้เห็นถึงการมอบหมายงานตามความสามารถและความสนใจ ของแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้น การกระตุ้นและความพยายามจะให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานให้มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้รวมทั้งมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและการคิดในแง่บวกและสมเหตุสมผล มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา ปัญญาติ (2558, น. 93) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับสุขภาพองค์การโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยในภาพรวมด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจภรณ์ ผินสุ่ (2558) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งในภาพรวมด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

1.3 ด้านการกระตุ้นสติปัญญาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้แสดงให้เห็นถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองโดยการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาต่อทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตระหนักรู้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางใหม่ ๆ มาใช้แก้ปัญหา รวมทั้งการกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกมีความต้องการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในหน่วยงาน มีการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการปฏิบัติงาน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพศาล ศิวเวทิกุล (2558, น. 65) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ซึ่งในภาพรวมด้านการกระตุ้นสติปัญญาอยู่ในระดับมาก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิต กิมศรี (2559, น. 63) การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ซึ่งในภาพรวมด้านการกระตุ้นสติปัญญาอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

1.4 ด้านมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้แสดงให้เห็นถึง การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ก่อให้เกิดความเกื้อกูลและมิตรภาพที่ดีต่อกัน ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งการดูแล เอาใจใส่ ส่งเสริมสนับสนุน ปรึกษาช่วยเหลือชี้แนะ ให้เกิดการพัฒนาด้านตนเองด้วยการให้โอกาสการเรียนรู้สิ่งใหม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทกร อรุณโน (2559, น. 63) การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 17 ซึ่งในภาพรวมด้านมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลยา ไชยธारी (2561, น. 108) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในภาพรวมด้านมุ่งสัมพันธ์เป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

2. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาซึ่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาคุณลักษณะเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ อันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจการดำเนินชีวิตประจำวัน การฝึกอบรม การเรียนการสอน ในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่นหลักสูตรเพิ่มเติมที่ได้ไปศึกษาหาความรู้เอง ด้านอาชีพ ของตนเองและแนวทางการพัฒนาอาชีพในอนาคต ด้านสื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ โดยทราบวิธีการใช้ และการเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมรวมทั้ง ความรู้ทางด้านการเป็นพลเมือง ด้านบทบาทหน้าที่รวมทั้งความรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวลัย บุญตา และศุภกรรัตน์ มิ่งสมร (2552, น. 99-100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ได้แก่ นิสัยรักการอ่าน กระตือรือร้นขวนขวายหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศักดิ์ เอื้อโชคชัย (2558, น. 302) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งคุณลักษณะด้านความรู้ จะประกอบด้วย ประสบการณ์ ด้านสังคม ด้านวิชาการ ด้านอาชีพและกิจกรรมตามความสนใจรวมทั้งด้านสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ ยังมีแนวทางของ พิณสุตา สิริธรรังศรี (2540), เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) (อ้างอิงใน ชูศักดิ์ เอื้อโชคชัย, 2558, น. 323) คุณลักษณะด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) การก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ รู้ลึก รู้จริง และรู้เท่าทันเพื่อพัฒนาตนเอง 2) การเปลี่ยนแปลงไปสู่เศรษฐกิจฐานความรู้และเทคโนโลยีขั้นสูงที่สังคมต้องการคนที่มีความรู้มากขึ้น 3) รู้เท่าทันความซับซ้อนทางสังคมเพื่อการปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง 4) พัฒนาด้านเองให้มีคุณค่าในสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ .776 ($r = .776$) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แสดงให้

เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากและบุคคลแห่งการเรียนรู้ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการมอบหมายงานตามความสามารถและความสนใจของแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม สร้างเจตคติที่ดีต่อบุคลากรและการคิดในแง่บวกและสมเหตุสมผลรวมทั้งมีการกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกมีความต้องการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในหน่วยงานมีการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการปฏิบัติงานและความพยายามจะใ้บุคลากรทำงานให้มีความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้เต็มประสิทธิภาพตามความสามารถเอื้อให้ตนเองเกิดการเรียนรู้ได้ด้วย ความเข้าใจอย่างมีเหตุผลอยู่บนฐานความเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุสรา คำผืด (2560, น. 61) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อันเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำที่อาศัยทั้งความรู้ ทักษะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพูดการลงมือทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เห็น และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความสามารถพร้อมทั้งพัฒนาตนเองอยู่อย่างต่อเนื่องเสมอเพื่อให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศที่มีค่าด้านเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการกระตุ้นสติปัญญา ดังนั้น ผู้บริหารควร ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองโดยการฝึกอบรม สัมมนา และศึกษาต่อทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกมีความต้องการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในหน่วยงาน มีการใช้เหตุผล การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง เสริมสร้างให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ รับการเปลี่ยนแปลง ทำงานแบบใหม่ใช้เวลาน้อยแต่ได้ผลงานมาก

2. จากการศึกษาบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ สถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ ในด้านเฉลี่ยต่ำสุดคือ คุณลักษณะด้านทักษะ โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควบคุมตัวเองให้เรียนรู้ได้ตามเป้าหมายและประเมินผลด้วยตนเองได้ แสวงหาความรู้โดยการค้นหาข้อมูลความรู้จากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย การคิดอย่างเป็นระบบและมองภาพรวมซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล สร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์สร้างผลงานการเรียนรู้เป็นรูปธรรมและนำไปใช้รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา รวมทั้งสื่อสารและเทคโนโลยี สารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึง เลือกใช้ประโยชน์ และประเมินการใช้ได้อย่างเหมาะสม

3. จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ ในด้านการใช้อิทธิพลเชิงอุดมการณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ

คุณลักษณะด้านพฤติกรรมในระดับปานกลางน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำจริงในสิ่งที่ตนเองถนัดหรือสนใจ รวมทั้งพัฒนาการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ด้วยวิธีการฟัง และนำไปคิดโดยใช้เหตุผลไตร่ตรองอย่างรอบคอบ นำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่มีคุณค่า ปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม รวมทั้งการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองสนใจเพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยหรืออุปสรรคที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น
2. ควรจะศึกษาการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาโรงเรียนจำอากาศ

กิตติกรรมประกาศ

ค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขี้ยว อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ และ ดร.ไตรรัตน์ สิทธิกุล ประธานการสอบ ที่กรุณาดูแลให้คำปรึกษา การแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอน และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ นาวาอากาศเอก วรชาติ ทองศิริ รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการศึกษากองบัญชาการ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ นาวาอากาศเอก สิริวีร์ มณีวงษ์ ผู้บังคับการโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ นาวาอากาศโท ดร.สกุลรัตน์ ศรียันต์ รองหัวหน้ากองการศึกษาโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ อาจารย์ ดร.เบญจวรรณ ศรีมารุต และอาจารย์ ดร.มีนมาศ พรานป่า ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ซึ่งทำให้การศึกษาค้นคว้าในการทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ขยันหมั่นเพียรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน น้องสาวที่ได้ช่วยเหลือสนับสนุนจนประสบความสำเร็จ ท่านคุณครูอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชามอบวิชาความรู้ต่าง ๆ ผู้บังคับบัญชาตลอดผู้ร่วมงานทุก ๆ ท่าน พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อน ๆ ในที่ทำงาน เป็นกัลยาณมิตรให้กำลังใจเสมอมา รวมทั้ง เพื่อน ๆ นศ.ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มรภ.พระนคร รุ่ง 34 ทุกท่านที่ได้ร่วมเป็นแรงใจฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหารสถานศึกษาทุก ๆ ท่าน รวมทั้งบุคลากรของโรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทั้งเรื่องข้อมูลและสถานที่ในการศึกษาวิจัย สุดท้ายขอขอบคุณคณะเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ท่านไม่ว่าจะเป็นวิทยาลัยการฝึกหัดครู ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินการขั้นตอนเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งห้องสมุดและระบบ

สารสนเทศของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในการสืบค้นข้อมูล การใช้เครื่องมือและให้คำแนะนำในการดำเนินการต่าง ๆ เป็นอย่างดี

หากค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ทางผู้วิจัยขอมอบความดีครั้งนี้ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นับว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งท้องถิ่นอันทรงคุณค่าแก่การเข้ารับการศึกษาและเทิดทูล

เอกสารอ้างอิง

กรมยุทธการกองทัพอากาศ กองทัพอากาศ. (2563). **นโยบายผู้บัญชาการทหารอากาศ ประจำปี พ.ศ.**

2563. กรุงเทพฯ: กรมยุทธการทหารอากาศ

กรมกำลังพลกองทัพอากาศ กองทัพอากาศ. (2558). **แผนพัฒนาการศึกษาของกองทัพอากาศ พ.ศ.**

2559 – 2563. กรุงเทพฯ: กรมกำลังพลกองทัพอากาศ

กรรณิกา ปัญญาติ. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ**

สุขภาพองค์กรโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์.**

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น

ชูศักดิ์ เอื้องโชคชัย. (2558). **การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอรรถาธิบายเพื่อเสริมสร้าง**

คุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนทกร อรุณโน. (2559). **การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ**

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 17. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นุสรรา คำผัด. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่ง**

การเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

พิณสุดา สิริธรงค์ศรี. (2540). **รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ: บริษัท**

เซเว่นส์พรินติ้งกรุ๊ป จำกัด.

ไพศาล ศิวเวทพิกุล. (2558). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ**

ผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 41. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- บัณฑิต กิมศรี. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญจภรณ์ ผินสุ่. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคล ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มลิวัลย์ บุญตา, ศุภรัตน์ มิ่งสมร. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้ของผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษามหาวิทยาลัย นครสวรรค์.
- วรัญญา ทิวาวงศ์. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับกระบวนการคิด สร้างสรรค์ในสถานศึกษาของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วัลยา ไชยธารี. (2561). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมเกียรติ บาลลา. (2554). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การ แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา อำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี
- สุจิตราภรณ์ สำเภาอินทร์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ราชบุรี.
- Bass B. M. and Avolio, B. J. (1994). *Improving Organization Effectiveness Through Transformational Leadership*. Thousand Oaks: Sage.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

ICAC2021-010300013

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการซัพพลายเออร์ของบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า
และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก

A Confirmatory Factor Analysis of Supplier Management Small and
Medium Electrical Equipment and Electronics Manufacturing Companies

พรเทพ แก้วเชื้อ¹, ซีร์ธนิช ศรีโวหาร², กันต์ฤทัย คลังพล³

Pornthep Kaewchur¹, Theathanick Siriwoharn², Kanreutai Klangphahol³

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

³คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹College of Innovative Management, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

²Faculty of Management Sciences, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

³Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

Email: pornthep.k@rmutsb.ac.th^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการซัพพลายเออร์ของบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบ องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการซัพพลายเออร์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ 400 ตัวอย่างโดยการเลือกแบบวิจาร์ณญาณ และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ ข้อมูล ผลการวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าโมเดลการจัดการซัพพลายเออร์ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่า P-value เท่ากับ 0.90, ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 0.01, ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1, ค่าสัดส่วนค่าไค-สแควร์ (χ^2/df) เท่ากับ 0.01, ค่าความคลาดเคลื่อนใน การประมาณค่าพารามิเตอร์ เท่ากับ 0.00, ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน เท่ากับ 0.0009, ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00, ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.00

คำสำคัญ: การจัดการ, ซัพพลายเออร์, วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

The Research “A confirmatory factor analysis of supplier management Small and Medium Electrical Equipment and Electronics Manufacturing Companies” has a objective to confirmatory factor analysis the supplier management Small and Medium Electrical Equipment and Electronics Manufacturing Companies with empirical data. There were 400 sample by using Judgment Sampling technique and questionnaire. The research results model in accordance was fit with the empirical data with P-value = 0.90, $\chi^2 = 0.01$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.01$, RMSEA = 0.00, SRMR = 0.0009, CFI = 1.00, GFI = 1.00

Keywords: management, supplier, confirmatory factor analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การจัดการซัพพลายเออร์ (Suppliers Management) เป็นสิ่งสำคัญในการผลิตอย่างมาก เนื่องจากการมีซัพพลายเออร์ที่เหมาะสมกับการผลิต ที่พร้อมจะส่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพ และตรงตามเวลา (Niknamfar, 2015, p. 1090) ซึ่งการที่มีซัพพลายเออร์ที่ดีอาจจะไม่จำเป็นต้องมีซัพพลายเออร์ที่ดีเพียงเจ้าเดียว แต่อาจจะมีการคัดเลือกซัพพลายเออร์ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งซัพพลายเออร์ที่ดีต้องสามารถสนับสนุนกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงกระบวนการปลายน้ำ การบริหารจัดการซัพพลายเออร์ที่ดีจะส่งผลต่อการลดต้นทุนในการผลิต และการมีซัพพลายเออร์ที่มีความน่าเชื่อถือจะส่งผลต่อต้นทุนในการผลิต และต้นทุนการถือครองสินค้าคงคลัง รวมไปถึงการหาซัพพลายเออร์ที่ส่งเสริมการผลิตให้กับผู้ผลิตได้อย่างต่อเนื่องส่งผลต่อผลกำไรที่มากขึ้นตามลำดับ (Lin, Chow, Madu, Kuei, and Pei Yu, 2005, p. 355; Marodin, Tortorella, Frank, and Godinho Filho, 2017, p. 474)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการซัพพลายเออร์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการซัพพลายเออร์ของบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการจัดการซัพพลายเออร์ของบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาองค์ประกอบในการจัดการซัพพลายเออร์ การคัดเลือกซัพพลายเออร์ในปัจจุบันมีระยะเวลาในการคัดเลือกและการที่ต้องดำเนินงานกับซัพพลายเออร์ 3 ระยะเวลา (Pornthep, Theathanick, and Kanreutai, 2020) ได้แก่

- 1.1 กระบวนการก่อนการเลือกซัพพลายเออร์ (Pre-selection) กระบวนการก่อนการคัดเลือกซัพพลายเออร์ เป็นกระบวนการที่บริษัทแต่ละบริษัทให้ความสำคัญเพราะจะเป็นผลที่สืบเนื่องไปตลอดการผลิต กระบวนการคัดเลือกส่วนใหญ่ที่ใช้ในการคัดเลือก อาทิ การประมูล การให้คะแนนตามความสามารถของซัพพลายเออร์ หรือการที่เลือกแบบการที่ซัพพลายเออร์มีความสัมพันธ์กับบริษัท (Punniyamooty, Lorentz, Mathiyalagan, and Lakshmi, 2012, pp. 72-73) ซึ่งกระบวนการก่อนการคัดเลือกซัพพลายเออร์เป็นกระบวนการที่สำคัญเนื่องจากการผลิตที่ดีจะต้องมีกระบวนการที่สนับสนุน

จากซัพพลายเออร์ที่ดีจากการส่งวัตถุดิบที่เหมาะสมจากซัพพลายเออร์ในปริมาณที่เหมาะสมและเวลาที่เหมาะสม (Niknamfar, 2015, p. 1087) โดยซัพพลายเออร์ที่ดีที่มีความสามารถเหมาะสมต้องสามารถตอบสนองผู้ผลิตได้ในด้าน คุณภาพที่เหมาะสม ราคาที่เหมาะสม ระยะเวลาในการส่งที่ทันเวลาที่กำหนด การบริการที่ดี รวมไปถึงการที่มีปริมาณซัพพลายเออร์ที่เหมาะสมกับบริษัทคือมีซัพพลายเออร์ไม่มากไม่น้อยเกินไปสามารถบริหารจัดการได้ (Punniyamooty et al., 2012, p. 75)

1.2. กระบวนการคัดเลือกซัพพลายเออร์ เป็นกระบวนการคัดเลือกซัพพลายเออร์ในแต่ละบริษัทต้องมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างไปตามบริบทต่างๆ ซึ่งมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกซัพพลายเออร์ดังนี้

1.2.1 การคัดเลือกโดยการให้คะแนนความสำคัญตามความต้องการของบริษัท เช่น เกณฑ์การทยอยส่งสินค้า เกณฑ์การส่งสินค้าในช่วงเวลาต่างๆ ระยะเวลาในการเบิกจ่ายเงิน เป็นต้น

1.2.2 การคัดเลือกซัพพลายเออร์โดยการให้ราคาเป็นข้อกำหนดในการคัดเลือกซัพพลายเออร์

1.2.3 การคัดเลือกซัพพลายเออร์โดยใช้คุณภาพสินค้าที่ซัพพลายเออร์ผลิต เป็นไปตามความต้องการทางด้านคุณภาพของแต่ละบริษัท

1.2.4 การคัดเลือกซัพพลายเออร์โดยใช้หลักความน่าเชื่อถือของบริษัทซัพพลายเออร์

1.2.5 การคัดเลือกซัพพลายเออร์โดยใช้หลักเกณฑ์เรื่องระยะเวลาในการส่งมอบ

1.2.6 การคัดเลือกซัพพลายเออร์โดยใช้หลักความสัมพันธ์

ซึ่งในการคัดเลือกซัพพลายเออร์แต่ละบริษัทอาจจะมีหลายข้อกำหนดหรือจะมุ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้บริษัทสามารถผลิตสินค้าได้ตรงกับความต้องการของบริษัทมากที่สุด (Ziaee and Bouquard, 2010, p. 34; Punniyamooty et al., 2012, pp. 71-13; Shen, Deng, Lao, and Wu, 2016, p. 21)

1.3 กระบวนการหลังการได้มาซึ่งซัพพลายเออร์ เป็นกระบวนการหลังจากที่บริษัทที่ได้ซัพพลายเออร์แล้ว เป็นการทำที่บริษัทได้เริ่มมีการส่งสินค้าหรือเริ่มมีการให้บริการต่าง ๆ แก่ลูกค้า ซึ่งมีกระบวนการที่สำคัญที่บริษัทที่ต้องบริหารจัดการ คือ การประเมินซัพพลายเออร์ โดยในแต่ละบริษัทจะมีข้อกำหนดหรือมีเกณฑ์การประเมินซัพพลายเออร์ที่แตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละบริษัท

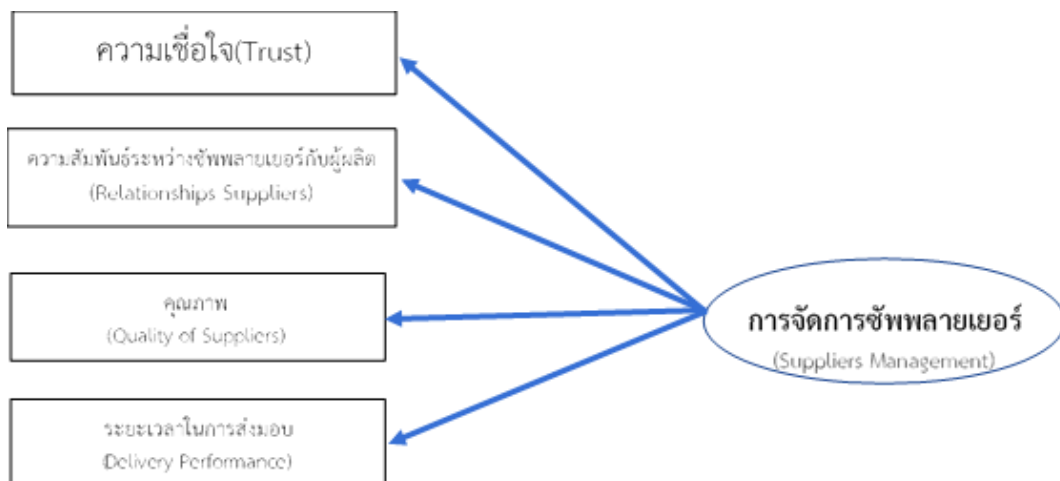
จากการสังเคราะห์สามารถสรุปปัจจัยด้านการบริหารจัดการซัพพลายเออร์ที่ส่งผลกระทบต่อสินค้าคงคลังในบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็กได้ 4 ปัจจัย ได้แก่

1) ปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต คือ ความเชื่อใจ ความเชื่อถือ ความไว้วางใจ ระหว่างผู้ผลิตและซัพพลายเออร์ (Milosevic et al., 2018, p. 115; Abdolnaser, Hway-Boon and Govindan, 2019, pp. 405-406) ซึ่งถ้าผู้ผลิตมีความเชื่อใจในซัพพลายเออร์จะทำให้การจัดการสินค้าคงคลังมีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อผลกำไรมากขึ้น (Govindan, Kannan, and Noorul, 2010, p. 45; Joshi et al., 2017, p. 1310)

2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและซัพพลายเออร์ เพื่อให้ซัพพลายเออร์สามารถตอบสนองความต้องการของบริษัทผู้ผลิตสินค้าได้ (Tsai, Tsai and Wang, 2012, p. 269; Rajeev, 2014, p. 609; Haji, Afzalabadi and Haji, 2018, pp. 303-305; Abdolnaser et al., 2019, pp. 407-408)

3) ปัจจัยด้านคุณภาพ คือ คุณภาพของซัพพลายเออร์ที่มีความสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ผลิตทั้งด้านคุณภาพสินค้า ปริมาณสินค้า และคุณภาพการบริการได้ (Lin et al., 2005, pp. 356-357; Baird, Jia and Reeve, 2011, p. 790; Punniyamooty et al., 2012, p. 71; Hu, Xiong, You, and Yan, 2016, pp. 1059-1060; Abdolnaser et al., 2019, pp. 405-406)

4) ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ คือ ความสามารถของซัพพลายเออร์ด้านระยะเวลาการส่งมอบสินค้าได้ตามความต้องการของผู้ผลิต (Lin et al., 2005, pp. 356-359; Punniyamooty et al., 2012, p. 72; Hu et al., 2016, p. 2; Lashgari, Sadjadi, and Sahihi, 2018, p. 94) สามารถสรุปเป็นกรอบแนวความคิดองค์ประกอบของการจัดการซัพพลายเออร์ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของการจัดการซัพพลายเออร์

2. กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ มีกลุ่มประชากรจำนวนโรงงานขนาดเล็กและขนาดกลางจำนวน 834 โรงงาน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ คือ กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 80 ตัวอย่าง(มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วง 0.87-0.93 ผ่านตามเกณฑ์ของ (Tellez et al., 2015) ที่กำหนดค่าความสอดคล้องไม่ควรต่ำกว่า 0.50 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.92 พบว่ามีค่าเกินกว่า 0.60 ขึ้นไปผ่านตามเกณฑ์ของ (Taber, 2017) ซึ่งแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ในงานวิจัยได้ และได้ผ่านการรับรองจริยธรรมในมนุษย์ NMCEC-0001/2563 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2563 การเก็บข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูล

ด้วยตนเองและทางอิเล็กทรอนิกส์ การเก็บข้อมูลเป็นการสุ่มแบบใช้วิจารณญาณของผู้วิจัย (Judgment Sampling) ผลจากการเก็บข้อมูลสามารถได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

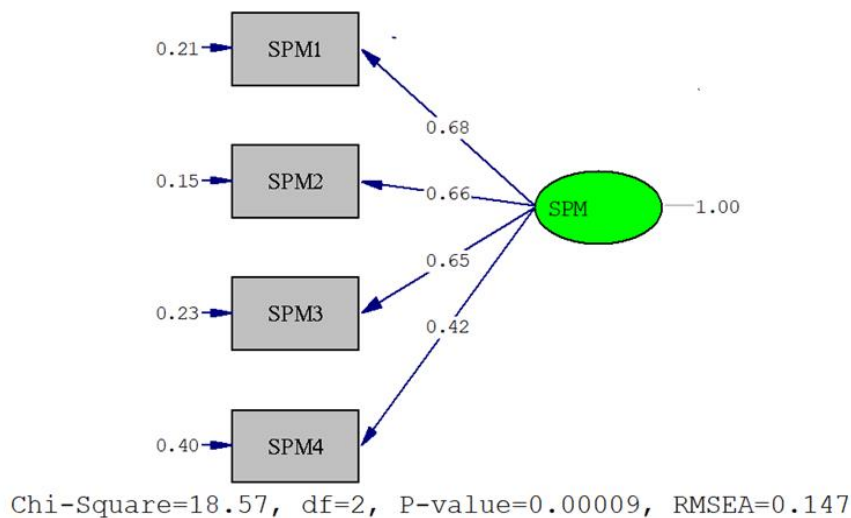
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การจัดการซัพพลายเออร์ (Supplier Management; SPM) จากการเก็บข้อมูลสามารถแสดงผลทางสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ของข้อมูล และค่าความโด่งของข้อมูล ซึ่งตัวแปรแฝงด้านการจัดการซัพพลายเออร์ สามารถแบ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Trust) สามารถหาได้จากแบบสอบถาม 3 ข้อ คือ ผู้ผลิตควรมีความสัมพันธ์กับผู้จำหน่ายวัตถุดิบระยะยาว ผู้จำหน่ายวัตถุดิบควรช่วยจัดการสินค้าคงคลังของผู้ผลิต และผู้ผลิตควรให้ผู้จำหน่ายวัตถุดิบมีอำนาจการตัดสินใจในด้านสินค้าคงคลัง 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต สามารถหาได้จากแบบสอบถาม 3 ข้อ คือ ผู้จำหน่ายวัตถุดิบต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ผลิต ผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถตอบสนองความต้องการด้านสินค้าคงคลังได้ และผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถแชร์ข้อมูลด้านสินค้าคงคลังกับผู้ผลิตได้ 3) ปัจจัยด้านคุณภาพ สามารถหาได้จากแบบสอบถาม 3 ข้อ คือ ผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถส่งสินค้าได้ตามคุณภาพที่บริษัทต้องการ ผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถส่งสินค้าได้ตามปริมาณที่กำหนด และผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถตอบสนองด้านการบริการกับผู้ผลิตได้ 4) ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ สามารถหาได้จากแบบสอบถาม 3 ข้อ คือ ในรอบ 1 ปีผู้จำหน่ายวัตถุดิบส่งสินค้าช้ากว่ากำหนด ผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถส่งสินค้านอกแผนตามความต้องการของผู้ผลิตได้ และผู้จำหน่ายวัตถุดิบสามารถตอบสนองความต้องการผู้ผลิตด้านสินค้าคงคลัง

จากการเก็บแบบสอบถามพบว่าปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Trust) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.81) มีค่าความเบ้ของข้อมูลเท่ากับ -0.26 ค่า Z Score ของความเบ้มีค่า -0.75 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) และมีค่าความโด่งของข้อมูลเท่ากับ -0.053 ค่า Z Score ของความโด่งมีค่า -1.06 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Relationships Suppliers) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.77) มีค่าความเบ้ของข้อมูลเท่ากับ -0.50 ค่า Z Score ของความเบ้มีค่า -1.42 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) และมีค่าความโด่งของข้อมูลเท่ากับ 0.14 ค่า Z Score ของความโด่งมีค่า 0.29 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) ปัจจัยด้านคุณภาพของซัพพลายเออร์ (Quality of Suppliers) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.81) มีค่าความเบ้ของข้อมูลเท่ากับ -0.39 ค่า Z Score ของความเบ้มีค่า -1.10 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) และมีค่าความโด่งของข้อมูลเท่ากับ -0.28 ค่า Z Score ของความโด่งมีค่า -0.56 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) ปัจจัยด้าน

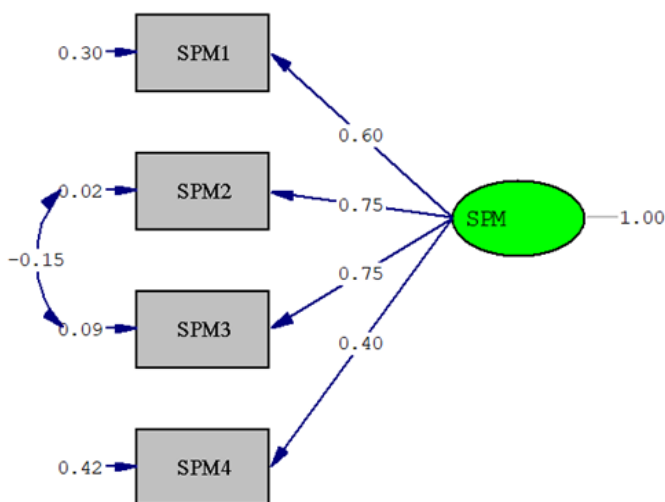
ระยะเวลาการส่งมอบ (Delivery Performance) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.76) มีค่าความเบ้ของข้อมูลเท่ากับ -0.44 ค่า Z Score ของความเบ้มีค่า -1.24 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96) และมีค่าความโด่งของข้อมูลเท่ากับ 0.06 ค่า Z Score ของความโด่งมีค่า 0.12 ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการแจกแจงอย่างปกติ (ค่า Z Score อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวแปรแฝงการจัดการซัพพลายเออร์ สามารถอธิบายได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ด้าน 1) ปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Trust) 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Relationships Suppliers) 3) ปัจจัยด้านคุณภาพของซัพพลายเออร์ (Quality of Suppliers) และ 4) ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ (Delivery Performance) สามารถแสดงการการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวแปรแฝงการจัดการซัพพลายเออร์ (ก่อนปรับโมเดล)

จากภาพที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในตัวแปรแฝงผลการจัดการซัพพลายเออร์ สามารถแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนต่างๆ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีของ(Hair, Black, Babin, and Anderson, 2014) พบว่ายังไม่ผ่านเกณฑ์ และสามารถปรับโมเดลได้ดังภาพที่ 3

Chi-Square=0.01, df=1, P-value=0.90518, RMSEA=0.000

ภาพที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงการจัดการจัดการซัพพลายเออร์ (หลังปรับโมเดล)

จากภาพที่ 2 และภาพที่ 3 สามารถแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนต่าง ๆ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าดัชนีของ (Hair, Black, Babin, and Anderson, 2014) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสถิติความสอดคล้องรูปแบบสมการโครงสร้างการจัดการจัดการซัพพลายเออร์
กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ค่าสถิติ(ก่อนปรับโมเดล)	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ(หลังปรับโมเดล)	ผลการพิจารณา
P-value	มากกว่า 0.05	0.00009	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.90	ผ่านเกณฑ์
χ^2 / df	น้อยกว่า 3	9.28	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.01	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	น้อยกว่า 0.07	0.147	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.00	ผ่านเกณฑ์
SRMR	น้อยกว่า 0.08	0.031	ผ่านเกณฑ์	0.0009	ผ่านเกณฑ์
CFI	มากกว่า 0.92	0.98	ผ่านเกณฑ์	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	มากกว่า 0.90	0.98	ผ่านเกณฑ์	1.00	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังการปรับโมเดล ค่าP-value เท่ากับ 0.90 ผ่านเกณฑ์ (เกณฑ์ที่กำหนดค่า P-value มากกว่า 0.05), ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 0.01 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 ค่าสัดส่วนค่าไค-สแควร์ (χ^2/df) เท่ากับ 0.01 ผ่านเกณฑ์ (เกณฑ์ที่กำหนด χ^2/df น้อยกว่า 3) ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.00 ผ่านเกณฑ์ (เกณฑ์ที่กำหนดน้อยกว่า 0.07) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.0009 ผ่านเกณฑ์ (เกณฑ์

ที่กำหนดน้อยกว่า 0.07), ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ผ่านเกณฑ์ (เกณฑ์ที่กำหนดมากกว่า 0.92) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 1.00 ผ่านเกณฑ์ (เกณฑ์ที่กำหนดมากกว่า 0.90) ซึ่งทุกค่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดแสดงว่ารูปแบบสมการโครงสร้างการจัดการซัพพลายเออร์มีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และด้านการจัดการซัพพลายเออร์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตารางค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจของการจัดการซัพพลายเออร์

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	ค่าความคลาดเคลื่อน	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)
ปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Trust)	0.60	0.30	0.74
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Relationships Suppliers)	0.75	0.02	0.98
ปัจจัยด้านคุณภาพของซัพพลายเออร์ (Quality of Suppliers)	0.75	0.02	0.93
ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ (Delivery Performance)	0.40	0.42	0.52

จากตารางที่ 2 พบว่าตัวแปรแฝงการจัดการซัพพลายเออร์มีตัวแปรสังเกตทุกตัวเป็นไปในทิศทางบวกเหมือนกัน และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Relationships Suppliers) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.75 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 98 ($R^2=0.98$) รองลงมาปัจจัยด้านคุณภาพของซัพพลายเออร์ (Quality of Suppliers) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.75 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 93 ($R^2=0.93$) ปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Trust) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.60 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 74 ($R^2=0.74$) ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ (Delivery Performance) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.40 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 52 ($R^2=0.52$) ตามลำดับ

การอภิปรายผลการจัดการซัพพลายเออร์ (Supplier Management) คือ การจัดการผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ที่จะส่งวัตถุดิบให้กับบริษัทเพื่อทำการผลิต เพื่อให้ผลการดำเนินงานของบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็กมีการผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านต้นทุนด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์และบริษัท ความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต การตอบสนองด้านเวลา การตอบสนองด้านคุณภาพเพื่อให้สินค้าคงคลังมีความเหมาะสม โดยปัจจัยด้านการจัดการซัพพลายเออร์ คือ 1) ปัจจัยด้านความเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต (Trust) พบว่าบริษัทส่วนใหญ่เห็นสมควรอย่างมากในด้านการเชื่อใจระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิตรวมไปถึงความไวเนื้อเชื่อใจในการให้ซัพพลายเออร์มาช่วยวางแผนในการช่วยจัดการสินค้าคงคลังซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

(Milosevic et al., 2018; Abdolnaser et al., 2019) ซึ่งถ้าผู้ผลิตมีความเชื่อใจในซัพพลายเออร์จะทำให้การจัดการสินค้าคงคลังมีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อผลกำไรมากขึ้น (Govindan et al., 2010; Joshi et al., 2017) 2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างซัพพลายเออร์กับผู้ผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอย่างมากในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ตรงระหว่างผู้ผลิตกับซัพพลายเออร์เพื่อให้ผู้ผลิตและซัพพลายเออร์สามารถแชร์ข้อมูลกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Tsai et al., 2012; Rajeev, 2014; Haji et al., 2018; Abdolnaser et al., 2019) และการมีความสัมพันธ์กับซัพพลายเออร์ที่ดีจะส่งผลให้ผู้ผลิตมีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น และส่งผลให้กำไรเพิ่มขึ้น 3) ปัจจัยด้านคุณภาพ พบว่าบริษัทส่วนใหญ่ต้องการให้ซัพพลายเออร์สามารถตอบสนองผู้ผลิตได้ทั้งด้านปริมาณ ด้านคุณภาพและด้านการบริการตามที่กำหนดเกือบทุกครั้งหรือร้อยละ 95ขึ้นไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Lin et al., 2005; Baird et al., 2011; Punniyamoorthy et al., 2012; Hu et al., 2016; Abdolnaser et al., 2019) การมีซัพพลายเออร์ที่มีคุณภาพจะทำให้ผู้ผลิตจัดการสินค้าคงคลังได้ง่าย ไม่มีการสั่งสินค้าคงคลังที่เกินความจำเป็น 4) ปัจจัยด้านระยะเวลาการส่งมอบ พบว่าบริษัทต้องการให้ซัพพลายเออร์สามารถส่งวัตถุดิบได้ตามระยะเวลาที่กำหนดทั้งที่สั่งตามแผนและสั่งนอกแผนการผลิตเกือบทุกครั้งหรือร้อยละ 95 ขึ้นไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Lin et al., 2005; Punniyamoorthy et al., 2012; Hu et al., 2016; Lashgari et al., 2018) คือซัพพลายเออร์ต้องสามารถส่งมอบสินค้าได้ตามความต้องการของผู้ผลิต

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. การวิจัยนี้เป็นเพียงการยืนยันองค์ประกอบเชิงปริมาณเท่านั้นผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมหรือดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้งานวิจัยด้านการจัดการซัพพลายเออร์มีความแกร่งมากขึ้น
2. การวิจัยนี้สามารถประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมที่ต้องมีการใช้ซัพพลายเออร์ช่วยในการผลิต เช่น อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมยานยนต์ เป็นต้น
3. การวิจัยนี้ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น การผลิต เทคนิคการผลิต การจัดการสินค้าคงคลัง เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดุซงกีนิพนธ์ เรื่อง รูปแบบเชิงสาเหตุการจัดการสินค้าคงคลังที่มีต่อบริษัทผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดเล็ก มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เอกสารอ้างอิง

- Abdolnaser, D., Hway-Boon, O., & Govindan, M. (2019). Supplier Development Activities and Buying Firm's Performance: An Empirical Investigation of Iranian SMEs. *Iranian Journal of Management Studies*, 12(3), 405-424. doi:10.22059/ijms.2019.262040.673214
- Baird, K., Jia, H. K., & Reeve, R. (2011). The relationships between organizational culture, total quality management practices and operational performance. *International Journal of Operations & Production Management*, 31(7), 789-814. doi:10.1108/01443571111144850
- Govindan, K., Kannan, D., & Noorul, H. A. (2010). Analyzing supplier development criteria for an automobile industry. *Industrial Management & Data Systems*, 110(1), 43-62. doi:10.1108/02635571011008399
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate Data Analysis* (Vol. 7): Pearson New International Edition.
- Haji, A., Afzalabadi, M., & Haji, R. (2018). Pricing and inventory decisions in a vendor managed inventory system with revenue sharing contract. *Uncertain Supply Chain Management*, 2018(6), 299-320. doi:10.5267/j.uscm.2017.11.001
- Hu, H., Xiong, H., You, Y., & Yan, W. (2016). A Mixed Integer Programming Model for Supplier Selection and Order Allocation Problem with Fuzzy Multiobjective. *Scientific Programming*, 2016(1), 1-13. doi:10.1155/2016/9346781
- Joshi, S., Kharat, M., Raut, R., Kamble, S., & Kamble, S. (2017). To examine the relationships between supplier development practices and supplier-buyer relationship practices from the supplier's perspective. *Benchmarking: An International Journal*, 24(5), 1309-1336. doi:10.1108/bij-01-2016-0006
- Lashgari, M., Sadjadi, S. J., & Sahihi, M. (2018). A multi-product, multi-period model to select supplier for deteriorating products while considering uncertainty as well as backorder. *Journal of Industrial Engineering International*, 15(1), 93-101. doi:10.1007/s40092-018-0266-6
- Lin, C., Chow, W. S., Madu, C. N., Kuei, C.-H., & Pei Yu, P. (2005). A structural equation model of supply chain quality management and organizational performance. *International Journal of Production Economics*, 96(3), 355-365. doi:10.1016/j.ijpe.2004.05.009

- Marodin, G. A., Tortorella, G. L., Frank, A. G., & Godinho Filho, M. (2017). The moderating effect of Lean supply chain management on the impact of Lean shop floor practices on quality and inventory. *Supply Chain Management: An International Journal*, 22(6), 473-485. doi:10.1108/scm-10-2016-0350
- Milosevic, I., Trajkovic, A., Rajic, T., Nikolic, D., & Arsic, S. (2018). The effects of quality certification in establishing and developing customer: Supplier relationships. *Serbian Journal of Management*, 13(1), 115-131. doi:10.5937/sjm13-12391
- Niknamfar, A. H. (2015). Multi-objective production-distribution planning based on vendormanaged inventory strategy in a supply chain. *Industrial Management & Data Systems*, 115(6), 1086-1112. doi:10.1108/imds-03-2015-0073
- Pornthep, k., Theathanick, S., & Kanreutai, K. (2020). Supplier Management Factors Affecting Inventory in Small and Medium-sized Electronics and Electrical Parts Manufacturers. *Journal of Business, Economics and Communications*, 15(3).
- Punniyamoorthy, M., Lorentz, H., Mathiyalagan, P., & Lakshmi, G. (2012). A combined application of structural equation modeling (SEM) and analytic hierarchy process (AHP) in supplier selection. *Benchmarking: An International Journal*, 19(1), 70-92. doi:10.1108/14635771211218362
- Rajeev, N. (2014). Factors discriminating inventory management performance: An exploratory study of Indian machine tool SMEs. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 7(3), 605-621. doi:10.3926/jiem.924
- Shen, H., Deng, Q., Lao, R., & Wu, S. (2016). A Case Study of Inventory Management in a Manufacturing Company in China. *Nang Yan Business Journal*, 5(1), 20-40.
- Tellez R, C., Porqueres, I. M., Pinel, I., & Orza, J. G. (2015). Cross-cultural Adaptation, Internal Consistency and Validity of the Handwriting Proficiency Screening Questionnaire (HPSQ) for Spanish Primary School-age Children. *Journal of Novel Physiotherapies*, 05(06). doi:10.4172/2165-7025.1000278
- Tsai, K. H., Tsai, M. L., & Wang, J. C. (2012). Supplier collaboration and new product performance: a contingency model. *Industrial Management & Data Systems*, 112(2), 268-289. doi:10.1108/02635571211204290
- Ziaee, M., & Bouquard, J. L. (2010). Optimal pricing and lot sizing vendor managed invento. *International Journal of Industrial Engineering Computations*, 1(1), 33-44. doi:10.5267/j.ijiec.2010.01.003

- Abdolnaser, D., Hway-Boon, O., & Govindan, M. (2019). Supplier Development Activities and Buying Firm's Performance: An Empirical Investigation of Iranian SMEs. *Iranian Journal of Management Studies*, 12(3), 405-424. doi:10.22059/ijms.2019.262040.673214
- Baird, K., Jia, H. K., & Reeve, R. (2011). The relationships between organizational culture, total quality management practices and operational performance. *International Journal of Operations & Production Management*, 31(7), 789-814. doi:10.1108/014435711111144850
- Govindan, K., Kannan, D., & Noorul, H. A. (2010). Analyzing supplier development criteria for an automobile industry. *Industrial Management & Data Systems*, 110(1), 43-62. doi:10.1108/02635571011008399
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate Data Analysis* (Vol. 7): Pearson New International Edition.
- Haji, A., Afzalabadi, M., & Haji, R. (2018). Pricing and inventory decisions in a vendor managed inventory system with revenue sharing contract. *Uncertain Supply Chain Management*, 2018(6), 299-320. doi:10.5267/j.uscm.2017.11.001
- Hu, H., Xiong, H., You, Y., & Yan, W. (2016). A Mixed Integer Programming Model for Supplier Selection and Order Allocation Problem with Fuzzy Multiobjective. *Scientific Programming*, 2016(1), 1-13. doi:10.1155/2016/9346781
- Joshi, S., Kharat, M., Raut, R., Kamble, S., & Kamble, S. (2017). To examine the relationships between supplier development practices and supplier-buyer relationship practices from the supplier's perspective. *Benchmarking: An International Journal*, 24(5), 1309-1336. doi:10.1108/bij-01-2016-0006
- Lashgari, M., Sadjadi, S. J., & Sahihi, M. (2018). A multi-product, multi-period model to select supplier for deteriorating products while considering uncertainty as well as backorder. *Journal of Industrial Engineering International*, 15(1), 93-101. doi:10.1007/s40092-018-0266-6
- Lin, C., Chow, W. S., Madu, C. N., Kuei, C.-H., & Pei Yu, P. (2005). A structural equation model of supply chain quality management and organizational performance. *International Journal of Production Economics*, 96(3), 355-365. doi:10.1016/j.ijpe.2004.05.009

- Marodin, G. A., Tortorella, G. L., Frank, A. G., & Godinho Filho, M. (2017). The moderating effect of Lean supply chain management on the impact of Lean shop floor practices on quality and inventory. *Supply Chain Management: An International Journal*, 22(6), 473-485. doi:10.1108/scm-10-2016-0350
- Milosevic, I., Trajkovic, A., Rajic, T., Nikolic, D., & Arsic, S. (2018). The effects of quality certification in establishing and developing customer: Supplier relationships. *Serbian Journal of Management*, 13(1), 115-131. doi:10.5937/sjm13-12391
- Niknamfar, A. H. (2015). Multi-objective production-distribution planning based on vendor-managed inventory strategy in a supply chain. *Industrial Management & Data Systems*, 115(6), 1086-1112. doi:10.1108/imds-03-2015-0073
- Pornthep, k., Theathanick, S., & Kanreutai, K. (2020). Supplier Management Factors Affecting Inventory in Small and Medium-sized Electronics and Electrical Parts Manufacturers. *Journal of Business, Economics and Communications*, 15(3).
- Punniyamoorthy, M., Lorentz, H., Mathiyalagan, P., & Lakshmi, G. (2012). A combined application of structural equation modeling (SEM) and analytic hierarchy process (AHP) in supplier selection. *Benchmarking: An International Journal*, 19(1), 70-92. doi:10.1108/14635771211218362
- Rajeev, N. (2014). Factors discriminating inventory management performance: An exploratory study of Indian machine tool SMEs. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 7(3), 605-621. doi:10.3926/jiem.924
- Shen, H., Deng, Q., Lao, R., & Wu, S. (2016). A Case Study of Inventory Management in a Manufacturing Company in China. *Nang Yan Business Journal*, 5(1), 20-40.
- Tellez R, C., Porqueres, I. M., Pinel, I., & Orza, J. G. (2015). Cross-cultural Adaptation, Internal Consistency and Validity of the Handwriting Proficiency Screening Questionnaire (HPSQ) for Spanish Primary School-age Children. *Journal of Novel Physiotherapies*, 05(06). doi:10.4172/2165-7025.1000278
- Tsai, K. H., Tsai, M. L., & Wang, J. C. (2012). Supplier collaboration and new product performance: a contingency model. *Industrial Management & Data Systems*, 112(2), 268-289. doi:10.1108/02635571211204290
- Ziaee, M., & Bouquard, J. L. (2010). Optimal pricing and lot sizing vendor managed invento. *International Journal of Industrial Engineering Computations*, 1(1), 33-44. doi:10.5267/j.ijiec.2010.01.003

ICAC2021-010300014

เที่ยววัด ชมวัง ยลมนต์ขลังของเมืองเพชร

Visit the temple, Visit the palace and marvel at the magical of Phetchaburi

นันทวัฒน์ ธานินทร์เดชาพันธ์^{1*} และนิธินันท์ เมืองหลัก²

Nantawat Thanindechanan^{1*} and Nitinan Muanglak²

¹คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด เพชรบุรี ประเทศไทย

²คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด เพชรบุรี ประเทศไทย

¹Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University, Thailand

²Faculty of Business Administration and Technology, Stamford International University, Thailand

Email: Nantawat.Thanindechanan@stamford.edu

บทคัดย่อภาษาไทย

ความสำคัญของเมืองเพชรบุรี คือ เป็นเมืองการค้า มีภูมิศาสตร์ที่เป็นจุดเชื่อมต่อเส้นทางจากทางเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านสุโขทัยลงมาทางตะวันตกสู่ลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง ผ่านเพชรบุรีไปสู่นครศรีธรรมราช และออกทะเลไปทางตะวันออก ท่าเลที่ตั้งของเมืองเพชรบุรีจึงมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวเปรียบเสมือน ประตูสู่อุษาคเนย์ เราจะเห็นได้ว่าเมืองเพชรบุรีเป็นเมืองที่มีความสำคัญในทุกยุคทุกสมัย จึงมีสิ่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่ทรงคุณค่าจำนวนมากที่เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความคิด ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรม รูปแบบการปกครองที่เป็นรากเหง้าของสังคมไทย รวมถึงเอกลักษณ์ในสถาปัตยกรรมไทยโบราณและสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยที่มีความสวยงามและทรงคุณค่ายิ่งและกล่าวถึงสถานที่สำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ที่สามารถเที่ยวชมได้ เช่น วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดใหญ่สุวรรณาราม พระนครคีรี และพระรามราชนิเวศน์ หรือวังบ้านปืน

คำสำคัญ: เพชรบุรี วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดใหญ่สุวรรณาราม พระนครคีรี พระรามราชนิเวศน์

Abstract

The importance of Phetchaburi is a trade city with a geographic connection point from the north and the northeast through Sukhothai, down west to the Tha Chin-Mae Klong River Basin, through Phetchaburi to Nakhon Si Thammarat and out of the sea to the east, the location of Phetchaburi has a unique identity, like a gateway to Southeast Asia (Gateway to Southeast Asia), we can see that Phetchaburi is an important city in all eras. Therefore, there are many valuable archaeological objects that represent symbolic representations of thoughts, beliefs, arts, culture, forms of government that are the roots of Thai society, as well as the identity of ancient Thai architecture and contemporary Thai architecture. It is very beautiful and valuable and speaks of important historical places that can be visited such as Wat Mahathat Worawihan. Wat Yai Suwannaram, Phra Nakhon Khiri and Rama Ratchaniwet

Keywords: Wat Mahathat Worawihan, Wat Yai Suwannaram, Phra Nakhon Khiri, Rama Ratchaniwet

บทนำ

เที่ยววัด ชมวัง เมืองเพชรเสมือนหนึ่งการก้าวเข้าสู่สมัยรุ่งอรุณแห่งอุษาคเนย์ (ไมเคิล ไรท์, 2542) ที่ซึ่งเราเริ่มมองเห็นอย่างลาง ๆ ว่ามีการตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนรับอารยธรรมทวารวดี อารยธรรมขอม จนกลายเป็นเมืองที่มีความสำคัญ ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยาจวบจนถึงรัตนโกสินทร์ บทความนี้มีจุดประสงค์สำคัญที่ต้องการชี้ให้เห็นว่า เมืองเพชรบุรีมีความสำคัญอย่างไรในเชิงของการเมืองการปกครอง ศิลปวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำเสนอแนวคิดมุมมองใหม่ในทางวิชาการและการศึกษา และเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้างานทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมของเมืองเพชรบุรีต่อไป

เมืองเพชรบุรี แต่เดิมมีชื่อเรียกขานต่างกันไปตามยุคสมัยหรือตามสำเนียงของผู้ที่ได้เข้ามาติดต่อกำขาย เดินทางหรือจดบันทึกไว้ ได้แก่ Peperim, Pepory, Pypry, Pipli, Piply, Pipili, Putprib, P'ripp'ree, P'et-pree, Petchburi, Petchaburi, Phetchaburi (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. ชูลีพร วิรุณหะ และคณะ, 2561) เพียงแค่ชื่อเรียกขานก็บ่งบอกถึงการเป็นเมืองเก่าแก่ ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานทางโบราณสถานและโบราณวัตถุที่สามารถสืบเนื่องไปถึงยุคก่อนประวัติศาสตร์ ต่อมาได้เริ่มมีการขยายตัวของชุมชนเมืองมากขึ้นและได้รับอิทธิพลของอารยธรรมทวารวดี ราวคริสต์ศตวรรษที่ 6-9 ซึ่งเป็นช่วงที่รากฐานของอารยธรรมพระพุทธศาสนาในตอนกลางของอุษาคเนย์ได้หยั่งรากลงและก่อตัวขึ้นในตอนกลางและตะวันออกเฉียงเหนือของไทยมาก่อนหน้านั้นแล้ว และยังได้รับอิทธิพลอารยธรรมขอม ราวคริสต์ศตวรรษที่ 12-13 ที่มีอิทธิพลของพระพุทธรูปนิกายมหายาน และศาสนาพราหมณ์นิกายไศวนิกายหรือไวษณพนิกาย (เดวิด เค. วย้อจ, 2562) เมืองเพชรบุรีเริ่มแสดงให้เห็นถึงความเป็นเมืองที่มีสถานะเทียบเท่าเมืองใหญ่ที่มีความอิสระหรือกึ่งอิสระในสมัยของอาณาจักรสุโขทัย และยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในสมัยอาณาจักรอยุธยา ที่ได้ยกสถานะเป็นเมืองจัตวาหรือหัวเมืองฝ่ายตะวันตก ซึ่งเป็นเมืองสำคัญต่อความมั่นคงของอาณาจักรอยุธยาเป็นอย่างมาก เพราะมีบทบาทเป็นเมืองหน้าด่านรวมถึงการเป็นเมืองสำคัญที่ระดมทหารและเสบียงในการรบกับหัวเมืองทางใต้ ความสำคัญของเมืองเพชรต่อราชอาณาจักรยังคงมีต่อเนื่องจนถึงรัตนโกสินทร์ โดยในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เมื่อเจ้าเมืองเพชรบุรีได้รับมอบหมายให้ปราบปรามหัวเมืองมลายูและหัวเมืองที่แข็งขืนต่อไทย เช่น ไทรบุรีและเจ็ดหัวเมือง รวมถึงเมืองกัณฑ์ที่มีความขัดแย้งภายใน (จดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติ, 2554; เดวิด เค. วย้อจ, 2562) ถึงแม้ว่าเมืองเพชรบุรีจะลดบทบาทลงจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองและการผลิตเปลี่ยนแปลงดิน แต่การให้ความสำคัญกับเมืองเพชรบุรีมิได้จางหายไปตามบทบาทที่เปลี่ยนแปลงนั้น โดยยังมีโบราณสถานและสิ่งก่อสร้างที่บ่งบอกความสำคัญเชิงสัญลักษณ์นั้น ได้แก่ พระนครคีรี พระราชฐานที่สร้างขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระรามราชนิเวศน์ หรือวังบ้านปืน พระราชวังที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โปรดให้สร้าง และห่างออกไปยังอำเภอชะอำยังมีพระราชวังฤดูร้อน

ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดให้สร้างขึ้น คือ พระราชวังนิเวศน์มฤคทายวัน

“แล้วเลี้ยวลงตรงหน้าวัดพระธาตุ พอเดือนคลาตคล้อยจรัสรัศมี...” (เสาวนีย์ นิวาสะบุตร, 2556) สุนทรภู่ได้กล่าวถึงวัดมหาธาตุในนิราศเมืองเพชร ครั้งมายังเมืองเพชร วัดมหาธาตุวรวิหารได้มีการบูรณะในสมัยอยุธยาและต่อเนื่องมาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 จุดเด่นของวัดมหาธาตุวรวิหาร ได้แก่ พระปรางค์ 5 ยอด ตั้งตระหง่านอยู่กลางเมืองเพชร เสมาคู่ต้นทางสกุลช่างเมืองเพชร เป็นหินทรายสีแดง บ่งบอกว่าเป็นวัดหลวง มีลวดลายจำหลักผสมศิลปะโบราณหลายแบบ ทั้งลายแบบทวารวดี ลายเครื่องสุวรรณภูมิ ศิลปะแบบลพบุรี เป็นที่น่าตื่นตาตื่นใจ หลวงพ่อศักดิ์สิทธิ์ พุทธรูปสัมฤทธิ์ปางมารวิชัย พระหัตถ์ซ้ายถือพัด เคียงล้อเช่นเดียวกับพระอัครสาวก เล่าสืบกันต่อมาว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ขณะที่ยังทรงผนวช ทรงนำมาประดิษฐานไว้ และประติมากรรมปูนปั้นที่วิจิตรงดงามของสกุลช่างเมืองเพชร

ภาพที่ 1 พระปรางค์ 5 ยอด พระประธานและจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถ วัดมหาธาตุวรวิหาร

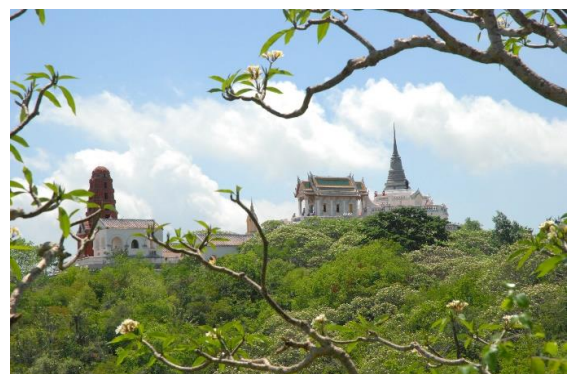
วัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร เป็นวัดที่มีมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรอยุธยา ได้รับการปฏิสังขรณ์ใหญ่ในครั้งพระสุวรรณมุนี (สมเด็จพระเจ้าตากสิน) ในสมัยอาณาจักรอยุธยา และมีการปฏิสังขรณ์ใหญ่อีกครั้งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงปฏิสังขรณ์เครื่องบนพระอุโบสถ ระเบียงหรือวิหารคดหรือศาลารายรอบพระอุโบสถ สร้างกำแพงรอบวัดพร้อมกับซุ้มประตูและสร้างพระพุทธรูปตามวิหารคตรายรอบพระอุโบสถ (มาณพ อิศรเดช, 2527) และมีการปฏิสังขรณ์เรื่อยมาจนปัจจุบัน จุดเด่นของวัดใหญ่สุวรรณาราม ได้แก่ พระอุโบสถ มีจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยาที่งดงามและมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากจิตรกรรมที่อื่นๆที่ร่วมสมัยกัน พระประธานปางสมาธิ มีฉัตรเหนือพระเศียรพระประธานที่เป็นเอกลักษณ์ หลังพระประธานมีพระพุทธรูปที่มีนิ้วพระบาท 6 นิ้ว ซึ่งยังเป็นปริศนาในการปั้นองค์พระจนปัจจุบัน และบานประตูด้านซ้าย (ด้านหลังของพระประธาน) มีรูปวิหารเป็นฝรั่ง ที่มีการตั้งข้อสังเกตจากไมเคิล ไรท์ ที่น่าสนใจว่าอาจจะจะเป็นพระเจ้าเจมส์ที่ 1 หรือเป็นวิหารจากปาหิมพานต์ (ไมเคิล ไรท์, 2546) นอกจะพระอุโบสถแล้วยังมีศาลาการเปรียญ ที่มี

ประวัติเกี่ยวกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและสมเด็จพระเจ้าเสือ (ตะวัน วีระกุล, 2559) และระเบียบคตที่สร้างในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

ภาพที่ 2 พระประธาน ศาลาการเปรียญ วัดใหญ่สุวรรณาราม

พระนครคีรี หรือเขาวัง เป็นพระราชฐานที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โปรดให้สร้างขึ้นบนเขามหาสวรรค์ โดยมีการก่อสร้างพระราชวังและหมู่พระที่นั่ง ตำหนัก ตลอดจนอาคารประกอบต่าง ๆ จุดเด่น พระนครคีรี ได้แก่ สถาปัตยกรรมบนพระนครคีรีที่สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มหลัก กลุ่มแรกคือรูปแบบอิทธิพลตะวันตกผสมกับศิลปะจีน ซึ่งเป็นรูปแบบของอาคารส่วนใหญ่บนพระนครคีรี ได้แก่ หอซัซวาลเวียงชัย พระที่นั่งราชธรรมสภา พระที่นั่งเวชยันต์วิเชียรปราสาท พระที่นั่งปราโมทย์มไหสวรรย์ พระที่นั่งเพชรภูมิไพโรจน์ อีกกลุ่มหนึ่งคือรูปแบบอาคารไทยประเพณีซึ่งเป็นงานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา (พนมกร นวเสลา, 2561) ได้แก่ พระธาตุจอมเพชร พระสุทธเสลเจดีย์หอรอฆัง พระอุโบสถวัดพระแก้วน้อย พระปรารค์แดง

ภาพที่ 3 พระปรารค์แดง หอรอฆัง พระสุทธเสลเจดีย์ พระอุโบสถวัดพระแก้วน้อย

พระรามราชนิเวศน์ หรือนามเดิม เรียกว่า พระราชวังวังบ้านปืน สร้างขึ้นโดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 โดยมีชาวเยอรมันเป็นผู้ออกแบบพระราชวังแล้วเสร็จในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ซึ่งพระองค์ได้ทรงพระราชทานนามพระราชวังวังบ้านปืนใหม่ว่า “พระรามราชนิเวศน์” และปัจจุบันได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ในราชการทหาร พระรามราชนิเวศน์ได้รับอิทธิพลทางการออกแบบที่เรียกว่า จุงเก็นสไตล์ (Jugendstil) หรือศิลปะแบบอาร์ตนูโว (Art Nouveau) (ปิติ มณีเนตร, 2555)

ภาพที่ 4 พระรามราชนิเวศน์

สรุป

เมืองเพชรเป็นเมืองที่มีความสำคัญตั้งแต่อดีตกาล การเรียกขานชื่อเมืองจึงต่างกันไปตามยุคสมัยหรือตามสำเนียงของผู้ที่ได้เข้ามาติดต่อค้าขาย เดินทางหรือจดบันทึกไว้ รวมถึงการได้รับอารยธรรมตั้งแต่สมัยทวารวดีจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ จึงมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่หลากหลายและทรงคุณค่ายิ่งเหมาะแก่การศึกษาและเที่ยวชมในเชิงของการท่องเที่ยว โดยมีวัดมหาธาตุวรวิหาร วัดใหญ่สุวรรณาราม พระนครคีรี พระรามราชนิเวศน์ เป็นวัดที่ควรไปชมและวังที่ควรไปลสักครั้งเมื่อได้มาเมืองเพชร

เอกสารอ้างอิง

ชวลีพร วิรุณหะ, พวงทิพย์ เกียรติสกุณ, วรพร ภู่งศ์พันธ์, วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ, เพชรลดา ชุ่นอ่อน. (2561). ‘ประตูลู่สู่ชาคนีย์’: มุมมองใหม่ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์เมืองเพชรบุรี. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 40 ฉบับที่ 1 (2561) ม.ค.-มิ.ย.

เดวิด เค. วย้อจ. (2562). ประวัติศาสตร์ไทย ฉบับสังเขป. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

- ตะวัน วีระกุล. (2559). การปรับเปลี่ยนกายภาพของเขต พุทธาวาสวัดใหญ่สุวรรณาราม: ข้อพิจารณาในบริบทประวัติศาสตร์ และงานช่างเพชรบุรี. วารสารสังคมวิทยามานุษยวิทยา 35(2) กรกฎาคม-ธันวาคม 2559.
- ปิติ มณีเนตร. (2555). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาสัญญาะทางศิลปะและงานออกแบบตกแต่ง ภายในพระรามราชนิเวศน์จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- พนมกร นวเสลา. (2561). จาก “พระวิหาร” สู่คำเรียก “อุโบสถวัดพระแก้วน้อย” พลวัตและความสำคัญของพระวิหาร (น้อย) บนพระนครคีรี. วารสารดำรงวิชาการ : วารสารรวมบทความทางวิชาการ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 (2561) ม.ค.-มิ.ย.
- มานพ อิศรเดช. (2527). การศึกษาจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา สกุลช่างเพชรบุรี ที่วัดใหญ่สุวรรณาราม. วิทยานิพนธ์ : หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโบราณคดี สมัยประวัติศาสตร์ ภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ไมเคิล ไรท์. (2542). ฝรั่งเศสยุคเนย์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน
- ไมเคิล ไรท์. (2546). “พระเจ้าเจมส์ที่ 1” คือฝรั่งบนประตูโบสถ์วัดใหญ่สุวรรณาราม? กรุงเทพฯ : วารสารศิลปวัฒนธรรม ฉบับเมษายน 2546.
- เสาวณีย์ นิวาสะบุตร. (2556). Journey to Petchaburi. สุนทรภู่ แปลโดย เสาวณีย์ นิวาสะบุตร. เพชรบุรี : เพชรภูมิ.
- สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. สืบค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2563.
- หลวงอุดมสมบัติ (จัน). (2554). จดหมายเหตุหลวงอุดมสมบัติ (ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี : ศรีปัญญา

ICAC2021-010300015

สัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The sign and Phanakhon Rajabhat University

นางสาวชลิดา รัชตะพงศ์ธร

Chalida Ratchatapongton

สาขาวิชาการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: Chalida.r@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

สัญศาสตร์ (Semiotics) เป็นศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาด้วยความหมาย สิ่งแทนความหมาย (Representation) อาจจะก่อให้เกิดความหมายได้อย่างไร เป็นการศึกษาถึงกระบวนการที่ทำให้เราเข้าใจความหมายของสิ่งใด ๆ โดยสัญศาสตร์เป็นการแทนความหมายด้วยภาพ (Visual Image) ในหลากหลายแนวทางรวมไปถึงการศึกษาในระบบสัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นแนวคิดที่ช่วยให้เราตระหนักถึงความสัมพันธ์อันหลากหลายระหว่างตัวเรากับ “สิ่งแทนความหมาย” (Object) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เข้าใจความหมายของวัตถุใดๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงความหมายอย่างไม่หยุดนิ่ง เนื่องจากความแปรผันไปตามปัจจัยอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรม หรือสังคม การสื่อสารสัญศาสตร์ของเอกลักษณ์ที่แตกต่าง สามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้สร้างแนวคิดในการสื่อสารอัตลักษณ์และสัญศาสตร์ต่างๆ ของงานสร้างสรรค์ด้านการออกแบบเรขศิลป์ (วีรพล, 2560)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีความเป็นมายาวนานและสำคัญเนื่องจากคือสถาบันที่ผลิตครูแห่งแรกของประเทศ ได้รับการสถาปนาโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในนามโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่เลขที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ในปี.ศ. 2538 ได้ยกระดับเป็นวิทยาลัยครูพระนคร ได้เปลี่ยนสถานะจากวิทยาลัยครูพระนครเป็น “สถาบันราชภัฏพระนคร” โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ต่อมาวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏพระนครได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร” เพื่อปฏิบัติการกิจสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไท

การออกแบบผลงานแสดงสร้างสรรค์จากสัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อศึกษาฐานข้อมูลสัญศาสตร์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในวิถีศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีแนวคิดจากทฤษฎีเกสโตลท์ มีความสำคัญต่อการมองเห็นภาพ โดยในหนึ่งภาพจะมีการจัดการวัตถุที่เป็นส่วนย่อยอยู่ในส่วนรวม 1) ส่วนย่อย (Part) ของภาพที่มองเห็น (Visual Image) อาจประเมินผลเป็น

ส่วนที่แยกออกมาได้ 2) ส่วนรวม (Whole) ของภาพที่มองเห็นแตกต่างและสำคัญกว่าส่วนย่อย “ภาพรวมสำคัญมากกว่าภาพย่อย” ตามแนวทางการออกแบบเลขศิลป์ที่สามารถเชื่อมโยงถึงระบบวัฒนธรรมในระบบสังคมแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มาเป็นแนวคิดในการออกแบบ โดยมีได้เสนอความเหมือนทางกายภาพ แต่เป็นการแปรเปลี่ยน ลวดลายแสดงออกเพิ่มเติมในเรื่องของการตีความหมาย ด้วยการตัดทอนภาพเป็นลวดลายกราฟิกจากสัญลักษณ์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อันประกอบไปด้วย จุด เส้น รูปร่างรูปทรง น้ำหนัก พื้นที่ว่างและหลักการกระจายองค์ประกอบศิลป์ในแบบวิธีที่มีประสานความเคลื่อนไหว จนเกิดเป็นลวดลายกราฟิกที่มีความงาม และมีเอกภาพจากการจัดวางผลงานสร้างสรรค์ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมสมัย

คำสำคัญ: สัญลักษณ์, สัญลักษณ์, เกสตอลท์, เลขศิลป์

Abstract

Semiotics, also called semiology, the study of signs or all representative which can lead to the meaning of the things. Semiotics is the study of the process that allows us to understand the meaning of anything through visual image in a variety way, including the study of symbolism which helps us to realize the various relationship between ourselves and the "Object", therefore, this process provides an understanding of the meaning of objects which has always been changed the meaning due to the variations in relation to other factors, such as cultural or social, communication signs of a distinct identity. It can lead to the application of conceptualization in communication of identities and signs of creative work in Graphic Art (Veerapol 2017).

Phranakhon Rajabhat University has a very long history which is important, because it was the first teacher production institute in Thailand, established by His Majesty King Chulalongkorn. Chulachomklao under “Secondary School Teacher Training School”, it was moved to located at No. 3 Chaengwattana Road, Bang Khen District, Bangkok. Later in 1995, the Ministry of Education has promoted Phranakhon Teacher Training School to “Phranakhon Teacher College”, accordingly, it was promoted to “Phranakhon Rajabhat Institute” by His Majesty the King Bhumibol Adulyadej. Later on, June 15, 2004, Phranakhon Rajabhat Institute had become a juristic person in accordance with the Rajabhat University Act BE 2547, it was renamed to "Phranakhon Rajabhat University" to carry out mission of being a higher education institute for local development and a Thai university for the liberation.

Design of creative exhibitions from Sign and Phranakhon Rajabhat University is aimed to study the symbolic database from Phranakhon Rajabhat University in the way of contemporary arts and culture. The data were analyzed according to theory and concept from the Gestalt theory, which is important to visualize. In one image, a managed object is a subset within the collective. 1. Part of the Visual Image may be evaluated as a separate part. 2. Whole of the visible image is different and more important than the subsection. "The whole of anything is greater than its parts".

According to the creative work in Graphic Art, this can be linked to the cultural system in the surrounding social system of Phranakhon Rajabhat University which can bring as a design idea without offering physical similarities, otherwise, it is a change, reduction further expressions in matters of interpretation by cutting down the image into a graphic

pattern from a sign from Phranakhon Rajabhat University which consists of points, lines, shapes, shapes, weights, spaces and principles of radial distribution of motion, until forming a beautiful graphic pattern and unity from the placement of creative works in the form of contemporary print media.

Keywords: signs, semiotics, Gestalt, Graphic Art

ความเป็นมาและความสำคัญของงานสร้างสรรค์

สัญศาสตร์ (Semiotics) เป็นศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาด้วยความหมาย สิ่งแทนความหมาย (Representation) อาจก่อให้เกิดความหมายได้อย่างไร เป็นการศึกษาถึงกระบวนการที่ทำให้เราเข้าใจความหมายของสิ่งใด ๆ โดยสัญศาสตร์เป็นการแทนความหมายด้วยภาพ (Visual Image) ในหลากหลายแนวทางรวมไปถึงการศึกษาในระบบสัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นแนวคิดที่ช่วยให้เราตระหนักถึงความสัมพันธ์อันหลากหลายระหว่างตัวเรากับ “สิ่งแทนความหมาย” (Object) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เข้าใจความหมายของวัตถุใดๆ ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงความหมายอย่างไม่หยุดนิ่ง เนื่องจากความแปรผันไปตามปัจจัยอื่นๆ เช่น วัฒนธรรม หรือสังคม เป็นต้น ในการศึกษาทางทัศนธรรม (visual culture) และวัตถุธรรม (material culture) ชาร์ลส แซนเดอร์ส เพียร์ส Charles Sanders Peirce (1839-1914) ได้ แบ่งประเภทของสัญญาณออกเป็นรูปสัญญาณ (icon) ดัชนี (index) และสัญลักษณ์ (symbol) รูปสัญญาณ (icon) คือ สัญญาณที่สัมพันธ์กับสัญญาณ (the signifier) ด้วยรูปลักษณ์ที่คล้ายคลึงกัน ในที่นี้ขอยกตัวอย่างเปรียบเทียบระหว่าง จิตรกรรมเหมือนบุคคล (portraiture) ซึ่งมีองค์ประกอบของสีหลักเป็นสีดำ กับ จิตรกรรมนามธรรม (abstract painting) ซึ่งมีองค์ประกอบของสีหลักเป็นสีดำซึ่งทั้งสองผลงานอาจตีความหมายสีดำออกมาแตกต่างกัน

การสื่อสารสัญญาณของเอกลักษณ์ที่แตกต่าง สามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้สร้างแนวคิดในการสื่อสารอัตลักษณ์และสัญญาณต่าง ๆ ของงานสร้างสรรค์ด้านการออกแบบเรขศิลป์ (วีรพล, 2560) สัญศาสตร์กับภาพแทนความหมายในงานออกแบบนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการแทนความหมายไม่เพียงความหมายใด ความหมายหนึ่ง หรืออาจมีความหมายเป็นสากล และในกระบวนการรับรู้ (perception) การตีความหมายภาพใดๆ นั้นย่อมได้รับอิทธิพลจากจารีตทางสังคม.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีความเป็นมายาวนานเป็นสถาบันที่ผลิตครูแห่งแรกของประเทศ ได้รับการสถาปนาโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในนามโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร โรงเรียนฝึกหัดครูพระนคร ต่อมาในปี พ.ศ. 2499 ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่เลขที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2538 ได้ยกระดับเป็นวิทยาลัยครูพระนคร ได้เปลี่ยนสถานะจากวิทยาลัยครูพระนครเป็น “สถาบันราชภัฏพระนคร” โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ต่อมาวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏพระนครได้มีสถานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร” เพื่อปฏิบัติการกิจสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยไทยเพื่อความเป็นไท

การออกแบบผลงานแสดงสร้างสรรค์จากสัญญาณและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อศึกษาฐานข้อมูลประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จากการลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูลในพื้นที่ ศึกษาลักษณะทางกายภาพซึ่งประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมอันหลากหลาย ศึกษาสัญลักษณ์ ปรัชญาความเชื่อในระบบการผลิต ทั้งในแง่รูปแบบและกระบวนการ เพื่อทบทวนและเรียนรู้ที่มาในอดีตของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เผยแพร่ออกมาเป็นรูปแบบของงานสร้างสรรค์ ในวิถีศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย มรภ.พระนคร จากการศึกษา
ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีเกสโตลท์สำหรับงานออกแบบเลขคณิตศิลป์ ที่สอดคล้องกับแนวคิด
ความสัมพันธ์สัญวิทยาที่สามารถเชื่อมโยงถึงระบบวัฒนธรรมในระบบสังคมแวดล้อมมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครได้ มาเป็นแนวคิดในการออกแบบผลงานสร้างสรรค์ จากนั้นวางแผนวิเคราะห์ข้อมูล ทดลองสร้าง
แบบร่างในการออกแบบจากโครงสร้าง องค์ประกอบต่าง ๆ เทคนิคในการออกแบบเลขคณิตศิลป์เชื่อมโยงไปสู่
การสร้างเอกภาพและความกลมกลืนของผลงานออกแบบสร้างสรรค์ วิเคราะห์ผลงานออกแบบสร้างสรรค์
ศึกษาแนวทางการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์

รากฐานแนวความคิดจากทฤษฎีเกสโตลท์สำหรับงานออกแบบเลขคณิตศิลป์ จากการนำเรื่องรูปร่าง
(Shape/Form) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายการรับรู้ของมนุษย์ (Visual Perception) กับงานออกแบบผลงาน
สร้างสรรค์นี้ ผู้ออกแบบจะทดลองนำเสนอหัวข้อหลักจากทฤษฎีเกสโตลท์ กฎแห่งความแน่นอนหรือชัดเจน
(Law of Pragnanz) ที่สอดคล้องกับหลักการออกแบบทางเลขคณิตศิลป์ เรื่อง 1) ความเหมือน (Similarity)
2) รูปร่างและพื้นหลัง (Figure & Ground) สัญญาศาสตร์มีสาระว่าด้วยธรรมชาติและหน้าที่ของ ภาษา
กระบวนการสร้างและเข้าใจความหมาย การวิเคราะห์สัญญาศาสตร์ตระหนักถึง สถานะ หรือบทบาทของแต่ละ
คนที่อาจมีเพียงหนึ่งความหมาย หรือมีความหมายเป็นสากล ด้วยเหตุนี้ อัตวิสัย (ของแต่ละคน) ย่อม
ก่อให้เกิดพลวัตของความหมายของภาพหรือวัตถุ การแสดงออกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์จากงาน
ศิลปะสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งที่สื่อสารที่สะท้อนเชื่อมต่อถึงสัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์ผลงาน

1. ศึกษาสัญญาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. ศึกษาหลักการเกสโตลท์ที่สอดคล้องกับหลักการออกแบบเลขคณิตศิลป์ เพื่อเป็นแนวทาง
ออกแบบ ศิลปะสร้างสรรค์ จากสัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. นำผลงานการออกแบบสร้างสรรค์ไปจัดวางในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมสมัย

ขอบเขตการออกแบบสร้างสรรค์

พื้นที่ทำการศึกษาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วิธีการศึกษา ศึกษาข้อมูลทางเอกสาร จากหนังสือ วิจัย บทความ และสืบค้นทางออนไลน์
ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณาจารย์ ผู้เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

วิธีดำเนินงาน

1. การลงพื้นที่ได้คัดเลือกเป็นกรณีศึกษา เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จากการสำรวจจากสถานที่สำคัญต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ผู้ทำงานสร้างสรรค์เก็บข้อมูลจากเลขณศิลป์เดิมที่ใช้ในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำมาออกแบบและพัฒนาเป็นต้นแบบการสร้างแบบร่างกราฟิก และการออกแบบเป็นสัญลักษณ์ใหม่
2. ข้อมูลภาพถ่าย ในการเก็บข้อมูลจำเป็นต้องถ่ายภาพเพื่อนำมาวิเคราะห์ความเหมาะสมในเรื่องเนื้อหาเพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ
3. ข้อมูลจากหนังสือ การค้นคว้าข้อมูลทางออนไลน์ งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง อาทิ บทความต่าง ๆ เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย คุณค่าความหมายเฉพาะ ปรัชญา คติพจน์ รวมไปถึงเรื่อง ทฤษฎีสัญศาสตร์ และทฤษฎีเกสโตลท์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการค้นหารูปทรงที่สอดคล้องกับทัศนธาตุ จุด เส้น รูปปร่าง รูปทรง การจัดองค์ประกอบศิลป์ตามหลักการออกแบบทางเลขณศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย และผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีสัญศาสตร์ ทฤษฎีเกสโตลท์ และทฤษฎีทางการออกแบบทางเลขณศิลป์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับทฤษฎีทางการออกแบบเลขณศิลป์ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ จากการรวบรวมข้อมูล เอกสาร จากบทความ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่สอดคล้องกับทฤษฎีเกสโตลท์มาสรุปแนวทางการออกแบบตามทฤษฎีหลักการออกแบบเลขณศิลป์ เพื่อเป็นการหาคู่ประกอบหลักและรูปแบบของการออกแบบเลขณศิลป์ที่มีความเหมาะสมมีเอกลักษณ์ ทฤษฎีที่ใช้ คือ

1.1 ทฤษฎีเกสโตลท์ ที่มีความสำคัญต่อการมองเห็นภาพ โดยในหนึ่งภาพจะมีการจัดการวัตถุที่เป็นส่วนย่อยอยู่ในส่วนรวม 1) ส่วนย่อย (Part) ของภาพที่มองเห็น (Visual Image) อาจประเมินผลเป็นส่วนที่แยกออกมาได้ 2) ส่วนรวม (Whole) ของภาพที่มองเห็น แตกต่างและสำคัญกว่าส่วนย่อย “ภาพรวมสำคัญมากกว่าภาพย่อย” การสร้างสรรค์ครั้งนี้ได้เลือก กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Continuity) สิ่งเร้าที่มีทิศทางในแนวเดียวกัน ซึ่งผู้เรียนจะรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

1.2 ทฤษฎีหลักการออกแบบเลขณศิลป์ การจัดองค์ประกอบเลขณศิลป์ที่สามารถสะท้อนสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครได้ ใช้ในการจำแนกได้ตามองค์ประกอบของแต่ละประเภท ได้แก่ การจัดองค์ประกอบ สี สัญลักษณ์ ภาพประกอบ กราฟิก และตัวอักษร

1.2.1 แก่นของเอกลักษณ์ (Core Identity) การแสดงถึงความเป็นแก่นของภาพสัญลักษณ์ โดยออกแบบศึกษาจากการศึกษาคุณค่าจากสัญลักษณ์ต่างๆ คติพจน์ ศึกษาจากมรดกทางวัฒนธรรม จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มาวิเคราะห์ตามหลักการออกแบบเลขณศิลป์ในเบื้องต้น

1.2.2 ส่วนขยายเอกลักษณ์ (Extended Identity) คือ ศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ทาง
เลขคณิตที่สามารถช่วยสื่อสารเอกลักษณ์ให้เกิดความเฉพาะตัวความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เป็นส่วนที่
นำมาออกแบบให้เกิดเป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงความเป็นองค์กรที่สะท้อนให้เห็นถึงที่มาจากมหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครตรงตาม แสดงออกถึงองค์ความรู้ทางปัญญาที่มีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ออกแบบสร้างสรรค์
เป็นภาพกราฟิกหลากหลายเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

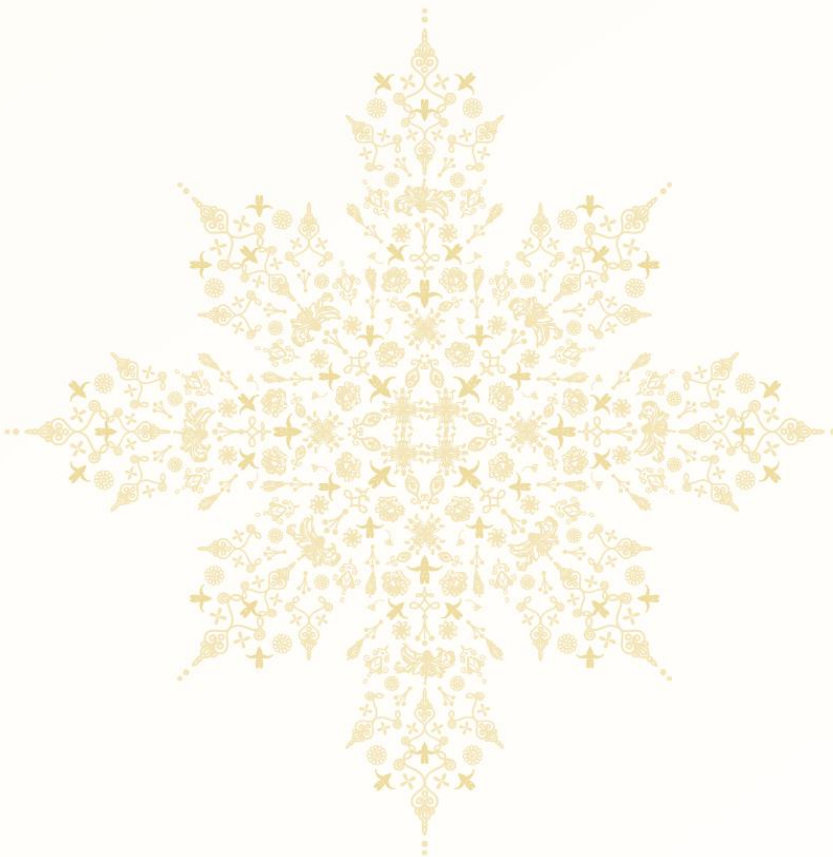
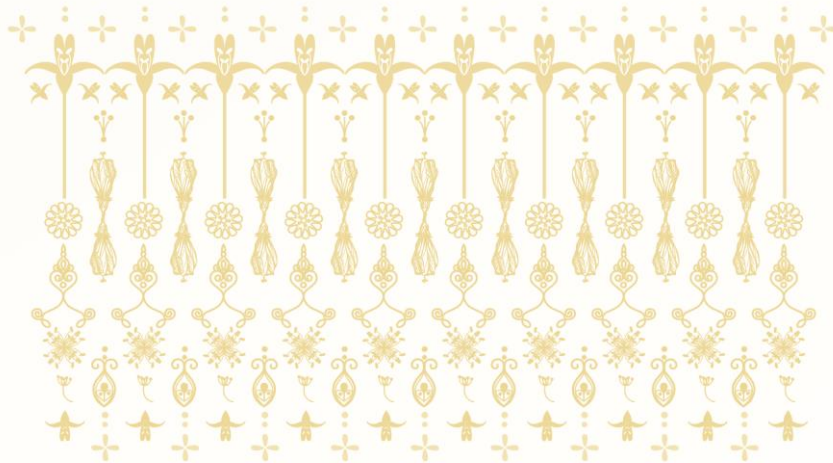
สรุปและอภิปรายผลการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน

การดำเนินการออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน หลักการออกแบบเลขคณิตสำหรับสื่อต่าง ๆ นั้น ไม่ว่าจะ
จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์รูปเล่มหนังสือ โปสเตอร์ โบรชัวร์ หรือบรรจุภัณฑ์ การนำเอาทฤษฎีเกสโตลท์มาช่วยใน
ขั้นตอนการจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ในงานออกแบบ อาทิ ภาพประกอบ ตัวอักษร ลาย เมื่อนำส่วน
ต่าง ๆ นี้มารวมกันแต่ละส่วนต่าง ๆ ก็จะสามารถส่งเสริมกัน ก่อให้เกิดการรับรู้และช่วยให้ความสามารถใน
การสื่อสารแนวคิดในการออกแบบง่ายขึ้น มีจุดเด่นและสร้างการจดจำได้มากขึ้น

งานสร้างสรรค์นี้ผู้ออกแบบได้เลือกเนื้อหาองค์ความรู้จากทฤษฎีเกสโตลท์ที่มีความสอดคล้องกับ
ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในหัวข้อหลักการรับรู้เรื่องรูปและพื้น (Figure & Ground) มา
ออกแบบเป็นลวดลายบนสื่อประชาสัมพันธ์ตามหลักการออกแบบคือ ความเหมือน (Similarity) รูปร่าง
และพื้นหลัง (Figure & Ground) สัญลักษณ์ศาสตร์มีสาระว่าด้วยธรรมชาติและหน้าที่ของ ภาษา
กระบวนการสร้างและเข้าใจความหมาย การวิเคราะห์สัญลักษณ์ศาสตร์ตระหนักถึง สถานะ หรือบทบาทของ
แต่ละคนที่มีเพียงหนึ่งความหมาย หรือมีความหมายเป็นสากล ด้วยเหตุนี้ อัตวิสัย (ของแต่ละคน) ย่อม
ก่อให้เกิดพลวัตของความหมายของภาพหรือวัตถุ การแสดงออกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์จากงาน
ศิลปะสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งที่สื่อสารที่สะท้อนเชื่อมต่อกับสัญลักษณ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

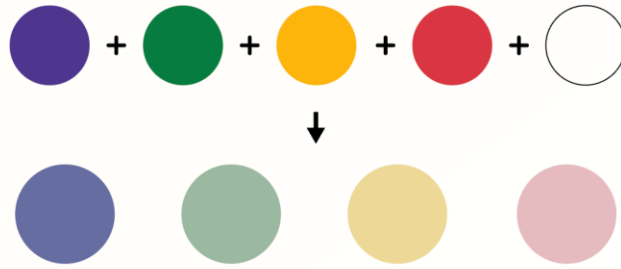
แนวคิดในการออกแบบในครั้งนี้ได้นำคติพจน์ ปญญา นรานํ รตนํ : ปญญา เปนแก้วของนรชน
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เปรียบเสมือนแสงจากแก้วแห่งปัญญา แก้วที่ประกายแสงแห่งปัญญาที่ให้
แสงสว่างส่องไปยังนักศึกษา สังคม ชุมชน มาโดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เมื่อการศึกษาคือ แก้ว คือ
แสงสว่างที่พรายแสงออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนั่นเอง การนำภาพดอกไม้เป็นสัญลักษณ์ประจำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสีหลักและมีภาพกราฟิกดอกไม้ต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยมาออกแบบ
ภาพกราฟิกตัดทอนดอกไม้ และจัดวางองค์ประกอบศิลป์แบบเรียงให้อยู่ในระนาบเดียวกันเน้นเรื่องการ
สลับวางน้ำหนักของภาพให้มีความหลากหลาย และจัดวางองค์ประกอบกราฟิกแบบบริศมี เพื่อให้แสดงถึง
การกระจายออกของแสงแสดงถึงความเคลื่อนไหวในองค์ประกอบกราฟิกเปรียบเสมือนมหาวิทยาลัยราช
ภัฏพระนครก็เคลื่อนไหวพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่งนั่นเอง การออกแบบสร้างสรรค์กราฟิกชุดนี้เป็นเพียง
การนำองค์ประกอบเบื้องต้นมาออกแบบสร้างสรรค์ แต่ยังมีองค์ประกอบต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครที่มีคุณค่า เหมาะควรให้ได้ศึกษาค้นคว้า และศึกษาพัฒนาออกแบบสร้างสรรค์ได้อีกต่อไป

Graphic Design Element

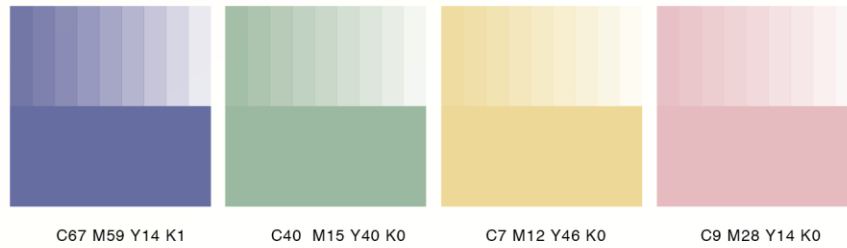

ชุดสีปรับใช้จากข้อมูลสีต้นแบบจากตราพระราชลัญจกรประจำรัชกาลที่ 9 สัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ โดยนำสีต้นแบบมาผสมให้เกิดเป็นสีใหม่โดยการผสมสีขาวและสีเทาลงไป เพื่อสื่อถึง ปัญญาที่ทึ่ให้แสงสว่างส่องไปยังสังคม ชุมชน ทุกสังคมทุกชนชั้นไม่ว่าขาวหรือดำ

Idea Color

Color Tone

ภาพเป็นลวดลายกราฟิกจากสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อันประกอบไปด้วย จุด เส้น รูปร่างรูปทรง น้ำหนัก พื้นที่ว่างและหลักการกระจายองค์ประกอบศิลป์ในแบบรีตมีประสานความ เคลื่อนไหว จนเกิดเป็นลวดลายกราฟิกที่มีความงาม และมีเอกภาพจากการจัดวางผลงานสร้างสรรค์ใน รูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมสมัย

ตัวอย่างการนำไปใช้ประโยชน์จากงานออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายกราฟิก
จากสัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในรูปแบบกล่องของขวัญ

ตัวอย่างการนำไปใช้ประโยชน์จากงานออกแบบสร้างสรรค์ลวดลายกราฟิก
จากสัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในรูปแบบกล่องของขวัญ

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาข้อมูลงานสร้างสรรค์นี้พบว่า ข้อความรู้คุณค่า ประชญา คติพจน์ของมหาวิทยาลัย มีประเด็นหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องประวัติ การเปลี่ยนชื่อ สถานที่ตั้ง ตราสัญลักษณ์ต่าง ๆ เกียรติประวัติของบุคคลสำคัญ เป็นต้น แต่ไม่ได้มีการจัดบันทึกอย่างเป็นทางการ ซึ่งความหลากหลายนี้ควรค่าแก่การศึกษาอย่างจริงจังอย่างยิ่ง และยังสามารถบันทึกเป็นข้อมูลเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความสำคัญออกไปได้ จากความหลากหลายของข้อมูลที่มีสามารถนำมาตีความในการนำเสนอออกแบบได้อีกหลายรูปแบบ

จากผลการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานจากสัญญาะมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลแล้วนำมาแจกแจงข้อมูลผ่านการออกแบบกราฟิกตัดทอน จัดองค์ประกอบศิลป์ในรูปแบบ รัศมี โดยได้สรุปแนวคิดจากการออกแบบจากคติพจน์ ปัญญา นรานัน รตนัน : ปัญญา เปน แก้ว ของนรชน กล่าวคือมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เปรียบเสมือนแสงจากแก้วแห่งปัญญา แก้วที่ประกายแสงแห่งปัญญาที่ให้แสงสว่างส่องไปยังสังคม ชุมชน โดยนำเสนอออกมาในลักษณะการกระจายออกของกราฟิกตัดทอน สีเหลือง เป็นงานพิมพ์สีเดียวที่ง่ายต่อการสื่อสาร ในรูปแบบการนำเสนอผลงานผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ร่วมสมัยเป็นชุดของขวัญประจำปี ออกแบบในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในด้านการออกแบบภายในมหาวิทยาลัยได้อีกต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การทำงานออกแบบสร้างสรรค์ผลงานเรื่อง สัญญาและมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นงานที่ได้รับอนุญาต และได้รับการสนับสนุนมาอย่างดียิ่ง จากสาขาวิชาการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สุพจน์ แสงเงิน คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ให้การสนับสนุนการทำงานในครั้งนี้

ขอขอบพระ รศ.ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ ผู้ให้คำแนะนำและเป็นแรงบันดาลใจ ผู้ที่กระตุ้นให้ผู้สร้างสรรค์ได้คิดตัดสินใจลงมือทำงานออกแบบสร้างสรรค์ในครั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อมหาวิทยาลัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์เสาวรส พวงแก้ว ผู้สนับสนุนแนะนำเรื่องงานประชุมวิชาการครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.กัญญภัทร นิธิศวรากล ที่ให้คำแนะนำวิธีการส่งผลงานรูปแบบโปสเตอร์

ขอขอบพระคุณคุณนริทธิ์ จันทร์ทอง ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องการส่งงานเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกๆ ท่าน ที่สนับสนุนผู้ทำงานออกแบบสร้างสรรค์และเขียนบทความนี้ ได้ให้ทำงานอย่างมีความสุขและทำงานได้จนสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- เถกิง พัฒโนภาษ. (2551). **สัญศาสตร์กับภาพแทนความ**. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารากร บุญมาพะพันธ์. (2016). **Gestalt Principles**. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2563. สืบค้นจาก
<https://medium.com/@600117010002/gestalt-principles-13826c41eed7>
- ศักดิ์สิทธิ์ คำหลวง และศุภรัถ สุวรรณวัจน์. (2560). **การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรชุมชนกาดก่องต้า
โดยใช้ทฤษฎีสัญศาสตร์ต่อการรับรู้ทุนวัฒนธรรมชุมชนกาดก่องต้า จังหวัดลำปาง**.
วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สืบศิริ แซ่ลี. (2558). **การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงอัตลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์**.
วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ICAC2021-010300016

การออกแบบและพัฒนาจักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบาง
Design and Development of Thin Film Solar Cells Bicycle

สุภิญญา วงศ์เพม^{1*}, จักรภพ พูนสิน² และ เรืองวิทย์ พึ่งรัมย์³

Supinyo Wongphame^{1*}, Chakkrachop Poonsin² and Ruengwit Puengrasamee³

สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Program in Industrial Product Design, Faculty of Industrial Technology,

Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Email: wongphame@yahoo.com^{1*}, poonsin_sk@hotmail.com², cafeontour18@gmail.com³

บทคัดย่อภาษาไทย

แผนปฏิบัติการราชการ พ.ศ. 2563-2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ด้านการปฏิรูปเทคโนโลยี นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน ประเด็นปฏิรูปข้อที่ 16. การส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศ การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน และการกำกับดูแลการพัฒนาของยานยนต์ไฟฟ้าอย่างเป็นระบบครบวงจร รัฐบาลมีการปรับปรุงแผนด้านพลังงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงยานยนต์ไฟฟ้าได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอแนวคิดทางด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่มีนวัตกรรมการใช้พลังงานทดแทนและช่วยลดฝุ่น PM 2.5 ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้ใช้จักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางได้ออกกำลังกายในขณะที่ใช้งาน จากการแก้ปัญหาของผลิตภัณฑ์เดิมพบว่า ต้องเพิ่มประโยชน์การใช้งานดังนี้ 1) เพิ่มเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางเป็นแหล่งให้พลังงานและช่วยบังลม แสงแดด 2) มีกล่องช่วยบันทึกอุบัติเหตุในขณะที่ขับขี่ 3) เพิ่มเป็น 4 ล้อ เพื่อแก้ปัญหาในการทรงตัวขณะขับขี่ 4) เพิ่มมอเตอร์ 4 ตัว ช่วยในการขับเคลื่อนและลดฝุ่น PM 2.5

คำสำคัญ: การออกแบบและพัฒนา, จักรยาน, เซลล์แสงอาทิตย์, ฟิล์มบาง

Abstract

Government Action Plan 2020-2022 of the Office of the Permanent Secretary of Energy. Technology reform Innovation and infrastructure. Reform issue No. 16. Promotion of electric vehicles in Thailand. The goal is for Thailand to set a clear direction for the development of electric vehicles. The government has set policies and guidelines for promoting production. Infrastructure has been developed to support. As well as revising laws and regulations related to the standard. And supervise the development of electric vehicles in a complete system. The government has revised the relevant energy plans. To properly support the transformation of electric vehicles. To be consistent with the performance plan of the Office of the Permanent Secretary of Energy. This article aims to present the concept of industrial product design and development. That has an innovative use of renewable energy and reduces PM 2.5 dust. As well as encouraging users of thin-film solar cells to exercise in themselves while using. From the solution of the original product. 1) Add thin-film solar cells as a source of energy and help block the wind and sunlight. 2) A camera to help record incidents while driving. 3) Add to 4 wheels to trouble balancing while driving. 4) Add 4 motors to help drive and reduce PM 2.5 dust.

Keywords: Design and Development, Bicycle, Solar Cells, Thin Film

บทนำ

ปัจจุบันโลกให้ความสนใจ ในการใช้พลังงานเชื้อเพลิงที่ใช้แล้วหมดไปเปลี่ยนเป็นการใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้น เนื่องจากการเกิดภัยพิบัติในโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ และพลังงานหมุนเวียนสามารถประยุกต์ใช้ได้ง่ายในพื้นที่ห่างไกล ในชีวิตประจำวันบทบาทของแผงโซลาร์เซลล์แบบยืดหยุ่นที่สามารถพกพาได้ จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการใช้งาน ตัวอย่างเช่น ทหารกำลังใช้แผงโซลาร์เซลล์ที่ยืดหยุ่นและพกพาได้ในพื้นที่ห่างไกล เพื่อใช้เป็นพลังงานให้กับระบบสื่อสาร ดังภาพ

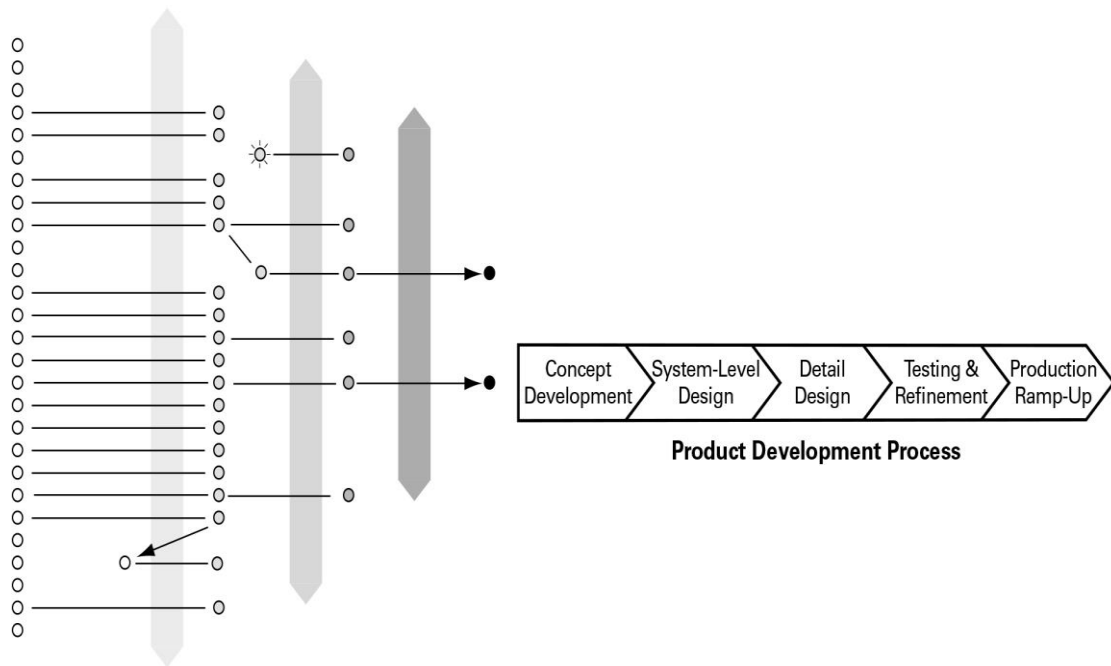
ภาพที่ 1 การใช้แผงเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบาง กับระบบการสื่อสารในพื้นที่ห่างไกล (Kodigala, 2014)

การวิจัยและพัฒนาครั้งล่าสุดที่เกี่ยวข้องกับพลังงานหมุนเวียนได้ มีการกระตุ้นให้นักวิทยาศาสตร์ได้ปรับปรุงเทคโนโลยีพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงการใช้พลังงานนิวเคลียร์บางส่วน ในทางกลับกันพลังงานหมุนเวียนได้ ช่วยบรรเทาวิกฤตภัยพิบัติจากโรงงานนิวเคลียร์ทั่วโลกได้ ดังนั้น นวัตกรรมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์จึงดึงดูดให้รัฐบาลและนักลงทุนเอกชน มีการพัฒนาเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางอย่างกว้างขวาง การใช้งานของแผงเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางจะมีอายุในการใช้งานประมาณ 25 ปี (Kodigala, 2014)

เนื้อหา

กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนาแนวคิดทางด้านการออกแบบ
2. การออกแบบระบบ ในแต่ละระดับขั้นตอนของการออกแบบ
3. รายละเอียดในการออกแบบ
4. ทำการทดสอบและการปรับปรุงแก้ไขการออกแบบ
5. กระบวนการเพิ่มจำนวนการผลิตสินค้า

ภาพที่ 2 กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Fries, 2012)

ภาพที่ 3 ผลิตภัณฑ์เดิมที่นำมาวิเคราะห์ ในการออกแบบและพัฒนาแนวคิด
ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

รูปผลิตภัณฑ์เดิมที่นำมาวิเคราะห์ ในการออกแบบและพัฒนาแนวคิดทางด้านการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ ได้ดังนี้ (Burt, 214 C.E.)

1. ผลิตภัณฑ์เดิมไม่มีแหล่งให้พลังงานและอุปกรณ์ช่วยบังลม, แสงแดด
2. ผลิตภัณฑ์เดิมไม่มีอุปกรณ์ช่วยบันทึกอุบัติเหตุในขณะที่ขี่
3. ผลิตภัณฑ์เดิมมี 2 ล้อ ทำให้ยากต่อการทรงตัวในขณะที่ขี่
4. ผลิตภัณฑ์เดิมไม่มีพลังงานช่วย ในการขับเคลื่อนนอกจากพลังงานของผู้ขี่

จากปัญหา 4 ข้อข้างต้นจึงเป็นแนวทางในการสังเคราะห์ปัญหา เพื่อนำไปสู่แนวคิดในการออกแบบและพัฒนาจักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบาง ได้ดังรูป

แนวคิดในการสังเคราะห์ปัญหาดังรูป

Lorem ipsu

1. เพิ่มเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบาง เป็นแหล่งให้พลังงานและช่วยบังลม, แสงแดด

2. มีกล่องช่วยบันทึกอุบัติเหตุในขณะการขับขี่

3. เพิ่มเป็น 4 ล้อ เพื่อแก้ปัญหาในการทรงตัวขณะขับขี่

4. เพิ่มมอเตอร์ 4 ตัว ช่วยในการขับเคลื่อนและลดฝุ่น PM 2.5

ภาพที่ 4 จักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบาง ที่ผ่านการสังเคราะห์ปัญหาแล้ว

การออกแบบและพัฒนาจักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางครั้งนี้ ยังมีรายละเอียดที่ต้องเพิ่มเติมจากการสังเคราะห์ ได้ดังรูป

ภาพที่ 5 จักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบางที่แสดงรายละเอียดและรูปด้านต่าง ๆ

สรุปผลงาน

สรุปจากการออกแบบและพัฒนาจักรยานเซลล์แสงอาทิตย์แบบฟิล์มบาง ได้ดังรูป

ภาพที่ 6 สรุปการเปรียบเทียบระหว่างผลิตภัณฑ์เดิมกับผลิตภัณฑ์ใหม่

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

สามารถนำไปประยุกต์ในใช้งาน เพื่อการขับขี่ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครตลอดเส้นทางจนถึงวัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหารบางเขน และสามารถผลิตในเชิงอุตสาหกรรมได้ หลังจากผ่านการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญา และทดสอบการใช้งานผลิตภัณฑ์ครั้งสุดท้าย

เอกสารอ้างอิง

- Burt, P. (2014). **Bike Fit: Optimise Your Bike Position for High Performance and Injury**. p. 192.
- Fries, R. (2012). **The Product Design and Development Process**. In *Reliable Design of Medical Devices*, Third Edition, pp. 53–56. <https://doi.org/10.1201/b12511-5>
- Kodigala, S. R. (2014). **Thin Film Solar Cells From Earth Abundant Materials**. Growth and Characterization of Cu₂ZnSn (2014). *Thin Films and Their Solar Cells*. In *Thin Film Solar Cells From Earth Abundant Materials: Growth and Characterization of Cu*, pp. 1–184. <https://doi.org/10.1016/C2011-0-06984-3>

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

ICAC2021-010300017

การศึกษาความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

The Study of the Needs for Landscape Improvement of
Phranakhon Rajabhat University

พีระศักดิ์ ขุนอินทร์

Peerasak Khunin

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Agricultural practitioner Officer Phranakhon Rajabhat University

Email: prerunner20@gmail.com

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ตามความต้องการของบุคลากรและนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ คณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาสรุ่ได้ว่า

ความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีการจัดภูมิทัศน์ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน โดยใน (1) ด้านรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ (2) ด้านการดูแลรักษาภูมิทัศน์ (3) ด้านการออกแบบและการปรับปรุงภูมิทัศน์ และ (4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ ตามลำดับ

คำสำคัญ: การปรับปรุงภูมิทัศน์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

This study aimed to investigate staff members' and students' needs for landscape improvement of Phranakhon Rajabhat University. The researcher employed a quantitative method. The sample was a group of 390 persons including staff members and students of Phranakhon Rajabhat University. The research tool was a questionnaire. The data were analyzed by using a statistic program to find out mean and standard deviation.

The findings were as follows were organized in 4 areas of landscape, with (1) the landscape improvement model at the highest level, followed by (2) landscape maintenance. (3) landscape design and improvement and (4) materials and equipment used for landscape improvement, respectively.

Keywords: Landscape Improvement, Phranakhon Rajabhat University

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ปัจจุบันธรรมชาติถูกทำลายลงอย่างมากมนุษย์จึงหันมาให้ความสำคัญในการจัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด ทำให้การจัดภูมิทัศน์จึงมีคุณค่ามากขึ้นทั้งในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดวางผังเมือง การกำหนดพื้นที่สีเขียว รูปแบบของสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้าง และไม่ว่าพื้นที่จัดภูมิทัศน์จะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ จำเป็นต้องคำนึงเสมอถึงการออกแบบให้มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม สภาพพื้นที่และให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้คนในสังคมนั้น ๆ การออกแบบจัดภูมิทัศน์จึงเป็นการออกแบบเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ และระหว่างมนุษย์ต่อธรรมชาติ การออกแบบเพื่อการจัดภูมิทัศน์จึงไม่ใช่เป็นงานที่ทำลายสภาพแวดล้อม แต่เป็นงานที่เสริมสร้างสภาพแวดล้อมของส่วนรวมให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นสถาบันศึกษาที่ให้การศึกษาแบบบูรณาการ สภาพภูมิทัศน์ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนและสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนเพื่อคุณภาพที่ดีในการใช้ชีวิต การเรียนการสอนและการทำกิจกรรม และเป็นที่ภาคภูมิใจของบุคลากรและนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยการจัดการภูมิทัศน์ดังกล่าวได้มุ่งเน้นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้มีพื้นที่ของสนามหญ้า ต้นไม้และพื้นผิวแข็ง (HARD SCAPE) อย่างลงตัวเหมาะสมพร้อมกับการบูรณาการพัฒนาระบบการบริหารจัดการดูแลรักษาภูมิทัศน์เพื่อให้การดูแลพื้นที่สีเขียวสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการศึกษาความต้องการในการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นการหาแนวทางในการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ที่คำนึงถึงพฤติกรรมการใช้ประโยชน์มากขึ้น ผลที่ได้สามารถเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการออกแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้เพื่อประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ตามความต้องการของบุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ขอบเขตของการวิจัย

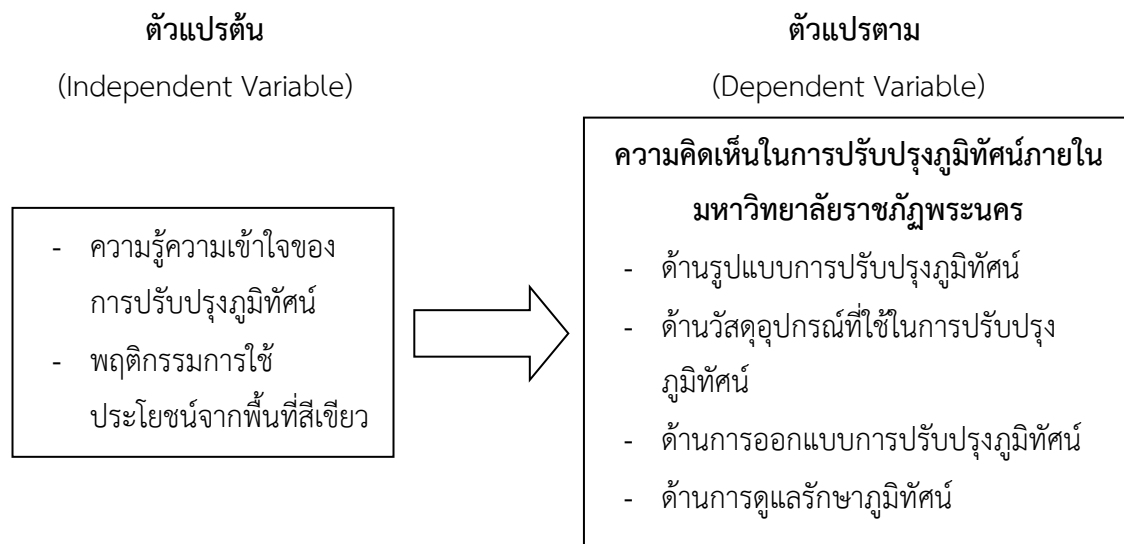
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ รูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ การออกแบบและการปรับปรุงภูมิทัศน์ การดูแลรักษาภูมิทัศน์
2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษา คณาจารย์และบุคลากร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 12,806 คน และกลุ่ม

ตัวอย่างเทียบจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 390 คน

3. ขอบเขตระยะเวลา การวิจัยเรื่องนี้ดำเนินการศึกษาในเดือน มิถุนายน 2559 – ตุลาคม 2559
4. ขอบเขตพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการในการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 12,806 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักศึกษา ภาคปกติ คณาจารย์และบุคลากร ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 390 คน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ตำแหน่ง และสังกัดหน่วยงาน และส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มีทั้งสิ้น 40 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประเมิน โดยการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่ต้องการ โดยศึกษาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตของเนื้อหา

3. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และตามเกณฑ์ระดับความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วนำไปให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความครอบคลุมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม

4. ปรับเครื่องมือตามคำแนะนำของที่ปรึกษา แล้วนำไปผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดผลและประเมินผล โดยยึดหลักสำคัญของการกำหนดคุณภาพของการวัดคือ ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยง (Reliability) และผ่านการทดลองใช้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร สร้างข้อคำถามแต่ละตัวแปร นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Constant validity) จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองกับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 คน เพื่อหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .92 3) นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้วิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติที่ได้นำมาสรุปผลในการวิจัยได้ดังนี้ ความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในภาพรวมพบว่ามีความต้องการที่จะปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ (3.81) รองลงมาด้านการดูแลรักษางานภูมิทัศน์ (3.78) ด้านการออกแบบและการปรับปรุงภูมิทัศน์ (3.75) และด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ (3.73) มีคุณภาพอยู่ในระดับมากตามลำดับ และเมื่อแยกพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า

1. ด้านรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์มีระดับมากทุกด้าน โดยมากสูงสุด 5 ลำดับ คือ 1) เน้นรูปแบบที่มีความเรียบง่าย ความประหยัดและความเป็นสัดส่วนของพื้นที่ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ 2) แนวคิดของการออกแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ก่อให้เกิดความรู้ทางวิชาการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย 3) รูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์มุ่งประโยชน์การใช้สอยและเป็นแหล่งเรียนรู้ 4) การเลือกใช้วัสดุพรรณไม้ที่ทนทานเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม 5) การกำหนดรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่ใช้แรงงานและการดูแลรักษาที่ไม่ยุ่งยาก

2. ด้านการดูแลรักษาภูมิทัศน์ มีระดับมากทุกด้าน โดยมากสูงสุด 5 ลำดับ คือ 1) เปิดโอกาสให้นักศึกษาคณาจารย์และบุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงภูมิทัศน์ 2) การนำวัสดุอุปกรณ์ธรรมชาติมาตกแต่งภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัย 3) การบำรุงรักษาพืชพรรณโดยเน้นการใช้วัสดุอินทรีย์เพื่อรักษาสภาพแวดล้อม 4) การคำนึงถึงคุณสมบัติของการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยในแง่ของการเรียนรู้ 5) เน้นการถ่ายทอดทางศิลปกรรม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

3. ด้านการออกแบบและการปรับปรุงภูมิทัศน์ ระดับมากทุกด้าน โดยมากสูงสุด 5 ลำดับ คือ 1) การสำรวจวิเคราะห์สถานที่เพื่อความเหมาะสมของการกำหนดรายละเอียดตามแผนก่อนการดำเนินการ 2) การกำหนดพื้นที่ของการปรับปรุงภูมิทัศน์ในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ 3) การวางผังภูมิทัศน์โดยกำหนดผังรวม (Master Plan) ไว้เป็นองค์ประกอบหลักในการกำหนดรายละเอียดของการปรับปรุงภูมิทัศน์ในมหาวิทยาลัย 4) เน้นการใช้ความเหมาะสมและหลักศิลปะในการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่มีความงดงามมีความเป็นไทย 5) การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบงานด้านภูมิทัศน์โดยผู้มีความรู้ความชำนาญด้านการกำหนดขั้นตอน และการวางแผนการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัย

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ ระดับมากทุกด้าน โดยมากสูงสุด 5 ลำดับ คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการดูแลรักษาภูมิทัศน์อย่างเพียงพอ 2) การจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอปฏิบัติงานดูแลรักษาภูมิทัศน์ 3) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานการดูแลรักษาภูมิทัศน์โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าด้านประโยชน์การใช้สอยของผู้รับประโยชน์ในมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง 4) การเปิดโอกาสให้หน่วยงานในมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาภูมิทัศน์ 5) การดูแลรักษาภูมิทัศน์ในมหาวิทยาลัยให้คงรูปแบบเพื่อความสวยงามตลอดเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สามารถนำมาสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีการจัดภูมิทัศน์ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่า รูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์จะเน้นรูปแบบที่มีความเรียบง่าย ความประหยัดและความเป็นสัดส่วนของพื้นที่ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ในระดับมาก สอดคล้องกับแมคแคนซีและริลเลียม (อ้างถึงใน สายัณห์ จันท์ศรี, 2546) ซึ่งได้วิจัยพบว่าการเลือกใช้พรรณไม้ที่ทนทานเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การจัดภูมิทัศน์ที่ง่ายเพื่อสะดวกในการดูแลรักษาประหยัดและคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ส่วนแนวคิดของการออกแบบ

การปรับปรุงภูมิทัศน์ก่อให้เกิดความรู้ทางวิชาการและเป็นแหล่งเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย มีความเหมาะสม รองลงมา สอดคล้องกับงานวิจัยวรรณีย์ วรหาคำ (2554) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะค่านิยมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึง ประสงค์ แหล่งเรียนรู้นั้นเป็นองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ละเอียดอ่อน และมีความสำคัญเท่ากับเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาเลือกใช้ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนจึงสำคัญนั่นคือบรรยากาศที่ยกย่องหรือส่งเสริม ความสำคัญของผู้เรียนให้มีความรู้สึกร่วมสมัย และสอดคล้องกับข้อค้นพบของเชาว์ ธนุศิลป์ (อ้างถึงใน สายัณห์ จันทรศรี, 2546) ได้วิจัยการจัดภูมิทัศน์ในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชางานเกษตรของ นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่านักเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนคำนึงถึงคุณสมบัติของ การจัดภูมิทัศน์ในโรงเรียนในแง่ของการเป็นแหล่งการเรียนรู้ ในด้านของรูปแบบของการปรับปรุงภูมิทัศน์ แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ตามแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ใน สถานศึกษาเพื่อเน้นความเป็นสัดส่วนของพื้นที่ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ เมื่อแยกพิจารณาความต้องการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยแต่ละด้านพบว่า รูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ในการปรับปรุงภูมิทัศน์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งความเหมาะสมดังกล่าวมีการเลือกใช้วัสดุ พรรณไม้ที่ขยายพันธุ์ง่ายไว้ใช้ปลูกและเผยแพร่ต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับโครงการจัดทำระบบการจัดการ สิ่งแวดล้อมของภาครัฐ เกณฑ์การประเมินอาคารเขียวภาครัฐ (2552) ที่อธิบายว่า การเลือกใช้พืชพรรณที่ไม่เหมาะสมจะนำมาซึ่งปัญหาในการดูแลรักษาทำให้เกิดความสิ้นเปลือง เช่นต้องการน้ำ ปุ๋ย หรือสารฆ่า แมลงมากเป็นพิเศษ และในบางครั้งอาจเกิดสารพิษตกค้างในพื้นที่โครงการ ยิ่งไปกว่านั้นพืชที่นำมาปลูก อาจไม่สามารถปรับสภาพให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคยได้ก็อาจจะตายไปในที่สุด การนำวัสดุ อุปกรณ์ธรรมชาติมาใช้ตกแต่งภูมิทัศน์เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อม ทำให้การเกิดความสะอาดต่อการดูแล รักษา ประหยัดและคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ความเหมาะสมด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุง ภูมิทัศน์ อีกข้อหนึ่งที่ต้องกล่าวถึงก็คือ มหาวิทยาลัยคำนึงถึงคุณสมบัติของการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายใน มหาวิทยาลัยในแง่ของการเป็นแหล่งเรียนรู้ และเน้นการถ่ายทอดทางศิลปกรรม วัฒนธรรมและความเป็น ไทยของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสายัณห์ จันทรศรี (2546) ที่กล่าวว่าปัจจัยการจัดภูมิทัศน์ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องมากที่สุดคือด้านวัสดุอุปกรณ์ในการจัดภูมิทัศน์ และการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม และความเป็นความเป็นไทย

ด้านการออกแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์กับการดูแลรักษาด้านภูมิทัศน์ พบว่า มีคุณภาพและ ปริมาณอยู่ ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าการให้ความสำคัญต่อการสำรวจวิเคราะห์สถานที่เพื่อความ เหมาะสมของการก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครสอดคล้องกับวรรณีย์ วรหาคำ (2554) ได้วิจัยพบว่าการจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างมีความมั่นคงแข็งแรงปลอดภัย จะ ทำก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่เป็นระเบียบเรียบร้อย

อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย มีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อเพิ่มความร่มรื่นสวยงาม ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ มีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการดูแลรักษางานภูมิทัศน์ให้คงสภาพอยู่เสมอ ต้องอาศัยเครื่องมือที่ใช้ในการดูแลรักษา งานด้านภูมิทัศน์อย่างเพียงพอ การจัดสรรบุคลากรมีส่วนสำคัญในการดูแลรักษาภูมิทัศน์ การติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติงานการดูแลรักษาภูมิทัศน์โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าด้านประโยชน์การใช้สอยของผู้รับ ประโยชน์ในมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานของวิจัยของบุญยง รุธิโร (2557) ที่ได้ให้แนวปฏิบัติในการบริหารและจัดการพื้นที่สีเขียวและภูมิทัศน์ให้สำเร็จได้ว่า ต้องมีการกำหนดนโยบาย ในการดูแลรักษาภูมิทัศน์ กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ อีกทั้งควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันดูแลรักษาภูมิทัศน์ให้คงทน สวยงาม ตลอดไป ดังนั้นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานในมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาภูมิทัศน์ จะทำให้สามารถคงสภาพความสวยงามของงานภูมิทัศน์ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของชนิษฐา นิ้มแก้ว (2554) ที่อภิปรายว่า บุคลากรในองค์กรได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมเป็นลำดับแรก

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากข้อค้นพบของงานวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงภูมิทัศน์ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ดังนี้

1. ความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครในด้านรูปแบบการปรับปรุง ภูมิทัศน์ การดูแลรักษางานภูมิทัศน์การออกแบบและการปรับปรุง ภูมิทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ ปรับปรุงภูมิทัศน์มีคุณภาพระดับอยู่ในระดับมากตามลำดับ ซึ่งยังมีข้อสังเกตว่าด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้านการนำวัสดุอุปกรณ์ท้องถิ่นมาตกแต่งภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยมีระดับความ เหมาะสมและปริมาณต่ำสุด ซึ่งมหาวิทยาลัยจะต้องส่งเสริมให้มีการนำวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์ในครั้งต่อไป

2. ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะแสดงถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีความเหมาะสมระดับมากทุกด้าน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามหาวิทยาลัยยังคง ต้องจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมด้านภูมิทัศน์ตลอดจนถึงการบำรุงดูแลรักษางานด้านภูมิ ทัศน์ให้คงความสวยงามตลอดเวลา แต่ในขณะเดียวกันพฤติกรรมการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะ ภายในสวนยังคงถูกรบกวนหรือบางครั้งความเสียหายยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามระบบการ บริหารจัดการความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์ยังต้องดำเนินต่อไปไม่ใช่ว่าเพียงแค่การมุ่งเน้นพัฒนาสิ่งแวดล้อม เท่านั้นแต่ยังต้องพัฒนาปลูกฝังให้บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการดูแลรักษาภูมิทัศน์เพื่อให้การดูแลพื้นที่สีเขียวสามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

3. ควรมีการศึกษาการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่เป็นแหล่งเรียนรู้ แบบบูรณาการ

4. การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์โดยนำวัสดุอุปกรณ์ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์
5. การพัฒนางานด้านการออกแบบและการปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยการแยกส่วนพื้นที่ศึกษา และนำผลมาพัฒนาภูมิทัศน์อย่างเป็นรูปธรรม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของบุคลากรต่างๆที่ได้ช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ศักดิ์ จักรกร ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ต.เบญจวรรณ ศรีมารุต รองคณบดีวิทยาลัยการฝึกหัดครู และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนาวุฒิ ขุนทอง และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้การช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาดำเนินการวิจัยและช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องจนสำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบงานวิจัยและเครื่องมือวิจัยขอขอบคุณบุคลากรกองพัฒนานักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือและตอบแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ บุพการี ครู อาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2552). **คู่มือเกณฑ์การประเมินอาคารเขียวภาครัฐ**. ฝ่ายคุณภาพสิ่งแวดล้อมและห้องปฏิบัติการกรมควบคุมมลพิษ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร.
- ชนิษฐา นิ่มแก้ว. (2554). **ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันของบุคลากรในองค์กร : กรณีศึกษา สำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน สามเสน**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เดชา บุญค้ำ. (2557). **การวางผังบริเวณและงานบริเวณ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรรศนีย์ วรार्คคำ. (2554). **การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประเวศ ไชยวงศ์. (2539). การจัดสวนประดับ (LANDSCAPING). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- ปยุตนุช รุจิรโก. (2557). การประเมินคุณภาพและแนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวนันทนาการในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และเทศบาลเมืองคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ศุภชัยวิชัย ปาไม้คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2547). คู่มือการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- สายัณห์ จันทร์ศรี. (2546). การจัดภูมิทัศน์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสมุทรสาคร. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุกัลยา โตสินธุ์. (2554). การบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวแบบมีส่วนร่วมในบริบทการขยายตัวของเมืองในโครงการสวนกลางมหานคร (บางกระเจ้า) อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2550). แผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2552). รายงานการประชุมสัมมนา "ระดมความคิดเห็น" แนวคิดการสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวชุมชนอย่างมีส่วนร่วมภาคธุรกิจ ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา". กลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ICAC2021-010300018

การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม

ชุด “สัตตตณภูมิโตอรุณราชวราราม”

The creation of Thai Dance based on the stupas at Arun Ratchawararam

Temple: Santa Naruemit Arun Ratchawararam

อภิญา ใจดี^{1*}, พิชิตพล สักกลาง², และชนิดา จันทร์งาม³

Apinya Jaidee^{1*}, Pichitpon Sumklang² and Chanida Janggam³

^{1*}สาขานาฏศิลป์และการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร

Faculty of Humanities and Social Sciences, Dhonburi Rajabhat University, Bangkok

Tel. 062-6514598 Email: chanida.j@dru.ac.th ^{1*}

บทคัดย่อภาษาไทย

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ในด้านสถาปัตยกรรมและด้านประติมากรรม นำมาสร้างสรรคการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด สัตตตณภูมิโตอรุณราชวราราม การวิจัยฉบับนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (mixed method) ของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้ การศึกษาข้อมูล วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย การศึกษาสื่อสารสนเทศ การสำรวจข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ การสำรวจข้อมูลด้านศาสนสถานและการสังเกตจากผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อสร้างสรรคการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด สัตตตณภูมิโตอรุณราชวราราม จากประติมากรรมของพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม

ผลจากการวิจัย การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ชุด สัตตตณภูมิโตอรุณราชวราราม นำเสนอการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์ไทย โดยนำประติมากรรมพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ที่สร้างขึ้นตามคติจักรวาลทางพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบไปด้วย ฐานชั้นที่ 1 ชั้นमारแบก ฐานชั้นที่ 2 ชั้นกระบี่แบก ฐานชั้นที่ 3 ชั้นเทวดาแบก ชั้นที่ 4 ชั้นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ชั้นที่ 5 ชั้นครุฑ ชั้นที่ 6 ชั้นพระนารายณ์เหนือครุฑ และชั้นที่ 7 ชั้นพระมหามงกุฎ นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบการแสดง 7 องค์ประกอบ คือ 1) กรอบแนวคิด เริ่มต้นด้วยสถาปัตยกรรมพระปรางค์ทั้งหมด 7 ชั้น จบลงด้วยความงดงามของรูปทรงพระปรางค์วัดอรุณ 2) การคัดเลือกนักแสดง ใช้นักแสดงชายล้วนจำนวน 8 คน มีทักษะนาฏศิลป์ไทย 3) การออกแบบเพลง เพลงสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ใช้วงปี่พาทย์ในการบรรเลงเพลง 4) การออกแบบเครื่องแต่งกาย นำรูปแบบการแต่งกายแบบยืนเครื่องพระเป็นหลักในการออกแบบ 5) การออกแบบอุปกรณ์การแสดง ใช้อุปกรณ์ที่ปรากฏในบทเรื่อง ประกอบด้วย กงจักรและตรี 6) การออกแบบแสง

เพื่อสร้างภาพการแสดงให้มีความชัดเจนและน่าสนใจมากขึ้น 7) การออกแบบท่ารำ ใช้ลีลาทางนาฏศิลป์
ไทยมาตรฐานในรูปแบบระบำ

คำสำคัญ: พระปรางวัดอรุณราชวราราม, นาฏศิลป์สร้างสรรค์, สัตตณมิตอรุณราชวราราม

Abstract

This study aims to discover the history of the stupas at Arun Ratchawararam Temple in the aspect of their sculpture and to create Thai Dance performance set titled “Santa Naruemit Arun Ratchawararam”. This study employed mixed method between qualitative and creative research methodologies. The methodology includes literature review, experts and related persons interview, searching in media information, field survey in which consists of information of religious places and Thai Dance works observation, and finally analyze and summarize the data in order to create Thai Dance performance set titled “Santa Naruemit Arun Ratchawararam” based on the sculpture of the stupas at Arun Ratchawararam Temple.

The results of the study reveals that the creation of Thai Dance performance set titled “Santa Naruemit Arun Ratchawararam”, which is presented as a Thai Dance performance, applies the sculpture of the stupas at Arun Ratchawararam Temple in which was built based on the Buddhist Cosmology Conception. The Buddhist Cosmology Conception consists of 7 bases: (1) The demon-bearer statues, (2) The Monkeys holding swords (3) The Deities holding swords, (4) Indra the God on Erawan the mythical elephant, (5) The Garuda, (6) Narayana (Hindu deity) riding the Garuda, and (7) The Great Crown. The Conception is employed to analyze for 7 elements of the performance including 1) the conceptual framework from the sculpture of the stupas at Arun Ratchawararam Temple, starting with the 7-base stupas and ending with the beauty of the sculpture of Arun Ratchawararam Temple; 2) the performers selection, 8-male performers who have experienced in Thai Dance; 3) the design of the soundtrack, presented in the form of dancing form with Piphat band music; 4) the design of costumes, adapting the royal dressing as the principle of design; 5) the design of performance set, including gear wheel and three; 6) the design of light, with the purpose of encouraging the performance to be clearer and more interesting; and 7) the design of dancing posts, using the standard Thai Dance posts in the dancing form.

Keywords: The sculpture of at Arun Ratchawararam Temple, creative Thai Dance, Santa Naruemit Arun Ratchawararam

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม สร้างขึ้นตามคติจักรวาลทางพระพุทธศาสนา โดยมีองค์พระปรางค์ประธานเป็นสัญลักษณ์ของเขาพระสุเมรุ มีการประดับตกแต่งตัวจากกระเบื้องจินหลาหลายสีสัน ทั้งรูปดอกไม้เป็นตัวแทนพืชพรรณที่ขึ้นอยู่รอบเขาพระสุเมรุ ตัวพระปรางค์สะท้อนเรื่องของภพภูมิส่วนปรางค์บริวารโดยรอบเป็นตัวแทนขององค์ประกอบอื่นในจักรวาล ตัวพระปรางค์ประธานที่สร้างขึ้นใหม่สูงเกือบ 70 เมตร ส่วนฐานสูงและใหญ่ขึ้นจากเดิม มีลานประทักษิณซ้อนลดหลั่นกัน 3 ชั้นรองรับองค์พระปรางค์ที่มีลักษณะเพรียว และยังเพิ่มพระปรางค์ขนาดเล็กอยู่ที่มุมทั้งสี่มุมกลายเป็นกลุ่มพระปรางค์ ที่มีความลงตัวและถือกันว่างดงามที่สุดในสมัยรัตนโกสินทร์ ถึงแม้ว่าการสร้างพระปรางค์เป็นสถาปัตยกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากปราสาทของเขมร แต่พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามมีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นไทย ซึ่งประกอบไปด้วย ฐานชั้นที่ 1 ชั้นमारแบก ฐานชั้นที่ 2 ชั้นกระบี่แบก ฐานชั้นที่ 3 ชั้นเทวดาแบก ชั้นที่ 4 ชั้นพระอินทร์ ทรงช้างเอราวัณ ชั้นที่ 5 ชั้นครุฑ ชั้นที่ 6 ชั้นพระนารายณ์เหนือนครุฑ และชั้นที่ 7 ชั้นพระมหามงกุฏ (วิไลรัตน์ ยंत्रรอด, 2546, น. 15-16)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจจากความสวยงามด้านสถาปัตยกรรมและด้านประติมากรรมของพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ที่มีความงดงามและมีแนวคิดในการสร้างทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมและด้านประติมากรรม รวมไปถึงด้านวรรณกรรมในแต่ละชั้นไว้ได้อย่างน่าสนใจและแฝงด้วยแนวคิดด้านพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงเกิดได้แรงบันดาลใจโดยการนำแนวคิดในด้านประติมากรรมที่ปรากฏในพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามมาสร้างสรรค์ผลงาน โดยการเล่าเรื่องราวประติมากรรมทั้งหมด 7 ชั้น ที่อธิบายถึงความหมายในการสร้างสถาปัตยกรรมวัดอรุณราชวราราม นำมาสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบของระบำ ชูต สัตตณภูมิวัดอรุณราชวราราม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และวรรณกรรม นำมาบูรณาการร่วมกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามในด้านประติมากรรม
2. เพื่อสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชูต สัตตณภูมิวัดอรุณราชวราราม
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชูต สัตตณภูมิวัดอรุณราชวราราม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพระปรางค์ของวัดอรุณราชวราราม ตั้งอยู่ที่ถนนวังเดิม แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทยในรูปแบบระบำ โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1 เริ่มต้นด้วย การกล่าวถึงฐานพระปรางค์ทั้งหมด 7 ชั้น ประกอบด้วย ชั้นमारแบก ชั้นกระบี่แบก ชั้นเทวดาแบก ชั้นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ชั้นครุฑชั้นพระนารายณ์เหนือนครุฑ และชั้นพระมหามงกุฏ ช่วงที่ 2 จบลงด้วยความงดงามของรูปทรงพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารเชิงวิชาการ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการด้วยคำถามปลายเปิด โดยใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์
3. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารเชิงวิชาการ และข้อมูลภาคสนามจากการสังเกต และจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลออกมาแบบ ทดลอง และปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ไทย ชุด “สัตตณฤมิตอรุณราชวราราม”
4. นำเสนอต่อคณาจารย์สาขานาฏศิลป์และการแสดง ในการตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาผลงาน และนำเสนอผลงานต่อผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชน ณ โรงละครวังหน้า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. สรุปผลและจัดทำรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ชุด “สัตตณฤมิตอรุณราชวราราม” มีวัตถุประสงค์ตามการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านการแสดงและเพื่อเผยแพร่ผลงาน ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสารตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามในด้านประติมากรรมและสถาปัตยกรรมบนตัวพระปรางค์ และเผยแพร่การแสดงสู่สาธารณชน โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามองค์ประกอบการแสดง 7 องค์ประกอบและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. **กรอบแนวคิด** พระปรางค์วัดอรุณราชวราราม ที่เป็นสถาปัตยกรรมที่สำคัญและโดดเด่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ความงดงามขององค์พระปรางค์และเป็นสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่าของไทย ในแต่ละชั้นองค์พระปรางค์นั้นยังหมายถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งประกอบไปด้วย ฐานชั้นที่ 1 ชั้นมารแบก ฐานชั้นที่ 2 ชั้นกระบี่แบก ฐานชั้นที่ 3 ชั้นเทวดาแบก ชั้นที่ 4 ชั้นพระอินทร์ทรงช้าง เอราวัณ ชั้นที่ 5 ชั้นครุฑ ชั้นที่ 6 ชั้นพระนารายณ์เหนือครุฑ และชั้นที่ 7 ชั้นพระมหามงกุฎ โดยในแต่ละชั้นจะบอกถึงความหมายนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์ในรูปแบบระบำ ชุด “สัตตณฤมิตอรุณราชวราราม” ซึ่ง ปิยะ วดีมากพา อธิบายแนวคิดการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ กล่าวว่า ผู้สร้างสรรค์ต้องมีวิธีการ สร้างสรรค์ที่ได้จากศึกษาค้นคว้าข้อมูล และการใช้องค์ความรู้ ดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้การบูรณาการข้ามศาสตร์ทั้งนี้งานด้าน นาฏศิลป์จำเป็นต้องมีพรสวรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ และอาศัยในแหล่งของศิลปวัฒนธรรม (ปิยะวดี มากพา, 2555, น. 117)

2. **การคัดเลือกนักแสดง** การคัดเลือกนักแสดงโดยใช้นักแสดงผู้ชายแสดง จำนวน 8 คน มีทักษะพื้นฐานการรำอยู่ในระดับดี มีความอดทนในการฝึกซ้อมการแสดง มีความตรงต่อเวลา มีความพร้อมอยู่เสมอเมื่อได้รับการถ่ายทอดท่ารำจากผู้สร้างสรรค์ผลงาน และมีไหวพริบปฏิภาณที่ดีสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทั้งในการฝึกซ้อมและการแสดงบนเวทีจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบวิธี วรณวิไชย ได้อธิบาย

ถึงการคัดเลือกนักแสดง หมายถึง การใช้มาตรการหรือวิธีการต่าง ๆ พิจารณาก่อนการบุคคล เพื่อให้ได้
นักแสดงที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติดี และมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับงานที่ผู้
สร้างสรรค์งานต้องการ (ระวีวรรณ วรรณวิไชย, 2545, น. 138)

3. การออกแบบเพลง ใช้วงปี่พาทย์บรรเลงเพลงและการแต่งบทร้องทำนองเพลงที่อธิบายถึง
ประติมากรรมทั้ง 7 ชั้น โดยบทที่ 1 ทำนองเพลงเสภา (เกริ่น) บทที่ 2 ทำนองเพลงช้าประสม บทที่ 3
ทำนอง เพลงกราวใน (ชั้นมารแบก) บทที่ 4 ทำนองเพลงกราวนอก (ชั้นกระบี่แบก) บทที่ 5 ทำนองเพลง
กราวกลาง (ชั้นเทวดาแบก) บทที่ 6 ทำนองเพลงเหาะ (ชั้นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ) บทที่ 7 ทำนอง
เพลงแผละ (ชั้นครุฑ) บทที่ 8 ทำนองเพลงปฐุม (ชั้นพระนารายณ์เหนือครุฑ) บทที่ 9 ทำนองเพลง
สรภัญญะ (ชั้นพระมหามงกุฎ) และบทที่ 10 เพลงเร็ว ซึ่งสุดใจ ทศพร ได้กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีไทย
ไว้ว่า ดนตรีเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น โดยเกิดออกมาเป็นเสียงเพื่อใช้เป็นสื่อสำหรับการถ่ายทอด
อารมณ์ของผู้ประพันธ์ บทเพลง ซึ่งจะเห็นได้จากการประพันธ์บทเพลงของผู้แต่งที่มีการใช้ท่วงทำนองที่
สละสลวย เรียบเรียงเป็นทั้งร้อยแก้ว ร้องกรอนที่มีความสวยงามในบทเพลง (สุดใจ ทศพร, 2549) ผู้วิจัย
ออกแบบเนื้อร้องและทำนองเพลง ดังนี้ เนื้อเพลง “สัตตณฤมิตอรุณราชวราราม”

	-เสภา-	
(เกริ่น) อ้าองค์มหากษัตรา	ผู้ก่อปรกรรณา	ศรัทธาบูชาพระพุทธคุณ
นิमितพระปรางค์วัดอรุณ	อุปถัมภ์ค้ำจุน	โอบเอื้ออดุลย์พระบุญญา
	-ช้าประสม-	
อันองค์มหาพระปรางค์		สถิตข้างชลาลัยเรื่องศรี
ทั้งเจ็ดระดับช่วงท่วงที่		งามสง่าราศีวิไลไทย
	-ร้องกราวใน -	
ปฐุมลีลาแลสลัก		เป็นรูปยักษ์ท่วงทำอัชฌาสัย
แบกฐานเจดีย์แก้วแววไว		บำเพ็ญไตรสิกขาศีลาพร
	-ร้องกราวนอก-	
ทุดิยแลลั่นกบี่ศรี		ท่วงทิงามเด่นเป็นเชิงซ้อน
บำเพ็ญสมาธิเป็นอาภรณ์		บทจรแดนทิพย์สุนิพพาน
	-ร้องกราวกลาง-	
ตติยเทวดามาสถิต		เนรมิตที่ท่าลีลาสถาน
มีแก้วปัญญาวินิชาชาญ		ไตรสิกขาอภิบาลทั้งโลกา
	-ร้องเหาะ-	
จัดตุถะอินทราธิราช		สถิตเหนือบรมอาสน์วิเรชา
ทรงเอราวัณไอยรา		ประดุจองค์ศาสดาผู้รู้แจ้ง
	-ร้องเพลงแผละ-	

ปัญญาสุพรรณอันเรื่องฤทธิ์
ทรงฉานบารมีที่แสดง

สถิตเป็นไตรลักษณ์ในหลักแหล่ง
ให้เห็นแจ้งความจริงทุกสิ่งอัน

-ร้องเพลงปฐม-

ฉัญฐะพระนารายณ์
แก้ไขปัญหาสารพัน

ประณตไหว้พระไตรรัตน์รังสรรค์
ทรงสุพรรณเรื่องฤทธิ์พิชิตมาร

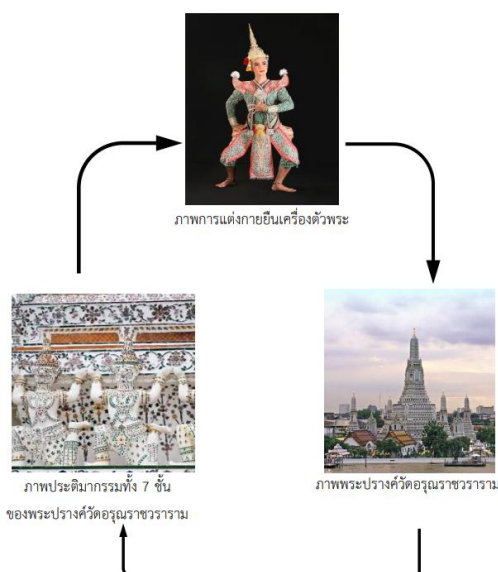
-ร้องเพลงสรภัญญะ-

สัตตมพระมงกุฎ
เมตตาประชาบาล

ฤทธิรุทรปรีชาชาญ
ขอถวายพระพรชัย

(เพลงเร็ว-รัวจบ)

4. การออกแบบเครื่องแต่งกาย ยึดการแต่งกายแบบยืนเครื่องตัวพระเป็นหลัก และออกแบบโดยนำลวดลายบนรูปปั้นภาพประติมากรรมทั้งหมด 7 ชั้น ที่ช่างฝีมือได้นำเอากระเบื้องเงินมาตกแต่ง และออกแบบโดยใช้สีขาวสีของพระปรารค์เป็นหลัก เช่น ห้อยหน้าเป็นลวดลายไม้เลื้อยมีดอกไม้ที่คล้ายกับลายกระเบื้องเงิน และเสื้อเป็นสีขาวมีลวดลายที่คล้ายกับลายกระเบื้องเงิน ทั้งนี้สีขาวยังนำโครงสร้างของตัวพระปรารค์วัดอรุณราชวราราม มาออกแบบเป็นเครื่องประดับส่วนของศีรษะ การออกแบบเครื่องแต่งกาย สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ได้กล่าวถึงหลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย เครื่องแต่งกายแต่ละชุดแต่ละชั้นมีหน้าที่ใช้สอยสำหรับการแสดงการออกแบบจึงต้องมีข้อมูลที่ชัดเจน รูปแบบเครื่องแต่งกายต้องได้รับการออกแบบให้สัมพันธ์กับรูปแบบหรือสไตล์ของการแสดงและฉาก เพื่อให้มีเอกภาพในการแสดงชุดนั้น (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547, น. 215-217)

ภาพที่ 1 แนวคิดการออกแบบเครื่องแต่งกาย
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 เครื่องแต่งกายประกอบการแสดง
ที่มา : ผู้วิจัย

5. การออกแบบอุปกรณ์การแสดง ใช้อุปกรณ์ตามบทร้องที่ปรากฏในประติมากรรมชั้นที่ 6 ชั้นพระนารายณ์เหนือครุฑ ซึ่งประติมากรรมชั้นนี้ได้กล่าวถึงพระนารายณ์มีทั้งหมด 4 กร ถืออาวูธ คือ กงจักรและตรี จึงออกแบบลีสลาท่าทางให้มีการถืออาวูธ เพื่อสื่อสารตามความหมายให้ตรงตามบทประพันธ์ กล่าวว่ “ฉัฎฐะพระนารายณ์ประณตให้ว้พระไตรรัตน์รังสรรค์ แก้ไขปัญหาสารพัน ทรงสุบรรณเรื่องฤทธิพิชิตมาร” ซึ่งหมายถึง พระนารายณ์ผู้พิทักษ์รักษาพระพุทธศาสนา การออกแบบอุปกรณ์การแสดง ชูชานคูเปอร์ (2542) ได้กล่าวว่ อุปกรณ์ ประกอบการแสดงที่มีเป็นกลุ่มนั้นสามารถใช้สื่อความหมายแทนฉากได้และยังสามารถบอกนัยยะทางด้านเวลาและสถานที่ได้ เช่นกัน (ชูชาน คูเปอร์, 2016, น. 15)

ภาพที่ 3 กงจักรและตรี

ที่มา : ผู้วิจัย

6. การออกแบบแสง แสงที่ใช้ในการแสดงใช้ไฟท๊อป (Top light) และไฟพาร์ (PAR) เป็นหลัก และปรับเปลี่ยนสีและผสมสีออกเพื่อสื่อความหมายตั้งแต่ชั้นที่ 1-3 ส่วนชั้นที่ 4 ชั้นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ใช้ไฟใช้ไฟท๊อป (Top light) และไฟพาร์ (PAR) ปรับเปลี่ยนสีและผสมสีและใช้ไฟไซโคลราม่า (Cyclorama Light) สีเขียวตรงพื้นหลังฉาก เพื่อสื่อให้เห็นถึงสีพระอินทร์ ชั้นที่ 5-7 พระมหามงกุฎ ใช้ไฟพาร์ (PAR) ผสมสีให้มีดลง เพื่อบ่งบอกถึงความเด่นชัดของยอดพระมหามงกุฎ และช่วงสุดท้าย พระปรางค์วัดอรุณราชวรารามในตอนกลางคืน ใช้ไฟท๊อป (Top light) และไฟพาร์ (PAR) ปรับเปลี่ยนสีและผสมสีเพื่อสื่อให้เห็นถึงความสวยงามของวัดอรุณในตอนกลางคืน

ภาพที่ 4 ไฟท็อป (Top light) ไฟพาร์ (PAR) ปรับเปลี่ยนสีและผสม เพื่อสื่อให้เห็นแสงเวลากลางคืน
ที่มา : ช่างภาพดีดี photographerDD

7. การออกแบบกระบวนท่ารำ การออกแบบกระบวนท่าในการแสดง นำลักษณะของประติมากรรม ทั้ง 7 ชั้น และรูปแบบของตัวพระปราสาทวัดอรุณราชวราราม มาออกแบบเป็นท่ากระบวนท่าในการแสดงที่ บ่งบอกถึงด้านประติมากรรมในแต่ละชั้นของพระปราสาทวัดอรุณราชวราราม โดยใช้ลีลาทางนาฏศิลป์ไทย มาตราฐานในรูปแบบระบำ นำลักษณะประติมากรรมมาออกแบบ ซึ่ง เสรี หวังในธรรม ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประดิษฐ์ท่ารำ ว่าต้องมาจากการได้ศึกษาพื้นฐานเบื้องต้นที่ดีและนำความรู้พื้นฐานมาคิดประดิษฐ์ท่ารำ ให้สามารถสื่อความหมายให้ผู้เฝ้าดูแล้วเข้าใจความหมายได้ ผู้ที่คิดประดิษฐ์ต้องอาศัยทำพื้นฐานจากบท รำเพลงช้า เพลงเร็วและแม่บท (เสรี หวังในธรรม อ้างอิงใน พงมालย์ สมรรคบุตร, 2538, น. 55)

รูปแบบท่ารำ	ท่ารำ	รูปแบบท่ารำ	ท่ารำ
 พระปราสาทวัดอรุณราชวราราม	 การออกแบบท่าทางการแสดง	 ชั้นที่ 2 ชั้นกระบังแก	 การออกแบบท่าทางการแสดง

ภาพที่ 5 แนวคิดในการประดิษฐ์กระบวนท่ารำ
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 5 การออกแบบกระบวนท่ารำการแสดง “สัตตตณภูมิตรอรุณราชวราราม”
ที่มา : ผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากพระปราสาทวัดอรุณราชวราราม ชุด “สัตตตณภูมิตรอรุณราชวราราม” ผู้วิจัยนำสถาปัตยกรรมพระปราสาทวัดอรุณราชวราราม ที่ถูกสร้างขึ้นตามคติจักรวาลทางพระพุทธศาสนา และประติมากรรมทั้ง 7 ชั้น ที่ตกแต่งจากกระเบื้องจีนหลากหลายสีส้น นำมาออกแบบโดยใช้หลักการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์และกระบวนการทำงานทั้งทางด้านทฤษฎีรวมไปถึงปฏิบัติที่ใช้ทักษะความสามารถของผู้วิจัยในการสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา นำมาวิเคราะห์เพื่อออกแบบกระบวนกรการสร้างสรรค ชุด “สัตตตณภูมิตรอรุณราชวราราม” ผู้วิจัยมีแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ไทยโดยยึดรูปแบบการแสดงระบำ ซึ่งสอดคล้องกับ วิมลศรี อุปรมย์ ได้อธิบายถึง ระบำ ไว้ว่า ระบำ คือ การแสดงที่ใช้การเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายและแสดงเป็นหมู่มากกว่า 2 คนขึ้นไป (รำคนเดียว เรียกว่า “รำเดี่ยว” รำสองคนเรียกว่า “รำคู่”) มีความวิจิตรพิสดารเกี่ยวกับท่ารำที่แปลกมีความ หลากหลายในชุดนั้น ๆ การเปลี่ยนแถวโดยรวดเร็วจนผู้ดูแทบจะรู้สึกตัว การสลักท่ารำกันเป็นช่วง ๆ ตลอดเวลาของการแสดงจะให้เห็นความวิจิตรพิสดารของเครื่องแต่งกายระหว่างคู่ต่อคู่ ระหว่างแถวต่อแถวและได้ประดิษฐ์คิดท่ารำขึ้นจากคำร้องหรือบทประพันธ์ (วิมลศรี อุปรมย์, 2555, น. 49)

ผู้วิจัยสร้างสรรคงานด้านนาฏศิลป์โดยกำหนดรูปแบบให้เหมาะสมกับแนวคิด ซึ่งการกำหนดรูปแบบนี้จะต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลักษณะของศิลปะการรำรำ คือ นาฏศิลป์ราชสำนักเป็นการแสดงที่มีราชสำนักเป็นผู้อุปถัมภ์ หรือเกิดขึ้นในราชสำนัก โดยมีรูปแบบการแสดง ซึ่งค่อนข้างมีระเบียบแบบแผน ขั้นตอนพิธีกรรมมาก ซึ่งมาจากการยึดถือจารีตวัฒนธรรมประเพณีอย่างเคร่งครัด จนกลายเป็นแบบแผนทางการแสดง เช่น โขน ละครใน ละคร นอก ซึ่งภายหลังจะพบการเรียกว่า นาฏศิลป์มาตรฐาน หรือนาฏศิลป์แบบแผน นอกจากนี้ยังนำแนวคิด นาฏศิลป์ปรับปรุง เป็นการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยการนำนาฏยลักษณ์ (เอกลักษณ์ของนาฏศิลป์สกุลใดสกุลหนึ่งซึ่งประกอบด้วย เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การแสดง ดนตรีและการแสดง) และหรือจารีต (แบบแผน กฎเกณฑ์ หรือขอบเขตอันจำกัดในการแสดงนาฏศิลป์) มาใช้ในการออกแบบ (ศิลปากร, 2547, น. 87- 88)

จุดเด่นของการแสดงชุดนี้เป็นการนำเสนอผลงานในรูปแบบของระบำที่สะท้อนถึงประติมากรรมของพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามได้อย่างชัดเจน ทั้งเนื้อร้องและทำนองเพลงที่อธิบายประติมากรรมทั้ง 7 ชั้น ได้อย่างละเอียด โดยนำเสนอตามองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กรอบแนวคิด 2) การคัดเลือกนักแสดง 3) การออกแบบเพลง 4) การออกแบบเครื่องแต่ง 5) การออกแบบอุปกรณ์การ 6) การออกแบบแสง 7) การออกแบบกระบวนการทำรำ การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามชุด “สัตตมถิตอรุณราชวราราม” โดยออกแบบระยะเวลาในการแสดง 7 นาที มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2562 ผลงานการสร้างสรรค์การแสดงชุด “สัตตมถิตอรุณราชวราราม” ได้เผยแพร่การแสดง สู่อุทยานชนในการนำเสนอผลงานนาฏยสารนิพนธ์เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2562 ณ โรงละคร วังหน้า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม เพื่อให้ทราบรูปแบบและเปรียบเทียบความแตกต่างทางด้านประติมากรรมและทางด้านสถาปัตยกรรม ในปัจจุบันพระปรางค์วัดอรุณราชวรารามมีบทบาทที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมากยังคงดำรงรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ในการเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์แห่งประเทศไทยในการท่องเที่ยวอีกด้วย
2. การสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้สามารถเป็นต้นแบบในการศึกษาให้กับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม เช่น การศึกษาเกี่ยวกับประวัติของวัดอรุณตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ การศึกษาเกี่ยวกับด้านสถาปัตยกรรมของพระปรางค์ และการศึกษาเกี่ยวกับด้านประติมากรรมของพระปรางค์ในแต่ละชั้น โดยผู้ที่ศึกษาต่อสามารถนำแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานไปต่อยอดหรือสร้างสรรค์ผลงานการแสดงใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี และเป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่ศึกษางานวิจัยนี้มีความรู้เพิ่มเติม ทำให้ผู้ที่สนใจงานวิจัยนี้มีจิตใจที่ดี มีความรักในความเป็นไทยทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม และด้านประติมากรรมของพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม

เอกสารอ้างอิง

- ปิยวดี มากพา. (2555). การสังเคราะห์ งานวิจัยทางนาฏศิลป์ไทย. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ. 14(1): 115
- พจน์มาลัย สมรรถบุตร. (2538). แนวคิดการประดิษฐ์ทำรำเชิง. อุดรธานี : สถาบันราชภัฏอุดรธานี
- ระวีวรรณ วรรณวิชัย. (2545). นาฏศิลป์ไทยท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมใหม่. ใน ระบำ รำ เต้น. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.
- วิมลศรี อุปรมย์. (2555). นาฏกรรมและการละคร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิไลรัตน์ ยั่งรอด และธวัชชัย องค์กรวิเวทย์. (2546). **วัดในรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
แปลน โมทิพ จำกัด.

ศิลปากร. กรม. (2548). **ดนตรีในพระราชพิธี**. กรุงเทพฯ: ดอกเบญจ.

สุดใจ ทศพร และคณะ. (2549). **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ
ดนตรี ม.4-ม.6 ช่วงชั้นที่ 4**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). **หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Cooper, S. (2016). **Staging Dance**. A & C Black (Publishers) Limited.

ICAC2021-010300019

การออกแบบภาพประกอบเชื่อมโยงซีให้กับศาลเจ้าพ่อหลักเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี

ณัฐสุตา อยู่สุข

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบภาพประกอบเชื่อมโยงซีให้กับศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลความเป็นมาของเชื่อมโยงซีและศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อออกแบบภาพประกอบชุดเชื่อมโยงซีให้กับศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัย ข้อมูลโดยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงใช้เครื่องมือในงานวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาของเชื่อมโยงซีศาลเจ้าพ่อหลักเมือง แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเพื่อสร้างความเข้าใจในคำทำนายของใบเชื่อมโยงซีแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวภายในศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จำนวน 100 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสังเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์งานออกแบบภาพประกอบใบเชื่อมโยงซีศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเป็นศาลที่มีความเก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดสุพรรณบุรี เอกลักษณ์ที่โดดเด่นที่ทำให้นักท่องเที่ยวจดจำได้คือ ซุ้มทางเข้าของศาลที่มีสัตว์ 4 ชนิด คือ เสือ เต่า หงส์ และมังกร ซึ่งสัตว์ทั้ง 4 ชนิดนี้อยู่ในกลุ่มดาวนักษัตรจีนที่มีความเป็นมงคล ใบเชื่อมโยงซีสามารถแบ่งหมวดได้ทั้งหมด 17 หมวด เช่น เรื่องของโชคลาภ เรื่องสุขภาพ เรื่องความรัก เรื่อง การทำบุญ เป็นต้น การออกแบบกราฟิกและภาพประกอบช่วยสร้างการสื่อความหมายที่ ชัดเจน ทำให้อ่านคำทำนายได้เข้าใจง่าย สะดวกต่อการใช้งานมากขึ้น มีความดึงดูด สะดุดตาซึ่งจะส่งอิทธิพลต่อกลุ่ม Generation Y ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย การออกแบบตัวละคร เช่น อหามวย เสือ เต่า มังกร และนกกระเรียน ช่วยสร้างความร่วมสมัย สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจง่าย รวมถึงการใช้สีในงานออกแบบที่ผู้วิจัยถอดจากความเชื่อ บริบทและสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ของศาลเจ้าพ่อหลักเมืองนั้นสร้างความเป็นเอกลักษณ์ที่ดีให้กับศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ICAC2021-010300020

ออกแบบตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ลูกปัดโบราณ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

นภสร จันทอม

ออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th เบอร์โทร: 0917417939

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ลูกปัดโบราณ ให้กับชุมชนบ้านโคก อ.อุทอง จ.สุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อการออกแบบตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ลูกปัดโบราณให้กับชุมชนบ้านโคก “เมืองโบราณอุทอง” ที่ปัจจุบันอยู่ใน อ.อุทอง จ.สุพรรณบุรี ถือเป็นเมืองสำคัญแห่งดินแดนสุวรรณภูมิ ทั้งการเป็นเมืองท่า เมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้า การคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุค “ทวารวดี” เมืองอุทองเจริญรุ่งเรืองอย่างมาก โบราณวัตถุที่เป็นหลักฐานสำคัญยืนยันความเป็นเมืองท่าโบราณของอุทองที่มีการสร้างความสัมพันธ์ ติดต่о เชื่อมโยง กับอาณาจักรสำคัญภายนอก เช่น อินเดีย โรมัน อาหรับ ก็คือ “ลูกปัด” ชนิดต่าง ๆ ที่มีการค้นพบเป็นจำนวนมากในเมืองอุทองและบริเวณใกล้เคียง

ชื่อเสียงของลูกปัดโบราณอุทองโด่งดังไปไกล ทางชุมชนจึงต้องการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีการซื้อขายลูกปัดโบราณจากชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว แต่สินค้าลูกปัดโบราณของชุมชนยังขาดตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ดูน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ที่มีความเหมาะสมกับสินค้าลูกปัดโบราณ เพื่อเป็นการยกระดับสินค้าลูกปัดโบราณให้มีความสวยงาม และมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลองค์กร การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ และการวิเคราะห์การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า จากเดิมทางชุมชนยังขาดตราสัญลักษณ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ลูกปัดโบราณที่มีความเหมาะสม และมีเอกลักษณ์ จึงมีความต้องการสร้างตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพและแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของลูกปัดโบราณ โดยมีแนวคิดจากการนำรูปทรงและสีของลูกปัดในแต่ละชนิดมาถอดเป็นลวดลายในการออกแบบที่มีความสวยงาม และความน่าสนใจ เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ ตอบโจทย์กับกลุ่มเป้าหมายในความเชื่อต่าง ๆ เช่น โชคลาภ ความรัก สุขภาพ และเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชนบ้านโคก อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ICAC2021-010300021

การออกแบบบอร์ดเกมสื่อการเรียนรู้เรื่องดนตรีไทย

อติญา คชสิทธิ์

ออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบบอร์ดเกมสื่อการเรียนรู้ดนตรีไทย มีจุดประสงค์เพื่อสร้างสื่อการเรียนรู้ดนตรีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อสร้างต้นแบบบอร์ดเกมสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และจดจำเรื่องดนตรีไทย โดยมีรูปแบบวิธีวิจัยและพัฒนา 1) สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการจาก ครูผู้สอนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาหลักการ แนวคิด การออกแบบสื่อการเรียนรู้ บอร์ดเกม และทฤษฎีในการแก้ปัญหาในการจดจำบทเรียน 3) การออกแบบวิธีการเล่น สร้างสื่อการเรียนรู้ ดนตรีไทยโดยวิธีการผ่านบอร์ดเกมเพื่อแก้ปัญหาการจำบทเรียน 4) ทดลองใช้และปรับปรุง ตรวจสอบจาก นักเรียน ครู และผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยการออกแบบบอร์ดเกมการเรียนรู้ดนตรีไทย พบว่า

1. ด้านการออกแบบบอร์ดเกมสื่อการเรียนรู้เรื่องดนตรีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีกรอบแนวคิดในการออกแบบโดยต้องการสื่อถึงความสนุกสนานของเครื่องดนตรีที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยในแต่ละภาคสร้างวิธีเล่นแบบ โดยให้ผู้เล่นเป็นผู้รวบรวมการ์ดเครื่องดนตรี ประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีประเภทดีด สี ตี และเป่า ที่มีความเกี่ยวข้องกับวงดนตรีไทยมาตรฐานและวงดนตรีพื้นบ้านของแต่ละภาค เพื่อรวบรวมสร้างวงดนตรี

2. ด้านผลการเรียนรู้ผ่านการเล่นบอร์ดเกมการเรียนรู้เรื่องดนตรีไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และการจดจำเครื่องดนตรีไทยได้ดีขึ้น สามารถจำเนื้อหาต่าง ๆ และการเล่นบอร์ดเกมสามารถเล่นได้อย่างสนุกสนาน โดยภาพของเครื่องดนตรีแต่ละประเภทในเกมช่วยจดจำเนื้อหาต่าง ๆ ได้ง่าย เทคนิคการจำด้วยภาพนั้นเป็นอีกหนึ่งเทคนิคที่ใช้เพื่อจดจำข้อมูลให้ได้ทั้งปริมาณ และคุณภาพ (รายละเอียดไปพร้อมกัน) การจำด้วยภาพนั้นเป็นการแปลความตัวอักษร เนื้อหาบทความนั้น ให้กลายเป็นภาพเชื่อมโยงกัน มีการสร้างเรื่องขึ้นมาเพื่อเป็นโซ่เชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้นให้เข้าใจได้มากขึ้น จากเครื่องดนตรีแต่ละประเภท มีความเกี่ยวข้องกับวงดนตรีไทยมาตรฐานและวงดนตรีพื้นบ้านของแต่ละภาค จากการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญพบว่ามึระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจของ นักเรียนกลุ่มทดลองอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ICAC2021-010300022

ออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย จังหวัดสุพรรณบุรี

พรชกร แจ่มแจ่ม

ออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม ให้แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่มาท่องเที่ยวหรือเข้ามศึกษาเรื่องควาย การทำนาและวิถีชีวิตของชาวนา ซึ่งเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมเดิมยังไม่มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนและยังไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงต้องการสร้างภาพลักษณ์ให้มีความน่าสนใจ น่าเชื่อถือ สื่อสารถึงหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทยได้มากขึ้น ทั้งการออกแบบซึ่งเรขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่ดีจะสามารถพัฒนาไปสู่เศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลของหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย โดยการเก็บข้อมูลภาคเอกสารและสัมภาษณ์ผู้จัดการของหมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายว่าอยากให้ผู้ที่ไปเยี่ยมชมได้รับประสบการณ์หรือรู้สึกไปในทิศทางใด และศึกษาค้นคว้าหลักการออกแบบเรขศิลป์สิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลองค์กร การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ตราสัญลักษณ์ และการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์

เมื่อได้ผลสรุปจากการวิเคราะห์แล้วจึงเริ่มทำการออกแบบภายใต้แนวคิด “ย้อนเวลาดูควาย” การย้อนอดีตช่วยให้ได้สัมผัสวิถีชีวิตของชาวนาสมัยก่อน การใช้ชีวิตแบบพอเพียง การพึ่งพาอาศัย การอยู่ร่วมกันระหว่างชาวนากับควาย โดยสีที่นำมาใช้เป็นสีจากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้สึกถึงความ เป็นชนบทและความเป็นธรรมชาติ การออกแบบกราฟิกมุ่งเน้นไปที่ความสมจริง มีรายละเอียดของงานมากเพื่อสื่อถึงความเก่าแก่ น่าค้นหา โดยใช้เทคนิคด้านภาพพิมพ์คือภาพพิมพ์ไม้ (Wood cut) ที่มีลักษณะของการแกะเพื่อสื่อสารถึงการย้อนรอย

ICAC2021-010300023

การออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่อง (อาโลก ฐิติ)

ภาณุพงศ์ ปิ่นแก้ว

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th เบอร์โทร: 084 229 2368

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่อง (อาโลก ฐิติ) มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อออกแบบหนังสือ สำหรับการเรียนรู้เรื่องมวลสารสำคัญที่มีในพระเครื่อง 2) เพื่อออกแบบภาพประกอบ สำหรับเนื้อหาในหนังสือพระเครื่อง เรื่องการจำแนกมวลสาร ประเภทวัสดุและแบบพิมพ์ของพระเครื่อง 3) ออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่อง (อาโลก ฐิติ) เพื่อให้ทันสมัยมากขึ้น และตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยการเก็บข้อมูลเนื้อหาเรื่องมวลสารสำคัญที่มีในพระเครื่องจากตำราและการสัมภาษณ์เซียนพระผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะในแต่ละด้าน ความหมายของว่านที่ใช้ประกอบพระเครื่อง องค์ประกอบมวลสารจำพวกแร่เหล็กชนิดต่าง ๆ แบบบล็อกที่ใช้ในการหล่อพระเครื่อง แล้วรวบรวมมาเป็นข้อมูล ใช้ทฤษฎีจากหลักการออกแบบทางเลขคณิต ศิลป์ การจัดหน้าหนังสือ หลักการถ่ายภาพ เทคนิคการพิมพ์หนังสือ มาพัฒนาออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่อง (อาโลก ฐิติ) ให้มีความทันสมัย และตรงกับกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบหนังสือแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือกับกลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ การวิเคราะห์การออกแบบภาพประกอบหนังสือ

ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่องในอดีตนั้น จะเน้นการสื่อสารเรื่องเอกลักษณ์พระเครื่องในแต่ละประเภทเท่านั้น แต่ไม่มีการระบุชนิดของมวลสารที่ใช้ อาทิ แร่ธาตุ (จำพวกเหล็ก) และว่านชนิดต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้การออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่องสามารถเข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันมากขึ้นและน่าสนใจ พร้อมทั้งตอบโจทย์กับกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้นจึงได้ออกแบบหนังสือภาพประกอบพระเครื่อง (อาโลก ฐิติ) โดยใช้การนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเฉพาะเรื่องมวลสารพระเครื่องเป็นหลัก โดยใช้เทคนิคการออกแบบหนังสือและเทคนิคการพิมพ์หนังสือ จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะต่าง ๆ ของพื้นผิว ความเงา ความวาว เพื่อให้ตรงกับความเป็นมวลสารจริง ๆ พร้อมทั้งได้มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมวลสารต่าง ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ โดยใช้หลักการออกแบบทางเลขคณิตตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งได้พบว่า หนังสือมีความน่าสนใจและสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายขึ้น

ICAC2021-010300024

การออกแบบกราฟิกเคลื่อนไหว 2 มิติ เบญจรงค์ สืบสานหัตถศิลป์ไทย

มุธิตาภรณ์ แต่งตั้ง

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th เบอร์โทร: 0641707086

บทคัดย่อภาษาไทย

โครงการออกแบบกราฟิกเคลื่อนไหว 2 มิติ เรื่องเบญจรงค์ สืบสานหัตถศิลป์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะไทยให้เยาวชนได้รู้จักคุณค่าและเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์จากการหาข้อมูลในหนังสือ การให้ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ และรวบรวมภาพถ่ายจากพิพิธภัณฑ์นำมาสู่การเรียบเรียงข้อมูลประวัติศาสตร์ที่มา และความสำคัญของเครื่องถ้วยเบญจรงค์ โดยจำแนกแบ่งระยะเวลาวิวัฒนาการเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อ วิวัฒนาการวิถีชีวิตของคนในแต่ละยุคได้อย่างชัดเจน

ผลการศึกษาพบว่า เครื่องถ้วยเบญจรงค์เป็นศิลปะไทย-จีนที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยาความสำคัญของเครื่องถ้วยเบญจรงค์ในสมัยก่อนนิยมนำมาทำเป็น ชุดถ้วยน้ำชา สำหรับอาหารชุดตั้งโต๊ะบูชา และเครื่องประพินความงาม สามารถใช้ได้แค่คนภายในราชสำนักหรือคนชนชั้นสูงเท่านั้น ผู้นำหรือกษัตริย์ในสมัยก่อนมักนำเครื่องถ้วยเบญจรงค์มาประกอบพิธี ที่เรียกกันว่า “พิธีบายศรีปากชาม” เพื่อบูชาเทพ เทวดา โดยใช้ชามที่มีลวดลาย เทพนม-นรสิงห์ เพราะคนในสมัยก่อนนั้นเชื่อในเรื่องของนรกสวรรค์ เทพ เทวดา อิทธิพลลวดลายเบญจรงค์ในสมัยก่อนนั้นส่วนใหญ่มาจากความเชื่อเรื่องคติไตรภูมิ ลวดลายที่มีความนิยมมากที่สุดสมัยกรุงศรีอยุธยา คือลายเทพนม-นรสิงห์ ลักษณะเครื่องถ้วยจะนิยมรูปทรงบัวภายในชามเคลือบด้วยสีเขียวคราม จนถึงในสมัยของยุคกรุงธนบุรีได้มีการตัดถนนรายละเอียดยุคและลวดลายอาจมีผิดเพี้ยนจากเดิมอยู่บ้างเล็กน้อยเนื่องจากการทำศึกสงครามทำให้การควบคุมการผลิตจากประเทศจีนไม่ดีเท่าที่ควร และยังคงลักษณะเช่นนี้จนถึงรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์และมีการรังสรรค์ลวดลายใหม่ประกอบด้วยลายเทพนม เช่น ลายสิงห์ ลายครุฑ ลายหนุมาน ลายมัจฉานู ลักษณะภายในชามจะไม่เน้นปากขอบด้านในและจะไม่ใช้สีเขียวคราม สมัยรัชกาลที่ 2 จนถึงรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ถือได้ว่าเป็นยุคที่รุ่งเรืองในยุคของวรรณกรรมได้มีการรังสรรค์เครื่องถ้วยลายน้ำทองเป็นการเพิ่มสีทองจากสีเบญจรงค์ที่นิยมใช้อยู่และประดิษฐ์ลวดลายใหม่ เช่น ลายกุหลาบน้ำทอง ลายครุฑหุุดนาค ลายเรื่องราวที่เกี่ยวข้องวรรณกรรม สมัยรัชกาลที่ 4 – รัชกาลที่ 5 เป็นสมัยที่มีวิวัฒนาการนิยมนำเครื่องลายครามผสมผสานเข้ากับลวดลายเรื่องราวของวรรณกรรมต่าง ๆ จนถึงในช่วงรัชกาลที่ 5 เป็นยุคที่ได้รับอิทธิพลจากทางฝั่งยุโรปและมีสีสันสดใสลวดลายที่นิยมนั้นคือ ดอกเดซี่ ลวดลายในแต่ละยุคนั้น แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการ ในเรื่องของความเชื่อ ความนิยม และวิถีชีวิตของคนในแต่ละยุคได้อย่างชัดเจน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ไทยและวิเคราะห์ทางด้านกลุ่มเป้าหมายในเรื่องของสื่อการออกแบบ ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบภาพกราฟิกเคลื่อนไหว 2 มิติ เรื่องเบญจรงค์ สืบสานหัตถศิลป์ไทยนั้น เพื่อให้คนรุ่นหลังนั้นสามารถเรียนรู้ประวัติศาสตร์และเข้าใจในความสำคัญและคุณค่าของเครื่องถ้วยเบญจรงค์มากขึ้น โดยการเล่าเรื่องจุดเริ่มต้นและที่มาของเครื่องถ้วยเบญจรงค์ เป็นสื่อกราฟิกเคลื่อนไหว 2 มิติ ทำให้ผู้คนสนใจและดึงดูดให้คนรุ่นหลังหันมาสนใจการเรียนรู้ประวัติศาสตร์หัตถศิลป์ไทยได้มากขึ้น

ICAC2021-010300025

การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์

วิศนี เชี่ยวอาษา

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th เบอร์โทร: 097-126-5251

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัยนี้คือ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ของร้านหวานดำรงค์ 2) พัฒนาแนวความคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์ 3) สร้างรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยมากขึ้น 4) อนุรักษ์ขนมไทยให้คงอยู่สืบไป

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามออนไลน์มา 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลด้านพฤติกรรม ความต้องการในการเลือกซื้อสินค้า 2) ข้อมูลด้านการออกแบบ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาแนวทางการออกแบบและพัฒนาแนวคิดออกแบบ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายช่วงอายุ 30-40 ปี ในการเก็บข้อมูลเป็นจำนวน 50 คน เพื่อนำข้อมูลมาใช้หาแนวทางในการออกแบบอัตลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์และกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ให้กับร้าน และแบบสัมภาษณ์เจ้าของร้านเพื่อศึกษาข้อมูลก่อนที่จะนำมาพัฒนางานออกแบบ ซึ่งเดิมทางร้านไม่มีตราสัญลักษณ์ของทางร้านที่เป็นที่นำจดจำและบรรจุภัณฑ์ไม่มีความน่าสนใจ เพื่อสร้างเอกลักษณ์และส่งเสริมการขาย เพิ่มความน่าสนใจและความสำคัญของร้านทำให้เป็นที่น่าสนใจแก่ผู้บริโภคมากขึ้น แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือเอกสาร และเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลผู้เกี่ยวข้องและแบบประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 1 ท่าน

ผลการดำเนินงานวิจัยได้แนวความคิดการออกแบบ ในส่วนของโลโก้ได้นำขนมที่เป็นที่นิยมของทางร้านมา 3 อย่าง ได้แก่ ขนมชั้น ตะโก้ และขนมเปียกปูน และส่วนผสมหลัก ได้แก่ ลูกมะพร้าว มะพร้าวขูด นำมาตัดทอน และทำให้มีความพลิ้วไหวมากขึ้น ในส่วนของสีโลโก้ ได้เลือกนำสีจากใบเตยและกะทิ มาใช้ในงานนี้ ในส่วนของกราฟิกได้ตัดทอนจากโลโก้มาปรับใช้ในงาน และในส่วนของบรรจุภัณฑ์นี้ คอนเซ็ปคือความทันสมัย จึงอยากให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่ขึ้น ที่พบเห็นได้น้อย มีลูกเล่นในการเปิด-ปิด และมีความน่าสนใจเห็นแล้วสะดุดตา เลยทำให้ตัวฟากกล่องที่เปิดออกมาแล้วสามารถทำเป็นชาต้งของตัวกล่องได้ เพื่อให้อยู่ในระดับสายตา และการหยิบที่ไม่ต้องจกเงินไป โทนสีมาจากขนมแต่ละชนิดเลย ในส่วนของลวดลายก็ตามชนิดของขนมเลยเช่นกัน และจากการที่ได้ให้ประเมินผลงานการออกแบบการออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมของชิ้นงานในความสำเร็จของผลงานการพัฒนาอัตลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ของร้านหวานดำรงค์ ได้ความคิดเห็นด้านแนวความคิดการออกแบบอยู่ในระดับดี ด้านการใช้วัสดุที่ใช้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับดี ด้านเนื้อหาที่แสดงบนบรรจุภัณฑ์อยู่ในระดับดี และด้านภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับดี ทุกความเห็นมีความใกล้เคียงกันไปแนวทางที่ดี

ICAC2021-010300026

การออกแบบหนังสือการ์ตูนช่องเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับเด็กประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

สายสิริ ศิลปบุตร

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th เบอร์โทร: 096-6735177

บทคัดย่อภาษาไทย

จากการวิจัยเรื่อง การออกแบบหนังสือการ์ตูนช่องเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อออกแบบหนังสือการ์ตูนช่องส่งเสริมการเรียนการสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เด็กประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 โดยมีเนื้อหา 3 เรื่อง คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรับผิดชอบและด้านความมีระเบียบวินัย เพื่อใช้ส่งเสริมการสอนให้กับคุณครูและเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี โดยการสอดแทรกเนื้อหาในหนังสือการ์ตูนที่มีภาพประกอบแสดง ท่าทางหลากหลาย โทนสีธรรมชาติและสดใส ดึงดูดให้เด็กมีความสนใจอยากอ่าน ไม่เบื่อ ช่วยสร้างจินตนาการด้านการออกแบบเนื้อเรื่องและภาพประกอบได้ศึกษาค้นคว้ามาจากเอกสารประกอบการเรียนและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญอาจารย์สอนคุณธรรม จริยธรรม เด็กชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 โดยการไปลงพื้นที่จริงของกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 โรงเรียนซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับเนื้อหาในการสอน กิจกรรมภายในและกิจกรรมเข้าค่ายนอกสถานที่การศึกษาและค้นคว้าเนื้อหาจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลมาสรุปผล ปรีกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและเลือก รูปแบบเนื้อหาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่าการออกแบบหนังสือการ์ตูนช่องเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 นั้น รูปแบบปกหน้า ปกหลังมีภาพประกอบสีสันสดใส สามารถช่วยดึงดูดให้เด็กมีความสนใจอยากอ่าน และเนื้อหาเรื่อง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย กระชับสามารถเข้าใจได้ง่ายโดยผ่านตัวละครในหนังสือการ์ตูนช่อง ช่วยสร้างจินตนาการ พร้อมทั้งมี การสรุปเนื้อหาในแต่ละเรื่องเพื่อช่วยให้เด็กสามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้ รู้จักความรับผิดชอบสิ่งไหนควรทำและไม่ควรทำได้อย่างชัดเจน อาจารย์ผู้สอนเด็กมีความพึงพอใจในการใช้หนังสือการ์ตูน ช่องเป็นสื่อในการสอน ซึ่งสามารถปลูกฝังส่งเสริมคุณธรรมตั้งแต่เด็กวัยประถมศึกษา ช่วยทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นนิสัยเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และยังช่วยให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านเกิดประโยชน์ต่อ ชุมชน สังคมโดยรวม

ICAC2021-010300027

การออกแบบเว็บไซต์ท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้าง จังหวัดลำปาง

สาลินี บุตรหนองหว้า

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th เบอร์โทร: 0809094103

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบตราสัญลักษณ์และเว็บไซต์สำหรับศูนย์อนุรักษ์ช้าง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างตราสัญลักษณ์และสื่อเว็บไซต์ให้กับศูนย์อนุรักษ์ช้าง จังหวัดลำปาง ภายใต้แนวคิดคือ “ร่องรอย” มีความทันสมัยจึงเลือกลักษณะการออกแบบให้เรียบง่ายแต่มีความเป็น Modern ผสมผสานโดยใช้สีเทา สื่อถึงผิวของช้างและสีส้มเพื่อสื่อถึงสีของดวงตาช้าง สีครีมสื่อถึงรอยกระด้างของงาช้างความมีร่องรอยเหยี่ยวของผิวมาใช้เป็นกราฟฟิกในงาน แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยศึกษาจากการค้นคว้าข้อมูลภาคเอกสาร ทั้งในเอกสารประกอบการเรียนและในเว็บไซต์ต่าง ๆ และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการออกแบบแบ่งเป็น 4 ส่วนคือการวิเคราะห์ข้อมูลองค์กรการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์

ผลการวิจัยพบว่าในการออกแบบตราสัญลักษณ์และเว็บไซต์สำหรับศูนย์อนุรักษ์ช้าง จังหวัดลำปาง การออกแบบตราสัญลักษณ์ในปัจจุบันควรคำนึงถึงความเรียบง่ายใช้สีไม่ควรเกิน 2 สีส่วนมากการออกแบบตราสัญลักษณ์จะเป็นแบบ Word mark นอกจากความสวยงามของตราสัญลักษณ์แล้ว การออกแบบควรจะคำนึงถึงการนำไปใช้ โดยสามารถนำไปใช้ในสื่ออื่น ๆ ได้เช่น บนนามบัตร หรือเว็บไซต์ เป็นต้น

ในส่วนของเว็บไซต์ในปัจจุบันเน้นการเข้าใจง่ายสามารถเปิดเข้าเว็บไซต์แล้วเรียนรู้ปุ่มกดได้อย่างรวดเร็ว การออกแบบเว็บไซต์ควรมีการคุมโทนสีที่ชัดเจนพื้นหลังของเว็บไซต์สามารถใช้สีโทนอ่อนหรือเข้มก็ได้แต่ไม่ควรใช้รูปภาพเป็นพื้นหลังเพราะจะทำให้อ่านตัวหนังสือยาก นอกเหนือจากการออกแบบแล้วควรคำนึงถึงการสร้างเอกลักษณ์ให้กับเว็บไซต์ การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาออกแบบเว็บไซต์ การดาวน์โหลดข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งการปรับเนื้อหาให้ทันสมัย รวมทั้งกลยุทธ์ในการทำให้ผู้เข้าชมอยากกลับเข้ามาชมอยู่เสมอ

ICAC2021-010300028

การออกแบบอัตลักษณ์งานวิงของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร “กาชะลอง รัน”

สุทัต เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา

สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ศิลปบัณฑิต

E-Mail: design.huso@pnru.ac.th

บทคัดย่อภาษาไทย

การออกแบบอัตลักษณ์งานวิงของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กาชะลอง รัน มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบอัตลักษณ์งานวิงให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร งานวิง "ชัยบาดาลพิพัฒน์ มินิฮาร์ฟมาราธอน ครั้งที่ 1" จัดขึ้นเพื่อรณรงค์ให้คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และประชาชน ตื่นตัวต่อการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพกายและใจที่ดีเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างมหาวิทยาลัย นักวิง และประชาชนทั่วไป โดยนำรายได้ส่วนหนึ่งให้เป็นทุนการศึกษาแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จัดศูนย์สิ่งแวดล้อมชุมชน ณ วิทยาลัยชัยบาดาลพิพัฒน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี โดยการออกแบบงานวิงเดิมใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและใช้โทนสีเขียวที่เป็นสีประจำมหาวิทยาลัยเป็นหลัก แต่รูปแบบสื่อต่าง ๆ ยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน ร่วมกับชื่องานเดิมที่สื่อสารเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้ไม่ชัดเจนนัก ผู้วิจัยจึงสนใจออกแบบอัตลักษณ์ที่แสดงถึงงานวิงของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครให้เป็นที่น่าจดจำ ตลอดจนสร้างอัตลักษณ์ให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและทำแบบสอบถามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย แล้ววิเคราะห์ข้อมูล 3 ส่วน คือ 1) เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 2) สื่อที่ใช้ในงานวิงมาราธอน และ 3) กลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดในการออกแบบครั้งนี้ได้นำชื่อเสียงของด้านการผลิตครุฑมหาวิทยาลัยมาใช้ ทั้งครุฑยังเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นผู้ให้ความรู้ พัฒนาชุมชนและชุมชนยังได้สร้างครุฑขึ้นมาเช่นกัน ลักษณะการออกแบบเป็นแบบร่วมสมัย ใช้ดอกกาชะลองและสีเขียวซึ่งเป็นสีประจำของมหาวิทยาลัยแต่เพิ่มสีน้ำตาลที่นำมาจากสีชมพูประตูของวิทยาลัยการฝึกหัดครู สีขาวและสีเหลืองของดอกกาชะลอง ใช้เส้นเฉียงเพื่อให้ดูมีการเคลื่อนไหวเหมาะสมกับงานวิง และรูปแบบการสานเพื่อสื่อถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างครุฑและชุมชน

ICAC2021-010300029

แนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่า Guidelines for creating Community Arts in Takuapa

ไพฑูรย์ ทองดี

บทคัดย่อภาษาไทย

บทความวิชาการ แนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่า มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทของพื้นที่ชุมชนตะกั่วป่า อันมีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมทางอารยธรรมฝั่งอันดามัน 2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชน โดยมีกรอบในการวิเคราะห์ศิลปะชุมชนโดยพิจารณาจาก 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ สุนทรียภาพ การใช้สอย และบริบทพื้นที่ โดยบทความนี้แสดงถึงความสำคัญในการศึกษาพื้นที่เดิม อันมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ อุทยานพระนารายณ์ ย่านตลาดใหญ่ เมืองเก่าตะกั่วป่า กำแพงจวนเจ้าเมืองตะกั่วป่า สะพานเหล็กบุญสูง (สะพานเหล็กโคกขุน) โรงเรียนเต่าหมิง และ บ้านขุนอินทร์ รวมถึงการวิเคราะห์งานสตรีตอาร์ตในจังหวัดพังงา เพื่อศึกษารูปแบบการเลือกเนื้อหาเรื่องราวจากผลงานของศิลปินพบว่ามุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาด้านวิถีชีวิต โดยจากการศึกษาพบว่าชุมชนตะกั่วป่าในปัจจุบัน ยังคงเต็มไปด้วยกลิ่นอายของความเป็นวิถีเดิม โดยเฉพาะในชุมชนย่านเมืองเก่าตะกั่วป่ายังมีการอนุรักษ์ดีกรีมบ้านช่องให้ดูสวยงามคงเดิมแบบในอดีต โดยผู้เขียนนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่าดังนี้ 1) ศิลปะชุมชนที่เน้นการส่งเสริมทางสุนทรียภาพ ได้แก่ การสื่อสารเรื่องราวประวัติศาสตร์ การถ่ายทอดความงามของสภาพแวดล้อม และการสร้างแลนด์มาร์ค 2) ศิลปะชุมชนที่เน้นประโยชน์การใช้สอย ได้แก่ แผนที่ชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยว ใช้บอกเวลา เข็มทิศเดินเรือ เครื่องมือวัดกระแสลม และสามารถใช้กับร่างกาย เช่น นั้ง หลบแดด หลบฝน และเพื่อการบริหารร่างกาย

คำสำคัญ: ศิลปะชุมชน, ตะกั่วป่า

Abstract

Academic Articles Guidelines for creating arts in Takuapa community Have a purpose 1) To study the context of the Takuapa community area Which is important in the arts and culture of the Andaman civilization. 2) To analyze ways to create community arts. There is a framework for analyzing community arts by considering 3 main issues: aesthetics, function and context of space. This article shows the importance of studying the original area. With historical importance and tourism areas in the community, including Phra Narai Park, Takua Pa Old Town Market Area, Takua pa Governor's Mansion Wall, Bun Sung Steel Bridge (Khok Khanun Iron Bridge), Tao Ming School and Ban Khun In. Including the analysis of street art work in Phang Nga Province to study the patterns of choosing stories from the artist's works, it was found that the focus was on delivering lifestyle content. From the study, it was found that the present Takuapa community Still full of the aura of the original way Especially in the community in the old town of Takuapa, there is still conservation of buildings to look beautiful in the past. The author presents the following guidelines for creating community arts in Takuapa. Conveying the beauty of the environment and building landmarks 2) Community arts that emphasize utility, such as community maps, tourism promotion, time indication, compass navigation Wind instrument and can be used on the body, such as sitting to avoid the sun, avoid the rain and for exercise.

Keywords: community art, Takuapa

บทนำ

ปัจจุบันศิลปะชุมชน เป็นรูปแบบของศิลปะประเภทหนึ่งที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุนทรียภาพให้เกิดกับพื้นที่ โดยอาจนำเรื่องราว ประวัติศาสตร์ ประเพณี และเรื่องเล่าของชุมชน มาสร้างเป็นผลงานศิลปะประเภทต่าง ๆ เพื่อสร้างความน่าสนใจและสร้างเนื้อหาความสำคัญ ปรับเปลี่ยนมุมมองให้กับพื้นที่แห่งนั้น ผ่านสื่อการแสดงออกที่มีความหลากหลาย เช่น งานจิตรกรรมผนัง สตรีทอาร์ท งานประติมากรรม งานศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น และงานด้านออกแบบ เป็นต้น ชุมชนกลายเป็นโจทย์สำคัญ อันนำไปสู่การตีความให้เกิดสาระและคุณค่า ที่สกัดมาเป็นเรื่องราวสำคัญที่ถูกเล่าด้วยสื่อดังกล่าว ผลงานศิลปะชุมชนจึงไม่ได้เกิดจากอหิวาต์ของผู้สร้างแต่เพียงอย่างเดียว แต่หากเกิดจาก การศึกษาวิเคราะห์ตีความ จากเนื้อหาในพื้นที่ หรือกระบวนการภาคสนามเช่นการถามความเห็น การสัมภาษณ์ประชากร ก็จะได้ข้อมูลสำคัญอันสามารถสะท้อนปัญหา และความต้องการของชุมชน อันนำไปสู่การสร้างสรรค์เพื่อชุมชน ได้อย่างตรงประเด็น

ตะกั่วป่า เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพังงาในปัจจุบัน แต่ในอดีตเคยมีฐานะเป็นจังหวัด ด้วยเป็นเมืองใหญ่ที่มีเศรษฐกิจการค้าร่ำรวย นำรายได้เข้ารัฐเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะสินแร่สีด้าที่เป็นชุมทรัพย์ในผืนดิน ซึ่งชาวท้องถิ่นเรียกว่า “ตะกั่ว” อุดมสมบูรณ์ถึงกับตั้งเป็นชื่อบ้าน ชื่อบริเวณ เช่น ตะกั่วป่า ตะกั่วทุ่ง ตะกั่ว ถลาง เป็นต้น หากปัจจุบันสินแร่ดังกล่าวรู้จักกันในนาม ดีบุก ที่ยุคหนึ่งนำพาความเจริญเติบโตให้กับบ้านเมืองพื้นที่ชายฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นเมืองกระบี่ ระนอง ถลาง ภูเก็ต ตะกั่วป่า พังงา โดยเฉพาะตะกั่วป่าในช่วงทศวรรษ 2500 เป็นเมืองที่ไม่เคยหลับไหล ร้านค้าเปิดขายทั้งวันทั้งคืน เม็ดเงินหาได้ง่าย เพียงใช้เสียงร่ำร้อนแรงตามลำน้ำทำยรางเหมืองแค่ครึ่งวัน ก็มีเงินจับจ่ายได้ทั้งคืน ความรุ่งโรจน์ของเมืองตะกั่วป่า ที่ชาวเมืองเรียก “ย่านตลาดใหญ่” ยังคงปรากฏให้เห็นผ่านตึกอาคารตามสองฟากฝั่งถนนในเขตเมืองเก่า แม้วันนี้สภาพจะร่วงโรย เจียบเหงา แต่เรื่องราวและชีวิตที่เคยโลดแล่นอยู่ในอาคารแต่ละหลัง ยังคงเป็นความภาคภูมิใจและเป็นประวัติศาสตร์สังคมของผู้คนในบ้านเมืองนี้ (สุทธรา สัจฉายา, 2561)

ตะกั่วป่ายังนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่สัมพันธ์กับอินเดีย ดังที่มีการค้นพบปรากฏเทวรูปพระนารายณ์ ที่อำเภอกะปง และที่เขાพระเหนือ ตำบลบางนายสี รวมถึงชุมชนเมืองโบราณบ้านทุ่งตึก หลักฐานเหล่านี้แสดงถึงจิตวิญญาณความเชื่อของศิลปวัตถุที่สัมพันธ์กับชุมชนได้เป็นอย่างดี

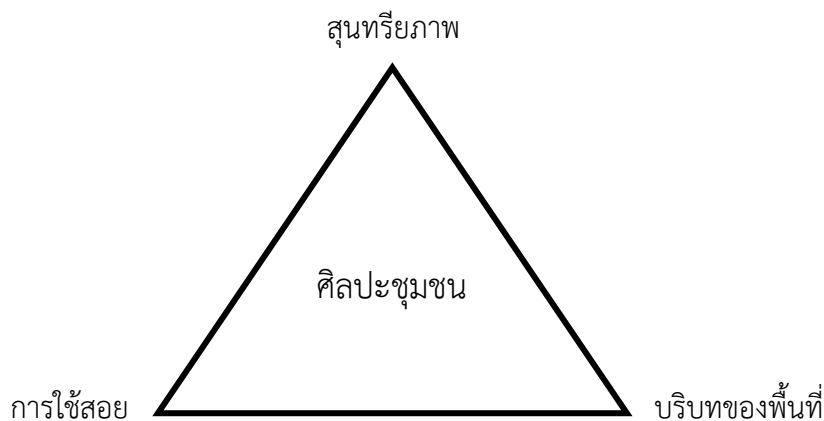
ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนมีความสนใจในวิถีชีวิตของตะกั่วป่า จึงเป็นที่มาของการค้นหาแนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชน อันเป็นการค้นหาถึงประเด็นรากเหง้าของภูมิปัญญาของชุมชนอันตามันสู่การสร้างสรรคผลงานศิลปะร่วมสมัย บนฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชน อันเป็นการสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มให้กับพื้นที่ สร้างชีวิตชีวาให้กับพื้นที่ในยุค หลังเหมืองแร่ สู่การเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมอันเต็มไปด้วยกลิ่นอายของศิลปะอันตามันต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทของพื้นที่ชุมชนตะกั่วป่า อันมีความสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมทางอารยธรรมฝั่งอันดามัน
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางในการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชน

กรอบในการวิเคราะห์

แผนผังที่ 1 แสดงกรอบในการวิเคราะห์ศิลปะชุมชน

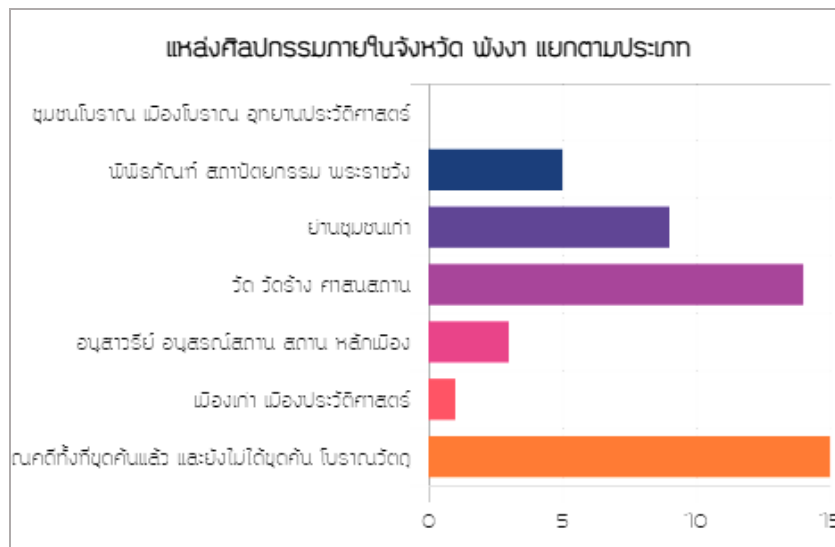
เนื้อหา

ศิลปะชุมชน เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ เนื่องจากในแต่ละพื้นที่นั้นจะประกอบไปด้วยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมีประชาชนในชุมชนนั้นๆเป็นผู้ร่วมกันใช้และแลกเปลี่ยนทรัพยากร ดังนั้นประชากรในแต่ละพื้นที่จึงต้องมีการปรับตัวตามภูมิศาสตร์และดิน ฟ้า อากาศ ตามสภาพของชุมชนนั้น ๆ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมที่มีการเพาะบ่ม สั่งสม หรือเรียกได้ว่า นิเวศวัฒนธรรม อันเป็นการปรับตัวระหว่าง มนุษย์ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ศิลปกรรมจึงอยู่คู่กับมนุษย์มาอย่างช้านาน ซึ่งอาจปรากฏในลักษณะ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ผ่านความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม และการแต่งกาย

ตะกั่วป่า จังหวัดพังงา นับเป็นพื้นที่ทางอารยธรรมทางศิลปวัฒนธรรม ที่มีความเป็นมาอย่างยาวนาน ดังปรากฏการค้นพบ ศิลปกรรมโบราณ เช่น พระวิษณุที่เขาเวียง, พระนารายณ์ที่เขาพระเหนือ และเมืองโบราณทุ่งตึก ซึ่งพบว่ามีอายุตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 12-13 อีกทั้งยังแสดงถึงเส้นทางสายไหมทางทะเล อันรุ่งเรืองด้วยการค้าขาย และการแลกเปลี่ยนสินค้า ด้วยเรือสำเภา ด้วยความรุ่งเรืองของการเดินทางจากท้องทะเล และมีการนำสินค้า ชนิดฟุ่มเฟือย มาขายเช่น เครื่องประดับทองคำ ลูกปัดแก้ว ถ้วยชาม ฯลฯ จากพ่อค้าชาวอินเดีย จึงทำให้มีการสร้างเทวรูป ตามรูปแบบที่ตนมีความเชื่อ ไว้สำหรับสักการะในพื้นที่ตะกั่วป่า ดังที่ได้พบหลักฐานทางโบราณคดีมากมาย

ศิลปกรรมในพื้นที่ย่อมสามารถบ่งบอกถึงความเป็นมาของชุมชนในอดีต ถึงความร่วมมือในการสร้างศิลปกรรมจาก วิถีชีวิต ความเชื่อ และประเพณีในแต่ละยุคสมัยดังปรากฏข้อมูลที่มาของศิลปกรรมในจังหวัดพังงา

จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าข้อมูลแหล่งศิลปกรรมภายในจังหวัดพังงาแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ 1) พิพิธภัณฑสถาน ป้ายศิลปกรรมและพระราชวัง 2) ย่านชุมชนเก่า 3) วัด วัดร้าง ศาสนสถาน 4) อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน สถาน หลักเมือง 5) เมืองเก่า เมืองประวัติศาสตร์ 6) โบราณวัตถุ (มีเป็นจำนวนมากที่สุด)

ภาพที่ 1 ข้อมูลทางสถิติ แหล่งศิลปกรรมภายในจังหวัดพังงา แยกตามประเภท
ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2561)

ดังนั้นการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชน จึงมีความจำเป็นในการศึกษาเรียนรู้ เนื้อหาและบริบทของพื้นที่ชุมชนตะกั่วป่า ซึ่งมีพื้นที่ที่มีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนและมียังมีมิติสำคัญในด้านการท่องเที่ยว ดังนี้

1. อุทยานพระนารายณ์ เป็นสวนธารณะระดับเมืองของ อำเภอตะกั่วป่า เป็นที่ประดิษฐานองค์เทวรูปพระนารายณ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และที่เคารพบูชา ตามความเชื่อของ ศาสนาพราหมณ์ฮินดู เป็นสถานที่จัดแสดงกิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมสันตนาการและจัดงานประเพณีท้องถิ่นประจำปีของเทศบาลเมืองตะกั่วป่า ได้แก่ พิธีตักบาตรทำบุญวันขึ้น ปีใหม่ งานบวงสรวงพระนารายณ์ งานวันเด็ก และกิจกรรมอื่น ๆ ภายใต้การดูแลบริหารจัดการของเทศบาลเมืองตะกั่วป่า ภายในบริเวณสวนสาธารณะประดิษฐานประติมากรรมรูปเคารพพระนารายณ์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้สักการะบูชา ปัจจุบันเทศบาลเมืองตะกั่วป่าได้จัดพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นสนามเด็กเล่นสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง (ดร.ศรัญญา บุญนาค, 2563)

ภาพที่ 2 อุทยานพระนารายณ์
ที่มา : ถ่ายโดยผู้เขียน

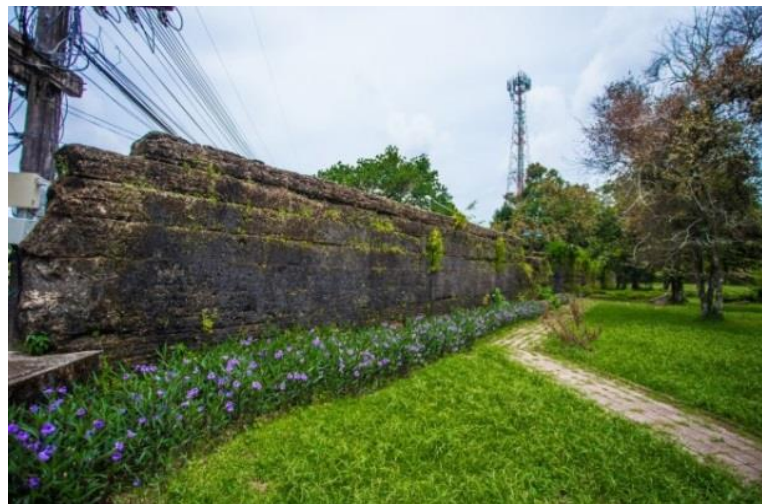
2. ย่านตลาดใหญ่ เมืองเก่าตะกั่วป่า ตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่าตะกั่วป่าในปัจจุบัน มีสภาพรกรุงรัง และเจียบเหงา ต่างจากในอดีต ช่วงแห่งการทำเหมืองแร่ที่มีความคึกคักและรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก แต่อาคารตึกแถวสองฟากฝั่งถนนสายต่าง ๆ ในเมืองยังคงรูปแบบสถาปัตยกรรมหลากหลายที่บอกถึงประวัติ พัฒนาการของเมืองในแต่ละยุคสมัย และเรื่องราวของผู้คนที่เคยอาศัยอยู่ในอาคารเหล่านั้น

ในอดีตบนถนนอุทุมพรธรรมาอาคารตั้งเรียงรายทั้งสองฝั่ง โดยฝั่งที่ใกล้ฝั่งน้ำจะเบาบางกว่า และลักษณะอาคารที่สร้างมีทั้งเรือนแถวไม้ยกเสาสูง และตึกแถว 2 ชั้น แบบจีนที่ด้านหน้าแคบ แต่ตัวอาคารยาว ลึกเข้าไป และมีทางเดินเท้าอยู่บนหน้าอาคารที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน นับเป็นสถาปัตยกรรมอาคารรุ่นแรกของเมือง คนสมัยก่อนเรียกบริเวณนี้ว่า “ตลาดขวาง” เพราะตั้งขวางกำแพงจวนเจ้าเมืองนี้ (สุตารา สุจฉายา, 2561)

ภาพที่ 3 ย่านเมืองเก่าตะกั่วป่า จังหวัดพังงา
ที่มา : ถ่ายโดยผู้เขียน

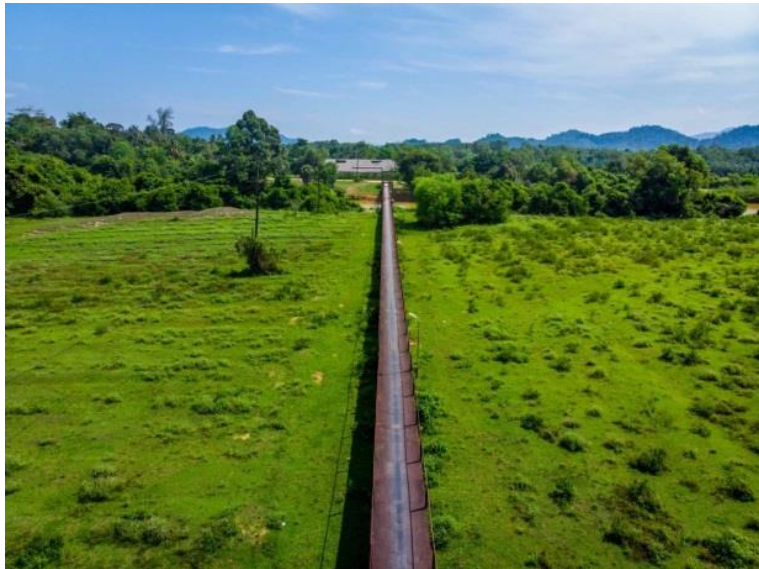
3. กำแพงจวนเจ้าเมืองตะกั่วป่า ตั้งอยู่ตรงทางแยกเข้าสู่ถนนคอนกรีต สร้างขึ้นในสมัยพระยาเสนา นุชิต (นุช) เพื่อล้อมรอบจวนและหน่วยงานราชการต่างๆ ก่อด้วยกรวดทรายผสมปูนเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยแบ่งเนื้อที่ออกเป็น 2 ส่วน มีกำแพงกันผนังมีความหนาและแข็งแรง ตามประวัติเล่าว่าเมื่อคราวอั้งยี่ พวกโฮเซงกับยี่หิ้นในเมืองตะกั่วป่ารบกันราว พ.ศ. 2425 ผู้คนแตกตื่นหนีภัยเข้ามาอยู่ในกำแพงค่ายและ พระยาเสนา นุชิต (นุช) ได้ยื่นบัญชาการป้องกันบนเชิงเนินด้วยตนเอง กำแพงบางส่วนทางทิศใต้ถูกทำลาย เมื่อคราวขยายถนนอุทุมธรรมา และผนังกำแพงฝั่งที่ติดกับถนนคอนกรีต มีอาคารเรือนแถวไม้ 2 ชั้นยาวขนาน ไปกับแนวกำแพง เจ้าของเรือนไม้ดังกล่าวคือตระกูลกุลวานิช ปัจจุบันมีผู้เช่าอาศัยอยู่ (สุตารา สุจฉายา, 2561)

ภาพที่ 4 กำแพงจวนเจ้าเมือง

ภาพจาก : เทศบาลเมืองตะกั่วป่า (2563)

4. สะพานเหล็กบุญสูง (สะพานเหล็กโคกขนุน) ตั้งอยู่ที่อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา สะพานเหล็กโคกขนุน เป็นสะพานขนาดเล็กที่มีเรื่องราวที่ยิ่งใหญ่ในอดีตคู่อำเภอตะกั่วป่า ซึ่งครั้งหนึ่งเคยได้ชื่อว่า เป็นสถานที่ที่เฟื่องฟูในการทำเหมืองแร่ดีบุก แต่ต่อมาภายหลังเมื่อยุครุ่งเรืองของเหมืองได้สิ้นสุดลง ในปี พ.ศ. 2511 ได้มีการนำเหล็กจากเรือขุดแร่มาสร้างเป็นสะพานเหล็กโคกขนุนแห่งนี้ ที่มีความยาวกว่า 200 เมตรเพื่อข้ามแม่น้ำตะกั่วป่า สะพานเหล็กแห่งนี้ นอกจากจะเป็นสัญลักษณ์ให้ระลึกถึงอดีตของสถานที่แห่งนี้ว่าครั้งหนึ่งเคยเป็นเมืองแห่งแร่ที่ตะกั่วป่าแล้ว ยังเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่จะต้อง มาหยุดชมวิวิวทัศน์และถ่ายภาพเช็คอินสมออีกด้วย (องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา, 2563)

ภาพที่ 5 สะพานเหล็กบุญสูง
ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา (2563)

ภาพที่ 5 โรงเรียนเต้าหมิง “โรงเรียนจีนแห่งเมืองตะกั่วป่า”
ที่มา : Sanook (2562)

5. โรงเรียนเต้าหมิง สร้างขึ้นเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2465 โดยการเรียโรเงินทุนจากเศรษฐีเหมืองแร่และพ่อค้าชาวจีนในตลาดเก่า ตลาดย่านยาว จังหวัดระนองและภูเก็ตเพื่อให้บุตรหลานของคนจีนที่อาศัยอยู่ในเมืองตะกั่วป่าได้เล่าเรียนหนังสือ โดยจัดให้มีการสอนภาษาจีน ใช้เงินทุนในการปลูกสร้างอาคารประมาณ 20,000 บาท สร้างโดยช่างฝีมือชาวจีน เป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าด้านสถาปัตยกรรม อาคารรูปทรงจีนโบราณประยุกต์ หลังคามุงสังกะสี โรงเรียนเต้าหมิงจึงกลายเป็นโรงเรียนจีนแห่งเมืองตะกั่วป่านั้นเอง (เพ็ญวิทย์ โสภรัตน์, 2552)

6. บ้านขุนอินทร์ เป็นบ้านพักอาศัยของ ร.อ.ท. ขุนอินทร์คีรี (ช้อย ฦ นคร) หลานพระยาเสนาขุนขิต (นุช) ซึ่งดำรงตำแหน่งนายอำเภอตะกั่วป่าระหว่าง พ.ศ. 2465-2469 บ้านหลังนี้สร้างเมื่อราว พ.ศ. 2460 โดยมีมือช่างชาวจีน สร้างเป็นลักษณะคฤหาสน์แบบฝรั่ง ที่ภาษาจีนฮกเกี้ยนเรียก “อั่งม้อหลาว” คำว่า “อั่งม้อ” แปลว่าฝรั่งหรือชาวต่างชาติ ส่วนคำว่า “หลาว” แปลว่าตึกคอนกรีต ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นอาคารลูกผสมระหว่างจีนกับตะวันตก สร้างเป็นตึก 2 ชั้น ตัวอาคารหลังคาทรงปั้นหยา มีจั่วรูปหน้าบันสามเหลี่ยม ยื่นมาเป็นมุขลอยตอนหน้า ตกแต่งระเบียงด้วยราวทรงลูกไม้เสาที่รองรับมุขด้านหน้าและเสาหลอกที่ทำประดับตัวตึก เป็นเสาแบบดอริกสไตล์นีโอคลาสสิก อีกทั้งยังเซาะลายบนหน้าเสาเพื่อลดความแข็งของเสาสี่เหลี่ยมอีกด้วย เดิมหลังคามุงด้วยกระเบื้องหลังเต่า ภายหลังได้มีการบูรณะตัวตึกและเปลี่ยนหลังคาเป็นกระเบื้องลอนแทน (สุตารา สุขฉายา, 2561)

ภาพที่ 6 บ้านขุนอินทร์

ที่มา : Sanook (2562)

สตรีทอาร์ตในย่านเมืองเก่า

ปัจจุบันจังหวัดพังงามีพื้นที่ ที่ปรากฏศิลปะสตรีทอาร์ต เข้ามาพัฒนาความงามและเพิ่มจุดเด่นให้กับพื้นที่ในหลายพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่อาจเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างเจ้าของพื้นที่และศิลปิน ในการเข้ามาสร้างสรรค์พื้นที่ ซึ่งผลงานในแต่ละชิ้นต่างก็ได้รับการตอบรับที่ดีมากน้อยต่างกันไป ซึ่งจริง ๆ แล้วรูปแบบการใช้ศิลปะในการพัฒนาพื้นที่นอกจากสตรีทอาร์ตแล้ว ก็ยังมี งานประติมากรรม ศิลปะแบบจั่ววาง และกิจกรรมศิลปะ ที่ปรากฏในแวดวงศิลปะร่วมสมัยของประเทศไทยในปัจจุบัน

ภาพที่ 7 “น้องมาร์ตีร้อนแร่” History of Mining โดยศิลปิน ALEX FACE ณ แยกโรงเรียนอนุบาลเก่า
ถนนโรงเรือ ตรงข้ามสำนักงานธนารักษ์ จังหวัดพังงา
ที่มา : สำนักงานจังหวัดพังงา (2562)

ดังเช่นผลงาน “น้องมาร์ตีร้อนแร่” ที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวภายใต้คอนเซ็ป Story of The Wonderful Town เรื่องราวเมืองสวยในหุบเขา เล่าเรื่องราวของเมืองพังงาผ่านภาพ Street Art ที่เป็น Character น้องมาร์ตี หรือหนูน้อยสามตา ซึ่งเป็นชื่อของลูกสาวของศิลปิน ผลงานมีลักษณะรูปแบบของความเป็นสไตล์ส่วนตัวของศิลปิน แต่ได้รับเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์ในด้านวิถีชีวิตของอาชีพร้อนแร่ ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมในยุคการทำเหมืองแร่ของชาวจังหวัดพังงา แสดงออกผ่านเครื่องแต่งกาย และการใช้ขนาดของรูปทรงที่มีขนาดใหญ่ ทำให้แสดงถึงความสำคัญของเนื้อหาเรื่องราวและสัมพันธ์กับพื้นที่ตึกเก่าแห่งนี้ (สำนักงานจังหวัดพังงา, 2562)

ภาพที่ 8 สตรีทอาร์ตที่ถนนศรีตะกั่วป่า เนื้อหาของภาพเกี่ยวกับอาชีพการทำเหมืองแร่
โดยศิลปิน เอกชัย แซ่ตัน
ที่มา : Adaytochill (2559)

ที่ถนนศรีตะกั่วป่า มีผลงานสรีตอาร์ตชุดหนึ่ง โดยเกิดจากแนวคิดของ คุณเกียรติศักดิ์ พลภักษ์รังษี รองประธานชุมชนตะกั่วป่า และศิลปินเขียนภาพ เอกชัย แซ่ตัน ได้ร่วมกันเพื่อรังสรรค์ผลงานวาดภาพ สตรีตอาร์ต โดยในระยะแรกได้วาดที่บ้านของตนเองก่อน จากนั้นเมื่อได้รับการตอบรับที่ดีจากชาวบ้านใน ชุมชน จึงได้วาดเพิ่มอีกหลายพื้นที่ในชุมชน โดยเน้นเป็นภาพวิถีชีวิตของผู้คนตะกั่วป่า อาชีพดั้งเดิมต่างๆ เช่น อาชีพขั้บรดสองแถว อาชีพปลู้งแร่ ภาพลวดลายเงินตามศาลเจ้า เป็นต้น ชอนอยู่ในย่านบ้านเรือนเก่า แบบตะกั่วป่า ซึ่งเป็นการบันทึกภาพจำของตะกั่วป่าในอดีตผ่านภาพวาด สตรีตอาร์ต ซึ่งช่วงชูปชีวิต วิถีเดิม ในอดีตให้กับผู้พบเห็น และยังเป็นมุมถ่ายภาพของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจเป็นอย่างดี (กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

ดังนั้นที่กล่าวมาข้างต้น ผลงานศิลปะชุมชน มีส่วนสำคัญในการพัฒนาสุนทรียภาพความงาม ให้กับพื้นที่ เป็นการเปลี่ยนโฉม หรือชูปชีวิตให้กับพื้นที่เดิม โดยศิลปินหรือผู้สร้างจะทำการศึกษา ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ โดยหยิบยกประเด็นด้านวิถีชีวิต และวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงความงาม จากสิ่งแวดล้อม มาเป็นเนื้อหาในการสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่ากลไกหนึ่งที่มีความสำคัญ ในการ พัฒนางานศิลปะชุมชนให้มีประสิทธิภาพ คือการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำเสนอเป็น แนวทางการ สร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่าดังนี้

แนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่า

บทความนี้มุ่งหวังในการนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่า เพื่อแสดงถึงวิถี การศึกษาและการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ซึ่งอาจมีประโยชน์ทั้งต่อผู้สนใจในด้าน ศิลปวัฒนธรรม และนักสร้างสรรค์ โดยจากข้อมูล และการวิเคราะห์สภาพของพื้นที่ในขั้นต้น สามารถ สร้างกระบวนการแนวทางของศิลปะชุมชนได้ดังนี้

1. ศิลปะชุมชนที่เน้นการส่งเสริมทางสุนทรียภาพ

เป้าหมายทางด้านสุนทรียภาพจัดเป็นเป้าหมายสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพราะแสดง ถึงการสกัดรูปแบบที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการถ่ายทอด เป็นเนื้อหาหลักที่ต้องการสื่อสารอารมณ์ความรู้สึก ผ่านความงามจากรูปทรง ความงามจากร่องราว ความละเอียดใจ ความโรแมนติกของเนื้อหา เป็นต้น ทั้งนี้ส่วนสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชุมชนสามารถรับรู้ความงามร่วมกัน โดยไม่มีข้อมูลส่วนใดที่แสดงถึง ความแปลกแยก แตกต่าง แต่หากเป็นข้อมูลอันเป็นพื้นฐานความงามแบบพื้นถิ่น หรือความนิยมชมชอบ ของความงามประเภทนั้นในท้องถิ่น เช่น การเลือกการแต่งกายด้วยผ้าบาติกที่มีสีสันสดใส และความนิยม สะสมลูกปัดโบราณ เนื่องจากมีสีสันสวยงามและความเชื่อด้านโชคลาภ เป็นต้น ทั้งนี้ศิลปะชุมชนที่เน้นการ สื่อสารทางสุนทรียภาพจะนิยมแสดงออกดังนี้

1.1 สื่อสารเรื่องราวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน

มักแสดงออกผ่านภาพจำ จากข้อมูลภาพถ่าย และคำบอกเล่า เนื้อหาประเภทนี้นับเป็น เนื้อหาที่ศิลปะชุมชนมักใช้ในการสื่อสาร บอกเล่าเรื่องราวและรากเหง้าของประวัติความเป็นมาของชุมชน

เพื่อการส่งเสริมภูมิรู้ และเป็นการสร้างความภาคภูมิใจและความห่วงใยในถิ่นฐาน และมีมิติในเชิงอนุรักษ์วิถีเดิมของชุมชน

1.2 ถ่ายทอดความงามของสภาพแวดล้อมในพื้นที่

มิติทางสภาพแวดล้อมจะมีลักษณะเฉพาะตัวที่สำคัญในการถ่ายทอดสุนทรียภาพที่เกิดจากการรังสรรค์ของธรรมชาติ โดยมีชื่อเรียกจำเพาะอันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของพื้นที่ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ สภาพแวดล้อมยังไปกอบไปด้วย สิ่งมีชีวิตที่ปรากฏในธรรมชาติ เช่น พันธุ์ปลา ปะการัง และสัตว์น้ำชนิดต่างๆ อันเป็นจุดเด่นสำคัญทางนิเวศวิทยาชายฝั่งทะเล

1.3 ใช้เป็นแลนด์มาร์ค จุดนัดพบ แสดงความหมายของพื้นที่

การสร้างแลนด์มาร์ค โดยการให้งานศิลปะชุมชนเป็นจุดนัดพบ จุดเช็คอิน หรือสร้างจุดเด่นให้กับพื้นที่ ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งในการยกระดับพื้นที่ให้เกิดความงาม และสร้างความหมายใหม่ โดยรูปแบบของผลงาน วัสดุ เทคนิค จะมีส่วนสัมพันธ์กับพื้นที่ที่ติดตั้งผลงาน และควรมีการสอบถามความเห็นของชุมชนที่มีต่อการยอมรับ รูปแบบงานนั้น ๆ ด้วย

2. ศิลปะชุมชนที่เน้นการใช้สอย

งานศิลปะในปัจจุบันได้มีขอบเขตและความหมายที่ขยายวงกว้างมากกว่าเพียงแสดงถึงความงามแต่เพียงอย่างเดียว ในวิถีแบบชนบทและชาวบ้าน การนำผลงานศิลปกรรมบริสุทธิ์ ไปนำเสนอในพื้นที่ชุมชน อาจเป็นอุปสรรคในการรับรู้และเข้าถึงความงาม แต่หากผลงานศิลปะชุมชนนั้น ได้มีการคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อันมีส่วนในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา ทดแทนสิ่งที่ขาดแคลนในพื้นที่ก็นับได้ว่า เป็นผลงานที่ตอบโจทย์ให้กับพื้นที่ไม่น้อยเลยทีเดียว

2.1 แผนที่ชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยว

สำหรับเมืองเก่าหรือพื้นที่ที่คนในชุมชน ได้ประโยชน์หรือมีรายได้จากการท่องเที่ยว การที่ศิลปะชุมชนสามารถช่วยสื่อสาร หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยว การแสดงโครงการท่องเที่ยวชุมชน หรือช่วยบอกเล่าประวัติของพื้นที่ หรือกิจกรรม ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ตอบโจทย์ไม่น้อยสำหรับชุมชนลักษณะนี้

2.2 ใช้บอกเวลา เข้มทิศเดินเรือ วัดกระแสลม

ชุมชนชายฝั่งทะเล ย่อมมีวิถีชีวิตในการเดินทางด้วยเรือ คงจะดีไม่น้อยหากมีผลงานศิลปะชุมชน ที่นอกเหนือจากความงามแล้ว ยังสามารถวัดกระแสลม หรือใช้บอกทิศ หรือเวลาได้

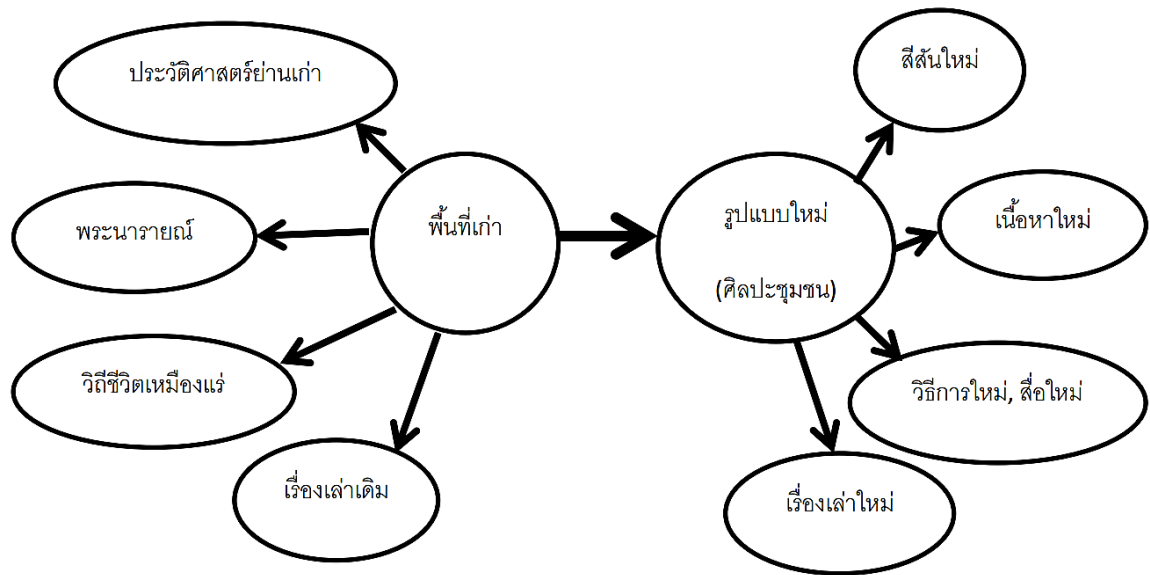
2.3 ใช้เกี่ยวกับร่างกาย เช่น ใช้นั่ง หลบแดด หลบฝน และเพื่อการบริหารร่างกาย

งานศิลปะชุมชนในปัจจุบัน มิได้ตั้งอยู่เพื่อแสดงความงามเพียงอย่างเดียว แต่หากสามารถเชิญชวนให้คนมาสัมผัส ใช้งาน นั่งพัก หลบแดด และฝนได้

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนตะกั่วป่าในปัจจุบัน ยังคงเต็มไปด้วยกลิ่นอายของความเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะในชุมชนย่านเมืองเก่าตะกั่วป่ายังมีการอนุรักษ์ตึกกรมบ้านช่อง และผู้คนยังแสดงถึงรสนิยมสะท้อนถึงอดีต เช่น การแสดงออกผ่านสตรีทอาร์ตชุมชน และงานย้อนอดีตที่จวนเจ้าเมือง ผู้คนให้

การตอบรับ และแต่งกายด้วยชุดประจำถิ่นและแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่ อันเป็นไปด้วยรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมในภาคใต้อีกจุดหนึ่งได้เป็นอย่างดี การศึกษาเรื่องราวในประเด็นส่วนนี้จึงนับมีความสำคัญในการวางแนวทางในการใช้ศิลปะชุมชน ด้วยวิธีการใหม่ สื่อใหม่ และการแสดงออกแบบใหม่ เพื่อสามารถเข้าถึงคนในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมภาพและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การใช้ศิลปะชุมชนในการพัฒนาพื้นที่จึงอาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ผลกระทบต่อวงการพลวัตทางวัฒนธรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งอธิบายตามผังความคิด (แผนผังที่ 1)

แผนผังที่ 2 แสดงผังความคิด ความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะชุมชนตะกั่วป่า

สรุป

แนวทางการสร้างสรรค์ศิลปะชุมชนตะกั่วป่า เป็นการแสดงถึงวิธีการวิเคราะห์หลักการสร้างศิลปะชุมชน โดยการคำนึงถึงโจทย์จากพื้นที่เป็นตัวตั้ง ซึ่งชุมชนตะกั่วป่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่แสดงถึงภาพรวมของชุมชนโบราณตะกั่วป่า ซึ่งในปัจจุบันก็ยังแสดงถึงร่องรอยและกลิ่นอายของความเชื่อดั้งกล่าว อันปรากฏในพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน การสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีส่วนสัมพันธ์กับพื้นที่จึงมีความจำเป็นที่ผู้สร้างสรรค์ต้องศึกษาที่มาและรากเหง้าของพื้นที่ให้ดีเสียก่อน และควรมีขั้นตอนการสอบถามความเห็นจากชุมชน เพื่องานศิลปะชุมชนที่ทุกคนร่วมเป็นเจ้าของกัน และสามารถติดตั้ง และจัดวางในพื้นที่แห่งนั้น ได้อย่างยั่งยืนและเกิดผลกระทบในเชิงส่งเสริมคุณค่า สร้างสุนทรียภาพ และเพิ่มการใช้งาน ให้กับพื้นที่และคนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2563). สตรีทอาร์ต (ถนนศรีตะกั่วป่า). Retrieved from <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/21765>
- เทศบาลเมืองตะกั่วป่า. (2563). จวนเจ้าเมืองตะกั่วป่า. Retrieved from <http://www.takuapacity.go.th/travel/detail/199>
- เพ็ญวิทย์ โสภรัตน์. (2552). โรงเรียนเต้าหมิง. Retrieved from <http://kuapa.com/node/41>
- สุดารรา สุจฉายา. (2561). ย่านตลาดใหญ่ เมืองเก่าตะกั่วป่า วารสารเมืองโบราณ ปีที่ 44 ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน 2561. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2561). อุทยานพระนารายณ์. Retrieved from <http://culturalenvi.onep.go.th/site/detail/4419>
- สำนักงานจังหวัดพังงา. (2562). ตามหาน้องมาร์ตี สตรีทอาร์ตแห่งใหม่ ที่จะเปลี่ยนพังงาให้กลายเป็นมหานครแห่งความคูล. Retrieved from <http://www.phangnga.go.th/main/index.php/th/component/k2/item/529-120320191348>
- ศรัณยา บุณนาค. (2563). ศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรม ตำบลตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. Retrieved from http://www.me-fi.com/tourismdb/tourism-5sbp/data_list.php?cateLv=3&catelD=67&subid=536
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา. (2563). สะพานเหล็ก บุญสูง. Retrieved from <http://www.phangngapao.go.th/travel/detail/99>
- Adaytochill. (2559). เก้าแต่เก้า ตะกั่วป่าในวันนี้ กังงานสตรีทอาร์ตสุดเจ๋ง. Retrieved from <https://www.adaytochill.com/streetart-takuapa/>
- Sanook. (2562). 8 จุดเช็คอินเมืองตะโกลา (ตะกั่วป่า) เมืองประวัติศาสตร์ที่แฝงเอาไว้ด้วยความคลาสสิก. Retrieved from <https://www.sanook.com/travel/1415741/>

เครือข่ายศิลปวัฒนธรรม
Thailand University
Art and Culture Network

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา

The 1st National and
the 11th International Conference on

Arts & Culture

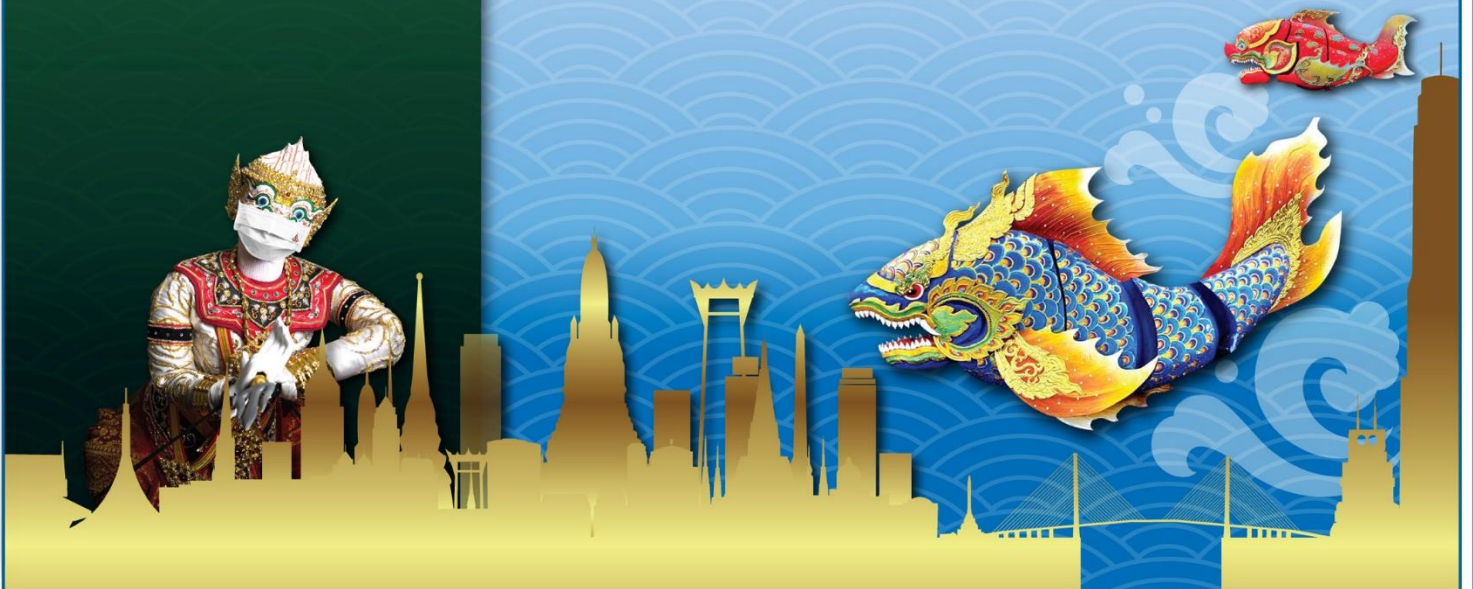
“Contemporary
Arts and Cultural Practices”

ICAC 2021

Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

Article of International

ICAC2021-110100001

Knowledge of people who create works of art and culture in the eastern region

Panya wongtay¹, Thanakorn pibanrak² and Apiwan sirinanthana³

41 Moo 5, Tha Chang Subdistrict, Mueang Chanthaburi Province

E-mail: pibanrak9@gmail.com

Abstract

Research on the knowledge of people who create works of art and culture in the eastern region.

Its aim is to study the works of individuals who well and have made outstanding contributions to culture in both eastern regions three provinces is Chanthaburi, Rayong and Trat. There are five branches in total. Branch Visual Arts, branch of literature Field, branch folk wisdom Arts and Performance and sports and recreation fields. In order to promote and encourage people who work in culture to be able to create work continuously, the research team used tools in this research was conducted using the Eastern Cultural Survey. Interviews with people with values of art, culture and play. The participatory observation of the activities related to the show, the investigators have compiled some papers to base their descriptions of the results of the previous study.

The results of this research were found that in the eastern region, there is a wide variety of cultures, with quite a clear identity, discovered the works of many of the land sages, and passed away. Of the person who intends to create the work including people with many cultural talents. Of these people are creating works continuously every year. As a result, there is a Diamond Award for Burapha culture every year since 2015 until now.

Keywords: people who create works, Eastern culture, Burapha local culture

1. Introduction

Eastern region is a region with a narrower and smaller area than other regions. When compared to the administrative area but the eastern region has a relatively high potential for natural resources. Whether it is an area adjacent to the coast of the Gulf of Thailand Area adjacent to neighboring countries, causing groups of people. A large number of ethnic characteristics this causes.

Multiculturalism of different peoples Whether it is a Khmer ethnic group living along the border of Chanthaburi and Trat The Chong ethnic group, considered the original indigenous ethnic group of the Eastern people, lived in both Chanthaburi, Rayong and Trat provinces. The Vietnamese ethnic group that is abundant in Chanthaburi province since the reign of King Rama III onwards to the present. Chinese ethnic groups that exist throughout the country and the Kula ethnic group that lives the most in Chanthaburi Province These are their own professional groups, the identity of the people, creating diversity when they live together, creating a new culture and exchanging one another's

way of life. Which these cultures have been inherited from their ancestors in a continuous sequence to the present in addition to the arts and culture of these people, but also the career that can generate income in the community as well. From the exposure of these people, they can see the diversity of professions and livelihoods Some professions are very magical. The treatment of Chong people has both the science and the art in itself without the sick people needing to come out to the hospital, using herbs in the forest in the area of Plai Na farm to treat the treatment is a traditional Thai medicine. Some munprai from trees, some roots, some stems, and some herbs depend on these local healers. For healing, magic, witchcraft and herbal medicine are used as well. And from asking people and eating herbal medicine together with and from asking people and eating herbal medicine together with and from asking people.

Came to treat and said that the symptoms improved miraculously It is sometimes better than going to a doctor in the hospital as well. This is one of the sciences that these ethnic groups have continued to use today. In addition to the treatment of disease, there are also various subjects of acting. As well as show Lean of the Chong people The Khmer Ahyai performance that is expressed through a graceful and beautiful art that is so rare to see today, this kind of performance is a unique Khmer group that is so rare to see it is not available in any other region. The art of acting creates entertainment for the audience how much it can bring to fame. Money and honor will follow. This can be seen from the folk artists of the east in the past who have retained the identity of the performance for a long time. The creation of the work has a large part in preserving and continuing the work to be known by the general public. From visiting the area and asking the villagers about the performance, it was found that Certain types of performing arts are not of local origin, but are inherited from foreign countries. Chatri Teng Tuk drama is an acceptance from the South, indicating that in the old days there was trade with other lands Causing foreign art to be applied perfectly to the eastern region Food is the same as the geographic feature of the eastern provinces is predominantly bordered by the sea, so the food of this area would be impossible to escape seafood. The art of cooking is one of the science of the people in the region.

East that combines food with a charm such as Stir-Fried Chan Noodle with Crab Tom Yum with Shrimp Stir Fried Sea Bass with Cardamom. This includes seafood as a main dish and a mix of herbs, which makes the taste unique and bold. There are also Chamuang Pork or Moo Liang noodles which is famous for the people of Chanthaburi, indicating that the Burapha area is extremely complete. These sciences and arts are things that happen only on the eastern land.

Can't be touched from other places for this reason, the lifestyle of the Eastern people is full of smiles. Sincerity and a charming stall that allows those who come to experience the East, besides being full of many tourist attractions. It is also filled with diverse arts and cultures and is beautiful and beautiful according to the nationalism of the area. Making the region quite attractive for visitors, both famous fruit A valuable and well-priced gem, it's also seafood that is all year round. The landscape with forest cover is quite high so the weather is not too hot. And there is rain thoroughly, making the area fertile. Therefore, displaced people or contractors when there is an opportunity to land or buy land will eventually look to and find opportunities to buy and own them. Many eastern areas are becoming more and more culturally integrated into that way of life. With the outstanding physical characteristics of the Eastern region, cultural spread takes many forms, including occupation. Performing arts, food, treatment, tourism Including other ways of life, Rambhaibarni Rajabhat University It is a university in the eastern region that handles the education of most youth in the eastern region. Important Mission In addition to producing graduates that are valuable to society, the second mission is to have research

that meets the needs of people in society. And another important mission is Promoting the arts and culture in the community to be known by the people in society or called finding white elephants in the big forest. To be a valuable home elephant Therefore, Rambhaibarni Rajabhat University, by the Office of Arts, Culture and Community Development, has one important policy, which is to seek people who have value to society, to the community, to the local area in order to award the Burapha Cultural Diamond Award by giving a needle to honor. And look behind the scenes of these people to see what works are beneficial to the nation. It benefits the local community and the nation. After having presented the Diamond Cultural Award in Burapha, the study of these works brought your work to public to acknowledge. Including giving students of Rambhaibarni Rajabhat University the opportunity to study and research these works It is an extension of the work of the people who received the next award for the Burapha Cultural Diamond Award, the committee is divided into 5 areas, the criteria are taken from the Ministry of Culture that awards these awards to artists who make a contribution or create. Good to the Land that is awarded to the National Artist, divided into 5 areas as follows: 1. Visual Arts 2. Literature 3. Performing Arts 4. Local wisdom field 5. Sports and recreation All of which are searches in 3 provinces in the eastern region, namely Rayong Province, Chanthaburi Province. And Trat Province The awarding of this award will take place annually with an award presented on the Thai Heritage Conservation Day. Is the day of the birth of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Crown Princess 2 April of every year Sports and recreation All of which are searches in 3 provinces in the eastern region, namely Rayong Province, Chanthaburi Province. And Trat Province The awarding of this award will take place annually with an award presented on the Thai Heritage Conservation Day. Is the day of the birth of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Crown Princess 2 April.

2. Research objectives

1. To study the work of a person who has performed as well as in the Eastern region.
2. To promote and support people who have works in art and culture continuously.

3. Method of conducting the study

The study and research in this time used both research methods. Interview, documenting and

Mainly presented a descriptive and analytical report. By using 3 types of evidence as follows

1. Primary sources Find people who benefit the land in all 3 provinces.
2. Secondary sources Researching from various mass media.
3. Resources from interviews and brought in a book form.

4. History

Office of Arts and Culture and Community Development Rambhaibarni Rajabhat University There is an important mission in the work that is to promote and support the arts, culture, traditions, performing arts, inheritance, folk performances. Including sports and recreation based on culture and traditions is the location in the responsibility of the Office of Arts, Culture and Community Development, Rambhai Barni Rajabhat University. Take care of all 3 provinces, including Chanthaburi, Rayong and Trat the structure of the university has given the department to preserve arts and culture, manage knowledge in various fields. Both in visual arts, literary, performing arts Folk wisdom

and in recreation and sports For the awarding of the Diamond Cultural District of Burapha, it has started since the university's conference in 1974 From the policy of awarding outstanding contributions to the culture in order to encourage the people who work to have continuous work morale and a good role model for the new generation. By awarding people who have made this work in culture, the title " Petch Culture Thin Burapha" was presented for the first time on December 20, 2015 in a ceremony similar to the birth of Queen Rambhai Barni. The Queen in the reign of 7 and later on the way Chanthaburi Provincial Office Chanthaburi Provincial Cultural Office Taksin Chanthaburi Camp Chanthaburi Provincial Administrative Organization Rambhaibarni Rajabhat University Chanthaburi College of Dramatic Arts Has joint resolutions in organizing an event similar to the birth of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Crown Prince on April 2 of each year. 2015 in the Royal Birthday Party of Queen Rambhai Barni The Queen in the reign of 7 and later on the way Chanthaburi Provincial Office Chanthaburi Provincial Cultural Office Taksin Chanthaburi Camp Chanthaburi Provincial Administrative Organization Rambhaibarni Rajabhat University Chanthaburi College of Dramatic Arts Has joint resolutions in organizing an event similar to the birth of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Crown Prince on April 2 of each year. 2015 in the Royal Birthday Party of Queen Rambhai Barni The Queen in the reign of 7 and later on the way Chanthaburi Provincial Office Chanthaburi Provincial Cultural Office Taksin Chanthaburi Camp Chanthaburi Provincial Administrative Organization Rambhaibarni Rajabhat University Chanthaburi College of Dramatic Arts Has joint resolutions in organizing an event similar to the birth of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Crown Prince on April 2 of each year. Called the Thai Heritage Conservation Day Therefore, the award was moved from December 20 to April 2 instead, and from that moment on, it was considered the Thai Heritage Conservation Day. This is the day of presenting the Diamond Award in the Burapha culture onwards. This award of pride is given to those who intend to benefit or create benefits to

The nation, without expecting compensation at all, is called a relatively high sacrifice, must have a commitment to work for society. Diligence and perseverance to endure obstacles and hardships as well as solving problems with consciousness It also has to be a person who maintains himself worthy of status. By living according to His Majesty the King's sufficiency economy philosophy Not a victim of consumerism Or spending more lavishly than necessary according to trend. In addition, it must be honest with yourself. Not committing an offense even when there is an opportunity, such as not telling lies, just to survive. Not taking advantage of the inferior Not dishonest in their own profession or corrupt They do not divide or divide in a society that is important to take the interests of the country as their own or close ones. Doing these good in addition to showing the good mind of the doer Will also result in that person is loved and appreciated by the person who has seen This will bring prosperity and success in life. Criteria for awarding this award has one set of regulations. Must never have to be punished with crimes before Must be a person whose behavior continuously generates benefits. They have empirical contributions to people in society, and they have to be admired by a broader audience, and they need to be published. It is not only for oneself, but to benefit the community, society and the country. But some actions may be either a profession or can be done for the general public. For example, some folk wisdom is done for a career. Doctor who treats disease Sometimes need to save money to buy a drug that is herbal to treat disease. Because some herbs are quite expensive but, in the treatment, it can give good results compared to treatment in modern medicine. Sometimes it can be considered as an alternative medicine for the general public. These occupations such as Cultural arts

performances sometimes have rewards or values, but they are primarily entertainment, not aimed at wealth. But it is only for the existence of the profession and the existence. As for some awards, there is no matter of money involved at all such as

Literature, writing books or articles are mostly done in order to educate people to read. Find knowledge or compose to spread in important ceremonies. It took quite a bit of effort for these people to produce a single piece without the expectation of receiving an award. Or even some visual arts who create works without distribution but draw pictures to keep for future generations to see or to study only, for example Ajarn Prasit Thanapattanakul received the Cultural Award 2019 in the Burapha District for Visual Arts. Build a historic tower for people to visit. In which the history hall contains books, paintings and rice equipment from the collection from the past to the present, with the intention of giving the future generations to fully study without expecting anything from anyone. Represents your stable ideology

5. Knowledge gained

In the study of information that is relevant to the knowledge of these individuals is to see the point of view of the person. These are the sacrifices. Intend to devote oneself to people in society Persistence in. To accomplish those tasks, even though they are accused of working to get the job done or earn rewards. The determination, trying to overcome those charges, does not care for any obstacles. Finally, it can create a portfolio for. It is evident to the general public. We can see their body in each side. Both in the visual arts. Performing arts Folk wisdom and in recreation and sports all have elements. New knowledge every year

6. Education Method

The method of this study, the researcher used the machine to study the knowledge with the main machine is survey. Interviews and observations in the survey, the researcher explored the histories of the three provinces of the eastern provinces: Chanthaburi Province, Rayong Province, Trat Province, explore who in the past who received these awards and explore How many aspects of these awards are there? How are each aspect related to the arts and culture of the East? And these arts and cultures still exist or are about to disappear from areas in the east. After surveying the data and meeting the people who created the work in various fields, the researcher had the opportunity to interview them. To know the knowledge and public works and the work that made them famous. Which of these interviews are from people who do not know much. Because it is in a relatively remote area such as in Khao Saming District Trat Province, an area far from prosperity because of

With Cambodia but with the wisdom of treating disease, it is known to the people of the area. Outside people will find it quite difficult, but after the Office of Arts, Culture and Community Development. Went to discover and give the reward of the local Burapha culture diamond Fame began to be known to more and more people, respectively, improving the status and well being of the doctors. An interview with a model who has recently won the award tells of an impression that It was a pride that was so great that I almost shed tears because I was born my whole life, I never received an award. Despite years of merit, the background of doing virtue is thanks to myself and my family as well as Teachers And can be built on to be a success today and another important tool is observation. It is to observe their work as being recognized and admired differently. And how important is each branch

7. Conclusion and discussion

The body of knowledge of people who create works in art and culture in the east is the study of knowledge of people who intend to produce work continuously from the past to the present. Continuously inventing ways to create works in the past, these people had never thought about rewards or rewards, but with the Arts, Culture and Community Development Office. Rambhaibarni Rajabhat University recognizes and values these people and therefore organizes awards to encourage continually since the year 2000. 2015 onwards by awarding this award in all 5 categories, which are Visual Arts Branch of literature Performing Arts Field of folk wisdom Field of sports and recreation The award is presented annually on the Thai Heritage Conservation Day on April 2, where the awardees are: Governor of Chanthaburi At the same time, there is a needle of honor and will bring the name of the diamond people in the Burapha culture up, the tradition of the outstanding person for the work of the person who received the diamond award, Burapha culture has many aspects, both in the painting in the area Visual arts, both optical Cement works and is a three-dimensional image, which is very difficult to find. The literary works include poetry, short stories, literature, documents and texts. Which these works are valuable works for the people of the east as for the performing arts, there are Teng Tuk, Ayayan Poor, Nang Yai, and Eastern Choy. Which these works are often shown in the works of the Eastern region It is the publication of the work of the person who received the award another way. As for the fields of folk wisdom, there is a wide variety, both as healers.

Diseases such as shingles treatment, psoriasis treatment Heal someone who is taking suicide medication and other skin diseases There is also the wisdom of composting from plant waste and manure until generating a huge income. Including the introduction of rattan to make oud kites Until registering the cultural heritage as well and the last branch is sports and recreation, where most of these people tend to work as a volunteer, helping society, being a lecturer to educate creatively, and therefore appear in the mass media. It is the work of the Eastern people, so this award is called the Burapha Cultural Diamond.

8. Bibliography

- Royal Irrigation Department, Ministry of Agriculture and Cooperatives (2017). Phakdee Rampai. Samutsakorn printing company. D Co., Ltd.
- Rambhai Barni College. (1992). Office of Arts, Culture and Community Development. And Baan Kaew garden, Chanthaburi, Pro printing offsec.
- Information Technology Center Rajabhat Rajabhat University, Chanthaburi Province. (2000). [Online]. Accessed from <https://www.rbru.ac.th>. Retrieved 9 November 2017.
- Villager Philosopher's Database Eastern local wisdom “ Phet, the local culture of Burapha” Sunisa Tangtrakul Rampaiphan Rajabhat University

ICAC2021-110100002

Classroom: Managing Tertiary English Classes with IPADS

Timothy Boundy¹, Nipaporn Chalermnirundorn²

¹M. Ed. in Curriculum and Instruction Program, Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani, 12000, Thailand

²Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani 12000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: timothy.b@rsu.ac.th

Abstract

The objectives of this study were to (1) compare the vocabulary skills development of tertiary English students in lessons utilizing Apple Classroom with those without the use of Apple Classroom, and (2) compare the learning satisfaction of students in lessons with Apple Classroom compared with lessons which did not use Apple Classroom. A mix-method approach was used in one class studying the subject ‘English in Technology Entertainment and Design (TED)’ which was convenience sampled and consisted of 31 students. Six 150-minute lessons were developed. The first three lessons were conducted without the use of Apple Classroom, while the second three lessons were delivered with Apple Classroom. Quantitative data was collected through pretests and posttests which were given at the beginning and end of each set of three lessons, and qualitative data was collected through a student questionnaire, a semi-structured interview with the students, as well as classroom observations.

The quantitative data was analyzed using a paired samples test. The qualitative data was analyzed using coded thematic analysis. The achievement test comparison results between lessons 1-3 and lessons 4-6 included a significance value of .335 indicating the result was not statistically significant, and consequently that the use of Apple Classroom did not increase students learning achievement. The results of the qualitative analysis demonstrated significant satisfaction with the use of Apple Classroom where more than 75% of the students believed Apple Classroom helped them learn more, reduced cheating, and would ultimately be their preference for lessons if they were given the choice.

Keywords: Apple Classroom, Tertiary english classes, iPad, Vocabulary development Skills, Learning achievement and learning satisfaction.

ICAC2021-110100003

A Study of Knowledge Transferring and Characteristic Performance of KrueSuthanBautung

NawaLaothong^{1*}, Pinthip Kaowpleum^{2*}, Saisunee Hawang^{3*},
Sahachai Wiwatanapataphee^{4*} and Phantakan Sangon^{5*}

^{1*4*}Lecturer ,Thai Music Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phranakhon Rajabhat University.

^{2*3*}Lecturer, Music Education Program, College of Teacher Education,
Phranakhon Rajabhat University.

^{5*}Office of Arts and Culture Phranakhon Rajabhat University.
Email: bgzyber@hotmail.com

Abstract

The objective of research is to study a transferring of knowledge and characteristic of Ja Khe performance by KrueSuthanBautung which comprised 3 issues, as in the following:

1. Autobiography and profile of KrueSuthanBautung
2. Transferring knowledge of KrueSuthanBautung
3. Characteristic of Ja Khe performance by KrueSuthanBautung

Qualitative research method was employed for analysis, which includes collecting documents and field survey with observation and interview with KrueSuthanBautung who is well-known for her Ja Khe performance. Moreover, the people related with Ja Khe playing were studied to fulfill the research study.

This research found that KrueSuthanBautung is a Thai musical expert specialized in Thai musical instruments, especially Ja Khe. She is famous for her skillful performances because of several factors. As she grew up in Thai musical family, she was directly transmitted Thai musical knowledge from his father (KrueChalermBautung was National Artist in the field of Art Performance (Thai Music, 1986) . Her devotion to practice and her willingness to learn new things enabled KrueSuthanBautungto be the expert of Ja Khe performance and the model for Ja Khe players in thepresent times. Furthermore, she gives much importance on how Thai musical instrument players should behave. KrueSuthan believes that younger people should have respect for their teachers and those who are higher in seniority. She also believes in kindness toward other musicians and people in general. This is why she had the chance to exchange knowledge and experience with other musicians throughout her life. Also, KrueSuthan composed three songs for Ja Khe solo performance: Nokkamin3 Chan, Sood Sa Nguan 3 Chan, and Saratee 3 Chan and she transferred these songs to her followers with 4 steps of knowledge including 1) Evaluating and placement test to learn the level of student' s ability, 2) Learning by observing the teachers in order to conserve the traditional Ja Khe performance, 3) Learning by themselves without traditional pattern to creating their unique skills, and 4) Practicing for specialized performance and educating about moral principles for Ja khe players that have to be perfected bythe performers.

For characteristics of Ja Khe performance, it was found that KrueSuthanBautung used a quill at the bottom of her forefinger which is different from the normal pattern of

most players who used a quill at the middle or the top of forefinger. This position provides more force when playing Ja Khe. The finger was used to produce the melody, which enables the hand to move more easily. Additionally, Deed Prib technique is different from common Ja Khe performance. As for the producing of melody, it was found that this technique produces melody to that conforms to the original version, and at the same time additional lines of music are added by special technique of Ja Khe, both for playing in the band for playing solo.

Keywords: Knowledge Transferring, Characteristic Performance, technique, Ja Khe melody

1. Introduction

One of the most important factors in the field of Thai musical instrument is the artists or the masters. They are the source of knowledge, both in theories and practice. They have composed many valuable master pieces which can be transferred to the new generations, thus creating the strength and unity of Thai arts and culture.

In the past, the transferring of knowledge in Thai musical instruments was done orally and by memorizing. This is called “oral culture.” The process is without any written records or musical notes for transferring the melody. The transferring of knowledge and skill was done by the master gives a one-on-one training to the student. That is why the students need to pay much attention and give much effort in learning to increase their performing skills. Besides transferring body of knowledge in specific profession, oral culture is a process that transfers principles, beliefs, ways of life, and proper behavior for musicians. So learners are taught ethics and morality when they learn as well. The form of training is like a music house or a school. Learners have to live in the house of masters and serve the masters in exchange for knowledge. Therefore, learning Thai musical instruments with the masters is a precious cultural heritage. It is a process that provides both the science and the art of music.

KrueSuthanBautung is a Thai master who is well known in the field of Thai musical instrument performance. She is able to play many kinds of instruments, but is especially skillful in playing Ja Khe. She has learned from several masters. Sakarin Suboon (2533:74-76) said that Ja Khe masters in Thailand include Ratee Wisetsurakarn, Thongdee Sucharitkul, Nipha Apaiwong, Aeb Yuwanawanich, MahathepKasatsamuha (Banleng Sakhrick), Suthan Bautung, Pakorn Rodchangphuak, Saharat Chanchalerm, Siwasit (Bancha) Ninsuwan, Sakarin Suboon, and many more.

As for her experience in Ja Khe performance, KrueSuthanBeutung performed for the band called “WaiWaan” in the competition of Thai stringed instrument bands in the year 1987. The band won the first-place award, which is the Royal Cup from Crown Princess Sirindhorn and was given the honor to play in front of the throne-hall. She and several other famous Thai and international musicians composed contemporary Thai traditional music and made it well known to other musicians in Thailand. Besides that, KrueSuthanBautung also composed three pieces of music for solo Ja Khe performance: NokKhamin 3 Chan, Sood Sa-nguan 3 Chan, and Sarathee 3 Chan. She also transferred the knowledge of Thai musical instruments to government offices, public organizations, as well as general people who are interested to learn Thai musical instruments.

From the above information, the researcher recognized the benefits of Thai instrument study that is based on the intelligence in transferring the knowledge and the characteristic performance of Ja Khe by KrueSuthanBautung, who is very skillful and is

well-accepted for Ja Khe performance in the present times. This is for the benefits of having theories and guidelines for future practice.

2. Research Objectives

1. To study the life and work of KrueSuthanBautung
2. To study the characteristics of Ja Khe performance of KrueSuthanBautung
3. To study the process of knowledge transferring of KrueSuthanBautung

3. Research Methodology

This research was a qualitative research. It was conducted by collecting data from documents, interviews, observations and direct transferring of information from KrueSuthanBautung, one of the famous and well-accepted Ja Khe masters in Thailand's traditional music field. This is in order to gain her biography and the process of knowledge transferring, as well as the characteristics of her Ja Khe performance. The methods can be divided into 5 steps, as follows:

Step1 –Study the concepts, theories and related research

To be used as framework and guideline for the research

Step2 -Key informants

The researcher used the following key informants who have knowledge and experience related to the process of transferring knowledge and the characteristics of Ja Khe performance of KrueSuthanBautung.

2.1 Primary: KrueSuthanBautung

2.2 Secondary: Family, relatives and students of the master, selected by purposive sampling.

Step 3 – Creating research tools

3.1 Create an analysis form for documents, articles, and electronic media.

3.2 Create an interview for interviewing KrueSuthan and related persons.

3.3 Create a field note form

3.4 The tools were inspected for accuracy by experts

Step4 –Data collecting

4.1 Data was collected from interviews, observation, documents, articles, and electronic media.

4.2 All the data were arranged into groups according to purposes.

Step5 –Data analysis, conclusion, discussion, and suggestions

The data was analyzed qualitatively by using the method of content analysis. The data was interpreted, concluded and presented into prose, pictures, and tables with further explanation.

4. Research Results

1. Life and work of KrueSuthanBautung

KrueSuthanBautung was born on November 14, 1948. She grew up in a family of Thai classical instrument musicians. She was the daughter of KrueChalerm Bautung (National Artist in the field of Performing Art [Thai music] 1986) and Mrs. Sawai Bautung. KrueSuthan started learning music since she was 7 years old, beginning with singing Thai classical songs. After she has mastered some skills, her father took her out and let her show off on different stages. During the years that she learned singing, she also learned how to play some musical instruments from the Phi Phat Band. She usually learned by observing from other students who come to learn playing instruments with her

father. KrueChalermBautung was a well-known Thai traditional music master. He was highly respected for his instrument performance and music composition skill. He was recognized by Office of the National Culture Commission as National Artist in the field of Performing Art (Thai Music) in 1986.

For primary education, KrueSuthan studied at Wat Srirat School near her home. Later, she was moved to Wat Pracha Rangsan School and studied until she finished Prathom 7. She continued with secondary education at Satri Wat Rakhang, where she met KrueAepYuwanawanich, a famous Ja Khe master was teaching there in that period. When Suthan saw KrueAep performing Ja Khe, she adored her skill and style. She began to learn playing Ja Khe and her father was her first teacher. Later KrueAep also helped her to master the skill. The first song that she learned from KrueAep was KhaekToi Mor. After she was able to play some songs, her father allowed her to perform in public with his band. After her skill was greatly improved, he taught her to play many songs, including ones for Ja Khe solo, such as Deo Lao Pan, Deo Moo Long, and DeoSarathee. KrueAep taught her to play DeoPhayaSoke. After some years in Satri Wat Rakhang School, KrueSuthan was moved to study at Bang Bua Thong School and was invited to join Navy Thai Music Division although she was still a student. She decided to work for them because she deemed that it was an opportunity of a lifetime.

In the year 1967, at 19 years old, KrueSuthan became a government officer, serving at Navy Thai Music Division. There, she met KrueChongkol (Worayot) Sooksaichon, a keen musician who has great skill in Thai stringed instruments, especially SorDuang. She learned how to play SorDuang and another stringed instrument from him. After having worked for Thai Navy Music Division fo 8 years, she moved to work as a musician for Bang-yikhan Liquor Factory in the year1975. At that time, she was also invited to be a special lecturer for several institutes such as Bang-yikhanSongkhor School, SinakharinwirotPrasanmit University, Music and Performing Art Club of Phra Mongkut Hospital, Royal Police Cadet Academy, and PhranakhonRajabhat University.

During the year 1987, KrueSuthan and a few other talented musicians who were good at stringed instrument formed a band called “Wai Wan” and joined Thai classical music competition which was arranged by Public Relation Department. The band contains several masters of Thai music with great talents in performing Thai stringed instruments. They played different style of songs that require higher-level skills and techniques and they won the first prize for stringed instrument band. The song performed was Pranomkorn, a song for royal blessing, as well as Hoamrong Maharaj 3 Chan, See Bot, Thao, and Kaek Lopburi. They became the model of Thai stringed-instrument band for later generations of Thai musicians.

KrueSuthanBautung playing Ja Khe with the band “Wai Wan”

In the year 1992, KrueSuthan performed Ja khe with many great masters in the band called “Kangsadan.” The music that they played was contemporary fusion jazz, a new dimension for Thai music performance. It was particularly recognized for being a wonderful collaboration between senior musicians and young musician of modern times. Later, the young ones became significant persons in the music field and continued to compose many new songs. Being a part of Kangsadan band, KrueSuthan said, was one of her masterpiece that made her become very well-known and was able to travel abroad to share Thai art and culture in many countries.

KrueSuthanBautung playing Ja Khe with the band “Kangsadan”

Another Ja Khe performance that brought her Krue Suthan to fame was the performance in front of Her Royal Crown Princess Sirindhorn in Thai Classical Concert Chaiyamongkolin celebration of the princess’ 30th anniversary. In that performance of the song Lao Pan, instead of using the normal Khaek drum, Krue Suthan used several “Klong-hangs,” a type of traditional E-saan drum, to create accompanying beats. The drum is normally used in Ponglang band and it gave a fresh and unusual feeling in the melody and the performance of the song.

Krue Suthan Bautung's Ja Khe solo in front of Crown Princess Sirindhorn

In addition, Krue Suthan has recorded the performance of Ja Khe solo and the performance of a Thai traditional band at Music Art Centre of Bangkok Bank in the name of Serm Mitr band to publicize it, as well as several other performances.

In the year 1999, at 50 years of age, Krue Suthan resigned from her position in the liquor factory because she had already completed the period of work stated in her contract. She became a freelance musician who spread knowledge about traditional Thai music, especially Ja Khe, the instrument of which she had great expertise, to the public and anyone interested.

In her life as a traditional Thai musician, Krue Suthan was respected as being very successful, especially in her skill of Ja Khe. She was well accepted by other Ja Khe musicians and they used her as a model. Her solo performance was what shows her talent the best. Traditional Thai musicians use solo performance as a way to show off their musical ability. To be able to perform solo, a musician must have mastered the highest skill of that particular instrument and has learned from the masters long enough until he or she is allowed to do solo performance. Several music pieces were composed for playing solo. They vary in degree of difficulty. Krue Suthan was very good at performing Ja Khe solo. She had been taught the following songs for her solo performance.

1. Lao Pan 2 Chan
2. Moo Long 1 Chan
3. Cheen Khimyai 2 Chan
4. Khamen Pi Kaew Sakawa 3 Chan
5. Phaya Soke 3 Chan
6. Grao Nai 2 Chan

Besides playing the songs that were transferred to her from her masters, Krue Suthan also composed the following 3 music pieces for Ja Khe.

1. Nok Khamin 3 Chan
2. Sood Sa-nguan 3 Chan
3. Sarathee 3 Chan

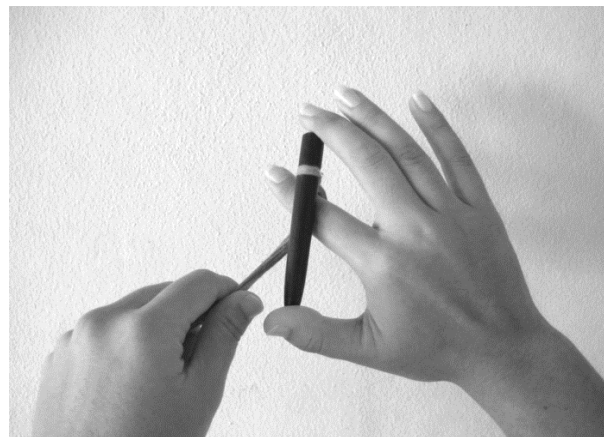
Since Krue Suthan has gained excellence skills of Ja Khe, as well as the skills for playing for Pi Phat and other stringed instruments, from many masters. She is considered an expert in Ja Khe and has created her own “Thang” or her own unique characteristics of performance that can be transferred to her students.

2. Characteristics of Krue Suthan Bautung’s Ja Khe performance

The characteristics of Ja Khe performance of Krue Suthan can be seen from the way she ties her “plectrum” to her finger. A plectrum is an essential tool for playing Ja Khe. The quality of sound that comes out of the instrument largely depends on it. Krue Suthan’s way of tying the plectrum was different. She ties it to the bottom of her finger, around the second joint, instead of the top of the index finger like most Ja Khe players. In her view, this gives her a better weight when playing the instrument.

The plectrum tying to the bottom of the right index finger of Krue Suthan Bautung

The plectrum tying to the top of the right index finger, the usual way for most musicians

The next significant characteristic is the location where she places her fingers. It is an important practice for Ja Khe players, second to holding the plectrum. This is because the location where one places the fingers will indicate how the melody will be produced. It must be closely related with the use of plectrum while playing in order to produce clear and consistent sound. Krue Suthan has a unique way of placing her fingers. She “Tod” her finger by using the index finger or the ring finger to replace the middle finger while the sound is going higher or lower, in order that the fingers can move more easily. It is like having more fingers in playing the melody.

Spectrum	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข	อ ข อ ข
Melody	ค ฟ ช ล	ช ล ท คี	ท รี คี ท	คี ท ล ช
Finger	- น ก ช	น ก ช ช	ก ช ก น	ช ก น น

The example melody above is a kind that needs to “Tod” the fingers. In the second measure, Sol and La are usually played on Ja Khe by using the middle finger (on the note Sol) and the index finger (on the note La). In the fourth measure, Do and Ti are usually played on Ja Khe by using the middle (on the note Do) and the ring finger (on the note Ti).

The characteristics of Kruee Suthan’s style of playing Ja Khe is called “Deed Prip” (Similarly to “Deed Sabad” or using the plectrum to move the strings backward and forward). Only two sounds are created. The first one was produced by moving the plectrum forward and backward. The second one was produced by moving backward only. This is different from the general way of playing Ja Khe.

A sample melody from the song Sud Sa-nguan Tang Wan (for solo), line 5, the replying verse

Higher String		รีรีคี ท รี	คี ท ล คี	ททล ช ท	ล ช ฟ ช
Lower String					
Metal String					

3. Knowledge Transferring Method of Krue Suthan Bautung

The process of transferring knowledge about Ja Khe by Krue Suthan can be summarized into the following steps:

3.1 Testing and Measuring Level of Knowledge

In order to understand the differences of learners and use them as the basis to conduct appropriate learning for each person, the first thing that Krue Suthan does when she gets to know her students is to get the information about their background in music knowledge and skills. There are two methods to test and measure their knowledge.

3.1.1 Asking: It is also considered a way to build connection and friendliness between the teacher and her students in order to have effective learning atmosphere. The teacher would discuss with them about the songs that they should be able to play and the songs that they should use for practicing Ja Khe.

In addition to inquiring them about their Ja Khe ability, Krue Suthan would ask about where they learned the basic skills of Ja Khe and why they want to become her students. Such conversation helps her to see their intention and their expectation toward her, as well as their personality and character.

3.1.2 Practice: Letting the learners play the instrument by themselves is the best way to observe the level of their skills and to find out what that they can improve in their performance so that the teacher can help correcting them.

3.2 Imitating the master

This is teaching by demonstration. The teacher shows how to play each verse and each measure of the song. This includes techniques, special tips, back-and-forth move, faster move, hard pressing move, touch-the-metal string move, etc. These techniques are shown very clearly in every detail to the students. They would be able to

see how to move the finger and how to use the plectrum. The teacher will also explain the principles and rationale of each technique, helping them to understand why such techniques are used. After that, Krue Suthan would let the students practice by themselves, imitating her and repeating until they have mastered the skills. This is to maintain the correct norm of Ja Khe performance. In this step, the teacher observes her students closely and caringly, helping them correct the parts that need improvement. She evaluates their progress by letting each student play the instrument individually so that she can see the details of their performance and the flaws in the way that they play so that she will be able to help the student fix them later.

3.3 Playing freely and untraditionally

In order to give her students the opportunity to express their ideas and talent, Krue Suthan allows her students to compose their own verses and perform them on Ja Khe. She believes that there is no right or wrong in art. Each person has their own preference and aptitude. It is not right to judge a person's process of creating art work based on another person's thought. Only the artist can tell what is suitable for himself or herself.

The style of teaching that allows the students to have choices and opportunities to invent their own music based on their interest helps them to be motivated and want to continue until they finish the whole song. They feel proud of their own verses and happy to participate in creating the song. However, there should be a limit when allowing the students to create their own melody. Krue Suthan always gives wise thoughts as a guidance for her students in doing it.

3.4 Practice to become skillful

This is a very important process that Krue Suthan always insists her students do. She affirms that to become successful as a Thai musician depends on how much one practices. A person can be a student of a great master, but no matter how good the teacher is, if the student does not practice then he or she cannot succeed as a professional musician like the teacher.

Not only does regular practice lead to development and accuracy of musical skill, which is a direct benefit, it also shows that the musician has discipline, endeavor, and diligence, enabling he or she to gain respect from other musicians.

3.5 Fostering ethics and morality

From observing the transfer of knowledge by Krue Suthan, this process occurred frequently and was inserted during the time that the teacher taught them songs. This teaching shows the connection between music and Thai people's way of life and the way one should behave in a society.

Krue Suthan taught her students about the code of conduct for musicians, gratefulness toward one's parents and teachers, as well as other qualities that Thai musicians should possess. She also taught them to conserve the good traditions and the value of Thai music, for she believes that if a musician has a good and pure heart, his or her life will prosper.

"When learning Ja Khe, she would tell us that we need to know this and that. We need to do things properly because in the future we will teach other people too." (Thiti Thasanakunlawong. Interview: 2019)

"When I went to an event and see people behaving improperly, I would not do the same thing. For example, I don't like people being boastful. I don't boast and I teach my students not to do so. Playing crude jokes with names of Thai songs is also bad for you. Don't do it." (Suthan Bautung. Interview: 2019)

5. Discussion

From studying the biography and the characteristics of Krue Suthan's Ja Khe performance, it was found that her success as a musician came from many factors, including her family, environment, and, most importantly, her devotion to practice and determination to behave properly. These things made her become of the most successful Thai musicians in Thailand.

Most of her techniques and practice were similar to the performances of other Ja Khe masters. In other words, the basic and the training are the same. However, Krue Suthan has her uniqueness in the way she ties the plectrum to her finger and the way she "Tod" the fingers. Other characteristics of her performance include the technique of "Deed Prip," which is distinctive from general techniques of playing Ja Khe. In producing the melody, she usually follows the main melody lines but add her own frills by using some specific tips appropriately. Her solo performances are consistent with the result of the research conducted by Neramit Chaisaen, who had studied Ja Khe performances of 4 masters in Thailand: Krue Thongdee Sucharitkul, Krue Ratee Wisetsurakarn, Krue Nipha Aphaiwong, and Ajarn Pakorn Rodchangphuen. The research studied their biographies, work, and specific characteristics of each master's performances. It was found that:

1. Krue Thongdee's characteristic of performance is not based on a specific type of instrument. Her style of playing Ja Khe is traditional, not too aggressive or not too fast. The sound produced is beautiful and attractive, with the style of each song.

2. Krue Ratee's characteristics of performance is based on the melody from Thai alto xylophone. Her reason is there are 11 raised frets on each Ja Khe and all of them should be used. This is similar to playing alto xylophone. All sound must be correct. The high notes should be very high and the low notes must be very low. Her style of playing is firm and decisive. Her Ja Khe can be the lead instrument of the band. As for techniques, she views that it depends on the ability of the player.

3. Characteristics of Krue Nipha's Ja Khe is rather based on "Thang" or the scale of fiddle, with beautiful verses. She does not give much importance on the scale of Ja Khe but what matters for her is whether the hand is playing correctly and properly. The scale used in playing the music on Ja Khe can depend on each person's preference. There is no fixed way.

4. Characteristics of Ja Khe performance of Ajarn Pakorn is based on the scale of the Big Gong. Most other Thaimusical instruments based its melody on Big Gong. Ja Khe can be compared to Big Gong of the stringed ensemble because it can give the lead melody better than other instruments. For example, one can make hit-the-metal string move (Ting-Noi) to be the main beat for other instruments in the band. Ajarn Pakorn focuses on ensuring that the sound produced from using each technique comes out loud and clear. For example, the back and forth move must clear and beautiful.

6. Suggestions

1. The suggestions from this research are:

- 1.1 The conclusion of this research shows that the value of Thai teachers in transferring the knowledge and skills of Thai traditional music to the new generation and being the role models for individuals and educational institutes that have direct responsibility in transferring and developing Thai music.

- 1.2 Characteristic performance of Krue Suthan Bautung can be a model for Ja Khe performances of those who are interested in the instrument and those who directly study the art of Thai music.

1.3 Music pieces composed by Krue Suthan Bautung for Ja Khe solo is beneficial for the conservation and succeeding of Thai traditional music, especially Ja Khe. It can be the guidance for the musicians who are learning to compose Thai music for Ja Khe performance.

2. Suggestions for future research

2.1 There should be more research about the process of Thai music instrument knowledge transfer to see the evolution of how Thai music culture is being passed on from one generation to another so the information can be used for future academic work.

2.2 There should be in-depth research to study and gather all the bodies of knowledge about the transfer of Ja Khe performing skills. This gathered knowledge can be used in the present time and will help us forecast what can be the problems in the future and how to solve such problems in the process of teaching Ja Khe skills to new learners.

7. Bibliography

- Khamkhom Pornprasit. (1996). The Study of Ja Khe Performance of KrueLamiad Chittasewi. Thesis in Master of Art Program in Thai Music. Bangkok: Graduate School Chulalongkorn University.
- Office of the National Culture Commission. (1994). Usage and Development of Local Culture Transfer Process. Bangkok: National Assembly Library of Thailand.
- Dome Sawangarom (1997). The Study of Biography and Analysis of Music Composition by Changwangtuo Phattayakosol. Dissertation in Master of Art Program in Ethnomusicology. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Songsiri Sapraser. (1999). Characteristics of Local Intelligence Transfer. Thesis of Master in Faculty of Education in Adult Education and Continuing Education. Mahidol University.
- Neramit Chaisaen. (1988). Research on Characteristics and Method of Ja Khe Performance in Present Times. Bangkok: Music Art Department of Faculty of Fine Arts, Chulalongkorn University.
- Nipha Sophasamrit. (1998). The Study of Effectiveness of Lesson Plans in Basic Ja Khe for Primary 1 Students (Ja Khe Major) of the College of Dramatic Arts. Bangkok: Graduate School, Mahidol University.
- Pathom Nickmanon. (1992). Report on the Research of Knowledge Seeking and Knowledge Transfer in Rural Area of Thailand. Bangkok: Faculty of Education, Srinakharinwirot University.
- Roongthiwa Kitmee. (1997). Ja Khe: Production and Performance. Thesis in Master of Art Program in Cultural Study. Bangkok: Graduate School, Mahidol University.

ICAC2021-110100004

From Culture Learning to Teaching: Understanding Cultures to Achieve Intercultural Communication Competence

Phongphan Sakarung^{1*}

¹ Division of Languages, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology
Suvarnabhumi, Suphanburi Campus, 450 Sam-chuk, Suphanburi, 72130 THAILAND

*Corresponding Author: E-mail. phongphan.sakarung@gmail.com, Tel. 086 760 4595

Abstract

To achieve communicative purposes, in any cross-cultural contexts, learners of any foreign languages do not simply require the knowledge of the target language alone with the so-called communicative competence as communication breakdowns due to misunderstandings are commonly evident. In fact, together with the language competence, the understanding of other cultures, which develops the subtle skills of intercultural communication competence, then plays a significant role in enhancing successful communication in the contexts where intense contacts among people of different languages and cultures take place. Given that both language and intercultural communication competence are important skills needed in any interactions held by people of cross-cultural backgrounds, a TESOL practitioner or an instructor of other languages should realize and implement some cultural issues into class, aiming not to create a fluent fool in the real contexts of intercultural communication. In contributing to the profession, this article is written to reflect the path along which I, a language teacher, have been through from experiencing communication breakdowns, exploring different cultural issues, towards implementing them into the teaching contexts in the following steps: challenges of intercultural communication, intercultural sensitivity, values and rules, kinesics and cross-cultural understanding, and cultural-intercultural dimensions of the language. In addition, a class implementation is explained and the observation results are discussed.

Keywords: Cross-cultural communication, inter-cultural communication competence, cross-cultural integrated teaching

ICAC2021-110100005

Mud-dyed silk fabric: Extension and improvement of knowledge based on Isan folk wisdom

Songkoon Chantachon¹, Chaninya Chaisuvan²
and Suratsawadee Sinwat³

¹Chair of the Doctor of Philosophy Program, Department of Cultural Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University

²Office Of The Attorney General, Ph.D. Senior Public Prosecutor Office of the Affairs and Projects, Under Her Royal Highness Princess Bajrakittiyabha's Initiative

³Lecturer, Ph.D. Academic Development Group Sirindhorn College of Public Health Chonburi Praboromara jchanok Institute Ministry of Public Health

³E-mail: songkoon.fcs@hotmail.com, 091-052-5247,

Abstract

This study is a qualitative and experimental research with the aims of extending and improving the knowledge of the mud-dyed silk production and design. The research tools used in this study were survey, interview, observation form, focus group discussion, workshop and experiment. The sample in this study were selected using the purposive sampling method which consisted of 4 groups: 1) Kut Wa Weaving Group, 2) Ban Uparee Weaving Community Enterprise, 3) Ban Phon Sawan Occupation Group and Cooperative, and 4) Ban Sompornrat where the fabric dyeing was performed. The study findings were presented by descriptive analysis and statistical analysis methods.

The results showed that natural dyes from plants and mud available in these communities were used in the silk dyeing process. There were different dyeing methods, cold dyeing was used in some villages and hot dyeing was used in other villages. However, there is no comparative study focusing on the rub fastness of the dyed fabrics. For the development of the knowledge of mud-dyed silk production in the communities in Northeastern Thailand, mud-dyeing experiments were conducted using 2 methods, hot dyeing and cold dyeing. The results revealed that hot dyeing and cold dyeing had slightly different effects on light fastness, color value, color intensity, rub fastness, wash fastness and crease recovery and there was no heavy metal contamination at dangerous level. These are considered the new innovations. Each type of mud resulted in different colors with unique beauty and can be used in designing women's wear and filing a patent application.

Keywords: silk production, mud-dyed silk, knowledge extension

ICAC2021-110100006

Integration of Technology into Preparatory English Web-Based Materials for Co-op Education Students through Project-Based Learning

Anusorn Saechan^{1*}, Wandee Srisawat², and Monnapat Bunyaburana³

¹⁻³Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

*Corresponding Author: anusorn.s@rmutsb.ac.th, +66897719522

Abstract

This study aims to assess the quality and the feasibility of English preparatory web-based materials for cooperative education trainees-to-be, created using *Google Sites* by the students enrolling in the course titled ‘seminar: use of English’, offered by the division of languages, the faculty of liberal arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. The implementation of such the project work involves the instructional method, referred to by such varying terms as *project-based teaching /instruction/pedagogy, project-based learning* or *project method*. Through project-based learning, the participants’ skills, e.g. *teamwork, creative thinking, problem solving* and *presentation*, are expected to be improved. Therefore, the study also aims to survey the extent to which the project facilitates learning of the aforementioned skills. The results suggest the project facilitates learning of all the skills at a highest level and the web-based materials innovated are found to be overall of good quality in terms of the content, appearing feasible due to the language content being applicable to the real situations expected to be encountered at the co-op education workplace. This project can be, therefore, used as practical guidelines on integration of technology into the development of web-based English materials.

Keywords: Integration of technology, Web-based materials, Project-based learning, Co-op education

1. Introduction

Undoubtedly, there has been a rapid growth of technology in the 21st century. Mark Prensky described young generations who have grown up closely familiar with digital technology, the internet, social media and so on as digital natives. These young generations normally have their own sophisticated technological devices, such as smart phones, tablets, smart TVs and video games that can be used to access the content through the internet. In contrast, their teachers, especially those who have difficulty catching up with new technology, may be referred to as digital immigrants. Teachers of 21st century teaching the digital natives should, therefore, familiarize themselves with new kinds of technological tools, in that technology has been proved to have various benefits, exploited for many different purposes. Moreover, their students of 21st century are to be equipped with soft skills in which communication skill is included, and communication and technology nowadays are undeniably interrelated [1,2].

Furthermore, it is evident that educational technology has been highly needed during the COVID-19 pandemic due to the fact that the schools were forced to be closed and online learning is the only option to be implemented so that the continuity of education is ensured without being interrupted. More importantly, such online learning also helps save students and their parents, educators and academic staff, and the community from the COVID-19 pandemic.

According to the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization the number of affected students who enrolled for school during the pandemic in 144 countries across the globe was estimated at 1,186,127,211; and these students were left with no choice other than learning online to maintain the continuity of education, whether or not their parents can afford the technological devices that are sufficiently stable for and compatible with the online learning [3].

According to Rasmitadila [3], online learning may be offered synchronously or asynchronously. Synchronous online learning emphasizes simultaneous interactions between teachers and students; video conferencing which enables teachers and students to have face-to-face communication falls into this category. On the other hand, asynchronous online learning is a kind of independent learning that makes use of such technologies as blogs, wikis, websites, email, forums, also pre-recorded videos and so on.

As a teacher teaching digital natives and having experienced indispensable online learning technology during the pandemic, I came up with the idea of having the students, enrolling in the ‘seminar: use of English’ course, carrying out the project: creating some kind of educational innovation – a kind of web-based technology that supports asynchronous online learning. By doing this, students will learn not only how to integrate technology with their English theoretical knowledge, but also the skills, i. e. creative-thinking, problem-solving, teamwork, and presentation, while working on the project.

1.1 Technology in Language Teaching

Li conducted a review of literature on integrating technology into language teaching and learning. In Li’s work, it was claimed that each kind of technology has its own purpose. Li discussed the benefits of technological tools from four different kinds: corpus, web-based materials, wikis, and computer-mediated communication (or CMC). In this respect, corpus is said to be utilized as a reference tool, especially when writing academic English and studying vocabulary in specific disciplines. Web-based materials or websites are said to be used as resources when doing independent study. Wikis which are editable by more than one author are beneficially used as collaborative tools through which students can work collaboratively on the project. Finally, CMC, such as email, is often adopted as a useful communication tool when learning to write English for specific purpose. Through email, students are capable of analyzing differences between email writing and other types of writings, e.g. business letters, academic writings and so on^[1].

1.2 Integration

The project in this study aims to demonstrate how to integrate technology with the presentation of English theoretical knowledge. It was implemented in the course titled ‘seminar: use of English’ at Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, making use of the Google Sites which is a web page creation tool for individuals who aim to create a simple website, collaboratively created by more than one editor [4]. In the past, creating a web page could be costly. Fortunately, Google Sites – one of the Google products offered by Google Incorporation – is friendly-user and free of charge.

Moreover, the project also integrates between different courses through the use of project-based learning, to mention some, pronunciation and structure which are determined in our program as core courses; ESP courses, such as ‘English for flight attendants’, ‘English for tourism business’; with co-operative education.

Co-operative (also known as *co-op*) education, provides a kind of work-based learning experience. Co-op trainees are provided with opportunities to learn practical work experience from a real workplace at which they learn to develop relationship with co-workers and supervisors and work as part of a team with their own responsibilities. Hence, co-op trainees are neither just students nor full-fledged employees but actually both at the same time [5].

1.3 Project-Based Learning

The idea of implementing the project work in teaching and learning has been differently termed as project-based learning, project-based teaching, project-based instruction, project-based science, project-based pedagogy, or project work/method. The emphasis is placed upon the learning of skills needed to achieve the project [6].

A large number of studies have revealed that, through doing the project work, the project participants' skills, such as problem-solving, critical-thinking, integrating, collaborative, creative, communicative, teamwork, presentational skills and so on, were reportedly improved to some certain degrees [7,8].

Furthermore, from some studies, such as by Beckett as cited in Essien^[8], it was found the project participants had positive attitudes towards the use of project-based instruction. Also in the works made by Capraro et al and Grossman et al, as cited in Reddy [9], it was claimed that the project-based learning as a whole promotes students' autonomy and life-long learning.

1.4 Innovation

According to Serdyukov [10], innovation refers to something different from what has been created or from what we have been doing and the innovation in education may appear as a novel pedagogic theory, methodological approach, teaching technique, instructional tool and so on.

Furthermore, innovation may be evolutionary or revolutionary. Evolutionary, also referred to as 'sustaining' innovation involves continuous improvement of something that has been around, whereas revolutionary, also 'disrupting' innovation refers to some kind of things involving radical change. It could also be classified as whether tangible, e.g. technological tools or intangible, such as methods, strategies or techniques.

The main aim of this study is to demonstrate how to integrate technology into online English materials exploiting Google Sites webpage creation tool for co-op students. The project implementation can be used as guidelines on integration of technology into creating online English materials. The project could be mentioned as a kind of tangible technology-based innovation. The emphasis of this study is placed upon the extent to which the participants perceive facilitation of skill learning through the project work and the level at which the quality and the feasibility of the final product, i.e. the online preparatory materials, could be assessed.

2. Objectives of the Research

This study aims (1) to survey the extent to which the project facilitates the learning of the project-based skills and (2) to assess the quality and feasibility of the web-based preparatory English materials for cooperative education students.

In this study, we particularly assess the facilitation of the skills of project-based learning, namely (1) *teamwork* and *collaborative skill*, (2) *creative-thinking skill*, (3) *problem-solving skill*, and (4) *presentational skill*, based on the project work activities designed. Nonetheless, expectation of the learning of these skills has never been informed; this is to ensure that the participants score the project's facilitation of skill learning in a more subconscious-like manner.

3. Research Methods

3.1 Project's Participants and Questionnaire's Respondents

The project's participants were purposively selected, consisting of the twenty-six English majors enrolling in the course titled 'seminar: use of English' offered in the first semester of the academic year 2020, as part of a bachelor's degree program in English for International Communication at Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Suphanburi campus.

On the other hand, the respondents are divided into two groups: (1) a group of 26 student respondents who were the same group as that of the project's participants; and (2) a group of 7 teacher respondents who were invited as scoring and commenting committee members on the presentation day of the project. The latter group of respondents were regarded as ones having profound experience in English language teaching and learning.

3.2 Project Procedure

As the group of participants were described as digital natives, the final product of the project is thus determined to be technologically-based. In doing this, the participants have been informed about the project work since the first week of the course, due to be completed by the end of the semester. In the meantime, one of the authors who was responsible for a seminar class came up with the specialized topics to be discussed, i.e. sounds (phonology), structure (syntax), and lexical relations (semantics) respectively. Such topic discussions are deemed as a review of the theoretical content – the knowledge the English majors here accumulated from both the core and the professional core courses since their first year of university education.

The content presented during the first 13 weeks of the semester (including midterm examination week) prior to conducting the project work seems largely linguistic. This is aimed to illustrate how conceptual frameworks can be applied to account for the rules of English grammar in a scientific way. It differs from what traditional grammar normally does. The frameworks also account for the problems about language use due to the differences between the native and the target languages. It is the way of approaching the language rules offered to learn exclusively by English and linguistics majors. Students of other majors are rarely given the opportunity to learn such topics. The authors viewed such theoretical frameworks important as they are mental representations of the rules that exist in native speakers' minds. Understanding of such the mental representations helps learners figure out the grammatical differences between the two languages.

The content indeed links to the project work the conceptual frameworks are to be adopted to the explicit English-grammar teaching video.

3.2.1 Designing the Project

The instructor guided on how to innovate the final product of the project work, entitled 'preparatory English web-based project for co-op education trainees-to-be'. That is, the instructor himself decided on the structure of the web-based materials – determining how many and what sections are to be incorporated into the web page. The sections determined to be included are as follows:

- 1) Home Page in which the objectives and the reason why this project is initiated are provided;
- 2) Dialogue that simulates the situation likely to be encountered at the co-op workplace;
- 3) Vocabulary or words of interest picked out of the dialogue – further information about a word such as 'synonym' may be provided;

- 4) Pronunciation related to particular aspects of phonology commonly found in the context, for example the pronunciations of –ed endings, the ‘th’ /θ/ and /ð/ sounds which Thai learners of English usually find difficulty pronouncing;
- 5) Grammar/Structure concerning particular aspects of syntax found from the context, e.g., tenses; or language use, e.g., making requests, making an appointment;
- 6) Test which is aimed to measure users’ understanding about the content subsequent to autonomous learning;
- 7) About us which presents personal information of the editorial team members.

Moreover, the web-based materials must be incorporated with at least one video of explicit grammar teaching, either referring to the sound system or sentence structure. In this regard, the instructor demonstrated how to create narrated PPT slides and to do screen recording using particular apps on both laptop and smart phones. Below are some snapshots of the google sites based materials created by the participants.

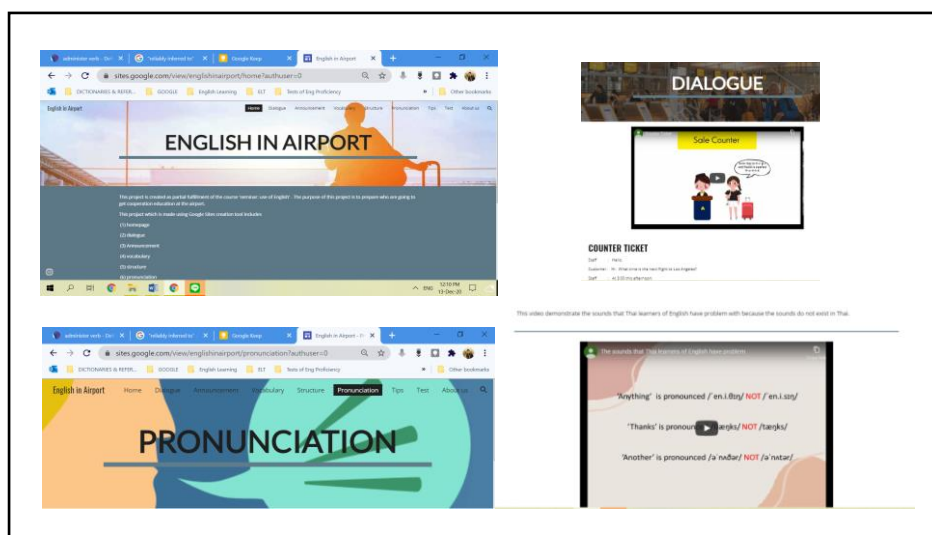

Figure 1 Snapshots of the google sites created

3.2.2 Conducting the Project

Subsequent to the 13 weeks of formal classes, students were asked to form groups of five to six in which they had to discuss the theme of the project and came up with the title, e.g. ‘English at the hotel’, ‘English for hotel receptionists’, or ‘English for communication at the airport’. The theme must be practically related to the situations expected to be encountered at the co-op workplace.

The participants then were asked to propose the idea of creating the explicit grammar-teaching video. To ensure the improvement of the required skills, the participants were asked to work collaboratively to come up with the creative idea of applying theoretical knowledge learned to the explicit teaching of the language rules. The language rules must be related to either syntactic or phonological differences between the target and the native languages, usually causing problems for Thai learners of English. Through this, learners cannot avoid experiencing problem solving in both theoretical and work-experiential manners.

Along the project, the participants also experience a kind of scientific methods: beginning with observation of a problem or phenomenon; accounting for it using theoretical frameworks; solving the problems based on the supporting frameworks.

3.3 Evaluation of the Project

Following Brina, Fragoulis [7] stated that evaluation refers to the assessment of the activities with regard to the achievement of the initial aims, implementation of the process and the final products, obtained from the participants themselves and from others.

Applying the above notion to this study, the achievement of the initial aim could be defined as the extent to which the participants have learned how to integrate technology into creating the web-based English materials using Google Sites webpage creation tool. Furthermore, the achievement of the process implementation could refer to the extent to which the project-based instruction helps develop teamwork and collaborative skills, problem-solving skill, and presentational skill. Finally, the achievement of the final product could refer to whether or not the web-based preparatory materials on English usage for co-op education trainees to be meets the pre-determined criteria and to what extent it could be evaluated in terms of quality and feasibility. We developed two questionnaires with different sets of objectives as in the following sections.

3.3.1 Questionnaire Assessing the Project's Facilitation of Skill Learning

The first questionnaire was developed to examine whether or not and to what extent the project demonstrates the integration of technology into the web-based English materials; more importantly, it was also aim to measure the extent to which the project facilitates the participants' learning of required.

The questionnaire based on Likert five-point scale format was developed through Google Forms, containing five items of statements. The respondents were asked to rate the level of agreement, ranging between 1 (strongly disagree) and 5 (strongly agree). The respondents to this questionnaire were both groups of the respondents. However, the group of teacher respondents was not rate the item. Five items of the statements in the questionnaire were as follows:

1) It is obvious that the project's participants/you learned how to integrate technologies and English language capacity into the web-based preparatory English materials.

2) It is obvious that the project of this kind facilitates your/the participants' learning of collaborative and teamwork skills?

3) It is obvious that the project of this kind facilitates your/the participants' learning of creative-thinking skill?

4) It is obvious that the project of this kind facilitates your/the participants' learning of your/the participants' problem-solving skill?

5) It is obvious that the project of this kind facilitates your/the participants' learning of presentation skill?

The statements numbered 2 through 5 above were used for assessing the skill-based learning facilitated by the project work, whereas the statement numbered 1 was aimed to survey the extent of the participants' having learned about the integration.

3.3.2 Questionnaire evaluating the quality and feasibility of the project work

This questionnaire was developed on Google Forms, originally serving as the scoring form with 10 items of statements for the teacher respondents to rate. The questionnaire employs the five-point Likert scale response format and its respondents were exclusively the teachers who were invited as part of the commenting and scoring committee members on the day of oral presentation.

The questionnaire was originally divided into three parts; nonetheless, its first part consisting of 4 items was dismissed from this study as it was deemed irrelevant, designed to evaluate the appraisal of the quality of the students' oral presentation performance on the stage – not the participants' perception on the project's facilitation of

skill learning. Only six items of the second and the third parts were then left for data analysis, as exhibited below.

1) The language used on the webpage and in the teaching video clip(s) is grammatically accurate, natural, and appropriate in terms of formality according to the settings.

2) The contents between sections (i. e. , dialogue, grammar/ structure, pronunciation and test) are of the same theme and go along well with each other.

3) The contents of each section are appropriate in terms of quantity and are properly balanced between sections.

4) The lesson on the webpage overall looks attractive to learners with appropriate layout and color scheme.

5) The language content is practical and applicable to the situations expected to encounter at the co-op workplace.

6) The lesson is practical for co-op education trainees-to-be or useful for autonomous learners of English for specific purpose.

The items numbered 1 to 3 were aimed at evaluating the appraisal of the content, whereas the other three items, numbered 4 to 6, were aimed at evaluating the feasibility of the project work.

4. Results

4.1 The project’s facilitation of skill learning

The results obtained from the first questionnaires distributed through online Google Forms suggest that through doing the project work the participants have learned how to integrate technology into the web-based English materials at a high level; the score was averaged 4.3. Bear in mind that this question item was responded by only the group of student respondents. On the other hand, the project was reported to facilitate learning of the skills (teamwork, creative-thinking, problem-solving and presentation skills) at the highest level; the overall score from both groups of the respondents was averaged 4.55.

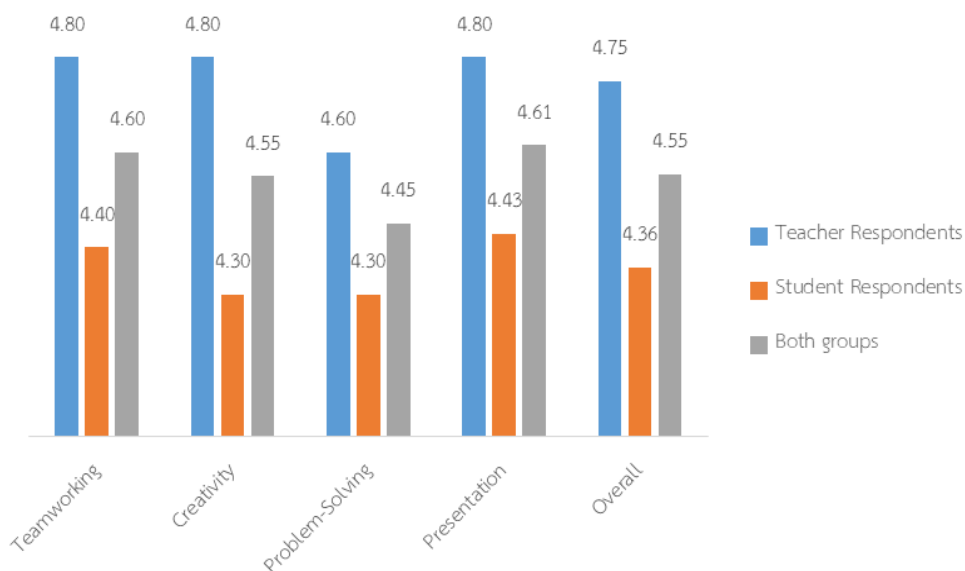

Figure 2 The extent of the participants’ having learned about integration and the skills developed, compared by groups of respondents

Obtained from the group of teacher respondents alone, the project was reported to facilitate the participants' skill learning at a highest level with the overall score of 4.75. When taken each skill separately into account, the project was reported to facilitate the participants' learning of teamworking, creative-thinking and presentation skills at the highest level, with the score equaling 4.80. The participants' problem-solving skill was rated as the skill having been learned the least through the project work, scored 4.6. However, the score is still considered to be at a highest level.

Regarding the score by the group of student respondents, it was found that the project overall facilitates learning of the skills at a high level, averaged 4.36. At a closer look, this group of respondents scored 4.43 in terms of the project's facilitating learning of the presentational skill, followed by that of the teamwork skill which was scored 4.40. However, the other two skills, namely creative-thinking skill and problem-solving skill, were reportedly rated at 4.3 each.

Regardless of whether the respondents are teachers or students, the project was found to facilitate the participants' learning of presentation skill at a highest level with the score equaling 4.61, followed by the teamwork skill and the creative-thinking skill which were scored 4.60 and 4.55 respectively each. Nonetheless, this project was reported to facilitate the participants' learning the problem-solving skill at a high level with the score of 4.45.

4.2 Quality and Feasibility of the Final Product of the Project

The findings obtained from the second questionnaire reveal that the project works are of quality and feasibility as they were overall scored 82.29 percent. It should be noted that this questionnaire was evaluated exclusively by 10 teacher respondents who were invited as the scoring and commenting committee members on the day of the project oral presentation.

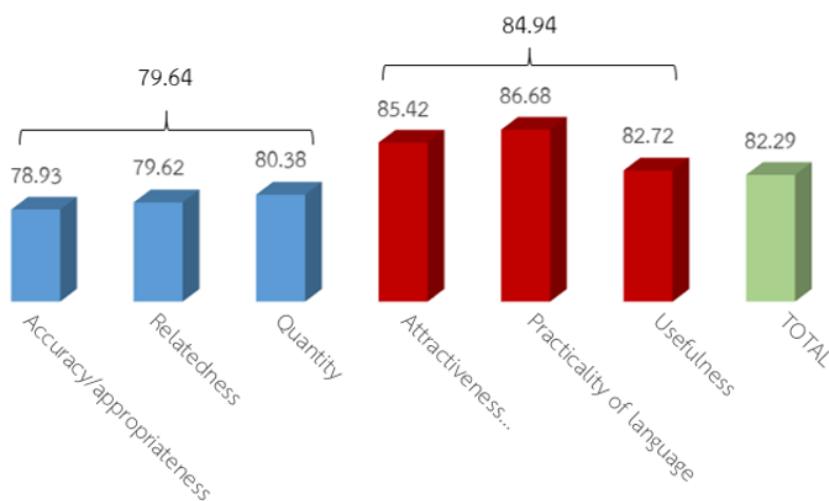

Figure 3 The content-based quality and the feasibility of the project works

When taken into account separately, the content-based quality of materials incorporated into the web pages created was overall scored 79.64 percent. The balance of content quantity between sections turns out to be the item scored the highest at 80.38 percent. The relatedness of the content between sections was scored slightly lower, at 79.62 percent. Finally, the grammatical accuracy and appropriateness of the language displayed on the webpage and in the explicit teaching video clip(s) was reportedly least scored, at 78.93 percent.

With respect to the feasibility of the project, the overall percentage score was reportedly 84.94 percent and the applicability of the language content was scored the highest, at 86.68 percent. At almost the same percentage, the attractiveness of the web-based lesson was scored 85.42 percent. However, the practicality and usefulness of the overall lesson was scored 82.72 percent.

5. Conclusion and Discussion

Overall, the extent to which the project reinforces the participants' learning of the teamwork, creative-thinking, problem-solving and presentation skills was relatively high. Among these skills, the participants have learned the presentation and the teamwork skills at the greatest extent. Between the two groups of respondents, it was found the teacher respondents consistently scored the effectiveness of the project's facilitation of the skill learning higher than the student respondents. This could be explicated by the fact that the teacher respondents based their scoring on the skill-based outcome reflected through the participants' project presentation; on the other hand, the student respondents could have based their scoring on the learning process of the skills.

Moreover, the project's final products innovated are overall of good quality with the contents quantity in each section and the balance between sections being well allocated; the relatedness of the contents between sections and the appropriateness of the language in terms of grammaticality, naturality, and formality were judged to be at a good level of the quality. Also, the innovations appear feasible as the designs in terms of the layout and the color scheme were evaluated to be highly attractive. The language content displayed through the web pages and used in the teaching video clips was judged to be largely practical. Finally, the overall materials created were assessed to be highly useful and tend to be feasible.

As the materials created through the web pages are of good quality and feasibility and the project implementation evidences a high degree of facilitation of the learning of teamwork, creative-thinking, problem-solving and presentation skills, the project of this kind could be stated as practical guidelines on how to integrate technology into English teaching materials. Through this way, participants' skills have been proved to be developed in terms of leadership, teamwork, collaborative, creative-thinking and problem-solving skills.

6. Limitations and Recommendations for Further Studies

Admittedly, the extent to which the project facilitates the learning of skills is subjectively assessed by the respondents. To make the research of this kind more valid, employment of the research assistants closely monitoring and recording how the participants behave when working on the project may be considered, or alternatively the interview sessions may be of use. Moreover, the future work adopting this piece of research could be made more reliable by including such the experimental design as pretest-posttest, administered to co-op education trainees-to-be in this case; this is to measure the effectiveness and the feasibility of the innovation.

7. References

- [1] Li, L. (2018). Integrating Technology in ESP: Pedagogical Principles and Practice. In Munoz, R. & Taillefer, L. (Eds), *Integrating Information and Communication Technologies in English for Specific Purposes, English Language Education 10* (pp. 7-25). Springer: New York.
- [2] Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching: the Essential Guide to English Language Teaching* (3rd Ed). MacMillan: Oxford.
- [3] Rasmitadila, R. (2020). The Perceptions of Primary School Teachers of Online Learning during the COVID-19 Pandemic Period: A Case Study in Indonesia. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*. 7(2), pp. 90-109.
- [4] Google Workspace. (November, 2020). *What's included in Google Sites*. Retrieved from <https://workspace.google.com/intl/en/products/sites/>
- [5] Howard, A. (2004). Cooperative Education and Internships at the Threshold of the Twenty-First Century. In Linn, L. P., Howard, A. & Miller (Eds), *Handbook for Research in Cooperative Education and Internships* (pp. 3-10), Lawrence Erlbaum Associates: Mahwah.
- [6] Hasni, A. (2016). Trends in research on project-based science and technology teaching and learning at K–12 levels: a systematic review. *Studies in Science Education*, 52(2), pp. 199-231.
- [7] Fragoulis, I. (2009). Project-Based Learning in the Teaching of English as A Foreign Language in Greek Primary Schools: From Theory to Practice. Canadian Center of Science and Education, *Journal of English Language Teaching*, 2(3), pp. 113-119.
- [8] Essien, M. A. (2018). *The Effects of Project-Based Learning on Students' English Language Ability*. Proceedings of the 2018 International Academic Research Conference–ICBTS International Academic Research Conference, Vienna, Austria.
- [9] Reddy, V. S. (2020). Towards Project-based Science Learning: A Finnish class teacher's conceptions and implementation. Master's Thesis, University of Jyväskylä, Jyväskylä.
- [10] Serdyukov, Y. (2019). Innovation in education: what works, what doesn't, and what to do about it?. *Journal of Research in Innovative Teaching and Learning*. 10(1), pp. 4-33.

ICAC2021-110100007

Effects of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills of English Teacher Students

Budsarakorn Sonpanya^{1*} and Kannaphat Nithitwaraphakun²

College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand
Email: budsarakorn.gbud@pnru.ac.th

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning for English teacher students and 2) study the satisfaction of English teacher students after the training. The population were 30 4th year students from the English program, College of Teacher Education during the 1/2020 academic year. The research instrument were included a training plan of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills, an evaluation form of designing the learning activities to develop listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation.

The research results were found that 1. the effects of developing teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning were divided into 3 aspects namely 1) Aspect of Knowledge and Understanding of applying the Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills was on a high level ($X = 4.33$) or as a percentage of 86.6, 2) Aspect of Designing of English lesson plans and learning activities was on a high level ($X = 4.50$) or as a percentage of 90, and 3) Aspect of Measurement and Assessment was on a high level ($X = 4.04$) or as a percentage of 80.8. For the overall aspect was also on a high level ($X = 4.29$) or as a percentage of 85.8.

2. The effects of the participant's satisfaction were divided into 3 aspects as follows: 1) Aspect of Knowledge and Understanding of applying Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills was on a high level ($X = 4.34$) or as a percentage of 86.8, 2) Aspect of Lecturer who conveyed the knowledge was on the highest level ($X = 4.62$) or as a percentage of 92.4, and 3) Aspect of applying the knowledge was on the highest level ($X = 4.59$) or as a percentage of 91.8. For the overall aspect of participant's satisfaction was on a high level ($X = 4.51$) or as a percentage of 90.2.

Keywords: Situation-Based Learning, English Listening, and Speaking Skills, Lesson Plans.

1. Background

English is the actual central language in this borderless world. People from any countries need to communicate with one another by using English. The English language has impacts on a variety of aspects, especially the importance of education - for Thailand,

the Thai educational system has been adjusted and added English program in each school. The Thai government also promotes English teaching and learning from kindergarten level for the students to get familiar with the language and be able to apply English in searching for textbooks, articles, and document as they study in higher levels. In another aspect, English has impacts on travelling - no matter where people travel, English plays important role in communication - people always use English for their inquiries. Moreover, the aspect of job/ career opportunities, the ones who are able to speak fluently English, they will be offered employment opportunities and successful accomplishments more than the ones who are not. (Festallor Education, 2020)

Although English plays important role in the term of communication in Thai society, many Thai people are embarrassed to speak English which the major problems are: they are afraid to make mistakes and they feel uncomfortable and less-esteemed when they are corrected. This make them feel bad and scared until finally they wouldn't be able to develop their English communication skills. This problem is from the factor of learners itself which are: 1) the learners most likely remember English vocabulary by only reciting and rarely have chances to use in the real conversation, 2) they don't usually speak English in their real world situations. Although, they have learned English whether from reading books or watching movies, they still cannot speak English properly as they don't have opportunities to speak in the real world which obviously effects their lower listening and speaking skills, and 3) the problem of intensive grammatical learning. There are two types of learners which are group 1 - the ones who understand and group 2 - the one who do not understand English grammar. For group 1, if they do not have chances to speak, they will definitely lack of developing their listening and speaking skills. For group 2, it effect a profound problem for them as they cannot develop all 4 English skills in any way. (Surasak Jamjareon, 2019). Also, there is another essential factor which strongly effects to developing English listening and speaking skills of Thai people is teaching English in schools. The prospective of educational management, teachers are the key to succeed in developing English listening and speaking skills of students. However, teaching English listening and speaking skills has not been done successfully until present. Similarly, the revolution of teaching English was also introduced (appeared in the Education Act (B.E. 2542) which the learners should learn English in the term of communicative level. In the contrary, the teachers mostly teach intensive grammar and the students keep reciting vocabulary - too many unnecessary words. There are still less opportunities to communicate English in real world situations which the major role of learning English is for communication. (BBC November 5, 2018 referred in Yongyut Khamkhong, 2019)

Thus, as being a teacher, solving a problem on spot is to change and adjust the teaching innovation to develop listening and speaking skills for the more successful and effective outcomes. Especially, teacher-centered teaching and learning process - conveying the knowledge by lectures cannot develop the 21st century skills comprehensively. The knowledge can be conveyed to the learners only 5 percent. Particularly, English is one of the essential communicative skills imposed in 21st century skills (3r8c) (Ministry of Education, 2018) Thus, learning English is not only the way of consuming knowledge content for the examination. The teachers should adjust the ways and methods of teaching. Any new teaching innovations should be applied for the class. Also, the learning process that the learners create the knowledge and understanding themselves (Constructivism) is the key. This is a form of Active Learning which is the learners engage with the learning activities and it is actual learning. (Vijarn Panich, 2013)

As the analysis of the background and problems mentioned, the researchers had found out a form of learning called Situation-Based Learning which have been applied for

teaching and learning processes. This teaching style promotes learning more effectively. Since Situation-Based Learning is a teaching style that promotes the cognitive domains along with combining the context or environmental situation as a learning medium. This teaching style promotes the learners to face with the situations in order to impose questions, make decision, solve problems, and apply for some other similar situations. This way of thinking is basically from the Constructivism. The Situation-Based Learning consists of 4 stages namely: 1) Creating Situation (teacher creates situation) 2) Posing Problems (learners identify the problems) 3) Solving Problem (learners practice to solve the problems themselves) 4) Perform Applying (learners can apply the knowledge to other similar situations) (Xia Liu referred in Suhaebar and Isrokatun, 2019). There is another model called Situation-Evaluation-Decision-Action Model or SEDA Model or SEDA Conceptualization by Dr. Will Thahelmer – also consisted of 4 stages: 1) Situation (impose the situation) 2) Evaluation (Evaluate the situation) 3) Decision (Making decision/Solve the problem) and 4) Action (Act and apply the concept).

The benefits of Situation-Based Learning are mainly promoting thinking skills. Moreover, the use of environmental situations as learning medium. The learners will be able to engage with learning activities starting from what they cannot do, then along with the context or environmental situations, together with teacher's assistance, they will be able to do by themselves ultimately. Mostly, learning activities held in the classroom are the teaching of abstract knowledge content which is frequently difficult to understand, as a result, some famous educators places importance on the learning through context or environmental situations which is officially known as Situated Learning - if learning is embedded within activity, context and culture, it will be accomplished and successful which Lave and Wenger called this a process of legitimate peripheral participation. (Lave and Wenger, 1990) Instead of conveying the knowledge by means of doing lectures or the term of Subject-Based Learning which the teachers transmit knowledge content to students. In the other hand, the Situation-Based Learning is a teaching style which the knowledge is constructed by the learners who engage with the situational activities that are related to learning content. (Alexander Salas, 2017)

As an emphasis, the use of context and environmental situations is the key of learning process. The learners will be more creative by linking the contexts with concepts which effects long-term memory. (Will Thahelmer referrer in Mary Bart, 2009) Especially, applying the Situation-Based Learning for teaching in listening and speaking skills certainly leads to the accomplished teaching and learning. The learners have chances to participate in the activities. So, classroom teaching and learning will be implemented more effectively. The students can develop their communicative skills and choose appropriate word resources in each situational conversation. (Warangkana Caoaon, 2018) Thus, for teachers or teacher students, Situation-Based Learning is another teaching style option that can be applied for English teaching. The students will be urged to use their thinking skills. Also, this teaching style can help develop English learning amid 21st century more effectively.

2. Research Objectives

1. To develop the teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning for English teacher students
2. To study the satisfaction of English teacher students after the training of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skill of English Teacher Students

Research Framework

Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills

Effects of developing the teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning

Effects of Participant's Satisfaction of the training on Applying the Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills of English Teacher Students

Research Delimitation

Research Variables

- Independent Variables
1. Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills
- Dependent Variables
1. Effects of developing the teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning
 2. Effects of Participant's Satisfaction of the training on Applying the Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills of English Teacher Students

Research Population

30 4th year students from English Teacher Program, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University, during 1/2020 academic year who attended a training of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills.

Research Instrument

1. Training Plan: Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills

A 3-hour training plan which was used in the training of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills using SEDA Conceptualization (Will Thahelmer, 2008) consisted of 3 main parts, namely introduction, training, and summary.

2. Evaluation form for designing the learning activities to develop listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning

It is a form for evaluating the accuracy and consistency of each English lesson plans that were created by the participants. This evaluation form is in a form of rating scale which was divided into 6 aspects as follows:

- 1) Consistency and suitability of a title of lesson plan and its relevant content
- 2) Consistency and suitability of learning objectives and measurement/assessment

3) Consistency and suitability of designing the activities and stages of SEDA Conceptualization

- 4) Provide activities which focused on listening and speaking skills
- 5) Consistency and suitability of teaching materials and learning activities
- 6) Overall lesson plan is interesting and easily understood

3. Satisfaction questionnaire of participants who attended the training of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills

It is in a form of rating scale which was divided into 3 aspects:

- 1) Aspect of Knowledge and Understanding of applying Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills
- 2) Aspect of Lecturer who conveyed the knowledge
- 3) Aspect of applying the knowledge to other English classes

Research Methodology

This research is an action research. The sampling process is not involved. The population were 30 4th year students from English Program, College of Teacher Education who attended the training of Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills. The data were collected only single time after the end of training.

3. Data Collection

1. The data collection of the training plan

- 1.1 Collect the document, theories, and relevant data of the Situation-Based Learning.
- 1.2 Collect the document, theories, and relevant data of guidelines for trainings.
- 1.3 Collect the IOC data from the specialists.

2. The data collection of evaluation form for designing the learning activities to develop listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning

- 2.1 Collect the document, theories, and relevant data of the lesson plan evaluation forms which related to the activities which focused on developing listening and speaking skills
- 2.2 Collect the IOC data from the specialists.

3. The data collection of satisfaction questionnaire

- 3.1 Collect the document, theories, and relevant data of satisfaction questionnaire.
- 3.2 Collect the IOC data from the specialists.

4. Data Analysis

1. The data analysis of training plan

Analyze the IOC data of the training plan by using percentage mean and standard deviation.

2. The data analysis of evaluation form of designing the learning activities to develop listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning

Analyze the data of the evaluation form by using percentage mean and standard deviation.

3. The data analysis of satisfaction questionnaire

Analyze the data of the satisfaction questionnaire by using percentage mean and standard deviation.

5. Summary and Discussion

The research on Applying Situation-Based Learning for Developing Teaching in English Listening and Speaking Skills was summarized into 2 sections as follows: 1) the effects of developing teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning and 2) the effects of the participant's satisfaction.

Section 1 The effects of developing teaching in English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning

1) Aspect of Knowledge and Understanding of applying the Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills was on a high level ($X = 4.33$) or as a percentage of 86.6. The participants could explain about 4 stages of SEDA Conceptualization well. They also could give some examples as illustrations and have idea sharing discussion actively. Moreover, the lecturer used the effective and up-to-date training materials through various learning activities until the participants could create their own concepts of applying for the teaching in English listening and speaking skills.

2) Aspect of Designing of English lesson plans and learning activities was on a high level ($X = 4.50$) or as a percentage of 90. The participants could be able to design the lesson plans/ learning activities of the teaching in listening and speaking skills based on 4 stages of SEDA Conceptualization very well. They presented their lesson plans in the way of giving examples for each situation that English conversation can be normally found, such as, English for shopping, English for movies, and English for flight services. The lesson plans/learning activities provided correct and completed learning stages which it will be supported the teaching in English listening and speaking skills more effectively.

3) Aspect of Measurement and Assessment was on a high level ($X = 4.04$) or as a percentage of 80.8. For the overall aspect was also on a high level ($X = 4.29$) or as a percentage of 85.8. The participants could be able to design and present the accurate measurement and assessment methods. All those methods were focused on English listening and speaking skills. The criteria setting was also correct.

Moreover, the overall aspect was found that the effects of developing teaching English listening and speaking skills by applying the Situation-Based Learning was also on a high level ($X = 4.29$) or as a percentage of 85.8.

Section 2 The effects of the participant's satisfaction were divided into 3 aspects as follows: 1) Aspect of Knowledge and Understanding of applying Situation-Based Learning for developing teaching in English listening and speaking skills was on a high level ($X = 4.34$) or as a percentage of 86.8, 2) Aspect of Lecturer who conveyed the knowledge was on the highest level ($X = 4.62$) or as a percentage of 92.4, and 3) Aspect of applying the knowledge was on the highest level ($X = 4.59$) or as a percentage of 91.8. For the overall aspect of participant's satisfaction was on a high level ($X = 4.51$) or as a percentage of 90.2.

ICAC2021-110100008

**Opportunity and Obstacle of Administration in the Area
Surrounding the World Heritage Sites: A Comparative Study
of the Cases of Ayutthaya, Thailand and Borobudur of
Yogyakarta and Cultural Landscape of Bali Province,
Indonesia**

Chanikan Polcharoen

Ayutthaya Studies Institute, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University
Mobile Phone: +6681-293-9908 E-mail Address: chaninohng@yahoo.com

Abstract

“Historic City of Ayutthaya” and “Borobudur Temple Compounds” was listed on the world heritage site announced by UNESCO in 1991 [1] [2]. While Cultural Landscape of Bali Province inscribed into the list in 2012 [3], the research purposes (1) to study the opportunity and the obstacle of administration both in Ayutthaya’s area and Indonesia’s area surrounding the world heritage site (2) to study similar and dissimilar of the administration in the area of Ayutthaya, Borobudur and Bali (3) to present the Borobudur and Bali method for improving Ayutthaya’s historical area of administration. Researcher used qualitative research. The result revealed that Borobudur opportunity is the largest Buddhist monument in the world and one of the oldest heritage site in Southeast Asia, attract all the tourists. Javanese and their culture has the great influence on the way Indonesian people think that support administration in the area surrounding the world heritage site. Bali opportunity is Balinese believe of cultural landscape and take good care of their temples and surrounding area by themselves automatically. Dissimilar from Ayutthaya, Fine Arts Department is only government sector to responsible ancient site and had law enforcement administration in the area surrounding the world heritage site.

Keywords: Administration, World Heritage Site, Ayutthaya, Borobudur and Bali.

1. Introduction

The world heritage is both of preservation technique and academic concept, invented by international academicians and continuously developed for many decades in United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization or UNESCO. The world heritage means worldwide treasure, both of natural and cultural treasure of mankind with derived from the past. Furthermore, these are responsibility of human societies to keep value highly, to protect and to maintain treasure for our next generation in the future [4]. The world heritage means the places such as forest, mountain, lake, desert, monuments and human construction material include the cities which were selected from UNESCO since 1972, to indicate the value of mankind creation and natural creation and to specify the system for protecting all the sites pass on the future. On the 43rd session of the world heritage committee in Baku, Azerbaijan between June 30 – July 10, 2019. There is total

of 1,121 world heritage sites within 167 countries. Contained by 869 cultural sites, 213 natural sites and mixed 39 of both cultural and natural sites [5]. Although, the 44th session postponed to the midyear of 2021 due to Covid-19 pandemic, the world heritage list from UNESCO still aspires as a guarantee of conscious international cooperation to protect all the important places through the future.

Today, Thailand has five of world heritage sites, combined with 3 cultural sites and 2 natural sites. Cultural sites were 1) Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns (1991) 2) Historic City of Ayutthaya (1991) and 3) Ban Chiang Archaeological Site (1992). Natural sites were 4) Thungyai-Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuaries (1991) and 5) Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex (2005) [6].

Indonesia had nine, combined with 5 cultural sites, 3 natural sites and 1 mixed of both cultural and natural sites. Cultural sites were 1) Borobudur Temple Compounds (1991) 2) Prambanan Temple Compounds (1991) 3) Sangiran Early Man Site (1996) 4) Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy (2012) and 5) Ombilin Coal Mining Heritage of Sawahlunto (2019). Natural sites were 6) Komodo National Park (1991) 7) Ujung Kulon National Park (1991) 8) Lorentz National Park (1999) and mixed site 9) Tropical Rainforest Heritage of Sumatra (2004) [7].

Borobudur rising more popular destination for tourists than Ayutthaya, from the evidence that Borobudur is the largest Buddhist monument in the world and the oldest heritage site in Southeast Asia, always on top ranking in many website for tourism. Bali had beautiful scenery and Balinese's culture was different, attract to the tourists. Ayutthaya was not as old heritage as Borobudur and Bali. The overlapping area always occurred in Ayutthaya. Indonesia and Ayutthaya are ASEAN neighbor world heritage sites. However, there was no comparative research of administration in the area surrounding the world heritage site between these areas so the researcher is interesting to study on this topic.

2. Objectives of the Research

1. Study the opportunity and the obstacle of administration both in Ayutthaya's area and Indonesia's area surrounding the world heritage site
2. Study similar and dissimilar of the administration in the area of Ayutthaya, Borobudur and Bali
3. To present the Borobudur and Bali method for improving Ayutthaya's historical area of administration.

3. Scope of Study

Researcher doing this research between June 1, 2020 – November 31, 2020.

4. Research Methodology

Methodology is qualitative research divided into 3steps; (1) to collect the data, (2) to check the data, and (3) to analyze the data.

1. Researcher collected the data from documentary reviews. The primary sources such as 1) the document concept of the world heritage 2) the document of theories and concepts of area administration 3) the document from Department of Fine Arts, Ministry of Culture project to the government to sustain Historic City of Ayutthaya. As of secondary sources such as 1) related documents and research of world heritage's area administration 2) article, magazine and newspaper correlated with Historic City of Ayutthaya, Borobudur and Cultural Landscape of Bali Province. Besides the researcher

use semi-structured interview key-informants, causal-informants, specialists of world heritage site and observed the area surrounding the world heritage sites in Ayutthaya, Thailand. (Researcher observed the Borobudur and Cultural Landscape of Bali Province in 2016, had connection and used online contact to key-informants.)

2. Researcher checked the data by using external criticism, internal criticism and verified data by triangulation method.

3. Researcher analyze the data by interpret for grouping data, analyze of the continuous situation and unceasing activities, analyze of the data composition and comparing both of similar and dissimilar data. Next, using time frame for historical analysis and presented by descriptive analysis.

5. Result

Indonesia was the first area of Southeast Asia received Brahminism-Hinduism and Buddhism from India. The best evident was Borobudur, the largest Buddhist monument in the world and one of the oldest heritage site in Southeast Asia, located at Yogyakarta, Java, was built between 778-850 by Sailendra dynasty [8], situated on the ring of fire made Borobudur face uncountable earthquake and survived for a thousand year reflected genius of the builders. While Muslim civilization flourishing over this area, Borobudur was abandoned. Borobudur was uncovered by Sir Thomas Stamford Raffles, but his records burnt in the boat from Bengulu to England [9]. When Indonesia belong to Hollanda, Borobudur collapse and had 31.5 meters tall, the restoration project for Borobudur by Theodoor Van Erp starting in 1907. Five years later, Erp success to made draining system and finished 1st floor restoration as result until today and Borobudur had 113.5 meters tall. After Hollanda combine as part of Netherland, Borobudur received several restoration projects by “Anastolysis method” which Netherland expertise.

Borobudur shape is similar to pyramid, each floor have surrounding corridor. Lowest floor have 5 levels of corridor, middle floor have 3 levels of corridor and have stupa tall to the top. Borobudur area is 2,500 square meters. Indonesian government asked UNESCO assisted to Borobudur conservation project between 1973-1983. Borobudur is the largest Buddhist monument in the world and the oldest heritage site in Southeast Asia. Borobudur represent the universe according to Buddhist cosmology, the set of carving all around the walls were the scene from Buddha stories as important as spiritual education. Borobudur located in the center of fertile Kedu plain known as “ Garden of Java” . Indonesian government tried to save Borobudur. Today, Muslim Javanese people view Borobudur as landmark not as religion site. Another issue, Yogyakarta is one of the Indonesian most important city. Yogyakarta status is the state in Indonesia called “Negari Dalam Republic Indonesia” [10] as state in the state that have sultan’s authority and did not need for election, sultan as the leader of Yogyakarta’s government which history agreement. Both of Yogyakarta’s sultan and Indonesian government paid a lot of attention to Borobudur.

Javanese are the dominant ethnic group and their culture has the great influence on the way Indonesian people think. On the belief that everything is alive and has a soul [11]. Mountains and rivers are realized of supernatural power or spirits of the ancestors. Mountain, palace and sea located at the same way, mountain had lord of the mountain, Sultan live in the palace and human must live in the villages far away, because the natural areas as sacred areas connected deities and spirits, where are not disturbed from human activities.

Borobudur opportunity is the largest Buddhist monument in the world and one of the oldest heritage site in Southeast Asia, attract all the tourists and always on top ranking in many website for tourism around the world. Borobudur is in Yogyakarta, one of the most Indonesian important city and had influence with Javanese believe.

Borobudur obstacle is an enormous ancient site, Indonesian government cannot manage restoration project of Borobudur accomplished only by their own, Indonesian government need supporting from UNESCO to provide method, instrument and budget from the evident between 1973-1983 that

“Altogether, over a million stones occupying some 29,000 cubic meters had to be moved. All the outer stones, numbering around 170,000 were cleaned, treated, and replaced.” [12]

Figure 1-2 Borobudur Temple [13]

Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy, Bali had water management system traditionally practiced by the local farmers, called “Subak” and Balinese believe rice is the gift from the gods. The pattern of terraced rice-field landscapes and the Hindu temples among the fields were according from Hindu philosophy, Tri Hita Karana or three- fold harmony between human to god, human to human and human to environment for create peace and happiness. For example, the water management, farmers who received water first must growth of the rice first, but the others who waiting for the water must planting vegetable and fruits before. The temples were the meeting place between human and gods, the first fruits were given back to the gods.

Bali area opportunity is Balinese believe of cultural landscape, harmony between human, god and environment impulse Balinese people take good care of their cultural landscape and temples by themselves. For Example, they had many groups of craftsmen to conservation temples, to change temples ceiling and roof, collected tickets fee and sell souvenirs to the tourists and did not waiting for assisted from Indonesian government. Bali area obstacle is the development of the new economics.

Figure 3-4 Temples in Bali province [14]

Among 1350-1767, Ayutthaya has been the world's center of commerce and connected civilization between eastern world and western world. After Ayutthaya was destroyed in 1767, the fortress, temples and antiques were transferred to Thonburi and Bangkok, after that the central of Ayutthaya islands was abandoned, but the people still living near the river bank around Ayutthaya islands. In the 1960's decade, Thai government wanted to restoration Ayutthaya by move government office, school and allowed people live inside central of Ayutthaya islands. Ayutthaya combined with plenty of temples and Thai people had close relationship with the temple. They're always had activities with temples, so they rent temples area to build their resident with low price create the heritage site were not separated from people's residence.

Ayutthaya opportunity is convenient to enter all ancient sites and the obstacle is the overlapped are between preserve area and people's residence, under the progressive of capitalism facing unbalance between area's conservation and development.

Borobudur, Bali and Ayutthaya is similarly to have law enforcement in the area, government official, stakeholder, interest groups, local people and tourists. However, not similarly to administration the area surrounding the world heritage site, Borobudur and Bali had traditional background of the cultural landscape with natural area and important cultural area cannot be disturb and local people play a role to protect their heritage and administration in the area surrounding the world heritage site automatically. Different from Ayutthaya, people living area is close boundary with temples and Fine Arts Department, Cultural Ministry is only government sector to responsible ancient site and had law enforcement administration in the area surrounding the world heritage site.

According from the study, Javanese people and Balinese people had strong background believed support Borobudur and Bali province resemblance collaboration between people and government agencies. Ayutthaya's local people had background believed, had capacity and want to help government to conservation and support administration of the area surrounding the world heritage if the government communicated more and give more information before doing project in the area.

6. Conclusion and Discussion

To bring Borobudur method and Bali method for improving Ayutthaya's historical area of administration is difficult because Ayutthaya people is not believe harmony between human, god and environment. That impossible to make Ayutthaya people believe like Javanese people and Balinese people, although Ayutthaya people believe of spirits of the ancestors, but cannot lead to resolve overlapped problem in the area.

Ayutthaya area is under the progressive of capitalism more than Java area and Bali area. Ayutthaya's people believe is not stronger than the economics value. The only way to develop Ayutthaya's historical area of administration is the government communicated, give information and expand knowledge guideline to take care the area surrounding the world heritage site to the people more. Not only to used law enforcement administration in the area surrounding the world heritage site.

7. References

- [1] Historic Town of Sukhothai and Associated Historic Towns < <https://whc.unesco.org/en/list/574> > accessed on December 18, 2020
- [2] Borobudur Temple Compounds < <https://whc.unesco.org/en/list/592/> > accessed on December 18, 2020
- [3] Cultural Landscape of Bali Province < <https://whc.unesco.org/en/list/1194/documents/> > accessed on December 18, 2020
- [4] Suwansatit S., Editor. (2014). "Historic City of Ayutthaya Thai Heritage-World Heritage" Government Office in Phra Nakhon Si Ayutthaya and Ayutthaya Studies Institute, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- [5] World Heritage List < <https://whc.unesco.org/en/list/> > accessed on December 15, 2020
- [6] Historic City of Ayutthaya <<http://whc.unesco.org/en/list/576>> accessed on October 25, 2020
- [7] Indonesia <<http://whc.unesco.org/en/statesparties/ID>> accessed on October 25, 2020
- [8] Wit Bunditkul. (2012). Indonesia. Bangkok: Sathaporn Books. P.98
- [9] Wit Bunditkul. (2012). Indonesia. Bangkok: Sathaporn Books. P.99
- [10] Interviewed, Patchanan Pantham, Darmasiswa scholarship student 2017-2018 study ay Institute of the Arts of Yogyakarta, at Ayutthaya, on November 11, 2020
- [11] Ken Taylor and Jane L. Lennon. (2012). Managing Cultural Landscapes. New York: Routledge. P.73-74
- [12] John Miksic. (2012). Borobudur Golden Tales of the Buddhas. China: Tuttlepublishing. P.31
- [13] Figure 1-2 Borobudur Temple. Photograph by researcher on October 26, 2016
- [14] Figure 3-4 Temples in Bali province. Photograph by researcher on October 29, 2016

ICAC2021-110100009

Cultivating Thai EFL Pre-service Teachers' Intercultural Communicative Competence Required for English Language Teachers with Ethnographic projects

Wilaichitra Nilsawaddi

Phranakhon Rajabhat University

Abstract

The purposes of the study were to examine: (1) the effectiveness of the ethnographic project on Thai EFL pre-service teachers' development of intercultural communicative competence, (2) changes in their self-awareness and understanding of both the target culture and their own native culture, and (3) their perception of the usefulness of the ethnographic project integrated in the Intercultural communication class required for pre-service teachers in English teacher education program. The study deployed pre-service teachers' reflection, open-ended questionnaire, and interviews for data collection. Results indicate noticeable development in their intercultural communicative competence throughout the four months of the project. The participants developed greater awareness of their own cultures and of themselves within their culture and deepened their knowledge of other cultures. They also recognized the value of the intercultural communicative competence in English language teaching and learning. In addition, they mentioned the development of their interpersonal communication skills in English language resulted from having opportunities to interact with real representatives of the target culture. The majority of the participants viewed the ethnographic project as an effective pedagogical method for the enhancement of the intercultural communicative competence crucially needed for English language teachers.

Keywords: Intercultural communicative competence, Ethnographic research, English teacher education, Pre-service English teachers.

ICAC2021-110200001

The Application of Radical-based Approach in Writing Chinese Characters of Thai grade-7 students'

Xinghong Yang¹ and Nipaporn Chalermnirundorn²

¹M. Ed. in Curriculum and Instruction Program, Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani, 12000, Thailand

²Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani 12000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: xinghong.ya61@rsu.ac.th

Abstract

Content The objectives of this study were to (1) compare Thai grade-7 students' Chinese characters writing skills before and after the use of Radical-based approach and (2) investigate Thai grade-7 students' satisfaction in using Radical-based approach to enhance Chinese characters writing skills. Mixed methods were employed and 1 section of 13 Thai grade-7 students' was involved in the study using a purposive sampling method. Each of three lesson plans of 100 minutes was administered for two sessions with the time limit of 50 minutes per session. The participants attended 6 sessions; one session per week to learn how to use Radical-based approach for Chinese characters writing.

The researcher collected the quantitative data through pre-test and post-test and the qualitative data through classroom observation (CO) and semi-structured interview. Mean, standard deviation and Wilcoxon Signed Rank Test were applied for quantitative data analysis. The mean scores of pre-test and post-test were 7.31 and 14.15 respectively, resulting in the mean difference of 6.84. The significant value was .01 which indicated that the result was statistically significant. The qualitative data were analyzed using content analysis. The result showed that the application of Radical-based approach helped enhance Thai grade-7 students' writing Chinese characters skills as well as their satisfaction in learning.

Keywords: Radical-based approach, Chinese characters writing skills, Learning satisfaction, Grade 7 Thai students

ICAC2021-110200002

Effect of Flipped Classroom on English Speaking ability of University Students

Kretsai Woottipong

Western Languages Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, 90110
kretsai@yahoo.com

Abstract

The purpose of this study was to examine the effect of using flipped classroom on university students' English-speaking ability. The participants were 40 first-year university students who were studying in the second semester of the academic year 2019 at Thaksin University. They had different English ability levels. In the ten-week intervention, the intervention class three stages of flipped learning method: concept presentation, practice, and demonstration and application. The instruments included the speaking tasks, the motivation in English learning questionnaire, semi-structured interviews. But this article presented only the result of the speaking tasks. The speaking scores gained from speaking tasks were analyzed using one-way repeated measure. ANOVA was used to compare within-subjects experimental group. Pos Hoc Tests was deployed to check whether there are differences between speaking tasks. The results showed that students' English-speaking ability increased significantly through the use of flipped learning method. In addition, the result also showed that flipped classroom can be integrated to strengthen English speaking ability of university students. However, other English skills such as listening skills should be further investigated.

Keywords: Flipped Classroom, English speaking ability, University students.

1. Introduction

In Thailand, students had poor scores in English tests even though English is increasing essential. The mean score of O-NET in English subject was low. Thai students have a low speaking ability. One of the factors of the low proficiency level in English speaking ability results from the instruction and learning of this language skill in both secondary schools and higher educational institutions. For example, in high school levels, teachers have heavy instruction workloads. Around 50 to 60 students are in one class. Besides, teachers are not skillful in English and do not possess sufficient knowledge regarding the culture of the native speakers of English.

Instructors and learners are the two main obstacles for learners' learning progress in English. The English teaching problem is resulted from teaching approaches. According to Lochana and Deb [1], majority of instructors in Thai educational institutions emphasize on presenting grammatical structures not the language use. Instructors does not give enough opportunities for the students to practice English. Most of the time, they use Thai as a medium of communication during the English classes. In addition, only small numbers of teachers were not skillful enough to teach English communication [2].

Learners' low motivation in learning English within traditional teaching methods is one of factors that lead to low achievement in English language teaching and learning in Thailand (Chitsawang, 2006 as cited in [3]). For example, learners hardly employ English in their real-life communication. This leads to the lower need to use English in their daily life. In addition, motivation has been recognized by most lecturers as one of the most important factors affecting the achievement of second language learning [2]. As a result, there is a need for Thai students to improve their own motivation in English learning.

For speaking skill, it is a productive skill which is claimed to be the most essential aspect in four language skills as it can separately differentiate the correctness and errors in which the individual produces [4]. Several students think that the competency to speak English well means that they know the language. Thus, if they do not learn how to speak or do not have opportunity to practice speaking English in the classroom, they might feel discouraged or have no interest in learning the skill. This means that, if students are taught using the appropriate teaching methods, learning this skill can be designed to include activities to enhance their motivation and making the atmosphere in the classroom attractive and dynamic to learn and improve English speaking ability. According to Wanich [5], Thai people still struggle with speaking English because there are less opportunities to use the language in their real-life situation.

In addition, the problems of traditional teaching methods which has been an issue in practicing the complicated thinking skills result in the requirement to transform these teachings through using modern teaching strategies in order to support critical thinking, strengthen the cognitive process, improve academic performance. The lower quality of learners will also transform universities from traditional teaching method to use flipped learning strategy in order to qualify students to achieve in educational and working outcomes (Jacqueline, 2014 as cited in [6]).

Flipped learning strategy is recognized as one of the student-centered strategies which integrate technologies to motivate learners and facilitate instructors in order to monitor their instruction. Moreover, this modern method provides many opportunities of interaction among learners as well as instructors. The strategy creates students' ownership for learning and enable students to take control of their own learning and strengthen self-efficacy. The approach helps students develop their learning and is being deployed as a pedagogical approach in higher education [7]. It helps learners to prepare themselves prior to attending their class by watching teaching videos and reading learning materials at their own paces and time [8]. In addition, the activities that students took during their in-class tasks enhance them to apply what they have learnt by using cooperative learning strategy [9]. This helps to increase the quality of teaching and the efficacy of learning (e.g., [10-11]). According to Horn [12], there are advantages of the flipped classroom. Students are able to prepare by watching the video lectures after class if they fall behind during lectures in classroom. During class time, the instructor can guide students if they have difficulties, and they can receive feedback from instructors simultaneously, enhancing their self-awareness and confidence.

The flipped learning task consists of three stages: learning preparation, in-class learning activities and post-class learning consolidation [3]. For learning preparation stage, students engage with lecture outside of class such as reading the online learning material at their convenience. Then, in-class learning activities are arranged for learners and instructors to discuss, present and simulating the content of the lesson [14]. Regarding post-class learning stage, it includes the review of lectures to strengthen the learning outcomes, to enable students to learn outside of their classrooms, to practice skills and get feedback on their progress, collaborate with their peers, and obtain teachers'

feedback [15]. Thus, flipped classroom has been shown to have a significant impact on university students in many fields of study [16]. Flipped learning strategy helps the learners to prepare their learning materials prior to the face-to-face classroom activities via using videos at their own pace and time. Then, learners apply what they have learnt by working collaboratively in their groups within the classroom [9,17].

Some studies suggest that there is a need of doing more researches on this flipped learning strategy [18]. This is in line with the present requirements of job market and the current trend of integrating modern technology into the education.

The researcher felt the importance of integrating the flipped learning strategy to make instruction more enjoyable and interesting for learners and to enhance their positive perceptions towards learning. Therefore, the researcher would like to employ flipped classroom strategy to improve learners' speaking ability, as it is essential to understand flipped classroom strategy in terms of its function to enhance learners' understanding of the target skill.

2. Objectives of the Research

The present research was to examine: 1) the effect of using flipped classroom on students' English speaking ability and 2) to investigate their perceptions on implementation of the flipped classroom.

3. Scope of study

The population and the variables were the following:

1. The population of this study was first-year university students at Thaksin University in Thailand.
2. The independent variable of this study was the use of flipped classroom to learn English speaking skill. The dependent variables were students' English speaking ability and their perceptions towards learning using the flipped classroom.

4. Research Methodology

4.1 Research Design

One-group quasi-experimental design was employed in this study to explore the effect the use of flipped classroom on students' English speaking ability. First, English instruction using flipped classroom was used as the intervention in this study. To investigate students' English speaking ability, the speaking scores were gathered from five unit speaking tasks and analyzed. The following table illustrated the diagram of the research design for experimenting students' English oral communication ability (See Table 1).

Table 1 Research Design for the Study of Students' English Speaking Ability

X	O1	O2	O3	O4	O5
----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

X refers to the use of flipped classroom

O refers to speaking tasks

4.2 Population and Sample

The population in this study was first-year university students who studied in the second semester of the academic year 2019. A class and students were randomly chosen

to take part in this study. The total of 40 first-year university students with 17 male and 23 female students attended in this study. The students' age ranges between 18-20 years old. The students were mixed from low to high English proficiency and English speaking ability levels based on the grade of Basic English in Daily Life which is English core course taking on the previous semester.

4.3 Research Instrument

This study presents only the research instrument that was used to collect the data of the variable of English speaking ability via the use of flipped classroom. The instruments were English speaking tasks and semi-structured interview.

English speaking tasks

The English speaking tasks were constructed by the researcher. Each unit consisted of one speaking task emphasizing one the communicative function. The study was limited to five language functions: asking for and giving directions, making requests and expressing apologizing, promising, and inviting, offering help or showing regret, and expressing causes / reasons and contrast. The students worked in small groups and individually to discuss and present their ideas towards the speaking tasks. The students had to audio record their conversation and submit to the teacher at the end of the class. Assessment rubric was adapted from scoring rubric for speaking assessment of Michigan English Test (2012).

Verification of the speaking tasks and scoring rubric

English speaking tasks were checked by three specialists in teaching English as a second and foreign language field. The experts were asked to verify the appropriateness of evaluation and scoring rubric by using scoring rubric for speaking tasks evaluation form.

Reliability check for using scoring rubric

Two raters independently scored the participants' English speaking ability from all five speaking tasks by using the scoring rubric taken from Michigan English Test (2012). For all units, Pearson Correlation Coefficient of Interrater Reliability was 0.85. The correlation values showed that the scores given by the two raters are consistent.

Semi-Structured Interviews

Semi-structured interview was administered to check students' perceptions on the use of flipped classroom. The interview was administered at the end of the intervention. The student was interviewed personally and the content was audio recorded. The semi-structured interview was conducted in both Thai and English. So that they were able to communicate what they really thought about the teaching and learning process.

Verification of the semi-structured interview

The interview questions were validated by three experts. All experts agreed that all questions were appropriate for the use of this study. There were some revisions proposed by these experts about the questions. For example, "How do you feel about flipped learning classroom?" or "How do you feel about taking parting in in flipped learning classroom?".

4.4 Data Collection

During each unit of the English instruction using flipped learning, the students' English speaking ability was assessed using the unit speaking tasks. The students were asked to perform altogether five speaking tasks at the demonstration and application stage of every unit. The speaking was audio recorded and later rated using the rubric by two raters.

After five weeks of the treatment, the semi-structured interview was used to investigate students' opinions towards the use of the intervention using flipped classroom. All the interviews were administered after the end of the treatment. Five students were

interviewed in Thai by the researcher and the interview was audio recorded. The data was transcribed, the frequencies of key words were counted and then analyzed.

5. Data analysis

The speaking rubric was used to score the students' speaking. The students' English speaking ability was investigated using five speaking tasks. Each task was scored by two raters. Then the average score from the two raters were analyzed and used to represent the students' English speaking ability in each task. Students' score from five speaking tasks were analyzed using one-way repeated measures ANOVA and Pos Hoc Tests. The qualitative data from the semi-structured interview was analysed using content analysis method based on benefits and drawbacks.

6. Results

For the first research objective, In order to check whether the mean scores from each speaking task was significantly different, the students speaking scores from all five tasks were analyzed using one-way repeated measure ANOVA. Table 2 showed the results from one-way repeated measures ANOVA.

Table 2 The Results of One-Way Repeated Measures ANOVA (n = 40)

	<i>df</i>	F	p	Partial Eta2
Greenhouse-Geisser Correction	2.95	242.13	.000**	.761

* $P < .05$

The results of the analysis revealed that the average scores from speaking tasks were significantly different between each unit speaking task and the effect size of the English using flipped learning approach was considered as having a large effect size ($F(2.95, 138.21) = 242.13, p = .00, \text{Partial Eta}^2 = .761$).

In addition, post hoc tests were used to identify the significant differences between each pair of speaking tasks as shown in Table 3.

Table 3 The Results of Post Hoc Tests (n = 40)

Tasks	MD	p
Task 1 and Task 2	1.50*	.000
Task 2 and Task 3	.32*	.038
Task 3 and Task 4	.86*	.000
Task 4 and Task 5	.59*	.000
Task 1 and Task 5	2.89*	.000

* $P < .05$

The results of the analysis showed that there was significantly different in the mean difference between each pair of the tasks. The mean difference between Task 1 and Task 5 ($MD = 2.89, p < .05$) showed that the speaking ability dramatically increased after the end of the intervention.

To summarize, it can be inferred that students' speaking ability improved dramatically after the intervention using flipped classroom based on the results of the one-way repeated measure ANOVA and Post hoc tests.

Regarding the second objective, two issues of students' perceptions were investigated: the benefits and constraints on the use of the flipped classroom for learning English speaking skill. Based on the findings of the interview, there were both benefits and drawbacks reported by the participants towards learning English speaking skill using flipped classroom. For benefits, it could be inferred that the use of flipped classroom had many benefits for learning: providing active learning environment, providing more chances for practicing the skill wherever the learners were comfortable with, enhancing speaking skills, enhancing students' motivation in English speaking learning, encouraging the students towards independent learning. Most of students (92%) were highly satisfied with the instructor's role as a facilitator. They had more chances to engage actively and collaborate effectively in the active learning community. They also mentioned that increasing motivation in English speaking learning and improving speaking skills were beneficial of this method which accounted for 86% and 83% of the responses from the interviews, respectively.

For the limitations, the students reported problems in terms of accessing to the online videos. Three of them (7.5%) mentioned that there were difficulties in accessing to the internet because the internet signal in the area of their living places is sometimes not strong enough to view or hear the explanation from the online videos. One of them (2.5%) mentioned the problem of smartphone itself which cannot effectively connect to the internet at home. Five of them (12.5%) had some troubles regarding time management and University Mooc navigation. As a result, they could not read the online content and complete speaking assignments and submit in time.

7. Conclusion and Discussion

The students can transfer that new language functions studied from watching the video to achieve the speaking activities, assignment and speaking tasks in this study. This study employed transactional and interpersonal speaking activities that were in the real-life situations, so that they can perform better during simulations and discussions [19]. In these activities, the participants got involved in the content and can share their ideas and opinions towards the topics in both speaking activities and tasks.

To enhance English speaking ability, students should be provided with enough practice opportunities. Using the flipped classroom contributed to more active and engaging learning environment [17,20]. In this study, the students practiced speaking English in three stages—presentation, practice and production in all units. The students were prepared to engage in the topic by participating in simulations. They took turn in playing different roles in the simulations. This means that they were required to deploy English to interact with their group members. In getting involved in the simulations, watching online video lectures, working in small groups, engaging in hands-on activities, and completing the speaking tasks, the students got involved in these activities from every learning steps of teaching using flipped classroom from the start of the lesson to the last unit. This encouraged the students to put their effort to interact with their group members by using English without worrying about producing errors [21]. This in return helps students to improve their English-speaking ability in order to complete the assigned tasks.

The second objective of the study was to investigate students' perceptions towards the use of flipped classroom. The findings showed that most participants had positive attitude towards the use of flipped classroom, and More than 80 percent agreed that the use of flipped classroom were beneficial in improving their speaking ability skill.

Regarding the participants' engagement in classroom, all of them were satisfied with this teaching method, as they agreed that the quality of their communication skills in

English had developed due to more interaction. They got more involved in this type of classroom than in normal classes.

In addition, the use of this instruction made them feel more active and comfortable while speaking English in class and they had more opportunities to interact with their peers. They also got involved in doing something with the collaboration with their friends more to complete the learning tasks. For instance, S2 said that flipped classroom helped everyone in the class to be more active in participating in activities together as explained below.

“I really like the class. It is unlike the normal class. It is not boring like other English class I ever attended. I think flipped learning approach is fun. This teaching technique made me and my friends got involved in all task. The teacher was helpful. I like all activities because I don’t have to work alone.”

For its effectiveness to develop their speaking ability and enhancing their self-learning opportunities, most of students agreed that the in-class activities highly and availability of videos outside the classroom were the main tools that helped them in their learning.

“This class gave me a lot of chances to practice using English inside and outside classroom. It was more interesting than other subjects. I liked it because I have more time to practice speaking while participating activities in classroom.”

This instruction also provided them more time to brainstorm with their groups and wrote down their ideas at their own pace. This is because when using the videos, they had more time to learn the sentence structures and their abilities on speaking tests were improved because they had more time to apply the learning in classroom. The findings of this study were in line with the previous studies conducted by [22-24] who reported that the use of technology has been proven to be useful in strengthening social and cognitive elements for academic contexts.

For the drawbacks of the use of flipped classroom, the findings were in line with research conducted by McGrath et al. [25] who explained that first time of using a new learning platform might confuse learners and they might not be able to fully take benefits from the tools to do the assignments. This means that a well-designed course and enough guidance and support from the instructors are very important to create an effective flipped classroom [26].

8. Recommendations

First, to make the students experience more active and engaging to the content knowledge in the videos, the interactive teaching videos should be created instead of regular content videos. In addition, the unit videos could have interactive buttons and incorporate quizzes in order to engage learners from the beginning to the end of the content presentation in the videos.

Next, the findings of this study have presented preliminary results for future studies in the fields. The findings from the study showed that the English teaching using flipped classroom could be deployed to enhance Thai learners’ English speaking skill.

Finally, the appropriate and continuous technological support must be provided to learners in order to get them familiar with the technology tools, even though the instructor has to spend time to prepare and arrange them for the learners.

9. References

- [1] Lochana, M. and Deb, G. (2006). Task Based Teaching: Learning English without Tears, http://www.asian-efl-journal.com/Sept_06_ml&gd.php. [access on 26/10/2020].
- [2] Kitjaroonchai, N. (2013). Motivation Toward English Language Learning of Students in Secondary and High Schools in Education Service Area Office 4, Saraburi Province, Thailand. *International Journal of Language and Linguistics*, 1(1), pp. 22-33.
- [3] Thaichay, T. and Sitthitikul, P. (2016). Effects of the Flipped Classroom Instruction on Language Accuracy and Learning Environment: A Case Study of Thai EFL Upper-Secondary School Students. *Rangsit Journal of Educational Studies*, 3(2), pp. 35-64.
- [4] Ur, P. (1996). *A course in language teaching: Practice and theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- [5] Wanich, W. (2014). The relationship between the CLT approach and Thai EFL students' attitudes and motivation in leaning speaking. *Language Education and Acquisition Research Network Journal*, 7(1), pp. 106-124.
- [6] Al Jaser, A. M. (2017). Effectiveness of Using Flipped Classroom Strategy in Academic Achievement and Self-Efficacy among Education Students of Princess Nourah bint Abdulrahman University. *English Language Teaching*, 10(4), pp. 67-77.
- [7] O'Flaherty, J. and Phillips, C. (2015). The use of flipped classrooms in higher education: a scoping review. *Int. Higher Educ.* 25, pp. 85–95.
- [8] Cormier, C. and Voisard, B. (2018). Flipped Classroom in Organic Chemistry Has Significant Effect on Students' Grades. *Frontiers in ICT*, 4, p. 30.
- [9] Herreid, C. and Schiller, N. (2013). Case Studies and the Flipped Classroom. *Journal of College Science Teaching*, 42, pp. 62-66.
- [10] Baeppler, P., Walker, J. D. and Driessen, M. (2014). It's not about seat time: Blending, flipping, and efficiency in active learning classrooms. *Computers & Education*, 78, 227–236.
- [11] Sparks, R. (2011). Flipping the classroom: An empirical study examining student learning. *Journal of Learning in Higher Education*, 9(2), pp. 65-70.
- [12] Horn, M. B. (2013). The transformational potential of flipped classrooms. *Educ. Next* 13, 78–79.
- [13] Kong, S. (2014). Developing information literacy and critical thinking skills through domain knowledge learning in digital classrooms: An experience of practicing flipped classroom strategy. *Computers & Education*, 78, 160-173.
- [14] Tucker, B. (2012). *The flipped classroom*. *Education Next*, 12(1), pp. 82.
- [15] Warter-Perez, N. and Dong, J. (2012). *Flipping the classroom: How to embed inquiry and design projects into a digital engineering lecture*. Proceedings of the American Society of Engineering Education 2012 at California Polytechnic Institute.
- [16] Sergis, S., Sampson, D. G. and Pelliccione, L. (2018). Investigating the impact of Flipped Classroom on students' learning experiences: A Self-Determination Theory approach. *Computers in Human Behavior*, 78, pp. 368-378.

- [17] Bergmann, J. and Sams, A. (2012). Flip your classroom: Reach every student in every class every day. Eugene, OR: International Society for Technology in Education.
- [18] Johnson, L. W. and Renner, J. D. (2012). Effect of the flipped classroom model on a secondary computer applications course: Student and teacher perceptions, questions and student achievement (Unpublished doctoral dissertation). University of Louisville, Louisville, KY.
- [19] McKay, S. L. (2006). *Researching Second Language Classrooms*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- [20] Bailey, K. M. (2005). *Practical English Language Teaching Speaking*. New York McGraw-Hill.
- [21] Ortega, L. (2009, September). *Tasks and technology in language learning: Elective affinities and (dis) encounters*. Plenary delivered at the 3rd international task-based language teaching conference, Lancaster, 13–16.
- [22] Alavi, M., Marakas, G. M. and Yoo, Y. (2002). A Comparative study of distributed learning environments on learning outcomes. *Information Systems Research*, 13, 404–415.
- [23] Murphy, K. L., DePasquale, R. and McNamara, E. (2003). Meaning connections: using technology in primary classrooms. *Young Children on the Web*, 58(6), 1–9.
- [24] Witten, H. (2013). World languages. In J. Bretzmann (Ed.), *Flipped 2.0: Practical strategies for flipping your class* (pp. 265-280). Wiscousin: The Bretzmann Group.
- [25] McGrath, D., Groessler, A., Fink, E., Reidsema, C. and Kavanagh, L. (2017). Technology in the Flipped classroom. In C. Reidsema, L. Kavanagh, R. Hadgraft, & N. Smith (Eds.), *The Flipped Classroom Practice and Practices in Higher Education*. Singapore: Springer Singapore: Imprint: Springer, 37–56.
- [26] Garrison, D. R., Anderson, T. and Archer, W. (2000). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education*, 2, 87–105.

ICAC2021-110200003

The Application of Game-based Learning for Chinese Vocabulary Skill of Thai Grade 8 Students

Fengjuan Li¹ and Nipaporn Chalermnirundorn²

¹M. Ed. in Curriculum and Instruction Program, Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani, 12000, Thailand

²Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani 12000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: li.f61@rsu.ac.th

Abstract

Content The mixed methods study was conducted to examine the effectiveness of Game-based learning (GBL) for improving Thai grade 8 students' learning achievement in Chinese vocabulary skill and to investigate their opinion towards the use of games in Chinese classes. The experiment was conducted in one of bilingual in Bangkok schools among 20 students for over four weeks. The quantitative data was collected through learning achievement tests, including pretest and posttest. The qualitative data was collected from the semi-structured interview and classroom observation.

The results of the learning achievement were analyzed by the Wilcoxon signed rank test, which showed that all the students had improved their scores in posttest as compared to pretest. The mean difference of 6.70 between posttest (13.45) and pretest (6.75) proved that the use of GBL improved the scores of students. In addition, the data collected from the interview and classroom observation showed that students had positive opinions in using games to learn Chinese vocabulary, and the findings revealed that students were engaged in and satisfied to use games in Chinese vocabulary classes. Besides, it had also increased their interest in Chinese learning. Therefore, this study recommends using GBL to learn Chinese vocabulary and enhance students' opinion in Chinese classes.

Keywords: Game-based learning (GBL), Chinese vocabulary, Thai Grade 8 students

1. Introduction

Language is the tool of communication to understand different cultures in different aspects peoples' lives. With the help of language, a profound enrichment of experience in human society can be obtained (High & Lavoie, 2006). Nowadays, there are 7,117 living human languages that are catalogued in the whole world (Campbell & Grondona, 2008). Mandarin Chinese language belongs to Sino-Tibetan languages (Comire, 2009), it also is the largest language with the most native speakers (Lin, 2001). China has over 5,000 years of history, and Chinese characters are developed from the original pictogram to simple Chinese characters (Norman & Jerry, 1988). Later, for the teaching and learning purposes, Hanyu Pinyin, from the Roman spelling system that is a convenient phonetic transcription system, emerged as a common standard in the Chinese language with Latin alphabet (Chang & Wu, 1988).

Language is a bridge media to set up communication among countries and the start of a friendship. Learning the Chinese language is a good way to break the Western stereotype about China.

Despite the trade hampered due to the Cold War, the cultural exchange still has an important place in Thailand, with no sign of stopping. The situation of Chinese language development today cannot achieve remarkable results without the contributions of ethnic Chinese and the Thai Royal Family. H.R.H Princess Maha Chakri Sirindhorn was bestowed with Friendship Medal, which is the highest honor given by the Chinese government to foreigners (Bangkok Post, 2019). The common concept, “China and Thailand are kith and Kin” (中(zhōng)泰(tài)一(yì)家(jiā)亲(qīn)), is not only recognized by both Chinese and Thai officials, and also epitomized the promising prospect of Sino-Thailand friendship (Embassy of The People's Republic of China in The Kingdom of Thailand, 2017).

While the cultural exchange is increasingly strengthened, the higher education from universities and colleges between the two countries has promoted frequent communication and cooperation. Chinese language learning in Thailand could be traced in beginning of the 20th century. In 2005, the Thai Ministry of Education (MOE) signed the cooperation framework with the Chinese National Office (Hanban) to enhance the teaching and learning of the Chinese language in Thailand (Kornphanat, 2016). So far, there have been 15 Confucius Institutes (CIs) and 20 Confucius classrooms (CCs) in Thailand (Peterson, 2017).

To improve Thai students' Chinese vocabulary skills, Chinese teachers may come up with different teaching methods and techniques that would enhance students' learning achievement, engagement and interest. One of the strategies to engage students' attitude and enthusiasm in learning Chinese could be the use of games in the classroom (Nisbet, et al, 2009).

GBL is a student-centred teaching approach. It offers an ideal way to attract students to learn more (Liu & Chu, 2010). In addition, Hasio et al. (2012) have found that GBL not only plays a more active role in the second language learning process, but it makes students learn happily. This approach is gaining learning popularity in primary as a favorite teaching method in the classroom due to its effective motivation and engagement in teaching (Zuo, 2015). The use of games is regarded as a tool to engage students to understand the abstract vocabulary which cannot use translation or pictures as media directly. It could be used in learning from brainstorming, to inspire familiar words and set up the potential vocabulary (Qin, 2015).

Using games to improve students' Chinese Vocabulary learning and interest is supported by a lot of researchers. According to Zhu (2019), GBL method not only helps students have more interest in learning Chinese but also helps them to connect and receive vocabulary easily compare to the traditional teaching approach. Games also switch the learner's attitude in learning Chinese, which helps students to eliminate the fear of difficulties gradually (Nan, 2018). It enhances students' attention and involvement to review and recall the learned vocabulary (Zheng, 2019).

As games improve students' learning outcomes, it is important to choose proper level appropriate games for students. According to Ni (2018), it is important to choose a suitable game for learners. When the game is used in the secondary classroom, the teaching goal should be settled and the lesson should be more focused, at the same time, it should be full with enjoyable, challenging and rewarding activities. The students could acquire important information from games. Further, GBL stirs intellectual curiosity to students, to keep student mind active and be full of creativity.

Among many different game types, the researcher selected four original games and modify them as needed.

时钟表演 (to be a clock) is a game that students would act as the hour hand and minute hand respectively after they hear the time vocabulary. Zeng (2015) has designed it to help students understand and remember the time in Chinese.

According to Peng (2010), “老狼, 老狼几点了? (What time is it, Mr. Wolf?)” is one of the favorite games for students to learn time in Chinese class. The original rule of this game is that one student is chosen to be Mr. Wolf who stands with his back to the rest of the players line up at the opposite end of the play area, and who has a card with the time vocabulary. Then the others call out, WHAT TIME IS IT, MR. WOLF? Mr. Wolf shouts out a time between 1 and 12 o'clock. The number he shouts is the number of steps the players take toward him (for 2 o'clock take 2 steps). Once the players get close to Mr. Wolf, he shouts 12 O'CLOCK! and chases them back to the start line. If a student is caught by Mr. Wolf, that student becomes the next Mr. Wolf.

Chen (2017) used “你来比划, 我来猜 (You perform and I will guess)” to help students learn the sports vocabulary which, received positive feedback and outcome from students. The original game rule is to choose one student to do the performance in front of the classroom and the rest in a group will guess what the Chinese vocabulary it is. Li (2017) has found that students have become more active in engaging in the classroom through this game.

“悄悄话游戏 or 传声筒游戏 (Chinese whisper)” is a game in which players form a line, and the first student comes up with a message from the teacher and whispers it to the ear of the second students in a roll. The last one announces the message after they hear from the entire group. Liu (2018) has mentioned that using this game helps students to pronounce the vocabulary of fruits fluently.

In summary, many researchers have used four games, such as “老狼, 老狼几点了?” “时钟表演”, “你来比划我来猜” and “传声筒”, to help students learn the vocabulary of different themes. Due to its effectiveness, the researcher has decided to use these four games as a medium in the Chinese time vocabulary learning class for Thai students since there are several aforementioned benefits such as students can memorize the vocabulary more easily and are likely to master the vocabulary skill. GBL also can get the students engaged in the class and influence students' attitude. The students have the better achievement after the use of games and learn without any boredom. The researcher expected that using games in the Chinese vocabulary class for Thai grade 8 students would prove fruitful and contribute to a more effective way of teaching Chinese vocabulary as well as yield better learning outcomes and more positive engagement.

2. Objectives of the Research

2.1 To examine the effectiveness of using GBL for improving Thai grade 8 students' learning achievement in Chinese vocabulary skill.

2.2 To investigate Thai grade 8 students' opinion towards using GBL in learning Chinese vocabulary.

3. Scope of the study

3.1 Participants

The research participants included a class of 20 Thai students with mixed genders and mixed ability in the Chinese language. They studied the Chinese course in the first semester of 2020 academic year. They were all grade 8 students with 7 females and 13 males.

3.2 Location of Study

The study was carried out in one of the bilingual schools in Bangkok, Thailand. The school included 13 grades from kindergarten to high school. The school offered two Chinese language classes per week, and the teaching time frame was 50 minutes each.

3.3 Content of the Study

The theme of the lesson was on “Using games to express the vocabulary about time in Chinese” from the standardized textbook of grade 8 Thai students. The games were to be developed based on the content of the text. The students were to play games to acquire the vocabulary and took the tests of related vocabulary. A total of 26 basic words of Chinese vocabulary regarding around time and activities would be taught.

The study was designed using mixed methods that allowed the researcher to figure out the learning outcomes and learning engagement in finding the effectiveness of GBL in grade 8 students. Quantitative data was collected through learning achievement tests. The qualitative data was collected by semi-structured interview and classroom observation. The learning achievement tests included pretest and posttest which were conducted to compare students’ learning achievement before and after using GBL. The semi-structured interview and classroom observation were conducted to figure out students’ opinion by using games to learn Chinese vocabulary. Further, the game was incorporated into the lesson plans and implemented for the study purpose. (See figure 1).

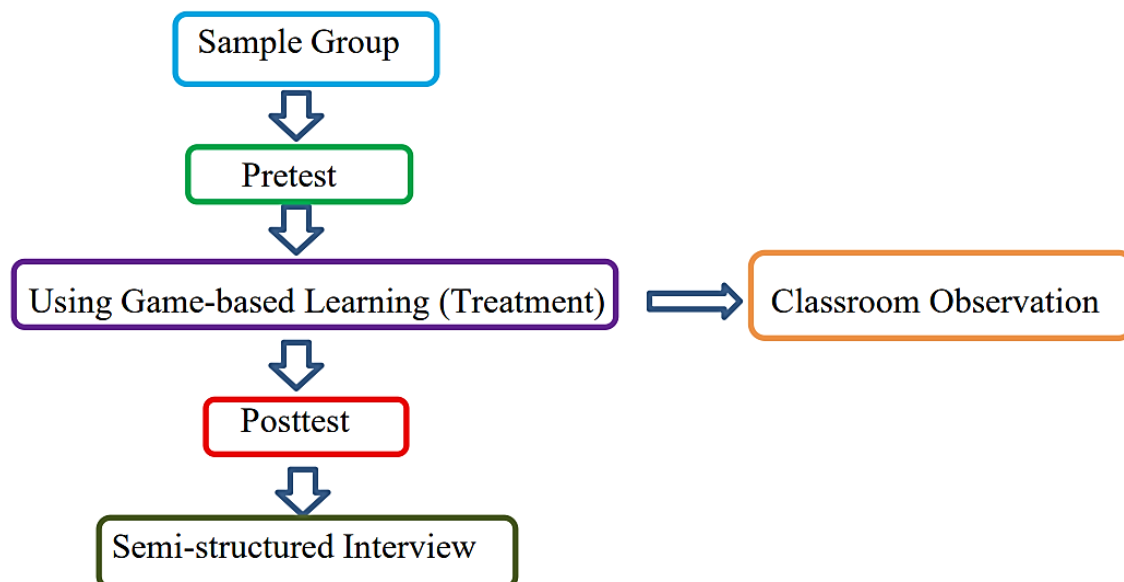

Figure 1 Research Design

4. Research Instruments

The instruments of the study include:

4.1 Lesson plans: four lesson plans of 100 minutes; each lesson was used for 2 sessions (50 minutes/session). Two sessions were taught every week. So, there were altogether 8 sessions (4 weeks).

4.2 Achievement Tests: These were for the scores of pretest and posttest of the participants. The test consisted of 2 parts. Part A was multiple choices and matching, including 6 questions. Part B was a writing test with 4 questions. The pretest was carried out before the treatment and posttest were conducted after the treatment.

4.3 Semi-structured interview: All students were interviewed at the end of study. Semi-structured interview included six questions to discuss what they improved through this study and their opinions of the study.

4.4 Classroom observation: Four sessions (2nd, 4th, 6th and 8th) were observed by a peer teacher during the session and collected qualitative data to examine the effectiveness of GBL in enhancing CFL grade 8 Thai students' Chinese vocabulary acquisition skills.

5. Data analysis

5.1 Data Analysis of Pretest and Posttest

The prime objective of the research was to examine the learning achievement of grade 8 students in Chinese vocabulary before and after using GBL. The quantitative data were analyzed using the Wilcoxon signed-rank test with a total of 20 students who took part in the study.

Table 1 The Comparison between Pretest and Posttest scores of the sample group

Test	N	Mean	Mean Difference	Standard Deviation	Sig. (2-tailed)
Pretest	20	6.75	13.45-6.75=6.70	3.007	.000
Posttest	20	13.45		5.549	

Significance level (p): < 0.05-significant

Table1 showed the mean and SD of the pretest and posttest scores before and after the use of GBL, and the scores were analyzed by using the Wilcoxon signed rank test. The pretest mean score was 6.75 and the posttest mean score was 13.45, with the mean difference of 6.70. The standard deviations were 3.007 and 5.549 of the pretest and posttest respectively. None of the participants had negative rank (N=0). The Positive rank showed N=20, which indicated that every student had improved their scores in the posttest as compared to pretest. The Sig. value was .01, which proved the result was statistically significant.

6. Results

6.1 Semi-structured Interview

The interview was carried out at the end of the study with all participants, which consisted 20 Thai grade 8 students. For protecting the privacy of the research participants, they were numbered as student 1 (S1), student 2 (S1), student 3 (S1) and so on. The students were allowed to speak in the language they felt comfortable to share their opinions on the study. The data were analyzed by using thematic analysis where each participant was interviewed with 5 open-ended questions. The response of students was audio recorded and translated into English. The results of the analysis were described below.

Question 1: How did you feel about learning Chinese vocabulary by using games?

It was found that almost all participants preferred to learn Chinese vocabulary by using games. Interest was the predominant emotion which actuated students to learn Chinese vocabulary more enthusiastically. They were not humdrum and enjoyed the classes through games. Moreover, GBL made learning easy, which encouraged them to learn and be engaged in the games.

"I felt happy because it was very interesting. I used to find Chinese a bit wearing and couldn't focus on study very well but this time I did enjoy Chinese classes."

“I felt it is pretty fun. I used to be afraid of my friends might laugh at me when I spoke in Chinese but this time my friends not only aid me in speaking but also encourage me, which give me more confidence.”

Question 2: Did you enjoy the lesson by using the game to learn Chinese vocabulary with teamwork?

All participants stated that they enjoyed the Chinese vocabulary class through GBL. All students confirmed that it helped them to enhance their vocabulary skill and speaking ability. Some students enjoyed playing and learning with friends because they felt happy, relaxed and comfortable; some felt cheerful because they had effective cooperation, and others felt it was worth spending time on learning with friends to make it fun and memorable.

“Yes, I enjoyed it a lot. Especially, I found the different strengths from others, which made me learn a lot from my friends. Besides, my friends helped me how to pronounce and remember some vocabulary.”

Question 3 : Which game in the class did you like the most? Explain please.

There were four games used in this study: 1) “To be a clock”- 身体时钟 ; 2) “What time is it, Mr. Wolf?”-老狼老狼,几点了?; 3) “You perform and I will guess”- 你来比划, 我来猜 ; 4) “Chinese whisper”-传声筒. It was found “What time is it, Mr. Wolf?” and “You perform and I will guess” were well-loved games, which made some students laugh a lot and given others a sense of achievement. Two students thought “To be a clock” was fun because it helped them to practice their listening skill and to master vocabulary about the time exactly. Four students thought Chinese whisper was a challenge for them, which was hard to recognize the correct words but still full of fun. Although all students enjoyed playing games in class, two students said they preferred to play games on Apps or online, such as Kahoot.

Table 2 Distribution of Participants’ Responses of Favorite Games

Games	To be a clock	What time is it, Mr. Wolf?	You perform and I will guess	Chinese whisper	Others
Number	6	2	6	4	2

“The game (What time is it, Mr. Wolf?) brought laughter to us. It requires good listening and fast reactions.”

“The game (You perform and I will guess) helped me perform in public bravely and practiced the vocabulary about the school-day activities.”

Question 4: Did you think it was helpful for your Chinese vocabulary learning by using games? How?

Most students during the interview shared the use of games helped them improve their vocabulary and speaking skills in Chinese. According to students’ opinions, if games were constantly used, it would improve their listening and speaking in Chinese classes. GBL created an active classroom atmosphere, so that it invoked the students learning initiative and led them to have the better understanding of Chinese vocabulary.

“Yes. Before I didn’t participate in many in-class activities, but now, by using games I can easily remember the numbers, clock, minutes and second.”

“Yes, it helped me to focus on study more easily. Furthermore, I can recognize some Chinese characters without Pinyin, which is a big progress.”

Question 5: Did you expect the next Chinese lesson learning by games?

The results from the interview indicated that the four type games were favoured by students in Chinese vocabulary classes so that they were expecting more games in the next classes. During Chinese language classes, the students enjoyed immensely in games that aroused their interests. Games connected the association between learning a language from the books and the use in the real situation. This was the main purpose for students to acquire a language through a taste of games.

“Yes. It is no doubt that games provide a relaxing, engage and interesting learning environment for me to practice Chinese.”

“Yes. Playing games in Chinese classes is the better method to help me understand Chinese vocabulary and remember them profoundly.”

6.2 Classroom observations by the peer teacher

The classroom observation was conducted by a peer teacher at the end of the study to explore the performance and behavior of students in the class. The data were mainly analyzed for the students’ opinion using three criteria, student behavior engagement, emotional engagement and cognitive engagement. It showed that students took an active part in the class and had a positive attitude in the Chinese vocabulary class of Thai grade 8 students.

- The lesson objectives of observation (Theme 1)
- Instructor observed notes (Theme 2)
- Students’ attitude observed notes (Theme 3)
- Suggestions and recommendations (Theme 4)

Theme 1 The lesson objectives of observation

By the vocabulary of lesson 4 and lesson 5 from Experiencing Chinese of secondary series 2, the peer teacher observed the lesson objectives of each class as the first thing. Furthermore, it was also observed whether the game was related to the lesson objectives or not.

Theme 2 Instructor observed notes

At this part, the peer teacher had to observe the teachers’ behavior and teaching ability in the classroom; for example, conveying information to students clearly or not. Students’ behavior was observed as well. One aim of observation was to promote the quality of teachers’ teaching and develop the learning ability of students. To meet students’ needs, it also was helpful for teachers to shift gears immediately when students proved more or less proficient at the game time than expected.

Theme 3 Students’ opinion observed notes

Almost all students made full use of the advantage of teamwork to train spelling ability; b) Students started to ask the company for help to pronounce the vocabulary; c) Students asked questions imitatively during the games.

a) Students were engaged in the games positively. b) Some students showed their hyper-excited feeling to take part in the games.

a) Some students were able to create new vocabulary and phrases according to the learned knowledge. b) Few students had difficulty in listening to Chinese vocabulary with time.

Theme 4 Suggestions and recommendation

The effects of suggestions and recommendations were analyzed to find out the issues of teaching and promote teachers' quality and to facilitate an excellent teaching atmosphere for students. Last but not least, games helped promote students' learning achievement.

7. Conclusion and Discussion

7.1 Conclusion

The objectives of this study were to examine the effectiveness of the GBL for improving Thai grade 8 students' learning achievement in Chinese vocabulary skill, and to investigate they're towards using GBL in learning Chinese vocabulary. The quantitative data were collected through pretest and posttest, as well as the qualitative data were collected with the semi-structured interview and classroom observation to answer the research questions. The following conclusions were drawn after analyzing the data collected through thematic analysis methods.

The researcher concluded that there was significant progress in the learning achievement of grade 8 Thai students when GBL was implemented in Chinese vocabulary class. This proves that GBL was found to be effective in learning Chinese vocabulary. Hence, the first research question and the hypothesis (H-The use of GBL would improve grade 8 Thai students' learning achievement in Chinese vocabulary skill) was ascertained.

The result of the interview indicated that most students preferred to have GBL in Chinese vocabulary class than the traditional style of teacher's instruction and rote learning. GBL promoted learning with fun, which motivated students to learn Chinese vocabulary and remarkably increased their learning ability. Students pointed out that GBL drew them to the class and they felt motivated in learning Chinese vocabulary.

Thematic analysis was used to analyze classroom observation responses. The whole class was observed, including the teachers' teaching progress and students' behavior, emotional and cognitive engagement. Most of the students were observed that they were enjoying in the class; some of the students had a good performance in listening and speaking Chinese vocabulary, and only a few were distracted by others.

However, according to the data obtained from the classroom observation, the use of GBL was evidently effective in learning Chinese vocabulary for grade 8 Thai students.

7.2 Discussion

The study supported that using games could help increase students' outcome on academic achievement in Chinese vocabulary. These findings corresponded with the findings of Qin (2014). The research reported that the scores of the students who were taught using GBL were better than the students who were taught in the traditional method. Zhu (2019) mentioned that GBL could be used by high school students to improve Chinese language learning skill. Through GBL, students not only reduced the difficulty of learning the Chinese language but also paid extra attention to the class so that they obtained the better score (Zheng, 2019).

It is necessary for students to connect prior knowledge to the new vocabulary during GBL. The game "To be a clock-时钟表演" helped students to recall the vocabulary of numbers and memory the new vocabulary of time (Zeng, 2015). "What time is it, Mr. Wolf? -老狼, 老狼, 几点了?" helped to practice the vocabulary of time, and use them into the sentence and dialogue (Li, 2013). The third one "You perform and I will guess-你来比划, 我来猜" is a type of game with communication, which emphasized body language and vocabulary. It helped students to review and gasp vocabulary (Chen, 2017).

Li (2018) reported that “Chinese whisper- 悄悄话游戏” helped students to find out the place of articulation and improve their pronunciation ability. Therefore, the four games used by the researcher in Chinese vocabulary class had positive effects on students’ academic outcome.

The semi-structured interview was implemented at the end of the study to find out the students’ opinion towards using GBL in Chinese vocabulary class. The data showed that GBL had a positive impact on students’ motivation, interesting, engagement, interaction and learning achievement.

These findings were consistent with the finding of Freitas (2013). It stated that GBL was a good way to engage the students in learning in the second language. According to the interview, all the students asserted that they could memorize the vocabulary when they were in a happy and relaxed environment. GBL required the students to engage in the class and focus on the vocabulary to complete the game. This finding was also supported by Ni (2018) indicated that the use of GBL involved student into the class activity.

Cooperation was a vital component that contributed to a successful class with student engagement and better learning outcome. Most of the students confirmed that they preferred to play games and study with their friends. Also, they found that sharing and discussing the questions were the basis of learning with fun as well as helping each other and participating in the class with friends. The finding was in line with the finding by Bai (2019), which pointed out that the students could raise their confidence when they worked in a team.

Since the students felt GBL was helpful for them to learn Chinese vocabulary, they were not afraid of the error of speaking even if they could not remember vocabulary properly. It proved that the finding was similar with the Monitor hypothesis of Gass and Selinker (1994). GBL helped teachers to guide the student to practice Chinese vocabulary and led them to use into communication. Besides, GBL helped the student to reconstruct the vocabulary system they had and created more meaningful knowledge when they had to use (Xing, 2019).

According to the classroom observation, students were involved in an initiative learning, which was supported by the findings of Fredricks, Blumenfeld and Pairs (2004). GBL could change the behavior of learners who rejected to learn at first because of its difficult but turned out be easier for them when they started learning with games. Ren (2018) reported that GBL was useful to manage students’ behavior in the class.

It was found that all the students felt happy when they played games in the class. Students’ positive emotions helped influence learning. They kept on learning as they felt comfortable. The finding was similar to the discovery of Zeng (2006). When observing the student reactions in the class, it was clearly seen that they were interested to play those games. Likewise, another study also reported the same result of students having an interest to learn Chinese (Zhu, 2017).

8. Recommendations

This study was implemented to find out GBL in Chinese vocabulary learning of Thai Grade 8 students. Following recommendations have been made for the benefits of Chinese teachers and educators from all over the world.

1) GBL should be used in the classes to improve students’ learning achievement and motivation, and Chinese language teachers are recommended to use the four games with the different topics.

2) Teachers also can use the same pattern as the four games to other subjects and other vocabulary topics (e.g., Jobs, sports, place, and weather).

3) When using these four games to teach or practice Chinese vocabulary, teachers should make the students understand Pinyin and review the previous vocabulary before playing the games, so that students could easily understand, recall and speak out the vocabulary more effectively.

9. Recommendations for further studies

1) This study was limited to 20 students in grade 8. For further research, researchers with different grade levels and a larger sample size could be helpful to get more information.

2) GBL was found to be effective in the listening skills and spoken skills, then, this study could be brought into the listening class or speaking class as well.

3) Since the study connected the vocabulary of time with the two different games, so further research could explore other types of games to learn the vocabulary of the time.

4) The study was carried out with grade 8 Thai students. Some of them understood Chinese Pinyin so it may not be possible to generalize the findings reported with other Thai students who never studied Chinese. Hence, further study is required for the teacher to know the students' level so that he/she can choose suitable games for teaching and learning.

10. References

- [1] Bangkok Post. (2019). China gives Princess top award. Retrieved from <https://www.bangkokpost.com/thailand/general/1761249/china-gives-princess-top-award>
- [2] Bai Ruijuan. (2019). 游戏教学法在韩国初中生汉语课堂中的应用研究. (Master's thesis, Shaan Xi Normal University). Retrieved from: <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202001&filename=1019220918.nh>
- [3] Campbell, L., & Grondona, V. (2008). Ethnologue: Languages of the world. *Language*, 84(3), 636-641.
- [4] Chang, C. C., & Wu, H. C. (1988). A fast Chinese character accessing technique using mandarin phonetic transcriptions. In *Intelligent Chinese Language Pattern and Speech Processing* (pp. 105-137).
- [5] Chen Yanhua. (2017). 综艺节目中的游戏在对外汉语教学中的应用. *Course Education Research*, (43), 33.
- [6] Chen, H. X. (2016). A Study on Elementary Chinese Vocabulary Teaching in Thailand—Based on Research of Thailand Nonthaburi Province (Doctoral dissertation, Master's thesis, Soochow university.in Chinese).
- [7] Comrie, B. (Ed.). (2009). *The world's major languages*. Routledge.
- [8] De Freitas, S., Ott, M., Popescu, M. M., & Stanescu, I. (Eds.). (2013). *New pedagogical approaches in game enhanced learning: Curriculum integration*. Information Science Reference.
- [9] Embassy of the People's Republic of China in The Kingdom Thailand. (2017). *Chinese Ambassador Lyu Jian Presented the Copy of the Letter of Credence*. Retrieved from: <http://www.chinaembassy.or.th/eng/dszl/dshd/t1488191.htm>
- [10] Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of educational research*, 74(1), 59-109.

- [11] Gass, S. M., & Selinker, L. (1994). 1994: Second language acquisition: an introductory course. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- [12] Hanban. (2017). Five Years of Sheer Endeavour: What Data Says about. *Confucius Institute Headquarters (2012-2017)* Retrieved from: http://english.hanban.org/article/2017-10/26/content_703508.htm
- [13] High, J. C., & Lavoie, D. (Eds.). (2006). *Humane economics: essays in honor of Don Lavoie* (Vol. 6). Edward Elgar Publishing.
- [14] Howatt, R.P.A & Richard Smith. (2014). The History of teaching English as a foreign Language, from British and European Perspective, *Language & History*, 57(1), 75-95.
- [15] Kornphanat, T. (2016). Culture and commerce: China's soft power in Thailand. *International Journal of China Studies*, 7(2), 151.
- [16] Li Xinke. (2013). The Game design of the book Experiencing Chinese for Elementary School student (1-6). (Master's thesis, Hebei Normal University).
- [17] Li Yaping. (2018). The Research of the application of Game Teaching Method in the Initial Chinese Vocabulary Teaching in Thailand- Based on Pariyatransan School. (Master's thesis, Central China Normal University).
- [18] Lin, H. (2001). *A grammar of Mandarin Chinese* (Vol. 344). Munich, Germany: Lincom Europa.
- [19] Li Miaolin. (2017). Using games methods to learn Chinese for middle school boys in South Korean. (Master's thesis, Xi'an International Studies University).
- [20] Liu Xinyue. (2018). The application of the game teaching method in vocabulary teaching at the primary stage of TCFL—Take the Sornthipaya school of Buriram in Thailand as an example. (Nei Meng Gu Normal University). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201802&filename=1018236191.nh>
- [21] Lu Junfeng. (2014). The Practical Use on How to Apply Games While Teaching Chinese Vocabulary to Overseas Chinese Learners: A Study Based on the National Eleven Senior High School in Bandung, Indonesia. (Master's thesis, Guang Dong University of Foreign Studies). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201702&filename=1015008946.nh>
- [22] Ni Xianshu. (2018). The Application of Game Teaching Method in Chinese Language Teaching of Thailand Middle Schools. (Master's thesis, Guang Xi University). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201802&filename=1018132736.nh>
- [23] Nisbet, S., & Williams, A. (2009). Improving Students' Attitudes to Chance with Games and Activities. *Australian Mathematics Teacher*, 65(3), 25-37.
- [24] Norman, Jerry (1988). *Chinese*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-29653-3.
- [25] Peng Xiaohui. (2010). 游戏教学法在零起点汉语口语课堂的运用。 (Master's Thesis, Fu Dan University). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD2012&filename=1011195456.nh>
- [26] Peterson, R. (2017). Outsourced to China: Confucius Institutes and Soft Power in American Higher Education. A Report by the National Association of Scholars. National Association of Scholars. 221 Witherspoon Street 2nd Floor, Princeton, NJ 08542-3215.

- [27] Qin Yingying. (2015). The analysis of the application of game teaching method in the initial Chinese vocabulary teaching based on quasi-experiment data of Grade Eight Students of Sriprachan Mathipramuk School. (Master's Thesis, Guang Xi University)
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201601&filename=1015441072.nh>
- [28] Ren Shijie. (2018). Application of Game Teaching Method in Thailand's Junior School in Chinese Teaching. (Master's Thesis, Yun Nan University) .
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202001&filename=1018251402.nh>
- [29] Ren Xiaoxun. (2017). 对外汉语口语课的游戏教学研究. (Master's Thesis, Shan Dong Normal University) . <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201801&filename=1017236745.nh>
- [30] Xing Beibei. (2019). Game teaching method in the primary Chinese Spoken Chinese applied research in teaching (Master's thesis, Har Bin Normal University) .
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201902&filename=1019145255.nh>
- [31] Zeng Bingjie. (2015). Game Teaching Method Used For Teaching Time Nouns For Teaching Chinese As A Foreign Language——Target At Thai School Students. (Master's thesis, Hunan Normal University).
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201601&filename=1015388004.nh>
- [32] Zeng Jian. (2006). Using games in the SLA and Teaching. *Journal of Hubei TV University*. 2011, 123-124. (Doctoral dissertation).
- [33] Zhang Xun. (2009). 试论泰国汉语词汇教学策略 (Master's thesis, Jinan University).
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD2009&filename=2009108405.nh>
- [34] Zheng Rijie. (2019). The Application of Game Teaching Method in Primary Chinese Teaching in Thailand. (Master's Thesis, Harbin Normal University) .
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201902&filename=1019145249.nh>
- [35] Zhu Hong. (2019). The application of Game Teaching Method in Chinese classroom Teaching in Thai Middle Schools——taking Hatyai Commercial and Technological College and Srinakorn Foundation School as examples. (Jiang Xi University) .
<https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD202001&filename=1019112357.nh>
- [36] Zhu Hong. (2019). The study of Game-based learning in the classroom of non-Chinese major in Ching Rai Rajabhat University (Guang Xi University for Nationalities). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201801&filename=1017074088.nh>
- [37] Zuo Fan. (2015). The study of Game Designs in Chinese Vocabulary Teaching-Based on Chanthaburi Technical College of Thailand. (Master's thesis, Guang Xi Normal University). <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbname=CMFD201601&filename=1015409101.nh>

ICAC2021-110200004

The Use of Situational Teaching Method in Learning Chinese Speaking Skill of Grade 8 Thai Students

Yifan Jiang¹ and Nippaporn Chalermnirundorn²

¹ M. Ed. in Curriculum and Instruction Program, Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani, 12000, Thailand

² Suryadhep Teachers College, Rangsit University, Pathum Thani 12000, Thailand
*Corresponding Author: E-mail: yifan.j62@rsu.ac.th

Abstract

The objectives of this study were to (1) examine the effectiveness of Situational Teaching Method (STM) on grade 8 Thai students' Chinese speaking skill achievement and (2) investigate grade 8 Thai students' satisfaction towards the use of the STM in learning Chinese speaking skill. This mixed method study involved 17 grade 8 Thai students. Each of four lesson plans of 100 minutes was administered for two sessions with the time limit of 50 minutes per session. The participants attended 8 sessions; one session per week to learn how to use situational teaching method for Chinese speaking skill.

The researcher collected the quantitative data through pre-test and post-test and the qualitative data through classroom observation (CO) and a semi-structured interview. Mean, standard deviation and T-test were applied for quantitative data analysis. The mean scores of pre-test and post-test were 1.71 and 3.18 respectively, resulting in the mean difference of 1.41. The significant value was 0.001 which indicated that the result was statistically significant. The qualitative data were analyzed using content analysis. The result showed that the application of situational teaching method helped enhance grade 8 Thai students speaking skill as well as their satisfaction in learning.

Keywords: Situational teaching method, Chinese speaking skill, Grade 8 Students

1. Introduction

Entering the 21st century, the economy of China has developed rapidly. The comprehensive national strength has promoted largely. With the deepening of economic globalization, the wave of "Chinese fever" has been spreading all over the world; more and more Chinese-culture lovers begin to learn Chinese. So far, 47,000 full-time and part-time teachers and 1.86 million students with various academic backgrounds are enrolled in Confucius institutes. Various cultural activities are held by Confucius institutes. In the whole year, it has attracted approximately 13 million people around the world (Hanban, 2018).

In 2013, China put forward the "Belt and Road" policy. Economy and culture communication between China and its neighbor Southeast Asia have become much closer, especially with Thailand. In terms of trade, China has been Thailand's largest trading partner since 2013. In 2018, the bilateral trade amount reached \$87.5 billion. In terms of tourism, the number of Chinese tourists has taken the first place for so many years. In 2018, the number of Chinese tourists to Thailand exceeded 10 million for the

first time, accounting for about 28 percent of the total number of foreign tourists to Thailand (Fan, 2019). The cooperation between China and Thailand has apparently promoted the development of Chinese language education in Thailand.

Due to the encouragement and policy supporting of Thai government, Chinese language education has developed rapidly in Thailand. According to the Confucius institute, by the end of 2017, more than 3,000 primary and secondary schools in Thailand have offered Chinese language courses and there are more than one million people are studying Chinese (The western journal, 2019).

Despite the increasing number of Chinese courses, teachers and learners in Thailand, the achievements in Chinese skills are not obvious, especially in speaking. Speaking skill is an important part of language which plays a more direct communicative role in a modern society. Khamkhien (2010) also believes that speaking is a crucial part of second language learning and teaching. It is a comprehensive ability which contains pronunciation, vocabulary and language organization. The investigation of Sun (2016) shows that the Chinese learners in Thailand need more speaking skills than reading skills or writing skills.

To fulfill this gap, Situational Teaching Method can be an alternative effective pedagogy to create an environment which helps enhance students' participation. According to Zhou (2016), Situational Teaching Method (STM) is also called Audio-Visual Teaching Method, which is combining vision and hearing together. This method is context-centered and makes full use of gestures, pictures, slides, multi-media, courseware and other teaching tools to create situations and cultivate students' listening and speaking ability. To make it easier, STM means that the teacher deliberately takes some measures to create some emotion and special environment for the students in Chinese class.

By applying STM, teachers can create a realistic environment for students in a non-target language environment. In other words, teachers can use different types of the situation setting according to different teaching topics flexibly. STM is student-centered; students can practice vocabulary, word order, expression, and improve their language organization ability through a variety of activities such as role-play, games, etc. The STM is based on the constructivism theory. Teachers stimulate an actual situation for the students, so that the students can play a leading role and actively use the knowledge to build a new and effective cognition (Zhang, 2015).

As mentioned above, the application of STM in teaching the Chinese language may prove fruitful as well as the learning the Chinese language will infiltrate into students' daily life effectively. With all mentioned in this section, the researcher aims to investigate the effect of STM in the teaching grade 8 Thai students' Chinese speaking and also to encourage students to learn and enhance their satisfaction in learning the Chinese speaking skill. The researcher also hopes that this study may yield a lot of benefits to all stakeholders in teaching and learning Chinese as a foreign language.

2. Objectives of the Research

1. To examine the effectiveness of STM on grade 8 Thai students' Chinese speaking skill achievement.
2. To investigate grade 8 Thai students' satisfaction towards the use of the STM in learning Chinese speaking skills.

3. Scope of Study

3.1 Location of the study

The study was conducted at a private school in Bangkok with only one Chinese class of grade 8. The total of 17 students in the class was selected as the research participants. This school consisted of students from kindergarten to grade 12. All students in all levels are required to study Chinese in this school.

3.2 Participants

Since there was only one class of grade 8 in the school setting; therefore, this study included merely one class of 17 students. The participants were around 13 to 14 years old with mixed genders and Chinese background abilities.

3.3 Research Methodology

This research was considered as a quasi-experimental design since there was only one class of grade 8 Thai students in the chosen research school. The pre-test and post-test intervention were employed to collect quantitative data to determine students' learning achievement. For qualitative data, this was garnered through classroom observation of students' learning behaviors and semi-structured interview to identify students' learning satisfaction. Figure 1 below describes the research design of the study.

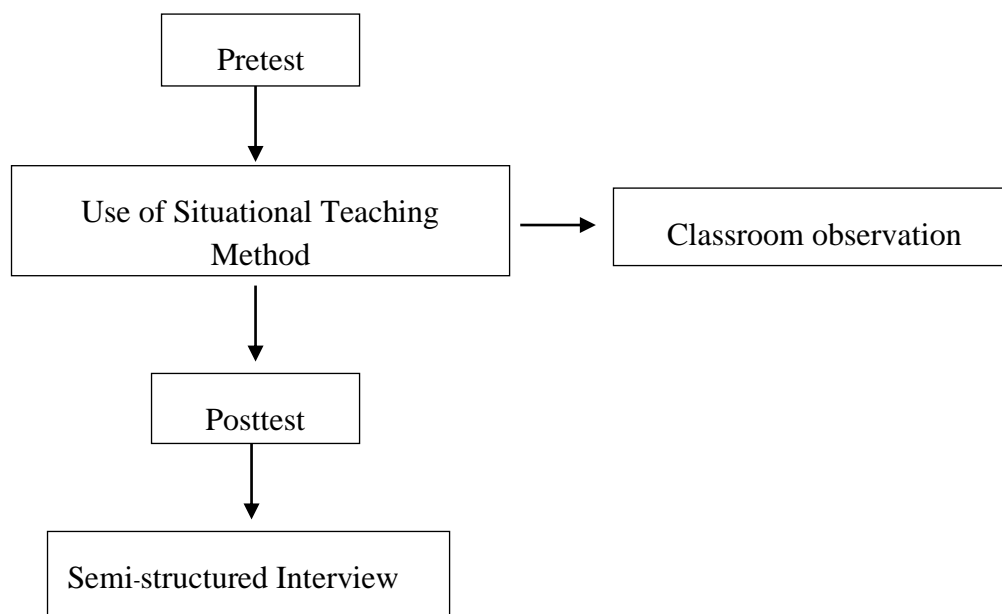

Figure 1 Research Design

4. Research Instruments

The instruments of the study include:

1. Lesson plans: six lesson plans of 100 minutes; each lesson was used for 2 sessions (50minutes/session). One session was taught every week. So, there were altogether 12 sessions (6 weeks).

2. Achievement Tests: These were for the scores of pre-test and post-test of the students. The test consisted 3 parts; Part 1 was a reading test, including 9 questions. Part 2 was a describing test, including 4 questions. Part 3 was activities test, including 2 questions. The pre-test was carried out before the treatment and post-test was conducted after the treatment.

3. Semi-structured interview: All students were interviewed at the end of study. Semi-structured interview included five questions to discuss what skill they enhanced through this study as well as their satisfaction in learning Chinese.

4. Classroom observation: Two sessions (2nd and 5th) were observed by a peer teacher during the session and the qualitative data were collected to examine effectiveness of using Situational Teaching Method in enhancing grade 8 Thai students' Chinese speaking skills.

5. Data Analysis

5.1 Data Analysis of Pre-test and Post-test

The first overarching objective of the study was to examine the effectiveness of STM on grade 8 Thai students' Chinese speaking skill achievement. To ascertain the students' learning achievement, pre-test and post-test were administered before and after the intervention of Situational Teaching Method. In order to identify the discrepancy between learning achievement scores of the participants in the pre-test and post-test, a descriptive statistical analysis was applied.

Table 1 Comparison of the pre-test and the post-test scores of the sample group

Pre-test		Post-test		Mean Difference	T	Sig. (2-tailed)
Mean	SD	Mean	SD			
1.71	0.547	3.18	0.586	3.18-1.71 =1.47	-10.438	.001

Significance level (p): < 0.05-significant

In Table 1, the scores of the students' pre-test and post-test were analyzed by being compared in terms of mean, standard deviation (SD), T-test and significance value. The pre-test and post-test mean scores of the target group were 1.71 and 3.18 respectively. The statistically significant difference between the mean scores of the pre-test and post-test was 1.47. The mean score of the post-test was significantly higher than that of the pre-test. A high mean score of the post-test indicated the effectiveness of Situational Teaching Method in enhancing students' Chinese speaking skills. And the significant value was .001 which indicated the result was statistically significant. Figure 2 below presents the aforementioned results of two mean scores.

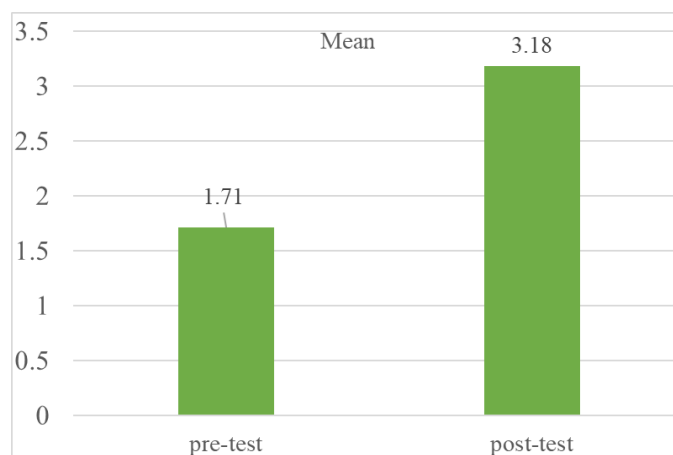

Figure 2 Comparison of means between pre-test and post-test

6. Results

6.1 Classroom Observations by the peer teacher

The responses obtained from the peer teacher's observation can be presented into the thematic categories as follows.

- Teaching process (Theme 1)
- Interaction styles (Theme 2)
- Students' participation (Theme 3)

Theme 1 Teaching process

As mentioned earlier, the peer teacher observed two sessions of the class. After comparing the two sessions of the observations, the peer observers gave the responses regarding the lesson introduction, clear explanation and communication of vocabulary and phrases in the teaching process designed by teachers. The following is an excerpt from a peer teacher.

“The course was imported according to different topics. There were pictures and objects. The course content was very intuitive.”

“The teaching process was designed in accordance with the students' learning level, not too simple, not too difficult, but reasonable and fluent.”

Theme 2: Interaction styles

At the very beginning, some students were still in a passive state of answering questions. The peer teachers noticed that they proposed that the interaction between teachers and students in class could be through question and answer. Also, the interaction between students could let them choose the different ways to interact with one another and this would enhance their enthusiasm for interaction. Here the peer teacher noted that:

“Students had been able to break free from the traditional classroom, not only could actively interact with the teachers, but also with students; the classroom atmosphere was active.”

Therefore, the above excerpts supported that the Situational Teaching Method revealed the effectiveness on Chinese speaking of grade8 Thai students' satisfaction.

Theme 3 Students' participation

Through the classroom observation, students were not only active in the process of using Situational Teaching Method, but also actively participated in various activities organized by teachers and performed well in the activities. Here the peer teacher noted that:

“At the beginning, students didn't understand the teaching method and would not take the initiative to participate, but after they kept adapting to the teacher's teaching method, and their learning enthusiasm increased and students actively participated.”

Therefore, peer teachers proposed that Situational Teaching Method could not only promote students' participation in class, but also enhance students' confidence and improve their Chinese ability.

6.2 Semi-structured Interview

Qualitative data was collected mainly through semi-structured interview. At the end of the study, 17 grade 8 Thai students were interviewed (one by one). The researcher summarized the semi-structured interviews as follows

1. Did you enjoy the class? Which lesson? Why?

According to the students' responses, all students enjoyed the class. They liked to import textbook knowledge in the way of situational teaching which was more interesting.

2. How did you feel about using Situational Teaching Method in learning Chinese speaking skills?

According to the results of students' interview, most students felt that Situational Teaching Method was very useful to improve their Chinese speaking skill. It was not only interesting but also helped enhance the interaction with the teacher and the classmates.

3. Which part did you like or dislike the most in our class? Why? Why not?

In the interview responses, students really enjoyed the classroom teaching and activities. They liked the classroom in the way of situational teaching was utilized. Most of the students liked the physical display and role-play. The physical display allowed the students to participate in the classroom more actively and made them feel like participating more during the class time. Through role-play, it allowed them to play freely and have more opportunities to show their Chinese speaking skill.

4. Did you find situational teaching method interesting? Why?

The students all agreed that the Situational Teaching Method was very interesting and attracted their attention well.

5. How did you think about the atmosphere while our class was conducted?

According to the results of the interview in this question, most of the students thought that the learning and classroom atmospheres were relaxing, interesting and highly interactive.

Therefore, this study showed that in the Situational Teaching Method, students could not only cultivate their ability of word formation and sentence formation in a specific environment, but also integrate textbook knowledge into their life. Only when students' interest in learning was improved, they would speak more actively, and their Chinese speaking would subsequently be improved in practice.

7. Conclusion and Discussion

7.1 Conclusion

This study was a quasi-experimental study with a group of participants of 17 and the conclusions were developed based on the following two research questions:

1) Would Situational Teaching Method help enhance grade 8 Thai students' Chinese speaking skill achievement?

2) What was grade 8 Thai students' satisfaction after using Situational Teaching Method in learning Chinese speaking skills?

The data were collected and analyzed from pretest and posttest results, classroom observation and semi-structured interview.

The researcher adopted the results of the achievement test (pretest and posttest) to answer the first question. To compare the means scores between pretest and posttest, the mean value and standard deviation of the post-test scores were remarkably higher than those of the pre-test with $P \leq 0.05$. These evidently proved that the participants improved after being given the Situational Teaching Method treatment. It can be seen as an effective method to assist students enhance their Chinese speaking skill achievement.

The researcher used the classroom observation and semi-structured interview analysis to answer the second question concerning the students' learning satisfaction. To sum up, in the classroom observation, the teacher's evaluation was at a good level, which proved that the research was good in the organization and procedure. For the semi-structured interview, the students' satisfaction through the interview was positive, which proved that the students in this research had a high degree of satisfaction with the teaching method. The results of classroom observation and semi-structured interview were positive. The peer's teacher and all the participants showed positive attitudes towards the use of STM. They were satisfied with the given lessons and well-organized classroom.

7.2 Discussion

This research discussion mainly focuses on two research objectives.

Research objective one, to examine the effectiveness of STM on grade 8 Thai students' Chinese speaking skill achievement.

The results of this study were consistent with Ma's ((2014) study of improving students' Chinese speaking skill through situational teaching. According to the study, it was easier to improve students' Chinese speaking skill by integrating life situations into classroom learning. After a period of learning, vocabulary, pronunciation, fluency and comprehension of speech would be significantly improved.

Research objective two, to investigate grade 8 Thai students' satisfaction towards the use of STM in learning Chinese speaking skills.

The semi-structured interview was carried out at the end of the study to find the students' satisfaction towards the use of Situational Teaching Methods to improve Chinese speaking skill.

According to the results of the interview, all students thought that the course was interesting and happy. This learning method was better than the traditional learning method because it required students to actively participate in the classroom. The responses like, "Classes are very interesting. I am not passively learning. My classmates are very active." were shared by most students during the interview. This result was supported by Lu (2011) who reported that students learned Chinese more effectively in a relaxed and pleasant atmosphere. The interaction between teachers and students were more frequent when the communication process was smoother and more effective and students' learning enthusiasm and interest in Chinese are also increasing simultaneously.

8. Recommendations

According to the design and research of this study, some suggestions were put forward for the STM to improve Chinese speaking skill:

1) Before setting up a situation, teachers need to be familiar with the textbooks, teaching content, carefully investigate the learners' cultural background, existing knowledge structure level, interests, hobbies, and learning purposes, etc.

2) In teaching, the setting of the situation should appear hierarchically and orderly in each lesson.

3) For difficult language knowledge, teachers should try to use relatively simple scenes to help students understand and master, or use visual and auditory scenes such as pictures and videos to help students understand.

9. Recommendations for further studies

Situational teaching is not only limited in improving Chinese speaking skill but also can be adopted to improve other language skills or even to draw inferences from one another, to transfer to other subjects. When using STM, pay attention: when students start learning Chinese, they imitate first and then apply them to similar situations. Once they are far away from familiar situations. It is easy to make mistakes or unable to express. Therefore, when designing a scenario, focus more on controlling the amount of new words, minimize the appearance of vocabulary, sentence patterns that students have not learned and provide more contexts that are relevant to the learner.

10. References

- [1] Fan, Z.M. (2019). China-Thailand economic and trade cooperation promotes in-depth development of comprehensive strategic partnership between the two countries. http://www.gov.cn/xinwen/2019-11/08/content_5450272.htm
- [2] Han ban. (2018). <http://www.hanban.org/report/2018.pdf>.
- [3] The western journal. (2019). An analysis of the development of folk Chinese education institutions in Thailand. Retrieved from <http://m.fx361.com/news/2019/0917/5557616.html>.
- [4] Sun, S. W. (2016). Research on Chinese Education in Thailand (Doctoral dissertation, Jilin: Jilin University).
- [5] Sun, L. C. (2015). *A learning system for Chinese Mandarin characters*. Boston (Mass.): Northeastern University Press.
- [6] Zhang, J.X. (2015). The Application of Situational Teaching Method in Elementary Spoken Chinese Course. Huazhong University of Science and Technology, pp. 21-35.
- [7] Zhou, P. (2016). Research on the Oral Chinese Teaching Mode Based on the Oral Proficiency Test (OPI) Evaluation System. Journal of Sichuan Normal University (Social Science Edition), 43(2).

ICAC2021-110300001

The Study of Baba Local Wisdom, A Case Study of “Kojan Boat”, Phuket Province

Yuttapong Tonpradoo¹, Sawit Pongvat² and Research team¹

¹ Faculty of fine and Applied arts and cultural Sciences, Mahasarakham University, Thailand

² Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University, Thailand

*Corresponding Author: Yuttapong Tonpradoo : E-mail : Yuttapong.t@msu.ac.th,
Mobile-phone 089-6527729

Abstract

The study of the education of Baba Local Wisdom case study of “Kojan Boat”, Phuket Province employed qualitative methods. This research aimed 1) to study the history of the Kojan Boat Phuket Province 2) To study lifestyle adaptation of the Kojan Boat Operators during the COVID 2019 crisis. The areas of this research were Khlong Bang Yai Branch and Mueang District, Phuket Province. The methodology of this research included two stages. The key methods for data collection were the study of documents, observation, interviews, and two focus groups with stakeholders; Administrative Organization. Data analysis was content analysis and presented descriptively.

The research findings showed that 1) Chinese laborers have adapted the wisdom of the Kojan boat in their lifestyle in Phuket since of King Rama 3, 2) the COVID 2019 crisis has reduced the number of tourists but the Baba group apply the sufficiency economy philosophy to their lives. As a result, life is conventionally happy and able to generate a major income from fishing for sale. The main thing can maintain and inherit the local wisdom in the conservation of the Kojan boat.

Keywords: Local wisdom, Baba, Kojan boat

1. Introduction

The Chinese immigrated to southern Thailand since the reign of King Rama 3, During that time, China had three major problems: 1) the cultural revolution 2) the corruption and 3) the famine when resulting in poverty [1]. The Chinese people have brought the profession wisdom of using a Kojan boat to catch marine animals with lifestyle. However, during the COVID 2019 crisis [2] the Baba group, who are Kojan boat operators, are less affected. Since they employ the sufficiency economy philosophy as a way of life. At present, there are a few Kojan ships. If the wisdom is not preserved it, will be lost. The researcher concerned the benefits in the conservation of the Khojan boat to promote in the tourism market It can also create value for economic development and promote cultural tourism [3].

The important issues in the study and application of research this is the study of the main characteristics of boats’ conservation the boats conservation, to be useful. Therefore, the researcher is interested to study the Baba Local Wisdom Case study “Kojan Boat” Phuket Province

2. Objectives of the Research

1. To study the history of the Kojan Boat Phuket Province
2. To study lifestyle adaptation of the Kojan Boat Operators in the COVID 2019 crisis

3. Scope of study

The location for research / data collection

Khlong Bang Yai Branch, Mueang District, Phuket Province

4. Research Instruments

Field study by interviewing consisted of

1. The Unstructured Interviews: which is an open-ended interview with unlimited answers
2. The Structured Interviews: It consists of 3 parts with details as follows
 - Part 1 Personal information about gender, status, educational background, primary occupation, monthly income, etc
 - Part 2 The main question about the history of the Kojan boat. Phuket Province
3. In – depth interviews: Unstructured Interviews For interviewing groups of Key Informants, Casual Informants, the history of Kojan boat in Phuket and the COVID 2019 crisis affecting the lifestyle of Kojan boat operators.
4. Observation consists of
 - 4.1 Participant Observation include Using the Kojan boat service to study the Kojan boat community lifestyle, etc.
 - 4.2 Non - participant Observation include The researcher observes the general condition within the research area. In which the researcher went to study the way of life Various local wisdom according to research objectives
5. Focused Group Researchers use group discussions to collect data. By using educators and practitioners to share their opinions Problem analysis and suggestion. In the study of the Kojan boat model for conservation by conducting conversation planning, date, time, place, preparing questions, appointments, inviting members by selecting a homogenous group conversation partner

5. Data analysis

The Data collection

This research using qualitative research methods by collecting information from educational documents such as

1. The historical development culture Phuket identity and wisdom by studying the way of life and local wisdom

2. The Other cultural documents related to the way of life of Phuket people

Field study by interviewing consisted of

1. The Unstructured Interviews: which is an open-ended interview with unlimited answers

2. The Structured Interviews: It consists of 3 parts with details as follows

Part 1 Personal information about gender, status, educational background, primary occupation, monthly income, etc.

Part 2 The main question about the history of the Kojan boat. Phuket Province

3. In – depth interviews: Unstructured Interviews For interviewing groups of Key Informants, Casual Informants, the history of Kojan boat in Phuket and the COVID 2019 crisis affecting the lifestyle of Kojan boat operators.

4. Observation consists of

4.1 Participant Observation include Using the Kojan boat service to study the Kojan boat community lifestyle, etc

4.2 Non - participant Observation include The researcher observes the general condition within the research area. In which the researcher went to study the way of life Various local wisdom according to research objectives

5. Focused Group Researchers use group discussions to collect data. By using educators and practitioners to share their opinions Problem analysis and suggestion. In the study of the Kojan boat model for conservation by conducting conversation planning, date, time, place, preparing questions, appointments, inviting members by selecting a homogenous group conversation partner

6. Results

The results of the research will benefit the academic circle of culture and economic development at both the macro and micro levels of Phuket as follows:

1. The results of the research resulted in the history of Kojan boat Which schools can use as a guideline for the conservation of local lifestyles

2. The results of the research reveal lifestyle adjustments of Kojan boat operators in the COVID 2019 crisis by various departments Can be applied in life

3. The research results can be applied to the creation of souvenir products to build the local economy. In collaboration with the Phuket women empowerment fund which can be applied to other local economic sectors

7. Conclusion and Discussion

The Summarize the results and benefits of the research

The research results on the education of Baba Local Wisdom case study “Kojan Boat” Phuket Province. The findings were obtained according to the research objectives

1. The results of a history study of Kojan Boat Phuket Province found that

The Chinese workers have integrated their wisdom with the local environment by invention Kojan boat or duck stern boat. It’s made from whole wood and use sap to fix the joints between wooden floors. Apply rubber oil once a month. The hull is small and the main characteristics are the prow has an eye image (It is an eye for finding fish or other sea creatures) and has a hole in the bow of the boat to drain the water entering the hull. It’s can hold the weight of a maximum of 8 passengers. As a result, the Kojan boat is unique in Phuket. The Baba group people applied the Kojan ship to have characteristics suitable for use is bringing a fishing net like a net to the stern It's called the Kojan fishing method. Available only at Koh Chan pier Phuket Province only

Figure 1 Kojan Boat

From: Yuttapong Tonpradoo (on August, 10, 2029)

Figure 2 The Way of life with the Kojan Boat

From: Yuttapong Tonpradoo (on August, 10, 2029)

2. The results of the study on the lifestyle adaptation of the Kojan Boat operator group in the COVID 2019 found that

In the COVID Crisis 2019, Baba groups have converted the Kojan Boat from a specific fish catch during the Green Season as an eco-tourism initiative Such as natural tourism by the sea, watching mangrove forests, Watch a group of macaque monkeys in the mangrove forest Khlong Bang Ping, Phi Island Canal and Aquaculture Farm at Phi Island. It is an adaptation in the COVID 2019 by introducing the sufficiency economy philosophy as a way of living

8. Recommendations

The results from the workshop is Key and Casual Group give feedback as follows: After conducting research Researchers should transfer the knowledge gained to Phuket culture, Related agencies, educational institutes and It should be publicized for publicizing the important identity of Phuket Province or local economic integration to produce souvenir products for generating household income. Result in 1) The create learning about the diversity of local cultures 2) Able to reduce the problem of plagiarism, product design, resulting in less piracy problem. This is to create jobs for local people and create local economies. As a result, tourists learn and be aware of the local identity. To promote the economy, which there are no such researches, scholars have studied Organized to create knowledge for the conservation of local culture in Phuket

9. Recommendations for further studies

-NO-

10. References

- Ministry of Science and Technology. "Big Tu extends the success of startups to Phuket." in Daily News, 14. Bangkok: Printing Press Daily News, 2018.
- Therdchai Choibamroong. "The reform approach Thailand tourism." Tourism Authority of Thailand. <http://www.tatreviewmagazine.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2014/menu-2014-oct-dec/615-42557-reform> on October 6 2019.
- Yuttapong Tonpradoo "The development of Costumes in Baba Wedding Ceremony to Cabaret Shows." Doctoral Thesis, Mahasarakham University, 2017.

ICAC2021-110300002

Local Storytelling through Social Media to Promote Cultural Tourism in Chachoengsao Province

Jaruwan Nitipaiboon

Faculty of Business Administration and Information Technology,
Ragamangala University of Technology Tawan-OK,
Chakrabongse Bhuvanarth Campus, Bangkok, 10400.

*Corresponding Author: E-mail jaruwan_ni@rmutto.ac.th, 086-777-7662

Abstract

Thai tourism in the Eastern Economic Corridor (EEC) region is continuously expanding. The growth rate has increased both the number of visitors and income from tourism in the EEC area which is likely to increase according to the number of visitors. [1] Chachoengsao province, one of the EEC, has assigned the role and direction of tourism as “Thai Way of Life” . Because of its outstanding characteristics in lifestyle, culture and agriculture, it is very appropriate to promote and stimulate tourism from stories or content from arts, culture, history and legends. Both in man-made tourism resources and natural tourism resources by telling stories through social media which has impact on daily living behaviour. It also serves as a channel to disseminate information to the target group quickly and with high efficiency. Combined with the 5 Acts storytelling strategy that can be interesting and engaging for social media receivers. This article aims to present guidelines for using local stories in tourism promotion through social media in order to increase the competitiveness of the community and tourism operators in Chachoengsao Province.

Keywords: Storytelling, Social Media, Cultural Tourism

1. Introduction

Content Social media is a part of a technology called Web 2.0. This tool runs on the internet and mobile networks allows individuals to access, exchange, create content, and communicate with other people, and join various online networks. The use of social media is mostly to promote concepts, support and expand communication methods, organize various activities in order to be more widely distributed and create new experiences for more users. There are many forms of social media which can be divided as follows [2]

1.1 Social networking site. It is a website where individuals or agencies can create information and change information (their status), publish pictures, animations, which others can come in to show likes, forward, publish, comment, respond to conversations or leave additional comments such as Facebook, Badoo, Google+, Linkdin Orkut, etc.

1.2 Micro-Blog. It is a website that used to disseminate information or short messages for specific areas of interest. You can also use the # (hashtag) symbol to

connect with groups of people with similar interests, such as Twitter, Blauk, Weibo, Tout, Tumblr etc.

1.3 Video and photo sharing website. It is a website that allows users to leave or upload media, images, videos to share on websites, such as Flickr, Vimero, Youtube, Instagram, Pinterest etc.

1.4 Personal and corporate blogs. It is a website where authors write various stories as if they were online diaries. It can be written in a casual way and often edited. Blog can be used by individuals and groups or organizations such as Blogger, Wordpress, Bloggang, Exteen etc.

1.5 Blogs hosted by media outlet. It is a website for presenting news about publications which is less formal than print media. However, it has more forms and official blogs like the guardian.com. The owner is The Guardian newspaper.

1.6 Forums, discussion board and group. It is a website or electronic mailing group that provides comments or suggestions, both private and public, such as Google Groups, Yahoo Groups, Pantip etc.

Some social media platforms have capabilities and serve more than one use. For example, Facebook is both a social network and images and animations sharing. It is also the most used social media network in Thailand in 2019, followed by YouTube and Line through using mobile phone services. The most social media users in Thailand are people aged between 18 - 34 years old. [3]

2. Storytelling through social media.

Storytelling uses a narrative process like a story or fiction. The stories continue with each other and create a shared mood for people to be interested, to concentrate and to remember those stories. Storytelling through social media will make media users feel like they have travelled with that story causing users remember more story. This can result in a reuse or watch again, forward messages or share messages and create a connection among media users. For this reason, making Storytelling is a Content Marketing that is different from other types of content making. Storytelling is a science and art. By telling a good story, there must be a perfect match between conflicts or stories that are turning around perfectly in order to become something that everyone can experience together. Therefore, the process of creating storytelling is the center between the story of a brand and the story that people want to hear. Many people tend to miss because they try to cram and sell stuff or tell people they don't want to go to. The most popular storytelling is 5 Acts. [4]

3. Five act theory

The “Freytag’s Pyramid” theory breaks the way of writing stories into 5 acts as follows [5]

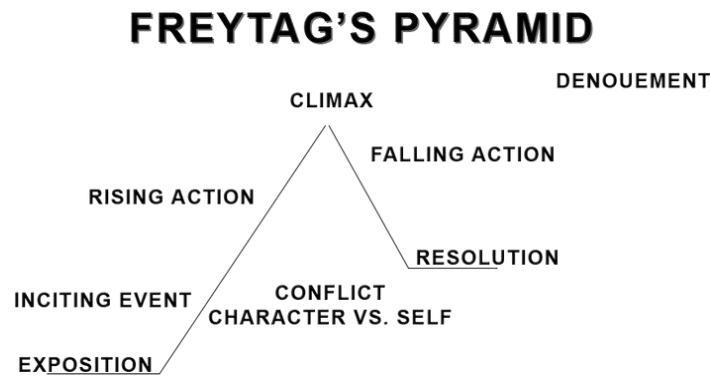

Figure 1 Freytag's Pyramid Theory

Act 1: Introduction. Perhaps it is called the exposition or the introductory section. This will tell the background or previous events and the character of players etc. People buy brands through products or services, including behind the scenes story. If you want to share important history stories, you can do so via social media content.

Act 2: Rising Action. Next is the story of the incident. The content will gradually reach to the highest point of interest, which is climax. Beware of creating a smooth story or original content over and over again which will make people bored. Think about a bigger perspective, create a turning point for a story that makes readers following the story.

Act 3: Climax. This is the turning point of the story. It will change the fate of the main characters when should not be the same again. The first step is to define the main character as telling the story of a brand or focusing on the story of the client. If there is a desire to present a brand turning point or to a customer's turning point that can solve a problem or overcome a challenge by using products or services directly from the brand will be directly used.

Act 4: Falling Action. This period is the impact of the change (Climax), which will gradually reveal more details. And if that obstacle is overcome, the effect will be for the brand or for the customer. This section will reveal good details that we will get or means to overcome obstacles to the finish line.

Act 5: Resolution. All past events lead to the ending for the whole drama. Conflict is resolved. Characters are relaxed. In terms of content on social media, the brand must be presented the great part or the customer win the situations in order to meet the effective goal of the brand and create eternal happiness for customers.

Therefore, the narrative through social media is a presentation on a variety of topics and interests. By drawing attention from a story creation perspective to promote tourism with the main components such as narration, still images, videos, graphics, music and sound effects, etc. Currently, there are many applications and programs used to create and produce works, depending on the technical need to enhance the beauty of images being presented, the convenience or the aptitude to use the equipment to add special effects or the flow of editing. There are both monthly expenses and no expenses. There is no limit to the cost of creating stories such as gimmicks to add beauty. Special effects depending on the needs or the budget of the creator. [6] In addition, using local stories to promote tourism through social media is essential to getting to know the tourism resources of Chachoengsao. Since in each of the tourist spots, there is a story telling in itself. Bringing those stories to create a compelling story can be done by applying the 5 Acts mentioned earlier.

4. The story of tourism resources in Chachoengsao Province

The basic information about the story of tourism resources in Chachoengsao consists of 2 parts which are 1) the story of man-made tourism resources and 2) the story of natural tourism resources which are as follows [7].

4.1 The story of man-made tourism resources.

4.1.1 Sothon Wararam Worawihan Temple. Sothon Wararam Worawihan Temple or Wat Luang Pho Sothon, located in the municipality on the Bang Pakong River, formerly known as “Hong Temple”, built during the late Ayutthaya period. “Luang Pho Phutthasothorn,” Chachoengsao's priceless Buddha statue. Inside the temple there is a whole marble temple. The central part of the chapel, which is the location of Luang Pho Phutthasothorn, consisting of the surrounding murals. Luang Pho Phutthasothorn has a reputation of holiness. Anyone who wishes for anything will be satisfied. There are large number of devotees came to worship.

Figure 2 Sothon Wararam Worawihan Temple

4.1.2 Saman Rattanaram Temple. Saman Rattanaram Temple is located between Bang Khla District and Khlong Khuean District along the Bang Pakong River, Chachoengsao Province. The meaning of Ganesha Pang Sawei Suk is to enjoy happiness, wealth and all aspects. Anyone who comes to worship will bring happiness and comfort to the worshipers. There are sacred things, such as Phra That in Kwan model, Luandphor Ong Dam, Bodhisattva Kuan Im Pang gave the children, the largest Hundred-thousandfold Brahma in the world, the largest Phra Rahu in the country as well. When visiting there it should be kept for good fortune and life.

Figure 3 Saman Rattanaram Temple

4.1.3 Prong Arkat Temple. Wat Phrong Akat is located in Bang Nam Prio District, Chachoengsao Province. The outstanding thing of the temple is the large golden chedi which Luang Por Somchai, the current abbot, intended to build as an important place of the Paetrew city. It includes the Ganesha Park of Wat Phrong Akat which has a Ganesha Pang sitting granting blessing, and a large body. It is located in the temple area. It can be clearly seen from a distance which is a very beautiful picture.

Figure 4 Wat Phrong Akat

4.1.4 Stainless Steel Church, Hua Suan Temple. Stainless Steel Chapel, Hua Suan Temple, located in Samed Nuea Subdistrict, Bang Khla District, Chachoengsao Province, is constructed entirely of stainless steel. Hoping that the church will last for a thousand years. This stainless-steel chapel is considered to be accomplished by the faith of Buddhists. Inside the church, you will find Phra Phudamlap, enshrined as the president. The most beautiful are the gable doors and windows, which are images of Buddha and various angles.

Figure 5 Stainless Steel Chapel, Hua Suan Temple

4.1.5 Golden Church, Pak Nam Jolo Temple. Golden Church, Pak Nam Jolo Temple, located in Bang Khla district, Chachoengsao province, is the only Buddhist temple in Thailand that has painted all the gold, whether inside or outside the chapel, which is very spectacular. Outside the temple, there is an ancient boat in the old days during the reign of Somdej Phra Chao Taksin. In addition, the chapel is also able to pass under the base of the principal Buddha statue for good fortune.

Figure 6 Golden Church, Pak Nam Jolo Temple

4.1.6 Bang Khla Floating Market. Bang Khla Floating Market is a famous floating market of Bang Khla district, Chachoengsao. It is a pontoon that extends into the Bang Pakong River and most of them are trading a variety product in boats. In this market there are products that blend Thai past and present perfectly. Whether it's a package of food made from banana leaves, beverage containers made from clay, etc. There are many delicious dishes to choose from.

Figure 7 Bang Khla Floating Market

4.1.7 Ganesha Park. The Ganesha Park is located in Khlong Khuean District, Chachoengsao Province. The park is enshrined the world's largest bronze Ganesh Lord Ganesh, with a height of 30 meters. If the altar is assembled, the total height will be nearly 40 meters. This is a symbol of the fertility of the Kingdom of Thailand because the sculpture of this Ganesh has unique features that are the 4 hands hold the plants and cereals as follows bananas, sugarcane peaks, mangoes and jackfruit. At his feet there is a mouse hugging coconut balls, which means the abundance of the land.

Figure 8 Ganesha Park

4.1.8 Hong Thong Temple. Wat Hong Thong or Wat Klang Nam is located in Bang Pakong district in the mangrove seashore area with a pathway connecting from the temple area to the coast to Phra That. The pagoda has 5 floors, with paintings of Buddhism and Thai kings, and enshrines various Buddha images. On the top floor is a bright golden pagoda containing Arhat elements. It is able to see beautiful views of the sea and land from a high angle walkway that stretches into the sea to “Phra That Kongkha Maha Chedi”. Along the way there will be a sign and a message and a warning to enjoy reading as well.

Figure 9 Hong Thong Temple

4.1.9 Ban Maii Market. Baan Mai Market is an old market more than 100 years old. It is a popular movie and drama filming location. It is a source of delicious food and various snacks. It is a collection of delicious food of Paetrew. It is a collection of souvenirs that must be purchased before returning home.

Figure 10 Baan Mai Market

4.1.10 Klong Suan 100 years market. The Khlong Suan 100 Years Market is located on the edge of the Prawet Burirom canal in 2 provinces, Thep Rat Subdistrict, Ban Pho District, Chachoengsao. Khlong Suan Market is an old market since the reign of King Rama 5. The atmosphere is filled with the charm of exchange in the past. Local people prefer to buy products on a daily basis or sit and taste delicious food with the old atmosphere.

Figure 11 Khlong Suan 100 Years Market

4.1.11 Nakhon Nueng Khet Antique Market. It is an old market on both sides of the Nakhon Nueng Khet canal. This area has been build since the reign of King Chulalongkorn, Rama 5. The wooden houses and Thai-Chinese market parallel to the canal and have footpaths and Interconnected bridge. Nakhon Nueng Khet sub-district municipality has revived the lifestyle of the market community by the canal. By providing various local products, local food. There are both onshore shops and rowing boats selling food in canals.

Figure 12 Nakhon Nueng Khet Antique Market

4.1.12 Chaloe Phra Kiat Observatory, 7th Cycle Birthday Anniversary. It is a regional observatory that is 1 in 5 provinces from all over the country. Located on an area of over 36 rai in the orchards and rice fields that are rich in the city Paetrew. The interior is outstanding with architecture inspired by the universe.

Figure 13 Chaloe Phra Kiat Observatory, 7th Cycle Birthday Anniversary

4.2 The story of natural tourism resources

4.2.1 Khao Ang Rue Nai Wildlife Sanctuary. Located in the heart of a large forest area connecting 5 provinces, Chachoengsao, Chon Buri, Rayong, Chanthaburi and Prachinburi. It is the last fertile forest in the eastern region. It is a river source of the Bang Pakong River in Chachoengsao Province, Khlong Tanot in Chanthaburi Province and Prasae River in Rayong. There is also Ang Rue Nai Waterfall or Bo Thong Waterfall. The access path requires a four wheel drive vehicle.

Figure 14 Khao Ang Rue Nai Wildlife Sanctuary

4.2.2 Tha Kham Natural Island (Koh Nok). Located at Bang Pakong District, Chachoengsao Province. It is an outdoor learning area about mangrove forest ecosystems. November-February is the period when saltwater enters fresh water more than every season at the Pak Pakong River. The currents not only bring sea animals into this basin but also introduced “Irrawaddy Dolphin”, the goodwill ambassador of the Thai sea. Currently, “Irrawaddy Dolphin” is an animal in the royal family of Queen Sirikit. It is also classified as a protected wildlife no. 138, which is forbidden to hunt, prohibit trade, prohibit possession or breeding unless allowed.

Figure 15 Tha Kham Natural Island (Koh Nok)

5. Conclusion

Public relations of tourist attractions in Chachoengsao province using local storytelling through social media can be done by applying the 5 Acts narrative principles which consist of Act 1 Introduction Act 2 Rising Action Act 3 Climax Act 4 Falling Action and Act 5 Resolution. According to Hootsuite's Global Digital 2019 survey of the digital and internet usage situation of the year 2019, including Thailand, in the past year, the most popular social media in Thailand was Facebook. Followed by Youtube and Line, which the most users of social media are in the age range between 18-34 years using

mobile phones. Chachoengsao province has many tourist resources, both man-made and spontaneous, such as Sothon Wararam Worawihan Temple, Ganesha Park, Bang Khla Floating Market, Khlong Suan 100 Year Market, Khao Ang Rue Nai Wildlife Sanctuary and Tha Kham natural island (Koh Nok) etc. Each of which has story that is ready to be created as a storytelling through social media. This will lead to promotion of tourism and enhancing the competitiveness of the community and tourism operators in Chachoengsao province.

6. References

- [1] Office of the Eastern Region Special Development Zone Policy Committee. (2020). Development and promotion action plan the tourism In the Eastern Economic Corridor area, Eastern region, 2017 – 2021 , <https://www.eeco.or.th/file/868/download?token=h4qnALrk> [accessed on 20/02/2020].
- [2] Andy Williamson. (2013). Social Media Guidelines for Parliaments, <http://www.ipu.org/PDF/publications/SMG2013EN.pdf>. [accessed on 15/02/2020].
- [3] Bullvpn. (2020). The # 1 Social Media that Thai people use in 2019, <https://www.bullvpn.com/en/blog/detail/top-social-media-thailand-2019> [accessed on 15/02/2020].
- [4] Molek. (2015). Storytelling Important Content Marketing Strategies for Consumers, <https://www.marketingoops.com/exclusive/how-to/storytelling-content-marketing/> [accessed on 11/11/2019].
- [5] Utaisuk. (2016). Freytag's Pyramid The power of STORYTELLING on social media (5acts), <https://utaiacademy.wordpress.com/2016/11/16/freytags-pyramid-the-power-of-storytelling-on-social-media-m/> [accessed on 12/11/2019].
- [6] Saenboonvej S. (2019). Learning and teaching through digital media to promote creative ideas. Proceedings of the 14th National Academic Conference Digital Technology for Sustainable Wellbeing and Smart Society. 21 June 2019 , Bangkok, Thailand.
- [7] Tourism Resources in Thailand. (2562). http://www.elfhs.ssu.ac.th/chantouch_wa/pluginfile.php/438/block_html/content/Chapter%203%20ThailandTourismResources.pdf [accessed on 15/02/2020].

ICAC2021-110300003

“The Golden Song” Music Programs and the Conservation of Thai language in New Normal

Ariporn Jarrunakorn^{1*}, Thanasin Jantadech² and Worophon Sangpud³

¹Faculty of Communication Arts and Design, Stamford International University Thailand

²Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand

³Faculty of Public Administration and Social Study, Stamford International University, Thailand

*Corresponding Author: Ariporn.jarrunakorn@stamford.edu Tel. 0815964915

Abstract

Now a big change is happening on the planet. Humans are facing the invisible threat of the coronavirus (COVID-19) outbreak. The crisis has resulted in redefining lifestyles. Which we called “**New Normal**”. Therefore, when we can live with a new way of life as usual. We need to help restore various systems and return to normal and better than the past. But we must also not forget to restore and take care of the society because humans will not be happy if society is not livable or society is full of problems.

Culture is a component of society which is a human-made thing, including customs, traditions, languages, etc., Especially about language that is considered unique, expressing the identity of each nation. The Thai language is a very important and valuable heritage for all Thai people. It is a beautiful language. In spite of a change in this world. Thai language will remain with Thai people forever. If we work together to preserve the Thai language, a form of language conservation. There are many different ways. And one way that most Thais would not deny is to preserve it through Thai music, listening to Thai songs, the treasures that the ancestors have deposited. We, the descendants of Thailand, strongly deserve to cherish and inherit the sweetness of the song forever.

In the passing of time, we have to fight COVID-19 and worry about the recession. We have to stop at home and get used to a new way of life. Music will help us relax and inspire us. It also allows us to inherit Thai without difficulty in a new normal. It is watching TV programs at home with family. There are many good TV programs, which are now available to us for many programs, many platforms, comfortably, happily, and reduce stress. For example, “**The Golden Song**” The melodious songs stage, it is a program that exemplifies the correct use of the Thai language and communicates in a creative crisis.

Keywords: The Golden Song, Thai Language, New Normal

1. Introduction

A new normal that word must be familiar to humans on this earth. Because we have to normalize life for a full life. It's a way that many people will have to modify their behavior sets. During this virus outbreak and change our lives for a long time. Causing us to modify lifestyle styles around the world. From the original, we used to leave our home to work, go to school, go shopping, contact government officials or perform different

missions. We have to turn to do everything at home. If there is a need to leave the house. We have to wear masks to prevent disease. There must be some distance for the person to wash their hands frequently for 20 seconds. Wipe hands with alcohol. Not being in a well-ventilated place, crowded, and adapted to transactions through online registration. Using online trading systems and services, this creates a new way of living. Which is when we have to do normal practice for a period of time until it is satisfied. These new things will eventually become a new normal of the people in society.

When the practice of a new normal has passed for a while. We can see that things around us are beginning to recover and adapt to continue operations such as economic recovery. Business groups are beginning to adjust to the current situation. Education and work are planned and prepared for situations that may change in the future. So management should be carried out on a human basis. We should restore and manage all aspects at the same time, including economic, social and behavioral, especially in the social area. Even though the economy is good, if society lacks care people in society will live without happiness. There are many forms of social revival or development. Society is formed by many elements. One element of society is having its own culture. When humans come together in groups under the same environment, both physical and historical. We will create a culture and tradition to meet their own needs until it becomes a culture

Language is the product of culture. Human beings use language as a medium for the transmission of cultures from past generations to later generations. Language is one of the symbols used in all cultures. Without language Culture cannot be transmitted or accumulated, so it is an important relationship between language and culture. For Thailand as well. There is a unique and distinctive. Thai language that represents the Thai nation.

Thai language is a national identity. It is a cultural property that contributes to unity and enhancing the personality of the people of the country to be Thai. It is a communication tool to create understanding and good relationship with each other. Enabling them to operate business and live happily in Thai society. And as a tool to acquire knowledge and experience from various information sources to develop knowledge, thinking, analysis, criticism and creativity to keep up with social change. Advancement in science, technology, as well as being used in career development to have social and economic stability. It is also a medium that expresses the wisdom of ancestors in cultural traditions and aesthetics. It is recorded in the form of literature is an important national heritage. Thai language, it is a valuable national treasure that is worth learning to preserve and carry on to remain with the Thai nation forever.

Conservation of the Thai language. It can be done in many forms. Can do any situation and moment. Even during the COVID-19 epidemic, we have to live with a new lifestyle. We can work together to preserve important national heritage. In the past, we had to take a break from work at home to stop the spread of disease. Many people will have the opportunity to watch television programs through a more diverse viewing channel, many programs and formats.

There are new program emerging during this time. Broadcast only a short time. There was a better direction from the audience. Make the government sector by Ministry of Culture foresees that it was a good program during this crisis. On occasion National Thai Language Day on July 29, 2020. Ministry of Culture has conducted activities on it as in the past years. This year, a special honorary award was awarded to the outstanding creative Thai language users. To recognize the role model for the correct use of Thai language and the ability to use Thai language to communicate in a crisis constructively. This award was presented to the Music Stage Program (The Golden Song), Channel One

31 (in addition to the same award, two other awards. Dr.Taweetil Wissanu Yothin, Spokesperson of the Coronavirus Disease Management Center 2019 (COVID-19) and another award from Club Friday FM radio station 106.5 MHz)

The Golden Song, The melodious songs stage. It is a singing contest that has been held for 3 seasons. Broadcast on TV Channel One 31 on Sunday at 6:00 pm. The program is more than just a singing contest. The program will feature Luk Krung and Thai songs of the 70-90's through the talent of the singing contestants. The melodious songs are the beauty of the Thai language. Which is an important national heritage. The program's specialties include the program format, The Master of Ceremonies (MC), judges, contestants, music, and valuable music, all of which make this program a nationwide audience.

The first of all, The program format is a very interesting singing contest. The programs were created to be fun, interesting, informative, concise and not boring. While taking old songs from the past to sing, using scenes, using new techniques to help modernize the program. Use red to indicate interest, vitality. Gold represents luxury, wealth. Blue indicates peace, wisdom, knowledge, inspiration. Come together in the scene to create a feeling for those who have been watching. The selection in each round creates an exciting twist. Giving the audience a feeling of joining and cheering for the contestants all the time, adding to the interest of another way.

Second, The Master of Ceremonies (MC) from the first season to the third season is Khun Kluea-Kitti. Chiewwongkul who one of the talented presenters of the Thai television industry. In the first season, he will be paired with the actor – Pong Navat Kulratanarak, season 2, a very talented actor Thang Saksith Thang Thong, in the current season 3 Chris Peerawat Saengphotirat is the first MC and an actor who has many fans both at home and abroad. Being a new generation with talent and energy Able to draw new audiences to watch more programs. The MC of the program also contributed to the program to have a greater audience.

Third, the judges are a gathering of commentators who have experience of various generations to find singers who have the ability to convey songs. Golden Song consists of Suda Chuenban who a long-time veteran in the Thai music industry. She is a legendary female singer in Thailand. With sound quality and has been regarded as Deva. To convey the experience, knowledge about the song and the correct singing method to the contestants. Suteesak Phakdethewa who has an experienced of the music industry in Thailand, another person in any contest forum, they always use their own experiences to provide good advice to the contestants. Suwanan Khongying who is a leading actor in Thailand, representatives as listeners. In addition to listening to beautiful songs from the contestants. She also conveyed her stage experience to the contestants. Napat Injaiuea who the winner of the singing contest stage. This is the first time he has been a judge on the stage. Professional vocals, representative of the new generation who love old songs. Will come together to find a voice singer in the show.

Fourth, **The Golden Song contestants** are open to all, gender, age, or even visually impaired. There are many contestants. They can make a great impression on the audience as a new generation of children with the ability to sing old melodiously. And older people can sing songs that are valuable with modern music as well. It has become a platform of inspiration and encouragement to many others. When it was viewed, the contestants had various stories in their lives but did not deter them. But instead use Thai music and songs. It is a good encouragement to treat disease or use music to inspire yourself and your family to cut through life obstacles.

And lastly, **Music** is another important part that can bring old songs to life and make them sound more contemporary. The golden theme song used in the contest will be remixed. By the golden hand music producer of Thailand was “**Nueng Chakkrawal Saothongyutitham**”. This stage is a stage of pride for the song makers and singers. Especially for him, that we know as music director who is famous in Thailand. He mentioned the value of the old song that “old songs in the era when parents used to sing for us, that day we just listened. But today we have stood at this point, that was arranged for the new generation to continue to carry on. Every old song, I consider it a national treasure. The younger generation will have to listen and feel that old songs are not out of date.” The music that we have listened to in this program can impress and delight audiences of all generations.

Valuable old songs. a diverse selection of songs presented to the audience. Those songs are considered the language heritage of the Thai nation. Like a golden song some songs have a history, stories, and awards. We can listen to old songs that we miss the old songs that were popular. It is also beautiful, having a melodious Thai language, charming every melody, immerse yourself in the hearts of people of different times along with quality vocals and old songs that were brought into a new contemporary arrangement.

2. Conclusion

From the various elements of The Golden Song, it is found that there is balance and harmony in every aspect. Be it a format for presenting items, a gathering of the judges and The Master of Ceremonies of various Generation who are famous, talented and well known to the audience. Quality contestants, music that has been remixed to a contemporary make everyone in the family watch smile, laughter, create warmth to relieve stress. All will delight and give positive energy to the audience through The Golden Song in the new normal as well. It is most importantly, the audience will be a part of the conservation of the Thai language, the national heritage. In this crisis in the next opportunity expected the producers of the program will create the form of a songwriting contest, arrangement contest. It support the Thai music to continue. This will create opportunities and encourage people with musical abilities. It have a stage to show work as well.

In addition, there are also many programs that support and preserve the Thai language such as the Sala Chalermkrung Singing Contest, Best Song Contest broadcast on Channel 23 (Work Point), It is extremely desirable that these programs are supported by the government and private sectors.

In order to encourage quality producer that useful to the nation. In the conservation of the Thai language, Thai music is a Thai cultural heritage that is unique like no other in the world. We are Thai people, should be proud.

3. References

- [1] Sumran Phondee. (2008). Thai Study: Chulalongkorn University Press.
- [2] <http://www.one31.net> [access on 29/11/2020].
- [3] <http://www.dailynews.co.th> [access on 10/12/2020].
- [4] <https://www.posttoday.com/dhamma/633247>[access on 10/12/2020].
- [5] <https://www.m-culture.go.th> [access on 11/12/2020].
- [6] <http://www.culture.go.th> [access on 14/12/2020].
- [7] <https://www.csloxinfo.com/new-normal>[access on 14/12/2020].

ICAC2021-110300004

Using Local Cultural Resources as Teaching and Learning Resources for University Students in Digital Era

Bampen Maitreesophon

Dean, Faculty of Public Administration and Social Studies,
Stamford International University, Phetchaburi, Thailand, 76120

*Corresponding Author: bampen.maitreesophon@stamford.edu

Abstract

In general, local cultural resources has major benefits for tourism industry and/or general excursion activities, all at once, their rich and valuable sources could be used as ‘in-stock’ teaching and learning supplies for various subjects in a bachelor degree level. Digital era has brought us to live in a modern society and be familiar with an easy-to-access advanced technology. It is interesting to note that now a day internet and social media have made significantly challenged to the way of teaching and learning especially at a university level. In digital era, online information gathering and/or web-based browsing methods have provided teachers and students much more resources ‘at almost no cost’. Following by site visits organized after careful information browsing would help teachers and students could utilize local cultural resources wisely and effectively. This research aimed to study and explore local cultural resources that could be applied as learning resources for university students in digital era. A qualitative research method applied focus-group discussions, classroom observations, and students’ creative work and reflection as major tools to collect data. Research results revealed that using local cultural resources in teaching and learning could help motivating students and teachers. Local cultural resources provided students with a ‘real’ hands-on experience to understand well in their subject and could turn hard-to-remember lesson into an exciting and unforgettable learning experience.

Keywords: local cultural resources, teaching and learning resources, digital era,

ICAC2021-110300005

Geographical Indication Product as a Creative Economy Development: Rainbow Phet Rose Apple

Bampen Maitreesophon^{1*}, Thanasin Janthadech²
and Worophon Sangpud³

¹Dean, Asst. Prof. Faculty of Public Administration,
Stamford International University, Thailand

²Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand

³Faculty of Public Administration, Stamford International University, Thailand

*Corresponding Author: Bampen.maitreesophon@stamford.edu

Abstract

In many agricultural countries include Thailand. Creative economy development is not only being driven by major industrial products manufactures such as which large industries or factories, but also small but unique agricultural products nurtured and cultivated by local wisdom, local creativity, and adaptive innovation, producing from each part of the country, could provide an extra boost for the creative economy development. The purpose of this paper is to present local wisdom, local creativity, and adaptive innovation technology used to grow and nurture Rainbow Phet Rose Apple: This is an agricultural indication fruit growing along Phet River Basin of Phetchaburi province that could help boost agricultural tourism and support a creative economy and society development.

Keywords: Geographical indication product, Rainbow Phet Rose Apple, Creative economy development

1. Introduction

Agricultural crops are one of interesting and important economic driven products in the twenty-first century, especially in the United State of America where there are more than 2.2 million farms located throughout the country. It could be assumed that each American farmer supported or fed about 150 non-farmers in the United State (Andrew Barkley and Paul W. Barkley, 2013, p.25). In addition, major agricultural products producing in the United States of America are not only for domestic consuming but they are also playing an important role as a global exporting agro product to support people throughout the entire world. With a suitable kind of soil, weather, environment, and adaptive technology appropriate for farming specifically in each location in the US, it makes the United States of America, a highly diverse and a highly productive farm crops nation to produce agricultural crops to feed their people, community, and the world.

Thailand, like any other Asian nations, is also a successful agricultural country and society that export high value of agricultural products. Numbers of major exporting agricultural crops such as rice, corns, rubbers, sugar canes, and tropical fruits like durians, mangoes, and grapes, are well suited to growing with high quality that make Thailand one

of the leading agricultural product exporting countries. Various kinds of high-quality agricultural products growing in Thailand at this present time make Thailand the kitchen of the world.

Revenue gaining from exporting major agricultural products worldwide has also strengthened Thailand economy and society. About 52 percent of land throughout the country is rich and impeccable for farming and growing different types of agricultural crops. To produce such a specific agricultural product and vegetable that could be only growing specifically in Thailand, it requires creative and innovative thinking and farming with adaptive technology operating. Thus, modern local farmers and gardeners today are eager to use these unique techniques in an applicable way to nurture their tropical farm crops, fruits, and vegetables to become value specific geographical products that make a good reputation to a place of origin and increase revenue in a farming and/or gardening business.

Thailand, under the department of Intellectual Property, the Ministry of Commerce of Thailand, has launched a policy of protecting high value agricultural products that are results from specific local wisdom, innovation, adaptive technology, and specific environment by giving a ‘geographical indication product’ or ‘GI’ sign to that kind of product as growing and producing in a given specific place. It is a recommendation symbolic sign that benefits both farmers and consumers to produce and consume such a high value product recommended and guaranteed by the government. Currently there are 122 products from 76 provinces of Thailand that have received a ‘GI’ symbol. Rainbow Phet Rose Apple is one among four; Rainbow Phet Rose Apple, Phet mung bean Custard (Khanom Morgang), Phet Palm Sugar (Nam Tan Tanoad Muang Phet), and Phetburi Lime (Manow Phetchaburi) agricultural GI products of Phetchaburi province (Department of Intellectual Property, 2020, online).

2. Local Wisdom, Creativity, and Innovation for Growing Rainbow Phet Rose Apple

Rainbow Phet Rose apple is the first from total of four agricultural products of Phetchaburi that has been given a ‘GI’ sign to present and identify its original place of particular location and productions. Like a bell shape tropical fruit with soft pink and green colors has become a high-demand product fruit during a short period of producing in western region winter season. Specific environment, mixed top soil and Phet river sand, explicit climate together with proper local wisdom, creativity, and adaptive technology and innovation make Rainbow Phet Rose Apple, an expensive high value fruit that is worth the price to make Phetchaburi more well-known with agricultural products province. This soft pink and green sweet aromatic fruit has also turned a general common rose apple, into an expensive and a specific one that can be grown with high quality and tasty only along Phet River Basin of Phetchaburi Province.

Rainbow Phet Rose Apples

Local wisdom, creativity, adaptive innovation technology applied in growing and nurturing Rainbow Phet Rose Apple were collected through various sources: document reviews, observations and discussions with 15 gardeners who grew Rainbow Phet Rose Apples along Phet river basin for almost 30 years. Local wisdom, creativity, adaptive innovation technology in growing Rainbow Phet Rose Apple can be presented in the following session:

- 2.1 Organic and natural fertilizer producing and using
- 2.2 Water management
- 2.3 Pets and diseases control by recycled material
- 2.4 Weather and environment treatment condition
- 2.5 Pruning high and large Rainbow Rose Apple tree branches

2.1 Organic and Natural Fertilizer Producing and Using

To maintain a high quality of natural product and to avoid using synthetic chemical or artificial fertilizer to damage and harm an environment and consumers, a large amount of natural fertilizers used to enriching a quality of soil are produced and prepared for next production cycle. Each year local Rainbow Phet Rose Apple gardeners from each village in Phetchaburi individually and collaboratively produced numerous kinds of organic and natural fertilizers in order to help increase river basin soil fertility that is used to nurture the Rainbow Phet Rose Apple trees. The gardeners are engaged, by the GI sign given from the Department of the Intellectual Property, to producing natural but high quality agricultural product that is safe for environment and consumers. Organic and natural fertilizer is purposely produced from natural ingredients such as dried leaves, animal manure, rice hulls, eggs, milk, etc., that are existed in their community or nearby area with a cheap cost.

2.2 Water Management

Water, especially fresh water running along Phet River, is one of important environment factors for Rainbow Phet Rose Apple growth and development. Evident collected from observing the way the gardeners preserve Phet River water in a dug pond or channel beside the garden, explained the phenomenon of water lacking during water needed period of time that can lead to poor quality of product or product failure. Smart Rainbow Phet Rose Apple gardeners always make use of internet and social media such as Line Application, Facebook, Web-based Application, e-mail and other sources to get in touch of the provincial irrigation department and other government sectors in order to get the right message about the amount of water releasing or decreasing from a local dam each time. A high and low level of water tide rising along Phet River is affected the growth of Rainbow Phet Rose Apple. An optimum water to feed the rose apple tree during a period of producing fruits is carefully considered.

2.3 Insects and Diseases Control by Recycled Material

The other creative and simply scheme used to prevent insects and diseases from chewing into the fruit skins is very cheap but effective in result that the gardeners wanted. It was a medium size of paper bag made from recycle brown papers. Prior to the production season of Rainbow Phet Rose each year, gardeners and family members use their spare time to collect used brown papers available in any stores or construction sites in their area to make paper bags at home. This cheap but suitable thickness of paper are perfectly and economically used for preventing insects from chewing into the developing rose apple fruits. It is also shielding and protecting little rose apples from diseases and damages caused from heavy rains and server weather during growing and harvesting season.

Pictures showing below explained the way Rainbow Rose Apple gardener made paper bag in the evening after returning from his garden and the way how paper bags were used to cover and protect Rainbow Rose Apple fruit throughout the fruit developing season before the harvest time.

Brown paper bags used to protect Rainbow Phet Rose Apple fruits before harvesting

2.4 Weather and Environment Treatment Condition

Both human and plant health have undoubtedly been impacted by weather and environment condition. Since Phetchaburi is considered as one of a western province where unpredictable climate change always affects the quality of fruits and other outdoor plants, a sensitive to weather and humidity fruit like Rainbow Phet Rose Apple always needs a special care of a treatment.

A provision of adequate soil humidity during drought season is very important for growing Rainbow Phet Rose Apple. To maintain the best possible quality of fruits, proper nutrients, weather, and humidity need to be focused. As different sizes of Rainbow Rose Apple fruits while growing, absorb different levels of nutrients, humidity, temperature, and soil fertility, it is necessary to apply proper techniques. Innovative and creative practices to control the suitable temperature and humidity such as using spray water to evaporate into the air around the garden during summer months to reduce high temperature or using water pumping from the river to soak the base of Rainbow Rose Apple trees every three day during fruits developing season, and reducing an amount of water feeding to the trees before a time of harvesting in order to preserve the sweet taste of the fruits.

2.5 Pruning High and Large Rainbow Rose Apple Tree Branches

Rainbow Rose Apple gardeners need to be extra careful not to damage or interfere with rose apple tree's growing and healing to the pruning process. Each year the Rainbow Phet Rose Apple trees and branches grows a lot especially if that year has a lot of rain. Pruning high or large tree branches before rainy season helps preventing Rainbow Rose Apple trees from being threatened by tropical insects and specific diseases and broken down from a heavy storm or windy condition. Cutting off high branches is also helping the gardeners no need to climb up to pick rose apple fruits at very high branches. In addition, pruning and trimming Rainbow Rose Apple tree branches that regularly done during summer time or early raining season is good for encouraging newly pruned branches to grow healthily during rainy season. Fruitful Rainbow Phet Rose Apple trees always produce high quality of Rainbow Phet Rose Apple fruits in the following season even though at a hundred year of age of the trees.

3. Conclusion and Discussion

Source of data to be used in this study are investigated and summarized from remarkable observations and discussions done a number of times with 15 Rainbow Phet Rose Apple gardeners who are experienced and experts in growing high value of specific

fruits with absolutely no chemical using at all. Some of the gardeners are exporting their fruits to be sold in ASEAN market such as Malaysia and Singapore. Local wisdom, creativity, adaptive innovation technology used to grow and nurture Rainbow Phet Rose Apple are specifically applied applicable to each garden and each area. It is known that the best quality of 'real' Rainbow Phet Rose Apple fruits are mostly grown alongside of Phet River basin in Muang Phetchaburi district.

As local wisdom is part of human behavior related to the natural environment (Pujiharto, 2018, p. 289), that could be varied used and applied radically suited to ways of life, habits, local cultures, local weather, land and environment, and religious values. Gardeners and farmers in different parts of Thailand learn to apply and transform those precious typical local wisdom techniques from their ancestors, neighbors, experiences, and lesson learning.

Geographical Indication Products in Thailand is not only to support and strengthen creative economy development, they also have an essential role in boosting the community-based tourism industry that links farm activities and production such as farm touring and learning and farm stay together with agro tourism activity. Farm tour and activity is organized to attract tourists onto a farm or garden and buy agricultural products. Agro tourism or agricultural tourism with value added agricultural products like Rainbow Phet Rose Apple fruits can have significant benefits to gardeners and community. Currently Thailand and the rest of the world are facing with ongoing climate and environmental changes affect agricultural products, which could not be avoided. It is, unquestionably, necessary for farmers and gardeners to put proper efforts to adapt those anticipate negative impacts by using the advantages of local wisdom, creativity, and innovation in order to get maximum benefits of local farming.

Results from observing local wisdom, creativity, adaptive innovation technology practiced and applied by Rainbow Phet Rose Apple gardeners in Phetchaburi could be categorized into five different techniques: 1) organic and natural fertilizer using, 2) water management, 3) pests and diseases control with recycled material, 4) weather and environment treatment condition, and 5) pruning high and large Rainbow Rose Apple tree branches.

4. References

- [1] Andrew Barkley and Paul W. Barkley. (2013). Principles of Agricultural Economics, Routledge, Taylor & Francis Group, 711 Third Avenue, New York, NY 10017 p.25-49.
- [2] Chowdhury. (1996). Effect of Community Participation on Sustainability of Community Based Development, <https://www.linkedin.com> [access on 12/12, 20].
- [3] Department of Intellectual Property. (2020). Geographical Indication, <http://www.ipthailand.go.th/en/gi-011.html> [access on 12/10/ 20].
- [4] Pujiharto. (2018). Model of Highland Vegetables for Farming Based on Local Wisdom. Atlantis Press. Advances in Social Science, Education and Humanity Research, Volume 231, pp.289-292.
- [5] Rhina Uchyani, Erlyna Wida R., Suprapti S. (2015). Staple Food Development Strategy Based on Local Wisdom on Poor Households in Central Java Province of Indonesia, Journal of Business and Economics, ISSN 2155-7950, USA, July 2015, Volume 6, No. 7, pp. 1348-1356.
- [6] Thanachai Amchan, (2020). President, Bankum Phet Rose Apple Community Enterprise, December 10, 2020. Interview.

ICAC2021-110300006

Inherit Maintain and Build upon Indigenous Culture Through Thai TV Series with Nang Fah Lam Kan Drama in New Normal

Naisara Kullavanijaya^{1*}, Thanasin Janthadech² and Worophong Sangpud³

¹Faculty of Communication Arts and Design, Stamford International University

²Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand

³Faculty of Public Administration, Stamford International University, Thailand

*Corresponding Author: Naisara.kullavanijaya@stamford.edu Tel. 0846964965

Abstract

Content From the transition through the process of transmitting television signals from analog system to digital system in December 2013. It will bring better service than ever before. Both in terms of quality, quantity, and variety of formats and content are beneficial to the overall national development. Television is the most important medium of Thai society that is used as a medium for receiving information. As well as entertainment in daily life. Especially program format so-called “Thai TV series” will make the station owners, operators, sponsors of the program and competitors have to consider their target groups even more. Especially the content presented must be useful, interesting, valuable pleasing and contemporary to draw attention from the public.

“Nang Fa Lam Kan” of the cool TV drama's ratings Thailand are now 3.6 or viewed 4 million, which reflects the story life of a young girl has been separated from her parents since baby and was adopted without knowing the truth and went to live indigenous culture Mor Lam group in Khon Kaen Province. Until becoming the favorite Mor Lam of the group. The story in each episode will also be inserted by “Lam Korn” will tell the story of the Northeastern People Indigenous culture and living. It is a Thai TV series in the new normal. That has preserved Indigenous cultural has a less impressive.

Keywords: Indigenous Culture, Mor Lam, Thai TV series, New Normal

1. Introduction

“Nang Fa Lam Kan” is a Thai television Biography, romantic drama, social reflection. Produced by The One Enterprise Co., Ltd. Script writer by Miki Yamatori, Pimada Pattanaalongkorn. It is a Thai TV series during the coronavirus pandemic (2019-2020), broadcast on One channel 31 every Monday to Thursday from 7.00 pm. to 7.55 pm. The highlight of this drama is the use of Isan language in the story. And it is the use of country music to convey the emotions of the characters in certain events, along with the use of “Mor Lam Kon” to tell the stories of each tradition in each episode.

The beginning of “Mor Lam Kon” comes from the old people who want to tell stories. Need to bring the teachings of Buddhism to teach the little ones. But to just tell it, there would be no interest, so he composed the poem, the harp, the kan sound (a kind of reed mouth organ in northeastern Thailand) added fun, the people would be interested. The most important thing of being a Mor Lam Kon, it is a charm. If it happens that the

Kan introduces the voice of the Mor Lam, it must be accompanied. To keep it consistent In order to compare the sound compared to the key, If anyone can't sing "Oh" (Isan language), can't it? It's not Mo Lam Kon. It must be "Oh" to get it. From the dialog of Mae Bua la, it is the transfer of local arts and culture to the young heroines who will continue and expand can be counted as delivering local arts and culture to the young heroine who will continue and expand.

Opened the story to be a performance of the Mor Lam Kon of the Mae Sri Buala in the **annual merit-making ceremony, Phra That Kham Kaen**. On the 15th day of the 6th lunar month at Wat Jethi Phum, Nam Phong District, Khon Kaen Province. Using cartoons and animation to tell the story of the history of Phra That Kham Kaen, which has the lyrics of poetry mentioned "Ten fingers folded up his head, offering incense and candles, would like to describe the poem as the ground melody Is the standpoint of the progenitor. Mae Buala would like to say according to the old regend. The beginning of the legend of Khon Kaen or Muang Khon. The old time before the Phraya Lang Keaw came to build a city home. Bring the relics of the Lord Buddha Hoping to pack it at Phra That Phanom (Phu Kum Phra), where the path is empty, we have stayed overnight and saw a large tamarind tree in the dense forest, suitable for stay and rest. Dead tamarind tree Remaining only the core. I think that's right. Should put the Buddha's relics on the base of the tamarind tree core. According to appropriate shortening matters. When he arrived at Phra That Phanom, he saw that Phrathat was perfect and perfect. Nothing can add remembered to go back to the same place. Came to see the root of the tamarind tree that had been dead return to bear fruit. Phraya Lang keaw thought to find a way Therefore inviting friends to build the relics of the tamarind tree and contain the Buddha's relics inside it. And settled there people united together called Phra That Kham Kaen, the priceless person of Khon Kaen."

Then, in the scene where Mae Thong Bai holds Bua Bu Cha, who is still a baby, after being thrown into the water, she came to help and didn't breathe. Therefore, came to Mae Bua La to find a way to help cure. This can be seen as a ritual as a way of treating spiritual ailments. If our house has sick people, they will call "Mor Lam Song" to communicate with the ghost. Will know that the sick person does wrong (doing a custom fault) What is a farm ghost, an ancestral ghost, a water ghost, a ghost or a Muang Lak ghost. If we knows what is wrong, we will have an apology ceremony to apologize so that we can fix what went wrong. The contents of the poem are as follows: "Sathu invites angels Phaya Tan came down from afar. For you to ride on a black horse. Let you take a horse down to Phaya Than man city and arrest him. Look, the young child is a sick. Evil spirits do not have ghosts, and the fields are not. How did the ghost of brothers come to touch them? Phaya Than told you to take Phaya Tan as the mascot. Will come to help sustain bad things don't be forgiven, forgive me, grandfather." After Mor Lam Song

finished the ceremony, Babies can breathe. Then continue with to “Wish Good Luck by Binding People’s Wrist Ceremony”. The contents of the poem are as follows: “Sri Sri Sittipraphon Bowon Wan Wiset Atirektecho. Today is a good day. A day without suffering and disease. All terrible diseases, be cured, may grow. Amen, caste, power, good luck.”

There is also another ritual, which is about Kwan, in the treatment of mental illness rather than physical. When a person has an accident such as a tree falls, a cow, a buffalo, a car falls, a well, etc., the ancient Isan people organized a ceremony to call for the allegiance of the sick. Popularly called “Sorn Kwan”

“Sorn” is an Isan language, meaning to scoop, take a spoon, bring a swing or cloth. Surrogate to the need for one thing. “Kwan” means that the deity has been with him since birth. In which the Isan people believe that if Kwan is with himself, it is prosperity, happiness, comfort and stability. If people are shocked or panic Kwan leaves the body, which is called frightened, scared, flying, etc. Causing that person to suffer various adverse effects, whether alive or not. Which Kwan had no obvious appearance Intangible, but it will follow with the owner protect and take care of sustaining life until the end of life. Which has a ritual by bringing a swing to bring taken along with Ein (Isan language) Calling the name of the accident victim, the person who goes to the ceremony will throw the prepared items (boiled chicken eggs, sticky rice balls, arm-tied threads) into the swing. Later, relatives and villagers would tie their arms together to wish the sick people well. Stay cool in order to maintain the spirit, the elders will perform this ritual to bring the sick people back to the patient's body in order to get better. Some Isan people said If not doing the ritual to bring back the woke to the sick the patient's symptoms will be more severe. Even though the physical symptoms are improved, but the patient's psychological condition worsens even more. If we are in good spirits, then the disease will invade us very not easily. And will make physical therapy easier and more effective. Therefore, regardless of any serious disease, psychological treatment is an important treatment. Keep your mind strong. This faith can also be passed on to the new normal.

There is another important ritual for the completion of the Mor Lam Kon. That is “Yok or Yor Kru” or the teacher lifting ceremony (accepting students) according to the beliefs of Thai dance Every branch will have a teacher who is responsible for the discipleship. To be successful, show Which in the drama was able to come out completely correct according to tradition. By the lyrics of the poem as follows: “Sathu, I worship you Phra Ratthanatra with sacred things that dwells in this world. Grace of parents, teacher all contributions to preserve, protect, support, support, grace. Ten fingers, pray to the teacher who teach and protect along with the grace of Rattanang Trikaew. The bright shining person shines Iawamako to make him clear as a glass that sparkles. Before going to sing a poem, I would like to raise my hands to pay respect to Wanta, an offering to prepare the Khan Khay Or. There are five khan, eight khan, pae wah silk sarong, liqueur, eggs arranged beautifully. Compose you who know the charms. Your Highness is stunned to preserve and uphold the teacher like a viper. Protectors win every time. If faith is fixed firmly, nothing will change nothing changes. Which disciple has a teacher? Will be prosperous, remember”.

Thai TV Series also demonstrated to promote the art of dancing by presenting the spread-legged vulture dance, which is a imitation of vultures. When the vultures land Vultures spread their wings and spread their legs to balance when they are landing. In addition, each episode contains traditions. Different ways of life, such as the in episode 5 has shown Bun Bang Fai tradition. It is one of the traditions of the Isan region of Thailand. By the origin of the folk tales about Phraya Kan Khak. The story of Nang Ai red cliff. It is in the aforementioned folklore. The villagers held a merit-making ceremony

to pay homage to Phaya Tan or Thep Wassakarn Thepbut, which the villagers believed that he has the duty to take care of the seasonal rain and has a great passion for fire. In episode 10 has shown Flirting with a girl by playing Pha Ya poem. It is a poem or philosophy of Lao in the ancient Isan and Thai people. The language is inherited from the language of the Lan Xang Kingdom. Nowadays, It playing remains in the Isan style of Mor Lam. It has the same meaning as wisdom and philosophy, and sometimes it can be used interchangeably. There is no tangible touch between the text and there is no clearly defined prosody. But when speaking, the words are emphasized so that the listeners enjoy and remember them easily. There are many stories that have been composed such as Religious teachings, everyday stories, the courtship of the young and children's play etc. How to catch snakehead fish with bare hands. Isan wedding traditions is another one of Thai culture that has been carried on for a long time It is called in the Isan language “Kin Dong” means eating a feast to celebrate family ties. This is another Thai culture in the Isan region. That are still preserved until the next generation and the last episode has shown The tradition of making merit. It based on the beliefs and faith towards Mae Phosop who is the goddess rice for blessing and thanking her for taking care of the fertility of the rice fields. It is believed that when this ceremony was performed. She will help protect the rice in the field to have good produce. It also creates morale for farmers. Build confidence with the farmer that in the next farming rice in the field will be free from various diseases. Both natural and pests.

Script writing strategies that incorporate tradition into each episode are excellent. Causing the audience to be absorbed unconsciously and learn quickly and for a long time. This resulted in the inspiration of wanting to touch and see with the eyes once.

2. Conclusion

Nang Lam Kan is a Thai television series that is completely presented in the form of a musical. If it shows a continuation in the faith religious rituals of ethnic groups ancient traditions. Way of being It extends the culture of eating and play in each period of life that there are many different cultures of the local Isan people, with “Mor Lam” (northeastern style singer), which is a local art, as the connection point of the story, using Khon Kaen province as the starting point for the continuation and extension folk customs. Therefore, the drama is outstanding, interesting, along with there is a large province of the Isan region that is the center of culture and traditions. Tourist attraction and the learning center of Isan people. Combined with the evening broadcast time, which is the dining time of Thai society or for family time. Therefore, it even resulted in the final episode of the drama with the highest ratings on Channel One 31 across the country with a score of 6.488 from the Nelsen poll (Ep.1-Ep.59), Reach (4+)/ Rating (15+) which can be separated by area as follows Bangkok and its suburbs with a score of 5.764, provinces (municipal areas) with a score of 4.698, provinces (non-municipal areas) with a score of 7.349.

From the above survey (ratings) can confirm. This drama has been a great success and has created a new phenomenon of Thai television series dramas in the digital age, a new normal. It is using Isan languages and Mor Lam in all matters. After the drama is over Viewers can still look back at the Viu application or VIU.Com is considered a continuation of the top Thai TV series. It is opening the door to the eyes of audiences around the world with learning uniqueness, traditions, indigenous cultures, the charm of Isan people, beautiful forever in the new normal of countries around the world.

3. References

- [1] Amporn Jiratikorn. (2016). Thai dramas with ASEAN audience: Wanida Printing Ltd., Part.
- [2] Phana Thong Meakhom, (2004). Digital TV can't know anymore: Chulalongkorn University Press.
- [3] <http://www.one31.net> [access on 11/12/2020].
- [4] <http://www.tvdigitalwatch.com> [access on 11/12/2020].
- [5] <https://www.m-culture.go.th/> [access on 14/12/2020].

ICAC2021-110300007

New Normal Model: Possible and Fun of Thailand Tourism

Thanasin Janthadech^{1*} Bampen Maitreesophon²
Worophon Sangpud³ and Rungkaew katekaew⁴

¹ Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand

² Dean, Asst. Prof. Faculty of Public Administration, Stamford International University, Thailand

³ Faculty of Public Administration, Stamford International University, Thailand

⁴ Faculty of Business and Technology, Stamford International University, Thailand

*Corresponding Author: Thanasin.janthadech@stamford.edu

Abstract

In the past many people know the impact of the COVID-19 epidemic situation as having a wide range of effects in many sectors. Especially in the tourism sector that has been greatly affected. Because the country has to be closed and travel is refrained even in the period from March to May people cannot travel as easily as before because there are measures to close various places including limited travel and after that time domestic situation began to improve. Therefore, began to open buses or flights to other provinces and allows people to travel to more places by traveling in the latter is different from the original in which it is a New Normal trip.

That new normal it is one of the terms that have come across very often during this time as it is a term that conveys a new way of life following the epidemic of COVID 19 which has affected people's lives. Quite a lot especially in terms of travel and tourism with security measures came out a lot in order to prevent the belief that the disease spreads between each other. There is also a limit to the number of travelers. Visitors to various places not too much in which the New Normal tour may be a change in the form of tourism that we should learn and understand.

Keywords: New Normal, COVID-19, Thailand Tourism

ICAC2021-110300008

Tourist behavior with environmental impacts from community tourism

Worophong Sangpud^{1*}, Bampen Maitreesophon², Thanasin Janthadech³
and Orawan Iamsriwan⁴

¹Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University, 76120

²Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University, 76120

³Faculty of Business and Technology, Stamford International University, 76120

⁴Public Health Technical Officer, Practitioner Level, Kuiburi Hospital, 77150

*Email: Worophong.sangpud@stamford.edu

Abstract

The current trend of community tourism is becoming more diverse, from activities taking place from tourist attractions to incentives and providing services to tourists, which is an important point to generate income in the community. And able to fully utilize the potential of the community. However, the community awareness among community members on the preservation of a context and the natural environment that will not cause damage to tourists that it is difficult to resolve. The behavior of tourists is an important factor in enabling tourism to meet community expectations. However, in this article, two forms of community tourism are proposed, namely sustainable tourism. And ecotourism, both of which can serve as a key mechanism to reduce the environmental impacts of tourists that contribute to the context of the community. However, there is still a research study on the environmental impacts of community tourism. To show that the entry of tourists can actually be created for the community but the negative impacts that would cause exploitation of natural resources must be considered. Whether it comes from local people or from outside capitalists at the same time, it may also have a negative impact on the issue. Social degradation, pollution, waste problems that need to create mutual awareness among tourists and the owner of the area, that is, the villagers to understand the limitations of the area and maintaining the integrity of nature to be sustainable. Make the best use of local resources, while taking actions affecting the feelings of local people or owners of the area, which tourists must be very careful with. So that the traditions and culture of the local good will not be absorbed into the economic values. Maintain the beauty that will make people want to come back and travel forever.

Keywords: Impacts, Behavior of tourists, Community tourism, tourist, Environment

1. Introduction

Continuous changes from the agricultural era into the industrial age and step into the innovation era as a result, the context of people's lives in society has changed. In terms of thinking, mental state, action and giving value to the environment. Which seems that society has started to neglect. Because of the use of technology to develop daily life to make human be more convenient. The convenience that is the habit of society has become a problem that must be learned together, that is, technology innovation allows

faster access to the required information. These facilities, on the other hand, enable people to use natural resources beyond the capabilities that nature and the environment can provide to human society. Nowadays, the environmental change occurred partly from the expanding tourism sector in the economy. Cause the turnover of income but on the other hand Technological changes have also brought environmental catastrophe. It was found that the invasion of nature to create a business selling point resulted in the nature of change. This causes problems such as changing the living conditions of the community through the entry of capitalist groups. To modify the area in accordance with economic investment. Which the end result Natural areas will be replaced by buildings without social responsibility. The main cause is tourism support. At present, it can be seen that if a local or any community has the possibility to develop into a tourist destination. They tend to try to diversify their communities to generate income by using nature and the environment as a selling point for tourists and by creating residential areas. To serve tourists. Until some areas cause environmental problems such as building accommodations blocking the flow of water Resulting in flooding or waste management in the community These often affect the environment in the community to change, for example the physical change of the environmental components. Originally, the area was naturally allocated with a composition of forests, streams, rivers, mountains and wildlife, all cyclically dependebnt. But when society began to recognize the economic benefits Lack of consciousness in the long term and sustainable conservation of the environment leads to a lack of proper management. Until finally, the community environment was destroyed Ecosystem lacks balance There was a problem of natural disasters. The main impact is when the environment is destroyed. Beauty is gone and when the natural beauty lacks, tourism support there will stop. And started looking for a new place Restoring the environment has become quite a difficult task. Because of the lack of management process and good conscience Causing to have to face with the natural environment that is lost Thus making educational issues about Environmental, social and economic impacts from tourism in the community It is interesting to summarize the results and make recommendations to reduce the impact of tourists, which will benefit those who study environmental work.

2. Community tourism

A study of environmental impacts from tourism in the community from the behavior of tourists. It needs to be based on an understanding of the community's awareness. Community duties and the cooperation in which the community has to show an appreciation of their own resources. To raise awareness of the people who travel to the community. As well as matters of tourist behavior. The study therefore focuses on useful information on environmental issues. Divided into Community environment Sustainable tourism Ecotourism Tourist behavior Community involvement process. This is a collection of ideas that are useful for the analysis of environmental impact and potential causes of various factors, compiled into an academic proposal.

Sustainable and ecological tourism

Sustainable tourism is a form of tourism that comes from a sustainable development approach, emphasizing the balance between development and conservation, that is, development that can meet the needs of today's tourists and local resource owners (Kaewsuriya, 2004) Therefore, it was seen that the model of tourism in the community that could be a guideline for the creation of cooperation must be Tourism that does not harm resources and the environment, at the same time, can benefit the owners of local resources and the general social and economic landscape, while focusing on

consciousness over satisfaction. Which the sustainable tourism model can be a form that the community or local attractions should be adapted to benefit. Combined with the current form of tourism in Thailand began to formulate a tourism policy to preserve the natural ecosystem in the form of Ecotourism or ecotourism. Which means tourism in unique natural sites and cultural sites related to ecosystems There is a joint learning process of all involved people under local environmental management and tourism. Focus on creating awareness for sustainable ecological conservation (Kaewsuriya, 2004) Therefore, it may be concluded that Sustainable and ecological tourism It is a form of tourism that focuses on the study of context to natural and cultural sites. Without causing destruction or the loss of traveling. And must perform various activities during the tour in that place consciously. Take responsibility without causing interference or damage natural resources. And with the objective of ecotourism may be part of the support for a system of economic circulation in the community. And creating sustainable jobs for people in the community

Tourist behavior

However, having a good form of tourism must be accompanied by a behavior or co-operation of the traveler, which is the key to the success of any established tourism mechanism or style. And the study found that Tourist behavior is another factor that has an environmental impact, i.e., tourist demand and responsiveness. Tourist expectations A tourist's goal is an important element that allows tourists to do things that may have an environmental impact, such as tourists who want to visit the forests in different areas by using a tent to stay. There is a expectation of fresh air. And the scenery is beautiful and expected to do activities such as socializing, cooking, which may affect the amount of waste in the area. Society and economy can be the mechanisms by which tourists are overwhelmed by the resources of the tourist destination. Including conservation tourism behavior It cannot be achieved in all areas, it is because of different attitudes, beliefs and socialization. That is why tourists' behavior is another reason that causes environmental problems.

Case study

From the study of research results on the impact of community tourism This gives a clearer picture of how tourism can generate income for local communities to have higher household income. But there are negative impacts on society and culture as well as changing lifestyle contexts, as in Case Study 1 : Impact of adventure on environment, culture, society and economy: a case study of Maeram sup-district, Maerim district, Chiang Mai. It was found that adventure tourism is new to people in the community, so it may not understand its role either directly or indirectly, possibly because people still lack good coordination with government agencies to promote development. Sustainable participatory tourism. Therefore need to improve and to develop people to participate and play a direct role in tourism in their own community While most local informants view tourism as one of the mechanisms for increasing family incomes, another for better quality of life, it is important to suggest that: To maintain the environment within the community In order for tourism to be sustainable, a truly community-owned tourism committee should be established to represent the villagers respected by the community, as well as representatives from various groups to help brainstorm ideas, plan actions. Solving problems, especially conflicts in tourism management and should have measures to distribute income and benefits to the community as much as possible

While case study 2: The Impact of Ecotourism on Local Community with Various Ethnic Groups: A Case Study of Ruam-mitr Village, Mae-Yaaw Subdistrict, Muang District, Chiangrai Province. It was found that the environment in the community was expanding rapidly, such as the development of the infrastructure system. It may be that

the policy to promote tourism industry in Chiang Rai Province has been done in accordance with the strategic plan. And tourism promotion development strategies, found that the economy in the community had a better quality of life, resulting in the creation of jobs, job creation, and increased income. As for the social and cultural change, it was found that the new cultural trend that replaced ecotourism contributed to the community's leap forward change, and the importance of culture and traditions began to decline. Social disorder and the concentration of income arising only in influential groups. And has only financial power It shows that the environment in the community is a necessity that requires cooperation under the leadership of the community. When tourism activities are introduced into the community, there are negative environmental impacts such as an increase in solid waste and air and noise pollution. It is clear that operators are focusing on business benefits over conservation efforts.

3. Conclusion

The study found that entry of tourists had both positive and negative impacts, which positively impacts communities in the area of tourist destinations with economic expansion and trade. And tourism services Until resulting in better income and quality of family life Traditionally, relying on a career in agriculture can generate additional income from tourism of tourists entering the community. At the same time, it also makes the people in the tourism community feel love and care for the resources in the area, because he realizes that the area of the community can generate income, so there is a need to care instead and maintain it to achieve tourism. In a sustainable way or having sustainable resources for the community to use at the same time on the negative side, it is often found that when tourists enter the area, it can lead to solid waste problems, air pollution problems, and pollution problems. And noise pollution problem This usually happens in all areas where tourism publicity is entered. Tourist behavior can have an impact on the environment in the community where the traveler travels to it, where the behavior is to meet their own needs while forgetting to take into account the impact on the community. At the same time, it is also found that tourist attractions can cause problems of interests and income inequality, meaning that when there are tourist destinations, there is often a group of capitalists entering the tourism business.

For approaches to solving negative impacts on environmental issues in the case study, it is of the opinion that environmental conservation awareness should be raised. Maintain local resources and focus on sustainable tourism, that is, know how to conserve and use the local resources traveled carefully At the same time, any action that affects the feelings of the local people is that the owners of the area need to be extremely careful. In order not to absorb the goodness of the local culture and economic values.

4. References

- [1] Chuanchan, N., Laowansiri, S., Thongma, W. (2012). Impact of adventuer tourism on environment, culture, society and economy: a case study of Mae Ram Sub-district, Mae Rim District, Chiang Mai Province, Retrieved from <https://so05.tcithaijo.org/index.php/researchjournal-lru/article/view/104030>
- [2] Jittangwattana, B. (2014). Sustainable tourism development, Bangkok: Tourism Academic Center of Thailand.
- [3] Kaewsuriya, R. (2004). Principle of sustainable tourism. Retrieved form <http://lib.dtc.ac.th/article/tourim/0007.pdf> (in Thai)

- [4] Nonthachot, P. (2014). The Impact of Ecotourism on Local Community with Various Ethnic Groups: A case Study of Ruam-mitr Village, Mae-Yaaw Subdistrict, Muang District, Chiangrai Province, 8 (2), 123-136. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/article/view/126512/95612>
- [5] Thanomklin, T. (2005). Pattern of sustainable tourism management and local people's participation in Koh Larn, Pattaya City, Chonburi Province, Retrieved from <https://repository.nida.ac.th/handle/662723737/1718>

ICAC2021-11030009

Lao Vieng Handwoven Fabrics:Fascinating Tribal Textiles That Reflect Lao Vieng Identity on the Dvaravati Territory at Don Kha in U Thong District of Suphan Buri Province

Boonsomying Polamuangdee¹ and Raweewon Duamkhanmanee²

¹Department of Language, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology,
Suvarnabhumi, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Huntra 13000. Thailand. Tel: 081094809118
E-mail: yingyudya@hotmail.com

²Department of Plant science, Faculty of Agricultural Technology and Agro-Industry,
Rajamangala University of Technology,
Suvarnabhumi, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Huntra 13000. Thailand. Tel: +66 618926514
E-mail: d_raweewon@hotmail.com

Abstract

Lao Vieng community, Don Kha sub-district, U Thong district, is a community in Suphanburi province that has been originally a prosperous area since Dvaravati period. Later, Lao Vieng people came to Thailand and maintained identity their ethnicity well especially local woven textiles. This study has the objectives to 1) study the history of Teen Jok cloth identity in various forms that have been inherited for a long time in the Don Kha community and 2) to compile different patterns of Teen Jok textile weaving. The researchers used the documents research method and collected analytical data with the participation of the community from February 2019 to February 2020. The study result found that there are 100 - 200 years old textile pattern to be inherited as knowledge in the community that the textile pattern has been restored as a database to collect knowledge for preserving the local woven textile identity and can be linked with other communities.

Keywords: Lao Vieng Hand-woven textiles, Lao Vieng identity

1. Introduction

This research project is a research knowledge management project to promote cultural and ethical lifestyle tourism of Lao Vieng Don Kha community, U Thong district, Suphanburi province. In the overview, the researchers was interested in 1) Studying local textiles and local wisdom from local resources in order to develop local food products according to its identity; 2) Building local brands including database system development and 3) Developing online television programs to promote local language, stories, inherited local wisdom and the way of life in fisheries to have the potential to promote tourism which corresponds to the vision of Don Kha Sub-district Administrative Organization, U Thong District, Suphanburi province that is ready to develop tourism. This project will reflect local wisdom that is beautiful and valuable to promote tourism and create added value to community products that can meet the needs of consumers, target audience or tourists causing the economy at the foundation level to grow steadily and sustainably.

Researchers visited the study area and organized activities in their own science in Don Kha sub-district, U Thong district, Suphanburi province which is an ancient area from the Dvaravati period with archaeological evidence assuming that U Thong was the capital of the Vistas Kingdom and was the center of Suvarnabhumi land. It is also the origin of history, art, culture and traditions of various peoples before being fused into the present Thailand. Later, the Lao Vieng, Don Kha community was born for more than 100 years old. Most of the people in the community are Lao Vieng people who are assumed to immigrate to Thailand in the reign of King Rama III. The Lao Vieng community had its own culture, especially the traditional cloth wisdom. There is also a succession by bringing the textile to be carved and woven according to the pattern. Lao Vieng people prefer to dress with woven cloth in their everyday life that they always dress in full for the important merit. However, things that still inherit in the daily life of the villagers is weaving with the way of life of Lao Vieng people in the Don Kha community that been adjusted according to the era. Most importantly, the beauty of the cloth pattern is a unique identity, not less than other weaving communities, is the pride of the Lao Vieng community. In conclusion, it can be said that weaving is a famous art of Lao people and widely respected.

2. Objectives of the Research

2.1 To study the history and identity of Teen Jok cloth in different ways that has been inherited for a long time in the Don Kha community.

2.2 To collect various inherited Teen Jok cloth pattern for making a textile pattern database.

3. Scope of study

The researchers sought knowledge and researches related to the study of Lao Vieng woven cloth identity in the area of Don Kha sub-district, U Thong district, Suphanburi province which was originally an ancient city area in Dvaravati period.

4. Research Instruments

The following research procedures and methodology were deployed in this study:

1. Participatory Action Research (PAR)
2. Key Informant Interview
3. Non – Participation Observation
4. Participation Observation
5. In-depth Interview
6. Informal Interview
7. Formal Interview
8. Focus Group Discussion
9. Organize a knowledge exchange forum with experts assessing the pattern of the textile through the participation process
10. Data review by local textile scholars
11. Return information on local textiles
12. Summarize the information to prepare knowledge manual for the community

5. Data analysis

1. To study the community context
2. To determine goals and create participatory problems
3. To conduct small group meetings
4. To find community problems and needs

6. Results

The discussion resulted in the 3-selection pattern of textiles as follows:

1. Dok Kaew pattern
2. Mah Non pattern
3. Maeng Krabi pattern

Figure 1 DokKaew pattern

Figure 2 Mah Non pattern

Figure 3 Maeng Krabi pattern

Ajarn Nitat Chantorn, the expert and instructor

The locals, even the weavers of Lao Vieng community, U Thong district, Suphanburi province forgot the story of textile pattern. They therefore invited Ajarn Nitat Chantorn to be the instructor to give the lecture about the textile pattern by comparing with others communities 'pattern of textile. The instructor also recommended the locals to use natural thread dyeing which is environmentally friendly as for the conservation and inheritance of Don Kha woven textiles that are unique to be more popular at an affordable price. Also, the inherited local wisdom of Teen Jok woven textiles with quality standards can create jobs, generate income and build a reputation for the community.

The Organizing of an activity to return local cloth pattern information to the community welcomed Ajarn Nitat Chantorn to exchange and learn about local textile patterns with the support of Ajarn Pattaphong Chuenboon to give the knowledge about ancient textile storage. Furthermore, the organization of the department discovered that the community has been inherited ancient woven textiles for up to 200 years.

The stage discussion to return information in the form of presenting Lao Vieng textiles comprised various activities namely Lao Vieng Don Kha and the discovered ancient Lao Vieng Don Kha textiles weaving, textile exhibition and the event of cloth shops in the community.

The dissemination of knowledge on local textiles to students at Wat Phokharam School located in the community by the instructors for strengthening community relationship.

7. Conclusion and Discussion

Researchers made a knowledge manual about Don Kha's traditional textiles pattern, with the help from Ajarn Patapong Chuenboon who compiled the highlights of the ancient textiles pattern in the community as the knowledge which allows the community to be proud in their own textile arts. This knowledge has been disseminated to students in the community of Wat Phokharam School to help the student learn about local patterns from instructor to link their own communities and other communities.

8. Recommendations

The Lao Vieng local textiles patterns should be preserved and inherited to expand the product of woven textiles that are the identity of the community to be more popular and should be inherited as local wisdoms.

9. Recommendations for further studies

The Teen Jok textiles weaving should be developed to have standards quality in order to create jobs, income, strong and self-sufficient weaving groups and good reputation for the community.

10. References

- Becerra-Fernandez, I.; Gonzalez, A. and Sabherwal, R. (2004). Knowledge Management Challenges, Solutions, and Technologies (edition with accompanying CD). Upper Saddle River, N.J.: Pearson Prentice Hall.
- Boonyasathit, W., Phiantham, C. and Silapabangleng, T. (2017) Historical development of the Lao Wiang ethnic group, Uthong district, Suphanburi province. Journal of Nakhonratchasima College, Vol. 11 No. 11, 26-38.
- Dalkir, K. (2005). Knowledge management in theory and practice. USA: Butterworth-Heinemann.
- Jittangwattana, B. (2005). Thailand Tourism industry, a business that never die. (In Thai).Bangkok:C P book standard.
- Kaewsanga, K. and Janchongsri, N. (2015). Knowledge management and creative tourism in cultural tourism sites, Phimai District, Nakhon Ratchasima Province. Suranaree J. Soc. Sci. Vol. 9 No. 2; December 2015 (79-103).
- Kaewsanga P. and Chamnongsri, N. (2012). Creative Tourism: A new choice of Thai Tourism. (In Thai).Suranaree
- Kongdit, S. Promsil, W., Rattanapongrthara, T., Rengmeseesuk, J. and Thananawanthee, T. (2017) . Forms and activities suitable for the participatory agricultural ecotourism of the Three Houses Phra Nakhon Si Ayutthaya Province Area Based Development Research Journal, Year 9, Issue 4, July - August 2017, pages 314-326.
- Nawatthee, T., Kongdit, S., Promsin, W., Chuaphung, B., Sakulrat, T., Chaipitak, C. and Polamuangdee, B. (2017) . Plan for the Development of Eco-tourism with the participation of Sam Ruen communities in Ayutthaya Province. Area Based Development Research Journal, Volume 9, Issue 3, May - June, 2017, pages 167-177.
- Nupan, Anong (2003) . Suphanburi National Museum, Bangkok: Office of Suphanburi National Museum.
- Piyaphan, B. (1998). Thai history. Bangkok: Odeon Store. Bangon Piyaphan. 1998. Thai history. Bangkok: Odeon Store.
- Phetchaburi, N. and Polamuangdee, B. (2017) . Participation process in restoring, preserving and inheriting the tradition of bathing and returning the Phen of Sam Ruen Community. Phra Nakhon Si Ayutthaya Province Area Based Development Research Journal, Volume 9, Issue 5, September - October 2017, Pages 404-419.
- Promkaew, P. (2007) . Southern food. 2nd Dusita Academic Seminar Project to commemorate the auspicious occasion of the 80th anniversary of Thai food culture in the globalization era. At the Royal River Hotel, organized by the Institute of Language, Arts and Culture, Suan Dusit Rajabhat University.
- Richards, G. (2010). Creative Tourism and Local Development. In Wurzburger, R. (Ed.). CreativeTourism A Global
- Conversation how to provide unique creative experiences fortravelers worldwide: at present at the 2008 Santa Fe & UNESCO International Conference on Creative Tourism in Santa Fe. (pp. 78– 90). New Mexico. USA.

The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture in Creative Economy
18-19 January 2021, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

- Thongma, W., Leelapattana, V. and Thongma, N. (2011). Sustainable Cultural Tourism Development of Chinese Community in the Nam Ngon River Basin, Fang District, Chiang Mai Province. Research report. Chiang Mai: Mae Jo University.
- Tourism Authority of Thailand. (2002). Tourism management. (In Thai). Bangkok: Thai Unions graphics.
- Wongprasert, C. (2005). Knowledge management in business organizations. (In Thai). Bangkok: X – sapernet.

ICAC2021-110300010

Keychain from grass broom remnants to be cultural souvenirs of Kamphaeng Phet Province

Thanatron Jangmo¹ Suphachokchai Nanthasri², Phathooramphai
Praphatsorn³, Pimnara Banjong⁴ and Wanasanan Nuchanart⁵

Art and culture center Kamphaeng Phet University

Abstract

The objective of this research were to: 1) study the product pattern of keychains from grass broom waste. 2) develop and design souvenirs from culture and local wisdom, and 3) To know the economic response to the product key chain from grass broom. The research sources were the population of Kamphaeng Phet Province that has the ability to purchase products as a souvenir, which has a total of 161 people. This research was a quantitative study together with qualitative research using an online questionnaire as a medium for data collection. Most of the respondents were female, accounting for 52.17 percent (84 people) and 47.83 percent male. Most of the souvenirs of Kamphaeng Phet Province that people know are kluay khai (a kind of banana), cha kangrao chao kuay (grass jelly) and fresh milk curd respectively. From the inquiries of the respondents, it was found that Keychain from the remnants of a grass broom is not known to people of Kamphaeng Phet Province as a souvenir of cultural souvenirs. Wisdom or symbolic expression of the identity and identity of Kamphaeng Phet Province as much as it should because the souvenirs that most people think of are consumer souvenirs that are old and difficult to move. But the reason that most people take them as souvenirs is because of these things, when they see them, they will immediately know that they are from Kamphaeng Phet (Banana Khai).

Keywords: Souvenirs, Souvenirs, Kamphaeng Phet, Wisdom, Keychain

1. Introduction

Today Thailand is facing many important challenges for the country's development. Due to the changes related to many contexts, both socio-economic, which have been affected by the global economic situation over the past year. One of the major causes of the hurdle of Thai economic development is the current epidemic of COVID-19. Changes in demographic structures, which require both budget and manpower to fix and develop. So that Thailand can enter the aging society completely, which affects the way of life and well-being of the Thai people in particular, people in rural areas who have to leave their homes to enter the big cities, find work, pay off their home expenses. This causes the relationship of family and rural society to gradually diminish. Economic toxicity also affects the state of society, community and local culture that used to be a benevolent community to become a different society. Leave the burden on the elderly to live alone or with grandchildren that parents bring to feed. Under this change, it is a challenge for Thailand in terms of economy, society, culture and lifestyle, that will affect the government's fiscal structure and welfare expenditures that will have to be taken care of.

Therefore, in order for the community to be self-sufficient and not have to leave home to find work in the big city. Community enterprises therefore become the main goal of the country for development. This changed the perspective of the community to see that what they had was a valuable asset that could increase their income by using local wisdom. Using raw materials that have been developed into a quality product with the identity that corresponds to the local culture and to be a product that meets the needs of the domestic and international markets.

Ban Noen Ko Enterprises Tritrueng Sub-district, Mueang District, Kamphaeng Phet Province was established with the aim of improving the quality of life of people in the community. The group's operational activities are the production of brooms, grasses and grass parts, which is the main raw material in the production of community products by setting goals and priorities of the group to develop products and packaging with acceptable standards. The operation of Ban Non Ko Community Enterprise Group has been very successful in making flower brooms. Therefore, community enterprises turned to develop their own products from the grass broom as the grass keychain, which is caused by the waste raw materials from making grass brooms. To add value to Waste raw materials from the efforts and goals required to solve the problem of raw materials and add value to the product.

2. Objectives of the study

1. To study the product model of keychains from grass broom remnants.
2. To develop and design souvenirs from local culture and wisdom
3. To know the economic response to the product key chain from grass broom

3. Research project scope

Content scope

Study the economic response to key ring products from dok-grass broom of Ban Non Ko Community Enterprise Tritrueng Sub-district, Mueang District, Kamphaeng Phet Province Which represents the culture and way of life of the people in the community

Population scope

The population used in this research was people in Kamphaeng Phet Province who had the ability to purchase products as a souvenir. Which has a total of 137,743 people (Statistical Office Kamphaeng Phet Province, 2018) The researcher then calculated the sample from the population under the Taro Yamane formula. The expected movement of 10% yields the number of samples equal to 100 samples.

4. Study results

To achieve the first objective is to study the product pattern of keychains from grass broom waste. Non Ko housewife group made grass broom. Tritrueng Sub-district, Mueang District, Kamphaeng Phet Province is a group that brings together villagers in the community who want to have a career together. The original background of this community enterprise group, each person has a main occupation. Is farming such as sugarcane, corn, cassava, rice. Causing some families to suffer from insufficient income with expenditures So many children and families have to work outside the area. Resulting in a way of life including the local wisdom culture gradually changes. Keychains from grass broom remnants are a type of product that reflects the way of life and local wisdom, enabling government agencies, both the Department of Community Development and other government agencies to develop. Initially, the Non Ko housewife group joined

together to help each other think about where their group would earn additional income. After a successful discussion, the Ban Non Ko housewife group agreed to try to make a grass broom in the area to make a grass broom for household use.

As a result of this action, the group was able to use grass brooms for their household use. In addition, some housewives can make grass brooms until they become proficient in their own professions. Thus, at present, the Ban Non Ko housewife group is able to join the unemployed group in the community to join together to make the grass broom product under the name "Jiraporn".

Picture 1 The picture shows the brand and product of grass broom

When the Non Ko housewife group produces the grass brooms, there will always be tiny bits of grass left. Because before making the broom, the group had to choose the same length of the grass flower so that the broom was not too far apart (as shown in picture 2) Every time there is a small grass clump that cannot be used to make a broom, even a small broom. The Non Ko housewife group therefore thought about how these grass clippings can be converted and added to their value. The group's value-added concepts come in a variety of products, such as dusting brooms. Pencil handle broom and the key to the grass broom, but in this study, the researchers focused on the product keyring from the grass broom.

Figure 2 Size classification and processing into key chains from grass brooms

To achieve the second objective, to develop and design souvenirs from local culture and wisdom, and to know the economic response to the product of grass broom keychains. This economic response asked the population living in Kamphaeng Phet Province. (Group of souvenir buyers) Therefore, in order for the key products from the grass broom

to be able to have the shape, characteristics and properties of a good souvenir, it must include the properties including the history of the brand group, the properties of the product. Product composition, net content, and manufacturer information, etc.

From the need to develop the packaging of the Non Ko housewife group to develop products into souvenirs that Kamphaeng Phet people will think of when looking for souvenirs as well as other types of famous souvenirs of Kamphaeng Phet. Manufacturers and researchers have worked together to develop the packaging to be able to contain 12 products, resulting in an orderly layout. Able to display products conveniently ready to be able to clearly identify the product and its source the researcher designed 2 types of designs.

Figure 3 Packaging group, both square and hexagonal

Figure 4 The actual packaging group

When getting a standardized product The researcher then studied the feedback of keyring products from grass broom scraps which were received from consumers in Kamphaeng Phet Province in the view of cultural souvenirs of Kamphaeng Phet Province. Which was studied as shown in Table 1

Table 1 shows general information

List	Number	Percentage
Sex		
Male	46	28.57
Female	115	71.43
Age		
15- 20	22	13.66
21-59	87	54.04
60 years and above	52	32.30

Source: from inquiry.

Table 2 shows the product response to keychains from grass broom waste

List	Number	Percentage
Souvenirs you know		
Cao Guay Cha Kang Rao	145	90.06
Banana	158	98.14
Banana Krayasart	83	51.55
Krayasart	96	59.63
Tofu with Fresh Milk	124	77.02
Grass broom	59	36.65
Key chain from grass broom remnants	37	22.98
Picking up a key ring from the grass broom.		
Buy as a souvenir	66	40.99
Do not buy as a souvenir	95	59.01
Cause of purchase (Can answer more than 1 question)		
Beautiful	98	60.87
Easy to move	118	73.29
Unique / represents the Kamphaengphet.	31	19.25
Not easily spoiled / damaged	59	36.65
Reason for not buying (Can answer more than 1 question)		
Product unknown	124	77.02
High price	49	30.43
It is not yet widely known to the recipient.	106	65.84
Still does not show the uniqueness / identity of Kamphaeng Phet	87	54.04

Source: from inquiry.

The majority of the respondents were female, 52.17 percent (84) and 47.83 percent of the 161 respondents. When the researcher inquired about the souvenirs that people in Kamphaeng Phet Province know and buy as souvenirs of Kamphaeng Phet Province, the number one is Banana Khai. The second place is Cao Guay Cha Kang Rao. And fresh milk curd, respectively. From the inquiries of the respondents, it was found that Key chains from the remnants of a grass broom are not known to the people of Kamphaeng Phet Province as a souvenir of cultural souvenirs, wisdom, or a symbolic expression of the identity and uniqueness of Kamphaeng Phet Province as much as it should be. Because the souvenirs that most people think of are consumer souvenirs that are old and difficult to move. But the reason that most people take them as souvenirs is because of these things, when they see them, they will immediately know that they are from Kamphaeng Phet (Banana Khai).

From the feedback of the respondents on the souvenirs of Kamphaeng Phet Province, in terms of culture and wisdom that show the identity of Kamphaeng Phet Province, 40.99 percent of respondents chose to buy keychains from grass broom remnants. As the respondents view that the keychain product from grass broom can be easily moved. They are beautiful in shape and do not spoil compared to other souvenirs. But some of the respondents opted not to buy the grass broom keychains because they were not yet known and there were other products such as Cao Guay Chagungrao. That can be purchased as a souvenir that the recipient knows immediately as a souvenir from Kamphaeng Phet Province.

5. Summarize and discuss research results.

Ban Non Ko housewife group is a group that brings together unemployed people in the community to work together to make grass broom products under the brand "Jiraporn". In which Ban Non Ko housewife group combined their expertise in making brooms until they were famous that they were strong brooms, good value for money. In the production of grass brooms, there will always be grass clippings. Due to the unequal length of grass flowers, these grass clippings were wasted. Therefore, in order to add value and use waste items to benefit Ban Non Ko housewife group then used these grass clippings to make a key ring, turning it into a key ring from broom, grass, adding value to the product, which is classified as a virtual miniature item (Prasert Silrattana, 1988, p. 6) Therefore, in order for the key ring from the grass broom to become a souvenir (something that reminds or misses (Royal Institute, 1999, page 125) in Kamphaeng Phet Province, packaging must be developed to meet the standard and be known to the general public From the study of feedback on keychains from grass broom scraps, it was found that consumers in Kamphaeng Phet Province Most people know the banana kai. Cao Guay Chagangrao and Milk Tofu Chakungrao as a souvenir of Kamphaeng Phet Province the most. But when asked about accepting keychains from grass broom as a souvenir of culture and local wisdom, 40.99 percent were willing to buy it as a souvenir, as no souvenirs represent wisdom and culture. In addition, this type of product can also be moved easily. Has a beautiful shape And does not spoil when compared to other types of souvenirs. Such characteristics are considered good souvenir products (Kanchana Sura, 2012, p. 45-48). Is to be a unique product of that local area They are attractive by product design, they are available in shape, size and weight that do not hinder transportation. It is a product that uses local materials and labor. The production process is shown. There is a label for ingredients, etc.

6. Recommendations and Uses

This study aimed to develop a product of grass broom key chain to be a souvenir of culture, way of life and local wisdom. Therefore, in order to make the study even more useful in the next study, the researcher should inquire about the needs of one additional group of tourists visiting Kamphaeng Phet Province. (Thai tourists and foreign tourists) and should develop the packaging in English to be able to communicate with foreign tourists.

7. Bibliography

- Kanchana Sura, Wilailak Kitibutr, Mattana Inayai, and Chulee Kan Chai Mueang D. (2012). Research for the development of a model of economic and social development of Chiang Mai Province, Year 2. National Research Agency (NRCT).
- Prasert Silrattana. (1988). Souvenirs. Bangkok: Odeon Store.
- Royal Academy. (2003). Potchana Krom, Royal Thai Embassy, 1999. Bangkok: Nanmee Books Publications.

ICAC2021-110300011

The result of an integrated learning and teaching approach to work (Work Integrated Learning: WIL) In the show courses, and exhibitions

Wanasanan Nuchanart¹

¹Art and culture center Kamphaeng Phet University

Abstract

This research study. The objective is to provide a work integrated learning (WIL) course at the level of courses, exhibitions and exhibitions. To compare the academic achievement of the courses, exhibitions and exhibitions of students receiving integrated teaching and learning management with work and to assess student satisfaction with the aforementioned teaching style. There are students who register for courses, exhibitions and exhibitions. For the academic year 1/2018, 9 people were the population used in this study and used the average S.D value to analyze the academic achievement. In addition, 20 items of Likert attitude were also used to determine the satisfaction of the integrated teaching and work management. The study found that from the fact that teachers use various teaching techniques This gives students higher analytical thinking skills than before using integrated teaching techniques to work. Make students know and understand more about exhibits and exhibitions equal to 45.11/83.22 percent. The index to measure the effectiveness of the teaching and learning management was 0.694. Finally, the measure of attitudes in a measure (Likert) was estimated at five levels. It was found that the students had attitudes towards courses, exhibitions and exhibitions. Most were at the highest level (8 out of 12). The one with the least attitudes students was that the courses had a sufficient length of time for the design and exhibition (moderate agreement). The time when students can prepare their work for the exhibition are very short, making work very busy. Finally, the satisfaction level of students was the highest level of satisfaction at 4.78%, with the highest average satisfaction of instructional design at 5.00.

Keywords: Exhibits and exhibitions, Integration with work, Teaching and learning management

1. Introduction

The provision of education is essential to life and is the cornerstone of the creation, progress and development of the country. Because education is a process that helps people develop themselves in different areas throughout life. In the past decade, globalization has caused Thailand to change the economy, society, culture, science. As well as with the rapid expansion of modern industrial and service sectors, all concerned parties are therefore aware of human development and quality of people.

Work-integrated learning management is a harmonious education management between professional experience outside the classroom and classroom learning. In the form of education, research, internship, social work Workplace work or professional

experience training the key learning principles associated with WIL focus on Experiential Learning, which is real-world learning for social adaptation. Learners have to use their thoughts, feelings and actions in different ways. Rather than just using knowledge, it must involve both people and the environment. The result of learning is new experience or knowledge.

The courses, exhibitions and exhibitions are aimed at the learners to acquire knowledge and understanding of principles. Composition of the exhibition Determination of layout, plan, location, direction, techniques, arrangement and practice of exhibition and exhibition design with modern tools. And must be able to perform exhibitions and exhibitions Both decorate the area for displaying works properly If the learner is to gain knowledge clearly by setting up a teaching and learning management model that emphasizes learning from knowledgeable people who have work experience in this field, it will result in learners gain knowledge and more experience.

Therefore, from the foregoing, the researcher is interested in studying teaching and learning in the Work Integrated Learning (WIL) course level, exhibitions and exhibitions, and studying the results that have occurred. From teaching and learning management to be information for the development of the characteristics of the learners who have emerged learning skills. Know the truth, do it for real

2. Objectives of the study

1. To study and manage an education teaching and learning integrated with work (Work Integrated Learning: WIL) at the level of courses, exhibitions and exhibitions.
2. To compare the learning achievement of courses, exhibitions and exhibitions of students who received integrated teaching and learning management with their work.
3. To study students' satisfaction towards integrated teaching and learning in courses, exhibitions and exhibitions.

3. Research project scope

3.1 Content scope

In this research Has defined the teaching and learning in the form of work integrated learning (WIL) at the level of courses, exhibitions and exhibitions. By setting guidelines for learning in the form of Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing, which is to teach students to prepare students before learning or tracking work behavior. Such as an experienced follow-up plan by observing, talking, and working with the subject. The results were assessed by reflecting the thoughts of both the students or the followers themselves and with the following participants in the form of a focus group to exchange experiences. By defining the learning content in TQC 3 as follows

1. Principle and composition of exhibits and exhibitions
2. Exhibition and exhibition design techniques
3. Experimental practice, exhibits and exhibitions with real spaces.

3.2 Population and sample boundaries.

The population used in this research was 9 students enrolled in the semester 1/2018 courses, exhibitions and exhibitions due to the small population. The researcher used the same sample group as the population.

4. Study results

The results of this study Can be separated into 3 issues, each of which the study results are as follows:

4.1 The results of the work integrated learning (WIL) teaching and learning management at the level of courses, exhibitions and exhibitions can be summarized as follows:

In this research framework, the researcher used the content in the management of teaching and learning according to the 3 courses, exhibitions and exhibitions, which consisted of 6 main points as follows: Basic principles of exhibits and exhibitions the composition of the exhibits and exhibitions Venue with exhibits and exhibitions Exhibit process Temporary exhibition design Permanent exhibition design. In the management of teaching and learning on this topic, students will begin to experiment with the composition of the exhibition. The exhibit includes the design of the scene according to the students' own imagination. To compare with the correct exhibition of real or principle in weeks 15-16 To compile the knowledge gained from the Work Integrated Learning (WIL) teaching method according to the knowledge summary form (JOB SHADOW), which can be summarized in 4 points as follows:

1. What students get in the knowledge and understanding of the content being narrated.

Students learn to understand the steps, guidelines, materials, equipment and techniques of various types of art exhibitions. Arrangement of the exhibition area Presenting the work to create value and interest to the audience Learn about problems - Troubleshooting And see the importance of being prepared Good work discipline and work idea

2. What students get inspiration for their career studies

Students are inspired by the profession. On exhibits and exhibitions from expert speakers at exhibitions About the creation of the work to create value Able to create interesting communication ideas to the audience. To be further published with an exhibition What is the format of the exhibition to do to make a good exhibition? Running the exhibition is efficient and professional. It can be a guide for students to apply to future study and exhibitions.

3. What students get in the field to apply in the theoretical studies in the courses.

Students can apply it to the learning curve of the course. Exhibits and exhibitions can be directly, whether it is planning, work, implementation, important and appropriate steps. The format and concept of the exhibition the main and auxiliary elements of the exhibition Work system and work discipline

4. What students get in terms of job description (job description) from listening to lectures.

The students found that the types of work learned from this lecture were the understanding and importance of the procedure for the exhibition from the concept of a professional exhibitionist. Learn about problem solving experiences. To make the exhibitions as efficient as possible.

4.2 The results from the integrated teaching and learning management to work. The results from the integrated teaching and learning management to work the researcher conducted the results of learning theory before and after teaching and learning in a work Integrated Learning (WIL) model from a total of 20 questions (Appendix). The study found that an integrated teaching and learning management with work gives students more knowledge and understanding of such courses. Because the effectiveness index is positive Because after studying, the student's average score was significantly higher than before studying 83.22 / 45.11 at the level 0.01.

4.3 Summary of student satisfaction with integrated teaching and learning in courses, exhibitions and exhibitions.

To measure the satisfaction level of students with integrated teaching in the subjects, exhibitions and exhibitions, the researcher divided the measurement model into two important parts: the part that measured attitudes towards traditional teaching and learning. Integration in courses, exhibitions and exhibitions, and related parts to the satisfaction of the course content towards the integrated exam study and satisfaction with instructional design. The study found that the students' attitude was at a high level and the satisfaction with integrated teaching in subjects, exhibitions and exhibitions was at the highest. Where the item with the lowest score is Teaching and learning the subject matter is sufficient for the design and exhibition design. This is because students think that the period that students have to arrange exhibitions is very tight. Not enough to prepare for work the same as the subject matter content the difficult text of this subject compared to the duration of study which had the lowest grades respectively. When considering overall satisfaction, it was found that the students were most satisfied. Which the student is most satisfied with is Satisfaction with teaching and learning design by teachers as a whole, students commented that the instructor always gives students time throughout the study period and the organization of exhibitions. Even though the preparation period is not very heavy, the instructor gives full advice and assistance. Making the value of satisfaction the highest.

5. Summarize and discuss research results.

Research work involving various types of exhibits and exhibitions. To be applied to teaching and learning integrated with work. The results of the study show that students can arrange exhibitions according to the specified course objectives, ie students can understand the basic principles of exhibits and exhibitions, composition of the exhibits , exhibitions venue , exhibit process, temporary exhibition design, permanent exhibition design In organizing the teaching and learning on this topic, students will begin to experiment with the composition of the exhibitions, the exhibits, as well as designing the scenes according to the students' own imagination.

In addition, the observation method and the conclusion from the JOB SHADOW manual, as well as the studies of Sikan Kantharak and Kriengkrai Hong Heng Seng, were used to describe the probability of Interested in the exhibition. From the study, it was found that students weighed the exhibition. On the principle of balance (Principles of exhibition design) both in terms of color, image placement, including placing other objects as well (supporting the charge of art) . So that students can plan and run an exhibition Instructors need to allow students to study at the Kamphaeng Phet Museum. In order for students to better understand the overall picture and analyze the highlights of the exhibition. To be applied to the temporary exhibitions in the future. This study provides students with an understanding assortment of exhibitions of Isara Chuensukkasemwong. When students apply ideas and knowledge from classroom learning and study visits at the Kamphaeng Phet Museum and from the experience of the museum manager, Students are able to pursue the objectives of an integrated work-learning program. According to the attitude assessment form for teaching and learning, students agree that this course should be studied in conjunction with work. Because students see the overall picture of the event They plan and understand the elements and can apply their knowledge and experience in future work. Although the preparation process is minimal, students are able to organize exhibitions as well.

6. Suggestions and Uses

6.1 Suggestions for applying the results of the study

1. This study is a classroom study using a population of 9 people, making the implementation of some parts difficult. (Number of people versus workload), partially easy (appointment), those who applied this research should assess the context of its application.

2. This exhibition is only part of the temporary exhibition, with the painting as the main component, making the layout very consistent. The nature of the event is therefore more convenient than organizing. Exhibitions involving other elements such as bas-reliefs, etc.

6.2 Suggestions for the next study.

1. The field of teaching and learning integrated with work. Since the learning of this course is a combination of content and practice, it takes more time to manage the course than the theory focused course. The instructor is therefore advised to allow students who will be studying in the show and exhibition management course to attend the work of various departments or locations before starting this course in order for students to understand the overall picture of the course and to be able to proceed in time within the semester.

2. Attitude towards teaching and learning management that is integrated with work This is because the students thought that the course was difficult due to the little time to prepare. Therefore, the researcher should have a clear student submission plan so that students do not have to rush into the work at the end of the semester.

7. Bibliography

Payungsak Prajusilp. (1992). **Design for the exhibition.** Bangkok: Compact Design.

ICAC2021-110300012

Floating honeycomb lanterns develop with a changing lifestyle

Thanatron Jangmo¹ Suphachokchai Nanthasri²,
Phathooramphai Praphatsorn³, Pimnara Banjong⁴
and Wanasanan Nuchanart⁵

Art and culture center Kamphaeng Phet University

Abstract

Content Objective of this research is 1) To know the origins of the Loi Khom tradition at Ruang Phueng Pattana Temple. 2) To know the cause of the loss of the Lantern Festival. 3) To know the value of the Lantern Festival to the villagers in the village of Ruang Phatthana. The research source was population who lived in the village of Ruang Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province A total of 647 people. This research was a quantitative research combined with qualitative research using an online questionnaire as a medium for data collection.

Most of the respondents were female, 59.20% and 40.80% were male, with the majority being between the ages of 41-60, 33.60%, followed by the age range of 26-40 years, representing 28.80% range. Age 19-25 years, with the majority of people 74.40 percent. Those surveyed who participated in the lantern festival, among them, commented on the reason why the lantern festival Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province Lost in the present due to the impact (there are 56 people in total) of a floating lantern, there are 4 main issues: Issues relating to waste generation in communities and nearby communities amounted to 53 persons, 94.64%, followed by air pollution 67.86%. The least impacted issue was Residential side When inquiring about the value of the tradition, from the inquiry it was found Most people want the lantern floating tradition to be held because they want to revive the ancient tradition. (Accounting for 77.02 percent), which is the way of life that the grandfather, grandmother, had done before. In addition, people in the area have an opinion that the tradition of floating lanterns should include music and play according to the era, opening shops to sell items in the event to stimulate the economy. And in order to prevent unexpected incidents, organizers should work during the specified time and to reduce waste, the organizers should use the policy of 1 house 1 lantern to prevent fire and reduce waste that may occur.

Keywords: Lantern floating tradition, Kamphaeng Phet, Way of life

1. Introduction

Lantern floating is a traditional tradition in the lunar month of the twelfth lunar month that is popularly done by villagers in the North and Northeast. And Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province Is another area that accepts lantern floating culture of the northern people in the area. In the past, most of the villagers migrated from the north to settle in Klong Lan district and every year in the

village of Ruang Phueng Phatthana holds a lantern festival or a tradition in the north called. "Yi Peng Tradition" was held at Wat Rueng Phueng Phatthana. With Phra Provru Wapi Vachirakit, Abbot of Ruang Phueng Phattana Temple and the Village Committee as advisors and organizing the event. The villagers believe that floating lanterns is the act of letting misfortune and misfortune go away. Originally, the villagers would hold this tradition on the 15th day of the 12th lunar month, which is the same day as the Loi Krathong tradition. Originally, the lantern festival was not held on the same day as the Loi Krathong tradition since lantern float is to float (release) the lantern into the sky instead of floating in the river like the central region. Floating lanterns are done to worship the relics of Phra Chulamanee at Daowadung heaven. Float lanterns to worship the Buddha's foot at the sandy beach of Namthanthee River India as well as floating Krathong in the river to worship the Ganga (Ministry of Culture, 2020)

Floating lanterns (Thai festival, 2020) At present, the lanterns are usually made from mulberry paper or white glass paper with a lamp on the fire When the lamp is lit, the heat will push the lantern soaring into the sky. Floating lanterns or traditional lon lanterns can also be divided into 2 types according to their usage, namely type 1, the lantern used during the day, it is a lantern that relies on the smoke to gather in the lantern until it is full, helping to support the high sky lantern up in the sky. The second type is a lantern that can be released at night. This type of lantern relies on the heat from the fire that burns the filament at the base of the lamp to speed up the sky high. It is currently the most popular lamp released. As the lanterns soared high in the sky at night, the light from them was still clearly visible.

In the past, the villagers of Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province There is an annual lantern floating festival. Led by Phra Kru Vapi Wachirakit, abbot of Wat Ruang Phueng Phatthana, said that every year in the village of Ruang Phueng Phatthana will organize a lantern floating tradition to worship and release suffering and sorrow according to the beliefs of the northern people. But nowadays, the villagers in the village of Ruang Phueng Phatthana have not held a lantern festival for about 7-8 years. It is expected that during the event there will be villagers who disagree because the floating lanterns may create problems because sometimes, they see the lanterns on it. Some trees Some of the plants that the villagers planted. Therefore, to provide a solution to the problem and to carry on the traditional floating lantern Therefore, the researcher needs to know the real reason why the Comuang Phattana community is not holding the lantern festival at present. In order to find a way for the lantern floating tradition to be paired with the community until it becomes the highlight of the community until it can be built as a tourist attraction in the future.

2. Objectives

1. To know the origins of the Loi Khom tradition, Ruang Phueng Phattana Temple.
2. To know the lost cause of the Loi Khom tradition.
3. To know the value of the Lantern Festival to the villagers in the village of Ruang Phatthana.

3. Research project scope

Content scope

This study aimed to study only 3 issues:

1. To know the origins of the Loi Khom tradition, Ruang Phueng Phatthana Temple
2. To know the cause of the loss of the lantern festival.

3. To know the value of the Lantern Festival to the villagers in the village of Ruang Phatthana.

These 3 points point to the approach and attitude, including the importance or value of the Loi Khom Tradition towards the way of life of the people in the village of Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. By dividing the respondents according to age to reflect the feelings, thoughts and appreciation of the ancient traditions of the way of life of the northern people (According to the original hometown before the migration).

4. Population and sample boundaries

The population used in this research is the people who live in the village of Ruang Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. Which has a total of 647 people, 216 households (Klong Nam Lai Subdistrict Administrative Organization, 2020) The researcher then calculated the sample from the population under the Taro Yamane formula. The expected movement of 10% resulted in the number of samples equal to 125.

5. Scope of research tools.

1. To know the origins of the Loi Khom tradition, Ruang Phueng Phattana Temple
2. To know the cause of the loss of the lantern festival.
3. To know the value of the lantern festival to the villagers in the village of Ruang Phatthana.

A Study of the Value of the Lantern Festival in the Village The researcher conducted the following studies.

6. Research instruments

The research tools used in this research include

Part 1 In-depth interview was used to collect the village history. The history of the lantern festival Including the reason that at present, Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province does not have a lantern festival.

Part 2: Questionnaire on general information of respondents is People who have domicile in the village of Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. The questionnaire was separated into 5 issues: gender, age, participation in the lantern floating tradition held in the village of Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. Effects of the floating lantern festival and the need for the lantern floating festival.

Part 3: Suggestions on hosting the Lantern Festival In the village of Ruang Phaeng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province.

Research method

This research is a qualitative research for finding ways to restore and revive the Loikom tradition. Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province By dividing the research into 3 steps according to the objectives as follows:

The first step is to study the history of the Loi Khom tradition held in Thailand and the reasons for the Loy Khom Festival in the area of Wat Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. By studying information, documents and research related to the floating lantern festival in various places. To bring information to prepare an interview in this research, interviews with community leaders were used. A total of 13 working groups who have worked in organizing the Lantern Festival

Step 2: When receiving data from interviewing researchers, questionnaires are made from studies and analyzed through relevant literature and research. In order for the holder to evaluate the questionnaire according to the study objectives, namely To provide information as a guideline for the restoration of the traditional Loi Khom culture which is unique to the community that originated in the northern part of Thailand.

Step 3: Evaluation steps to find ways to restore the lantern festival Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province Summarize the report and disseminate the recommendations to guide the stakeholders to reconsider.

Data analysis

The data analysis is divided into 2 parts:

Part 1: Related to Loi Khom Tradition, Ruang Phueng Phatthana Temple, the researcher was assessed according to the interview form by filtering from 5 experts.

Part 2: The part related to the lost cause of the Loi Khom tradition and the community's attitudes or values towards the Loi Khom tradition at Wat Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. With the researcher using frequency measurement Percentage of issues that are likely to be the main reason for the disappearance of the lantern floating tradition from Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province Then, suggestions on how to organize the Lantern Festival. Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province, as a guideline for future events.

7. Study results

The origin of the lantern floating tradition Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province found that the lantern festival has been a tradition that villagers have been giving importance to over the years since the villagers began to move from the northern part of the country to the village of Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. As villagers believe that floating lanterns is a worship of the relics of Phra Chulamanee at Daowadung heaven. Those who worship the relics will find happiness and prosperity. In other words, it is the release of suffering and sorrow according to the beliefs of people in the North. In addition, the lantern festival in the area of the village of Bueng Phung is also an activity that reflects the people of the North and the event will be filled with the culture of the northern people, including the spoken language, dress and decoration of the place, etc. Past releases have often caused problems. Including the fire problem, the waste problem from the event and the lantern floating Until now, there was no lantern floating tradition in the area of Ruang Phatthana village, Klong Lan district, Kamphaeng Phet Still, there is only a Loi Krathong tradition that will be held on the lunar day of the 15th lunar month of every 12 months.

Table 1 shows general information of respondents

List	Number	Percentage
Sex		
Male	51	40.80
Female	74	59.20
Age		
19 - 25	29	23.20
26 - 40	36	28.80
41 - 60	42	33.60
60 years and above	18	14.40

Source: from inquiry

When inquiring about the reasons for the lantern floating tradition Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province lost in the present. Inquired with 125 villagers who participated in the lantern festival in the past, divided into 74 women, 59.20%, and 51 men, 40.80%. Most of them are in the age range 41-60 years, number of people, representing 33.60 percent, followed by age range 26-40 years, representing 28.80 percent, between 19-25 years old, 29 people, representing 23.20 percent and 60 percent. Years and older, number 18 people, accounting for 14.40 percent. Most of the 74.40% of the respondents had attended the lantern festival. Among the aforementioned, there are opinions about the reasons why the traditional lantern floating Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province Currently lost due to the impact (there are 56 people in total) of a floating lantern. Which has four main issues: Issues relating to building waste in communities and nearby communities amounted to 53 people, 94.64 percent, followed by air pollution. (Representing 67.86 percent), including the smell of burning fuel. Sometimes there are early burns and agricultural plants emit a foul smell and the aerosol from these burning. The least impactful issues are: Residential side Accounted for 7.14 percent, since in the past never had a fire, there will be only a lamp blown into the house.

Table 2 shows the reason why the village does not hold a lantern festival at present

List	Number	Percentage
Have you ever attended a lantern festival?		
Have attended ¹	93	74.40
Never attended ²	32	25.60
Does the lantern floating tradition affect you? ¹		
Make an impact ³	56	60.22
Does not affect	37	39.78
In what ways did the lantern floating tradition affect you? (You can answer more than one question) ³		
Agriculture	31	55.36
Residential side	4	7.14
Air pollution	38	67.86
Create waste in communities and nearby communities	53	94.64
Would you like to have a lantern festival again?		
want ⁴	118	94.40
Don't want ⁵	7	5.60

List	Number	Percentage
The reason why you want the lantern festival again to be held ⁴		
Restoring ancient traditions	124	77.02
Stimulate the economy in the community	49	30.43
Creating unity in the community	106	65.84
Not held for a long time	87	54.04
The way that you want to organize a lantern festival in the future		
Limited time	112	89.60
Use the policy 1 house, 1 floating lantern	96	76.80
Put on local costumes and local food	84	67.20
Has opened a shop	117	93.60
With music and play according to the era	121	96.80

Source: from inquiry

When inquiring about the value of tradition, from the inquiry, it was found that Most people want a lantern floating tradition to be held. In the village of Ruang Phueng Phatthana, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province again 94.40% The reason for wanting to organize the lantern festival again is because they want to revive the ancient tradition. (77.02 percent), which is the way of life that grandfather, grandmother, who had done so, wanted to have such an atmosphere again. Followed by the lantern floating tradition, 65.84 percent of the community's unity. In addition, the tradition has not been held for a long time, should be re-organized, accounting for 54.04 percent. In addition, people in the area think that the traditional floating lanterns should have the most music and play according to the times, accounting for 96.80 percent, followed by opening a shop to sell products at the event, which is another way to stimulate the economy in the community. Accounted for 89.60 percent. And in order to prevent unexpected incidents, organizers should work during the specified time and to reduce waste, the organizers should use the policy of 1 house 1 lantern to prevent fire and reduce waste that may occur.

8. Summary of study results

The floating lantern tradition has been a tradition that villagers have been giving importance to over the years since the villagers began to move from the northern part of the country to the village of Ruang Phueng. It is believed that floating lanterns is to worship the relics of Phra Chulamanee at Daowadung heaven. Those who worship the Buddha's relics will find happiness and prosperity, in other words the release of suffering and sorrow. But past lantern releases often caused problems. Including the fire problem, the waste problem from the event and the lantern floating Until now, there was no lantern floating tradition in the area of Ruang Phatthana village, Klong Lan district, Kamphaeng Phet. Still, there is only a Loi Krathong tradition that will be held on the lunar day of the 15th lunar month of every 12 months. When inquiring about the reasons for the lantern floating tradition Ruang Phueng Phatthana Village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province Nowadays, the release of lanterns causes garbage in the community and nearby communities. Sometimes there are early burns, and agricultural plants emit a bad smell and burning aerosols.

When inquiring about the value of the tradition, it was found that most wanted an event to be held in order to restore the ancient tradition. Creating unity in the community, where the organization should have an event that promotes tourism, stimulates the economy by organizing merchandise shops Lead an old way of life of the community to

be used as the focus of the event. Similarly, to the study of Sathad Sermsri (Pimchanok Sangkaew, 2017), the study of tourists' attitudes towards lantern release activities in Chiang Mai Province. The nature and effect of the lantern floating event are similar to the lantern floating tradition in the Ruang Phueng Phattana Temple. Therefore, in order for the lantern floating tradition to continue with the community, there should be a shop selling lanterns in the area of the event. The luminaire should be released only in the designated area. It should also provide tourists with information about when and how to properly release lanterns.

9. Suggestions and Uses

This study is to study the reasons for the Loi Khom tradition, Ruang Phueng Phatthana village, Klong Lan District, Kamphaeng Phet Province. Lost in the present and the way of restoring the lantern floating tradition to be back with the community again. Therefore, this study will be of great benefit to those involved in the use of information in the event. But this study did not inquire from neighboring villages about their attitude towards the lantern festival. Therefore, those who apply it should also take into account the potential impact on nearby communities.

10. Bibliography

- Ministry of Culture. (2020). Lantern floating tradition. Access on 1 November 2020, from https://www.m-culture.go.th/young/ewt_news.php?nid=371.
- Pimchanok Sangkaew. (2017). A Study of Tourist Attitudes towards Activities "The release of floating lanterns" in the area of Chiang Mai Province (Under the project Conservation of plant genetics due to the royal initiative). Mae Jo University.
- Khlong Nam Lai Subdistrict Administrative Organization. (2020). Population data. Access on 1 November 2020, from <https://sites.google.com/site/thaifestivalbyfp/prapheni-phakh-henux/prapheni-lxy-khom>.
- Thai festival. (2020). Lantern floating tradition. Access on 1 November 2020, from <https://sites.google.com/site/thaifestivalbyfp/prapheni-phakh-henux/prapheni-lxy-khom>.

ICAC2021-110300013

Brain-Based Learning Materials and Mathematics Learning Skills of Primary 1 –3 Students

Phromma Vihokpaibul

Department of Mathematics, College of Teacher Education
Phranakhon Rajabhat University in Bangkok, 10220 Thailand
E-mail: promma.w@pnru.ac.th

Abstract

Content This research aimed to develop brain-based learning materials and mathematics learning skills of primary 1 – 3 students. Its specific objectives were: 1) to create a mathematics learning materials based on brain-based learning for primary 1-3 students in accordance with indicators and learning standards of mathematics curriculum (2017, revised edition), and 2) to evaluate the efficiency of mathematics learning materials by using brain-based learning for the students in primary1-3 in congruence with indicators and learning standards with 3 strands and 5 standard of mathematic curriculum. The samples were 50 students who were studying in the 4th year of mathematics program and they enrolled in the professional teaching experience course and were teaching primary 1-3 at schools located in the remote area of Banna district, Nakhonnayok province. The research instruments consisted of 1) mathematics learning materials with brain development processes to develop mathematical skills, 2) mathematics learning materials creation analysis form, 3) learning materials evaluation form and 4) achievement test. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, precision, difficulty, discriminatory power and confidence by using the KR20 formula according to Couture Richardson method.

The results indicated that:

1. A mathematics learning material using brain-based learning for primary 1-3 students in accordance with indicators and learning standards of mathematics curriculum (2017, revised edition) contained 38 activities and learning materials. There were 8 activities / learning materials of students in primary 1, 16 activities / learning materials of primary 2 students and 14 activities / learning materials of 3th primary students.

2. The efficiency evaluation of brain-based mathematics learning materials for students in primary 1-3 in accordance with indicators and learning standards with 3 strands 5 standards of mathematic curriculum by experts found that media performance was very high for students in primary 1, was high level for students in primary 2, and was very high for students in primary 3. The results of the development of mathematical skills in 3 areas which were numerical thinking, problem solving, and intelligence of students in primary 1-3 according to indicators and learning standards with 3 strands 5 standards in mathematics curriculum found that all of students in primary 1-3 had more results of test after the experiment using mathematics learning materials.

Keywords: Development of learning materials, Mathematics learning, Brain-based learning

ICAC2021-110300014

The study on conservation, restoration and development of natural color hand-woven fabric for adding more value to Lao Khrang ethnic group tourism in Nakhon Pathom province

Kangkrad Tonthongkam^{1*} Nucharee Boonsingam² Nipa Phonsongkroh³ and Sirinya Arayajaru⁴

Address

*Corresponding Author: E-mail, Telephone Number, Fax. Number

Abstract

In Nakhon Pathom, there were many Lao Khrang ethnic groups. Western culture flowed into society, community, and context until they had changed. Traditions had disappeared without preservation or protection, and it may disappear someday such as weaving cloth, Teen Jok Handicrafts, and Mudmee silk which is the wisdom of the great ancestors. In the high value Teen Jok handicrafts, the identity of the ethnic Teen Jok handicrafts was a sign of the ethnic roots. The Teen Jok handicraft culture was associated with the races of the nation from birth to death, but it unfortunately disappeared. The distinctive identity of Lao Khrang people was a variety of patterns and colors usage that were naturally derived. Therefore, weaving can be considered to show the identity of Lao Khrang people well. However, at present, only a small minority remain to conserve, carry on, and develop products based on the wisdom of the Lao Khrang ethnic group with unique customs, traditions, and cultures. In addition, it had also developed community products from knowledge gathering and used it to develop the products from inheritance and product development based on the Lao Khrang ethnic group wisdom of Nakhon Pathom Province in the cultural dimension that had potential traditional wisdom, and knowledge that was fading over time to the community to add value from wisdom restoration and further product development.

Keywords: Conservation, Restoration and development of natural color hand-woven fabric Lao Khrang

1. Introduction

Today the inheritance of ancient weaving of Lao Khrang ethnic group is limited. Thais of Lao Khrang origin have unique cultures and traditions such as language, clothing, rituals, beliefs which have been practiced and passed down for such a long time. Their local language is Lao Si-Lao Khrang which is currently spoken. Lao Khrang people have their own style clothing. Unique traditions in their locality are Sart day, ordination tradition, and Songkran Flag tradition. Wedding ceremony of Lao Khrang people requires a ritual of worshipping angel ghosts and boss ghosts. It is a way instilling people to keep paying respect to their ancestors who already passed away. It is a ritual different from that of other general communities, which has been strictly practiced and worth conserving forever. People in the community live in harmony which can be seen from their willingness to get together and help one another in auspicious parties or funeral ceremonies.

With regard to such problem, the researcher viewed the importance of conserving, carrying on, and developing products from local wisdom of Lao-Khrang ethnic group whose traditions and cultures are unique, to become community products. Body of knowledge was collected to support the conservation and restoration of products that encompass local wisdom of Lao Khrang ethnic group in Nakhon Pathom province, on the basis of ancient culture and local wisdom dimensions, full of potential but seem to disappear as time passes by, so as to give value-added to products accordingly.

2. Objectives of the Research

2.1 To conserve, restore, and study the background of natural color hand-woven fabric designs of Lao Khrang ethnic group.

2.2 To design natural color hand-woven fabric products of Lao Khrang ethnic group.

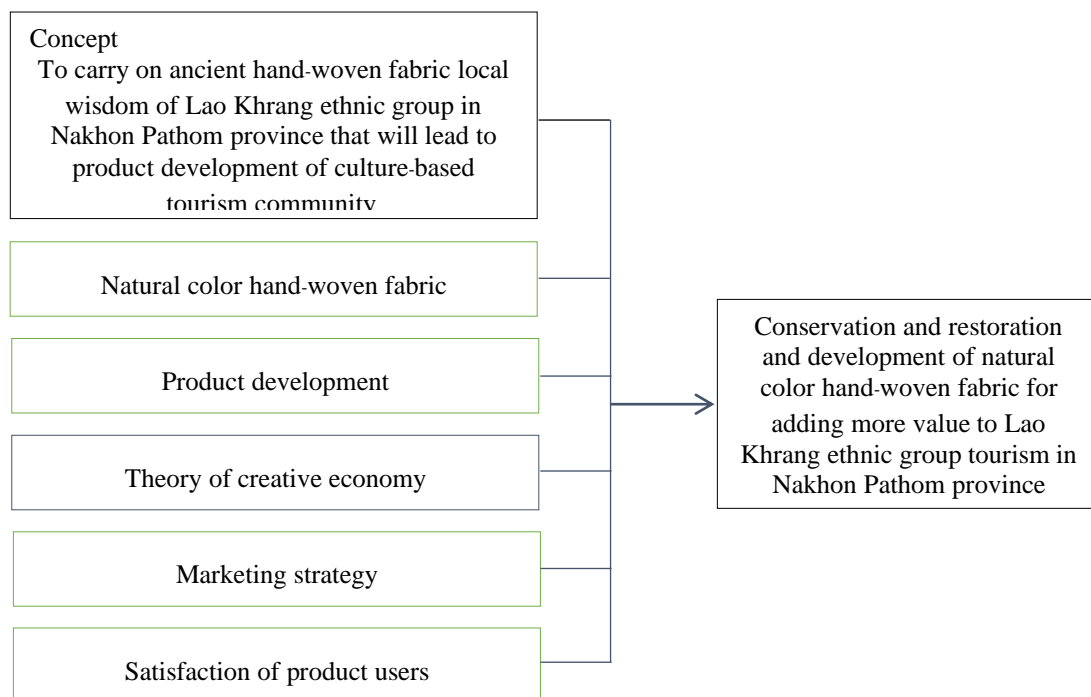
2.3 To propose a guideline to create a role model natural color hand-woven fabric for promoting Nawatwithi tourism (community-based tourism) in Lao Khrang community.

3. Scope of study

Related theories

This research is based on conservation and restoration of natural color hand-woven fabric, product design, and product development.

Conceptual framework

4. Research Instruments

The study on conservation, restoration and development of natural color hand-woven fabric for adding more value to Lao Khrang ethnic group tourism in Nakhon Pathom province aimed to conserve and carry on the designs of natural color hand-woven fabric of Lao Khrang ethnic group. The researcher conducted the study based on the following procedures:

Sample
Data collection
Data analysis
Sample

The sample in the study was Mudmee fabric of Lao Khrang ethnic group. Cluster random sampling technique was used to select 20 Mudmee fabric pieces of Thais of Lao Khrang origin in Nakhon Pathom province.

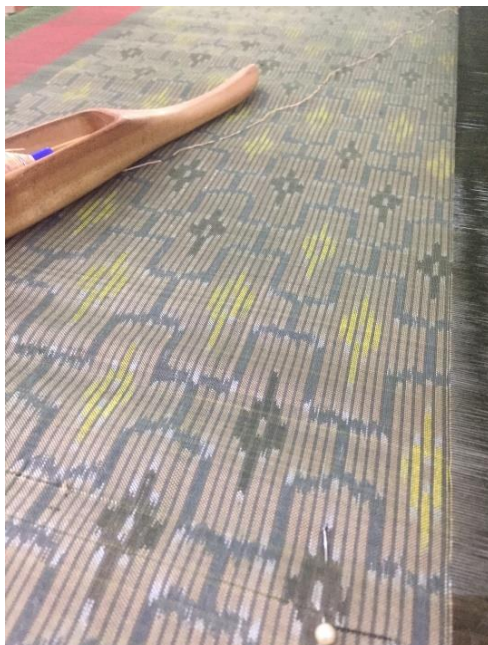
1. Mudmee fabric of Lao Khrang ethnic group in Banna community, Prong Ma Due sub-district, Mueang district, Nakhon Pathom province (20 pieces)

5. Data analysis

Data analysis

1. Data from the sample were analyzed.
2. Topics in the analysis included:
 - 2.1 designs of Mudmee sarongs which can be divided into:
 - animal design,
 - plant design,
 - geometric design,
 - miscellaneous design,
 - designs created by newly applied designs;
 - 2.2 comparison of color usage in designs in terms of:
 - natural color,
 - color tone,
 - color harmony and
 - color contrast.
3. Mudmee designs and color usage in Nakhon Pathom province were made a comparison. The samples were separately analyzed with regard to:
 - Different designs with the same name.

6. Results

7. Conclusion and Discussion

This study aimed to

1. To conserve, restore, and study the background of natural color hand-woven fabric designs of Lao Khrang ethnic group.
2. To design natural color hand-woven fabric products of Lao Khrang ethnic group.
3. To propose a guideline to create a role model natural color hand-woven fabric for promoting Nawatwithi tourism (community-based tourism) in Lao Khrang community, Nakhon Pathom province. Body of knowledge was collected to support the conservation and restoration of products that encompass local wisdom of Lao Khrang ethnic group in Nakhon Pathom province, on the basis of ancient culture and local wisdom dimensions, full of potential but seem to disappear as time passes by, so as to give value-added to products accordingly.

8. Recommendations

The findings from the study revealed that the minority of Lao Khrang ethnic group weaved fabric and most woven fabric were used chemical dyes were significantly present in fabric. Designs found in fabric were applied designs created by weavers. The researcher categorized color tones from natural dyeing and designs of Lao Khrang ethnic group in this study to ensure conservation shall be carried on.

9. Recommendations for further studies

Activities should be organized and promoted while importance should be given to traditions of Lao Khrang ethnic group to be widely known through mass media.

10. Acknowledgement

I would like to express my sincere gratitude and appreciation to Nakhon Pathom Rajabhat University that granted me a chance to get a scholarship for conducting this research in response to the community requirement for the benefits of art and culture while the culture of Lao Khrang ethnic group can be conserved and restored further.

11. References

- Kosum Saija. (1993). Color and color usage. Bangkok: Kul Printing.
Phra Kru Jantachotiwat. Evidence of Lao Khrang settlement, history and culture. Bangkok: Thai Wattanapanich Printing, 1971.
Pittaya Wongkul. Editor. Withi Thai (Thai way): Local wisdom to integrated community. Bangkok: Withi Thai, 2001.

Pattranit Sittinoppa, Kengkard Tonthongkam. (2015). Structure arrangement of “natural color woven fabric” to develop a role model for local wisdom products. Mit Charoen.

Printing House. Sompong Thongngern. History of Lao Khrang Ban Hua Chang.

Silpakorn University Research and Development Institute. (n.d.). Natural color. Retrieved on 23 June 2017 from <https://sites.google.com/site/intrapornspenjittoryod/reuxng-na-ru-3>.

ICAC2021-110300015

Effects of Using Public Mind Enhancement Model on Bachelor of Education Students at Phranakhon Rajabhat University

Supawan Lekwilai^{1*} Kannaphat Nithiwaraphakul² and Piyalak Akkararat³

College of Teacher Education, Faculty of Humanities and Social Sciences
Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand 10220

Email: supawan2@gmail.com

Abstract

Content This research was conducted with a purpose to 1) compare the level of public mind competency before and after using public mind enhancement model, and 2) study the opinions of the students toward public mind learning activities. The sample group used in this study were 146 fourth-year Bachelor of Education students in Phranakhon Rajabhat University during the academic semester 1/2019 who had registered for Public Mind Enhancement course. The tools used in this study consist of Public Mind Enhancement Model, Lesson plans, and public mind survey questionnaire. The statistic used in analyzing the data were mean (), deviation (), and content analysis.

The results of this study showed that 1) the level of public mind competency of students after using the lesson plans had a mean of (4.02) which was higher than (= 3.95, and 2) students have positive opinion toward public mind enhancement model of learning.

Keywords: Public Mind Enhancement Model, Public Mind Competency

1. Introduction

The current circumstances of the world today change rapidly all the time. Advancement and progress in technology and various kinds of knowledge has led to a borderless world. There is higher competition in society, economics, and governance. Every country is trying to become a superpower. People are trying to seize natural resources for their own benefits; some even destroy the environment in the process. This explains why many natural disasters, such as flood, drought, and global warming, are occurring today. These are all caused by the hands of human beings, a result of our lack of awareness and lack of care for nature and the environment.

To accelerate the country by focusing on competition in order to adjust ourselves with these changes has produced negative effects toward lifestyles of people in the society. Undesirable behaviors and values emerge as a result of placing more importance on material things than the heart. Most people in the society are determined to strive for their personal benefits, rather than public benefits. They lack social responsibility and this leads to the crisis of collective consciousness of the society. Many problems occur, such as water pollution caused by the draining of sewage into rivers and canals, PM 2.5 dust, etc. Such problems come from the lack of public consciousness of the people in the society or the lack of public mind, as stated by Phaibul Watthanasiritham and Sangkhom Sanchorn (2000:22-29) that if people in the society lack public mind, they will negatively

affect not only individuals, families, and organizations, but they will also negatively affect communities, the nation and the world at large.

The lack of public mind or the virtue of living together peacefully has caused so much sufferings to the people all over the world. We need to change our thought, as suggested by the monk Phra Phrom Kunaporn (Por. Or. Payutto: 2015), who said that the people of the modern world needs to be alert and active in caring for the world. This also goes in line with the statement of Kriengsak Charoenwongsak (2000) who emphasized that if we do not foster the new kinds of thoughts or public mind in the new generations, the future of Thai society is jeopardized.

Education is an important to to develop the people of a nation. We should focus on fostering the consciousness of the people or developing their minds. This is the foundation of producing people with morality and public mind, who have awareness of their responsibility toward public properties, natural resources, and the environment. They will understand what their rights are and will not violate other people's rights. (<https://www.wynnsoft-solution.com>)

Today, the world is stepping to Digital Economy or New Economy. We should participate in beneficial activities and public mind is a competency that we should foster in Thai youth. This is consistent with the idea of Kriengsak Charoenwongsak (Kriengsak, 2018) which stated that parents can develop public mind in their children by being a model of “giver” or “sacrificer”, such as helping the underprivileged in the society without expecting anything in return.

To enhance public mind in Thai youth, students who study in Bachelor of education program and will become teachers in the future is a major mechanism for cultivating such a competency in Thai youth. Therefore, these students must study and train themselves to have knowledge and understanding, as well as public mind competency.

In the academic year 2019, the College of Teacher Education, opened public mind enhancement course in the second semester. Registered students were divided into 6 sessions. Since the researchers have developed public mind enhancement course since the year 2018, we are interested to use this model to arrange learning activities for the students, expecting to develop the students in Bachelor of Education Program to achieve knowledge, understanding, and public mind.

2. Objectives of the Research

1. Comparing public mind competency in students before and after using public mind enhancement model
2. Study opinions of the students on learning activities that use public mind enhancement model.

3. Hypothesis

Students have higher public mind competency after using public mind enhancement model.

1. Sample Group

The sample group used in this study consist of 146 fourth-year students in Bachelor of Education Program in the second semester of the academic year 2019 who had registered for 6 sessions of public mind enhancement course.

2. Variables

2.1 Manipulate Variable – learning activities that use public mind enhancement model.

2.2 Dependent Variables – Public mind competency and the use of public mind enhancement model

3. Period of Study

Between November 2019 – February 2020

4. Location

Phranakhon Rajabhat University

4. Term Definitions

1. Public mind enhancement model means a plan or structure of learning activities that focuses on enhancing public mind competency, based on Kohlberg's Moral Development Theory and Active Domain Development Theory by Krathwohl, Bloom, and Masia. These theories were the main elements in the model, which consists of principles, purposes, activities, and evaluation.

2. The results from using public mind enhancement means public mind competency of the students, which consists of mental characteristics and public mind practical skills that can be measured by the public mind evaluation form created by the researcher.

2.1 Mental characteristics of public mind means the condition of the mind that has awareness, value recognition, and willingness to protect public properties in order to benefit the society at large.

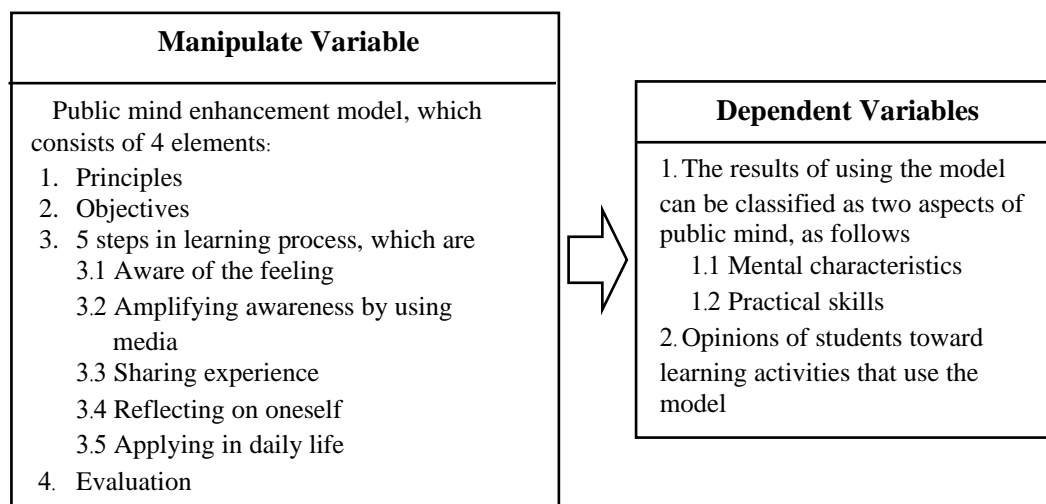
2.2 Public mind practical skills mean the ability to participate, plan, and implement the plan discreetly, with consideration on the provision of safety during work and the conservation of public properties and the environment, to benefit the public without expecting anything return.

3. Bachelor of Education students means the fourth-year students who are studying in Bachelor of Education Program (5-year program) in primary education, who have registered for public mind enhancement course in the academic year 2/2019.

4. Students' opinions on the learning activities that use the model means the opinions of the fourth-year students in Bachelor of Education Program in the academic year 2/2019.

5. Research Framework

In this research, the researcher has studied Moral Development Theory of Kohlberg and Active Domain Development Theory by Krathwohl, Bloom, and Masia, as well as other research papers related to the development of various kinds of activities that will enhance public mind in learners and establish the framework for this research, as follows.

6. Research Methodology

1. Sample Group

The sample group was 146 fourth-year students in Bachelor of Education Program (5-year program) in the second semester of the academic year 2919 in Phranakhon Rajabhat University, who registered for public mind enhancement course in 6 sessions.

2. Tools used in the study and data collection

2.1 The tools used in this research were 8 lesson plans that use public mind enhancement model (24 hours in total). The researcher used the public mind enhancement model from the research of Riam Srithong et al. (2019), which had been approved in quality, to create the lesson plans by the following steps.

1) Study the concept and the format of lesson plans from textbooks, document and research papers.

2) Study the types of learning activities that enhance public mind from related research papers.

3) Create 8 lesson plans by using public mind enhancement model. Each plan is for 3 hours.

4) Submit the lesson plans to 3 teachers in Bachelor of Education Program to consider its appropriateness and possibility to be used in real classroom environment. The researcher received suggestions from the teachers and use them to adjust the activities in the plan to be more suitable with the length of time.

5) Ask 3 experts who are highly experienced in public mind competency and learning activities to consider the lesson plans in order to find out if there is consistency between the objectives, the elements and the learning activities according to the model. The index of item – objective congruence was between 0.67-1.00

2.2 Tools for data collection consisted of:

2.2.1 Evaluation form of public mind competency that has 6 levels of rating scale, as well as positive questions and negative questions in the style of Likert (Chusri Wongrattana, 2010: 70). Situations were given for students to express their feelings and opinions toward them, and how they would behave in such situations. The researcher has conducted the following:

(1) Study the document and related research on active domain behavior, mental characteristics of public mind, examples of active domain evaluation form, and public mind competency evaluation form

(2) Analyze sub-behavior in terms of mental characteristics and public mind practical skills in order to establish indicators as framework for designing an inventory that consisted of 30 items in mental characteristics and 30 items in practical skills. So, it has a total of 60 items.

(3) Submit the inventory to 3 experts in measurement and evaluation and ask them to consider the congruence between the items and the indicators. The index of item – objective congruence was between 0.67-1.00. Reliability was calculated by using Combach's Alpha and the result was a reliability of 0.83.

2.2.2 The opinion survey that was used to evaluated the opinions of the students on learning activities with public mind enhancement model consisted of open-ended questions about 5 aspects: learning activities, resources and facilitators, length of time, evaluation, and benefits from learning that uses public mind enhancement model.

(1) Study the document and research papers that are related to the producing of the opinion survey. Study examples of opinion survey and satisfaction questionnaire.

(2) Review the method of arranging learning activities by using public mind enhancement model and establish the components in evaluation, produce questionnaire for opinion survey that covers 5 aspects: learning activities, resources and facilitators, length of time, evaluation, and benefits from learning that uses public mind enhancement model. learning activities, resources and facilitators, length of time, assessment, and benefits from learning that uses public mind enhancement model.

3. Implementing the learning activities by using the model

The researcher used the lesson plans that adopted the public mind enhancement model to conduct real learning activities by using one group pretest-posttest design, as follows.

3.1 Students participated in the experiment did the pre-test.

3.2 Students participated in the experiment completed the public mind competency evaluation form (pretest)

3.3 Conduct the learning activities by using public mind enhancement model. The whole process was 8 weeks, 3 hours per week, 24 hours in total.

3.4 Students complete public mind competency post-test and the survey form that asks for their opinions on the learning activities that use the model.

7. Statistics Used in Data Analysis

All the data collected were analyzed by using statistical software package. The data was analyzed as follows:

1. Compare public mind competency of students before and after the learning activities that use public mind enhancement model by using mean (\bar{X}) and deviation (S.D.)

2. Study the opinions of the students about the learning activities that use public mind enhancement model by using content analysis.

8. Conclusion and Discussion

Conclusion

The results of data analysis can be concluded as follows:

1. The results of the comparison of public mind competency in fourth-year students of Bachelor of Education Program before and after using learning activities based on public mind enhancement model showed that the post-test score ($\mu = 4.02$) was

higher than the pre-test score ($\mu = 3.95$). When consider each subject, it was found that the subject with the highest post-test score was primary education ($\mu = 4.40$), followed by Thai language Moo 1 ($\mu = 4.18$), Buddhism ($\mu = 4.00$), Thai Musical Instruments ($\mu = 3.94$), and Thai language Moo 2 ($\mu = 3.94$), respectively, as shown in Table 1 below.

Table 1 Comparing public mind competency of students

Subject	Before		After		Progress of Scores
	60 items				
	μ	σ	μ	σ	
-Primary Education	4.22	0.21	4.40	0.32	0.18
-Buddhism	3.84	0.16	4.00	0.28	0.16
-Thai Musical Instrument	3.57	0.34	3.94	0.25	0.37
-Physical Education	3.76	0.18	3.73	0.18	-0.03
-Thai Language M 1	4.34	0.26	4.18	0.25	-0.16
-Thai Language M 2	3.97	0.25	3.87	0.18	-0.1
Average	3.95	0.06	4.02	0.05	0.42

2. The overall results from comparing public mind competency (mental characteristics) of fourth-year students in Bachelor of Education Program before and after learning activities that were based on public mind enhancement model showed that the average score after learning ($\mu = 3.94$) was higher than that before learning ($\mu = 4.08$). When comparing each subject, it was found that the subject in which students received highest average score was Primary Education ($\mu = 4.59$), followed by Thai Language Moo 1 ($\mu = 4.29$), Thai Musical Instrument Study ($\mu = 4.59$), Buddhism ($\mu = 4.11$), Thai Language Moo 2 ($\mu = 3.99$) and Physical Education ($\mu = 3.85$), respectively, as shown in Table 2.

Table 2 Comparison of public mind competency in terms of mental characteristics

Subject	N	Before		After		Progress of Score
		μ	σ	μ	σ	
-Primary Education	28	4.43	1.23	4.59	1.31	0.16
-Buddhism	25	3.90	1.32	4.11	1.26	0.21
-Thai Musical Instrument	14	3.65	1.44	4.14	1.23	0.49
-Physical Education	25	3.89	1.16	3.85	1.17	-0.04
-Thai Language M 1	27	4.40	1.13	4.29	1.18	-0.11
-Thai Language M 2	27	4.09	1.27	3.99	1.30	-0.10
Average	146	4.08	1.039	4.17	0.178	0.09

3. The overall results from comparing public mind competency (practical skills) of fourth-year students in Bachelor of Education Program before and after learning activities that were based on public mind enhancement model showed that the average score after learning ($\mu = 3.88$) was higher than before learning ($\mu = 3.86$). When comparing each subject, the subject in which students received the highest score was Primary Education ($\mu = 4.21$), followed by Thai Language Moo 1 ($\mu = 4.07$) Buddhism

($\mu = 3.89$), Thai Language Moo 2 ($\mu = 3.76$) Thai Musical Instrument Study ($\mu = 3.75$) and Physical Education ($\mu = 3.61$), respectively, as shown in Table 3.

Table 3 Comparing public mind Competency in terms of practical skills

Subject	Before		After		Progress of Scores
	μ	σ	μ	σ	
-Primary Education	4.01	1.07	4.21	0.93	0.20
-Buddhism	3.79	1.37	3.89	1.40	0.10
-Thai Musical Instrument	3.48	0.58	3.75	1.07	0.27
-Physical Education	3.64	1.07	3.61	1.02	-0.03
-Thai Language M 1	4.27	1.24	4.07	1.29	-0.20
-Thai Language M 2	3.86	1.28	3.76	1.27	-0.10
Average	3.86	1.325	3.88	1.34	0.02

4. The results of the study on students' opinions about learning activities that use public mind enhancement model

After conducting a survey to ask for opinions of the students about learning activities that used public mind enhancement model, which consisted of open-ended questions that cover the aspect of activities, resources and facilitators, length of time, assessment, and benefits from learning by using public mind enhancement model, the results can be concluded as follows.

4.1 Learning activities

Most students seemed to view that they were good learning activities which allowed them to do hand-on practice both inside and outside classroom time. It helped them to gain more knowledge, skills, and experience. It was truly enhancing their public mind because the variety of the activities helped them to share things with others and see public benefits as more important than personal benefits. These activities cultivated the awareness of public mind in students and helped them recognize its significance. It also allowed them to practice and grow a new habit of being a giver and a sacrifice who wants to give more to the society at large.

4.2 Learning resources and facilitators

Learning activities that use public mind enhancement model took the students to various information resources which were appropriate and gave them good opportunities to learn in real situations, such as recycling center, Photaram Hospital, and associated schools. They were impressed to see the real conditions in the society, which gave them direct experience. They felt content to do hand-on practice in giving love and happiness to others.

As for facilitators, the students viewed that all of them had good knowledge and were able to transfer the knowledge in an understandable and reliable way. Every one of them had direct experience on public mind and was able to be a good role model. These facilitators included Uncle Waen, Aunt Maew, etc. One of the students said that... the facilitator of CSR was so impressive. They made it look easy to understand and made me want to apply to be a part of this activity because I would be able to do it in real life...

4.3 Length of time

Students seemed to vary in opinions about this. Overall, they wanted the course to extend for a longer period of time, especially the field trips, because the practice help them to truly have public mind and spend their time for something beneficial for the society.

4.4 Assessment

Most students were satisfied with the assessment in learning activities that use public mind enhancement model because it was an authentic assessment in a form of activity. It had sufficient details and could be understood clearly. A minor group of students wanted to have less journal writing because it took too much time.

4.5 Benefits from learning activities that use public mind enhancement model

Most students viewed that the activities were very beneficial for they got to discipline themselves, build patience, sacrifice themselves, work in team, be generous, and learn to share. All of these can be adapted in daily life situations. It was also a good preparation for being a good teacher in the future, with virtues and public mind.

9. Discussion

From the results of the study “Effects of Public Mind Enhancement Model with Students in Bachelor of Education Program,” the hypothesis was verified and can be discussed as follows.

1. The results from using public mind enhancement model with students in Bachelor of Education Program showed that, after using, the overall level of public mind competency was higher ($\mu = 4.02$) than ($\mu = 3.95$), which validates the hypothesis. It could be that the students learned through the model of public mind enhancement that had been developed systematically and supported by theories like Active Domain Development of Krathvohl, Bloom and Masia (1964) and Moral Development of Kohlberg (1976). In addition, the implementation of learning activities that use this model aimed to provide learners with hand-on practice in real situations and develop the minds of the students. The activities that the students practiced gave them direct experience that foster their public mind competency, both in mental characteristics and in practical skills. After using the model, their average score was higher than before using the model. This is consistent with the research conducted by Wichian Intharasomphan et al. (2017). He developed public mind of the students in Baansomdejchaophraya Rajabhat University by using learning activities based on modern psychology theories and found that after the learning activities, the level of public mind in student was higher than before, at statistical significance of 0.5. This is in line with the research of Namthip Ngamsuttha (2013), who developed a learning approach by integrating modern psychology theory to enhance public mind of lower secondary school students. The research findings showed that this form of learning is efficient and can be adapted to develop lower secondary students in real life.

Arranging learning activities by using public mind enhancement model is a significant factor that increases public mind in students when compared to before using. The activities emphasized real-life practice that allowed the students to be in real situations, following the 5-step process that enabled them to be in a specific situation, receive direct experience, learn from it and share their experience with others. The students were able to reflect on their roles, realize the value of their behaviors, do real practice, and absorb the value into themselves, and apply it in their lives, bringing many benefits to themselves and the society.

When considering the moral characteristic aspect and practical skills aspect of public mind, we found a relation. After using the model, each subject received the average score of both mental characteristic and practical skills of public mind in a relating way. Primary Education received highest score in both aspects, followed by Thai Language Moo 1, Buddhism, Thai Musical Instrument, Thai Language Moo 2, and Physical Education, respectively. It possibly resulted from the fact that the learning activities based on the model focuses on developing the characteristics of the students’ minds, helping

them to understand and see the values and benefits of doing things for others. This happened through good models and various kinds of media technology, and it led to public mind practical skills. Therefore, it is consistent with the saying that people with public mind has virtues in their hearts: the Four Sublime States of Buddhism or personal virtues, and the Four bases of Social Solidarity or social virtues. To develop a person to have public mind, we need to integrate both kinds of virtues (Phra Phrom Kunaporn [Por. Or. Payutto]. 2017, p. 44-47).

2. The results from the opinions of the students about learning activities that use public mind enhancement model in 5 aspects showed a positive tendency because most students recognize the benefits of these various activities and they practiced in real-life situations. They could access many learning resources and were guided by facilitators who really practiced such activities and had public mind themselves. The facilitators could be the role model and that made the students have faith and trust in them. They viewed that the time spent on public mind activities were valuable and very beneficial to the society. They also viewed that actual assessment was good and they gained much benefit from this kind of learning that was based on public mind enhancement model.

10. Suggestions from the Results

1. Learning activities based on public mind enhancement model take much time in practice because the students must be trained so that public mind can be cultivated in them. Therefore, appropriate amount of time, both in and outside of classroom, is needed.

2. Developing public mind competency is an active domain development, so it takes a long time to see the results or to change the behavior. Teachers should have this understanding.

3. Public mind can be developed but it takes coloration between students (or learners) and teachers (or professors), as well as facilitators. Everyone must have strong determination to learn, practice, and do it in real circumstances.

11. Suggestions for Future Research

1. There should be other kinds of research conducted on this subject, which can assess the changed behavior in more details

2. There should be a research on public mind enhancement with students in other programs.

3. There should be a research on public mind enhancement that is conducted in cooperation with other organizations.

12. Bibliography

Kriengsak Charoenwong. (2000). **The Educationist Guru**. 2nd Edition. Bangkok: Success Media.

_____. (2018). **Cultivating Virtues and Morality in Thai Children**. From <http://www.Kriengsak.com>.

Chusri Wongrattana. (2010). **The Technique of Using Statistics for Research**. Bangkok: Chulalongkorn University Publisher.

Namthip Ngamsuttha. (2011). **Development of Learning Approach Integrated with Modern Psychology Theories to Enhance Public Mind of Lower Secondary Students**. Doctor's Degree in Psychology Program, Kasem Bandit University.

- Phra Phrom Kunaporn [Por. Or. Payutto]. (2005). **People Need New Thoughts in New Millenium**. 2nd Edition. Bangkok: Sahathamik Limited Publishing.
- _____. (2017). **Thai People Should Seek Wisdom. Buddhists Should Study Deeply Study Dhamma**. Bangkok: Pimsuay Company Limited.
- Phaibul Watthanasiritham and Sangkom Sanchon. (2000). **Desired Thai Office**. Bangkok: *Foundation* for Thailand Rural Reconstruction Movement Under the Royal Patronage.
- Wichian Intharasomphan, Kritsada Phongpittaya, and Wikrom Sukhatoranee. (2017). **Development of Public Mind in Students of Baansomdejchaophraya Rajabhat University**. Faculty of Education Journal. Sukothai Thammathirat Open University. Year 4, 2nd Issue (July – December, 2017). Page 109-120.
- Suphawan Lekwilai and Riam Srithong (2019). **Public Mind Enhancement Model for Teacher Education Students**. Bandit Wichai Journal. Year 10. 2nd Issue (July – December 2019) Page 1/16-16/16.
- _____. (2018). **Developing Learning Activities by using Moral Camp to Develop Moral Behavior on the Aspect of Public Mind for Teacher Education Students**. Bangkok: Phranakhon Rajabhat University.
- Kohl berg, 2. (1976). **“Moral Stages and Moralization” Moral Development and Behavior: Theory, Research and Social Issue**. New Yorks: Holt, Pienchart and Winston.
- Krathwohl, D.R., Bloom, B.S., and Masia, B.B. (1964). **Taxonomy of educational objectives handbook II: Affective domain**. New York: David McKay Co.